Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia, ajoneuvolakia, kuvaohjelmalakia, vaaratiedotteesta annettua lakia, maankäyttö- ja rakennuslakia sekä kuluttajansuojalakia. Esitys liittyy pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman strategiseen kokonaisuuteen elinvoimainen Suomi. Hallitusohjelman mukaisesti tavoitteena on toimiva viestintä ja tiedonvälitys sekä kuluttajansuojan korkean tason turvaaminen. Ehdotuksella pannaan täytäntöön sähköisen viestinnän verkkoja ja palveluja koskeva niin sanottu ”teledirektiivi” sekä televisio- ja radiotoimintaa ja muita audiovisuaalisia sisältöjä kokeva niin sanottu ”AVMS-direktiivi”. Direktiivien täytäntöönpanon yhteydessä ehdotetaan myös yksittäisiä muista EU:n säädöksistä sekä kansallisista tarpeista johtuvia muutoksia lainsäädäntöön.

Viestintäverkkojen käyttöä koskeviin säännöksiin ehdotettavat muutokset koskisivat pääasiallisesti matkaviestinverkkoja, jotka toimivat EU:ssa tähän käyttötarkoitukseen yhdenmukaistetuilla taajuusalueilla. Laissa ehdotetaan säädettäväksi muun muassa vertaisarviointimenettelystä, uusista verkkotoimilupamenettelyistä sekä matkaviestintaajuuksien kansalliseen käyttöönottoon liittyvistä määräajoista. Taajuuksien käyttöön liittyvää sääntelyä muutettaisiin lisäksi kansallisista tarpeista johtuen. Laajakaistan ja puhelinpalveluiden yleispalvelua parannettaisiin. Määräaikaisten viestintäpalvelusopimusten kestoa rajoitettaisiin matkapuhelinverkon puhelinliittymien osalta ja kuluttajien tiedonsaantia parannettaisiin. Valtakunnallisten tilaajanumeroiden erityishinnoittelusta luovuttaisiin. Käyttöoikeuden luovutusta ja yhteenliittämistä koskeviin säännöksiin tehtäisiin lukuisia muutoksia, mutta sääntelyn pääperiaatteet säilyvät samoina. Keskeisimmät muutokset liittyvät uusiin huomattavan markkinavoiman yrityksiä koskeviin teledirektiivin säännöksiin, kuten olemassa olevan infrastruktuurin käytöstä poistamista ja korvaamista sekä yhteisinvestointeja koskeviin säännöksiin.

Audiovisuaalisia sisältöpalveluja koskevaa sääntelyä ehdotetaan laajennettavaksi perinteisten televisiolähetysten ja tilattavien audiovisuaalisten sisältöpalvelujen ohella videonjakoalustoihin. Myös kuvaohjelmalain soveltamisalaa laajennettaisiin videonjakoalustoihin. Ehdotettu uusi sääntely sisältää erityisesti alaikäisten sekä yleisön suojeluun tähtääviä velvoitteita. Ehdotuksella parannettaisiin myös audiovisuaalisten sisältöpalvelujen esteettömyyttä lisäämällä ääni- ja tekstityspalveluihin ja niiden laatuun liittyviä velvoitteita. Ehdotuksella joustavoitettaisiin mainonnan sääntelyä perinteisten televisiolähetysten osalta. Lisäksi tilausohjelmapalvelun tarjoajille asetettaisiin uusia velvoitteita eurooppalaisten teosten edistämiseksi ja näkyvyyden varmistamiseksi.

Sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin ehdotetaan muutoksia, jotka ajantasaistavat vaaratiedottamista koskevia säännöksiä. Vaaratiedotteesta annettuun lakiin lisättäisiin säännökset sovelluspohjaisesta välittämistavasta. Esitykset parantavat kansalaisten tiedonsaantia hätätilanteissa.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan pääosin 21.12.2020, kuitenkin niin, että AVMS-direktiivin edellyttämät muutokset tulisivat voimaan viimeistään 19.9.2020.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ....1
PERUSTELUT....6
1 Asian tausta ja valmistelu....6
1.1 Tausta....6
1.2 Valmistelu....7
1.2.1 AVMS-direktiivi....7
1.2.2 Teledirektiivi....9
1.2.3 Kyberturvallisuusasetus....12
1.2.4 5G:n turvallisuutta koskeva EU:n keinovalikoima....13
1.2.5 Hallituksen esityksen valmistelu....13
2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö....14
2.1 AVMS-direktiivi....14
2.1.1 Johdanto....14
2.1.2 Soveltamisala ja määritelmät....15
2.1.3 Alkuperämaaperiaate ja siitä poikkeaminen....16
2.1.4 Videonjakoalustan tarjoajien sijoittautumista koskevat säännökset....16
2.1.5 Itsesääntelyyn kannustaminen....16
2.1.6 Toiminnan harjoittamista koskevat ilmoitukset....16
2.1.7 Tiedot audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajasta....16
2.1.8 Säännökset alaikäisten ja yleisön suojelemiseksi....17
2.1.9 Esteettömyys....17
2.1.10 Kaupalliselle audiovisuaaliselle viestinnälle asetetut vaatimukset....18
2.1.11 Tiettyjen tuotteiden kaupallinen audiovisuaalinen viestintä....18
2.1.12 Sponsorointi....18
2.1.13 Tuotesijoittelu....18
2.1.14 Eurooppalaisten teosten edistäminen....18
2.1.15 Televisiomainokset ja teleostolähetykset....19
2.1.16 Videonjakoalustapalveluihin sovellettavat säännökset (muut kuin sijoittautuminen)....20
2.1.17 Medialukutaidon edistäminen....21
2.1.18 Muut säännökset....21
2.2 Teledirektiivi....22
2.2.1 Johdanto....22
2.2.2 Soveltamisala ja määritelmät....22
2.2.3 Viranomaisten toiminta, yleisvaltuutus, tietopyynnöt ja seuraamukset....24
2.2.4 Taajuuksien käyttö ja verkkotoimiluvat....26
2.2.5 Tietoturva....27
2.2.6 Käyttöoikeuden luovutukseen ja yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet....29
2.2.7 Yleispalvelu....32
2.2.8 Numerointi....34
2.2.9 Loppukäyttäjien oikeudet....34
2.2.10 Vaaratiedottaminen....37
2.2.11 Siirtovelvollisuudet....37
2.2.12 Autoradiot....37

2.2.13 Valtuutussäännökset ... 37
2.3 Kyberturvallisuusasetus ... 39
2.4 5G:n turvallisuutta koskeva EU:n keinovalikoima ... 40
3 Nykytila ja sen arviointi ... 41
3.1 Tilanne sähköisen viestinnän markkinoilla ... 41
3.1.1 Toimijat ja kilpailutilanne markkinoilla ... 41
3.1.2 Markkinoiden kehittyminen ja investoinnit ... 43
3.1.3 Kiinteän verkon saatavuus ja liittymät ... 44
3.1.4 Matkaviestinverkon väestöpeitto ja liittymät ... 45
3.1.5 Viestintäpalveluiden käyttö ... 47
3.1.6 Suomen sijoittuminen kansainvälisissä vertailuissa ja ICT-palveluiden vienti ... 47
3.1.7 Audiovisuaalisten sisältöjen katsominen, toimijat ja katsojaosuudet ... 48
3.1.8 Mediamarkkinat ... 49
3.2 Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain soveltamisala ... 50
3.3 Teletoimintailmoitus ... 50
3.4 Taajuuksien käyttö ja verkkotoimiluvat ... 51
3.5 Käyttöoikeuden luovutukseen ja yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet ... 63
3.6 Yleispalvelu ... 68
3.7 Numerointi ... 71
3.8 Käyttäjän ja tilaajan oikeudet ... 74
3.9 Tietoturva ... 79
3.10 Verkkotunnukset ... 82
3.11 Tiedon saannin estoa koskeva määräys ... 83
3.12 Audiovisuaalisten palveluiden sääntely ... 84
3.13 Sijoittaminen ... 96
3.14 Viestintäverkon kriittisissä osissa käytettävät laitteet ... 98
3.15 Vaaratiedottaminen ... 100
3.16 Viranomaisten toiminta ja maksut ... 101
3.17 Sertifiointi ... 108
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset ... 109
4.1 Keskeiset ehdotukset ... 109
4.2 Pääasialliset vaikutukset ... 118
4.2.1 Viranomaisten toiminta ja maksut ... 123
4.2.2 Taajuuksien käyttö ja verkkotoimiluvat ... 124
4.2.3 Käyttöoikeuden luovutukseen ja yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet ... 126
4.2.4 Yhteisinvestointeihin kannustaminen ... 129
4.2.5 Valtakunnalliset tilaajanumerot ... 131
4.2.6 Laskevan liikenteen hinnoittelu ... 133
4.2.7 Yleispalvelu ... 134
4.2.8 Käyttäjän ja tilaajan oikeudet ... 137
4.2.9 Tietoturva ... 140
4.2.10 Verkkotunnukset ... 141
4.2.11 Tiedon saannin estoa koskeva määräys ... 141
4.2.12 Audiovisuaalisten palveluiden sääntely ... 142
4.2.13 Sijoittaminen ... 144

4.2.14 Viestintäverkon kriittisissä osissa käytettävät laitteet ... 145
4.2.15 Vaaratiedottaminen, hätäviestintä ja viestinnän palvelujen jatkuvuuden turvaaminen ... 146
4.2.16 Autoradiot ... 148
4.2.17 Sertifiointi ... 149
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot ... 150
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset ... 150
5.1.1 Teletoimintailmoitus ... 150
5.1.2 Yleispalvelu ... 151
5.1.3 Käyttäjän ja tilaajan oikeudet ... 151
5.1.4 Audiovisuaalisten palveluiden sääntely ... 152
5.1.5 Vaaratiedottaminen ... 153
5.1.6 Viranomaisten toiminta ja maksut ... 155
5.1.7 Autoradiot ... 155
5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot ... 156
5.2.1 AVMS-direktiivi ... 156
5.2.2 Teledirektiivi ... 158
5.2.3 5G:n turvallisuutta koskeva EU:n keinovalikoima ... 159
6 Lausuntopalaute ... 161
7 Säännöskohtaiset perustelut ... 171
7.1 Laki sähköisen viestinnän palveluista ... 171
7.2 Ajoneuvolaki ... 280
7.3 Kuvaohjelmalaki ... 281
7.4 Laki vaaratiedotteesta ... 284
7.5 Maankäyttö- ja rakennuslaki ... 286
7.6 Kuluttajansuojalaki ... 286
8 Lakia alemman asteinen sääntely ... 287
8.1 Numerointia koskevat Liikenne- ja viestintäviraston määräykset ... 287
8.2 Verkkotunnukset ... 287
8.3 Käyttöoikeuden luovutukseen ja yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet ... 287
8.4 Valtioneuvoston asetus tarkoituksenmukaisen internetyhteyden vähimmäisnopeudesta yleispalvelussa ja erityisryhmille tarjottavien palveluiden vähimmäisvaatimuksista ... 288
8.5 Valtioneuvoston asetus televisio- ja radiotoiminnasta ... 289
8.6 Valtioneuvoston asetus ennen viestintäpalvelusopimuksen tekemistä annettavista tiedoista ... 289
9 Voimaantulo ... 289
10 Toimeenpano ja seuranta ... 289
11 Suhde muihin esityksiin ... 291
11.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä ... 291
12 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys ... 291
12.1 Kansallinen liikkumavara perusoikeuksien kannalta ... 291
12.2 Julkisen vallan lakisidonnaisuus ... 292
12.3 Yhdenvertaisuus ja perusoikeuksien turvaaminen ... 292
12.4 Viestinnän luottamuksellisuus ja henkilötietojen suoja ... 294
12.5 Sananvapaus ja julkisuus ... 295

12.6 Omaisuudensuoja 304
12.7 Sopimussuhteiden pysyvyys 310
12.8 Elinkeinovapaus 311
12.9 Lainsäädäntövallan siirtäminen ja asetuksenantovaltuudet 314
12.10 Kunnallinen itsehallinto 317
12.11 Ahvenanmaan erityisasema 318
LAKIEHDOTUKSET 321
1. Laki sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta 321
2. Laki ajoneuvolain 25 §:n muuttamisesta 379
3. Laki kuvaohjelmalain muuttamisesta 380
4. Laki vaaratiedotteesta annetun lain muuttamisesta 383
5. Laki maankäyttö- ja rakennuslain 161 §:n muuttamisesta 386
6. Laki kuluttajansuojalain 2 luvun 14 §:n muuttamisesta 387
LIITE 388
RINNAKKAISTEKSTIT 388
1. Laki sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta 388
2. Laki ajoneuvolain 25 §:n muuttamisesta 495
3.Laki kuvaohjelmalain muuttamisesta 496
4. Laki vaaratiedotteesta annetun lain muuttamisesta 500
5. Laki maankäyttö- ja rakennuslain 161 §:n muuttamisesta 504
6. Laki kuluttajansuojalain 2 luvun 14 §:n muuttamisesta 505
ASETUSLUONNOKSET 506
Valtioneuvoston asetus huomattavan markkinavoiman yrityksen aikaisemman verkon korvaamisesta tai käytöstä poistamisesta 506
Valtioneuvoston asetus kriteereistä laskevan puheliikenteen tukkutason korvausten määrittelemiseksi 507
Valtioneuvoston asetus ennen viestintäpalvelusopimuksen tekemistä annettavista tiedoista 508
Valtioneuvoston asetus tarkoituksenmukaisen internetyhteyden vähimmäisnopeudesta yleispalvelussa ja erityisryhmille tarjottavien palveluiden vähimmäisvaatimuksista 510
Valtioneuvoston asetus audiovisuaalisista palveluista 512
MUUT LIITTEET 514
LIITE 514
VASTAAVUUSTAULUKKO EU-SÄÄDÖKSISTÄ 514

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Audiovisuaalisten mediapalvelujen markkinoilla on tapahtunut merkittävää teknistä kehitystä, jonka seurauksena televisiopalvelut ja internetin välityksellä tarjottavat palvelut ovat lähentyneet toisiaan. Vaikka televisiovastaanotin on edelleen tärkeä väline audiovisuaalisten kokemusten jakamisessa, monet katsojat ovat siirtyneet katsomaan audiovisuaalista sisältöä muilla, kannettavilla laitteilla. Samanaikaisesti perinteiset televisioyhtiöt ovat laajentaneet toimintaansa verkkoon.

Myös uudentyyppisen sisällön, kuten videoleikkeiden tai käyttäjien tuottaman sisällön, merkitys on kasvanut perinteisten TV-lähetysten ja tilattavien audiovisuaalisten mediapalvelujen ohella. Uudet toimijat, kuten tilausohjelmapalvelujen ja videonjakoalustojen tarjoajat, ovat vakiinnuttaneet asemansa ja kilpailevat samoista yleisöistä perinteisten televisiotoimijoiden kanssa. AVMS-direktiivillä voimassa oleva sääntely laajenee YouTuben kaltaisiin videonjakoalustan tarjoajiin, jotka organisoivat sisältöä eri tavoin, mutta joilla ei ole toimituksellista vastuuta sivustoilleen tallennetusta sisällöstä. Monissa tapauksissa kyseiset palvelut kuuluvat sähköistä kaupankäyntiä koskevan direktiivin (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/31/EY tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista, jäljempänä sähkökauppadirektiivi) soveltamisalaan, koska niissä on kyse tietoyhteiskunnan palveluista. AVMS-direktiiviä sovelletaan myös sosiaalisen median palveluiden audiovisuaalisiin sisältöihin, jotka kilpailevat samoista yleisöistä ja tuloista kuin audiovisuaaliset mediapalvelut.

Audiovisuaalisia mediapalveluja koskevaa direktiiviä on muutettu useita kertoja. Direktiiviä muutettiin edellisen kerran Euroopan parlamentin ja neuvoston 11 päivänä joulukuuta vuonna 2007 antamalla direktiivillä (2007/65/EY), jolla muutettiin neuvoston direktiiviä 89/552/ETY[1] (”televisiodirektiivi”). Muutoksilla direktiivin soveltamisala laajennettiin koskemaan perinteisen televisiotoiminnan lisäksi verkoissa välitettäviä tilausohjelmapalveluja ja sen nimi muutettiin samalla audiovisuaalisia mediapalveluja koskevaksi direktiiviksi (jäljempänä AVMS-direktiivi). Kyseinen direktiivi kodifioitiin myöhemmin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2010/13/EU.

Eurooppalaisesta sähköisen viestinnän säännöstöstä annettu direktiivi (2018/1972/EU), jäljempänä teledirektiivi, annettiin 11.12.2018. Uuteen direktiiviin yhdistettiin aiempaa sähköisen viestinnän sääntelyä, jota oli useassa eri direktiivissä. Uusi direktiivi yhdistää Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2002/19/EY, jäljempänä käyttöoikeusdirektiivi) sähköisten viestintäverkkojen ja niiden liitännäistoimintojen käyttöoikeuksista ja yhteenliittämisestä, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2002/20/EY, jäljempänä valtuutusdirektiivi) sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja koskevista valtuutuksista, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2002/21/EY, jäljempänä puitedirektiivi) sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen yhteisestä sääntelyjärjestelmästä ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin

[1]Neuvoston direktiivi 89/552/ETY, annettu 3 päivänä lokakuuta 1989, televisiotoimintaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (EYVL L 298, 17.10.1989, s. 23).

(2002/22/EY, jäljempänä yleispalveludirektiivi) yleispalvelusta ja käyttäjien oikeuksista sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen alalla.

Direktiivin uudistamisen taustalla on verkkoteknologian kehittyminen ja huippunopeiden yhteyksien yleistyminen. Direktiivillä pyritään edistämään 5G-verkkojen ja muiden uuden sukupolven verkkoteknologioiden nopeaa käyttöönottoa ja niihin liittyviä investointeja EU:n alueella. Direktiivi jatkaa eurooppalaisen tele- ja sähköisen viestinnän markkinan yhdistämistä.

Direktiivin taustalla ovat myös muuttuneet sähköisten viestintäpalveluiden käyttötavat ja internetin kautta perinteisen puhelinverkon sijaan toimivien palveluiden yleistyminen. Direktiivin tavoitteena on vastata tähän kehitykseen ja varmistua muun muassa loppukäyttäjien oikeuksista. Aiempaa sääntelyä on laajennettu koskemaan myös uusia ip-pohjaisia palveluita perinteisten puhelinpalveluiden lisäksi. Sähköisillä palveluilla on yhä tärkeämpi rooli kansalaisten elämässä, esimerkiksi sähköisen asioinnin yleistyessä. Direktiivi pyrkii varmistamaan nopeat yhteydet kaikille käyttäjille, jotta yhteiskuntaan osallistuminen on mahdollista.

Teledirektiivi laajentaa sääntelyä myös julkisiin varoitusjärjestelmiin. Taustalla on eurooppalaisen 112-hätänumeron aiempi käyttöönotto ja siitä saadut kokemukset.

Lisäksi esitetään pienempiä kansallisia muutoksia ja teknisiä täsmennyksiä perustuen nykyisen lainsäädännön seurantaan ja toimeenpanoon.

Lainsäädäntöhanke liittyy pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman (10.12.2019) strategiseen tavoitteeseen elinvoimainen Suomi. Hallitusohjelman mukaisesti tavoitteena on toimiva viestintä ja tiedonvälitys (kohta 3.4.1). Esitys liittyy hallitusohjelman kirjauksiin laajakaistarakentamisen edistämisestä, yleispalveluvelvoitteen nostamisesta ja digi-infrastrategian[2] tavoitteiden saavuttamisesta. Hallitusohjelman tavoitteena on myös kuluttajansuojan korkean tason varmistaminen ja ajantasaistaminen.

1.2 Valmistelu

1.2.1 AVMS-direktiivi

EU-säädöksen valmistelu

Euroopan komissio antoi 25.5.2016 ehdotuksensa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi audiovisuaalisia mediapalveluita koskevan direktiivin 2010/13/EU muuttamisesta vaihtuvien markkinarealiteettien vuoksi.

Komissio järjesti laajan kuulemisen audiovisuaalisia mediapalveluja koskevan direktiivin tarkistamiseen liittyen 30.7.–6.9.2015 otsikolla ”AVMSD – a media framework for the 21st century”[3]. Kuulemisen tärkeimmät tulokset olivat seuraavia: 1) direktiivin soveltamisalaa koskevia sääntöjä katsottiin tarpeellisiksi muuttaa, vaikka yhteistä linjaa asiassa etenemiselle ei ollut, 2) näkemysten lähentyminen tarpeesta varmistaa kansallisten sääntelyviranomaisten riippumatto-

[2] LVM julkaisuja 10/2018. Suomi tietoliikenneverkkojen kärkimaaksi – Digitaalisen infrastruktuurin strategia 2025 http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161066

[3] https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/report-public-consultation-review-audiovisual-media-services-directive-avmsd

muus, 3) sidosryhmien tuki alkuperämaan periaatteen, siirtovelvollisuuden/löydettävyyden, esteettömyyteen sekä sääntöihin yhteiskunnallisesti merkittävistä tapahtumista, lyhyistä uutisraporteista ja oikeudesta vastineeseen säilyttämiselle ennallaan ja 4) yksimielisyyden puuttuminen mainonnan sääntelyyn, alaikäisten suojeluun tai eurooppalaisten teosten edistämiseen liittyvistä kysymyksistä.

Nykyisen sääntelyn toimivuutta ja tuloksellisuutta koskevassa niin sanotussa REFIT-arvioinnissa yksilöitiin kolme keskeistä ongelmakohtaa: alaikäisten ja kuluttajien riittämätön suojelu videonjakoalustoilla, tasapuolisten toimintaedellytysten puuttuminen lineaaristen televisiolähetysten ja tilauspalvelujen välillä ja sisämarkkinoiden heikkoudet sekä se, etteivät kaupallista viestintää koskevat säännöt enää vastaa tarkoitustaan. REFIT-arvioinnissa todettiin myös, että alkuperämaaperiaatteen ja joidenkin kaupallista viestintää koskevien sääntöjen soveltamisen osalta on mahdollisuus yksinkertaistaa menettelytapoja.

Komission vaikutustenarviointi (SWD(2016) 168 final)[4] on tehty rinnakkain AVMS-direktiivistä REFIT-ohjelmassa tehdyn jälkiarvioinnin kanssa. Vaikutusten arvioinnin yleinen johtopäätös oli, että audiovisuaalisia mediapalveluja koskevan direktiivin tavoitteet ovat edelleen ajankohtaisia. Jos direktiivi kumottaisiin, audiovisuaalinen sisämarkkina hajoaisi, koska palveluntarjoajat eivät enää hyötyisi alkuperämaan periaatteesta ja joutuisivat toimimaan 28 eri jäsenmaan lainsäädännön ja hallintojärjestelmän piirissä. Tämä kasvattaisi kustannuksia ja vähentäisi kiinnostusta rajat ylittävien palveluiden tarjoamiseen, erityisesti pieniin jäsenmaihin. Kuluttajien valintamahdollisuudet sisällön suhteen vähenisivät näin ollen.

Vaikutustenarvioinnin mukaan direktiivin mahdolliset muutokset vaikuttavat eniten kansallisiin sääntelyviranomaisiin, julkisiin televisiolähetystoiminnan harjoittajiin, kaupallisiin televisioyhtiöihin, tilattaviin palveluihin (catch up -palvelut, tilausvideopalvelut, uutisportaalit), videonjakoalustoihin (eivät tällä hetkellä kuulu direktiivin soveltamisalaan), itsesääntelyelimiin, kuluttajiin, mainostajiin ja mainostoimistoihin (erityisesti kaupallisessa viestinnässä) sekä riippumattomiin tuottajiin ja jakelijoihin (erityisesti eurooppalaisten teosten edistämisessä).

Kansallinen valmistelu ja Suomen kanta

Komission direktiiviehdotus ja luonnos valtioneuvoston selvityksestä komission ehdotuksesta (U-kirje ja U-jatkokirje) olivat lausuntokierroksella EU-asioiden komitean alaisessa viestintäjaostossa (jaosto 19) sekä kulttuuri- ja av-jaostossa (jaosto 31).

Valtioneuvoston selvitys (U-kirje) komission ehdotuksesta toimitettiin eduskunnan suurelle valiokunnalle 1.9.2016. Eduskunnan kanta hyväksyttiin suuressa valiokunnassa 25.11.2016 liikenne- ja viestintävaliokunnan sekä sivistysvaliokunnan annettua asiassa lausuntonsa. U-kirjekantaan esitettiin täsmennyksiä neuvotteluprosessin etenemisen vuoksi U-jatkokirjelmissä (UJ 35/2016) ja (UJ 6/2017).[5] U-jatkokirjelmän rahapelin markkinointia koskevaa kantaa valmisteltiin yhteistyössä valtioneuvoston kanslian, sisäasiainministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa.

Suomi tuki lähtökohtaisesti audiovisuaalisia mediapalveluita koskevan direktiivin uudistamista ja digitaalisten sisämarkkinoiden edistämistä. Suomi katsoi, että perinteisiä televisiopalveluita

[4] http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2016/EN/SWD-2016-168-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF

[5] https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sivut/U_50+2016.aspx

ja internetin välityksellä tarjottavia mediapalveluita koskevan sääntelyn välistä epäsuhtaa tulisi korjata ensisijaisesti purkamalla vanhaa televisiosääntelyä. Perinteiseen televisiotoimintaan kohdistuu edelleen yksityiskohtaista sääntelyä (muun muassa mainonnan määrälliset säännökset ja ohjelmasisältöä koskevat kiintiöt), jonka keventäminen lisäisi media-alan kilpailukykyä ja tasapainottaisi toimintaympäristöä. Suomi ei myöskään kannattanut AVMS-direktiivin soveltamisalan laajentamista videonjakoalustoihin. Direktiivin soveltamisalaan kuuluu muilta osin vain sellaisia audiovisuaalisia palveluja, joissa palveluntarjoajalla on ohjelmasisällöstä toimituksellinen vastuu. Videonjakoalustoja koskevan sääntelyn valvonta on vaikeaa ja lisää kansallisten viranomaisten hallinnollista taakkaa. Videonjakoalustojen valvonnan sijaan olennaista olisi kriittisen medialukutaidon ja mediakasvatuksen edistäminen jäsenvaltioissa.

Komission alkuperäiseen ehdotukseen nähden audiovisuaalisia mediapalveluita koskevaa sääntelyä lisättiin merkittävästi neuvosto- ja kolmikantaneuvotteluiden aikana ja direktiivin soveltamisalaa laajennettiin. Erityisesti johtuen direktiivin soveltamisalan laajentamisesta videonjakoalustoihin ja sosiaalisen median palveluihin, Suomen direktiivin uudistamista koskevat tavoitteet eivät toteutuneet, ja Suomi äänesti lopullista direktiiviehdotusta vastaan kulttuurineuvostossa marraskuussa 2018. Suomi jätti kriittisen lausuman neuvoston pöytäkirjaan yhdessä Alankomaiden ja Irlannin kanssa.

1.2.2 Teledirektiivi

EU-säädöksen valmistelu

Euroopan komissio antoi 14.9.2016 ehdotuksensa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi sähköisen viestinnän säännöstöstä (ns. teledirektiivi). Samaan aikaan komissio antoi ehdotukset Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen (jäljempänä BEREC) perustamisesta (ns. BEREC-asetus) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetusten (EU) N:o 1316/2013 ja (EU) N:o 283/2014 muuttamisesta paikallisyhteisöjen internetyhteyksien parantamisen osalta. Näistä BEREC-asetus liittyy tiiviisti teledirektiiviin, ja ehdotukset käsiteltiin yhdessä.

Komissio järjesti laajan, yksityiskohtaisen ja avoimen sidosryhmäkuulemisen[6] 11.9. -7.12.2015. Kuulemisen aikana kerättiin palautetta sääntöjen arvioimiseksi yleistasolla sekä yksityiskohtaisemmin ja kartoitettiin sidosryhmien näkökantoja mahdollisiin muutoksiin. Vastauksia saatiin yhteensä 244, ja niiden tärkeimmät tulokset olivat seuraavia:

1) yhteyksiä pidettiin yleisesti tärkeinä taustatekijöinä digitaaliselle yhteiskunnalle ja taloudelle,

2) hyvät yhteydet nähtiin edellytyksenä digitaalisille sisämarkkinoille,

3) nykyistä sääntelyjärjestelmää pidettiin riittämättömänä edistämään sisämarkkinoiden toteutumista,

4) taajuuksien osalta langattomia yhteyksiä pidettiin tärkeinä ja viestintäalalla toivottiin yhdenmukaisempaa lähestymistapaa tukiasemien ja muun infrastruktuurin sijoittamiselle ja uusien yhteyksien kehittämiseen,

[6] https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/summary-report-public-consultation-evaluation-and-review-regulatory-framework-electronic

5) toivottiin taajuuksien käyttöoikeuksien ja käytön joustavuuden lisäämistä,

6) viranomaisnäkemyksenä tunnustettiin vaihtelevin perustein tarve saattaa televiestinnän säännöt ajan tasalle,

7) perinteiset televiestintäyritykset näkivät lyhyen aikavälin taloudellisten saavutusten menneen pitkäjänteisemmän sijoittamisen ja innovaation edelle, kun taas esimerkiksi BERECin ja kuluttajajärjestöjen mukaan nykyinen sääntely on pitkälti saavuttanut tavoitteensa,

8) televiestinnän käyttäjät suosivat nykyistä käyttöoikeussääntelyä, vaikka jotkin niistä katsoivat, että painopisteen tulisi olla palveluiden, ei infrastruktuurin, kilpailussa,

9) valtaosa tuki tarvetta yleispalvelujärjestelmän uudelleenarvioinnille,

10) viranomaiset ja kuluttajajärjestöt näkivät vähimmäistason yhdenmukaistamiseen perustuvan loppukäyttäjän suojan yhä tarpeelliseksi, kun taas televiestintäala tukeutuisi horisontaaliseen sääntelyyn ja täysimittaiseen yhdenmukaistamiseen ja

11) institutionaalisen rakenteen tarkistamista unionin tasolla kannatettiin.

Nykyisen sääntelyn jälkiarvioinnissa todettiin, että sähköisen viestinnän sääntelyjärjestelmä on saavuttanut yleisen tavoitteensa luoda kilpailukykyinen ja loppukäyttäjille hyötyä tuottava ala. Sääntelyn erityistavoitteet – kilpailun edistäminen, sisämarkkinoiden toteutuminen ja kuluttajien etujen suojaaminen – ovat edelleen asianmukaisia. Komission mukaan sääntelyjärjestelmällä on kaiken kaikkiaan onnistuttu luomaan kilpailukykyinen ala, ja useimmille toimijoille siitä aiheutuneet hyödyt ovat olleet merkittävämpiä kuin koituneet kustannukset. Jälkiarvioinnissa todettiin kuitenkin myös, että sääntelykehystä tulisi tarkistaa, jotta digitaalisten sisämarkkinoiden yhteen liittämisen kasvavaan tarpeeseen voidaan vastata ja jotta sääntelyä voidaan yksinkertaistaa. Uudelleentarkastelun yleiseksi tavoitteeksi valittiin kaiken kattavien rajattomien yhteyksien aikaansaaminen digitaalisten sisämarkkinoiden perustaksi.

Komission vaikutustenarvioinnissa (SWD(2016)303/FINAL) tarkasteltiin eri vaihtoehtoja verkkojen saatavuuden, taajuuksien, yleispalvelun, viestintäpalveluiden, palveluntarjoajan vaihtamisen, numeroinnin ja hallinnoinnin osalta. Jokaiselle osa-alueelle kartoitettiin erikseen parhaana pidetty vaihtoehto. Yleisellä tasolla parhaana pidettyjen vaihtoehtojen etuina nähtiin yhteyksien saatavuuden parantuminen esimerkiksi 5G:n nopeamman käyttöönoton avulla sekä kohtuuhintaisten yhteyksien varmistaminen kilpailun ja tarvittaessa yleispalvelun myötä. Lisäksi etuina nähtiin parempi suoja loppukäyttäjälle. Parhaana pidetyt vaihtoehdot myös yksinkertaistaisivat sääntelytoimia ja mukauttaisivat hallintorakennetta.

Vaikutustenarvioinnissa arvioitiin lisäksi parhaana pidettyjen vaihtoehtojen hyöty ja kustannukset. Vaikka kaikilla osa-alueilla vaikutuksia ei kyetty ilmoittamaan lukumäärällisesti, arvioinnin pohjalta ennustettiin, että mikäli kaikki vaihtoehdot toteutettaisiin yhdessä, investoinnit ja kulutus kasvaisivat ja työvoiman tuottavuus nousisi. Kyseisistä vaihtoehdoista aiheutuisi myös institutionaalisia kustannuksia, sillä BEREC tarvitsisi lisäresursseja laajennettuun toimivaltaansa ja toisaalta myös kansalliset viranomaiset tarvitsisivat lisäresursseja osallistuakseen yhteistyöelimen toimintaan. Arvioinnin mukaan johdonmukaisemman taajuuksien jakamisen myötä (5G:n käyttöönotto) saataisiin 146,5 miljardin kokonaishyödyt, jotka jakautuisivat suurimmaksi osaksi autoteollisuudelle, terveydenhuollolle, liikenteelle ja yleishyödyllisille palveluille.

Kansallinen valmistelu ja Suomen kanta

Kaikille sidosryhmille avoin lausuntokierros komission ehdotuksista järjestettiin 19.9.-3.10.2016. Luonnos valtioneuvoston U-kirjelmäksi oli lausuntokierroksella EU-asioiden komitean alaisessa viestintäjaostossa (EU19) 2.-8.11.2016. Asiaa käsiteltiin myös useissa jaoston kokouksissa. Lisäksi luonnos U-jatkokirjelmäksi oli lausuntokierroksella viestintäjaostossa 12.-16.10.2017. Liikenne- ja viestintäministeriö perusti valmistelun tueksi kaikille sidosryhmille avoimen epävirallisen kansallisen seurantaryhmän.

Valtioneuvoston selvitys (U-kirje, U 68/2016 vp[7]) komission ehdotuksesta toimitettiin eduskunnan suurelle valiokunnalle 8.11.2016. Eduskunnan kanta hyväksyttiin suuressa valiokunnassa (22.11.2017) liikenne- ja viestintävaliokunnan annettua asiassa lausuntonsa. U-kirjekantaan esitettiin täsmennyksiä neuvotteluprosessin etenemisen vuoksi U-jatkokirjelmässä UJ 29/2017, muun muassa julkisen varoitusjärjestelmän eli vaaratiedottamisen osalta.

Suomi tuki ehdotuksen tavoitteita digitaalisten sisämarkkinoiden edistämisestä sekä sääntelyn selkeyttämisestä ja päivittämisestä. Suomi piti yhtenä uudistuksen tärkeimpänä tavoitteena sääntely-ympäristön tasapuolisuuden turvaamista uudempien ja vakiintuneempien sähköisten viestintäpalveluiden välillä, mutta korosti, että tämä olisi tullut pääasiassa toteuttaa sääntelyn keventämisellä ja päivittämisellä, ei uusien velvoitteiden luomisella. Suomi kannattikin komission esitystä niiden ehdotusten osalta, jotka toteutuessaan merkitsisivät sääntelyn keventämistä ja joustavoittamista. Suomi vastusti sääntelyn täytäntöönpanon keskittämistä kansallisilta viranomaisilta komissiolle ja BERECille, sillä Suomen kannan mukaan se todennäköisesti vähentäisi kansallisten erityispiirteiden huomioimista. Suomi piti kysymystä erityisen merkittävänä taajuushallinnon osalta. Julkisen varoitusjärjestelmän eli vaaratiedottamisen osalta Suomi piti tärkeänä teknologianeutraaliutta ja siihen liittyvää kansallista liikkumavaraa varoitusjärjestelmän teknisen toteutuksen suhteen.

Yleisellä tasolla Suomi oli tyytyväinen siihen, että direktiiviehdotuksesta saavutettiin jäsenmaiden ja parlamentin eriävistä kannoista johtuva haastava neuvottelutilanne huomioiden kohtuullinen kompromissi ja äänesti ehdotuksen puolesta Euroopan unionin neuvostossa 4.12.2018. Suomelle merkittävänä neuvottelukysymyksenä olivat teledirektiivin lisäksi yhteistyöelimen perustamista koskevaan asetukseen sisältyvät ulkomaanpuheluiden hintasääntelyä koskevat muutokset, joita Suomi vastusti ja jätti lopulta asiasta kriittisen lausuman ministerineuvoston pöytäkirjaan.

Vaaratiedottamista ei aiemmin ole säännelty sähköistä viestintää koskevissa direktiiveissä. Teledirektiiviin sisällytetty säännös julkisesta varoitusjärjestelmästä, joka Suomessa vastaa vaaratiedottamista, ei myöskään sisältynyt alkuperäiseen komission ehdotukseen teledirektiiviksi, vaan se nousi lainvalmistelukysymykseksi vasta trilogineuvotteluvaiheessa marraskuussa 2017. Säännöksen toimivaltaperusteesta käytiin jonkin verran keskustelua, koska julkiset varoitusjärjestelmät tai vaaratiedottaminen eivät itsestään selvästi palaudu sisämarkkinoiden harmonisointitavoitteeseen, ja säännös koskeekin julkisia varoitusjärjestelmiä vain televiestintää koskevilta osin. Kansallisesti Suomessa direktiivin velvoite älypuhelinta hyödyntävään vaaratiedottamiseen näyttäytyy täydentävänä suhteessa jo käytössä oleviin vaaratiedottamisen muotoihin.

Myös autojen digiradioita koskeva 113 artikla lisättiin direktiiviin Euroopan parlamentin aloitteesta esityksen trilogivaiheessa.

---

[7] Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi ja asetuksiksi ja komission tiedonannosta (EU:n sähköisen viestinnän sääntelyn uudistamista koskevat ehdotukset). https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sivut/U_68+2016.aspx

1.2.3 Kyberturvallisuusasetus

EU-säädöksen valmistelu

Esityksessä kyberturvallisuusasetuksella tarkoitetaan Euroopan unionissa annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta Euroopan unionin kyberturvallisuusvirasto ENISAsta (jäljempänä ENISA) ja tieto- ja viestintätekniikan kyberturvallisuussertifioinnista sekä asetuksen (EU) N:o 526/2013 kumoamisesta. Euroopan komissio antoi kyberturvallisuusasetusehdotuksen 13.9.2017 osana kyberturvallisuustoimenpidepakettiaan. Kyberturvallisuuspaketti sisälsi asetusehdotuksen lisäksi tiedonannon Resilienssi, pelote ja puolustus: vahvan kyberturvallisuuden rakentaminen EU:lle sekä joitain muita aloitteita. Tiedonanto ja siihen liittyvät aloitteet annettiin osana digitaalisten sisämarkkinoiden strategian toimeenpanoa. Vuonna 2017 antamassaan tiedonannossa ”Digitaalisten sisämarkkinoiden strategian täytäntöönpanon väliarviointi – Yhdennetyt digitaaliset sisämarkkinat kaikille” komissio korosti tarvetta huolehtia verkkoon liitettyjen tuotteiden ja järjestelmien turvallisuudesta ja totesi, että luomalla tieto- ja viestintätekniikan turvallisuudelle eurooppalaiset puitteet, joissa annetaan säännöt tieto- ja viestintäteknologian turvallisuussertifioinnin järjestämisestä unionissa, voitaisiin sekä ylläpitää luottamusta internetiin että puuttua sisämarkkinoiden nykyiseen hajanaisuuteen.

Kyberturvallisuusasetusehdotusta käsiteltiin neuvoston horisontaalisessa kybertyöryhmässä ja neuvoston yleisnäkemys saavutettiin kesäkuussa 2018. Euroopan parlamentissa vastuuvaliokuntana toimi teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokunta. Parlamentti äänesti kannastaan syyskuussa 2018 ja kolmikantaneuvottelut käynnistyivät 13.9.2018. Coreper I hyväksyi saavutetun sovun parlamentin kanssa 19.12.2018 ja teksti lähetettiin parlamentille lopullista hyväksymistä varten. Kyberturvallisuusasetus annettiin 17 päivänä huhtikuuta 2019 ja julkaistiin Euroopan unionin virallisessa lehdessä 7 päivänä kesäkuuta 2019. Asetus on tullut voimaan 27 päivänä kesäkuuta 2019. Asetuksen 58, 60, 61, 63, 64 ja 65 artiklaa sovelletaan 28 päivästä kesäkuuta 2021.

Kansallinen valmistelu ja Suomen kanta

Luonnos valtioneuvoston U-kirjelmäksi oli lausuntokierroksella EU-valmistelujaostoissa (viestintäjaosto, liikennejaosto sekä sisämarkkinajaosto) 25.-28.9.2017. Lausuntopalaute U-kirjelmästä oli myönteistä. Valmisteluun osallistui ministeriöiden ja keskusvirastojen lisäksi myös etujärjestöjä ja sidosryhmien edustajia.

Asetusehdotuksesta lähetettiin eduskunnalle U-kirjelmä 2017 (U 58/2017 vp) 19.10.2017. Valtioneuvoston selvitys komission ehdotuksesta toimitettiin suurelle valiokunnalle 19.10.2017. Eduskunnan kanta hyväksyttiin suuressa valiokunnassa 22.11.2017 liikenne- ja viestintävaliokunnan annettua asiassa lausuntonsa (LiVL 25/2017 vp).

Suomi piti tärkeänä, että asetusehdotuksella pyritään vahvistamaan tietoturvallisuutta koko EU:n alueella, parantamaan tietoturvallisten tuotteiden ja palveluiden saatavuutta sisämarkkinoilla sekä edistämään innovaatioita. Suomi katsoi, että ENISAn mandaatin muuttuminen pysyväksi parantaisi viraston toimintaedellytyksiä, takaisi viraston toiminnan jatkuvuuden ja loisi uusia mahdollisuuksia rekrytoida virastoon korkean tason asiantuntemusta.

Suomi piti ehdotetun tieto- ja viestintäteknologiahyödykkeiden sertifioinnin puitekehyksen tavoitteita kannatettavana siltä osin kuin sääntelyllä pyrittäisiin lisäämään luottamusta digitaalisille sisämarkkinoille ja vähentämään yrityksille sertifioinnista aiheutuvia kuluja. Suomi piti kuitenkin tärkeänä, ettei tietoturvallisten tuotteiden standardointi- ja sertifiointitoiminta aiheut-

taisi suomalaisille yrityksille ylimääräistä, kilpailukykyä haittaavaa hallinnollista taakkaa. Asetuksen nojalla sertifiointi on aluksi vapaaehtoista, ellei unionin lainsäädännössä toisin säädetä, mutta sen muuttamista pakolliseksi on tarkoitus arvioida viimeistään vuonna 2023.

1.2.4 5G:n turvallisuutta koskeva EU:n keinovalikoima

Euroopan komissio antoi keväällä 2019 suosituksen 5G-verkkojen kyberturvallisuudesta. Suosituksen tavoitteena on tukea ja kehittää EU:n yhteistä lähestymistapaa 5G-verkkojen kyberturvallisuuteen, jotta EU säilyy yhtenäisenä ja kilpailukykyisenä markkina-alueena. Komission suosituksen seurauksena jäsenvaltiot valmistelivat verkkojen turvallisuutta koskevat kansalliset riskiarviot, joiden pohjalta jäsenvaltiot laativat Suomen puheenjohtajakaudella yhteistyössä komission ja Euroopan unionin kyberturvallisuusviraston kanssa EU:n yhteisen riskiarvion 5G-verkkojen turvallisuudesta. EU:n yhteisen riskiarvion pohjalta jäsenvaltiot julkaisivat 29. tammikuuta 2020 yhteisen keinovalikoiman turvallisuusriskien hallitsemiseksi ja ratkaisemiseksi.

1.2.5 Hallituksen esityksen valmistelu

Esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön sekä sisäministeriön, ympäristöministeriön ja oikeusministeriön kanssa. Hallituksen esityksen valmistelu aloitettiin säädöshankepäätöksen mukaisesti 1.1.2019. Valmistelu on ollut avointa. Valmisteluun liittyvät materiaalit, kuten asettamispäätökset, kokoukset, lausunnot, pöytäkirjat ja osallistujalistat, videotallenteet, selvitykset ja erilliset tilatut vaikutusarviot, ovat julkisesti saatavilla valtioneuvoston hankeikkunasta[8]. Hankeikkuna sisältää myös tiedot hallituksen esityksen valmisteluvaiheista.

Valmistelun tukena toimi laaja seurantaryhmä, joka asetettiin 28.1.2019. Seurantaryhmä oli avoin kaikille sidosryhmille, sille ei asetettu nimettyjä jäseniä. Seurantaryhmän puheenjohtajisto ja sihteeristö koostui liikenne- ja viestintäministeriön virkamiehistä. Seurantaryhmän tehtävänä oli:

1. arvioida sähköisen viestinnän lainsäädännön uudistamistarpeita kansalaisten, elinkeinoelämän ja yhteiskunnan näkökulmista katsottuna,

2. arvioida, millaisilla vaihtoehdoilla ja kansallisella liikkumavaralla tele- ja AVMS-direktiivit voidaan implementoida,

3. tuottaa laajasti tietoa ja näkemyksiä valmistelun tueksi nykytilasta sekä viestintä- ja mediaalan kehitystrendeistä ja tulevaisuudennäkymistä,

4. seurata valmistelutyön etenemistä ja ehdottaa keinoja, joilla uudistuksen tavoitteet saavutetaan ja Suomi pysyy edelläkävijänä sähköisen viestinnän alalla.

Seurantaryhmälle järjestettiin ennen lausuntokierrosta viisi laajempaa kokoontumista. Kokoontumisissa aiheina olivat muun muassa AVMS-direktiivin tuomat muutokset, taajuus- ja käyttöoikeussääntely, loppukäyttäjän oikeudet ja yleispalvelu. Lisäksi järjestettiin pienempiä teemakohtaisia tapaamisia siirtovelvollisuuteen ja esteettömyyteen liittyen.

[8] Hankeikkuna, sähköisen viestinnän palveluista annetun lain uudistaminen https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=LVM004:00/2019

Lausuntokierroksen jälkeen järjestettiin 14.2.2020 yksi seurantaryhmän tapaaminen, jossa käsiteltiin muun muassa saatua lausuntopalautetta.

AVMS-direktiivin täytäntöönpanossa on toiminut myös epävirallinen eri viranomaistahoista koostuva työryhmä. Vaaratiedottamisen osalta lainvalmistelu on toteutettu yhteistyössä sisäministeriön kanssa, jonka vastuulla olevaan lakiin vaaratiedotteesta (466/2012) on valmisteltu samanaikaisesti tarvittavat muutokset. Valmistelussa on muutenkin tehty tarpeen mukaan yhteistyötä eri hallinnonalojen viranomaisten kanssa.

Liikenne- ja viestintäministeriö pyysi valmistelun alkuvaiheessa, seurantaryhmän asettamisen yhteydessä 28.1.2019 sidosryhmien vapaamuotoisia näkemyksiä sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muutostarpeista AVMS- ja teledirektiivien kansallisen täytäntöönpanon yhteydessä. Sidosryhmien alustavia näkemyksiä saatiin yhteensä 14. Varsinainen lausuntokierros järjestettiin 20.11.2019-16.1.2020. Lausuntopyyntö lähetettiin yhteensä 155 taholle. Lausuntoja annettiin yhteensä 81. Lisäksi ehdotettua 244 a §:ää koskien järjestettiin erillinen lausuntokierros 12.2-26.2.2020. Lausuntoja annettiin yhteensä 14. Lausuntopyyntö julkaistiin lausuntopalvelu.fi-palvelussa. Lausunnot ovat saatavilla lausuntopalvelu.fi-palvelussa sekä valtioneuvoston hankeikkunassa.

Lainvalmistelun arviointineuvosto valitsi esityksen käsiteltäväkseen. Se antoi esityksestä lausuntonsa 17.3.2020. Viestintäverkkojen kriittisissä osissa käytettäviin laitteisiin liittyvää sääntelyä täydennettiin vielä neuvoston käsittelyn jälkeen.

Kuntatalouden ja –hallinnon neuvottelukunta (Kuthanek) käsitteli esitystä kirjallisessa menettelyssä 17.3.2020.

Esitys on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastusyksikössä. Esitys on ennakkotarkastettu myös oikeuskanslerinvirastossa

2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

2.1 AVMS-direktiivi

2.1.1 Johdanto

Uudistetun AVMS-direktiivin tavoitteena on parantaa kuluttajien ja alaikäisten suojelua sekä taata tasapuolisemmat toimintaedellytykset audiovisuaalisten sisältöpalvelujen (direktiivissä ”audiovisuaalinen mediapalvelu”) ja videonjakoalustan tarjoajille. Kuluttajien ja alaikäisten suojeluun tähtäävinä toimenpiteinä videonjakoalustan tarjoajien tulee ottaa käyttöön asianmukaiset toimenpiteet alaikäisten suojelemiseksi haitalliselta sisällöltä ja kaikkien kansalaisten suojelemiseksi laittomilta sisällöiltä kuten terrorismiin yllyttämiseltä ja laittomalta vihapuheelta. Direktiivillä yhdenmukaistetaan myös perinteiseen televisiotoimintaan sekä tilausohjelmapalveluihin kohdistuvaa sääntelyä alaikäisten suojelua koskevien normien osalta. Tämä tarkoittaa sitä, että ohjelmat, jotka voivat haitata alaikäisten fyysistä, henkistä tai moraalista kehitystä, tulee olla saatavilla vain sellaisella tavalla, etteivät alaikäiset normaalisti kuule tai näe niitä. Haitallisimpaan sisältöön sovelletaan tiukimpia toimenpiteitä.

Uudistetussa direktiivissä mainonnan yleisiä periaatteita sovelletaan myös videonjakoalustan tarjoajiin samalla kun mainonnan määrään kohdistuvaa sääntelyä kevennetään perinteisten televisiotoimijoiden osalta. Tuotesijoittelu olisi lähtökohtaisesti sallittua muissa kuin direktiivissä

tarkemmin säännellyissä tilanteissa. Eurooppalaisten sisältöjen edistämiseksi tilausohjelmapalvelun tarjoajien tulee varata eurooppalaisille teoksille vähintään 30 prosentin osuus ohjelmavalikoimissa ja varmistaa niille riittävä näkyvyys. Jotta varmistettaisiin, etteivät eurooppalaisten teosten edistämistä koskevat velvollisuudet heikennä markkinakehitystä ja että uudet toimijat pääsevät markkinoille, kyseisiä vaatimuksia ei saisi soveltaa yrityksiin, joiden läsnäolo markkinoilla ei ole merkittävä. Tämä koskisi erityisesti liikevaihdoltaan pieniä yrityksiä.

Direktiivillä laajennetaan audiovisuaalisten sisältöpalvelujen esteettömyyttä koskevia velvollisuuksia. Velvollisuudet soveltuvat kaikkiin audiovisuaalisten sisältöpalvelun tarjoajiin eli sekä televisio- että tilausohjelmapalvelun tarjoajiin, joiden tulee saattaa palvelujaan jatkuvasti ja asteittain esteettömämmiksi.

Direktiivin harmonisointitaso on pysynyt ennallaan. Direktiivi on niin sanottu minimidirektiivi, eli jäsenvaltiot voivat soveltaa sitä yksityiskohtaisempaa sääntelyä.

2.1.2 Soveltamisala ja määritelmät

Direktiiviä sovelletaan edelleen palveluihin, joiden pääasiallisena tarkoituksena on tarjota yleisölle ohjelmia tiedonvälitys-, viihdytys- tai valistustarkoituksessa. Direktiivin soveltamisala laajenee myös palvelun erotettavissa olevaan osaan, jos palvelulla on audiovisuaalista sisältöä ja muotoa, joka on erotettavissa kyseisen palveluntarjoajan päätoiminnasta.

Direktiiviä sovelletaan videonjakoalustapalveluihin. Videonjakoalustapalvelulla tarkoitetaan palvelua, kun palvelun tai siitä erotettavissa olevan osan pääasiallisena tarkoituksena on tarjota yleisölle ohjelmia, käyttäjien tuottamia videoita tai molempia sähköisten viestintäverkkojen avulla ja joista videonjakoalustan tarjoaja ei ole toimituksellisessa vastuussa ja joiden organisoinnin videonjakoalustan tarjoaja määrittää, myös automaattisilla keinoilla tai algoritmeilla, erityisesti sisällön esittämisen, asiasanoituksen ja järjestämisen avulla.

Sosiaalisen median palveluista on tullut merkittävä tiedonvälitys-, viihdytys- ja valistusväline, koska niiden välityksellä voi seurata ohjelmia ja käyttäjien tuottamia videoita. Vaikka direktiivin tavoitteena ei ole säännellä sosiaalisen median palveluja sellaisenaan, direktiivi kattaa sosiaalisen median audiovisuaaliset sisällöt, jos ohjelmien ja käyttäjien tuottamien videoiden tarjoaminen on kyseisten palvelujen olennainen toiminto. Komissio tulee antamaan suuntaviivoja videonjakoalustapalvelun määritelmän olennaista toimintoa koskevan kriteerin käytännön soveltamista varten.

Direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle on rajattu audiovisuaalisen sisällön tarjoaminen yksityisillä verkkosivustoilla. Direktiiviä ei sovelleta myöskään sanomalehtien ja aikakauslehtien sähköisten versioiden toimitukselliseen sisältöön sisällytettyihin videoleikkeisiin ja liikkuviin kuviin, kuten GIF-kuviin.

Direktiivin 1 artikla sisältää direktiivissä käytetyt määritelmät. Uusina määritelminä direktiivissä on videonjakoalustapalvelu ja videonjakoalustan tarjoaja. Audiovisuaalisen sisältöpalvelun (direktiivissä audiovisuaalinen mediapalvelu) määritelmää on muutettu siten, että se kattaa myös palvelun erotettavissa olevan osan. Myös ohjelman määritelmää on muutettu. Ohjelman muodon ja sisällön ei enää edellytetä rinnastuvan televisiolähetyksen muotoon ja sisältöön. Ohjelma voi olla esimerkiksi videoleike.

2.1.3 Alkuperämaaperiaate ja siitä poikkeaminen

Direktiivin soveltaminen määräytyy edelleen ns. alkuperämaaperiaatteen mukaisesti. Audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajaan sovelletaan sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jonne sen katsotaan sijoittautuneen. Sijoittautumisen peruslähtökohta on direktiivissä säilynyt ennallaan eli audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan katsotaan sijoittautuneen jäsenvaltioon, jos sen päätoimipaikka on kyseisessä jäsenvaltiossa ja audiovisuaalisia sisältöpalveluja koskevat päätökset tehdään samassa jäsenvaltiossa. Sijoittautumisen määräytymiseen muissa tilanteissa vaikuttaa erityisesti se, missä valtiossa merkittävä osa ohjelmaan liittyvän audiovisuaalisen mediapalvelun tarjonnan harjoittamiseen osallistuvista työntekijöistä työskentelee.

Direktiivin 3 artiklassa luetellaan perusteet, joiden nojalla jäsenvaltio voi rajoittaa toisen jäsenvaltion lainkäyttövaltaan kuuluvien palveluntarjoajien tarjoamien audiovisuaalisten sisältöpalvelujen eli sekä televisiolähetysten että tilausohjelmapalvelujen vastaanottamista alueellaan. Uutena perusteena direktiivi mahdollistaa lähetysten vastaanottamisen rajoittamisen, jos lähetykset sisältävät direktiivin (EU) 2017/541 5 artiklassa tarkoitettua julkista yllyttämistä terrorismirikokseen tai niissä vakavalla tavalla vaarannetaan yleinen turvallisuus, mukaan lukien kansallinen turvallisuus ja puolustus.

2.1.4 Videonjakoalustan tarjoajien sijoittautumista koskevat säännökset

Videonjakoalustan tarjoajien sijoittautuminen määräytyy direktiivin 28 a artiklan nojalla. Säännöksen 1 kohdan perusteella videonjakoalustan tarjoajaan sovelletaan lähtökohtaisesti sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jonne videonjakoalustan tarjoaja on sijoittautunut sähkökauppadirektiivin 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla. Artikla sisältää lisäksi säännökset sijoittautumisvaltion määräytymisestä tilanteissa, joissa videonjakoalustan tarjoajalla on jäsenvaltiossa emoyritys tai tytäryritys, tai kyseinen videonjakoalustan tarjoaja on osa yritysryhmää. Artiklassa säännellään myös menettelystä tilanteessa, jossa jäsenvaltiot eivät pääse yhteisymmärrykseen siitä, mille jäsenvaltiolle lainkäyttövalta kuuluu.

2.1.5 Itsesääntelyyn kannustaminen

Direktiivin 4a artikla sisältää yleiset säännökset itsesääntelyyn kannustamisesta. Artiklan mukaan jäsenvaltioiden on kannustettava käyttämään yhteissääntelyä ja edistämään itsesääntelyä kansallisella tasolla hyväksyttävien käytännesääntöjen avulla direktiivin yhteensovitetuilla aloilla. Käytännesääntöjen tulisi olla asianomaisten jäsenvaltioiden keskeisten sidosryhmien laajasti hyväksymiä ja niissä tulisi selkeästi ja yksiselitteisesti esittää niiden tavoitteet. Käytännesääntöjen olisi mahdollistettava myös säännöllinen, avoin ja riippumaton tavoitteiden saavuttamista koskeva seuranta ja arviointi.

2.1.6 Toiminnan harjoittamista koskevat ilmoitukset

Direktiivin 2 artiklan 5b kohta ja vastaavasti videonjakoalustan tarjoajiin soveltuva 28a artiklan 6 kohta edellyttävät, että jäsenvaltiot laativat ja pitävät ajan tasaista luetteloa lainkäyttövaltaansa kuuluvista audiovisuaalisten sisältöpalvelun- ja videonjakoalustan tarjoajista ja ilmoittavat, mihin direktiivin kohtiin niiden lainkäyttövalta perustuu. Kyseiset luettelot ja niiden mahdolliset päivitykset tulee toimittaa komissiolle.

2.1.7 Tiedot audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajasta

Direktiivin 5 artikla sisältää säännökset tiedoista, jotka audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan tulee saattaa palvelun vastaanottajien saataville. Yritys- ja yhteystietojen ohella tietoihin

tulee sisältyä myös jäsenvaltio, jonka lainkäyttövaltaan palveluntarjoaja kuuluu, sekä toimivaltaiset sääntelyviranomaiset tai -elimet taikka valvontaelimet. Audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajat voidaan velvoittaa saattamaan yleisön saataville myös tiedot omistusrakenteestaan.

2.1.8 Säännökset alaikäisten ja yleisön suojelemiseksi

Direktiivin 6 ja 6a artiklat sisältävät säännökset alaikäisten ja yleisön suojelemiseksi. Direktiivin 6 artiklan perusteella jäsenvaltioiden on asianmukaisin keinoin varmistettava, että niiden lainkäyttövaltaan kuuluvien audiovisuaalisten sisältöpalvelun tarjoajien tarjoamat audiovisuaaliset sisältöpalvelut eivät sisällä yllyttämistä väkivaltaan tai vihaan, joka kohdistuu johonkin ihmisryhmään tai ryhmän jäseneen perusoikeuskirjan 21 artiklassa tarkoitetuista syistä eivätkä direktiivin (EU) 2017/541 (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/541, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2017, terrorismin torjumisesta sekä neuvoston puitepäätöksen 2002/475/YOS korvaamisesta sekä neuvoston päätöksen 2005/671/YOS muuttamisesta) 5 artiklassa tarkoitettua julkista yllytystä terrorismirikokseen.

Jäsenvaltioiden on direktiivin 6 a artiklan perusteella toteutettava aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että niiden lainkäyttövaltaan kuuluvien audiovisuaalisten sisältöpalvelun tarjoajien tarjoamat audiovisuaaliset sisältöpalvelut, jotka voivat haitata alaikäisten fyysistä, henkistä tai moraalista kehitystä, saatetaan tarjolle ainoastaan tavalla, jolla varmistetaan, etteivät alaikäiset normaalisti kuule tai näe niitä. Tällaisiin toimenpiteisiin voivat sisältyä lähetysajan valinta, iäntarkistuskeinot tai muut tekniset toimenpiteet. Niiden on oltava oikeassa suhteessa ohjelman mahdolliseen haittaan. Haitallisimpaan sisältöön, kuten perusteettomaan väkivaltaan ja pornografiaan, on sovellettava tiukimpia toimenpiteitä.

Audiovisuaalisten sisältöpalvelun tarjoajien edellä mainituin perustein keräämiä tai muuten tuottamia alaikäisten henkilötietoja ei saa käsitellä kaupallisiin tarkoituksiin, kuten suoramarkkinointia, profilointia tai käytöksen perusteella kohdennettua mainontaa varten.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajat antavat katsojille riittävät tiedot sisällöstä, joka saattaa haitata alaikäisten fyysistä, henkistä tai moraalista kehitystä. Tätä varten palvelun tarjoajien on käytettävä järjestelmää, jossa kuvataan audiovisuaalisen sisältöpalvelun sisällön mahdollisesti haitallista luonnetta. Artiklassa kannustetaan myös käyttämään direktiivin 4 a artiklan 1 kohdassa säädettyä yhteissääntelyä.

2.1.9 Esteettömyys

Direktiivin 7 artikla sisältää säännökset palvelujen esteettömyydestä. Säännöksen perusteella audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajien tarjoamia palveluja tulee saattaa jatkuvasti ja asteittain esteettömämmiksi vammaisille henkilöille. Palvelun tarjoajien on raportoitava säännöllisesti kansallisille sääntelyviranomaisille tai -elimille toimenpiteiden toteuttamisesta ja laadittava esteettömyyttä koskevia toimintasuunnitelmia siitä, kuinka niiden palveluja saatetaan jatkuvasti ja asteittain esteettömämmiksi vammaisille henkilöille. Jäsenvaltioiden on annettava komissiolle viimeistään 19 päivänä joulukuuta 2022 ja sen jälkeen joka kolmas vuosi kertomus toimenpiteistä esteettömyyden toteuttamiseksi.

Artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltion on osoitettava keskitetty, myös vammaisille henkilöille esteetön ja julkisesti saatavilla oleva, sähköinen yhteyspiste esteettömyyskysymyksiä koskevien tietojen esittämistä ja valitusten vastaanottamista varten. Jäsenvaltioiden on artiklan 5 kohdan mukaan lisäksi varmistettava, että hätätilanteita koskevat tiedot, mukaan lukien julkiset tiedonannot ja ilmoitukset luonnonkatastrofeista, jotka saatetaan yleisön saataville audiovisuaalisten mediapalvelujen kautta, annetaan esteettömästi vammaisten henkilöiden saataville.

2.1.10 Kaupalliselle audiovisuaaliselle viestinnälle asetetut vaatimukset

Direktiivin 7b artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaisia ja oikeasuhtaisia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajien tarjoamia audiovisuaalisia sisältöpalveluja ei liitetä ohjelman päälle kaupallisiin tarkoituksiin tai muunnella ilman audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajien nimenomaista suostumusta.

Direktiivin 9.1 artiklan a-c ja g alakohdissa säädetään yleisistä audiovisuaaliselle kaupalliselle viestinnälle asetetuista vaatimuksista. Säännös vastaa tältä osin sisällöllisesti aiemmin jo voimassa ollutta sääntelyä.

2.1.11 Tiettyjen tuotteiden kaupallinen audiovisuaalinen viestintä

Direktiivin 9 artikla, siltä osin kuin se koskee tiettyjen tuotteiden kaupallista viestintää, on säilynyt pääosin muuttumattomana. Säännös kieltää edelleen kaikenlaisen savukkeita ja muita tupakkatuotteita sekä uutena myös sähkösavukkeita ja täyttösäiliöitä koskevan audiovisuaalisen kaupallisen viestinnän. Myös audiovisuaalinen kaupallinen viestintä, joka koskee sellaisia lääkkeitä ja lääketieteellisiä hoitoja, jotka ovat saatavissa ainoastaan lääkärin määräyksestä on kielletty.

Artiklan mukaan alkoholijuomia koskevaa audiovisuaalista kaupallista viestintää ei saa kohdistaa erityisesti alaikäisille, eikä se muutenkaan saa kannustaa tällaisten juomien kohtuuttomaan käyttöön. Alkoholijuomia koskevan audiovisuaalisen kaupallisen viestinnän on 9 artiklan 2 kohdan mukaan oltava jatkossa myös tilattavissa audiovisuaalisissa mediapalveluissa direktiivin 22 artiklassa esitettyjen kriteerien mukaista lukuun ottamatta sponsorointia ja tuotesijoittelua

Direktiivin 9 artiklan 3 kohdassa kannustetaan käyttämään yhteissääntelyä ja edistämään itsesääntelyä käytännesäännöillä, jotka koskevat epäasiallista audiovisuaalista kaupallista viestintää alkoholijuomista. Artiklan 4 kohdassa kannustetaan lisäksi yhteis- ja itsesääntelyyn lastenohjelmiin liitetyn epäterveellisiä elintarvikkeita ja juomia koskevan kaupallisen viestinnän osalta.

2.1.12 Sponsorointi

Direktiivin 10 artikla sisältää säännökset sponsoroinnista. Säännökset vastaavat sisällöllisesti aiemmin voimassa ollutta sääntelyä. Jäsenvaltiot voivat edelleen päättää kieltää sponsorin tunnuksen esittämisen lastenohjelmien, dokumenttiohjelmien ja uskonnollisten ohjelmien aikana. Uutena säännöksenä jäsenvaltioiden on mahdollista kieltää lastenohjelmien sponsorointi.

2.1.13 Tuotesijoittelu

Uudistetun direktiivin 11 artikla lähtökohtaisesti sallii tuotesijoittelun audiovisuaalisissa sisältöpalveluissa. Tuotesijoittelu ei edelleenkään ole sallittua uutis- ja ajankohtaisohjelmissa, kuluttaja-asiaohjelmissa, uskonnollisissa ohjelmissa ja lastenohjelmissa. Tuotesijoittelun toteuttamista koskevat vaatimukset vastaavat muutoin aiemmin voimassa ollutta sääntelyä.

2.1.14 Eurooppalaisten teosten edistäminen

Eurooppalaisia teoksia koskeva prosenttiosuus on direktiivissä aiemmin koskenut pelkästään televisiotoiminnan harjoittajia, joiden on tullut varata eurooppalaisille ohjelmille suurin osa

vuosittaisesta vapaasti vastaanotettavasta lähetysajastaan. Tilattavien audiovisuaalisten sisältöpalvelujen eli tilausohjelmapalvelujen osalta direktiivi on velvoittanut ainoastaan ohjelmiston eurooppalaisuuden edistämiseen. Direktiiviin lisätyn 13 artiklan 1 kohdan nojalla eurooppalaisen ohjelmiston prosenttiosuus laajenee koskemaan myös tilausohjelmapalvelun tarjoajia siten, että tilausohjelmapalvelun tarjoajien tulee varata eurooppalaisille teoksille vähintään 30 prosentin osuus ohjelmaluetteloissaan ja varmistaa näiden teosten näkyvyys.

Jäsenvaltiot voivat direktiivin 13 artiklan 2 kohdan nojalla ottaa käyttöön mediapalvelujen tarjoajiin kohdistettavan velvoitteen osallistua eurooppalaisten teosten tuotantojen rahoittamiseen. Jos jäsenvaltiot velvoittavat lainkäyttövaltaansa kuuluvat mediapalvelun tarjoajat osallistumaan eurooppalaisten teosten tuotannon rahoitukseen, voidaan tällaisia rahoitusosuuksia veloittaa myös mediapalvelun tarjoajilta, joiden kohdeyleisöt sijaitsevat tietyn jäsenvaltion alueella, mutta jotka ovat sijoittautuneet muihin jäsenvaltioihin.

Tilausohjelmapalvelun tarjoajille asetettua velvoitetta eurooppalaisten teosten prosenttiosuudesta ja rahoitusosuuksista säädettyä vaatimusta ei 13 artiklan 6 kohdan mukaan sovelleta mediapalvelun tarjoajiin, joilla on pieni liikevaihto tai pieni yleisö. Jäsenvaltiot voivat myös luopua kyseisistä velvoitteista tai vaatimuksista, jos ne audiovisuaalisten mediapalvelujen luonteen tai teeman vuoksi olisivat käytännössä mahdottomia tai perusteettomia. Komissio antaa ohjeita eurooppalaisten teosten osuuden laskemista ja pienen yleisön ja pienen liikevaihdon määrittelemistä varten.

Jäsenvaltioiden on annettava viimeistään 19.12.2021 sekä sen jälkeen kahden vuoden välein komissiolle kertomus 1 ja 2 kohdan täytäntöönpanosta.

2.1.15 Televisiomainokset ja teleostolähetykset

Direktiivin 19 artiklan 2 kohta sallii yksittäiset television mainospalat ja teleostosesitykset urheilutapahtumissa. Yksittäiset television mainospalat ja teleostosesitykset ovat muutoin kuin urheilutapahtumien lähetysten yhteydessä sallittuja ainoastaan poikkeuksellisesti. Säännöksellä täsmennetään sen soveltumista nimenomaan televisiomainontaan.

Direktiivin 20 artiklan 2 kohdassa säädetään tiettyjen elokuvien ja ohjelmien keskeyttämisestä televisiomainoksilla ja teleostolähetyksillä. Säännös vastaa sisällöllisesti aiemmin voimassa ollutta sääntelyä. Muutoksena aiempaan teleostoslähetysten välittäminen on kielletty lastenohjelmien aikana.

Direktiivin 23 artiklassa säädetään televisiomainospalojen ja teleostoesitysten aikarajoituksista. Direktiiviin mukaan televisiomainospalojen ja teleostosesitysten osuus kello 06.00:n ja 18.00:n välisenä aikana ja kello 18.00:n ja 24.00 välisenä aikana ei saa olla yli 20:tä prosenttia kyseisestä ajasta.

Aikarajoituksia ei 23 artiklan 2 kohdan mukaan sovelleta lähetystoiminnan harjoittajan ilmoituksiin, jotka koskevat sen omia ohjelmia ja niihin suoraan liittyviä oheistuotteita. Aikarajoituksiin ei lueta myöskään ilmoituksia muiden samaan lähetystoiminnan harjoittajien ryhmään kuuluvien yhteisöjen ohjelmista ja audiovisuaalisista mediapalveluista. Aikarajoitusta ei edelleenkään sovelleta sponsorointi-ilmoituksiin eikä tuotesijoitteluun. Direktiivissä on täsmennetty sääntelyä niin sanottujen neutraalien ruutujen osalta. Säännöksen mukaan aikarajoituksia ei sovelleta neutraaleihin ruutuihin toimituksellisen sisällön ja television mainospalojen tai teleostosesitysten välillä sekä yksittäisten mainospalojen tai teleostosesitysten välillä.

2.1.16 Videonjakoalustapalveluihin sovellettavat säännökset (muut kuin sijoittautuminen)

Direktiiviin on lisätty uusi IX A luku, joka sisältää videonjakoalustapalveluihin sovellettavat säännökset. Direktiivin 28 b artiklassa säädetään toimista alaikäisten ja yleisön suojelemiseksi.

Videonjakoalustan tarjoajien tulee 28 b artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet suojellakseen alaikäisiä ohjelmilta, käyttäjien tuottamilta videoilta ja audiovisuaaliselta kaupalliselta viestinnältä, jotka saattavat haitata heidän fyysistä, henkistä tai moraalista kehitystään. Artiklan 3 kohdan mukaan tulee haitallisimpaan sisältöön soveltaa kaikkein tiukimpia pääsyn valvontatoimenpiteitä.

Videonjakoalustan tarjoajien tulee lisäksi 28 b artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet suojellakseen yleisöä ohjelmilta, käyttäjien tuottamilta videoilta ja audiovisuaaliselta kaupalliselta viestinnältä, jotka sisältävät yllyttämistä väkivaltaan tai vihaan, joka kohdistuu johonkin ihmisryhmään tai ryhmän jäseneen perusoikeuskirjan 21 artiklassa tarkoitetuista syistä.

Edellisten lisäksi direktiivin 28 b artiklan 1 kohdan c alakohta velvoittaa videonjakoalustan tarjoajat toteuttamaan asianmukaiset toimenpiteet suojellakseen yleisöä ohjelmilta, käyttäjien tuottamilta videoilta ja audiovisuaaliselta kaupalliselta viestinnältä, jotka sisältävät sisältöä, jonka levittäminen on unionin oikeuden nojalla rikos, kuten direktiivin (EU) 2017/541 5 artiklassa tarkoitettu julkinen yllytys terrorismirikokseen, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/93/EU1 5 artiklan 4 kohdassa tarkoitetut lapsipornografiaan liittyvät rikokset sekä puitepäätöksen 2008/913/YOS 1 artiklassa tarkoitetut rasismia ja muukalaisvihaa koskevat rikokset.

Direktiivin 28 b artiklan 2 kohta sisältää säännökset audiovisuaalisesta kaupallisesta viestinnästä. Artiklan nojalla videonjakoalustan tarjoajien tulee noudattaa audiovisuaalisella kaupalliselle viestinnälle asetettuja 9 artiklan 1 kohdan mukaisia vaatimuksia markkinoimansa, myymänsä tai järjestämänsä audiovisuaalisen kaupallisen viestinnän osalta. Lisäksi videonjakoalustan tarjoajien tulee toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet audiovisuaalisen kaupallisen viestinnän vaatimusten toteuttamiseksi sellaisen kaupallisen viestinnän osalta, jota kyseiset videonjakoalustan tarjoajat eivät markkinoi, myy tai järjestä.

Edellä todettujen toimien lisäksi videonjakoalustan tarjoajien tulee ilmoittaa selvästi käyttäjille, kun ohjelmat ja käyttäjien tuottamat videot sisältävät audiovisuaalista kaupallista viestintää, edellyttäen, että tällaisesta viestinnästä on ilmoitettu direktiivin artiklan 3 kohdan kolmannen alakohdan c alakohdan mukaisesti tai kun tarjoaja on siitä tietoinen.

Direktiivi kannustaa käyttämään yhteissääntelyä ja käytännesääntöjä myös videonjakoalustapalveluiden tarjonnassa. Tarkoituksena on erityisesti vähentää lasten altistumista audiovisuaaliselle kaupalliselle viestinnälle, joka koskee epäterveellisiä elintarvikkeita ja juomia.

Videonjakoalustan tarjoajilta edellytettävien toimenpiteiden on oltava toteutettavissa ja oikeasuhtaisia, ja niissä on otettava huomioon videonjakoalustapalvelun koko ja tarjotun palvelun luonne. Toimenpiteet eivät saa johtaa sellaiseen sisällön ennakkotarkastukseen tai alustalle lataamiseen sovellettavaan suodatukseen, joka on ristiriidassa sähkökauppadirektiivin 15 artiklan kanssa.

Direktiivin 28 b artiklan 3 kohta sisältää 10-kohtaisen luettelon toimenpiteistä, jotka videonjakoalustan tarjoaja voidaan velvoittaa toteuttamaan. Näillä toimenpiteillä tulee tarpeen mukaan a) sisällyttää videonjakoalustapalveluja koskeviin toimintaehtoihin 1 kohdassa tarkoitetut vaa-

timukset; b) sisällyttää toimintaehtoihin 9 artiklan 1 kohdan vaatimukset sellaista audiovisuaalista kaupallista viestintää varten, jota videonjakoalustan tarjoajat eivät markkinoi, myy tai järjestä, ja sovelletaan näitä vaatimuksia; c) annetaan käyttäjien tuottamia videoita lataaville käyttäjille toiminto, jonka avulla voi ilmoittaa, sisältävätkö videot audiovisuaalista kaupallista viestintää, josta käyttäjät ovat tietoisia tai josta käyttäjien voidaan kohtuudella odottaa olevan tietoisia; d) otetaan käyttöön ja ylläpidetään avoimia ja käyttäjäystävällisiä mekanismeja, joilla videonjakoalustan käyttäjät voivat ilmiantaa tai ilmoittaa kyseiselle videonjakoalustan tarjoajalle sen alustalla tarjottavan 1 kohdassa tarkoitetun sisällön; e) otetaan käyttöön ja ylläpidetään järjestelmiä, joiden avulla videonjakoalustan tarjoajat selittävät videonjakoalustojen käyttäjille, miten d alakohdassa tarkoitetut ilmiannot ja ilmoitukset on otettu huomioon; f) otetaan käyttöön ja ylläpidetään videonjakoalustojen käyttäjien iäntarkistusjärjestelmiä sellaiselle sisällölle, joka saattaa haitata alaikäisten fyysistä, henkistä tai moraalista kehitystä; g) otetaan käyttöön ja ylläpidetään helppokäyttöisiä järjestelmiä, joiden avulla videonjakoalustojen käyttäjät voivat antaa arvion 1 kohdassa tarkoitetulle sisällölle; h) tarjotaan käyttöön loppukäyttäjien hallinnassa olevia sisällönsuodatusjärjestelmiä sisällölle, joka saattaa haitata alaikäisten fyysistä, henkistä tai moraalista kehitystä; i) otetaan käyttöön ja ylläpidetään avoimia, helppokäyttöisiä ja tehokkaita menetelmiä käyttäjien videonjakoalustan tarjoajille tekemien valitusten käsittelyä ja ratkaisua varten d–h alakohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden täytäntöönpanon osalta; j) säädetään tehokkaista toimenpiteistä ja välineistä medialukutaitoa varten ja lisätään käyttäjien tietoisuutta kyseisistä toimenpiteistä ja välineistä.

Direktiivin 28 b artiklan 6 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat määrätä videonjakoalustan tarjoajille toimenpiteitä, jotka ovat yksityiskohtaisempia tai tiukempia kuin edellä 3 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet.

Direktiivissä säädetään lisäksi jäsenvaltioiden velvollisuudesta ottaa käyttöön tarvittavat arviointi- ja oikeussuojamekanismit. Käytettävissä tulee lisäksi olla tuomioistuinten ulkopuolisia oikeussuojamenettelyjä, jotta voidaan ratkaista käyttäjien ja videonjakoalustan tarjoajien väliset riidat, jotka liittyvät 28 b artiklan 1 ja 3 kohtien soveltamiseen.

2.1.17 Medialukutaidon edistäminen

Direktiivin 33 a artiklan mukaan jäsenvaltioiden on edistettävä medialukutaitoa ja toteutettava toimenpiteitä sen kehittämiseksi. Jäsenvaltioiden on lisäksi annettava komissiolle viimeistään 19 päivänä joulukuuta 2022 ja sen jälkeen joka kolmas vuosi kertomus 1 kohdan täytäntöönpanosta. Komissio tulee antamaan ohjeita siitä, mitä kertomuksen piiriin kuuluu.

2.1.18 Muut säännökset

Direktiivin 30 artikla sisältää kansallisia sääntelyviranomaisia koskevat säännökset. Sääntelyviranomaisten tulee oikeudellisesti olla erillisiä valtiosta ja toiminnallisesti riippumattomia hallituksistaan ja kaikista muista julkisista tai yksityisistä elimistä. Kansallisten sääntelyviranomaisten tulee käyttää valtuuksiaan puolueettomasti ja avoimesti eivätkä ne saa ottaa vastaan miltään muulta elimeltä ohjeita sellaisten tehtävien hoitamisessa. Kansallisilla sääntelyviranomaisilla tulee olla riittävät taloudelliset ja henkilöstöresurssit, jotta ne voivat hoitaa tehtävänsä tehokkaasti ja edistää eurooppalaisten sääntelyviranomaisten ryhmän (jäljempänä ERGAn) työtä. Direktiivin 30 a artiklassa säädetään tietojen luovuttamisesta komissiolle sekä jäsenvaltioiden välillä. Direktiivin 30 b artikla sisältää säännökset ERGAn perustamisesta ja tehtävistä.

2.2 Teledirektiivi

2.2.1 Johdanto

Laajan teledirektiivin tavoitteena on parantaa erityisesti huippunopeiden yhteyksien saatavuutta unionin alueella, edistää kilpailua ja investointeja mobiiliin ja kiinteään verkkoon sekä nopeuttaa ja edistää 5G-verkkojen käyttöönottoa. Direktiivi pyrkii lisäämään telealan investointeja uusiin verkkoihin. Direktiivin avulla pyritään saavuttamaan EU:n tavoitteita huippunopeiden yhteyksien saatavuudesta.

Direktiivillä luodaan myös yhtenäisemmät säädökset EU:n telemarkkinoille, muun muassa verkkotoimilupien jakamiseen ja taajuusalueiden allokointiin. Direktiivi pyrkii luomaan sähköisten viestintäverkkojen ja –palveluiden sisämarkkinat. Direktiivin tavoitteena on myös vastata muuttuneeseen viestintäpalvelujen käyttötapaan parantamalla kuluttajansuojaa esimerkiksi internetin kautta toimivien OTT-palveluiden osalta. Direktiivin tavoitteena on parantaa myös erityisryhmien asemaa.

Lisäksi direktiivi sisältää tietoturvaa koskevaa sääntelyä, jonka tavoitteena on parantaa viestintäpalveluiden tietoturvaa riippumatta käytetystä teknologiasta. Direktiivin tavoitteena on myös parantaa väestön varoitusjärjestelmiä EU:n alueella edellyttämällä mobiileja telepäätelaitteita hyödyntävien varoitusten käyttöönottoa.

Direktiivi myös kokoaa yhteen aiempaa telealan sääntelyä. Uusi direktiivi yhdistää käyttöoikeus-, valtuutus-, puite-, ja yleispalveludirektiiveissä (2002/19/EY, 2002/20/EY, 2002/21/EY ja 2002/22/EY) olleen sääntelyn yhteen direktiiviin.

Direktiivin harmonisointitaso on osin aiempaa laajempi. Erityisesti harmonisointia on tehty radiotaajuuksien jaon ja käytön sekä loppukäyttäjien oikeuksien osalta. Näiden osalta direktiivi on pääosin täysharmonisoiva.

2.2.2 Soveltamisala ja määritelmät

Teledirektiivin soveltamisala laajenee osin aiempien direktiivien soveltamisalaan verrattuna. Erityisesti direktiivin soveltamisalaa on selkeytetty ja laajennettu kattamaan perinteisten puhelin- ja muiden vastaavien viestintäpalvelujen lisäksi myös internetin välityksellä toimiviin viestintäpalvelut.

Direktiivin I osan 2 artiklan 4 alakohdassa on määritelty sähköisen viestintäpalvelu, joka on tavallisesti korvausta vastaan sähköisen viestintäverkkojen kautta suoritettua palvelua. Sähköisen viestintäverkon avulla siirretyt sisältöpalvelut sekä sisältöä toimituksellisessa vastuussa pitävät palvelut eivät kuulu direktiivin soveltamisalaan. Esimerkiksi verkkolehdet tai verkon videopalvelut eivät kuulu teledirektiivin soveltamisalaan.

Sähköisen viestintäpalvelun määritelmää on laajennettu kattamaan kolme eri palvelua. Näitä ovat internetyhteyspalvelu, henkilöiden välinen viestintäpalvelu sekä palvelut, jotka koostuvat kokonaan tai pääosin signaalien siirtämisestä. Viimeisenä mainituista esimerkkinä esitetään siirtopalvelut, joita käytetään M2M-palvelujen tarjoamiseksi sekä radio- ja televisiotoiminnassa.

Internetyhteyspalvelulla tarkoitetaan EU:n sähköisen viestinnän sisämarkkina-asetuksen (2015/2120) 2 artiklan 2 alakohdan mukaista yleisesti saatavilla olevaa sähköistä viestintäpalvelua, joka tarjoaa yhteyden internetiin ja sitä kautta käytännöllisesti katsoen kaikkiin internetin päätepisteisiin riippumatta käytetystä verkkoteknologiasta ja päätelaitteesta.

Henkilöiden välinen viestintäpalvelu on määritelty 2 artiklan 5 alakohdassa. Se on tavallisesti korvausta vastaan suoritettua palvelua, joka mahdollistaa henkilöiden välisen suoran interaktiivisen tietojenvaihdon sähköisillä viestintäverkoilla rajallisen henkilömäärän välillä ja jossa viestinnän aloittavat tai siihen osallistuvat henkilöt määrittelevät sen vastaanottajan tai vastaanottajat. Toiseen palveluun vähäisenä liitetoimintana liittyvä interaktiivinen viestintä ei kuulu määritelmään. Esimerkiksi oppilaitoksille tarkoitetut viestintäratkaisut, joissa vaikkapa huoltajat ja opettajat voivat viestiä keskenään, eivät tulisi näin ollen direktiivin soveltamisalaan.

Henkilöiden välinen viestintäpalvelu jaetaan kahteen ryhmään direktiivin 2 artiklan 6 ja 7 alakohdissa. Numeroihin perustuva henkilöiden välinen viestintäpalvelu toimii yleiseen käyttöön osoitettujen numerovarojen eli kansallisessa tai kansainvälisessä numerointisuunnitelmassa olevan numeron tai olevien numeroiden avulla tai mahdollistamalla viestinnän kansallisessa tai kansainvälisessä numerointisuunnitelmassa olevan numeron tai olevien numeroiden kanssa. Käytännössä tällainen palvelu olisi esimerkiksi tavallinen puhelu tai tekstiviesti.

Artiklan 7 alakohdassa määritelty numeroista riippumaton henkilöiden välinen viestintäpalvelu taas tarkoittaa käytännössä esimerkiksi internetin kautta toimivia pikaviestinpalveluita ja muita OTT-palveluita. Se ei yhdisty yleiseen käyttöön osoitettujen numerovarojen eli kansallisessa tai kansainvälisessä numerointisuunnitelmassa olevan numeron tai olevien numeroiden avulla tai mahdollistamalla viestinnän kansallisessa tai kansainvälisessä numerointisuunnitelmassa olevan numeron tai olevien numeroiden kanssa.

Direktiivin I osan 2 artiklaan on otettu myös useita muita uusia määritelmiä. Direktiivin 2 artiklan 2 alakohdassa määritellään erittäin suuren kapasiteetin verkko. Se määritellään sähköiseksi viestintäverkoksi, joka koostuu kokonaan valokuituelementeistä vähintään paikassa, jonne palvelu suoritetaan. Valokuituverkon lisäksi erittäin suuren kapasiteetin verkko voi olla myös vastaavat ominaisuudet tarjoava muu verkko. Artiklassa tämä on määritelty sähköiseksi viestintäverkoksi, joka pystyy tarjoamaan tavanomaisissa ruuhka-aikaolosuhteissa valokuituverkkoa vastaavan verkon suorituskyvyn laskevan ja nousevan siirtotien kaistanleveyden, selviytymiskyvyn, virheisiin liittyvien parametrien sekä vasteaikojen ja niiden varianssin osalta.

Direktiivin 2 artiklan 23 alakohdassa on määritelty pienalueen langaton liityntäpiste. Sillä tarkoitetaan matalatehoista, pienikokoista ja lyhyellä kantamalla toimivaa langattoman verkkoyhteyden mahdollistavaa laitteistoa, joka käyttää toimiluvanvaraisia tai toimiluvista vapaita radiotaajuuksia tai näiden yhdistelmää. Se voi olla myös osa yleistä sähköistä viestintäverkkoa. Liityntäpisteessä voi olla pienempi antenni tai antenneja. Matkaviestin- tai kiinteän verkon osana oleva liityntäpiste voi olla osa laajempaa yleistä sähköistä viestintäverkkoa ja liityntäpisteen kautta käyttäjille tulee olla langaton pääsy sähköiseen viestintäverkkoon. Esimerkiksi rakennuksiin sijoitettavat 5G-verkkojen osana olevat pientukiasemat kuuluvat tähän direktiivin määritelmään.

Direktiivin 2 artiklan 24 alakohdassa määritellään langaton lähiverkko tai RLAN, jolla tarkoitetaan langattoman yhteyden mahdollistavaa matalatehoista ja lyhyellä kantamalla toimivaa järjestelmää, joka toimii toimiluvista tai muista yksinoikeuksista vapailla taajuusalueilla. Langattomasta lähiverkosta aiheutuu vain vähäinen häiriöriski muille läheisyydessä oleville järjestelmille. Langattoman lähiverkon kautta voidaan paikallisesti muodostaa yhteys internetiin kuluttajien tai esimerkiksi koneiden välisen viestinnän tarpeisiin. Esimerkiksi junan tai kaupungin langaton WLAN-verkkoyhteys luettaisiin tähän määritelmään.

Teledirektiivin 2 artiklan 25 ja 26 alakohdiksi on lisätty myös yhdenmukaistettujen radiotaajuuksien sekä radiotaajuuksien yhteiskäytön määritelmät. Ensimmäisellä viitataan matkaviestinverkkoihin, jotka toimivat Euroopan parlamentin ja neuvoston radiotaajuuspäätöksen N:o

676/2002/EY 4 artiklan mukaisesti vahvistetulla taajuusalueella. Jälkimmäisellä viitataan tietyn taajuusalueen yhteiskäyttöön tai yhtäaikaiseen käyttöoikeuteen eri toimijoiden kesken.

Teledirektiivin soveltamisala laajenee myös hätäviestintään ja julkisiin varoitusjärjestelmiin. Direktiivin 2 artiklan 36-40 alakohtiin on lisätty määritelminä hätäkeskus, sopivin hätäkeskus, hätäpalvelu ja soittajan sijaintitieto.

Muilta osin teledirektiivin määritelmät vastaavat käytännössä aiempia käyttöoikeus-, valtuutus-, puite-, ja yleispalveludirektiiveissä esitettyjä määritelmiä.

2.2.3 Viranomaisten toiminta, yleisvaltuutus, tietopyynnöt ja seuraamukset

Viranomaisten toiminta

Direktiivin I osan II osaston (Institutionaalinen ja hallintorakenne) I luvun artiklat 5-11 käsittelevät kansallisia sääntely- ja muita toimivaltaisia viranomaisia. Teledirektiivin sääntely vastaa tältä osin pääasiallisesti aiemman puitedirektiivin sääntelyä.

Sääntelyviranomaisten tehtäviä koskevien sääntelyllisten tavoitteiden kannalta keskeinen on direktiivin 3 artikla, jonka 1 kohdan mukaisesti jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset sääntely- ja muut toimivaltaiset viranomaiset toteuttavat direktiivissä määriteltyjä sääntelytehtäviä hoitaessaan kaikki aiheelliset toimenpiteet, jotka ovat tarpeen ja oikeassa suhteessa 3 artiklan 2 kohdassa säädettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. Näitä sääntelyviranomaisia koskevia tavoitteita ovat muun muassa erittäin suuren kapasiteetin verkkojen yhteenliitettävyyden, käyttöoikeuden sekä käyttöönoton edistäminen, kilpailun edistäminen sähköisten viestintäverkkojen ja liitännäistoimintojen tarjonnassa sekä sisämarkkinoiden kehittäminen poistamalla jäljellä olevat esteet sähköisten viestintäverkkojen, sähköisten viestintäpalvelujen sekä niiden liitännäistoimintojen ja -palvelujen tarjonnalta koko unionissa.

Direktiivin 21 johdantokappaleen mukaan kansallisilla sääntely- ja muilla toimivaltaisilla viranomaisilla olisi oltava työssään yhdenmukaiset tavoitteet ja periaatteet, ja niiden olisi tarvittaessa sovitettava toimensa yhteen muiden jäsenvaltioiden viranomaisten ja BERECin kanssa hoitaessaan direktiivin määrittelemän sääntelykehyksen mukaisia tehtäviään. Direktiivin 5 artiklan 1 kohdassa säädetään aiempaa puitedirektiiviä vastaavasti jäsenvaltioiden velvollisuudesta varmistaa, että kustakin direktiivissä kansallisille sääntelyviranomaisille säädetystä tehtävästä huolehtivat toimivaltaiset viranomaiset. Direktiivin toimivaltaisia viranomaisia koskeva sääntely ei pääosin jätä kansallista liikkumavaraa. Pääosin aiempaa puitedirektiiviä vastaava sääntely on suurelta osin jo toimeenpantu voimassa olevaan kansalliseen lainsäädäntöön tai sisältyy jo etenkin hallinnon yleislakeihin. Direktiivin eri artikloista johtuu kuitenkin myös uusia yksityiskohtaisia viranomaistehtäviä, vaikka pääsääntöisesti toimivaltaisten viranomaisten asema ja tehtävät ovat aiempaa sääntelyä vastaavat. Jäsenvaltiot voivat osoittaa kansallisille sääntelyviranomaisille myös muita tehtäviä kansallisen lainsäädännön nojalla.

Yleisvaltuutus

Teledirektiivin II luku sisältää säännökset yleisvaltuutuksesta. Artiklat 12-14 koskevat yleisvaltuutuksen yleistä osaa ja artikloissa 15-17 säädetään yleisvaltuutukseen liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista. Direktiivin yleisvaltuutusta koskeva sääntely vastaa pääasiallisesti aiemman valtuutusdirektiivin sääntelyä.

Direktiivin 12 artiklan 1 kohdan mukaisesti yleisvaltuutusta koskevan sääntelyn mukaan jäsenvaltioiden tulee taata vapaus tarjota sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja direktiivissä vahvistettujen edellytysten mukaisesti. Direktiivin mukaisesti jäsenvaltiot eivät saa estää yritystä tarjoamasta sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja direktiivissä määriteltyjä yleisen järjestyksen tai turvallisuuden taikka kansanterveyden turvaamiseen liittyviä poikkeustilanteita lukuun ottamatta. Aiemman valtuutusdirektiivin mukaisesti nykyisen direktiivin 12 artiklan 3 kohdan mukaisesti jäsenvaltio voi vaatia yleisvaltuutuksen alaisilta yrityksiltä ilmoituksen tekemistä kansalliselle sääntelyviranomaiselle tai muulle toimivaltaiselle viranomaiselle. Jäsenvaltio ei kuitenkaan saa edellyttää yritykseltä toimivaltaisen viranomaisen tai muun viranomaisen nimenomaisen päätöksen tai muun hallinnollisen toimenpiteen saamista ennen kuin yleisvaltuutukseen perustuvia oikeuksia voidaan käyttää.

Direktiivin sääntely (12.3 art.) jättää kansallista liikkumavaraa sen osalta, edellytetäänkö yleisvaltuutuksen alaisilta yrityksiltä ilmoituksen tekemistä kansalliselle viranomaiselle tai muulle toimivaltaiselle viranomaiselle vaiko ei. Direktiivin 12.4 artiklan mukaisesti mahdollisesti edellytettävä ilmoitus merkitsee vain sitä, että toimivaltaiset viranomaiset voivat pitää rekisteriä sähköisten viestintäverkkojen ja palvelujen tarjoajista. Direktiivin 42 johdantokappaleessa todetun mukaisesti jäsenvaltiot eivät saa estää verkkojen tai palvelujen tarjoamista millään tavalla, myöskään ilmoituksen puutteellisuuden perusteella. Direktiivin 12.4 art. sisältää luettelon (a-h) tiedoista, joita ilmoituksella saadaan ainoastaan edellyttää.

Direktiivin 12.4 artiklaan lisätyn uuden säännöksen mukaisesti BEREC julkaisee ilmoitusmallia koskevat ohjeet ja ylläpitää unionin tietokantaa toimivaltaisille viranomaisille toimitetuista ilmoituksista. Tätä varten toimivaltaisten viranomaisten on välitettävä BERECille sähköisesti kaikki ilmoitukset, jotka ne ovat vastaanottaneet.

Yleisvaltuutusjärjestelmään liittyviä hallinnollisia maksuja koskeva sääntely vastaa pääasiallisesti aiempaa valtuutusdirektiiviä. Direktiivin 16 artiklan 1 kohdan b alakohtaan lisätyn uuden säännöksen mukaan jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta hallinnollisia maksuja yrityksiin, joiden liikevaihto on tietyn kynnyksen alapuolella tai joiden toiminta ei johda vähimmäismarkkinaosuuteen tai joiden toiminta-alue on hyvin pieni. Näin ollen jäsenvaltioiden kansallisessa liikkumavarassa on päättää olla soveltamatta yleisvaltuutusjärjestelmään liittyviä hallinnollisia maksuja yrityksiin, joiden harjoittama teletoiminta on vähäistä. Maksuvelvollisuuden rajaamisella on siten kansallisesti mahdollista vähentää etenkin pienimpiin yrityksiin kohdistuvaa hallinnollista taakkaa.

Perus- ja ihmisoikeusnäkökulmasta ilmoitusvelvollisuutta sekä hallinnollisia maksuja koskevan kansallinen liikkumavaran käyttömahdollisuus on merkityksellinen etenkin perustuslain 18 §:n näkökulmasta, joka koskee elinkeinovapautta ja oikeutta työhön.

Tietopyynnöt

Direktiivin 20 ja 21 artiklat koskevat kansallisten sääntelyviranomaisten ja muiden toimivaltaisten viranomaisten sekä BERECin tiedonsaantia. Viranomaisten tiedonsaantia koskeva sääntely vastaa pääasiallisesti aiempaa puitedirektiiviä ja on jo pääosin toimeenpantu voimassa olevassa lainsäädännössä. Aiempaan sääntelyyn verrattuna direktiivin 20 artiklan 1 kohtaan on lisätty tarkennus koskien viranomaisten tiedonsaantia myös uuden 22 artiklan mukaisia maantieteellisiä kartoituksia koskevien tietojen saamiseksi. Tietopyyntöjen osalta direktiivin sääntely ei käytännössä sisällä kansallista liikkumavaraa täytäntöönpanon osalta.

Seuraamukset

Direktiivin III osasto sisältä säännökset täytäntöönpanosta (artiklat 29-31). Sääntely vastaa pääasiallisesti aiempaa valtuutusdirektiiviä. Seuraamusten osalta direktiivin 29 artiklan 1 kohta vastaa aiempaa, jonka mukaisesti jäsenvaltioiden on säädettävä seuraamuksista, mukaan lukien tarvittaessa sakot ja muut kuin rikosoikeudelliset ennalta vahvistetut seuraamukset tai uhkasakot, joita sovelletaan direktiivin tai komission, kansallisen sääntelyviranomaisen tai muun toimivaltaisen viranomaisen direktiivin nojalla antaman oikeudellisen sitovan päätöksen täytäntöönpanemiseksi. Uutena, informatiivisluontoisena täsmennyksenä 29 artiklan 1 kohdassa todetaan, että kansalliset sääntely- ja muut toimivaltaiset viranomaiset voivat määrätä seuraamuksia kansallisen lainsäädännön mukaisissa rajoissa.

Seuraamusten osalta uusi säännös on direktiivin 29 artiklan 2 kohta, jonka mukaisesti jäsenvaltioiden on säädettävä maantieteellisiä kartoituksia koskevan 22 artiklan 3 kohdassa tarkoitetussa menettelyssä liittyvistä seuraamuksista. Kyseinen säännös koskee viranomaisten tietojensaantia liittyen erittäin suuren kapasiteetin verkkojen käyttöönottoon. 29 artiklan 2 kohdan mukaan seuraamuksista on säädettävä ainoastaan koskien tapauksia, jos yritys tai viranomainen tarkoituksellisesti tai törkeästä huolimattomuudesta antaa harhaanjohtavia, virheellisiä tai puutteellisia tietoja. Kyseisestä seuraamuksesta säätäminen ei jätä kansallista liikkumavaraa.

2.2.4 Taajuuksien käyttö ja verkkotoimiluvat

Teledirektiivin I osan IV osaston luvuissa II Radiotaajuuksien johdonmukainen jakaminen (artiklat 35-37) ja III Radiotaajuuksien saatavuus (artiklat 45-58) säädetään taajuuksista ja niiden käyttöoikeuksien myöntämisestä. Lisäksi taajuuksien käyttöön liittyviä säännöksiä on direktiivin I osan II luvussa, jossa säädetään direktiivin tavoitteista ja II osaston II luvussa, jossa säädetään yleisvaltuutuksesta.

Direktiivin taajuuksia koskevan sääntelyn tavoitteena on edistää nopeiden langattomien laajakaistayhteyksien saatavuutta ja etenkin 5G-verkkojen käyttöönottoa. Tavoitteen saavuttamiseksi direktiivissä säädetään eräiden 5G-verkkojen rakentamiseen soveltuvien taajuusalueiden käyttöönoton aikataulusta Euroopan unionissa. Langattomien laajakaistayhteyksien saatavuuden edistämiseksi direktiivissä on lisäksi useita säännöksiä, joita sovelletaan ainoastaan Euroopan unionissa langattomalle laajakaistalle harmonisoituihin taajuusalueisiin ja niille myönnettäviin verkkotoimilupiin.

Direktiivin tavoitteena on yhtenäistää taajuuksien jakamiseen ja toimilupien myöntämiseen liittyviä käytäntöjä Euroopan unionissa. Tavoitteen saavuttamiseksi direktiivissä säädetään muun muassa pääsääntöisesti vapaaehtoisuuteen perustuvasta vertaisarviointimenettelystä eli taajuuksien myöntämistä koskevien parhaiden käytäntöjen jakamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioiden kesken. Lisäksi direktiivissä on säännöksiä jäsenvaltioiden ja komission välisestä yhteistyöstä.

Direktiivin tavoitteena on edistää investointeja verkkoihin muun muassa parantamalla sääntelyn ennustettavuutta. Langattomalle laajakaistalle harmonisoiduilla taajuusalueilla investointiedellytykset pyritään turvaamaan säätämällä verkkotoimiluville 15 vuoden vähimmäiskesto. Sääntelyn ennustettavuuteen pyritään myös säätämällä pääsäännöksi verkkotoimiluvan voimassaolon jatkaminen viidellä vuodella. Lisäksi direktiivissä säädetään verkkotoimilupien uusimisesta, joka tarkoittaa uuden verkkotoimiluvan myöntämistä samalle toimiluvanhaltijalle, jonka verkkotoimiluvan voimassaolo on päättymässä. Myös verkkotoimiluvan uusimista koskevan säännöksen tavoitteena olisi taajuuksien tehokkaan käytön sekä oikeusvarmuuden ja sitä kautta yritysten investointien edistäminen.

Direktiivin tavoitetta taajuuksien tehokkaasta käytöstä pyritään edistämään säätämällä huutokaupattujen radiotaajuuksien käyttöoikeuksien siirtokelpoisuudesta pääsääntö, josta voi poiketa vain tietyin säädetyin perustein. Direktiivissä tavoitellaan taajuuksien tehokasta käyttöä myös edistämällä muun muassa taajuuksien yhteiskäyttöä. Tavoitteen saavuttamiseksi direktiivissä kielletään taajuuksien yhteiskäytön estäminen toimilupaehdolla. Lisäksi direktiivillä rajoitetaan yksittäisten verkkotoimilupien myöntämistä.

Uudet toimilupia koskevat prosessit kuten vertaisarviointimenettely ja toimilupien uusiminen ja jatkaminen sekä toimilupien kestoa ja siirtokelpoisuutta koskevat säännökset edellyttävät muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön. Suuri osa taajuuksia koskevasta sääntelystä ei kuitenkaan aiheuta muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön, koska direktiivin edellyttämällä tavalla kansallinen sääntely perustuu jo nyt taajuuksien tehokkaaseen hallinnointiin ja niiden häiriöttömään käyttöön, teknologianeutraalisuuteen, toimiluvanvaraisuuden poikkeuksellisuuteen sekä myöntämismenettelyjen avoimuuteen ja läpinäkyvyyteen sekä perusteltuihin päätöksiin ja asianosaisten kuulemiseen.

2.2.5 Tietoturva

Teledirektiivin V osastossa säädetään turvallisuudesta. Direktiivin turvallisuussääntelyn tavoitteena on varmistua siitä, että verkot ja palvelut ovat turvallisia ja turvallisuuden taso on oikeassa suhteessa riskeihin. Turvallisuussääntelyn kohteena ovat yleiset sähköiset viestintäverkot ja yleisesti saatavilla olevat sähköiset viestintäpalvelut. Numeroista riippumattomien henkilöiden välisten viestintäpalveluiden osalta direktiivissä todetaan, että koska näiden palveluiden tarjoajat eivät yleensä tosiallisesti valvo signaalien siirtoa verkoissa, voidaan tällaisten palveluiden osalta riskiä joiltakin osin pitää perinteistä sähköisiä viestintäpalveluita alhaisempana. Tästä syystä kyseisten palveluiden kohdalla voidaan direktiivin mukaan vaatia lievempiä turvallisuustoimenpiteitä, jos se on turvallisuusriskit huomioiden perusteltua. Samaa lähestymistapaa voidaan soveltuvin osin soveltaa myös numeroihin perustuviin viestintäpalveluihin, jos niissä ei tosiasiallisesti valvota signaalien siirtoa.

Direktiivin 40 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että yleisten sähköisten viestintäverkkojen tai yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajat toteuttavat tarvittavat ja oikeasuhteiset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet hallitakseen asianmukaisesti verkkojen tai palvelujen turvallisuuteen kohdistuvia riskejä. Näillä toimenpiteillä on voitava varmistaa riskiin suhteutettu turvallisuustaso, ottaen huomioon uusin tekniikka. Erityisesti on toteutettava toimenpiteitä – tarvittaessa myös salaustoimenpiteitä – turvapoikkeamista käyttäjille ja muille verkoille ja palveluille aiheutuvien vaikutusten ehkäisemiseksi ja minimoimiseksi.

Direktiivin 40 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että yleisten sähköisten viestintäverkkojen tai yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajat ilmoittavat toimivaltaiselle viranomaiselle viipymättä kaikki sellaiset turvapoikkeamat, joilla on ollut huomattava vaikutus verkkojen tai palvelujen toimintaan. Turvallisuuden vaarantumistilanteen vaikutuksen merkittävyyden määrittelemiseksi on otettava huomioon saatavuuden mukaan erityisesti niiden käyttäjien lukumäärä, joita turvapoikkeama koski, turvapoikkeaman kesto, maantieteellinen levinneisyys alueella, johon turvapoikkeama vaikuttaa, verkon tai palvelun toiminnan häiriintymisen laajuus, talouden ja yhteiskunnan toimintoihin kohdistuvan vaikutuksen laajuus. Toimivaltaisen viranomaisen on tarvittaessa ilmoitettava asiasta muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille ja EU:n kyberturvallisuusvirastolle.

Direktiivin mukaan toimivaltainen viranomainen voi tiedottaa asiasta yleisölle tai vaatia tarjoajia tiedottamaan siitä, jos se katsoo turvapoikkeaman julkistamisen olevan yleisen edun mukaista. Toimivaltaisen viranomaisen on kerran vuodessa toimitettava komissiolle ja EU:n kyberturvallisuusvirastolle tiivistelmäraportti vastaanotetuista ilmoituksista ja tämän kohdan mukaisesti toteutetuista toimista.

Direktiivin 40 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että kun yleisissä viestintäverkoissa tai yleisesti saatavilla olevissa sähköisissä viestintäpalveluissa on erityinen ja merkittävä turvallisuuspoikkeaman riski, tällaisten verkkojen tai palvelujen tarjoajat ilmoittavat niille käyttäjilleen, joihin kyseinen uhka mahdollisesti vaikuttaa, kaikista mahdollisista suojaavista tai korjaavista toimista, joita käyttäjät voivat toteuttaa. Tarjoajien on tarvittaessa tiedotettava käyttäjilleen myös itse uhasta.

Direktiivin 40 artiklan 4 kohdan mukaan artikla ei estä asetuksen (EU) 2016/679 (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta, jäljempänä yleinen tietosuoja-asetus) ja direktiivin 2002/58/EY (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla, jäljempänä sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi) soveltamista.

Direktiivin 40 artiklan 5 kohdassa säädetään komission oikeudesta hyväksyä täytäntöönpanosäädöksiä artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista toimenpiteistä ja 2 kohdan ilmoitusvelvollisuuksista.

Direktiivin 41 artikla koskee turvallisuustoimenpiteiden täytäntöönpanoa ja sen valvontaa. Artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaisilla viranomaisilla on valtuudet antaa sitovia ohjeita yleisten viestintäverkkojen tai yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajille 40 artiklan täytäntöön panemiseksi. Ohjeita on voitava antaa esimerkiksi turvallisuuspoikkeaman korjaamiseksi tai ehkäisemiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja täytäntöönpanon määräajoista.

Direktiivin 41 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaisilla viranomaisilla on valtuudet vaatia yleisten sähköisten viestintäverkkojen tai yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajia antamaan tiedot, jotka tarvitaan niiden verkkojen ja palvelujen turvallisuuden arvioimiseksi ja teettämään pätevällä riippumattomalla elimellä tai toimivaltaisella viranomaisella turvallisuustarkastuksen ja toimittamaan sen tulokset toimivaltaiselle viranomaiselle. Direktiivin mukaan palveluntarjoaja maksaa tarkastuksen kustannukset.

Direktiivin 41 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaisilla viranomaisilla on kaikki tarvittavat valtuudet tutkia määräysten noudattamatta jättämistä ja sen vaikutuksia verkkojen ja palvelujen turvallisuuteen.

Direktiivin 41 artiklan 4 kohdassa säädetään toimivaltaisten viranomaisten oikeudesta saada apua 40 artiklan täytäntöönpanemiseksi direktiivin 2016/1148/EU (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi toimenpiteistä yhteisen korkeatasoisen verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuuden varmistamiseksi koko unionissa, jäljempänä verkko- ja tietoturvadirektiivi) 9 artiklan nojalla nimetyiltä CSIRT-toimijoilta kysymyksissä, jotka kuuluvat CSIRT-toimijoiden tehtäviin kyseisen direktiivin liitteessä I olevan 2 kohdan mukaisesti.

Direktiivin 41 artiklan 5 kohdan mukaan toimivaltaisten viranomaisten on tarvittaessa ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti kuultava asiaankuuluvia kansallisia lainvalvontaviranomaisia, verkko- ja tietoturvadirektiivin 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja toimivaltaisia viranomaisia ja kansallisia tietosuojaviranomaisia sekä tehtävä yhteistyötä niiden kanssa.

2.2.6 Käyttöoikeuden luovutukseen ja yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet

Teledirektiivin II osan II osasto (59-83 artikla) sisältää säännökset käyttöoikeuden luovuttamiseen tai yhteenliittämiseen liittyvistä teleyrityksille asetettavista velvollisuuksista. Sääntelyn keskeisenä tavoitteena on edistää viestintäpalveluiden saatavuutta ja laatua antamalla kansalliselle sääntelyviranomaiselle, eli Suomen tapauksessa Liikenne- ja viestintävirastolle, toimivalta edistää kilpailua viestintämarkkinoilla tarvittaessa puuttumalla markkinoilla havaittaviin kilpailuongelmiin asettamalla erilaisia käyttöoikeuteen tai yhteenliittämiseen liittyviä velvollisuuksia. Velvollisuuksia on mahdollista asettaa sekä yrityksille, joilla on huomattava markkinavoima kyseisillä merkityksellisillä markkinoilla, että yrityksille, joilla tällaista asemaa ei ole. Toimivalta ja perusteet velvollisuuksien asettamiseen sekä toimenpidevalikoima vaihtelevat riippuen siitä, asetetaanko velvollisuudet huomattavan markkinavoiman perusteella vai muusta syystä.

Teledirektiivi ei aiheuta merkittäviä muutoksia yrityksille asetettavia velvollisuuksia koskevan sääntelyn pääperiaatteisiin. Direktiivin säännökset antavat jatkossakin kansallisille sääntelyviranomaisille toimivallan asettaa direktiivissä säädetyin edellytyksin yritykselle käyttöoikeuteen ja yhteenliittämiseen liittyviä velvollisuuksia joko huomattavan markkinavoiman tai muun syyn vuoksi. Huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat velvollisuudet pohjautuvat jatkossakin kansallisten sääntelyviranomaisten toteuttamiin markkina-analyyseihin, joiden perusteella kansalliset sääntelyviranomaiset voivat määrätä tietyt yritykset 63 artiklan mukaisesti huomattavan markkinavoiman yrityksiksi. Lisäksi kansallisille sääntelyviranomaisille annetaan 61 artiklan mukainen toimivalta asettaa muille kuin huomattavan markkinavoiman yrityksille käyttöoikeuteen ja yhteenliittämiseen sisältyviä velvollisuuksia.

Käyttöoikeuksien luovuttamista ja yhteenliittämistä koskeva sääntely on jatkossakin poikkeuksellista, ja direktiivin mukaisia velvollisuuksia voidaan asettaa yrityksille ainoastaan, jos markkinoilla on sellaisia kilpailuongelmia tai markkinahäiriöitä, joiden ratkaisemiseen yleinen kilpailuoikeus ei riitä. Jatkossakin yritysten tulisi lähtökohtaisesti tehdä käyttöoikeuksia ja yhteenliittämistä koskevat keskinäiset sopimuksensa kaupallisin perustein ilman kansallisten sääntelyviranomaisten toimenpiteitä. Säännökset eivät lähtökohtaisesti jätä juurikaan kansallista liikkumavaraa.

Direktiivin käyttöoikeuksien myöntämistä ja yhteenliittämistä koskevien säännösten tavoitteena on edistää tehokasta ja kestävää kilpailua viestintämarkkinoilla sekä erittäin suurikapasiteettisten yhteyksien käyttöönottoa, tehostaa investointeja sekä mahdollistaa kuluttajille ja muille loppukäyttäjille mahdollisimman suuri hyöty. Kansallisten sääntelyviranomaisten tarvittaessa asettamien velvollisuuksien tavoitteena on turvata loppukäyttäjien etu ja mahdollistaa Euroopan laajuiset viestintämarkkinat, joilla vallitsisi tosiasiallinen kilpailu ja olisi enemmän valinnanvaraa ja kilpailukykyisiä palveluja loppukäyttäjille. Lisäksi tavoitteena olisi edistää teleyritysten välistä syrjimättömyyttä mahdollistamalla eri teleyrityksille niiden liiketoimintamallista tai koosta riippumatta mahdollisuus yhteenliittämiseen tai käyttöoikeuden saamiseen kohtuullisin ehdoin.

Yksi merkittävimmistä direktiivin uusista tavoitteista on edistää erittäin suuren kapasiteetin viestintäverkkojen käyttöönottoa. Tavoitteen toteutumista pyritään edistämään osalla direktii-

vin huomattavaa markkinavoimaa koskevista uusista säännöksistä. Tällaisia tavoitteen saavuttamiseen tähtääviä uusia säännöksiä ovat esimerkiksi 76 artikla, jolla pyritään edistämään erittäin suuren kapasiteetin viestintäverkkojen rakentamista yhteisinvestointimallilla sekä 81 artikla, jonka tarkoituksena on varmistaa hallittu siirtyminen aiemmasta kupariverkosta uuteen erittäin suuren kapasiteetin verkkoon. Lisäksi erittäin suuren kapasiteetin verkkoihin tehdyt investoinnit ja etenkin niistä aiheutuneet kustannukset tulee erityisesti huomioida arvioitaessa huomattavan markkinavoiman velvollisuuksien kohtuullisuutta verkon omistajalle 73 artiklan mukaisesti. Direktiivin 76 artiklan mukaisten yhteisinvestointien tavoitteena on tarjota merkittäviä kustannusten ja riskien tasaamiseen liittyviä etuja, jotka auttavat erityisesti pieniä yrityksiä investoimaan taloudellisesti kannattavin ehdoin, mikä osaltaan saattaisi edistää pitkäaikaista kilpailua etenkin alueilla, joille infrastruktuuriin perustuva kilpailu ei välttämättä muuten olisi tehokasta.

Teledirektiivin mahdollisten ennakkosääntelytoimien eli joko huomattavan markkinavoiman tai muulla perusteella asetettavien velvollisuuksien lopullisena tavoitteena on hyödyttää loppukäyttäjiä muun muassa mahdollistamalla edullisempia hintoja, parempaa laatua sekä enemmän valinnanvaraa loppukäyttäjille tehostamalla vähittäismarkkinoiden kilpailua kestävältä pohjalta. Säännösten tarkoituksena on, että velvollisuuksia voidaan asettaa vain tilanteissa, joissa velvollisuudet katsotaan näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeellisiksi tai välttämättömiksi. Direktiivin mukaan markkinoilla tulisi lähtökohtaisesti pyrkiä siirtymään asteittain kohti sääntelyn purkamista ennakkosääntelyn osoittauduttua tarpeettomaksi esimerkiksi edistämällä erilaisia yhteisinvestointi- ja käyttöoikeussopimuksia. Direktiivi sisältää uuden teleyritysten sitoumuksia koskevan 79 artiklan, jonka mukaan huomattavan markkinavoiman perusteella asetetuista velvollisuuksista voidaan tietyillä alueilla ja tiettyjen verkkojen osalta luopua, jos kansallinen sääntelyviranomainen asettaa teleyrityksen vapaaehtoisesti tekemän sitoumuksen sitovaksi ja sitoumuksen ehdot riittävät poistamaan markkinoilla esiintyvät kilpailuongelmat. Direktiivin mukaan lähtökohtaisesti kaupallisin perustein toteutetut yhteisinvestointisuunnitelmat ja muut kaupalliset sopimukset saattavat johtaa kestävään kilpailuun ja pidemmällä aikavälillä johtaa tilanteeseen, jossa kyseisillä tukkumarkkinoilla ei tarvita ennakkosääntelyä.

Direktiivin käyttöoikeutta ja yhteenliittämistä koskeva osio sisältää valtuutussäännöksen, joka koskee komission valtuutta antaa delegoituja säädöksiä laskevan puheliikenteen hinnoittelua koskevan 75 artiklan perusteella. Lisäksi usean käyttöoikeuksia ja yhteenliittämistä koskevan direktiivin artiklan mukaan BEREC laatii suuntaviivoja, jotka kansallisen sääntelyviranomaisen tulee ottaa mahdollisimman tarkasti huomioon direktiivin perusteella kansallisesti täytäntöönpantuja säännöksiä soveltaessaan. Suuntaviivoja annetaan 61 artiklan 3 kohdan mukaisista määritelmistä, 69 artiklan mukaisista viitetarjousten vähimmäisvaatimuksista, 76 artiklan mukaisista yhteisinvestointisopimusten arviointikriteereistä ja 82 artiklan mukaisesta erittäin suuren kapasiteetin verkkojen määritelmästä. Lisäksi BEREC voisi tarvittaessa antaa suuntaviivoja 66 artiklan mukaisista yhteisistä lähestymistavoista rajat ylittävän kysynnän määrittelemiseksi. Myös komissio laatii 64 artiklan nojalla markkina-analyysia ja huomattavan markkinavoiman arviointia koskevat suuntaviivat.

Muun kuin huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavat velvollisuudet

Direktiivi antaisi jatkossakin kansalliselle sääntelyviranomaiselle toimivallan asettaa teleyrityksille tai rajatuissa tilanteissa myös muille yrityksille käyttöoikeuden luovutuksen ja yhteenliittämiseen liittyviä velvollisuuksia muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella. Näitä koskevat säännökset ovat pääasiallisesti direktiivin 61 artiklassa. Uusina velvollisuuksina kansallinen sääntelyviranomainen voisi jatkossa asettaa muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella velvollisuuden 61 artiklan 1 c kohdan mukaisesti tehdä numeroista riippumattomista henkilöiden välisistä viestintäpalveluista yhteentoimivia muiden palveluiden kanssa, 61 artiklan

3 kohdan mukaisesti myöntää käyttöoikeus rakennusten sisäverkkoihin myös muille kuin teleyrityksille sekä 61 artiklan 4 kohdan mukaisesti langattomien sähköisen viestintäpalveluiden tarjoamiseen käytettävän passiivisen tai aktiivisen infrastruktuurin yhteiskäytöstä sekä verkkovierailun käyttöoikeuksia koskevista sopimuksista. Direktiivin muutoksen tavoitteena on reagoida teknologian kehitykseen sekä mahdollistaa velvollisuuksien asettaminen tulevaisuudessa myös numeroista riippumattomien henkilöiden välisten viestintäpalveluiden yhteenliittämiseksi, sillä tällaisten palveluiden käytön uskotaan jatkossa lisääntyvän. Velvollisuuksien asettamisen mahdollistaminen myös langattoman laajakaistan tarjoamiseen käytettävään infrastruktuuriin puolestaan saattaisi teledirektiivin mukaan olla erityisen hyödyllistä erittäin suuren kapasiteetin yhteyksien maksimoimiseksi erityisesti harvaan asutuilla alueilla.

Lisäksi direktiivin 75 artiklan mukaan puheliikenteen laskevan liikenteen maksuille eli niin sanotuille terminointimaksuille asetetaan EU:n laajuinen enimmäishinta vuoden 2020 lopussa. Jatkossa kansalliset sääntelyviranomaiset voivat asettaa terminointiin liittyvää hintasääntelyä ainoastaan tilanteessa, jossa komissio ei aseta enimmäishintaa.

Myös muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavien velvollisuuksien tavoitteena on direktiivin mukaan varmistaa, että kansallisilla sääntelyviranomaisilla on kaupallisten neuvottelujen epäonnistuessa toimivalta varmistaa verkkojen riittävät käyttöoikeudet ja yhteenliittäminen loppukäyttäjien edun turvaamiseksi. Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi samalla varmistettava, että eri teleyrityksillä koosta tai liiketoimintamallista riippumatta olisi mahdollisuus yhteenliittämiseen kohtuullisin ehdoin.

Markkina-analyysi ja päätös huomattavasta markkinavoimasta

Teledirektiivin merkittävimmät muutokset, jotka kohdistuvat markkinamäärittelyssä ja markkina-analyysissä noudatettavaan menettelyyn sekä päätökseen huomattavasta markkinavoimasta, liittyvät markkina-analyysien välisen enimmäisajan pidentämiseen. Direktiivin 67 artiklan mukaisesti jatkossa kansallisten sääntelyviranomaisten olisi tehtävä markkina-analyysi kolmen vuoden kuluttua komission antamasta markkinasuosituksesta, jos kyseessä ovat aiemmin määrittelemättömät markkinat ja vähintään viiden vuoden välein, jos kyseessä ovat jo aiemmin määritellyt markkinat. Muutoksen tavoitteena on direktiivin mukaan lisätä sääntelytoimenpiteiden vakautta ja ennakoitavuutta. Direktiivin mukaan tulisi myös analysoida markkinat, jotka eivät sisälly Euroopan komission suositukseen, mutta joille on asetettu Suomessa velvollisuuksia aiempien voimassaolevan lainsäädännön mukaisesti suoritettujen markkina-analyysien perusteella, sekä myös muut markkinat, joiden osalta on riittävät perusteet komission markkinasuosituksen mukaisen kolmen kriteerin testin täyttymiselle.

Direktiivi sisältää lisäksi uuden säännöksen, joka koskee ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivia huomattavan markkinavoiman yrityksiä. Tällaisille yrityksille voidaan direktiivin 80 artiklan mukaan asettaa ainoastaan tiettyjä käyttöoikeuteen tai yhteenliittämiseen liittyviä velvollisuuksia.

Huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavat velvollisuudet

Huomattavan markkinavoiman yritykselle voidaan jatkossakin asettaa erilaisia 68-74 artiklan mukaisia käyttöoikeuden luovuttamiseen ja yhteenliittämiseen liittyviä velvollisuuksia. Tällaisia velvollisuuksia on 69 artiklan mukaiset avoimuusvelvollisuudet, 70 artiklan mukaiset syrjimättömyysvelvollisuudet, 71 artiklan mukaiset kirjanpidon erillisyyttä koskevat velvollisuudet, 72 artiklan mukaiset rakennusteknisen infrastruktuurin käyttöoikeuden myöntämiseen liittyvät velvollisuudet, 73 artiklan mukaiset muut käyttöoikeuden luovutukseen tai yhteenliittämiseen

liittyvät velvollisuudet sekä 74 artiklan hintavalvontaan ja kustannuslaskentaan liittyvät velvollisuudet. Velvollisuuksiin tulee useita pieniä muutoksia, mutta keskeisimmät muutokset liittyvät direktiivin tavoitteisiin kilpailun lisäämisestä sekä erittäin suuren kapasiteetin verkkojen rakentamisen edistämisestä.

Jatkossa käyttöoikeusvelvollisuuksia asetettaessa kansallisten sääntelyviranomaisten tulee ensin 73 artiklan perusteella arvioida, riittäisivätkö 72 artiklassa tarkoitetut rakennusteknisen infrastruktuurin käyttöoikeuteen liittyvät velvollisuudet markkinoilla havaittujen kilpailuongelmien korjaamiseen. Direktiivin mukaan tällaiset toimet johtavat yleensä kestävämpään kilpailuun myös infrastruktuurin alalla. Vasta tämän arvion jälkeen kansallinen sääntelyviranomainen voisi arvioida muiden käyttöoikeusvelvollisuuksien asettamista. Lähtökohtana velvollisuuksien asettamisessa on, että kansallisen sääntelyviranomaisen tulee toteuttaa vain tarkoituksenmukaisimmat korjaavat toimet, jotka riittävät markkinoilla havaittujen ongelmien ratkaisemiseen tehokkaasti.

Yksi keskeisimmistä uusista huomattavaan markkinavoimaan liittyvistä säännöksistä liittyy 81 artiklan vanhan infrastruktuurin eli erityisesti kupariverkkojen poistamiseen käytöstä tai korvaamiseen uudella infrastruktuurilla. Aiemmin asiasta ei ole säädetty direktiiveissä tai kansallisessa laissa. Direktiivin 81 artiklan mukaan huomattavan markkinavoiman yrityksen on ilmoitettava kansalliselle sääntelyviranomaiselle ennen vanhan infrastruktuurin korvaamista tai poistamista. Kansallinen sääntelyviranomainen voi tällaisessa tilanteessa asettaa yritykselle artiklan mukaisia velvollisuuksia, jos se on tarpeen kilpailun ja loppukäyttäjien oikeuksien turvaamiseksi.

Yhteisinvestointeja koskeva 76 artikla puolestaan mahdollistaa, että huomattavan markkinavoiman yritys voi tiettyjen edellytysten täyttyessä avata valokuituverkkonsa yhteisinvestoinneille, jolloin huomattavan markkinavoiman sääntelystä voisi luopua kyseisillä merkityksellisillä markkinoilla. Säännöksen tavoitteena on lisätä palvelukilpailua ja verkkojen yhteiskäyttöä yhteisinvestointeihin kannustamalla.

Yhteisinvestointisopimusten lisäksi huomattavan markkinavoiman yritykset voisivat antaa erilaisia käyttöoikeuden luovutukseen tai investointiehtoihin liittyviä vapaaehtoisia sitoumuksia 79 artiklan mukaisesti, joiden avulla ne pyrkisivät itse ratkaisemaan markkinoilla esiintyviä kilpailuongelmia. Direktiivi asettaisi yhtenäiset menettelyt, joilla kansalliset sääntelyviranomaiset voisivat asettaa sitoumukset sitoviksi. Sitoumukset eivät rajoittaisi kansallisten sääntelyviranomaisten toimivaltaa asettaa yrityksille huomattavan markkinavoiman perusteella velvollisuuksia, mutta sitoumusten riittävyys kilpailuongelmien korjaamiseen tulisi huomioida markkinaanalyysia tehdessä.

2.2.7 Yleispalvelu

Teledirektiivin III osaston I osassa säädetään yleispalvelusta. Direktiivin yleispalvelusääntelyn tavoitteena on turvata kaikille EU-kansalaisille perustason puhelin- ja internetyhteyspalvelut, joita tarvitaan yhteiskunnan toimintaan osallistumiseen. Direktiivin 84 artiklassa esitetään, että jäsenvaltioiden on varmistettava riittävän laajakaistayhteyspalvelun ja ääniviestintäpalvelun saatavuus alueellaan. Niiden tulee olla käytössä kiinteässä sijaintipaikassa. Internetyhteyspalvelun tulee tukea direktiivin liitteessä V määriteltyjä palveluita, joihin kuuluvat muun muassa verkkopankki, hakukoneet, sähköinen asiointi ja peruslaatuiset videopuhelut. Jäsenvaltioiden tulee määritellä tähän tarkoitukseen riittävä yhteysnopeus, ottaen huomioon kansalliset olot sekä kuluttajien enemmistön käytössä oleva yhteysnopeus. Artiklan mukaan yleispalvelun soveltamisala voidaan laajentaa myös mikroyrityksiin, pk-yrityksiin ja voittoa tavoittelemattomiin yhteisöihin.

Jäsenvaltioiden tulee 85 artiklan mukaisesti huolehtia siitä, että yleispalvelu on kohtuuhintaista. Kansallisten sääntelyviranomaisten tulee myös seurata yleispalvelun vähittäishintojen tasoa. Mikäli hinnat eivät ole kohtuullisia ja pienituloisilla tai sosiaalisia erityistarpeita omaavilla kuluttajilla ei ole pääsyä yleispalveluun, voidaan artiklan 2 kohdan mukaan näitä kuluttajia tukea. Jäsenvaltiot voivat velvoittaa yleispalveluyrityksiä myös tarjoamaan edellä mainituille kuluttajille tavallisista kaupallisesti tarjotuista liittymistä eroavia hintavaihtoehtoja tai -paketteja.

Artiklassa säädetään myös esteettömyydestä. Artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on kansalliset olosuhteet huomioon ottaen varmistettava, että tarvittaessa tuetaan vammaisia kuluttajia ja että tarvittaessa toteutetaan muita erityistoimenpiteitä sen varmistamiseksi, että päätelaitteita ja vastaavia käyttömahdollisuuksia edistäviä erityislaitteita ja erityispalveluja on saatavilla kohtuulliseen hintaan.

Artiklan 85 alakohdassa 5 kuitenkin säädetään, että jäsenvaltioiden on pyrittävä minimoimaan markkinoiden vääristyminen edellä mainittuja toimenpiteitä toteuttaessaan.

Artiklassa 86 säädetään siitä, millä ehdoilla yleispalvelun saatavuutta voidaan turvata maantieteellisellä alueella. Artiklan 1 ja 3 alakohdissa säädetään, että jäsenvaltiot voivat asettaa julkisen palvelun velvoitteita yrityksille yleispalvelun saatavuuden varmistamiseksi kansallisella alueellaan tai sen osissa. Tämä tulee kuitenkin tehdä vain, mikäli laajakaistan tai puhelinpalvelun saatavuutta ei voida varmistaa kaupallisesti tai muilla politiikkatoimilla jäsenvaltion alueella. Artiklan 2 kohdan mukaisesti markkinoiden vääristymistä on vältettävä ja yleispalvelun varmistamisen tulee olla puolueetonta, avointa, syrjimätöntä ja oikeasuhtaista. Artiklan 4 alakohdassa esitetyllä tavalla yhtäkään yritystä ei lähtökohtaisesti myöskään voi sulkea pois yleispalveluyritykseksi nimeämisen piiristä.

Artiklan 86 alakohdassa 5 säädetään siitä, että yleispalveluyritykseksi nimetyn yrityksen tulee ilmoittaa kansalliselle sääntelyviranomaiselle hyvissä ajoin, mikäli se luovuttaa yleispalvelun tarjoamisessa käytetyn verkkonsa tai huomattavan osan siitä toiselle oikeushenkilölle. Kansallisen sääntelyviranomaisen tulee tällöin arvioida suunnitellun liiketoimen vaikutukset yleispalvelun tarjontaan ja se voi tarvittaessa muuttaa tai peruuttaa yleispalveluun liittyviä velvollisuuksia.

Artiklassa 87 säädetään olemassa olevien, muiden kuin laajakaistayhteyspalveluiden ja äänipviestintäpalveluiden tilanteesta. Ennen 20.12.2018 annettuja yleispalveluvelvollisuuksia on tarkasteltava 3 vuoden välein ja niihin liittyvissä nimeämismenettelyissä on käytettävä samoja käytäntöjä kuin artiklan 84 mukaisissa palveluissa.

Artikloissa 88-91 säädetään yleispalvelusta aiheutuvien kohtuuttomien kustannusten korvaamisesta ja siinä käytettävissä periaatteista. Artiklan 89 mukaan kansallisten sääntelyviranomaisten on laskettava yleispalvelun tarjoamisen nettokustannukset, mikäli 84, 85 ja 86 artikloiden mukaisen yleispalvelun tarjoaminen voi muodostaa kohtuuttoman rasitteen yleispalveluvelvolliseksi nimetylle yritykselle. Tällainen yritys voi pyytää korvausta. Artiklan 2 alakohdan mukaan nettokustannuslaskennassa käytettävien tilien ja muiden tietojen on oltava riippumattoman elimen tarkastamat tai varmistamat ja lisäksi kustannuslaskennan tulosten ja tarkastusten päätelmien tulee olla yleisesti saatavilla.

Mikäli nettokustannuslaskennan perusteella katsotaan, että palvelun tarjoaminen aiheuttaa kohtuuttoman rasitteen, on artiklan 90 mukaan jäsenvaltioiden joko otettava käyttöön nettokustannusten korvaamisen järjestelmä tai jaettava yleispalvelusta aiheutuvat nettokustannukset kaikkien sähköisten viestintäverkkojen ja –palveluiden tarjoajien kesken. Artiklassa 91 säädetään

nettokustannuslaskennan avoimuudesta. Artiklan mukaan nettokustannusten laskennan periaatteiden ja menetelmien tulee olla yleisesti saatavilla, mikäli laskenta on täytynyt tehdä. Kansallisten sääntelyviranomaisten on lisäksi julkaistava vuosikertomuksessaan yksityiskohtaiset tiedot yleispalveluvelvollisuuksien lasketuista kustannuksista ja yksilöidä kaikkien asianosaisten yritysten osuudet.

2.2.8 Numerointi

Teledirektiivin 93-97 artiklat sekä osittain 106 artikla koskevat numerointia. 112 artiklassa säädetään numerotiedustelupalveluista. Numerointia koskeva sääntely vastaa pääasiallisesti aiemman puitedirektiivin, yleispalveludirektiivin ja valtuutusdirektiivin sääntelyä tai yleisiä hallintooikeudellisia käytänteitä.

Aiempaan sääntelyyn verrattuna keskeistä uutta on teledirektiivin 93 artiklan 4 kohdan mukainen kunkin jäsenvaltion velvollisuus varmistaa, että asetettaisiin saataville muiden kuin maantieteellisten numeroiden alue, jota voidaan käyttää muiden sähköisten viestintäpalveluiden kuin henkilöiden välisen viestinnän tarjoamiseen kaikkialla unionissa. Johdanto-osan mukaan sääntelyn tavoitteena olisi tukea tehokkaasti tavaroiden, palveluiden ja henkilöiden vapaata liikkumista unionissa.

Direktiivin 93 artiklan 4 kohdan mukaisesti jäsenvaltioiden on myös varmistettava, että numeroalueiden käyttöjen ehdot ja niiden valvonta olisivat yhtä tiukat jäsenvaltion maatunnuksen sisällä tarjottavissa palveluissa kuin myös Suomen ulkopuolella. Artiklan mukaisesti toimivaltaisten viranomaisten tulisi toimittaa tietoja myös BERECille niistä numeroista, joita on oikeus käyttää oman alueen ulkopuolella unionissa. 94 artiklan 6 kohdan mukaisesti, jos numerojen myönnettyihin käyttöoikeuksiin liittyy oman alueen ulkopuolista käyttöä, tulee toimivaltaisten viranomaisten liittää käyttöehtoihin erityisehtoja, jotta voitaisiin varmistaa jäsenvaltioissa, joissa numeroita käytetään, sovellettavan kansallista lainsäädäntöä.

Lisäksi 106 artiklalla pyritään edistämään numeron siirrettävyyttä. 106 artiklan 3 kohdan mukaan tilaajalla on oikeus säilyttää vähintään yhden kuukauden ajan oikeus siirtää kansalliseen numerointisuunnitelmaan sisältyvä numero toiselle teleyritykselle, mikäli käyttäjä ei luovu oikeudestaan. Direktiivin 93 artiklan 6 kohdan ja 106 artiklan 6 kohdan mukaisesti siirtäminen, eli SIM-parametrien vaihto tulisi toteuttaa, jos se on teknisesti mahdollista, niin kutsutun eSIM:n avulla langattomasti. Direktiivin 106 artiklan 6 kohdan mukaan kansalliset viranomaiset voivat määrätä numeroiden yleisestä vaihto-ja siirtämisprosessista, ottaen huomioon kansalliset säädökset sekä teknisen toteutettavuuden ja palvelujen jatkuvuuden. 6 kohta jättää siis edellä mainitun liikkumavaran määrätä yleisestä siirtämisprosessista.

Teledirektiivin 112 artiklassa säädetään numerotiedustelupalveluista, jonka säännökset perustuvat jo aiempaan yleispalveludirektiivin 5 ja 25 artiklaan.

2.2.9 Loppukäyttäjien oikeudet

Teledirektiivin palveluja koskevan III osan III osastossa säädetään loppukäyttäjien oikeuksista viestintäpalveluissa. Loppukäyttäjien oikeuksia koskeva sääntely on lähtökohtaisesti täysharmonisoivaa. Näin ollen kansallisesti ei ole mahdollista säätää korkeammasta kuluttajansuojan tasosta. Täysharmonisoinnista on kuitenkin joitakin artiklakohtaisia poikkeuksia, joita selostetaan jäljempänä. Jäsenvaltion on direktiivin 101 artiklan mukaan mahdollista pitää voimassa direktiiviä tiukempia kuluttajansuojasäännöksiä 21.12.2021 saakka tietyin edellytyksin.

Loppukäyttäjien oikeuksia koskevat säännökset koskevat pääosin niin perinteisiä televiestintäpalveluja kuin numeroista riippumattomia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja. Pienet OTT-toimijat on kuitenkin rajattu teledirektiivin 98 artiklassa soveltamisalan ulkopuolelle silloin, kun ne tarjoavat pelkästään numeroista riippumattomia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja.

Teledirektiivin 99 artikla sisältää syrjimättömyyssäännöksen, joka on uutta sääntelyä, eikä voimassa oleva yleispalveludirektiivi sisällä vastaavaa säännöstä. Artiklan mukaan sähköisten viestintäverkkojen tai –palvelujen tarjoajat eivät saa soveltaa loppukäyttäjiin verkkojen tai palvelujen käyttöoikeuksiin tai käyttöön liittyviä erilaisia vaatimuksia tai yleisehtoja loppukäyttäjien kansalaisuuteen, asuinpaikkaan tai sijoittautumispaikkaan liittyvistä syistä. Jos erilainen kohtelu on kuitenkin objektiivisesti perusteltua esimerkiksi erilaisiin kustannuksiin liittyvistä syistä, se on sallittua.

Teledirektiivin 102 artiklassa asetetaan viestintäpalvelujen tarjoajalle laaja tiedonantovelvollisuus ennen sopimuksen tekemistä kuluttajan kanssa. Sääntely on uutta ja korvaa yleispalveludirektiivin viestintäpalvelusopimuksen ehtojen tarkan sääntelyn. Viestintäpalvelun tarjoajan on myös annettava kuluttajalle ennen sopimuksen tekemistä maksuton ja helppolukuinen sopimustiivistelmä, jossa esitetään keskeiset osat tietovaatimuksista. Jos sopimustiivistelmää objektiivisista teknisistä syistä on mahdotonta antaa ennen sopimuksen tekemistä, se on annettava ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen. Tällöin sopimus tulee kuitenkin voimaan vasta kun kuluttaja on vahvistanut hyväksyvänsä sopimuksen saatuaan sopimustiivistelmän. Komissio antoi 19.12.2019 täytäntöönpanoasetuksen EU N:o 2019/2243 sopimustiivistelmän mallista, jota yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajien on määrä käyttää teledirektiivin mukaisesti, jäljempänä *komission täytäntöönpanoasetus sopimustiivistelmästä.* Teleyritysten on käytettävä täytäntöönpanoasetuksen mukaista mallia sopimustiivistelmän antaessaan.

Edellä kuvatut viestintäpalvelun tarjoajan ennakkotietovelvollisuudet koskevat teledirektiivin 102 artiklan 2 kohdan mukaisesti kuluttajien lisäksi myös tilanteita, joissa loppukäyttäjinä on mikroyrityksiä, pieniä yrityksiä tai voittoa tavoittelemattomia yhteisöjä, elleivät nämä nimenomaisesti ole toisin sopineet. Teledirektiivissä muutoinkin lähtökohtana on, että osan lähtökohtaisesti vain kuluttajiin sovellettavista loppukäyttäjien suojelua koskevista säännöksistä olisi hyödytettävä myös mikroyrityksiä, pieniä yrityksiä ja voittoa tavoittelemattomia yhteisöjä, koska niiden neuvotteluasema on verrattavissa kuluttajiin. Niiden on sen vuoksi teledirektiivin mukaan saatava pääsääntöisesti saman tasoinen suoja kuin kuluttajien, elleivät ne nimenomaisesti päätä luopua kyseisistä oikeuksistaan.

Teledirektiivin 103 artiklan mukaan toimivaltaisten viranomaisten eli Suomessa Liikenne- ja viestintäviraston on varmistettava, että loppukäyttäjillä on maksuton käyttöoikeus vähintään yhteen riippumattomaan vertailuvälineeseen, jonka avulla he voivat vertailla viestintäpalvelujen hintoja ja tietyissä tapauksissa laatua. Sääntely on uutta ja koskee pääasiassa internetyhteyspalveluja sekä numeroihin perustuvia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja. Tietyin edellytyksin se koskee kuitenkin myös OTT-palveluja.

Direktiivin 105 artiklan 1 kohdan mukaan kuluttajan kanssa tehtävien määräaikaisten viestintäpalvelusopimusten sitoumusaika ei saa ylittää 24 kuukautta. Säännös koskee paitsi kuluttajien kanssa tehtäviä sopimuksia, myös mikroyritysten, pienten yritysten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kanssa tehtäviä sopimuksia, elleivät ne nimenomaisesti ole sopineet jättäytyvänsä sääntelyn ulkopuolelle. Säännös ei ole täysharmonisoiva, vaan jäsenvaltiot voivat kansallisesti säätää lyhyemmästä määräaikaisten sopimusten enimmäiskestosta.

Teledirektiivin 105 artiklan 3 kohdassa säädetään loppukäyttäjän oikeudesta irtisanoa määräaikainen viestintäpalvelusopimus tilanteessa, jossa määräaikainen sopimus jatkuu automaattisesti

sopimuskauden päättymisen jälkeen. Tällöin loppukäyttäjällä on oikeus irtisanoa sopimus milloin tahansa jäsenvaltion määrittelemällä enintään kuukauden irtisanomisajalla.

Teledirektiivin 105 artiklan 4 kohdassa säädetään loppukäyttäjän oikeudesta irtisanoa sopimus teleyrityksen muuttaessa sopimusehtoja. Kohdan mukaan loppukäyttäjällä on oikeus irtisanoa sopimus ilman lisäkuluja, jos viestintäpalvelun tarjoaja ilmoittaa sopimusehtojen muuttamisesta. Oikeutta irtisanoa sopimusta ei kuitenkaan ole, jos ehdotetuista muutoksista on yksinomaan etua loppukäyttäjälle, tai ne ovat luonteeltaan puhtaasti hallinnollisia eikä niillä ole kielteisiä vaikutuksia loppukäyttäjälle, tai jos unionin oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä suoraan edellytetään kyseisiä muutoksia. Sopimusehtojen muutoksesta on ilmoitettava kuluttajalle vähintään kuukausi etukäteen. Samalla on ilmoitettava irtisanomisoikeudesta. Uutta sääntelyä on se, että loppukäyttäjä voi käyttää oikeuttaan irtisanoa sopimus näissä tilanteissa kuukauden kuluessa ilmoituksesta. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin pidentää oikeuden käyttöaikaa kolmella kuukaudella. Laitteiden välisten siirtopalvelujen osalta kohtaa ei sovelleta kaikkien loppukäyttäjien kanssa tehtyihin sopimuksiin, vaan ainoastaan kuluttajien, mikroyritysten, pienten yritysten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kanssa tehtyihin sopimuksiin.

Direktiivin 105 artiklan sääntelyä sopimuksen kestosta ja irtisanomisesta ei sovelleta numeroista riippumattomiin henkilöiden välisiin viestintäpalveluihin.

Teledirektiivin 106 artiklassa säädetään palvelun jatkuvuuden turvaamisesta internetyhteyspalvelun tarjoajaa vaihdettaessa. Artiklan 1 kohdan mukaan palveluntarjoajien on varmistettava internetyhteyspalvelun jatkuvuus palveluntarjoajaa vaihdettaessa lukuun ottamatta tilanteita, joissa se on teknisesti mahdotonta toteuttaa. Palvelu tulee aktivoida mahdollisemman lyhyessä ajassa loppukäyttäjän kanssa nimenomaisesti sovittuna päivänä, eikä palvelu saa vaihdon aikana olla poissa käytöstä kauempaa kuin yhden työpäivän. Sääntely on uutta, eikä yleispalveludirektiivi sisältänyt vastaavia säännöksiä.

Teledirektiivin 107 artikla koskee teleyrityksen tarjoamien erilaisten palvelujen pakettia. Jos kuluttajalle tarjottuun palvelujen tai palvelujen ja päätelaitteiden yhdistelmään eli pakettiin sisältyy vähintään internetyhteyspalvelu tai numeroihin perustuva henkilöiden välinen viestintäpalvelu, kaikkiin pakettiin kuuluviin palveluihin ja päätelaitteisiin sovelletaan direktiivin keskeisiä säännöksiä, jotka koskevat sopimustiivistelmää, tietojen julkaisemista sekä sopimuksen kestoa, irtisanomista ja vaihtamista. Näitä direktiivin säännöksiä olisi sovellettava palvelupaketin kaikkiin osiin, myös päätelaitteisiin sekä muihin palveluihin, kuten digitaaliseen sisältöön tai digitaalisiin palveluihin ja niihin sähköisen viestinnän palveluihin, jotka eivät suoraan kuulu momentissa mainittujen pykälien soveltamisalaan. Direktiivin 283. johdantokappaleen mukaisesti teleyrityksen kuluttajalle toimittamien tai myymien palvelujen ja päätelaitteiden katsotaan muodostavan paketin, jos sen osat toimittaa tai myy sama teleyritys samalla sopimuksella taikka toisiinsa läheisesti liittyvillä tai kytketyillä sopimuksilla ja yksi teleyrityksen myymistä palveluista on internetyhteyspalvelu tai numeroihin perustuva henkilöiden välinen viestintäpalvelu.

Edelleen direktiivin 107 artiklan 2 kohdan mukaan, jos kuluttajalla on oikeus irtisanoa mikä tahansa paketin osa sillä perusteella, että kyseinen yhdistelmän osa ei ole ollut sopimuksen mukainen tai sitä ei ole toimitettu, jäsenvaltioiden on säädettävä, että kuluttajalla on oikeus irtisanoa sopimus kaikkien yhdistelmän osien osalta. Artiklan 3 kohdan mukaan saman palveluntarjoajan, joka tarjoaa internetyhteyspalveluja tai numeroihin perustuvia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja, tarjoamien tai välittämien lisäpalvelujen tai päätelaitteiden tilaaminen ei saa pidentää sen voimassa olevan sopimuksen alkuperäistä sopimuskautta, johon kyseiset palvelut tai päätelaitteet lisätään, ellei kuluttaja nimenomaisesti toisin sovi tilatessaan lisäpalvelut tai päätelaitteet. Artiklan 1 ja 3 kohtaa sovelletaan kuluttajien lisäksi myös mikroyrityksiin, pieniin

yrityksiin tai voittoa tavoittelemattomiin yhteisöihin, elleivät ne ole nimenomaisesti sopineet jättäytyvänsä näiden säännösten ulkopuolelle.

2.2.10 Vaaratiedottaminen

Teledirektiivin 110 artiklassa säädetään velvoitteesta toteuttaa kaikissa jäsenmaissa julkinen varoitusjärjestelmä, joka Suomessa merkitsisi kotimaisen vaaratiedottamisjärjestelmämme aiempaa tehokkaampaa ulottamista älypuhelimiin. Artikla mahdollistaa kaksi toteuttamistapaa, jotka ovat yhtäältä 1 kohdassa säädetty tekstiviestipohjainen (Short Message Service, SMS) ja sitä muistuttava soluyleislähetys (Cell Broadcast Service, CB), tai toisaalta 2 kohdassa säädetty muu vaikuttavuudeltaan vastaava ratkaisu. Jälkimmäinen tarkoittaisi artiklan johdantokappaleidenkin perusteella käytännössä päätelaitekohtaisesti aktivoitavaa sovelluspohjaista ratkaisua, jonka edellytetään kuitenkin olevan kattavuudeltaan ja kapasiteetiltaan 1 kohdassa tarkoitettua keskitettyä ratkaisua vastaava. BERECin tulee viimeistään 21.6.2020 mennessä julkaista suuntaviivat siitä, kuinka artiklan mahdollistamien toteutusvaihtoehtojen vastaavuutta arvioidaan.

2.2.11 Siirtovelvollisuudet

Teledirektiivin 114 artiklassa annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus asettaa siirtovelvollisuuksia sähköisiä viestintäverkkoja- tai palveluita tarjoaville yrityksille. Nämä velvollisuudet voivat koskea radio- ja televisiolähetyksiä ja niihin liittyviä täydentäviä palveluita, kuten ohjelmaoppaita, vammaisten loppukäyttäjien palveluita tai hybriditelevisiopalveluita. Siirtovelvollisuuksia voi asettaa, jos merkittävä määrä kyseisten verkkojen ja palveluiden käyttäjistä käyttää niitä pääasiallisena keinona radio- ja tv-lähetysten vastaanottamiseen.

Siirtovelvollisuuksien tulee kuitenkin olla kohtuullisia ja oikeasuhtaisia. Niitä voidaan asettaa vain, mikäli se on välttämätöntä selkeästi määritellyn yleisen edun tavoitteen saavuttamiseksi. Velvollisuuden toteuttamisesta voidaan artiklan 3 kohdan mukaisesti määritellä myös korvaus. Jäsenvaltioiden tulee myös arvioida siirtovelvollisuuksia säännöllisesti.

2.2.12 Autoradiot

Teledirektiivin 113 artikla ja liite XI velvoittaa jäsenmaat varmistamaan, että myytävissä ja vuokrattavissa M-luokan autoissa (henkilöautot ja linja-autot) olevat autoradiovastaanottimet voivat vastaanottaa ja toistaa maanpäällisiä digitaalisia ja analogisia radiolähetyksiä.

2.2.13 Valtuutussäännökset

Teledirektiivi sisältää useita valtuutussäännöksiä, joilla komissiolle on siirretty valtaa antaa täytäntöönpanosäädöksiä ja delegoituja säädöksiä. Artiklassa 117 on esitetty komissiolle siirretty valta ja toimintatavat *delegoitujen säädösten* osalta. Delegoitujen säädösten antamisvalta siirretään komissiolle viideksi vuodeksi. Säädöksiä käsitellään myös 118 artiklassa esitetyssä viestintäkomiteassa.

Säädösvalta on siirretty komissiolle kolmen artiklan osalta:

Artiklan 75 mukainen *yhtenäinen unionin laajuinen puhelinliikenteen terminointihinta*. Komissio hyväksyy 31.12.2020 mennessä delegoidun säädöksen matkaviestinverkon puhelinliikenteen terminointihintojen enimmäishinnasta sekä kiinteän verkon puhelinliikenteen terminointihintojen enimmäishinnoista. Sääntely koskee kaikkia matkaviestinverkon ja kiinteän verkon puhelinliikenteen terminointipalveluiden palveluntarjoajia.

Artiklan 109 mukaiset täydentävät delegoidut säädökset toimenpiteistä, *joilla varmistetaan hätäviestinnän yhteensopivuus, yhteentoimivuus, laatu, luotettavuus ja jatkuvuus unionissa soittajan sijaintitietoja koskevien ratkaisujen, vammaisten loppukäyttäjien palvelun saavuttamisen ja sopivimpaan hätäkeskukseen ohjaamisen osalta.* Komissio antaa delegoituja säädöksiä viimeistään 21.12.2022. Säädösten tavoitteena on varmistaa, että hätäpalvelut ovat kaikissa jäsenmaissa saavutettavissa hätäviestillä eurooppalaiseen hätänumeroon 112.

Lisäksi komissio voi artiklan 116 mukaan antaa delegoituja säädöksiä *teledirektiivin liitteiden V, VI, IX, X ja XI muuttamiseksi*. Liite V sisältää listan vähimmäispalveluista, joita yleispalveluun käytettävän internetyhteyspalvelun on tuettava. Liite VI koskee loppukäyttäjän oikeuksia artikloissa 88, 106 ja 115 tarkoitettujen toimintojen ja palveluiden osalta. Liite sisältää mm. säännöksiä eritellystä laskutuksesta, kustannusten seurannasta ja numeroiden siirrettävyydestä. Liite IX sisältää kuvauksen siitä, mitä tietoja internetyhteyspalvelujen ja henkilöiden välisten viestintäpalveluiden tarjoajien on palvelustaan julkaistava 103 artiklan mukaisesti. Liite X sisältää 104 artiklassa tarkoitetut palvelun laatua koskevat muuttujat, joita kansalliset sääntelyviranomaiset voivat vaatia internetyhteyspalvelujen tarjoajia ja henkilöiden välisten viestintäpalveluiden tarjoajia julkaisemaan. Liite XI koskee autoradiovastaanottimien ja digitaalitelevisiolaitteiden yhteentoimivuutta.

Teledirektiivi sisältää runsaasti valtuuksia täytäntöönpanosäädöksille, yhteensä yhdentoista eri artiklan osalta. Alla olevassa listassa on lyhyesti kuvattu näitä valtuuksia:

- Artikla 28: Komissio voi antaa täytäntöönpanosäädöksiä tilanteessa, jossa kaksi tai useampi jäsenvaltio tai kolmas maa ei pääse sopuun riidoista, jotka koskevat radiotaajuuksien koordinointia.

- Artikla 34: Komissio voi hyväksyä 32 artiklan mukaisia sisämarkkinamenettelyitä koskevia suosituksia tai suuntaviivoja. Näissä määriteltäisiin, miten kansallisten sääntelyviranomaisten ja missä muodossa tulee toimittaa tietoja komissiolle tilanteissa, joissa mm. yhteenliittämistä koskevat velvollisuudet vaikuttaisivat jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

- Artikla 38: Komissio voi antaa täytäntöönpanosäädöksiä, mikäli kansallisten sääntelyviranomaisten tapa panna direktiivin sääntelytehtäviä voimaan voi luoda esteen sisämarkkinoille ja direktiivin tavoitteiden saavuttamiselle.

- Artikla 39: Komissio voi antaa täytäntöönpanosäädöksiä tiettyjen eurooppalaisten standardointielinten standardien käyttämisestä sähköisten viestintäverkkojen ja sähköisten viestintäpalvelujen tarjonnassa tai poistaa standardeja sovellettavien listalta.

- Artikla 40: Komissio voi hyväksyä säädöksiä teknisistä ja organisatorisista toimenpiteistä, joilla sähköisten viestintäverkkojen ja –palveluiden tarjoajat hallitsevat verkkojen ja palveluiden turvallisuuteen liittyviä riskejä.

- Artikla 51: Komissio voi hyväksyä täytäntöönpanosäädöksiä yrityksien hallussa olevien radiotaajuuksien käyttöoikeuksien vuokraamista tai siirtoa edesauttavista tiedoista, joita toimivaltaisten viranomaisten on julkaistava.

- Artikla 57: Komissio tulee antamaan täytäntöönpanosäädöksiä 5G-verkkojen rakentumisen kannalta oleellisten pienalueen langattomien liityntäpisteiden teknisistä ja fyysisistä ominaisuuksista.

- Artikla 61: Komissio voi tehdä täytäntöönpanotoimenpiteitä, jos henkilöiden välisten viestintäpalveluiden yhteentoimivuus ja yhteenliitettävyys on merkittävästi uhattuna koko unionissa tai vähintään kolmessa jäsenmaassa.

- Artikla 68: Komissio linjaa täytäntöönpanosäädöksillä päätöksiä siitä, hyväksyykö se sellaisia kansallisten sääntelyviranomaisten esittämiä huomattavan markkinavoiman velvollisuuksia, jotka ovat muita kuin direktiivissä säännellyt.

- Artikla 93: Komissio hyväksyy tarvittaessa täytäntöönpanosäädöksiä, joilla voidaan yhdenmukaistaa yleiseurooppalaisia numeroalueita.

- Artikla 102: Komissio antaa täytäntöönpanosäädöksiä sopimustiivistelmämallista, joita sähköisten viestintäpalveluiden tarjoajien tulee käyttää kuluttajasopimuksia tehdessään.

Täytäntöönpanosäädökset tulee hyväksyä artiklassa 118 esitettyä tarkastelumenettelyä noudattaen. Komission tulee säädöksiä antaessaan huomioida asiasta riippuen mahdollisimman tarkasti BERECin, ENISAn tai radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän lausunto.

2.3 Kyberturvallisuusasetus

Kyberturvallisuusasetuksen tavoitteena on turvata sisämarkkinoiden toiminta vahvistamalla kyberturvallisuutta, sietokykyä ja luottamusta EU:ssa. Kyseessä on Euroopan unionin asetus, joka on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 288 artiklan 2 kohdan nojalla jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa oikeutta.

Kyberturvallisuusasetus koostuu neljästä osasta. Ensimmäinen osasto sisältää yleiset säännökset. Toinen osasto sisältää ENISAa koskevat säännökset, joissa säädetään viraston toimeksiannoista ja tavoitteista, tehtävistä sekä organisaatiosta. Asetuksella säädetään ENISAlle pysyvä mandaatti ja ENISA Euroopan verkko- ja tietoturvavirastosta Euroopan kyberturvallisuusvirastoksi. Asetuksen neljännessä osastossa on loppusäännökset. Koska näiden osastojen säännökset eivät edellytä kansallista täytäntöönpanoa, ei näiden osastojen tavoitteita tai sisältöä esitellä tässä esityksessä yksityiskohtaisesti.

Asetuksen kolmas osasto sisältää säännökset, joilla on luotu puitteet tieto- ja viestintäteknologiatuotteiden ja –palveluiden tietoturvasertifiointijärjestelmälle. Sertifioinnissa jokin tieto- ja viestintäteknologiatuote tai –palvelu saa sertifikaatin osoitukseksi kyseisen tuotteen tai palvelun tietoturvallisuudesta. Kyberturvallisuusasetus ei itsessään johda sertifikaatin olemassaoloon. Komissio julkaisee eurooppalaista kyberturvallisuussertifiointia koskevan unionin jatkuvan työohjelman, johon on sisällytettävä luettelo sellaisista tuotteista, palveluista ja prosesseista, joille voi olla hyötyä eurooppalaisen kyberturvallisuuden sertifiointijärjestelmän soveltamisalaan kuulumisesta. Ensimmäinen unionin jatkuva työohjelma julkaistaan viimeistään 28 päivänä kesäkuuta 2020.

Kyberturvallisuusasetuksen 53 artiklan nojalla voidaan sallia, että vaatimustenmukaisuuden itsearviointi on yksinomaan tieto- ja viestintätekniikan tuotteiden, palvelujen ja prosessien valmistajan tai tarjoajan vastuulla. Vaatimuksenmukaisuusilmoituksen lisäksi eurooppalaisessa kyberturvallisuuden sertifiointijärjestelmässä voidaan määritellä kolmen varmuustason sertifikaatteja: perustason, korotetun tason ja korkean tason sertifikaatit. Perustason ja korotetun tason sertifikaatit myöntäisi pääsääntöisesti akkreditoidut ja viranomaisen valtuuttamat vaatimustenmukaisuuden arviointilaitokset. Hyödykkeiden valmistajat ja palveluntarjoajat hakisivat sertifiointia vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksilta. Arviointilaitoksen tulee täyttää asetuksessa ja sen liitteessä määritellyt vaatimukset.

Kyberturvallisuusasetuksen 58 artikla velvoittaa jäsenvaltiot kansallisen sertifiointiviranomaisen nimeämiseen. Kansallisten kyberturvallisuussertifioinnin myöntävien viranomaisten on tarkoitus vastata eurooppalaisen kyberturvallisuuden sertifiointijärjestelmien täytäntöönpanosta ja valvonnasta, ja siitä, että näiden järjestelmien mukaisesti myönnetyt sertifikaatit ovat voimassa ja tunnustettuja kaikkialla unionissa. 58 artiklassa säädetään kansallisen kyberturvallisuussertifioinnin myöntävän viranomaisen tehtävistä. Tiivistetysti kansallisen viranomaisen tehtäviin kuuluvat vaatimustenmukaisuusilmoitusten valvonta ja seuranta, vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten valtuuttaminen, valvonta ja seuranta sekä korkean tietoturvatason kyberturvallisuussertifikaattien myöntäminen.

Asetuksen 58 artiklan nojalla kansallisen kyberturvallisuussertifioinnin myöntävän viranomaisen on organisaatioltaan, rahoituspäätökseltään, oikeudelliselta rakenteeltaan ja päätöksenteoltaan oltava riippumaton yksiköistä, joita se valvoo. Kansallisen kyberturvallisuussertifioinnin myöntävän viranomaisen toiminnan, mikä liittyy korkean tason kyberturvallisuussertifikaattien myöntämiseen, tulee olla tiukasti erotettu saman viranomaisen valvontatoiminnasta.

2.4 5G:n turvallisuutta koskeva EU:n keinovalikoima

Euroopan komissio antoi keväällä 2019 suosituksen 5G-verkkojen kyberturvallisuudesta. Suosituksen tavoitteena on tukea ja kehittää EU:n yhteistä lähestymistapaa 5G-verkkojen kyberturvallisuuteen, jotta EU säilyy yhtenäisenä ja kilpailukykyisenä markkina-alueena. Komission suosituksen seurauksena jäsenvaltiot valmistelivat verkkojen turvallisuutta koskevat kansalliset riskiarviot, joiden pohjalta jäsenvaltiot laativat Suomen EU-puheenjohtajuuskaudella yhteistyössä komission ja Euroopan kyberturvallisuusviraston kanssa EU:n yhteisen riskiarvion 5G-verkkojen turvallisuudesta. EU:n yhteisen riskiarvion pohjalta jäsenvaltiot julkaisivat 29.1.2020 yhteisen keinovalikoiman turvallisuusriskien hallitsemiseksi ja ratkaisemiseksi.

EU:n 5G:n turvallisuutta koskeva keinovalikoima sisältää toimenpidekokonaisuuden, jolla pystytään lieventämään 5G-verkkoja koskevia turvallisuusriskejä, jotka on tunnistettu EU:n yhteisessä riskiarviossa. Keinovalikoimassa on vastattu EU:n yhteisessä riskiarviossa tunnistettuihin strategisen ja teknisen tason riskeihin. Strategisen toimenpiteet keskittyvät erityisesti viranomaisten sääntelyvaltuuksien lisäämiseen, teleyrityksiä koskeviin tarkastuksiin, viestintäverkon kriittisten osien suojaamiseen, laitevalmistajien riskiprofiilien arviointiin, muista valtioista johtuvaan häiriö- ja riippuvuusriskiin, yksittäisten teleyritysten käyttämien laitevalmistajien monipuolisuuteen ja kansalliseen häiriönsietokykyyn.

Teknisten toimenpiteiden tavoitteena on parantaa 5G-verkkojen ja –laitteiden turvallisuutta vahvistamalla teknologian, prosessien sekä inhimillisten ja fyysisten tekijöiden turvallisuutta. Teknisten toimenpiteiden vaikuttavuus riskien lieventämisessä vaihtelee toimenpiteiden laajuuden ja käsiteltävien riskien tyyppien mukaan. Yksin teknisten toimenpiteiden avulla ei ole mahdollista puuttua muihin kuin teknisiin haavoittuvuuksiin.

Toimenpiteistä osa on selkeästi suunnattu EU:n tasolle ja osa puolestaan kansalliselle tasolle toteuttavaksi. Keinovalikoiman laatimisessa on myös huomioitu, että 5G-verkkojen kyberturvallisuus liittyy vahvasti kansalliseen turvallisuuteen, jota koskevat toimenpiteet ovat jäsenvaltioiden toimivallassa.

Keinovalikoiman tehokkaaksi täytäntöönpanemiseksi ja verkkojen kyberturvallisuuden varmistamiseksi koko EU:n alueella jäsenvaltioiden tulee tahoillaan arvioida vuoden 2020 aikana, mitkä toimenpiteet tulee toteuttaa kansallisella tasolla.

Suomessa on voimassa kansainvälisesti tarkasteltuna varsin edistyksellinen viestintäverkkojen turvallisuutta koskeva lainsäädäntö. Keinovalikoimassa esitetyt teknisen tason toimenpiteet ovatkin Suomessa jo pääasiallisesti voimassa olevaa sääntelyä tai vakiintuneita toimintatapoja. Eurooppalaisessa yhteistyössä on noussut esille erityisesti strategisen tason toimenpiteistä useamman laitevalmistajan viestintäverkkolaitteiden käyttäminen kansallisissa viestintäverkoissa, korkean riskitason laitevalmistajien riskiprofilointi ja mahdollinen rajoittaminen sekä viestintäverkkojen kriittisten osien turvaaminen. Muutamassa Euroopan valtiossa sääntelyä on jo tarkennettu koskemaan erityisesti viestintäverkkojen kriittisissä osissa oleviin kansallista turvallisuutta vaarantaviin viestintäverkkolaitteisiin. Suomessa ei tähän mennessä ole ollut yksityiskohtaista lainsäädäntöä viestintäverkkojen kriittisten osien viestintäverkkolaitteista ja näitä laitteita koskevasta kansallisen turvallisuuden arvioinnista.

3 Nykytila ja sen arviointi

3.1 Tilanne sähköisen viestinnän markkinoilla

3.1.1 Toimijat ja kilpailutilanne markkinoilla

Suomessa on yhteensä runsaat 250 yritystä, jotka ovat tehneet teletoimintailmoituksen Liikenne- ja viestintävirastolle. Keskeisimpiä toimijoita puhe- ja laajakaistamarkkinoilla ovat Elisa Oyj, Telia Finland Oyj ja DNA Oyj. Lisäksi paikallisista puhelinyhtiöistä koostuva Finnet-ryhmä on merkittävä toimija kiinteän verkon palveluiden osalta. Ahvenanmaan maakunnan alueella matkaviestinverkkoyrityksenä toimii Ålands Telekommunikation Ab.

Vuonna 2019 teleyritysten väliset voimasuhteet olivat säilyneet käytännössä ennallaan aikaisempiin vuosiin verrattua. Liikevaihdolla mitattuna suurimmat toimijat olivat Elisa Oyj, Telia Finland Oyj ja DNA Oyj. Vuonna 2019 Telia Finland Oyj:n liikevaihto oli 1,3 miljardia, Elisa Oyj:n 1,84 miljardia ja DNA Oyj:n 913,5 miljoonaa euroa. Elisa Oyj:n ja Telia Finland Oyj:n teletoiminnan liikevaihdot olivat lähes yhtä suuret, ja molemmilla yhtiöillä oli siten noin 35 prosentin markkinaosuus. DNA:n teletoiminnan liikevaihdon perusteella laskettu markkinaosuus oli säilynyt ennallaan 21 prosentissa. Muut yli 200 teleyritystä muodostivat yhteensä runsaat 9 prosenttia teletoiminnan liikevaihdosta.[9]

[9] Liikenne- ja viestintävirasto,viestintäpalveluiden tilastokoonti -taulukko

Mobiililiittymien markkinoilla Elisalla oli yllä olevan kuvan mukaan vuoden 2019 lopussa noin 39 prosentin markkinaosuus, Telia Finlandilla noin 31 prosentin markkinaosuus ja DNA:lla noin 29 prosentin markkinaosuus. Pienemmillä operaattoreilla on yhteensä noin 1 prosentin markkinaosuus. Viime vuosina operaattoreiden markkinaosuudet ovat lähentyneet toisiaan siten, että DNA on kasvattanut markkinaosuuttaan noin 13 prosenttiyksikköä vuodesta 2006 alkaen.

Kiinteiden laajakaistayhteyksien sekä kaapeli- ja IPTV-liittymien markkinaosuudet ovat alla olevan kuvan mukaan samankaltaisia kuin mobiililiittymissä eli kolme suurta operaattoria kontrolloivat suurinta osaa markkinasta. Finnet-liiton toimijoilla oli kuitenkin vuonna 2019 noin 8 prosentin markkinaosuus kiinteiden laajakaistayhteyksien markkinoilla ja lisäksi muilla toimijoilla oli yhteensä noin 3 prosentin markkinaosuus. Muiden kuin kolmen suurimman markkinaosuudet ovat kuitenkin olleet laskussa 2010-luvulla. Kaapeli-tv- ja IPTV-liittymien puolella markkinaosuudet ovat samankaltaisia ja kehittyneet samoin kuin kiinteän verkon laajakaistaliittymien puolella.

Liikenne- ja viestintävirasto määrittää huomattavan markkinavoiman olemassaolon tapauskohtaisesti markkina-analyysin perusteella. Vuoden 2018 päätösten mukaan laajakaistapalveluiden tilaajayhteysmarkkinoilla ja bitstream-markkinoilla 21 yrityksellä on huomattavan markkinavoiman asema. Lisäksi vuoden 2017 päätösten mukaan korkealaatuisten kiinteiden yhteyksien markkinoilla on 17 huomattavan markkinavoiman yritystä. Laajakaistapalveluissa kaikkia huomattavan markkinavoiman yrityksiä koskee tuotteiden vuokrausvelvollisuus sekä syrjimättömyyteen ja avoimuuteen liittyviä velvollisuuksia. Lisäksi vaikutuksiltaan merkittävimmillä yrityksillä Elisa Oyj:llä, DNA Oyj:llä ja Telia Finland Oyj:llä on tiettyjä lisävelvollisuuksia. Puhepalveluissa huomattavan markkinavoiman yrityksiä on neljä matkaviestinverkon terminoinnin markkinoilla vuoden 2015 päätösten mukaan sekä 49 kiinteän verkon terminoinnin markkinoilla vuosien 2004 ja 2008 päätösten mukaan. Puhepalveluissa huomattavan markkinavoiman omaaville yrityksille on asetettu muun muassa yhteenliittämistä ja hinnoittelua koskevia velvoitteita.[10]

3.1.2 Markkinoiden kehittyminen ja investoinnit

Vuonna 2018 teletoiminnan kokonaisliikevaihto oli hieman alle 3,5 miljardia euroa, ja se pysyi edellisvuoden tasolla. Teletoiminnan vuosittainen kokonaisliikevaihto on ollut 3,4-3,5 miljardia

[10] https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/regulation/HMV-saantelyn_tiekartta.pdf
Lisäksi päätökset: https://www.traficom.fi/fi/saadokset

euroa vuodesta 2013 asti. Vuonna 2018 kokonaisliikevaihdosta noin 2 miljardia kertyi matkaviestinverkon palveluista, joissa liikevaihto kasvoi 3 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Kiinteän verkon liikevaihto oli noin 1 miljardi, ja se supistui noin 4 prosenttia. Matkaviestinverkon palveluiden liikevaihdon nousu ja kiinteän verkon liikevaihdon lasku on jatkunut jo useamman vuoden ajan. Toiminnan painopiste on jatkanut siten siirtymää kohti matkaviestinverkkoja.[11]

Vuonna 2018 teletoiminnan investoinnit olivat kokonaisuudessaan 810 miljoonaa euroa, ja ne kasvoivat edellisiin vuosiin nähden. Teletoiminnan aineelliset investoinnit olivat yhteensä runsaat 520 miljoonaa euroa eli noin 15 prosenttia telepalveluista kertyneestä liikevaihdosta. Kiinteän verkon aineelliset investoinnit kasvoivat reilut 20 prosenttia, kun taas matkaviestinverkossa investoinnit kasvoivat 1 prosenttia vuoteen 2017 verrattuna. Osin myös matkaviestinverkkoa tukevia valokuituinvestointeja tehtiin 170 miljoonalla eurolla, ja kasvua edelliseen vuoteen oli 9 prosenttia.[12]

Viestintäpalveluiden tarjoaminen on keskeisillä mittareilla mitattuna ollut varsin kannattavaa 2010-luvun aikana. Merkittävimpien viestintäpalveluita tarjoavien yritysten liikevoitto on ollut 2010-luvulla keskimäärin noin 15 prosenttia liikevaihdosta tai noin 640 miljoonaa euroa vuodessa. Myös sijoitetun pääoman tuotto on ollut 2010-luvulla keskimäärin hyvällä noin 10 prosentin tasolla. Yhtiöiden vakavaraisuus on ollut myös hyvällä tasolla, kun sitä arvioidaan nettovelan suhteella käyttökatteeseen. Luku on ollut noin 1,0 prosenttia 2010-luvulla keskimäärin. Merkittävimmät alan yritykset ovat pystyneet myös kasvattamaan investointejaan suhteessa liikevaihtoon 2010-luvulla.

3.1.3 Kiinteän verkon saatavuus ja liittymät

Vuoden 2018 lopussa lähes 60 prosenttiin suomalaisista kotitalouksista oli saatavilla 100 megabittiä sekunnissa tai nopeampi kiinteän verkon laajakaistayhteys. Vuonna 2018 nopeiden laajakaistayhteyksien piiriin tuli 30 000 kotitaloutta lisää, ja valokuituliittymien kotitaloussaatavuus nousi 31 prosentista 33 prosenttiin vuoden 2018 aikana. Nopeiden kiinteiden laajakaistaliittymien saatavuudessa on kuitenkin merkittäviä alueellisia eroja. Saatavuuden ja käytön kunnallisessa luokituksessa kärkeen sijoittui pieniä kuntia, ja suurista kaupungeista parhaiten menestyivät Lahti ja Oulu.[13]

Kiinteän verkon tiedonsiirto- ja puhelinliittymiä oli Suomessa vuoden 2018 lopussa 1 737 000 kappaletta. Erityisesti kotitalousliittymien määrä on kasvanut jo vuosien ajan ja ylitti vuoden lopussa ensimmäistä kertaa 1,5 miljoonan liittymän rajan. Yritysasiakkaiden kiinteiden laajakaistojen määrä sen sijaan jatkoi vähenemistään aiempien vuosien tapaan tippuen alle 210 000 liittymän. Yli puolet kiinteistä laajakaistaliittymistä oli vuoden 2018 lopussa valokuituliittymiä. Valokuituliittymien määrä on kasvanut erityisesti, kun kupariverkkoa on korvattu valokuidulla. Liittymien, joiden latausnopeus on vähintään 100 megabittiä sekunnissa, osuus kasvaa tasaisesti, sillä valokuidun kautta tarjotaan yleensä vähintään 100 megabittiä sekunnissa nopeuden

[11] https://www.traficom.fi/fi/teletoiminnan-liikevaihto, Viestintäpalveluiden tilastokoonti –taulukko
[12] https://www.traficom.fi/fi/teletoiminnan-investoinnit, Viestintäpalveluiden tilastokoonti –taulukko
[13] https://www.traficom.fi/fi/kiintean-verkon-laajakaistasaatavuus
https://www.traficom.fi/fi/ajankohtaista/kunnille-tahtiluokitukset-nopeiden-laajakaistayhteyksien-saatavuuden-kayton-seka

laajakaistaa riippuen kiinteistön sisäverkon kunnosta. Vuoden 2018 lopussa 36 prosenttia kaikista kiinteistä laajakaistaliittymistä oli vähintään 100 megabittiä sekunnissa nopeuden liittymiä, kun taas latausnopeudeltaan alle 10 megabittiä sekunnissa liittymiä oli vain 7 prosenttia.[14]

Kiinteän verkon laajakaistaliittymien vähittäishinnoissa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia vuosien 2018 ja 2019 aikana. Viestintäviraston tilastot edustavat vain julkisia hinnastoja. Suurimpien nopeusluokkien (300 megabittiä sekunnissa/ja 1000 megabittiä sekunnissa) hinnat ovat hieman alentuneet. Alueittaisessa hintakehityksessä on eroavaisuuksia, ja 100 megabittiä sekunnissa nopeiden laajakaistaliittymien hinnat ovat hieman alempia kaupunkimaisissa kunnissa kuin taajaan asutuissa tai maaseutumaisissa kunnissa. Toukokuussa 2019 laajakaistaliittymän 100 megabittiä sekunnissa nopeudella sai keskimäärin 32,3 eurolla kuussa.[15]

3.1.4 Matkaviestinverkon väestöpeitto ja liittymät

Suomessa on pääsääntöisesti kattavat mobiiliverkot, vaikkakin alueellista vaihtelua esiintyykin. Vuoden 2019 lopussa 4G 100 megabittiä sekunnissa nopeuden matkaviestinverkon väestöpeitto kattoi noin 93 prosenttia kotitalouksista, mutta alueellisesti väestöpeitossa oli osin merkittävää vaihtelua. 4G 30 megabittiä sekunnissa nopeuden väestöpeitto sen sijaan on alueellisesti kattavampi. Keskimäärin se kattaa 99 prosenttia kotitalouksista, ja lisäksi kaikissa maakunnissa väestöpeitto kattaa yli 90 prosenttia kotitalouksista. Maantieteellinen kattavuus on selvästi heikompaa. 4G 100 megabittiä sekunnissa nopeuden verkko kattaa keskimäärin 16 prosenttia ja 4G 30 megabittiä sekunnissa nopeuden verkko 56 prosenttia Suomen pinta-alasta, ja verkkojen alueellinen vaihtelu on huomattavaa. 4G peruspeitto on erityisesti Lapissa ja Kainuussa heikompaa kuin muissa maakunnissa. [16]

Suomi on maailman mittakaavassa katsottuna mobiilidatayhteyksien käytön kärkimaa. Vuoden 2019 lopussa Suomessa oli noin 9,26 miljoonaa matkaviestinverkon liittymää, joista 6,41 miljoonaan sisältyi molempia puhe- ja tiedonsiirtopalveluita. Suurimpaan osaan matkaviestinverkon liittymiä sisältyi kuukausimaksullinen rajoitukseton tiedonsiirto. Nopeudeltaan tiedonsiirto oli 100 megabittiä sekunnissa tai yli, mutta alle 300 megabittiä sekunnissa noin 41 prosentissa liittymiä. Yli 10 megabittiä sekunnissa tai nopeampi, mutta alle 100 megabittiä sekunnissa nopeuden liittymiä oli 36 prosenttia ja alle 10 megabittiä sekunnissa nopeuden 20 prosenttia. Niin rajoituksettoman tiedonsiirron liittymämäärät kuin liittymien tiedonsiirtonopeudet ovat kasvaneet tasaisesti viime vuosina.[17]

Liikenne- ja viestintävirasto seuraa matkapuhelinpalveluiden vähittäishintoja seitsemällä erilaisella käyttäjäprofiililla. Vertailussa ei ole huomioitu tarjouksia, määräaikaissopimuksia tai myös päätelaitteen sisältäviä sopimuksia. Vähäisen puhe- ja tekstiviestikäytön sekä perusdatan liittymän saa yleisimmin noin 15-18 eurolla, runsaan puhe- ja tekstiviestikäytön sekä datan noin 29-35 eurolla ja vähäisen puhe- ja tekstiviestikäytön sekä nopean datan liittymän noin 23-30

[14] https://www.traficom.fi/fi/kiintean-verkon-laajakaistaliittymat, https://www.traficom.fi/fi/ajankohtaista/valokuitu-valtasi-kiinteat-laajakaistaverkot, Viestintäpalveluiden tilastokoonti –taulukko
[15] https://www.traficom.fi/fi/kiintean-verkon-laajakaistaliittymien-vahittaishinnat
[16] https://www.traficom.fi/fi/matkaviestinverkon-laajakaistapalvelujen-peittoalueet, Matkaviestinverkon kotitaloussaatavuus maakunnittain –taulukko, Matkaviestinverkon maantieteellinen kattavuus maakunnittain -taulukko
[17] https://www.traficom.fi/fi/matkaviestinverkon-liittymat, Viestintäpalveluiden tilastokoonti -taulukko

eurolla. Kolmen merkittävimmän toimijan DNA:n, Elisan ja Telian liittymähinnat ovat varsin lähellä toisiaan, mutta pienempien operaattorien hinnoissa on suurempaa vaihtelua.[18]

Alla olevassa kuvassa on esitetty matkaviestintäpalveluiden sekä tiedonsiirtopalveluiden ja internet yhteyksien reaalinen hintakehitys vuodesta 2010 vuoden 2020 maaliskuuhun. Kuviosta nähdään, että matkaviestintäpalveluiden hinnat laskivat nopeasti vuosina 2010 - 2014, jonka jälkeen hinnat ovat kääntyneet jälleen maltilliseen nousuun.

Kokonaisuutena hinnat ovat kuitenkin laskeneet reaalisesti noin 20 prosenttia vuodesta 2010. Internetyhteyksien hintakehitys on ollut samalla ajanjaksolla tasaisempaa. Hinnat laskivat vuoden 2015 loppuun saakka, jonka jälkeen hinnat kääntyivät matkaviestintäpalveluiden tapaan nousuun. Internetyhteyksien hinnat ovat laskeneet reaalisesti noin 13 prosenttia vuodesta 2010. Yleisesti ottaen voidaan sanoa, että viestintäpalveluiden reaalinen hintakehitys on 2010-luvulla ollut kuluttajan kannalta suotuisaa.

Suomessa numeronsiirtopalveluja teleoperaattoreille tarjoaa Suomen Numerot Numpac Oy, joka on Telia Finland Oyj:n, Elisa Oyj:n ja DNA Oyj:n tasaosuuksin omistama yritys. Alkuvuonna 2019 numeronsiirtoja tehtiin keskimäärin vähemmän kuin vastaavaan aikaan vuonna 2018 mutta enemmän kuin vuonna 2017. Numeronsiirtoja vuosina 2017-2019 tehty keskimäärin 40 000-80 000 kuukaudessa. Kaiken kaikkiaan vuodesta 2003 lähtien yli 11,8 miljoonaa numeroa on siirtynyt teleoperaattorilta toiselle.[19]

[18] https://www.traficom.fi/fi/matkapuhelinpalveluiden-vahittaishinnat
[19] Suomen numerot NUMPAC oy, http://www.numpac.fi/index.php?site=125

3.1.5 Viestintäpalveluiden käyttö

Vuonna 2018 internetiä käytti 89 prosenttia 16-89 vuotiaista suomalaisista, ja 76 prosenttia käytti internetiä päivittäin. Internetinkäyttäjien osuus kasvoi vuonna 2018 vain vanhimmissa ikäryhmissä. Suomalaiset käyttävät internetiä asioiden hoitamiseen, viestintään, medioiden seuraamiseen ja tiedonhakuun. Asioinnissa yleisintä on verkkopankin käyttö.[20] Tilastokeskuksen kotitalouksien kulutus -tilaston tuoreimman vuoden 2016 julkistuksen mukaan kotitalouksien matkapuhelinten puhelinmaksut olivat keskimäärin 496 euroa ja internetkustannukset keskimäärin noin 172 euroa vuodessa.

Liikenne- ja viestintäviraston teettämän kuluttajatutkimuksen mukaan alkuvuonna 2019 49 prosenttia suomalaisista käytti kodin nettiyhteyttä etätyöskentelyyn, opiskeluun tai luottamustehtävien hoitamiseen. 38 prosentille nettiyhteys on välttämätön näiden tehtävien hoitamiseksi. Eniten nettiä käytetään näihin tarkoituksiin suurimmissa kaupungeissa, kun taas matalimmat osuudet löytyvät pienemmistä kaupungeista. Suomalaisista kotitalouksista 54 prosentissa on kiinteän verkon nettiyhteys, ja jonkinlainen matkaviestinverkon nettiyhteys on käytössä 92 prosentissa kotitalouksista.[21]

Tiedonsiirron määrä matkaviestinverkossa on kasvanut vuosi vuodelta. Vuoden 2018 loppupuoliskolla tiedonsiirron yhteismäärä matkaviestinverkossa oli yli miljardi gigatavua, kun vuoden 2018 alkupuoliskolla tietoa siirrettiin noin 956 miljoonaa gigatavua. Yleisimmin suomalaiset käyttävät internetiä matkapuhelimella ja toiseksi yleisimmin kannettavalla tietokoneella. Myös matkapuhelimella internetistä ostamisen yleisyys on moninkertaistunut kuluneen vuosikymmenen aikana, ja vuonna 2018 neljännes 16-89 vuotiaista osti vuoden aikana jotain matkapuhelinta käyttäen.[22]

Matkaviestinverkosta soitetuissa puheminuuteissa ja puheluiden määrässä ei ole huomattavissa yhtä jyrkkää muutosta kuin tiedonsiirron osalta, vaikka ne ovatkin olleet viime vuosina laskussa. Kehitys on samansuuntainen myös tekstiviestien osalta, joiden määrä on vähentynyt useamman vuoden ajan. Alkuvuonna 2019 lähes kolme neljäsosaa suomalaisista käytti matkapuhelimellaan pikaviestipalveluita viikoittain. Myös internetin puhepalvelujen käyttö matkapuhelimista on aiempaa yleisempää. Toisaalta perinteisiä matkapuhelujakin soittaa viikoittain 96 prosenttia suomalaisista.[23]

3.1.6 Suomen sijoittuminen kansainvälisissä vertailuissa ja ICT-palveluiden vienti

Suomalainen viestintämarkkina on eurooppalaisittain pieni, kehittynyt ja pääosin kilpailtu. Suomi on pärjännyt hyvin kansainvälisissä sekä EU-tason vertailuissa, joissa on mitattu muun muassa digitaalisuuden hyödyntämistä, digitaalista toimintakykyä ja sen kehitystä.

---

[20] https://www.stat.fi/til/sutivi/2018/sutivi_2018_2018-12-04_kat_001_fi.html
[21] https://www.traficom.fi/fi/viestintapalvelujen-kuluttajatutkimus, https://www.traficom.fi/fi/ajankohtaista/kotien-nettiyhteyksia-kaytetaan-hyvin-laajasti-etatyoskentelyyn-ja-opiskeluun
[22] https://www.traficom.fi/fi/ajankohtaista/datan-kulutus-kasvoi-voimakkaasti-erityisesti-matkapuhelinkaytossa, Viestintäpalveluiden tilastokoonti -taulukko
[23] https://www.traficom.fi/fi/viestintapalvelujen-kuluttajatutkimus, Viestintäpalveluiden tilastokoonti -taulukko

Vuonna 2019 Suomi sijoittui Euroopan komission digitaalitalouden ja –yhteiskunnan indeksissä (DESI) 28 jäsenvaltiosta sijalle 1. DESI-indeksi vertailee EU-maiden edistymistä digitalisaation hyödyntämisessä 13 indikaattorin ja viiden osa-alueen avulla. Heikoimmin Suomi sijoittui siirtoyhteyksien osa-alueella, koska kiinteitä laajakaistoja on käytössä vähän. Sen sijaan mobiililaajakaistojen osalta Suomi sijoittuu selkeällä erolla ensimmäiseksi. Suomi on myös vahvoilla julkishallinnon digitaalisissa palveluissa, digitaaliteknologian integraatiossa ja inhimillisessä pääomassa. Muita huippusuoriutujia DESI-indeksissä olivat Ruotsi, Tanska, Alankomaat, Luxemburg, Irlanti, Yhdistyneet kuningaskunnat, Belgia ja Viro.[24]

Suomi on lisäksi sijoittunut hyvin muissa vertailuissa. Useiden toimijoiden yhteistyössä julkaisemassa Digibarometrissa mitataan digitaalisuuden hyödyntämistä 22 eri maassa 36 yksittäisellä muuttujalla. Suomi on ollut ensimmäisestä Digibarometristä alkaen vuosittain kärkikolmikossa.[25]

ICT-palvelut kuuluvat Suomen merkittävimpiin ulkomaankaupan palvelueriin. Vuoden 2019 ensimmäisellä neljänneksellä ICT-palveluiden vienti lisääntyi 18 prosentilla edellisvuoden vastaavaan neljännekseen verrattuna, ja ICT-palveluita myös vietiin enemmän kuin tuotiin. Keskimäärin televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalveluiden vuosineljänneskohtainen vienti on ollut 1 500-2 000 miljoonaa euroa vuosina 2015-2019. ICT-palvelujen vienti sisältää esimerkiksi laitteistojen ja ohjelmistojen konsultointi- ja toteutuspalveluita sekä ohjelmistoihin kuuluvia yleisiä liiketoiminnan tuottavuutta parantavia ohjelmia ja tietokonepelien ohjelmia.[26]

Audiovisuaaliset mediapalvelut

3.1.7 Audiovisuaalisten sisältöjen katsominen, toimijat ja katsojaosuudet

Markkinatutkimusyritys Kantarin mukaan suomalaiset käyttävät päivittäin keskimäärin 7 tuntia ja 57 minuuttia eri medioiden parissa. Eri medioita käytetään usein myös samanaikaisesti, lukuun on huomioitu esimerkiksi älypuhelimen käyttö. Mediankäytössä on merkille pantavaa suuret ikäryhmien väliset erot. Vanhemmat ikäluokat katsovat enemmän lineaarista televisiota, kun taas nuorempien ikäluokkien katselutottumuksissa korostuvat sosiaalinen media ja muut verkon palvelut kuten videopalvelut. Alle 30-vuotiaiden 8 tunnin ja 16 minuutin mittaisesta mediapäivästä 68 prosenttia kuluukin internetissä.

Suomessa Digitan, DNA:n ja Elisan alueellisissa antenniverkoissa toimii yhteensä 127 kanavaa. Kanavien näkyvyys vaihtelee alueittain, kaupallisten toimijoiden ja verkko-operaattorien välisistä sopimuksista riippuen. Ohjelmistotoimiluvan tarvitsee vain sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 22§:n mukainen maanpäällinen lähetystoiminta. Kaapeliverkossa jaettavat ohjelmistot eivät tarvitse ohjelmistotoimilupaa, vaan näistä riittää ilmoitus Liikenne- ja viestintävirastolle.

Kotimaisista toimijoista merkittävimpiä tilausohjelmapalvelun tarjoajia ovat Yleisradio, MTV ja Sanoma. Vuonna 2017 tilausohjelmapalveluista suosituin oli julkisen palvelun Yle Areena, jota seurasi säännöllisesti 40 prosenttia suomalaisista. Kotimaiset mainosrahoitteiset MTV ja Sanoman Ruutu-palvelut keräsivät kumpikin katsojikseen noin 20 prosenttia suomalaisista. Alfa

---

[24] https://valtioneuvosto.fi/documents/10623/12045794/DESI2019LANGFinland.pdf/8c034df4-5dc4-0d8e-5a38-4281d94af182/DESI2019LANGFinland.pdf.pdf
[25] https://www.etla.fi/wp-content/uploads/Digibarometri-2019.pdf
[26] Tilastokeskus, Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa –tilastot, http://www.tilastokeskus.fi/til/tpulk/2019/01/tpulk_2019_01_2019-06-14_tie_001_fi.html,

TV on vuonna 2018 käynnistänyt oman Permanto-tilausohjelmapalvelunsa. Ulkomaiset tilausohjelmapalvelut kuten Netflix, HBO Nordic ja Viaplay tarjoavat televisiosisältöjä internetin yli tyypillisesti kuukausimaksulla, ja sisällöt ovat katsottavissa katsojan haluamalla laitteella ja haluamana aikana. Netflix tavoitti vuonna 2017 noin 30 prosenttia suomalaisista, HBO Nordicin vastaava luku oli alle 10 prosenttia. Tarkkoja tietoja erityisesti ulkomaisten tilausohjelmapalveluiden, kuten Netflixin, tilaajamääristä ei Suomessa tilastoida, joten tiedot pohjautuvat kyselytutkimuksiin ja arvioihin käyttäjämääristä.

Tilausohjelmapalvelut kilpailevat katsojista antenni- ja kaapelitelevision maksukanavien kanssa. Myös teleoperaattorit ovat mukana kilpailussa omilla palveluillaan, joita usein myydään esimerkiksi laajakaistayhteyden oheispalveluna. Lisäksi television lisälaitteilla, kuten Apple TV:llä ja Google Chromecastilla, saadaan yhteys muun muassa tilausvideopalveluihin, yhtiöiden omiin videovuokraamoihin sekä muihin sisältöpalveluihin. Myös perinteiset lehtimediat, kuten iltapäivälehdet, tarjoavat nykyään paljon videomuodossa olevaa sisältöä ja tilattavia palveluita, joko lehtisisältöön liittyvänä tai itsenäisenä sisältönä.

Tyypillisesti tilausohjelmapalvelut ja videonjakoalustapalvelut toimivatkin usean eri alustan ja laitteen kautta. Markkinoilla kilpailu katsojista, tilausmaksuista ja mainoksista syntyy edellä mainittujen kokonaisuudesta. Laite- tai lähetystekniikkakohtainen erottelu on yhä haastavampaa.

YouTuben ja muiden vastaavien ulkomaisten videonjakoalustapalveluntarjoajien osuus videosisältöjen katsomisesta on noussut erityisesti nuoremmissa ikäluokissa. Finnpanelin tv-taloudet Suomessa-tutkimuksen mukaan alle 25-vuotiaista 86 prosenttia katsoo YouTube-videoita päivittäin.

On huomattava, että esityksessä ehdotettua videonjakoalustoja koskevaa sääntelyä sovelletaan ainoastaan Suomeen sijoittautuneisiin videonjakoalustapalveluntarjoajiin. Liikenne- ja viestintäministeriön Digital Media Finlandilla teettämän selvityksen[27] perusteella Suomeen ei ole sijoittautunut merkittäviä videonjakoalustapalveluntarjoajia. AVMS-direktiivinvideonjakoalustapalvelun tarjoajiin sovellettavien sijoittautumissäännösten perusteella suuret kansainväliset alustatoimijat YouTube ja Facebook ovat Euroopassa sijoittautuneita Irlantiin, jolloin myös niiden toiminnan valvonta kuuluu alkuperämaaperiaatteen mukaisesti Irlannin sääntelyviranomaiselle.

3.1.8 Mediamarkkinat

Mainosmarkkinoiden osalta digitaalinen markkinointi verkossa on ollut vahvassa kasvussa. Tällä hetkellä joukkoviestintämarkkinoiden arvo on yhteensä noin 3,8 miljardia euroa joukkoviestintätilaston 2018 mukaan. Tästä television osuus on noin 1,13 miljardia, sisältäen myös Yleisradion noin 0,5 miljardin rahoituksen. Sähköisen viestinnän osuus markkinoiden arvosta on yhteensä 1,57 miljardia eli noin 41 prosenttia koko markkinoista. Osuus on ollut tasaisessa kasvussa.

Mediamainontaan käytettiin TNS Kantarin mukaan vuonna 2018 yhteensä 1,246 miljardia. Lineaarisen television osuus tästä on 19 prosenttia. Suurin yksittäinen mediaryhmä on verkkome-

[27] https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/f4a8e63a-5c4f-4c82-a778-dbed38de6595/0efd2377-b58b-495c-ad7a-b8f850500939/RAPORTTI_20190408113856.pdf

dia, jonka osuus mediamainonnasta on 34 prosenttia. Erityisesti sosiaalisen median ja hakusanamainonnan osuus on kasvanut voimakkaasti. IAB Finlandin tilastoinnin mukaan Googlen ja Facebookin osuus kaikesta digitaalisesta mainonnasta oli vuonna 2018 noin 51 prosenttia.

Tämä kehityskulku tulee todennäköisesti jatkumaan verkkomainonnan tarjotessa usein parempia kohdennus- ja segmentointimahdollisuuksia. Lisäksi verkkosisältöjen parissa käytetty aika on kasvussa, jolloin mainonnan panostuksia siirretään sinne, missä myös kohdeyleisöt ovat.

3.2 Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain soveltamisala

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 § sisältää lähtökohtaisesti laissa käytetyt määritelmät, osan ollessa edelleen yksittäisissä säännöksissä lakiteknisistä syistä johtuen.

Yleisesti lain soveltamisen kannalta oleellisia 3 §:ssä säännellyistä määritelmistä ovat muun muassa teleyrityksen ja viestintäpalvelun käsitteet. Pykälän kohdassa 27 on määritelty teleyritys. Teleyrityksellä tarkoitetaan sitä, joka tarjoaa verkkopalvelua tai viestintäpalvelua ennalta rajaamattomalle käyttäjäpiirille eli harjoittaa yleistä teletoimintaa. Kohdassa 37 määritellyllä viestintäpalvelulla taas tarkoitetaan palvelua, joka muodostuu kokonaan tai pääosin viestien siirtämisestä viestintäverkossa sekä siirto- ja lähetyspalvelua joukkoviestintäverkossa.

Teledirektiivin soveltamisala on laajentunut. Teledirektiivin sähköisen viestintäpalvelun määritelmä on laajentunut kattamaan myös numeroista riippumattomat henkilöiden väliset viestintäpalvelut, joita ovat esimerkiksi vain internetyhteyden kautta toimivat, sovellussidonnaiset viestintäpalvelut. Lisäksi teledirektiivin viestintäpalveluihin kuuluviksi on täsmennetty palvelut, jotka koostuvat kokonaan tai pääosin signaalien siirtämisestä, kuten siirtopalvelut, joita käytetään M2M-palvelujen tarjoamiseksi ja radio- ja televisiotoiminnassa.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 2 §:ssä esitetyt määritelmät sisältävät jo pitkälti teledirektiiviin tulleet muutokset, esimerkiksi 1 momentin 37 kohdan viestintäpalvelun ja 27 alakohdan käsittäessä jo vain internetin kautta toimivat palvelut. Yleinen teletoiminta on siis teknologianeutraalia. Se voi olla myös vastikkeetonta direktiivin tarkoittamalla tavalla.

Teledirektiivin muutosten myötä tarvitaan kuitenkin muutamia täsmennyksiä määritelmiin.

3.3 Teletoimintailmoitus

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 4 § sisältää säännökset toiminnan harjoittamista koskevista ilmoitusvelvollisuuksista. Lain 4 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan toiminnan harjoittajan on ennen toiminnan aloittamista tehtävä sähköisesti ilmoitus Liikenne- ja viestintävirastolle yleisestä teletoiminnasta (teletoimintailmoitus). Lain 3 §:n 1 momentin 27 kohdan mukaisesti teletoiminnan harjoittaminen tarkoittaa verkkopalvelun tai viestintäpalvelun tarjoamista ennalta rajaamattomalle käyttäjäpiirille. Laki ei rajaa yleistä teletoimintaa vain vastikkeelliseen toimintaan, vaan se voi olla myös vastikkeetonta. Lain 4 §:n 2 momentin mukaisesti teletoimintailmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä toiminnasta, joka on lyhytaikaista tai muuten merkitykseltään vähäistä. Lain 4 §:n 3 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, millaista toimintaa on pidettävä lyhytaikaisena tai merkitykseltään vähäisenä. Tällä hetkellä tällaista asetusta ei ole annettu.

Teletoimintailmoituksen osalta sovelletaan Liikenne- ja viestintäviraston määräystä M 69 (Määräys yleistä teletoimintaa, ohjelmistotoimintaa, tilausohjelmapalveluja ja maksutelevisiopalveluja koskevista ilmoituksista), jossa määrätään mm. ilmoituksissa annettavista tiedoista

sekä ilmoituksen muodosta ja toimittamistavasta. Teletoimintailmoitus tehdään sähköisellä lomakkeella Liikenne- ja viestintäviraston verkkopalvelussa[28]. Lain 5 § sisältää säännökset ilmoitusluettelosta, jonka mukaisesti Liikenne- ja viestintävirasto pitää julkista luetteloa teletoimintailmoituksista ja muista 4 §:ssä tarkoitetuista ilmoituksista. Teledirektiivin 12 artiklan 4 kohdan edellyttämällä tavalla pykälään ehdotetaan lisättäväksi Liikenne- ja viestintävirastolle velvollisuus toimittaa vastaanottamansa ilmoitukset BERECille.

Suomessa on noin 250 yritystä, jotka ovat tehneet teletoimintailmoituksen Liikenne- ja viestintävirastolle. Keskeisimpiä toimijoita puhe- ja laajakaistamarkkinoilla ovat Elisa Oyj, Telia Finland Oyj ja DNA Oyj. Lisäksi paikallisista puhelinyhtiöistä koostuva Finnet-ryhmä on merkittävä toimija kiinteän verkon palveluiden osalta. Ahvenanmaan maakunnan alueella matkaviestinverkkoyrityksenä toimii Ålands Telekommunikation Ab. Lisäksi teletoimintailmoitusrekisterissä on paikallisia tai alueellisia valokuituosuuskuntia sekä muun muassa hosting-/pilvipalveluita tarjoavia teleyrityksiä, ulkomaisia teleyrityksiä ja ulkomaisten teleyritysten sivuliikkeitä.

Teledirektiivin säännökset, jotka eivät edellytä uutta sääntelyä

Direktiivin 15 artikla sisältää luettelon yleisvaltuutuksista johtuvista vähimmäisoikeuksista, joka pitkälti vastaa aiempaa sääntelyä, mutta artikla sisältää myös uudet säännökset radiotaajuuksien käytöstä sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen yhteydessä sekä numeroiden käyttöä varten tarvittavia oikeuksia koskevien hakemusten käsiteltäväksi saamisesta. Kyseiset vähimmäisoikeudet tulevat turvatuiksi direktiivin muiden artiklojen kansallisen täytäntöönpanon kautta, joten näiden 15 artiklan vähimmäisoikeuksia koskevan yleissäännösten ei voida katsoa edellyttävän erillistä kansallista täytäntöönpanoa yleisvaltuutusjärjestelmää koskevien artiklojen kansallisen täytäntöönpanon yhteydessä.

3.4 Taajuuksien käyttö ja verkkotoimiluvat

Taajuushallinto

Taajuudet ovat arvokas ja rajallinen luonnonvara, joilla on suuri yhteiskunnallinen ja taloudellinen merkitys. Taajuuksia koskevan sääntelyn tarkoituksena on edistää radiotaajuuksien tehokasta, tarkoituksenmukaista ja riittävän häiriötöntä käyttöä. Radiotaajuuksia käytetään moniin erilaisiin yhteiskunnallisiin ja elinkeinoelämän tarkoituksiin. Taajuuksien käytön suunnittelulla ja taajuuspolitiikalla pyritään varmistamaan, että niin nykyisille kuin tulevaisuudenkin radiojärjestelmille on osoitettavissa riittävästi käyttökelpoisia, mahdollisimman häiriöttömiä ja tarkoituksenmukaisia radiotaajuuksia. Taajuus- ja toimilupapolitiikka ja taajuuksien hallinnointi vaikuttavat keskeisesti viestintäpalvelujen hintaan, laatuun ja saatavuuteen. Toimiluvanvaraisille matkaviestinverkoille ja langattomalle laajakaistalle on osoitettu suhteessa väkilukuun enemmän taajuuksia kuin muualla Euroopassa, yhteensä 1170 MHz. Suomessa matkaviestinverkkojen käytössä ovat tällä hetkellä taajuusalueet 450 MHz, 700 MHz, 800 MHz, 900 MHz, 1800 MHz, 2 GHz, 2,6 GHz ja 3,5 GHz. Antennitelevision käytössä ovat taajuusalueet 470-694 MHz ja 174-230 MHz.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 13 luvussa säädetään taajuushallinnosta. Lain 95 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella vahvistetaan yleiset periaatteet taajuuksien käytölle toimiluvanvaraisen tele-, televisio- ja radiotoiminnan harjoittamiseen tarkoitetuille taajuusalueille.

[28] https://www.traficom.fi/fi/teletoimintailmoitus

Valtioneuvosto on säännöksen nojalla antanut valtioneuvoston asetuksen radiotaajuuksien käytöstä ja taajuussuunnitelmasta (1246/2014) sekä taajuussuunnitelmasta Ahvenanmaan maakunnassa (1244/2014). Asetuksissa on säännökset televisio-, radio- ja matkaviestinverkkojen lukumäärästä, toimintaan käytettävistä taajuusalueista sekä eräistä teknisluonteisista seikoista. Asetuksien liitteenä on yksityiskohtainen listaus toimiluvanvaraiseen teletoimintaan varattujen taajuusalueiden käyttörajoituksista.

Taajuushallinnossa ja taajuuksien käyttöä koskevassa sääntelyssä on noudatettava tekniikka- ja palveluriippumattomuutta. Lain 95 §:n 1 momentti sisältää kuitenkin säännökset siitä, milloin tästä voidaan poiketa esimerkiksi haitallisten häiriöiden välttämiseksi. Ennen taajuussuunnitelmaa koskevan asetuksen vahvistamista teleyrityksille, Yleisradio Oy:lle ja muille taajuusalueiden käyttäjäryhmiä edustaville tahoille on varattava tilaisuus tulla kuulluksi taajuussuunnitelmasta. Taajuussuunnitelmaa on tarkasteltava uudelleen, jos julkiseen palveluun tai toimiluvanvaraiseen toimintaan voidaan osoittaa lisää taajuusalueita tai jos jokin taajuusalueiden käyttäjäryhmää edustava taho esittää tarkastelua koskevan perustellun pyynnön.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 96 §:n mukaan liikenne- ja viestintäviraston määräyksellä määrätään radiotaajuuksien käytöstä eri käyttötarkoituksiin ottaen huomioon radiotaajuuksien käyttöä koskevat kansainväliset määräykset ja suositukset sekä valtioneuvoston taajuusasetus. Liikenne- ja viestintäviraston määräyksessä on oltava tiedot taajuusalueen käyttötarkoituksesta ja tärkeimmistä radio-ominaisuuksista, jotka taajuusaluetta käyttävän radiolaitteen on täytettävä. Liikenne- ja viestintäviraston on tarkasteltava määräyksiä uudelleen, jos toimiluvanvaraiseen toimintaan voidaan osoittaa lisää taajuuksia tai jos teleyritys tai muu taajuusalueiden käyttäjäryhmiä edustava taho esittää tarkastelua koskevan perustellun pyynnön.

Määrätessään sähköisten viestintäpalvelujen tarjontaan soveltuvien radiotaajuuksien käytöstä Liikenne- ja viestintäviraston on noudatettava tekniikka- ja palveluriippumattomuutta lain 96 § 2 momenttiin sisältyviä poikkeuksia lukuun ottamatta. Poikkeukset koskevat esimerkiksi haitallisten häiriöiden välttämistä. Liikenne- ja viestintäviraston on määräyksiä valmistellessaan toimittava yhteistyössä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa. Jos yksittäisen taajuusalueen käyttöä koskevalla määräyksellä voi olla huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen, kyseisen taajuusalueen taajuussuunnitelma vahvistetaan valtioneuvoston asetuksella.

Liikenne- ja viestintävirasto voi lain 96 §:n mukaisesti radiotaajuuksien yhteiskäytön edistämiseksi tai muusta perustellusta syystä sallia valtioneuvoston taajuusasetuksessa tai radiotaajuuksien käyttöä koskevassa määräyksessään tarkoitetulle taajuusalueelle myös muuta kuin sen käyttötarkoituksen mukaista radioviestintää, jos muu radioviestintä ei rajoita taajuusalueen käyttöä sen ensisijaisiin käyttötarkoituksiin eikä aiheuta häiriöitä ensisijaisten käyttötarkoitusten mukaiselle radioviestinnälle.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 6 luvussa säädetään radioluvasta. Lain 39 §:n mukaan radiolähettimen hallussapito ja käyttö edellyttävät Liikenne- ja viestintäviraston myöntämää radiolupaa. Radiolähettimen hallussapitoon ja käyttöön ei tarvita radiolupaa, jos radiolähetin toimii ainoastaan Liikenne- ja viestintäviraston sille määräämällä yhteistaajuudella ja sen vaatimustenmukaisuus on varmistettu tässä laissa säädetyllä tavalla. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tällaisen radiolähettimen käyttöä rajoittavia määräyksiä, jotka ovat taajuuksien tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen käytön sekä häiriöiden estämisen tai poistamisen kannalta tarpeellisia. Lain 6 luvussa säädetään lisäksi muista tilanteista, jolloin radiolupaa ei tarvita, radioluvan myöntämisestä, taajuusvarauksesta ja sen myöntämisestä, radioluvan ehdoista, radioluvan uusimisesta, muuttamisesta, siirtämisestä, vuokraamisesta ja peruuttamisesta sekä häiriösuojauksesta.

Verkkotoimiluvat

Verkkotoimiluvista säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 luvussa. Radiotaajuuksia edellyttävän verkkopalvelun tarjoaminen digitaalisessa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa tai matkaviestinverkossa, jossa harjoitetaan yleistä teletoimintaa edellyttää lain 6 §:n mukaan verkkotoimilupaa. Myös verkkopalvelun tarjoaminen viranomaisverkossa toimivassa matkaviestinverkossa, joka toimii useamman kuin yhden kunnan alueella edellyttää toimilupaa.

Taajuuksien hallinto voidaan järjestää usealla eri tavalla. Suomessa verkkotoimilupien myöntämiseen käytetään joko vertailevaa menettelyä tai taajuushuutokauppaa. Huutokauppamenettelyssä toimilupa myönnetään yritykselle, joka tekee siitä korkeimman tarjouksen. Vertailevassa menettelyssä eli niin sanotussa kauneuskilpailussa toimiluvat myönnetään hakijoille, jos ne täyttävät laissa säädetyt vaatimukset. Jos taajuuksia ei niiden niukkuuden vuoksi riitä kaikille hakijoille, toimiluvat myönnetään tiettyjen lain 1 §:ssä säädettyjen laatukriteereiden mukaan suoritettujen arviointien perusteella.

Kun toimilupaa edellyttävään teletoimintaan vapautuu teknisesti ja taajuuksien tehokkaan käytön kannalta tarkoituksenmukaisia taajuuksia, valtioneuvoston on lain 7 §:n nojalla julistettava toimilupa haettavaksi valtioneuvoston asetuksella vahvistetun taajuussuunnitelman mukaisesti.

Lain 8 §:n mukaan valtioneuvosto myöntää verkkotoimiluvat yleiseen teletoimintaan vastikkeetta. Jos matkaviestinverkossa harjoitettavaan yleiseen teletoimintaan osoitetaan uusia, teknisesti ja taajuuksien tehokkaan käytön kannalta tarkoituksenmukaisia taajuuksia, valtioneuvosto voi kuitenkin tehdä päätöksen verkkotoimiluvan myöntämisestä huutokauppamenettelyssä.

Suomessa toimilupien myöntämiseen käytettiin ennen vuotta 2009 vain vertailevaa menettelyä. Vuodesta 2009 lähtien kaikki uudet matkaviestintaajuudet on Ahvenanmaan maakuntaa lukuun ottamatta myönnetty huutokauppaamalla.

Lain 10 §:ssä säädetään verkkotoimiluvan myöntämisestä vertailevalla menettelyllä. Säännöksen mukaan verkkotoimilupa on myönnettävä, jos hakijalla on riittävät taloudelliset voimavarat huolehtia verkkoyrityksen velvollisuuksista, toimilupaviranomaisella ei ole erityisten painavia perusteita epäillä hakijan rikkovan lain säännöksiä ja toimilupaviranomaisella ei ole erityisen painavia perusteita epäillä toimiluvan myöntämisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta. Jos verkkotoimilupaa ei radiotaajuuksien niukkuuden vuoksi voida myöntää kaikille hakijoille, se on myönnettävä niille hakijoille, joiden toiminta parhaiten edistää lain 1 §:ssä säädettyjä tavoitteita. Lain 1 §:n mukaan lain tavoitteena on edistää sähköisen viestinnän palvelujen tarjontaa ja käyttöä sekä varmistaa, että viestintäverkkoja ja viestintäpalveluja on kohtuullisin ehdoin jokaisen saatavilla koko maassa. Lain tavoitteena on lisäksi turvata radiotaajuuksien tehokas ja häiriötön käyttö sekä edistää kilpailua ja varmistaa, että viestintäverkot ja -palvelut ovat teknisesti kehittyneitä, laadultaan hyviä, toimintavarmoja ja turvallisia sekä hinnaltaan edullisia. Lain tavoitteena on myös turvata sähköisen viestinnän luottamuksellisuuden ja yksityisyyden suojan toteutuminen.

Verkkotoimiluvan myöntämisestä huutokaupalla säädetään lain 11 §:ssä. Valtioneuvoston on myönnettävä toimilupa yritykselle tai yhteisölle, joka on tehnyt huutokaupassa korkeimman hyväksytyn tarjouksen taajuuskaistasta tai taajuuskaistaparista, jollei ole erityisen painavia syitä epäillä toimiluvan myöntämisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta. Huutokaupan järjestää Liikenne- ja viestintävirasto. Huutokauppa tulee järjestää siten, että se on puolueeton,

selkeä, avoin, syrjimätön sekä teknologia- ja palveluriippumaton. Myönnettävien taajuuskaistojen tai taajuuskaistaparien määrästä, yritystä ja yhteisöä kohden myönnettävien taajuuksien enimmäismäärästä, käytettävästä huutokauppamallista sekä huutokaupattavien taajuuksien lähtöhinnasta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvosto on antanut säännöksen nojalla valtioneuvoston asetuksen radiotaajuuksien huutokaupasta (840/2016) sekä valtioneuvoston asetuksen radiotaajuuksien huutokaupasta taajuusalueella 3410-3800 MHz (532/2018).

Lain 11 §:n mukaan Liikenne- ja viestintävirasto julistaa huutokaupan päättyneeksi sen tarjouskierroksen jälkeen, jonka kuluessa yhdestäkään taajuuskaistaparista tai taajuuskaistasta ei ole tehty uusia tarjouksia. Huutokaupan päättyessä kustakin taajuuskaistaparista tai taajuuskaistasta annettu korkein hyväksytty tarjous voittaa.

Lain 12 §:ssä säädetään tarkemmista määräyksistä, joita Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa huutokauppamenettelystä. Lain 13 §:ssä säädetään huutokauppaan osallistumisesta, 14 §:ssä huutokauppamenettelyn julkisuudesta ja 15 §:ssä tarjousten hylkäämisestä huutokaupassa.

Verkkotoimilupaan liitettävistä ehdoista säädetään lain 16 §:ssä. Valtioneuvosto myöntää verkkotoimiluvan määräajaksi, enintään 20 vuodeksi. Verkkotoimiluvassa voidaan määritellä teleyrityksen maantieteellinen toimialue sekä verkon peittoalue. Toimilupaan voidaan lisäksi liittää muun muassa ehtoja, jotka koskevat lain 1 §:ssä säädettyjä tavoitteita edistäviä vaatimuksia, viestintäverkon ja viestintäpalvelun laatuvaatimuksia, sekä Liikenne- ja viestintäviraston teknisiä määräyksiä täydentäviä ehtoja, jotka koskevat viestintäverkkojen teknisiä ominaisuuksia tai taajuuksien tehokasta käyttöä.

Lisäksi lain 3 luvussa säädetään verkkotoimiluvan muuttamisesta, siirtämisestä, peruuttamisesta, luopumisesta sekä taajuuksien käyttöoikeuden vuokraamisesta.

Toimilupaa voidaan lain 17 §:n mukaisesti muuttaa toimiluvan voimassaoloaikana toimiluvanhaltijan suostumuksella ja muutoinkin, jos se on teknisessä kehityksessä, kansainvälisessä sopimusvelvoitteessa, luvanvaraisen toiminnan toimintaedellytyksissä tai markkinaolosuhteissa tapahtuvasta taikka muusta vastaavasta olennaisesta muutoksesta johtuvasta syystä välttämätöntä. Valtioneuvoston myöntämän verkkotoimiluvan ehtoja voidaan muuttaa myös toimiluvanhaltijan hakemuksesta. Valtioneuvoston on ennen päätöksen tekemistä ilmoitettava toimiluvanhaltijalle, miten valtioneuvoston tekemä uudelleentarkastelu vaikuttaisi toimilupaan ja annettava samalla toimiluvanhaltijalle kohtuullinen määräaika luvan muuttamista koskevan hakemuksen peruuttamiselle.

Lain 18 §:n mukaan verkkotoimilupaa ei saa siirtää muulle kuin samaan konserniin kuuluvalle yritykselle. Konsernin sisäisestä siirrosta on ilmoitettava välittömästi valtioneuvostolle. Jos määräysvalta tai vastaava tosiasiallinen määräysvalta toimiluvan haltijaan nähden muuttuu, määräysvallan muuttumisesta on ilmoitettava välittömästi valtioneuvostolle. Valtioneuvoston on päätettävä kahden kuukauden kuluessa ilmoituksesta, peruuttaako se toimiluvan. Valtioneuvosto voi jättää toimiluvan peruuttamatta, jos on ilmeistä, että toimiluvan myöntämiselle laissa säädetyt edellytykset täyttyvät ja toiminta jatkuu toimiluvan ehtojen mukaisena. Toimiluvanhaltija voi pyytää valtioneuvostolta ennakkopäätöksen määräysvallan muutoksen vaikutuksesta toimilupaan. Valtioneuvoston on annettava päätös kahden kuukauden kuluessa siitä, kun hakemus on saapunut.

Jos määräysvalta on muuttunut yrityskaupassa, joka on kilpailulain (948/2011) mukaan ilmoitettava Kilpailu- ja kuluttajavirastolle tai yrityskeskittymien valvonnasta annetun neuvoston asetuksen (EY 139/2004) mukaan Euroopan komissiolle, valtioneuvoston päätös on annettava kahden kuukauden kuluessa siitä, kun yrityskauppaa koskeva asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Valtioneuvosto voi verkkotoimiluvan haltijan pyynnöstä siirtää huutokauppamenettelyssä myönnetyn verkkotoimiluvan, jos sillä ei ole erityisen painavia perusteita epäillä siirron estävän kilpailua tai vaarantavan radioviestinnän häiriöttömyyttä tai ilmeisesti kansallista turvallisuutta. Valtioneuvoston päätös on annettava kahden kuukauden kuluessa siirtämistä koskevan hakemuksen saapumisesta. Siirto voidaan rajoittaa koskemaan osaa toimilupaan sisältyvistä taajuuksista. Toimiluvanhaltijan on siirtämistä koskevassa hakemuksessa selvitettävä, kuka siirron jälkeen vastaa toimilupamaksusta. Toimiluvanhaltijan kaikki oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät toimiluvan uudelle haltijalle. Toimiluvan siirtyessä myös siihen liittyvä taajuusvaraus tai radiolupa siirtyy kokonaan tai osittain. Toimiluvan luovuttajan on välittömästi ilmoitettava siirrosta Liikenne- ja viestintävirastolle.

Lain 19 §:ssä säädetään verkkotoimiluvan peruuttamisesta. Valtioneuvosto voi peruuttaa verkkotoimiluvan osaksi tai kokonaan, jos toimiluvanhaltija on toistuvasti ja vakavasti rikkonut lain säännöksiä tai toimilupaehtoja. Verkkotoimilupa voidaan myös peruuttaa silloin, jos toimiluvanhaltijalla ei enää ole toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen riittäviä taloudellisia voimavaroja huolehtia velvollisuuksistaan tai jos toimiluvassa tarkoitettua verkkoa ei käytetä toimintaan, johon toimiluvassa tarkoitetut radiotaajuudet on osoitettu. Toimilupa voidaan myös peruuttaa, jos toimiluvanhaltija ei kahden vuoden kuluessa toimilupakauden alkamisesta ole tosiasiallisesti aloittanut toimiluvan mukaista toimintaa, ellei valtioneuvosto toimiluvanhaltijan hakemuksesta tekniseen kehitykseen tai yleiseen taloudelliseen tilanteeseen liittyvistä syistä toisin määrää. Peruuttamisen edellytyksenä on lisäksi, että verkkotoimiluvan haltija ei kehotuksesta huolimatta kohtuullisessa, vähintään kuukauden määräajassa korjaa menettelyään, saata taloudellisia voimavarojaan jälleen riittäviksi tai osoita aloittaneensa toimintaansa. Valtioneuvosto voi myös peruuttaa verkkotoimiluvan, jos toimiluvanhaltija siirtää toimiluvan muulle kuin samaan konserniin kuuluvalle yritykselle.

Lain 20 §:ssä säädetään taajuuksien käyttöoikeuden vuokraamisesta. Toimiluvanhaltija, jonka toimilupa on myönnetty huutokauppamenettelyssä, voi vuokrata käyttöoikeuden toimiluvassa tarkoitettuihin taajuuksiin toiselle yritykselle tai yhteisölle. Toimiluvan ja siihen liittyvän radioluvan ja taajuusvarauksen mukaisista velvoitteista vastaa kuitenkin edelleen toimiluvanhaltija. Käyttöoikeuden vuokraamiseen tulee saada valtioneuvoston hyväksyntä. Valtioneuvosto voi hyväksyä toimiluvanhaltijan hakemuksesta käyttöoikeuden vuokraamisen, jos sillä ei ole erityisen painavia perusteita epäillä vuokraamisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta. Valtioneuvoston on päätettävä hyväksymisestä kahden kuukauden kuluessa hakemuksen saapumisesta.

Lain 21 §:ssä säädetään verkkotoimiluvasta luopumisesta. Toimiluvanhaltija voi luopua toimiluvasta ilmoittamalla asiasta toimilupaviranomaiselle ennen toimilupakauden päättymistä. Toimiluvanhaltijalta, joka on luopunut toimiluvasta kokonaan, ei peritä 287 §:ssä säädettyä toimilupamaksua jäljellä olevalta toimilupakaudelta. Toimiluvasta osittain luopuneen toimilupamaksua alennetaan vastaavasti jäljellä olevan toimilupakauden ajalta. Ennen toimiluvasta luopumista maksettuja toimilupamaksuja ei kuitenkaan palauteta.

Teledirektiivin säännökset, jotka edellyttävät uutta sääntelyä

Direktiivin 35 artiklassa säädetty vertaisarviointimenettely eli verkkotoimilupien myöntämistä koskevien parhaiden käytäntöjen jakaminen Euroopan unionin jäsenvaltioiden kesken tarkoittaa kansalliselle viranomaiselle velvollisuutta ilmoittaa toimilupaprosesseistaan Euroopan komission radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevälle ryhmälle. Kansallisia toimilupaprosesseja koskevat ilmoitusvelvollisuudet edellyttävät uutta sääntelyä. Myös direktiivin 37 artiklan säännökset jäsenvaltioiden välisestä vapaaehtoisesta yhteistyöstä niiden valmistellessa verkkotoimilupien myöntämistä edellyttävät lisäystä lainsäädäntöön.

Direktiivissä on useita säännöksiä, joita sovelletaan ainoastaan Euroopan unionissa langattomalle laajakaistalle harmonisoituihin taajuusalueisiin ja niille myönnettäviin verkkotoimilupiin. Säännösten tavoitteena on turvata yritysten investointiedellytykset näillä taajuusalueilla.

Direktiivin 45 artiklassa säädetään yhdenmukaistettujen taajuuksien vaihtoehtoisen käytön sallimisesta. Jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle ja muille jäsenvaltioille tekemästään asiaa koskevasta päätöksestä. Säännös edellyttää ilmoitusvelvollisuuden osalta lisäystä lainsäädäntöön.

Direktiivin 49 artiklan säännökset yhdenmukaistetuilla radiotaajuuksilla toimiville matkaviestinverkoille myönnetyn verkkotoimiluvan voimassaolosta edellyttävät kansalliseen lainsäädäntöön lisäyksiä tällaisten verkkotoimilupien voimassaolon vähimmäiskestosta ja siitä poikkeamisen edellytyksistä. Kansallisessa lainsäädännössä on toistaiseksi säädetty vain toimilupien enimmäiskestosta. Artiklan säännös siitä, että verkkotoimiluvan ehdoilla ei saa estää radiotaajuuksien yhteiskäyttöä tulisi myös lisätä kansalliseen lakiin.

Direktiivin 49 artiklan säännökset edellyttäisivät lisäksi uusista verkkotoimilupaprosesseista säätämistä. Kansalliseen lainsäädäntöön tulisi lisätä mahdollisuus jatkaa verkkotoimilupia. Kyseessä olisi käytännössä verkkotoimilupakauden pituuden muuttaminen muiden toimivan ehtojen pysyessä ennallaan. Kansalliseen lainsäädäntöön tulisi lisätä myös mahdollisuus verkkotoimilupien uusimiseen direktiivin 50 artiklan mukaisesti. Verkkotoimiluvan uusimisessa olisi kysymys uuden verkkotoimiluvan myöntämisestä samalle toimiluvanhaltijalle, jonka verkkotoimiluvan voimassaolo on päättymässä samalla arvioiden uudelleen myös verkkotoimiluvan ehtoja. Uudet verkkotoimilupia koskevat prosessit poikkeuksineen edellyttävät kansalliseen lakiin uusia säännöksiä. Uusia verkkotoimilupamenettelyjä ehdotetaan sovellettavaksi lain voimaantulon jälkeen myönnettäviin verkkotoimilupiin.

Direktiivin 51 artiklan mukaan verkkotoimiluvan siirtokelpoisuus on huutokauppamenettelyssä myönnettyjen verkkotoimilupien osalta pääsääntö. Kansallista lainsäädäntöä tulisi muuttaa siten, että valtioneuvosto voisi hylätä toimiluvanhaltijan verkkotoimiluvan siirtoa koskevan pyynnön vain tietyin säädetyin perustein. Sama periaate koskisi myös taajuuksien käyttöoikeuden vuokraamista ja edellyttäisi vastaavia muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön.

Direktiivin 53 artiklan mukaan sellaisten matkaviestinverkoille yhdenmukaistettujen taajuusalueiden, joiden saatavuutta ja tehokasta käyttöä koskevat yhdenmukaiset ehdot on vahvistettu teknisellä täytäntöönpanotoimenpiteellä radiotaajuuspäätöksen mukaisesti, käyttö on mahdollistettava tietyssä säädetyssä määräajassa. Artiklassa säädetään myös perusteista, joilla säädettyä määräaikaa voidaan lykätä. Kansalliseen lainsäädäntöön tulisi lisätä tiettyjen taajuusalueiden käyttöönottoa koskevat määräajat poikkeuksineen.

Direktiivin 57 artiklan tavoitteena on edistää etenkin korkeiden taajuusalueiden 5G –verkkojen rakentamista yhdenmukaistamalla ja sujuvoittamalla verkkojen rakentamiseen tarvittavien piensolutukiasemien sijoittamista. Artiklan täytäntöönpano edellyttää muutoksia sijoittamista koskevaan sääntelyyn. Artiklan mukaan toimivaltaiset viranomaiset eivät saa aiheettomasti rajoittaa pienalueen langattomien liityntäpisteiden käyttöönottoa tai edellyttää niiden käyttöönotolta erillistä kaavoituslupaa tai muuta erillistä ennakkolupaa. Artiklan mukaan pienalueen liityntäpisteiden sijoittamiseen tulee voida käyttää julkisen viranomaisen hallinnassa olevaa fyysistä infrastruktuuria. Komissio määrittää tarkemmin täytäntöönpanosäädöksillä pienalueen liityntäpisteiden fyysiset ja tekniset ominaisuudet.

Teledirektiivin säännökset, jotka eivät edellytä lainsäädännöllisiä muutoksia

Teledirektiivissä on taajuuksien käytön osalta useita säännöksiä, jotka eivät edellytä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön.

Direktiivin 4 artiklassa säädetään radiotaajuuspolitiikan strategisesta suunnittelusta ja yhteensovittamisesta. Artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toimittava yhteistyössä keskenään ja komission kanssa unionin radiotaajuuksien käytön strategisen suunnittelun, yhteensovittamisen ja yhdenmukaistamisen osalta. Artiklan mukaan jäsenvaltioiden on edistettävä taajuuspolitiikan yhteensovittamista unionissa. Artiklaa ei tarvitse erikseen saattaa voimaan kansallisessa lainsäädännössä, koska tämän artiklan tavoitteiden saavuttamiseksi säädetyt muut direktiivin säännökset saatetaan voimaan tai on jo saatettu voimaan kansallisessa lainsäädännössä. Suomi toimii yhteistyössä muiden jäsenvaltioiden ja komission kanssa myös muiden sitä velvoittavien säännösten ja sopimusten mukaisesti. Lisäksi viranomaisten yhteistyöstä säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 308 §:ssä.

Direktiivin 28 artiklassa säädetään radiotaajuuksien koordinoinnista jäsenvaltioiden kesken. Artikla velvoittaa jäsenvaltiot ja niiden toimivaltaiset viranomaiset käyttämään taajuuksiaan siten, ettei estetä muita jäsenvaltiota käyttämästä harmonisoituja radiotaajuuksia omalla alueellaan. Lisäksi jäsenvaltioiden on tehtävä yhteistyötä keskenään taajuuksien rajat ylittävässä koordinoinnissa. Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain (935/2018) mukaan virasto suunnittelee radiotaajuuksien käyttöä, edistää radioviestinnän teknistä toteutusta ja selvittää ja poistaa radioviestinnän häiriöitä. Direktiivin säännökset on lisäksi saatettu voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 304 §:n 1 momentissa. Suomi koordinoi taajuuksien käyttöä naapurimaiden kanssa kansainvälisen televiestintäliiton ITU:n radio-ohjesäännön mukaisesti. Viranomaisten välisestä yhteistyöstä säädetään lisäksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 308 §:ssä ja Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain 2 §:ssä. Lisäksi artiklassa säädetään Euroopan komission, komission radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän sekä unionin velvollisuuksista, jotka eivät edellytä kansallista lainsäädäntöä.

Direktiivin 30 artiklassa säädetään radiotaajuuksien käyttöoikeuksien ehtojen ja erityisvelvollisuuksien noudattamisesta. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset viranomaiset valvovat taajuuksien käyttöoikeuksiin liittyvien ehtojen noudattamista ja taajuuksien tehokasta käyttöä. Toimivaltaisten viranomaisten on voitava edellyttää, että taajuuksia käyttävät yritykset antavat kaikki valvonnassa tarvittavat tiedot. Viranomaisen on voitava vaatia mahdollisen laiminlyönnin lopettamista ja toteutettava tarpeelliset toimenpiteet velvollisuuksien noudattamisen varmistamiseksi. Toimivaltaisen viranomaisen on voitava määrätä taloudellisia seuraamuksia. Viranomaisten on myös voitava estää yritystä jatkamasta toimintaa ja peruuttaa sen käyttöoikeudet. Suomessa 30 artiklan säännökset on jo saatettu voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 19, 49, 315, 325, 330-340 §:ssä sekä Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain 2 §:n 9 kohdassa.

Direktiivin 35 artiklassa säädetään vertaisarviointiprosessista. Artikla ehdotetaan saatettavaksi voimaan uudessa 7a §:ssä. Artiklassa säädetään myös Euroopan komission radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevää ryhmää koskevista velvollisuuksista, joista ei tarvitse säätää kansallisessa lainsäädännössä.

Direktiivin 36 artiklassa säädetään radiotaajuuksien yhdenmukaistetusta jakamisesta. Artiklan mukaan yhdenmukaistetuilla taajuuskaistoilla radiotaajuuksien käyttöä koskevat oikeudet on myönnettävä kansainvälisten sopimusten ja unionin sääntöjen mukaisesti. Suomessa 36 artikla on jo saatettu voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 10 ja 11 §:ssä. Lisäksi tässä laissa ehdotetaan asianmukaiset muutokset kansalliseen lainsäädäntöön muiden direktiivin taajuuksien käyttöoikeuksien myöntämiseen liittyvien säännösten osalta.

Direktiivin 38 artiklassa säädetään yhdenmukaistamismenettelyistä. Artiklassa säädetään komission toimivaltuuksista antaa suosituksia tai täytäntöönpanosäädöksiä. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että suositukset otetaan mahdollisimman tarkasti huomioon. Mikäli suositusta ei noudateta, asiasta on ilmoitettava komissiolle ja perusteltava kanta. Artiklassa säädetään pääasiassa komissiota kokevista velvoitteista, jotka eivät edellytä kansallista lainsäädäntöä.

Teledirektiivin asennusoikeuksia koskevan 43 artiklan 1 kohdan mukaisesti asennusoikeuksia myöntävien kansallisten viranomaisten on kohdeltava niin yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja kuin yksityisiä verkkoja tarjoavia yrityksiä asennusoikeuksia haettaessa yksinkertaisia, tehokkaita, avoimia ja yleisesti saatavilla olevia menettelyjä noudattaen. Toimivaltaisten viranomaisten on lisäksi noudatettava avoimuuden ja syrjimättömyyden periaatteita liittäessään ehtoja tällaisiin oikeuksiin. Direktiivin edellytysten voidaan katsoa toteutuvan jo nykyisellään hallinnon yleislakien säännösten kautta. Lisäksi artiklan 2 kohta on jo toimeenpantu sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 302 §:n 2 momentissa. Sen mukaisesti valtioneuvoston on varmistettava, että teleyritysten sääntelytoimintaan ja valtioneuvoston omistajuuteen tai päätäntävaltaan liittyvä toiminta erotetaan toisistaan rakenteellisesti tehokkaalla tavalla.

Teledirektiivin 44 artikla koskee verkkoelementtien ja liitännäistoimintojen rinnakkain sijoittamista ja yhteiskäyttöä sähköisten viestintäverkkojen tarjoajien osalta. Artikla on jo saatettu voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 58 ja 310 §:ssä.

Direktiivin 42 artiklassa säädetään radiotaajuuksien käyttöoikeutta koskevista maksuista. Maksujen on oltava avoimia, syrjimättömiä ja tavoitteeseen nähden oikeasuhteisia. Maksut on asetettava sellaiselle tasolle, jolla varmistetaan radiotaajuuksien tehokas käyttö. Taajuuksien käyttöön liittyvistä maksuista säädetään jo nyt sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 11 ja 286-288 §:ssä. Taajuuksien käyttöön liittyvistä maksuista säädetään lisäksi liikenne- ja viestintäministeriön asetuksessa hallinnollisista taajuusmaksuista ja Liikenne- ja viestintäviraston taajuushallinnollisista suoritteista perittävistä muista maksuista (1150/2018). Lisäksi maksuista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992) sekä perustuslain 81 §:ssä.

Direktiivin 45 artiklassa säädetään radiotaajuuksien hallinnoinnista. Artiklan mukaan toimivaltaisten viranomaisten on radiotaajuuksia myöntäessään sovellettava puolueettomia, avoimia, syrjimättömiä ja oikeasuhtaisia perusteita. Jäsenvaltioiden on muun muassa pyrittävä varmistamaan alueellaan laadukkaat ja nopeat langattomat laajakaistayhteydet. Suurin osa 45 artiklan 2 kohdan taajuuspoliittisista tavoitteista on varmistettu muilla direktiivin säännöksillä, eikä kohta edellytä erikseen kansallista lainsäädäntöä.

Direktiivin 45 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat sallia harmonisoitujen taajuuksien vaihtoehtoisen käytön, jos asiasta on kuultu julkisesti, vaihtoehtoinen käyttö ei estä tai haittaa taajuuksien saatavuutta tai käyttöä muissa jäsenvaltioissa ja jäsenvaltio ottaa asianmukaisesti huomioon radiotaajuuksien yhdenmukaistetusta käytöstä unionissa saatavat mittakaavaedut. Säännökset on jo saatettu kansallisesti voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 43 ja 95 §:ssä sekä 96 §:n 6 momentissa ja valtioneuvoston asetuksessa taajuuksien käytöstä ja taajuussuunnitelmasta (1246/2014), jäljempänä taajuusasetus, jossa säädetään siitä, mihin käyttötarkoituksen tiettyjä radiotaajuuksia voidaan käyttää.

Artiklan 3 kohdan mukaan päätöksiä vaihtoehtoisen käytön sallimisesta on tarkasteltava säännöllisesti tai heti kun mahdollinen käyttäjä esittää asiaa koskevan pyynnön. Säännös on jo saatettu kansallisesti voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 95 §:n 3 momentissa.

Direktiivin 45 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että sähköisille viestintäpalveluille varattuja taajuuksia voidaan käyttää teknologianeutraalisti. Jäsenvaltiot voivat

kuitenkin määrätä teknologioihin liittyviä rajoituksia silloin, kun se on tarpeen haitallisten häiriöiden välttämiseksi, kansanterveyden suojelemiseksi, palvelun teknisen laadun varmistamiseksi ja radiotaajuuksien yhteiskäytön sekä taajuuksien tehokkaan käytön varmistamiseksi. Jäsenvaltiot voivat määrätä rajoituksia myös yleisen edun mukaisten tavoitteiden kuten ihmishengen turvaamisen ja kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden edistämiseksi. Säännökset on jo saatettu kansallisesti voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 95 §:n 2 momentissa ja 96 §:n 4 momentissa.

Direktiivin 45 artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisissa radiotaajuussuunnitelmissa unionin oikeuden mukaisesti sähköisille viestintäpalveluille avoimiksi julistetuilla radiotaajuuksilla voidaan tarjota kaiken tyyppisiä sähköisiä viestintäpalveluja. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin määrätä tarjottavien sähköisten viestintäpalvelujen oikeasuhtaisia ja syrjimättömiä rajoituksia. Toimenpiteet, jotka edellyttävät sähköisen viestintäpalvelun tarjoamista tietyllä sähköisille viestintäpalveluille avoimella taajuusalueella, on perusteltava, jotta voidaan varmistaa jäsenvaltioiden unionin lainsäädännön mukaisesti vahvistaman yleisen edun mukaisen tavoitteen saavuttaminen. Näihin kuuluvat esimerkiksi ihmishengen turvaaminen, sosiaalisen, alueellisen tai maantieteellisen yhteenkuuluvuuden edistäminen, radiotaajuuksien tehottoman käytön välttäminen tai kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden ja tiedotusvälineiden moniarvoisuuden edistäminen kuten radio- ja televisiopalvelujen tarjoaminen. Toimenpiteeseen, jolla kielletään minkään muun sähköisen viestintäpalvelun tarjoaminen tietyllä taajuusalueella, voidaan ryhtyä ainoastaan silloin kun se on perusteltavissa tarpeella suojata ihmishengen turvaamiseen liittyviä palveluja. Jäsenvaltiot voivat poikkeuksellisesti myös laajentaa tällaista toimenpidettä jäsenvaltioiden unionin oikeuden mukaisesti määrittelemien muiden yleisen edun mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Säännökset on jo saatettu kansallisesti voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 95 §:n 2 momentissa ja 96 §:n 4 momentissa.

Direktiivin 45 artiklan 6 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on tarkasteltava säännöllisesti uudelleen 4 ja 5 kohdassa tarkoitettujen rajoitusten tarpeellisuutta. Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 95 §:n mukaan valtioneuvoston on tarkasteltava taajuussuunnitelmaa uudelleen esimerkiksi perustellusta pyynnöstä. Sekä verkkotoimiluvat että radioluvat myönnetään määräajaksi. Lain 17 §:n mukaan verkkotoimilupaa voidaan muuttaa sekä toimiluvanhaltijan hakemuksesta, että valtioneuvoston aloitteesta. Edellä mainituin perustein säännös ei edellytä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön.

Direktiivin 46 artiklassa säädetään yksittäisistä taajuuksien käyttöoikeuksista eli verkkotoimiluvista. Artiklan mukaan jäsenvaltioiden on rajoitettava yksittäisten toimilupien myöntäminen tiettyihin tilanteisiin, joissa yksittäiset oikeudet ovat tarpeen suhteessa taajuuksien kysyntään. Säännös on jo saatettu voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 6 §:ssä. Suomessa verkkotoimilupia koskevan sääntelyn perusteena on taajuuksien niukkuus.

Jäsenvaltioiden on 46 artiklan mukaan valittava toimilupien myöntämiseen parhaiten sopiva järjestely. Säännös on jo saatettu voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 1 ja 8 §:ssä.

Jäsenvaltioiden on 46 artiklan mukaan pyrittävä minimoimaan radiotaajuuksien käyttöä koskevat rajoitukset ottamalla asianmukaisesti huomioon myös haitallisten häiriöiden hallitseminen. Säännös on jo saatettu voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 1 §:ssä, 3 §:n 2a kohdassa, 39 §:ssä sekä 42 §:n 1 momentissa, 277, 317 ja 329 §:ssä.

Direktiivin 46 artiklan mukaan toimivaltaisten viranomaisten on varmistettava, että radiotaajuuksien yhteiskäyttöä koskevat ehdot esitetään selvästi silloin, kun radiotaajuuksien käyttöoikeuksien määrää ei ole rajoitettu. Säännös on jo saatettu voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 42 §:ssä, 96 §:n 6 momentissa ja 39 §:n 3 momentin nojalla annetussa Liikenne- ja viestintäviraston määräyksessä 15 luvasta vapaiden radiolähettimien yhteistaajuuksista ja käytöstä.

Direktiivin 47 artiklan 1 kohdassa säädetään toimilupaehdoista. Artiklan mukaan toimivaltaisten viranomaisten on liitettävä taajuuksien käyttöoikeuksiin ehtoja sen varmistamiseksi, että niitä käytetään tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti. Ehdot on selkeästi määriteltävä ennen toimilupien myöntämistä. Toimivaltaisten viranomaisten on hyvissä ajoin ja avoimesti kuultava osallisia asiasta. Säännökset on jo saatettu kansallisesti voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 16 ja 42 §:ssä ja 310 §:n 1 momentin 1 kohdassa. Artiklan 2 kohdassa on lueteltu ehtoja, joita toimivaltaiset viranomaiset voivat taajuuksien tehokkaan ja toimivan käytön tai kattavuuden varmistamiseksi asettaa. Säännös on jo saatettu voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 16 §:n 3 momentissa.

Direktiivin 48 artiklassa säädetään verkkotoimilupien myöntämisestä. Artiklan mukaan myöntämismenettelyjen ja myöntämisen perusteiden on oltava avoimia, puolueettomia, läpinäkyviä, syrjimättömiä ja oikeasuhtaisia. Toimivaltaisten viranomaisten on voitava pyytää hakijoilta kaikki tarvittavat tiedot. Toimivaltaisen viranomaisen on tehtävä asiasta asianmukaisesti perusteltu päätös. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava, voiko oikeuksien haltija siirtää tai vuokrata kyseiset oikeudet. Toimivaltaisen viranomaisen on tehtävä päätös säädetyssä määräajassa. Säännökset on jo saatettu kansallisesti voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 10, 11, 16, 18, 20 ja 315 §:ssä sekä hallintolain (434/2003) 7 luvussa. Lisäksi hallintolain 2 luvussa säädetään hyvän hallinnon perusteista. Hallintolain 6 §:ssä säädetään suomalaisen hallinnon keskeiset oikeusperiaatteet, joiden mukaan viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden ja viranomaisen on kohdeltava kaikkia tasapuolisesti.

Direktiivin 52 artiklan 1 kohdan mukaan toimivaltaisten viranomaisten on edistettävä kilpailua radiotaajuuksien käyttöoikeuksia myöntäessään. Säännös on jo saatettu voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 1 §:ssä, 10 §:n 3 momentissa, 11 §:n 3 momentissa ja 47 §:n 2 momentissa. Artiklan 2 kohdan mukaan toimivaltainen viranomainen voi myös rajoittaa myönnettävien taajuuksien määrää. Säännös on jo saatettu voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 7 §:n 1 momentissa, 95 §:n 3 momentissa ja 11 §:n 3 momentissa sekä 41 §:n 4 momentissa.

Direktiivin 52 artiklan 2 kohdan mukaan toimivaltainen viranomainen voi liittää käyttöoikeuksiin ehtoja. Säännös on jo saatettu voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 16 ja 42 §:ssä. Artiklan mukaan toimivaltainen viranomainen voi varata tietyn osan taajuuksista uusille tulokkaille, jos se katsotaan tarpeelliseksi. Säännös on jo saatettu voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 10 §:n 3 momentissa ja 11 §:n 3 momentissa. Artiklan mukaan toimivaltainen viranomainen voi olla myöntämättä uusia käyttöoikeuksia tai asettaa edellytyksiä käyttöoikeuksien myöntämiselle, jotta vältetään kilpailun vääristyminen tai taajuuksien kasautuminen. Säännös on jo saatettu kansallisesti voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 7 §:n 1 momentissa, 10 §:n 3 momentissa ja 11 §:n 3 momentissa.

Direktiivin 52 artiklan mukaan toimivaltainen viranomainen voi kilpailun edistämiseksi estää radiotaajuuksien käyttöoikeuksien siirron ja tehdä käyttöoikeuksiin muutoksia. Säännökset on jo saatettu kansallisesti voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 18 §:n 2 ja 6 momentissa sekä 17 §:ssä.

Direktiivin 54 artiklassa säädetään eräiden 5G –verkkojen rakentamiseen soveltuvien taajuuksien käyttöönoton aikataulusta Euroopan unionissa. Artiklan mukaan jäsenvaltioiden tulee 31 päivään joulukuuta 2020 mennessä mahdollistaa 5G –verkkojen käyttöönottamiseksi taajuusalueen 3,4-3,8 gigahertsin käyttö sekä mahdollistaa vähintään 1 gigahertsin käyttö taajuuskaistalla 24,25-27,5 gigahertsiä edellyttäen, että markkinoilla on kysyntää.

Valtioneuvosto myönsi verkkotoimiluvat niin sanotulle 3,5 gigahertsin taajuusalueelle syksyllä 2018 ja verkkojen rakentaminen alkoi vuoden 2019 alussa. Lisäksi taajuusalueesta on säädetty taajuusasetuksen 9 §:ssä sekä valtioneuvoston asetuksessa radiotaajuuksien huutokaupasta taajuusalueella 3410-3800 megahertsiä (532/2018). Valtioneuvosto tulee myöntämään toimiluvat niin sanotulle 26 gigahertsin taajuusalueelle vuoden 2020 kesällä. Valtioneuvosto tulee antamaan tarvittavat taajuushuutokauppaa koskevat asetukset sekä tekemään taajuusasetukseen taajuusaluetta koskevat lisäykset ennen verkkotoimilupien myöntämistä.

Direktiivin 55 artiklan mukaan jäsenvaltion on yleisvaltuutuksen sijasta yksittäisiä taajuuksien käyttöoikeuksia eli verkkotoimilupia myöntäessään ilmoitettava käyttöoikeuksien määrän rajoittamisen syyt ja tarkasteltava tarvittaessa asiaa uudelleen sekä annettava kaikille asianomaisille osapuolille mahdollisuus esittää näkemyksensä. Säännös on jo saatettu voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 7 §:n 1 momentissa, 11 §:n 3 momentissa, 43 ja 95 §:ssä sekä 310 §:n 1 momentissa. Lisäksi asiasta säädetään hallintolain (434/2003) 7 luvussa.

Direktiivin 55 artiklan mukaan jäsenvaltion on määriteltävä selkeästi käytettävän toimilupamenettelyn tavoitteet. Jäsenvaltio voi asettaa valintamenettelyn tavoitteiksi esimerkiksi laajakaistapalvelujen kattavuuden parantamisen, palvelun laadun varmistamisen, taajuuksien tehokkaan käytön edistämisen ja innovaatioiden ja liiketoiminnan kehittämisen edistämisen. Toimivaltaisen viranomaisen on perusteltava valintamenettelyn valinta ja julkaistava mahdollinen päätös valitusta valintamenettelystä ja siihen liittyvistä säännöistä sekä taajuuksien käyttöoikeuteen liitettävät ehdot. Säännökset on jo saatettu voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 1 §:ssä, 7 §:n 1 momentissa ja 310 §:n 1 momentissa sekä hallintolain 44 §:ssä. Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää aina ennen toimilupien haettavaksi julistamista lausunnot luonnoksesta hakuilmoitukseksi, joka sisältää myös suunnitellun hakumenettelyn. Luonnos hakuilmoitukseksi sisältää myös myönnettävien toimilupien ehdot.

Direktiivin 55 artiklan mukaan jäsenvaltion on valintamenettelystä päätettyään kehotettava tekemään käyttöoikeushakemuksia. Jäsenvaltion on aloitettava menettely käyttöoikeuksien myöntämiseksi, jos taajuuksia voidaan myöntää lisää. Säännökset on jo saatettu kansallisesti voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 7 §:n 1 momentissa. Jäsenvaltioiden on artiklan mukaan myönnettävä oikeudet käyttäen valintaperusteita ja valintamenettelyjä, jotka ovat puolueettomia, avoimia, syrjimättömiä ja oikeasuhtaisia. Jäsenvaltiot voivat pidentää toimiluvan myöntämiselle varattua kuuden viikon enimmäisaikaa enintään kahdeksalla kuukaudella. Säännökset on jo saatettu voimaan hallintolain 6 §:ssä ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 10, 11, 40 ja 41 §:ssä.

Teledirektiivin 56 artikla koskee langattomien lähiverkkojen käyttöoikeuksia. Artiklan mukaisesti toimivaltaisten viranomaisten on mahdollistettava käyttöoikeuden tarjoaminen. Jos tällainen toiminta ei ole osa taloudellista toimintaa tai on taloudellisen toiminnan tai julkisen palvelun oheispalvelu, ei direktiivin 12 artiklan mukaista yleisvaltuutusta edellytetä. Direktiivin 56 artiklan mukaan viranomaiset eivät saa estää yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäverkkojen tai yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajia antamasta yleisölle käyttöoikeutta verkkoihinsa. Artiklassa kiellettyjä, viranomaisten taholta asetettuja käyttöoikeuden rajoituksia ei voida voimassa olevan lainsäädännön nojalla asettaa. Direktiivin 56 artiklan tarkoittama käyttöoikeuden tarjoaminen jää myös lain sähköisen viestinnän palveluista

4 §:n mukaisen teletoimintailmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle, koska lain 4 § 2 momentin mukaisesti ilmoitusta ei tarvitse tehdä toiminnasta, joka on kestoltaan lyhytaikaista tai muuten merkitykseltään vähäistä. Tyypillisesti lyhytaikaisena tai merkitykseltään vähäisenä toimintana voidaan pitää langattoman lähiverkon käyttöoikeuden tarjoamista esimerkiksi ravintolassa, kauppakeskuksessa tai muussa yleisölle avoimessa rakennuksessa taikka julkisessa kulkuvälineessä. Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 4 §:n 3 momentin mukaisesti liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella voidaan tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä siitä, millaista toimintaa on pidettävä lyhytaikaisena tai merkitykseltään vähäisenä. Kyseistä asetuksenantovaltuutta ei ole käytetty.

Teledirektiivin 58 artiklassa säädetään sähkömagneettisia kenttiä koskevista teknisistä määräyksistä, jonka mukaisesti teknisten määräyksien direktiivin (2015/1535) mukaisia menettelyitä tulee soveltaa jäsenvaltioiden toimenpide-ehdotuksiin, joissa asetettaisiin pienalueen langattomien liityntäpisteiden käyttöön erilaiset vaatimukset sähkömagneettisten kenttien suhteen kuin suosituksessa 1999/519/EY. Teknisten määräysten ilmoittamisdirektiivi on Suomessa pantu täytäntöön ohjeistuksella, jonka mukaisesti jäsenvaltioilla on velvollisuus ilmoittaa teknisiä määräyksiä sisältävistä tuotteita ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevista lainsäädäntöluonnoksista komissiolle ja muille jäsenvaltioille etukäteen.

Kansalliset muutostarpeet

Radiotaajuuksia edellyttävän yleisen teletoiminnan harjoittaminen edellyttää lain mukaan valtioneuvoston myöntämän verkkotoimiluvan. Joissakin tapauksissa toiminta on kuitenkin mittakaavaltaan sellaista, että toiminnan harjoittaminen pelkän Liikenne- ja viestintäviraston myöntämän radioluvan nojalla olisi perusteltua. Lakiin ehdotetaan muutosta, jonka mukaan vähäistä ja paikallista teletoimintaa rajatulla maantieteellisellä alueella voisi harjoittaa viraston myöntämän radioluvan nojalla.

Suomessa järjestetyissä taajuushuutokaupoissa on toistaiseksi käytetty vain yhtä huutokauppamallia. Verkkotoimilupien huutokauppaamista koskevaa säännöstä ehdotetaan selkeytettäväksi siten, että mahdollistetaan tulevaisuudessa erilaisten huutokauppamallien käyttäminen.

Suomalaisissa taajuushuutokaupoissa huutokauppaan osallistuvien yritysten osallistumistiedot ovat olleet salassa pidettäviä. Koska osallistujien salassa pitäminen ei ole vaikuttanut säännöksen tavoitteiden toteutumiseen ja tiedot ovat olleet helposti pääteltävissä, ehdotetaan tästä salassapitosäännöksestä luopumista. Muita huutokauppaa koskevia salassapitosäännöksiä ei ehdoteta muutettaviksi.

Jotta huutokaupassa taajuuksia voittaneet toimiluvanhaltijat saisivat taajuudet käyttöönsä mahdollisimman pian toimilupakauden alkaessa, tulisi lakia muuttaa siten, että huutokaupatuista verkkotoimiluvista maksettavan toimilupamaksun ensimmäinen erä voitaisiin periä jo ennen toimilupakauden alkamista. Nykyisin toimilupamaksu voidaan periä vasta toimilupakauden alettua, mikä on vaikeuttanut toiminnan mahdollistavan radioluvan myöntämistä heti toimilupakauden alusta.

Valtioneuvostolla on laaja harkintavalta niukkojen taajuusresurssien vuoksi myönnettävien verkkotoimilupien ehtoja asettaessaan. Selvyyden vuoksi verkkotoimilupiin ehdotetaan lisättäväksi säännös matkaviestinverkon verkkoteknistä yhteysnopeutta koskevasta ehdosta. Muutoksella voitaisiin tarvittaessa varmistaa, että verkkotoimiluvan peittoalueella viestintäpalvelujen tarjoajan olisi mahdollista tarjota loppukäyttäjälle tiettyä yhteysnopeutta, jota matkaviestinverkon tulisi teknisesti kyetä siirtämään. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi voida antaa määräyksiä, jotka koskevat viestintäverkon peittoalueen teknistä määrittämistä, jotta verkkotoimiluvan

ehdoissa määrätyt verkkojen maantieteelliset tai väestöpeittoalueet voitaisiin määritellä yhdenmukaisten menettelyiden ja kriteerien perusteella. Määrittelyllä ohjataan teleyrityksiä viestintäverkkojen rakentamisessa vaaditun peittoalueen osalta. Peittoalueen määrittelykriteereitä voitaisiin soveltaa myös verkkotoimilupien peittoalue-ehtojen valvonnassa.

Yksinomaan puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen käytössä olevien radiolähettimien luvanvaraisuus sidottaisiin tällaiseen käyttöön osoitetuille taajuusalueille. Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen radiolähettimet olisivat ehdotetusta muutoksesta huolimatta kuitenkin valtaosin vapautettu radioluvasta ja muutos selkeyttäisi erilaisten laitteiden luvanvaraisuuden tilannetta.

Valtioneuvoston tulisi voida myöntää liikenne- ja viestintäviraston sijasta radiolupa sellaisissa tilanteissa, joissa on syytä epäillä luvan myöntämisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta. Myös muu kuin toimiluvanvaraiseen teletoimintaan liittyvä radioviestintä voi olla merkittävää viestintää, jonka varmuus ja turvallisuus on tärkeää tietoyhteiskunnan elintärkeiden toimintojen kannalta.

Velvollisuus myöntää taajuusvaraus hakemuksetta esitetään poistettavaksi analogisen radiotoiminnan harjoittamisen osalta, koska tarvittavat taajuudet varataan toimiluvanhaltijan käyttöön jo myönnettäessä toiminnan harjoittamiseen tarvittava ohjelmistotoimilupa, jossa määrätään taajuuskokonaisuudet, joilla radiotoimintaa voi harjoittaa.

Liikenne- ja viestintäviraston tulisi voida edistää taajuuksien käytön tehokkuutta ja taajuuksien yhteiskäyttöä sallimalla perustellusta syystä valtioneuvoston asetuksessa säädetylle taajuusalueelle myös muuta kuin sen käyttötarkoituksen mukaista radioviestintää, jos se ei vähäistä enempää rajoita taajuusalueen käyttöä sen ensisijaisiin käyttötarkoituksiin tai aiheuta sille haitallisia häiriöitä. Muutos lieventäisi hieman voimassa olevia rajoitteita taajuuksien yhteiskäytölle.

Meriradioviestinnän pätevyystodistuksen ja kelpoisuustodistuksen saamista koskevat muutosehdotukset perustuvat kansainvälisen merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskevan vuoden 1978 yleissopimuksen vaatimuksiin, jotka koskevat laivaväen terveys- ja ikävaatimuksia. Ehdotetut muutokset koskisivat vain hakijaa, joka hakee pätevyystodistusta sen vuoksi, että hänen on tarkoitus toimia kansainvälisessä liikenteessä olevan kauppa-aluksen turvallisuusradioviestintään tarkoitetun radiolähettimen käyttäjänä.

3.5 Käyttöoikeuden luovutukseen ja yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet

Johdanto

Viestintämarkkinoiden huomattavan markkinavoiman (HMV) sääntelyn ja muuhun kuin huomattavaan markkinavoimaan perustuvan käyttöoikeussääntelyn tavoitteena on turvata tehokkaat viestintämarkkinat edistämällä teleyritysten välistä kilpailua sekä poistamalla kilpailun esteitä pitkällä tähtäimellä. Sääntelyllä voidaan turvata edellytykset uusien palveluntarjoajien markkinoille tuloon ja turvata viestintäverkkojen tasapuolinen ja kohtuullinen hinnoittelu. Markkinoille pääsyn helpottamisen lisäksi kilpailuun perustuvat viestintämarkkinat luovat paineita kehittää uusia palveluita, joka näkyy loppukäyttäjälle hintojen alenemisena ja laadun parantumisena. Huomattavan markkinavoiman sääntely ja muut käyttöoikeuden luovutukseen ja yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet on tarkoitettu kuitenkin vain niihin tilanteisiin, joissa markkinoilla on erityisiä kilpailuongelmia, joiden ratkaisemiseen yleinen kilpailuoikeus ei riitä ja poikkeuksellinen sääntely on tarpeen. Huomattavan markkinavoiman sääntely on luonteeltaan ennakkosääntelyä, ja se perustuu pääosin EU-sääntelyyn. Huomattavan markkinavoiman sääntely kohdistuu ensisijaisesti tukkumarkkinoihin, mutta sen vaikutukset ulottuvat kilpailun

lisääntymiseen vähittäismarkkinoilla. Poikkeuksellisissa tilanteissa huomattavan markkinavoiman sääntelyä voidaan asettaa myös vähittäismarkkinoille.

Huomattavan markkinavoiman päätökset perustuvat markkinamäärittelyn perusteella tehtäviin markkina-analyyseihin. Voimassaolevan lain 52 §:n mukaisesti Liikenne- ja viestintäviraston on säännöllisin väliajoin tehtävä markkina-analyysi merkityksellisiksi määritellyistä tukku- ja vähittäismarkkinoista. Markkinamäärittelyt perustuvat Euroopan komission suosituksiin. Viimeisin komission suositus merkityksellisistä markkinoista on vuodelta 2014 (EUVL L 295, 11.10.2014 s.79). Ennakkosääntelyn alaan voidaan kuitenkin sisällyttää myös muut sellaiset markkinat, joilla on suuria ja pysyväisluonteisia, oikeudellisia tai sääntelyyn liittyviä esteitä markkinoille pääsyyn tai markkinat, joiden rakenne ei ole omiaan johtamaan todelliseen kilpailuun, kun otetaan huomioon kilpailun tila markkinoille pääsyn esteen taustalle sekä markkinat, joilla kilpailuoikeuden soveltaminen ei riitä korjaamaan todettuja markkinahäiriöitä. Lain 52 §:n nojalla Liikenne- ja viestintäviraston on päätöksellään määrättävä yritys huomattavan markkinavoiman yritykseksi, jos sillä on markkina-analyysin perusteella havaittu olevan markkinoilla yksin tai yhdessä muiden kanssa sellaista taloudellista vaikutusvaltaa, jonka turvin se voi toimia huomattavassa määrin riippumattomana kilpailijoista, kuluttajista tai muista käyttäjistä. Päätöstä huomattavasta markkinavoimasta on muutettava, mikäli kilpailutilanteessa havaitaan tapahtuvan merkityksellisiä muutoksia. Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa tehokkaan kilpailun varmistamiseksi lain 53 ja 54 §:n mukaisilla päätöksillä velvollisuuksia sekä tukkumarkkinoilla että poikkeuksellisesti myös vähittäismarkkinoilla toimiville huomattavan markkinavoiman yrityksille.

Lain 55 §:n nojalla voidaan asettaa velvollisuuksia myös muun kuin huomattavan markkinavoiman aseman perusteella. Liikenne- ja viestintävirasto voi esimerkiksi tarvittaessa asettaa teleyrityksille käyttöoikeuden luovutusta tai yhteenliittämistä koskevia velvollisuuksia. Asetettujen velvollisuuksien on oltava puolueettomia, avoimia, oikeasuhtaisia ja syrjimättömiä.

Käyttöoikeuden luovutukseen ja yhteenliittämiseen liittyvistä velvollisuuksista säädetään lain 8 ja 9 luvuissa. Lain 56 §:n mukaisesti Liikenne- ja viestintävirasto voi päätöksellään asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuden luovuttaa kohtuulliseksi katsottava käyttöoikeus viestintäverkkoon taikka viestintäverkkoon tai viestintäpalveluun liittyvään liitännäistoimintoon tai -palveluun. Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa käyttöoikeuden luovutukseen liittyviä velvollisuuksia myös muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella lain 57 §:n mukaisesti.

Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa yhteenliittämistä koskevia velvollisuuksia sen varmistamiseksi, että käyttäjät pääsevät toisen teleyrityksen viestintäverkkoon ja viestintäpalveluihin. Yhteenliittämisellä tarkoitetaan sekä aineellista että toiminnallista yhteenliittämistä.

Käyttöoikeuden luovutusvelvollisuuteen voidaan liittää myös muun muassa teknisiä, syrjimättömyys-, avoimuus- tai hinnoitteluvelvollisuuksia sekä kirjanpitoon liittyviä velvollisuuksia. Liikenne- ja viestintäviraston toimivallasta asettaa teknisisiä velvollisuuksia, syrjimättömyysvelvollisuuksia ja avoimuusvelvollisuuksia säädetään lain 67-69 §:ssä. Lisäksi huomattavan markkinavoiman yritystä voidaan velvoittaa eriyttämään kirjanpidossa säännelty toiminta teleyrityksen muusta palvelun tarjonnasta, jos se on tarpeen syrjimättömyysvelvollisuuden valvomiseksi. Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa myös käyttöoikeuteen ja yhteenliittämiseen liittyvään hinnoitteluun velvollisuuksia niin huomattavan markkinavoiman perusteella kuin muullakin perusteella. Liikenne- ja viestintäviraston toimivallasta asettaa hinnoitteluvelvollisuuksia säädetään 71 §:ssä. Teleyritykselle voidaan tarvittaessa asettaa 73 §:n mukainen velvollisuus osoittaa kustannussuuntautunut tai syrjimätön hinnoittelu. Hinnoitteluvelvollisuuden val-

vomisen toteutumiseksi Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa yritykselle velvollisuuden käyttää kustannuslaskentajärjestelmää, jota valvomaan yrityksen tulee valita tilintarkastuslaissa tarkoitettu tilintarkastaja. Huomattavan markkinavoiman yritykselle voidaan asettaa myös toiminnallinen eriyttämisvelvollisuus 76 §:n mukaisesti, jos kyseisen verkkopalvelun markkinoilla on havaittu merkittäviä ja pysyviä markkinahäiriöitä, eikä huomattavan markkinavoiman perusteella asetetuilla velvollisuuksilla ole ollut vaikutusta markkinoiden kilpailutilanteeseen.

Liikenne- ja viestintäviraston on varattava komissiolle ja BERECille tilaisuus antaa lausuntonsa markkinamäärittelystä, markkina-analyysista, huomattavasta markkinavoimasta sekä yritykselle asetettavista velvollisuuksista lain 82 ja 83 §:n mukaan. Laissa säädetään, missä tapauksissa Euroopan komissiolla on veto-oikeus Liikenne- ja viestintäviraston päätöksiin.

Liikenne- ja viestintävirasto on tällä hetkellä määrännyt huomattavan markkinavoiman yrityksiä ja asettanut velvollisuuksia laajakaistapalvelujen, matkaviestinverkkoon ja kiinteään verkkoon laskevan puheliikenteen sekä televisio- ja radiolähetyspalvelujen tukkumarkkinoilla. Puhepalveluihin liittyviä velvollisuuksia on asetettu kiinteän verkon laskevan puheliikenteen yhteenliittämiseen ja hinnoitteluun liittyen sekä matkaviestinverkon laskevan liikenteen yhteenliittämiseen, hinnoitteluun ja tietojen julkaisuun liittyen. Laajakaistapalvelujen tukkumarkkinoilla yrityksille on asetettu vuokraus-, hinnoittelu-, syrjimättömyys-, avoimuus- ja tietojen julkaisuvelvollisuuksia. Televisio- ja radiolähetyspalveluiden osalta velvollisuudet koskevat antennipaikkaan- ja kapasiteettiin pääsyä etukäteen asetetuin enimmäishinnoin, televisiolähetyspalveluiden kustannussuuntautuneisuutta sekä radiolähetyspalveluiden toimitusehtojen ja hinnaston julkaisua. Liikenne- ja viestintävirasto julkaisee päätökset huomattavasta markkinavoimasta internetsivuillaan[29].

Teledirektiivin säännökset, jotka edellyttävät uutta sääntelyä

Teledirektiivi edellyttää useita muutoksia voimassa olevaan käyttöoikeuksia ja yhteenliittämistä koskevaan kansalliseen sääntelyyn sekä muutamia täysin uusia säännöksiä.

Teledirektiivin 22 artiklassa säädetään kansalliselle sääntelyviranomaiselle tai muulle toimivaltaiselle viranomaiselle velvollisuus laatia säännöllisin väliajoin maantieteellisiä kartoituksia viestintäverkkojen kattavuudesta. Artiklassa tarkoitettuihin kartoituksiin on mahdollista sisällyttää myös ennuste laajakaistaverkkojen tulevasta kattavuudesta sekä nimetä alueita, joille yksikään yritys tai viranomainen ei ole ottanut käyttöön tai suunnittele ottavansa käyttöön erittäin suuren kapasiteetin verkkoa.

Direktiivin 32 ja 33 artiklasta säädetään yhteistyöstä, jota kansallisen sääntelyviranomaisen on tehtävä komission, BERECin ja muiden jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisten kanssa. Artiklat edellyttävät muutamia täsmennyksiä kansalliseen lainsäädäntöön liittyen esimerkiksi niiden soveltamiseen myös muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavien velvollisuuksien asettamiseen, komission veto-oikeuden laajentamiseen sekä toisen jäsenvaltion sääntelyviranomaisen kanssa yhteistyössä laaditun markkinamäärittelyn tai päätösluonnoksen osalta.

Direktiivin 61 artiklassa säädetään velvollisuuksista, joita on mahdollista asettaa yrityksille muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella. Uusina velvollisuuksina kansallinen sääntelyviranomainen voisi jatkossa asettaa muun kuin huomattavan markkinavoiman perus-

[29] Liikenne- ja viestintävirasto, HMV-päätökset: HMV-päätökset

teella velvollisuuden 61 artiklan 2 c kohdan mukaisesti tehdä numeroista riippumattomista henkilöiden välisistä viestintäpalveluista yhteentoimivia, 61 artiklan 3 kohdan mukaisesti myöntää käyttöoikeus talojen sisäverkkoihin myös muille kuin teleyrityksille sekä 61 artiklan 4 kohdan mukaisesti langattomien sähköisen viestintäpalveluiden tarjoamiseen käytettävän passiivisen tai aktiivisen infrastruktuurin yhteiskäytöstä sekä verkkovierailun käyttöoikeuksia koskevista sopimuksista.

Direktiivin 65 ja 66 artikla sisältää säännökset valtioiden rajat ylittävien markkinoiden ja kysynnän määrittelemiseksi noudatettavasta menettelystä. Kansallinen laki sisältää jo tällä hetkellä säännöksen valtioiden rajat ylittävien markkinoiden määrittelystä, mutta direktiivin artiklat edellyttävät muutoksia kansalliseen lakiin.

Direktiivin 67 artikla aiheuttaa muutoksia kansallisen lain markkina-analyysissa noudatettavaa menettelyä koskeviin säännöksiin. Merkittävin artiklan aiheuttama muutos on artiklan 5 kohdan mukainen markkina-analyysien syklin pidentäminen aiemmin määrittelemättömien markkinoiden osalta kolmeen vuoteen ja aiemmin määriteltyjen markkinoiden osalta viiteen vuoteen.

Avoimuusvelvollisuuksia koskeva 69 artikla aiheuttaa ainoastaan pieniä muutoksia kansalliseen 69 §:ään.

Kirjanpidon erillisyyttä koskevaa velvollisuutta koskeva 71 artikla ja hintavalvontaa ja kustannuslaskentaa koskevia velvollisuuksia koskeva 74 artikla edellyttävät muutoksia kansallisiin hinnoittelua koskeviin säännöksiin. Muutoksia näihin säännöksiin edellyttää lisäksi markkina-analyysin syklien muuttaminen.

Muutoksia kansalliseen lakiin aiheuttaa käyttöoikeuden luovutukseen liittyviä velvollisuuksia koskeva 72 ja 73 artikla, jossa säädetään etusija passiiviseen infrastruktuuriin asetettaville velvollisuuksille. Direktiivin säännökset edellyttävät kansalliseen käyttöoikeusvelvollisuussääntelyyn myös muita muutoksia.

Direktiivin 75 artiklan mukaan laskevan liikenteen hinnoitteluun sovelletaan jatkossa pääsääntöisesti yhteiseurooppalaista hintasääntelyä. Säännös edellyttää muutoksia kansalliseen lakiin.

Direktiivin 78 artiklan mukaisesta omistajanvaihdosta koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta on jo säädökset kansallisessa laissa, mutta direktiivi edellyttää muutamia muutoksia ja tarkennuksia kansalliseen sääntelyyn.

Direktiivin 76 artiklan mukainen mahdollisuus asettaa teleyritysten väliset yhteisinvestointisopimukset sitoviksi, 79 artiklan mukainen sitoumusmenettely, 80 artiklan mukainen sääntely ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivista huomattavan markkinavoiman yrityksistä sekä 81 artiklan mukainen sääntely aikaisemman infrastruktuurin korvaamisesta edellyttävät täysin uusia säännöksiä lakiin.

Teledirektiivin säännökset, jotka eivät edellytä lainsäädännöllisiä muutoksia

Suurin osa muutoksista, joita ehdotetaan teledirektiivin vuoksi tehtäväksi Liikenne- ja viestintäviraston toimivaltaan asettaa yrityksille velvollisuuksia, ovat verrattain yksityiskohtaisia. Tämä tarkoittaa sitä, että vaikka merkittävään osaan käyttöoikeussääntelyä esitetään tehtäväksi muutoksia, säilyisivät sääntelyn pääperiaatteet kuitenkin samoina.

Teledirektiivin 44 artiklassa säädetään verkkojen rinnakkain sijoittamisesta ja yhteiskäytöstä. Voimassaolevan lain 58 § vastaa sisällöltään direktiivin 44 artiklaa, joten artikla ei edellytä

muutoksia kansalliseen lakiin. Koska kaikki muut kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat velvollisuudet esitetään kerättäväksi uuteen 7 a-lukuun, esitetään kansallisen säännöksen siirtämistä sisällöltään samana uuteen 7 a-lukuun.

Direktiivin 59 artiklassa rajoitetaan jäsenvaltioiden toimivaltaa asettaa yrityksille rajoituksia käyttöoikeuksiin tai yhteenliittämiseen liittyviin neuvotteluihin. Suomessa ei ole asetettu tällaisia rajoituksia, joten artikla ei edellytä lainsäädännöllisiä muutoksia. Myös direktiivin 60 artiklassa säädetään yritysten välisistä yhteenliittämistä koskevista neuvotteluista. Kansallisessa lainsäädännössä ovat jo lähes artiklan 1 ja 2 kohtaa vastaavat säännökset 60 §:n 2 momentissa ja 80 §:ssä, ja artiklan 3 kohta sisältää kansallista liikkumavaraa, sillä sen mukaan lainsäädännössä olisi mahdollista vaatia, että yritysten väliset yhteenliittämistä koskevat neuvottelut olisi käytävä puolueettomia välittäjiä käyttäen. Kansallisten kilpailuolosuhteiden ei katsota edellyttävän puolueettomien välittäjien käyttämistä, joten säännös ei edellytä lainsäädännöllisiä muutoksia.

Direktiivin 62 artikla vastaa sisällöltään voimassaolevan lain 270 ja 271 §:ää, joten se ei edellytä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön. Myös huomattavan markkinavoiman yrityksiä koskeva 63 artikla vastaa keskeiseltä sisällöltään lain voimassaolevaa 52 §:ää, joten säännös ei edellytä merkittäviä muutoksia. Artiklalla kuitenkin rajoitetaan niitä velvollisuuksia, joita voidaan asettaa merkityksellisten markkinoiden kanssa tiiviissä yhteydessä oleville markkinoille, joten vastaava rajoitus esitetään tehtäväksi kansallisen lain 53 §:ään.

Direktiivin 64 artikla ei aiheuta merkittäviä muutoksia kansalliseen lakiin. Artiklan 1 ja 2 kohta koskevat komission tehtäviä, joten ne eivät edellytä lainsäädännöllisiä muutoksia. Markkinamäärittelyä koskeva 3 kohta puolestaan vastaa pääsisällöltään voimassaolevan kansallisen lain 51 §:ää. Kansalliseen säännökseen esitetään kuitenkin lisättäväksi täsmennyksiä siitä, mitä Liikenne- ja viestintäviraston tulee huomioida markkinamäärittelyä tehdessään.

Direktiivin 70 artiklan säännös syrjimättömyysvelvollisuuksista ei aiheuta muutoksia voimassaolevan kansallisen lain syrjimättömyysvelvollisuutta koskevaan 68 §:ään. Myös 71 artikla, joka koskee kirjanpidon erillisyyttä koskevaa velvollisuutta, vastaa sisällöllisesti 70 §:ää ja 77 artikla, joka koskee toimintojen eriyttämistä, vastaa sisällöltään lain 76 §:ää, joten nämä artiklat eivät edellytä lainsäädännöllisiä muutoksia.

Kansalliset muutostarpeet

Puhelinverkon käytöstä perittävistä korvauksista säädetään lain 65 §:ssä, jonka mukaisesti yhteenliittämisvelvollisen teleyrityksen on hinnoiteltava erikseen nousevan liikenteen ja laskevan liikenteen osalta. Nousevan liikenteen (niin sanottu access-liikenne) osalta teleyrityksen on hinnoiteltava erikseen toiselta teleyritykseltä perittävän korvauksen, kun yhteys muodostetaan ilmaisnumeroon taikka palvelunumeroon tai valtakunnalliseen tilaajanumeroon (entinen termi; yritysnumerot). Valtakunnalliset tilaajanumerot ovat olleet sääntelyn piirissä 1990-luvusta lähtien, jolloin alkuperäisenä ajatuksena oli näiden numeroiden avulla luoda soittajalle mahdollisuus vakiohintaiseen puheluun, josta perittiin ainoastaan kunkin verkon sisäpuhelun hinta ilman kaukopuhelumaksuja. Sääntelyn tarkoitus on aikojen kuluessa kääntynyt vastoin sen alkuperäistä tarkoitusta, mikä on mahdollistanut valtakunnallisten tilaajanumeroiden huomattavasti kalliimman hinnan suhteutettuna normaaleihin puheluhintoihin.

Teletoiminnan ja puheluiden hintatason laskiessa valtakunnallisten tilaajanumeroiden hinnat eivät kuitenkaan ole alentuneet ja niistä on muodostunut soittajille kallis puhelutyyppi, jossa soittaja maksaa moninkertaisesti puhelun aiheuttamat todelliset kustannukset. Valtakunnallinen ti-

laajanumero eroaa palvelunumerosta siten, että itse elinkeinoharjoittaja ei peri kyseiseen numeroon soitettavasta puhelusta palvelumaksua, vaan maksun veloittaa teleyritys, joka sopii mahdollisesti hinnan vaikutuksesta numeroa käyttävän elinkeinoharjoittajan ja teleyrityksen keskinäiseen sopimukseen ja sen hintoihin. Valtakunnallisia tilaajanumeroita ovat yleisesti myös mobiilivaihteiden kutsunumerot, jolloin käytännössä soittajat maksavat asiakasyritysten puhelinvaihdekuluja. Teleyritysten vapaan tukkuhinnoittelun myötä kalleimmat valtakunnalliset tilaajanumerot maksavat jopa enemmän kuin esimerkiksi EU:n sisäiset ulkomaanpuhelut. Valtakunnallisiin tilaajanumeroihin sisältyy yritysnumeroita ja esimerkiksi valtionhallinnon puhelinnumeroita. Valtionhallinnon puhelinnumerot on tosin suurimmilta osin hinnoiteltu maksamaan soittajalle normaalin matkapuhelinmaksun tai paikallisverkkomaksun verran.

Vaikka valtakunnallisten tilaajanumeroiden sisällä on tarjolla myös ilmaisnumeroita, on epäselvää, kuinka suuria kustannuksia nämä aiheuttaisivat toimijoille. Tämä olisi mahdollisesti kynnys ilmaisnumeron käyttöönottoon. Varsinkin, jos toimijalla ei olisi selkeää taloudellista intressiä ilmaisnumeron ylläpitoon. Kuluttajansuojalaissa on säädetty kuluttajia koskevaan puhelinasiointiin laskennallinen perushinta, jota enempää elinkeinoharjoittaja ei saa puhelinasioinnista periä. Toimija voi kuitenkin luoda esimerkiksi kaksi erillistä numeroa, jossa itse sopimukseen liittyvät asiat hoidetaan linjalla, jossa noudatetaan kuluttajansuojalain mukaista laskennallista perushintaa, mutta tarjouksia tai yleistä tietoa kaipaavat hoidetaan kalliimmalla linjalla, jonka hinnoitteluperusteet ovat usein soittajalle epäselviä.

Kuluttaja-asiamies on havainnut valvontatyössään, että nykyinen hinnoittelurakenne on ongelmallinen sen vuoksi, etteivät asiakkaat eivätkä numeroita käyttävät yritykset itsekään yleensä tunne tai ymmärrä erilaisten yritysnumeroiden hinnoittelurakenteiden eroja tai hinnan määräytymisen perusteita. Puhelin on myös edelleen tärkeä asiointikanava monille digipalvelut vaikeiksi kokeville kuluttajille, jolloin puheluiden korkeammat kustannukset kohdentuvat erityisesti heikommassa asemassa oleville asiakkaille.

Tukkuhintasääntelyn muutoksen myötä jatkossa valtakunnallisten tilaajanumeroiden hinnoittelu määräytyisi liittymäsopimuksen mukaisesti, jolloin ne maksaisivat matkapuhelinmaksun tai paikallisverkkomaksun verran. Teleyritysten matkapuhelinmaksut määräytyvät taasen markkinoilla kilpailun mukaan. Tällöin myös teleyritykset, niin halutessaan, voisivat sijoittaa ne puhepaketteihin. Vaikka numeroita ei sijoitettaisikaan puhepaketteihin, sääntelyn avulla kalleimmat valtakunnalliset tilaajanumerot tulisivat huomattavasti halvemmiksi.

3.6 Yleispalvelu

Johdanto

Yleispalvelusta säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 12 luvussa. Lain 85 §:n mukaan yleispalvelulla tarkoitetaan yleisten puhelinpalveluiden ja tarkoituksenmukaisen internetyhteyden tarjoamista vakinaisessa asuin- tai sijaintipaikassa. Liikenne- ja viestintävirasto voi 2 momentin mukaisesti päätöksellään nimetä teleyrityksen yleispalveluyritykseksi tietyllä maantieteellisellä alueella. Nimeämismenettelyn on oltava tehokas, puolueeton, avoin ja syrjimätön. Yleispalveluyritykseksi on nimettävä se yritys, jolla on parhaat edellytykset yleispalvelun tarjontaan. Teledirektiivin myötä nimeämismenettelyssä tulee huomioida myös 22 artiklan mukaiset maantieteelliset kartoitukset.

Lain 86 §:ssä säädetään yleisiä puhelinpalveluja koskevasta yleispalveluvelvollisuudesta tarkemmin, lain 87 §:ssä puolestaan internetyhteyspalvelun osalta. Lain 86 §:n ja 87 §:n mukaisesti yleispalveluyrityksen tulee tarjota edellä mainittuja palveluita kohtuullisella hinnalla käyttäjän

tai tilaajaan vakinaiseen sijaintipaikkaan. Esimerkiksi vapaa-ajan asuntoja tämä velvollisuus ei koske.

Yleispalvelu on viimesijainen turvaverkko ja saatavuuden takaaja, mikäli saatavissa ei ole markkinaehtoisia ratkaisuja. Tällä hetkellä yleispalveluyrityksiä on nimetty lähinnä harvaan asutuilla alueilla pohjoisessa Lapissa sekä itärajalla. Virasto huomioi nimeämisessä muun muassa markkinatilanteen, palveluiden saatavuuden ja mahdolliset ongelmat sekä teleyritysten taloudelliset edellytykset yleispalvelun tarjontaan eri alueilla (Liikenne- ja viestintäviraston päätös 1029/921/2016). Nykyisen käytännön mukaan ennakollista yleispalveluyrityksen nimeämistä tehdään suhteellisen harvoille alueille. Nykyisen käytännön mukaisesti saatuaan tiedon ongelmatilanteesta, Liikenne- ja viestintävirasto ottaa yhteyttä teleyrityksiin siitä, kenellä on parhaat edellytykset hoitaa yhteysongelma ja miten yhteysongelma voidaan hoitaa. Suurin osa ongelmatilanteista ratkeaa tämän menettelyn kautta. Varsinaisten yleispalvelulaajakaistaliittymien määrä on näin ollen hyvin pieni. Sääntely toimii kuitenkin turvaverkkona varmistaen saatavuuden kuluttajalle. Menettely on ollut toimiva ja joustava myös teleyritysten mukaan.

Lisäksi yleispalveluun kuuluu yleisen numeropalvelun ja puhelinluettelopalvelun tarjoaminen, esimerkiksi paperisena tai netissä. Näiden 89 §:ssä mainittujen palveluiden osalta käytännön merkitys on kuitenkin vähäinen, sillä näiden osalta yleispalvelupäätöksiä ei ole tehty.

Yleispalvelun tarkoituksenmukainen internetyhteyspalvelun nopeus määritellään 87 §:n mukaisesti liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. Asetuksessa tämä nopeus on vuodesta 2015 ollut 2 megabittiä sekunnissa. Lisäksi yhteydellä on normaalia kaupallisesti tarjottavaa yhteyttä tiukemmat laatuvaatimukset. Edellisen kerran nopeutta tarkasteltiin 2017, yleispalvelun yhteysnopeus pidettiin kuitenkin ennallaan.

Hallitusohjelman mukaisesti tarkoituksenmukaista internetyhteyspalvelun nopeutta nostettaisiin. Tarkoituksena on nostaa yleispalvelulaajakaistan nopeus 5 megabittiä sekunnissa tasolle.

Lain 87 §:ää tulee täsmentää myös sen vuoksi, että teledirektiivin artiklassa 84 ja liitteessä V on vahvistettu vähimmäispalvelut, joita yleispalveluun tarjottavan liittymän on tuettava. Näitä palveluita ovat sähköposti, hakukoneet, jotka pystyvät hakemaan ja löytämään kaikenlaista tietoa, verkkopohjaiset perusvälineet koulutukseen, verkkolehdet tai –uutiset, tavaroiden tai palvelujen ostaminen tai tilaaminen verkossa, työnhaku ja työnhakuvälineet, ammatillinen verkostoituminen, verkkopankki, sähköisten viranomaispalvelujen käyttö, sosiaalinen media ja pikaviestintä ja vakiolaatuiset puhelut ja videopuhelut.

Yleispalveluyritykselle voidaan valtion varoista lain 93 §:n mukaisesti korvata nettokustannuksia, eli niitä palvelun tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia, joita yleispalveluyritys ei saa katetuiksi palvelun tuottamilla tuloilla. Yleispalveluyritys voi pyytää nettokustannuslaskentaa Liikenne- ja viestintävirastolta. Laskenta pitää tehdä myös, jos on ilmeistä, että yleispalvelun tarjonta muodostaa yleispalveluyritykselle kohtuuttoman taloudellisen rasitteen. Nettokustannuslaskentaa ja kustannusten korvaamista ei ole tähän mennessä Suomessa tehty. Mikäli nettokustannuksia korvattaisiin, vaatisi tämä käytännössä erillistä budjettipäätöstä ja uutta budjettimomenttia tai määrärahojen lisäämistä jollekin nykyiselle momentille. Tällä hetkellä suoraa yleispalvelun nettokustannusten korvaamiseen soveltuvaa määrärahaa ei ole olemassa.

Nettokustannusten korvaamisesta säädetään teledirektiivin 89 ja 91 artiklassa. Nettokustannusten laskennan periaatteisiin tulee uudistuneen 91 artiklan 1 kohdan myötä muutoksia. Nettokustannusten laskennan periaatteiden, mukaan lukien yksityiskohtaiset tiedot käytettävistä menetelmistä, tulee olla yleisesti saatavilla. Lisäksi laskelmat tulee yksilöidä vuosikertomuksessa. Tämä tulee huomioida myös kansallisen säädöksen 93 §:ssä.

Erityisryhmien yleispalvelusta säädetään lain yleisiä puhelinpalveluita koskevassa 86 §:ssä. Sen mukaan tarjottavan liittymän on oltava sellainen, että kaikki, myös vammaiset, voivat käyttää hätäpalveluja, soittaa ja vastaanottaa kotimaan ja ulkomaan puheluita sekä käyttää muita tavanomaisia puhelinpalveluja. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin vammaisten erityistarpeista. Valtioneuvoston asetuksessa kuulo-, puhe- ja näkövammaisille tarjottavien yleisten puhelinpalvelujen vähimmäisvaatimuksista (1247/2014) on säädetty, että liittymän tulee mahdollistaa videopuhelu- ja etätulkkauspalvelujen käyttämistä varten internetyhteys, jonka nopeus on saapuvassa ja lähtevässä liikenteessä vähintään 512 kilobittiä sekunnissa.

Erityisryhmien yleispalvelua koskevan sääntelyn merkitys on ollut vähäinen. Erityisryhmiä edustavien järjestöjen, viranomaisten ja teleyritysten tiedossa ei ole erityisryhmille sopivien yhteyksien saatavuuteen liittyviä ongelmia, vaan liittymätarpeet on saatu ratkaistua suoraan teleyritysten kanssa. Edellä mainittua asetusta ei ole näin ollen sovellettu kertaakaan. Sääntely toimii kuitenkin turvaverkkona.

Teledirektiivin säännökset, jotka edellyttävät uutta sääntelyä

Teledirektiivin yleispalvelun saatavuutta koskeva 86 artikla edellyttää lain yleispalvelusääntelyn tarkentamista. Artiklan 5 kohdan mukaan direktiivin mukaiseksi yleispalveluyritykseksi nimetyn yrityksen tulee ilmoittaa kansalliselle sääntelyviranomaiselle ennakkoon, mikäli se luovuttaa koko paikallisliityntäverkko-omaisuutensa tai huomattavan osan siitä erilliselle oikeushenkilölle, jolla on eri omistaja. Viranomainen voi tällöin arvioida verkon luovuttamisen vaikutuksen yleispalvelun tarjoamiseen ja asettaa, muuttaa tai peruuttaa yleispalveluun liittyviä velvollisuuksia. Tällä tarkoitetaan tilannetta, jossa yleispalveluyritys esimerkiksi myisi yleispalveluyhteyden toimittamiseen käytetyn verkkonsa. Kansalliseen yleispalvelusääntelyyn tulee ottaa vastaava uusi säännös.

Teledirektiivin säännökset, jotka eivät edellytä lainsäädännöllisiä muutoksia

Teledirektiivin 84 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat varmistaa kohtuuhintaisen yleispalvelun myös muualla kuin kiinteässä sijaintipaikassa, jos tätä pidetään tarpeellisena kuluttajien täysipainoisen sosiaalisen ja taloudellisen yhteiskuntaan osallistumisen kannalta. Kohtaa ei esitetä implementoitavaksi kansallisesti. Yleispalvelu on ensi sijassa tarkoitettu kiinteään asuin- tai sijaintipaikkaan. Lisäksi Suomessa vähintään perustason yhteydet ovat kattavia ja kattavuutta on varmistettu esimerkiksi toimilupaehtojen avulla.

Teledirektiivin 85 artiklan 2 kohta koskee vähävaraisten käyttäjien yleispalvelua. Jos jäsenvaltio katsoo, että ääniviestintä- ja laajakaistapalveluiden hintataso ei kansallisten edellytysten perusteella ole kohtuullinen, eikä pienituloisilla kuluttajilla tai kuluttajilla, joilla on sosiaalisia erityistarpeita, ole pääsyä palveluihin, voi se varmistaa edellä mainituille kuluttajille kohtuuhintaiset palvelut. Tämä voidaan tehdä joko tuilla tai velvoittamalla teleyrityksiä tarjoamaan erillisiä hintavaihtoehtoja tai -paketteja. Markkinoiden vääristyminen tulee kuitenkin artiklan 5 kohdan mukaisesti minimoida.

Direktiivin 219 johdantokappaleessa on esitetty, että jäsenvaltiot voivat myöntää pienituloisille tai sosiaalisia erityistarpeita omaaville kuluttajille viestintätarkoituksiin suoraa lisätukea joko sosiaaliturvaetuuksien osana tai arvoseteleinä tai kyseisille kuluttajille maksettavina suorina tukina. Suoria tukia pidetään usein asianmukaisena vaihtoehtona, ottaen tarve minimoida markkinoiden vääristyminen.

Suomessa viestintäpalveluiden tarjonta on hyvää ja teleyritysten kilpailu pitänyt hinnat eurooppalaisessa ja maailmanlaajuisessa vertailussa alhaisina. Suomi kuuluu esimerkiksi mobiililaajakaistan osalta EU:n halvimpien maiden joukkoon (Mobile Broadband Prices in Europe 2018). Kansallisesti voidaan katsoa ääniviestintä- ja laajakaistapalveluiden hintatason olevan kohtuullinen.

Lisäksi tukikeinona vähävaraisten viestintäpalveluiden käytölle on olemassa esimerkiksi toimeentulotuki, jonka voidaan katsoa täyttävän direktiivin johdantokappaleessa 219 esitetty viestintätarkoituksiin osoitettu lisätuen vaatimus. Laissa toimeentulotuesta (1412/1997) 7 a §:ssa on määritelty toimeentulotuen perusosa, joka on tarkoitettu myös puhelimen ja tietoliikenteen käytöstä aiheutuvien kulujen kattamiseen.

Teledirektiivin 85 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on kansalliset olosuhteet huomioon ottaen varmistettava, että tarvittaessa tuetaan vammaisia kuluttajia. Jäsenmaiden tulee tarvittaessa toteuttaa erityistoimenpiteitä kohtuuhintaisuuden varmistamiseksi. Saatavilla tulee olla päätelaitteita ja käyttömahdollisuuksia edistäviä erityislaitteita ja erityispalveluja, jotka sisältävät direktiivin mukaisesti myös eri viestintämuotojen täydelliseen interaktiivisuuteen perustuvia palveluja ja välityspalveluja.

Laajakaistapalveluiden osalta saatavuus kaikille on varmistettu valtioneuvoston asetuksella kuulo-, puhe- ja näkövammaisille tarjottavien yleisten puhelinpalvelujen vähimmäisvaatimuksista. Tarjottavan liittymän tulee olla tasalaatuinen, mm. etätulkkauspalveluiden toimivuuden vuoksi. Nopeudeksi on määritelty symmetrinen 512 kilobittiä sekunnissa.

Käytännössä asetusta ei ole tarvinnut soveltaa kertaakaan, sillä ongelmia ei ole esiintynyt. Liikenne ja viestintäministeriö järjesti 9.5.2019 yhteisen tilaisuuden teleyrityksille ja erityisryhmiä edustaville tahoille. Direktiivin tarkoittamia erityisryhmien palveluille sopivia liittymiä ja ratkaisuja pidettiin yleisesti hyvin saatavilla olevina, eikä erityisiä ongelmia tai muutostarpeita ole valmistelussa tuotu esille.

Lisäksi erityisryhmien tukemiseen käytössä on erityisesti sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalta kommunikoinnin apuvälineiden hankintaan soveltuvia tukia, mm. vammaispalvelulakiin (380/1987), terveydenhuoltolakiin (1326/2010) ja tulkkauspalvelulakiin (133/2010) perustuen. Nykytilanteen ja nykyisen sääntelyn voidaan näiltä osin katsoa täyttävän teledirektiivin vaatimukset.

3.7 Numerointi

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 14 luku sisältää säännökset numeroinnista. Lain 98 §:n mukaan Liikenne- ja viestintäviraston määräyksellä määrätään Suomen jakautumisesta telealueisiin. Lain 99 §:n mukaan Liikenne- ja viestintävirastolla on toimivalta antaa numerointia koskevat tarkemmat määräykset sekä lain 100 §:n mukainen toimivalta päättää teleyritysten ja muiden henkilöiden käyttöön myönnettävistä numeroista ja tunnuksista. Lain 14 luku sisältää myös säännökset numeron tai tunnuksen käyttöoikeuden peruuttamisesta, puhelinnumeron siirrettävyydestä ja sitä koskevista Liikenne- ja viestintäviraston määräyksistä, televiestinnästä Euroopan talousalueella sekä yleisestä ulkomaantunnuksesta.

Liikenne ja viestintävirasto on antanut määräyksen (32 M) yleisen puhelinverkon numeroinnista, jota sovelletaan yleisissä puhelinverkoissa käytettäviin numeroihin ja tunnuksiin. Kansallinen numerointisuunnitelma perustuu kansainvälisen televiestintäliiton suositukseen E.164. Numeroita ja tunnuksien käyttöoikeuksia myönnetään kirjallisen hakemuksen perusteella pää-

asiassa teleyrityksille. Kuitenkin esimerkiksi lyhytsanomapalvelunumeroiden (SMS) käyttöoikeuksia myönnetään suoraan palveluntarjoajille, jotka käytännössä joutuvat kuitenkin tekemään teletoimintailmoituksen. Muita numerointia koskevia määräyksiä ovat lain 103 §:n nojalla annettu siirrettävyysmääräys (46 M) sekä lain 135 §:n nojalla annettu määräys liittymän estopalveluista (35 M). Puhelinnumeroiden siirrettävyysmääräyksellä määrätään siitä, mitkä puhelinnumerot ovat siirrettäviä sekä miten siirrettävyys ja ohjaus toteutetaan teknisesti. Estomääräyksen tarkoituksena on tuoda tilaajan saataville estopalveluita, joilla voitaisiin estää puhelut, tekstiviestit tai datapalvelut lisämaksullisiin palveluihin.

Teledirektiivin säännökset, jotka edellyttävät uutta sääntelyä

Numerointia koskeva kansallinen sääntely vaatii muutoksia teledirektiivin vaatimusten täyttämiseksi. Direktiivin 93 artiklan 4 kohta edellyttää, että jäsenvaltiot asettavat saataville muiden kuin maantieteellisten numeroiden alueen, joka on tarkoitettu muihin kuin henkilöiden väliseen viestintäpalveluun unionin alueella. Käytännössä kyseinen alue on siis tarkoitettu koneiden väliseen viestintään. Kyseisiä numeroita voidaan jatkossa käyttää myös oman alueen ulkopuolella. Tällä hetkellä kyseistä aluetta ei olla määritelty kansallisesti, joten Liikenne- ja viestintävirasto tulee määrittelemään edellä mainitun alueen voimassa olevan 99 §:n nojalla annettavaan numerointimääräykseen. Direktiivin 93 artiklan 4 kohdan mukaisesti jäsenvaltioiden olisi myös varmistettava, että numeroalueiden käytön ehdot ja niiden valvonta olisivat yhtä tiukat jäsenvaltion maatunnuksen sisällä tarjottavissa palveluissa kuin myös maatunnuksen ulkopuolella. Direktiivin vaatimus tulee edellyttämään uutta sääntelyä numerointimääräykseen siitä, että numeroiden ja tunnusten käyttöoikeuden myöntämisen ehdot ovat yhtäläiset riippumatta siitä, onko käyttöoikeus oman alueen sisällä vai sen ulkopuolella. Käytännössä tämä voi kuitenkin aiheuttaa haasteita eri maiden kuluttajansuojalainsäädännön tulkinnassa.

Direktiivin 93 artiklan 4 kohdan mukaisesti Liikenne- ja viestintäviraston on toimitettava tietoja Suomen ulkopuolella käytettävistä numeroista unionissa BERECille. Tämän implementoimiseksi tulee ottaa uusi säännös lakiin.

Teledirektiivin 93 artiklan 3 kohdan mukaisesti jäsenvaltioiden on varmistettava, että yritys, jolle myönnetään numeroiden käyttöoikeuksia, ei syrji muita sähköisten viestintäpalveluiden tarjoajia niiden palvelujen käyttöön tarvittavien numerovarojen osalta. Tämä edellyttää lisäystä lakiin.

Direktiivin 94 artiklan 6 kohdan mukaan, jos numerojen myönnettyihin käyttöoikeuksiin liittyy oman alueen ulkopuolista käyttöä, tulisi toimivaltaisten viranomaisten liittää käyttöehtoihin erityisehtoja, jotta voitaisiin varmistaa jäsenvaltioissa, joissa numeroita käytetään, sovellettavan kansallista lainsäädäntöä. Liikenne- ja viestintävirasto voi voimassa olevan lain mukaisesti asettaa numeron käytölle numeroinnin selkeyden ja tehokkuuden ja käyttäjien etujen varmistamiseksi tarpeellisia ehtoja. Direktiivin vaatimus kirjattaisiin Liikenne- ja viestintäviraston määräykseen, jossa käsitellään numeroiden ja tunnusten käyttöoikeuden myöntämisen ehtoja.

Direktiivin 106 artiklan 6 kohdan mukaan kansalliset viranomaiset voivat määrätä numeroiden yleisestä vaihto- ja siirtämisprosessista, ottaen huomioon kansalliset säädökset sekä teknisen toteutettavuuden ja palvelujen jatkuvuuden. Artiklan 6 kohta jättää siis edellä mainitun liikkumavaran määrätä yleisestä siirtämisprosessista.

Teledirektiivin 106 artiklan 3 kohdan mukaisesti loppukäyttäjällä on oikeus siirtää kansalliseen numerointisuunnitelmaan kuuluva numero vähintään kuukauden ajan. Kyseinen säännös edellyttää vastaavaa säännöstä myös lakiin. Teledirektiivin mukaista niin sanottua langatonta SIM-

parametrien vaihtamista tullaan edistämään Liikenne- ja viestintäviraston siirrettävyysmääräyksen (46 J) perustelut ja soveltaminen dokumentissa (MPS 46 J) perustuen direktiivin 93.6 ja 106.6 artiklaan. Direktiivin 106 artiklan 6 kohdan vaatimus, jonka mukaisesti tilaajan sopimus päättyy automaattisesti, kun sopimus saadaan päätökseen sekä luovutettavan ja vastaanottavan teleyrityksen tiedottaminen siirtoprosessin etenemisestä vaatii lain tasoista tarkennusta. 106 artiklan 6 kohdan mukainen mahdollisuus määrätä yleisestä numeroiden siirto- ja vaihtoprosessista tullaan täsmentämään voimassa olevan lain 103 §:n Liikenne- ja viestintäviraston määräysvaltaa laajentamalla.

Direktiivin 96 artikla velvoittaa jäsenvaltioita varmistamaan loppukäyttäjän mahdollisuuden käyttää kadonneita lapsia koskevaa vihjepuhelinnumeroa. Tällä hetkellä kadonneita lapsia koskeva vihjepuhelinnumero 116 000 on numerointipäätöksellä myönnetty Hätäkeskuslaitokselle ja lasten auttava puhelin 116 111 Mannerheimin lastensuojeluliitolle. 116-numeroiden toimivuutta tullaan käsittelemään numerointimääräyksen (32 S) perustelut ja soveltaminen dokumentissa (MPS 32 S)

Teledirektiivin säännökset, jotka eivät edellytä uutta sääntelyä

Teledirektiivin 93 artikla käsittelee numeroalueita ja numeroiden hallintaa koskevaa. Suurimmaksi osaksi artiklan sääntely on sisällytetty voimassa olevaan lakiin lukuun ottamatta edellä mainittuja muutoksia, joita muiden kuin maantieteellisten numeroiden käyttö vaatii. Nykyisen lain 98, 99, 100, 105, 303 ja 304 § vastaavat suurinta osaa säännöksistä hallinnon yleislakien lisäksi. Direktiivin 93 artiklan mukaisesti jäsenvaltiot voivat myös sopia yhteisen numerointisuunnitelman käytöstä, mikä ei edellytä uutta sääntelyä. Teledirektiivin 93 artiklan 2 kohta mahdollistaa numerojen käyttöoikeuden myöntämisen muillekin kuin sähköisiä viestintäverkkoja tai –palveluja tarjoaville yrityksille, jos saatavilla on riittävästi asianmukaisia numerovaroja. Käytännössä Liikenne- ja viestintävirasto ei myönnä muille kuin teletoimintailmoituksen tehneille teleyrityksille ja palveluntarjoajille numeroiden käyttöoikeuksia, vaikka nykyinen lainsäädäntö tämän mahdollistaisikin. Tälläkin hetkellä voidaan jo myöntää poikkeuksena lyhytsanomapalvelunumeroita ja 116-alkuisia yleiseurooppalaisia palvelunumeroita muillekin kuin teletoimintailmoituksen tehneille toimijoille, joten uutta sääntelyä ei tarvita.

Direktiivin 94 artikla sisältää säännökset numeroiden käyttöä koskevista myöntämismenettelyistä, joita vastaavat säännökset löytyvät pääosin nykyisen lain 100 §:stä, numerointimääräyksen 4 ja 5 §:stä sekä hallinnon yleislaeista. Numerointimaksuista säädetään 95 artiklassa, jonka mukaisesti toimivaltaisilla viranomaisilla on mahdollisuus asettaa maksuja numeroiden käyttöoikeuksien johdosta. Vastaava säännös löytyy voimassa olevan lain 296 §:stä sekä maksuperustelaista (150/1992).

Numeroiden ja palveluiden käyttöoikeuksista säädetään 97 artiklassa, joka edistää loppukäyttäjien mahdollisuutta käyttää kaikkia numeroita unionin alueella. Sääntely kuitenkin vastaa jo olemassa olevaa 104 §:ää sekä numerointimääräyksen sääntelyä.

Direktiivin 106 artiklan 2 kohdan mukaisesti jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että kaikilla käyttäjillä, joilla on kansalliseen numerointisuunnitelmaan sisältyvä numero, on oikeus säilyttää numeronsa riippumatta palveluntarjoajasta. Kyseinen säännös vastaa voimassa olevan lain 102 §:ää. Artiklan 4 kohta, jonka mukaan on varmistettava siirrettävyyteen liittyvän hinnoittelun kustannuslähtöisyys ja se, ettei loppukäyttäjille aiheudu välittömiä kustannuksia, on jo sisällytetty myös 102 §:ään.

Direktiivin 106 artiklan 5 kohdan mukaisesti numeroiden siirtäminen ja niiden aktivointi olisi toteutettava mahdollisimman nopeasti. Joka tapauksessa numero olisi saatava aktivoiduksi yhden työpäivän kuluessa, eikä palvelu saisi olla palveluntarjoajan vaihtamisen yhteydessä poissa käytöstä kauempaa kuin yhden työpäivän. Velvollisuus ei edellytä uutta sääntelyä kansallisessa lainsäädännössä, sillä Suomessa numeron aktivointi vaihdon aikana uuteen verkkoon saa kestää numerointimääräyksen mukaan enintään 10 minuuttia matkaviestinverkossa ja enintään 60 minuuttia kiinteässä puhelinverkossa.

Teledirektiivin 112 artiklan numerotiedustelupalveluiden säännökset perustuvat jo aiempaan yleispalveludirektiivin 5 ja 25 artiklaan, joten säännökset on täytäntöön pantu jo voimassa olevan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 23 lukuun.

3.8 Käyttäjän ja tilaajan oikeudet

Johdanto

Käyttäjän ja tilaajan oikeuksista viestintäpalveluissa säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain V osassa. Lain 107 §:ssä säädetään viestintäpalvelusopimuksen sopimusehdoista ja hinnastosta. Teleyrityksen on laadittava kuluttajan kanssa tehtäviä viestintäpalvelusopimuksia varten vakiosopimusehdot ja käytettävä niitä tehdessään sopimuksia kuluttajan kanssa. Sopimuksissa ei saa olla kuluttajan kannalta kohtuuttomia ehtoja tai rajoituksia. Sopimusehdot on myös laadittava selkeällä ja ymmärrettävällä kielellä. Teleyrityksen on julkaistava käyttämänsä vakiosopimusehdot sekä viestintäpalveluja koskevat hinnastot.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 108 §:ssä säädetään viestintäpalvelusopimuksen muodosta ja sisällöstä. Sopimuksessa on yksilöitävä teleyrityksen nimi ja yhteystiedot. Lisäksi sopimuksessa on mainittava muun muassa sopimuksen voimassaoloaika, tarjottavien palvelujen laatu ja ominaisuudet sekä ylläpitopalvelutyypit, viestintäpalvelun toimitusaika, sopimuksen irtisanomismenettely ja irtisanomisen perusteet, mahdollisen virheen tai viivästyksen seuraamukset, miten sopimusehtojen muutoksista tiedotetaan tilaajalle, mitkä ovat tilaajan ja käyttäjän oikeudet sopimusehtojen muuttuessa, palvelujen hinnoitteluperuste tai sovellettavat hinnastot, tilaajan oikeus saada tietoja laskunsa muodostumisesta, tilaajan oikeus tehdä telelaskusta muistutus, maksun laiminlyönnin seuraamukset, teleyrityksen oikeus lopettaa palvelujen tarjoaminen tai rajoittaa palvelun käyttöä ja käyttörajan suuruus sekä ohjeet siitä, miten kuluttaja voi seurata laskun kertymistä.

Lain 109 §:ssä säädetään viestintäpalvelusopimuksen kestosta. Pykälän 1 momentin mukaan viestintäpalvelusopimus on voimassa toistaiseksi, jollei erikseen toisin sovita. Pykälän 2 momentissa säädetään kuluttajan kanssa tehtävän määräaikaisen viestintäpalvelusopimuksen enimmäiskestosta. Teleyritys saa momentin nojalla tehdä kuluttajan kanssa enintään 24 kuukauden määräaikaisen sopimuksen. Jos teleyritys tarjoaa pidempää kuin 12 kuukauden sopimusta, kuluttajalle on tarjottava myös mahdollisuus tehdä 12 kuukauden määräaikainen sopimus. Pykälän 3 momentti sisältää niin sanotun ketjutuskiellon. Teleyritys ei saa siten jatkaa määräaikaista sopimusta uudella määräaikaisella sopimuksella ilman tilaajan kanssa tehtyä uutta kirjallista sopimusta.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 114 §:n 4 momentissa säädetään teleyrityksen velvollisuudesta ilmoittaa tilaajalle sopimusehtojen muutoksesta. Momentin mukaan teleyrityksen on ilmoitettava tilaajalle sopimusehtojen muutoksesta, niiden sisällöstä ja muutoksen perusteesta viimeistään kuukautta ennen kuin muutetut ehdot tulevat voimaan. Samalla on ilmoitettava myös tilaajan oikeudesta irtisanoa sopimuksensa heti päättyväksi, jos tämä ei hyväksy muutettuja sopimusehtoja. Lain 116 §:ssä puolestaan säädetään tilaajan irtisanomisoikeudesta

näissä tilanteissa. Tilaajalla on oikeus irtisanoa viestintäpalvelusopimus heti päättyväksi, jos teleyritys ilmoittaa muuttavansa sopimusehtoja tilaajan vahingoksi. Määräaikaisten sopimusten kohdalla irtisanomisoikeutta ei kuitenkaan ole, jos sopimusehtojen muutos johtuu verolainsäädännön muutoksista.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 118-124 §:t sisältävät viestintäpalvelusopimuksia koskevan virhe-, vastuu- ja korvaussääntelyn. Mainituissa pykälissä säädetään viestintäpalvelun toimituksen viivästyksestä ja oikeudesta pidättyä maksusta, viestintäpalvelun toimituksen keskeytyksestä ja muusta viestintäpalvelun virheestä, virheen oikaisusta, hinnanalennuksesta, sekä viivästyksen tai keskeytyksen ja muun virheen nojalla maksettavista korvauksista (vakiokorvauksesta toimituksen viivästyksestä, vakiohyvityksestä toimituksen keskeytyessä, vahingonkorvauksesta toimituksen viivästyessä sekä vahingonkorvauksesta toimituksen keskeytyessä ja muusta viestintäpalvelun virheestä).

Teledirektiivin säännökset, jotka edellyttävät uutta sääntelyä

Teledirektiivin loppukäyttäjien oikeuksia koskeva sääntely edellyttää sähköisen viestinnän palveluista annetun lain V osan muuttamista erinäisin osin. Teledirektiivin 99 artiklan syrjimättömyysvaatimus, jonka mukaan sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajat eivät saa soveltaa loppukäyttäjiin erilaisia vaatimuksia tai yleisehtoja loppukäyttäjien kansalaisuuteen, asuinpaikkaan tai sijoittautumispaikkaan liittyvistä syistä, paitsi jos erilainen kohtelu on objektiivisesti perusteltua, on uutta sääntelyä. Laki sähköisen viestinnän palveluista ei sisällä vastaavaa säännöstä ja sitä tulisi tältä osin täydentää.

Teledirektiivin 102 artiklassa säädetään viestintäpalvelujen tarjoajan velvollisuudesta antaa laajasti tietoja kuluttajalle ennen sopimuksen tekemistä tämän kanssa. Annettavat tiedot käsittävät sekä kuluttajaoikeusdirektiivin 5 ja 6 artiklan tiedot, että direktiivin VIII liitteessä säädetyt tiedot. Viestintäpalvelun tarjoajan on myös annettava kuluttajalle ennen sopimuksen tekemistä maksuton ja helppolukuinen sopimustiivistelmä, jossa esitetään keskeiset osat tietovaatimuksista. Sääntely on uutta ja korvaa yleispalveludirektiivin viestintäpalvelusopimuksen sisältöä koskevan sääntelyn. Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 108 §:ssä säädetään tällä hetkellä sopimuksen sisältöä koskevista yksityiskohtaisista vaatimuksista. Lakia olisi tältä osin muutettava vastaamaan teledirektiivin vaatimuksia.

Teledirektiivin 103 artiklassa säädetään teleyrityksen velvollisuudesta julkaista esimerkiksi käyttämänsä vakiosopimusehdot, hinnastot ja hätäpalvelun saatavuutta koskevia tietoja. Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 107 §:ssä säädetään tietojen julkaisemisesta. Teledirektiivin tietojen julkaisuvelvollisuus on kuitenkin osin laajempi ja eräitä sellaisia tietoja, joista yleispalveludirektiivin mukaan on tullut tiedottaa vaan tilaajia, on siirretty teleyrityksen yleisen julkaisuvelvollisuuden piiriin. Tältä osin lakia olisi tarpeen muuttaa.

Teledirektiivin 103 artiklan mukaan toimivaltaisten viranomaisten on varmistettava, että loppukäyttäjillä on maksuton käyttöoikeus vähintään yhteen riippumattomaan vertailuvälineeseen, jonka avulla he voivat vertailla erityisesti viestintäpalvelujen hintoja. Liikenne- ja viestintävirasto ylläpitää jo tällä hetkellä paikkatietoon pohjautuvaa Monitori-palvelua. Palvelussa tietoja voi tarkastella joko alueellisesti Suomen kartalla tai lähialuenäkymässä valitun osoitteen perusteella. Palvelu on täysin ilmainen selaimessa toimiva palvelu, johon ei tarvitse kirjautua tai rekisteröityä. Monitori-palvelu sisältää tietoja mobiililaajakaistaliittymistä, kiinteistä laajakaistaliittymistä, yleispalvelualueista ja yleispalveluyrityksistä sekä laajakaistahankkeesta. Palvelun kautta saa tietoja alueella tarjolla olevista laajakaista- ja puhepalveluista, eri tekniikoista ja tarjotuista liittymänopeuksista sekä alueella palveluja tarjoavista yrityksistä. Palvelun kautta saa vertailutietoa myös toteutuneista tiedonsiirtonopeuksista, jotka perustuvat käyttäjien tekemiin

mittauksiin. Palvelu tarjoaa tietoa myös alueen hintatasosta. Liikenne- ja viestintäviraston ylläpitämän palvelun voidaan katsoa täyttävän direktiivin 103 artiklan 2 ja 3 kohdassa asetetut vaatimukset vertailuvälineelle, jolloin direktiivin implementoimiseksi ei olisi tarpeen luoda uutta vertailuvälinettä. Vertailuvälineen ylläpito olisi kuitenkin tarpeen lisätä Liikenne- ja viestintäviraston tehtäviin.

Vertailuvälineitä voi teledirektiivin mukaisesti olla yksi tai useampia ja ne voivat olla joko viranomaisten ylläpitämiä tai kaupallisesti ylläpidettyjä. Teledirektiivin 103 artiklan 2 kohdan mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi vertailuvälineen tarjoajan pyynnöstä sertifioitava sellainen vertailuväline, joka täyttää direktiivin vaatimukset. Myös tältä osin lakia olisi tarpeen täydentää lisäämällä Liikenne- ja viestintävirastolle valtuudet hyväksyä vertailuväline.

Direktiivin 105 artiklassa 1 kohdassa säädetään kuluttajan kanssa tehtävien määräaikaisten viestintäpalvelusopimusten enimmäiskestosta. Säännös koskee paitsi kuluttajien kanssa tehtäviä sopimuksia, myös mikroyritysten, pienten yritysten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kanssa tehtäviä sopimuksia, elleivät ne nimenomaisesti ole sopineet jättäytyvänsä sääntelyn ulkopuolelle. Säännös ei ole täysharmonisoiva, vaan jäsenvaltiot voivat kansallisesti säätää lyhyemmästä määräaikaisten sopimusten enimmäiskestosta. Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain määräaikaisten sopimusten enimmäiskestoa koskeva 109 §:n 2 momentti koskee ainoastaan kuluttajia. Tältä osin sääntelyä soveltamisalaa olisi tarpeen laajentaa koskemaan edellä kuvattuja tahoja.

Teledirektiivin 105 artiklan 3 kohdassa säädetään loppukäyttäjän oikeudesta irtisanoa määräaikainen viestintäpalvelusopimus tilanteessa, jossa määräaikainen sopimus jatkuu automaattisesti sopimuskauden päättymisen jälkeen. Tällöin loppukäyttäjällä on oikeus irtisanoa sopimus milloin tahansa jäsenvaltion määrittelemällä enintään kuukauden irtisanomisajalla. Tällä hetkellä sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa säädetään ns. ketjutuskiellosta määräaikaisten sopimusten osalta. Sääntelyä on muutettava vastaamaan teledirektiivin vaatimuksia. Muutokset eivät kuitenkaan merkitse olennaista muutosta nykysääntelyyn.

Teledirektiivin 105 artiklan 4 kohdassa säädetään loppukäyttäjän oikeudesta irtisanoa sopimus teleyrityksen muuttaessa sopimusehtoja. Loppukäyttäjällä ei kuitenkaan ole oikeutta irtisanoa sopimusta muun muassa silloin, jos unionin oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä suoraan edellytetään kyseisiä muutoksia. Teledirektiivin kyseisen artiklan mukainen poikkeus on laajempi kuin voimassa olevassa sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 116 §:n 1 momentissa, jossa poikkeus koskee ainoastaan verolainsäädännön muutoksia. Teledirektiivin täytäntöönpano edellyttää tältä osin kyseisen momentin muuttamista. Uutta sääntelyä on myös se, että loppukäyttäjä voi direktiivin 105 artiklan mukaan käyttää oikeuttaan irtisanoa sopimus teleyrityksen muuttaessa sopimusehtoja kuukauden kuluessa ilmoituksesta. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin pidentää oikeuden käyttöaikaa kolmella kuukaudella. Myös tältä osin lakia on tarpeen täydentää.

Myös direktiivin 105 artiklan 6 kohta edellyttää sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamista. Kohdan mukaan tilanteessa, jossa loppukäyttäjällä on oikeus irtisanoa sopimus ennen sovitun sopimuskauden päättymistä, loppukäyttäjältä ei saa periä muuta korvausta kuin korvauksen hänen haltuunsa jäävästä sopimukseen sisältyvästä päätelaitteesta. Teleyrityksen on myös poistettava päätelaitteen käyttöä koskevat estot viimeistään silloin, kun edellä mainittu korvaus on suoritettu teleyritykselle.

Teledirektiivin 106 artiklassa säädetään palvelun jatkuvuuden turvaamisesta internetyhteyspalvelun tarjoajaa vaihdettaessa. Artiklan 1 kohdan mukaan palveluntarjoajien on varmistettava internetyhteyspalvelun jatkuvuus palveluntarjoajaa vaihdettaessa lukuun ottamatta tilanteita,

joissa se on teknisesti mahdotonta toteuttaa. Sähköisen viestinnän palveluista annettu laki ei sisällä vastaavaa sääntelyä ja lakia olisi näin ollen tältä osin täydennettävä teledirektiivin panemiseksi täytäntöön.

Teledirektiivin 107 artikla koskee teleyrityksen tarjoamien erilaisten palvelujen pakettia. Jos kuluttajalle tarjottuun palvelujen tai palvelujen ja päätelaitteiden yhdistelmään eli pakettiin sisältyy vähintään internetyhteyspalvelu tai numeroihin perustuva henkilöiden välinen viestintäpalvelu, kaikkiin pakettiin kuuluviin palveluihin ja päätelaitteisiin sovelletaan direktiivin keskeisiä säännöksiä, jotka koskevat sopimustiivistelmää, tietojen julkaisemista sekä sopimuksen kestoa, irtisanomista ja vaihtamista. Näitä direktiivin säännöksiä olisi sovellettava palvelupaketin kaikkiin osiin, myös päätelaitteisiin sekä muihin palveluihin, kuten digitaaliseen sisältöön tai digitaalisiin palveluihin ja niihin sähköisen viestinnän palveluihin, jotka eivät suoraan kuulu momentissa mainittujen pykälien soveltamisalaan.

Direktiivin 107 artiklassa ei määritellä tarkemmin teleyrityksen tarjoamien palvelujen pakettia. Direktiivin 283 johdantokappaleen mukaisesti teleyrityksen kuluttajalle toimittamien tai myymien palvelujen ja päätelaitteiden katsotaan muodostavan paketin, jos sen osat toimittaa tai myy sama teleyritys samalla sopimuksella taikka toisiinsa läheisesti liittyvillä tai kytketyillä sopimuksilla ja yksi teleyrityksen myymistä palveluista on internetyhteyspalvelu tai numeroihin perustuva henkilöiden välinen viestintäpalvelu.

Edelleen direktiivin 107 artiklan 2 kohdan mukaan, jos kuluttajalla on oikeus irtisanoa mikä tahansa paketin osa sillä perusteella, että kyseinen yhdistelmän osa ei ole ollut sopimuksen mukainen tai sitä ei ole toimitettu, jäsenvaltioiden on säädettävä, että kuluttajalla on oikeus irtisanoa sopimus kaikkien yhdistelmän osien osalta.

Artiklan 3 kohdan mukaan saman palveluntarjoajan, joka tarjoaa internetyhteyspalveluja tai numeroihin perustuvia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja, tarjoamien tai välittämien lisäpalvelujen tai päätelaitteiden tilaaminen ei saa pidentää sen voimassa olevan sopimuksen alkuperäistä sopimuskautta, johon kyseiset palvelut tai päätelaitteet lisätään, ellei kuluttaja nimenomaisesti toisin sovi tilatessaan lisäpalvelut tai päätelaitteet.

Artiklan 4 kohdan mukaan 1 ja 3 kohtaa sovelletaan kuluttajien lisäksi myös mikroyrityksiin, pieniin yrityksiin tai voittoa tavoittelemattomiin yhteisöihin, elleivät ne ole nimenomaisesti sopineet jättäytyvänsä näiden säännösten ulkopuolelle.

Teledirektiivin säännökset, jotka eivät edellytä uutta sääntelyä

Direktiivin 106 artiklan 7 ja 8 kohdan mukaan jäsenvaltion on vahvistettava säännöt asianmukaisista seuraamuksista ja korvauksista loppukäyttäjälle, jos teleyritys ei noudata artiklan vaatimuksia. Sähköisen viestinnän palveluista annettu laki sisältää jo nykyisellään virhe-, vastuu- ja korvaussääntelyn (118-124 §), jota esitetään sovellettavaksi myös 106 artiklan mukaisiin teleyrityksen velvoitteisiin turvata internetyhteyspalvelun jatkuvuus palveluntarjoajaa vaihdettaessa. Tältä osin lainsäädäntöä ei ole näin ollen tarpeen muuttaa.

Teledirektiivin 115 artiklaan liittyvässä liitteessä säädetään niistä toiminnoista ja palveluista, joita kansallinen sääntelyviranomainen voi vaatia internetyhteydentarjoajilta sekä numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajilta. Niiden tarjoamista ei ole välttämätöntä vaatia yrityksiltä, jos jäsenvaltio osapuolia kuultuaan katsoo, että tällaisia palveluja ja toimintoja on riittävästi saatavilla. Liitteessä mainittu kuluttajien mahdollisuus maksaa liittymästä ja puhelinpalveluista ennakkoon toteutuu niin sanottujen pre paid- liittymien muodossa,

joten velvoitetta yrityksille tarjota tällaista palvelua ei esitetä täytäntöön pantavaksi. Mahdollisena vaadittavana palveluna direktiivissä mainitaan kuluttajan mahdollisuus maksaa yleisen sähköisen viestintäverkon liittymämaksut maksuerissä. Tämä kuluttajien mahdollisuus on nykyisin pantu täytäntöön yleispalveluliittymien osalta sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 88 §:n 2 momentissa, eikä sitä esitetä laajennettavaksi. Mahdollisina vaadittavana toimintoina direktiivissä mainitaan myös hintaneuvonta. Hintaneuvontatoiminnon avulla tilaajat voisivat pyytää teleyritystä ilmoittamaan mahdollisesti tarjolla olevista vaihtoehtoisista edullisemmista hinnoista. Säännös ei edellytä täytäntöönpanoa, sillä teleyrityksille ehdotetaan 129 §:ssä velvollisuutta antaa tilaajille vähintään kerran vuodessa tietoja viestintäpalvelujen edullisimmista hinnoista. Lisäksi myös kilpailutilanne markkinoilla johtaa käytännössä siihen, että kilpailevat teleyritykset markkinoivat tehokkaasti liittymiään ja edullisempia hintojaan.

Uutena mahdollisena vaadittavana toimintona direktiivissä mainitaan sähköpostien edelleen lähetys tai pääsy sähköpostiin internetyhteyspalvelun tarjoajan kanssa tehdyn sopimuksen irtisanomisen jälkeen, jos se on teknisesti mahdollista. Säännöstä ei tässä hallituksen esityksessä ehdoteta pantavaksi täytäntöön, sillä teleyritysten sähköpostipalveluiden kanssa kilpailee lukuisa joukko muita sähköpostipalveluita ja monet niistä ovat varsin suosittuja. Tarjolla on myös palveluita, jotka lupaavat saman osoitteen olevan käytössä koko eliniän (iki.fi).

Kansalliset muutostarpeet

Lakia sähköisen viestinnän palveluista sovelletaan monelta osin kuluttajien lisäksi kaikkiin tilaajiin, myös yritysasiakkaisiin. Osa sääntelystä soveltuu muihin kuin kuluttajiin kuitenkin ainoastaan, jos sopimuspuolet eivät ole toisin sopineet eli sääntely on dispositiivista. Osa lain sääntelystä on kuitenkin myös yritysten keskinäisissä sopimuksissa pakottavaa, eikä siitä näin ollen ole mahdollista sopia toisin. Lain 116 §:n sääntely viestintäpalvelusopimuksia koskevista irtisanomisajoista – ja menettelyistä on pakottavaa sääntelyä myös suhteessa yritysasiakkaisiin. Pykälän 1 momentin mukaan tilaajalla on oikeus irtisanoa toistaiseksi voimassa oleva viestintäpalvelusopimus suullisesti tai kirjallisesti kahden viikon irtisanomisajalla. Ennen sähköisen viestinnän palveluista annetun lain antamista tämä sääntely oli kuitenkin yritysasiakkaisen osalta dispositiivista, eikä lainsäädäntöä ollut sen esitöiden mukaan tältä osin tarkoitus muuttaa. Voimassa olevan lain mukaan yritysasiakkaat voivat näin ollen irtisanoa toistaiseksi voimassa olevat viestintäpalvelusopimukset yrityksen koosta riippumatta suullisesti kahden viikon irtisanomisajalla, eikä asiasta voi sopia toisin yritysten välillä. Tämä kaventaa yritysten sopimusvapautta. Täsmentämällä lakia vastaamaan ennen nykyisen lain antamista voimassa ollutta lainsäädäntöä, laajennettaisiin yritysten sopimusvapautta, mutta kuluttajia suojattaisiin kuten nykyisinkin.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain virhe- ja viivästyssääntely on muiden tilaajien kuin kuluttajien osalta dispositiivista sääntelyä eli sopimuspuolten on mahdollista sopia asiasta toisin. Sääntely soveltuu siten myös yritysten välisiin viestintäpalvelusopimuksiin riippumatta yrityksen koosta. Isot yritykset tilaajina ovat kuitenkin eri asemassa esimerkiksi neuvotteluvoiman suhteen kuin kuluttajat, eivätkä ne tarvitse vastaavaa suojaa kuin kuluttajat tai pienet yritykset. Teledirektiivin loppukäyttäjien oikeuksia koskeva sääntely koskee monelta osin kuluttajien lisäksi mikroyrityksiä, pieniä yrityksiä ja voittoa tavoittelemattomia yhteisöjä, mutta ei suuria yrityksiä. Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain virhe- ja viivästyssääntelyn soveltamisala olisi tarpeen supistaa teledirektiiviä vastaavasti koskemaan kuluttajien lisäksi vain mikroyrityksiä, pieniä yrityksiä ja voittoa tavoittelemattomia yhteisöjä, jos ne eivät ole asiasta toisin sopineet.

Matkaviestinverkon puhelinliittymäsopimusten kuluttajakaupassa on esiintynyt ongelmia, jotka liittyvät kuluttajien tietämykseen oman voimassa olevan liittymäsopimuksensa voimassaoloajasta. Kuluttajat eivät tavanomaisesti kaupantekotilanteessa välttämättä tiedä tai muista sitä, onko heidän käytössään oleva liittymäsopimus määräaikainen vai toistaiseksi voimassa oleva ja jos kyseessä on määräaikainen sopimus, milloin sopimus päättyy. Tämä vaikeuttaa palveluntarjoajan vaihtamista. Lakiin olisi tämän vuoksi tarpeen lisätä säännös teleyrityksen velvollisuudesta tarjota kuluttajalle palvelua, josta kuluttaja voi viipymättä tarkistaa matkaviestinverkon määräaikaisen liittymäsopimuksensa päättymispäivämäärän. Palvelun tulisi olla kuluttajalle ilmainen ja helppokäyttöinen.

Viestintäpalvelumarkkinoilla on esiintynyt menettelytapoja, joissa teleyritys on perinyt kuluttajalta maksun, jos kuluttaja on perunut matkaviestinverkon liittymää koskevan sopimuksen ja numeronsiirtopyynnön ennen numeronsiirron toteutumista. Tällaiset menettelytavat rajoittavat kilpailua ja heikentävät kuluttajan mahdollisuutta vaihtaa operaattoria. Kuvattu menettelytapa voidaan katsoa nykyisenkin sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 107 §:n 1 momentissa nojalla kohtuuttomaksi sopimusehdoksi ja siten kielletyksi. Lakia olisi kuitenkin selvyyden vuoksi tarpeen täsmentää siten, että laissa nimenomaisesti säädettäisiin, että kuluttajalta ei voida periä maksuja ennen kuin liittymä on käytettävissä.

3.9 Tietoturva

Suomessa viestintäverkkojen turvallisuus on korkealla tasolla kansainvälisessä vertailussa. Kotimaisten viestintäverkkojen merkittävät häiriöt ovat vähentyneet viime vuosina selvästi. Merkittävien tietoturvaloukkausten tai -uhkien määrä vaihtelee vuosittain, mutta keskimäärin Liikenne- ja viestintävirasto on vastaanottanut muutamia ilmoituksia kuukaudessa. Suurin osa tapauksista koskee tietojärjestelmien tietomurtoja tai niiden luvatonta käyttöä, teleyritysten järjestelmien haavoittuvuuksia tai teleyritysten verkkojen kautta tehtyjä isoja palvelunestohyökkäyksiä. Pitkäkestoisimmat häiriöt ovat Suomessa aiheutuneet viime vuosien aikana sääolosuhteiden seurauksena.

Sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin sisältyvä tietoturvasääntely kohdistuu varsin laajaan joukkoon erilaisia toimijoita. Tämä johtuu siitä, että teleyrityksen käsite on kansallisessa lainsäädännössä ollut hyvin laaja ja lisäksi kansallinen lainsäädäntö sisältää myös muita viestinnän välittäjiä ja esimerkiksi yhteisötilaajia koskevia tietoturvavelvoitteita. Tästä syystä teledirektiivin tietoturvaa koskevat velvoitteet on pääosin saatettu voimaan nykyisellä lainsäädännöllä.

Teledirektiivin säännökset, jotka edellyttävät uutta sääntelyä

Teledirektiivin 40 artiklan 2 kohta edellyttää, että jäsenmaan toimivaltaisen viranomaisen on tarvittaessa ilmoitettava tietoturvapoikkeamista muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille ja ENISA:lle. Nykyisessä sääntelyssä ei ole tällaista ilmoitusvelvollisuutta, joten sääntelyä on tältä osin täydennettävä.

Teledirektiivin 41 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaisilla viranomaisilla on valtuudet vaatia yleisten sähköisten viestintäverkkojen tai yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajia teettämään pätevällä riippumattomalla elimellä tai toimivaltaisella viranomaisella turvallisuustarkastuksen ja toimittamaan sen tulokset toimivaltaiselle viranomaiselle. Direktiivin mukaan palveluntarjoaja maksaa tarkastuksen kustannukset. Nykyisessä sääntelyssä ei ole säädetty kustannustenjaosta, joten sääntelyä on tältä osin täydennettävä.

Teledirektiivin säännökset, jotka eivät edellytä uutta sääntelyä

Muilta osin teledirektiivin 40 ja 41 artiklojen velvoitteet sisältyvät nykyiseen lainsäädäntöön. Artiklojen sisältö on kuvattu esityksen kohdassa 2.2.4.

Nykyisen lain 29 luvussa säädetään viestintäverkkojen ja -palvelujen laatuvaatimuksista. Lain 243 §:n mukaan yleiset viestintäverkot ja -palvelut sekä niihin liitettävät viestintäverkot ja -palvelut on suunniteltava, rakennettava ja ylläpidettävä siten, että sähköinen viestintä on tekniseltä laadultaan hyvää ja tietoturvallista. Tietoturvalla tarkoitetaan hallinnollisia ja teknisiä toimia, joilla varmistetaan se, että tiedot ovat vain niiden käyttöön oikeutettujen saatavilla, että tietoja eivät voi muuttaa muut kuin siihen oikeutetut sekä että tiedot ja tietojärjestelmät ovat niiden käyttöön oikeutettujen hyödynnettävissä. Lisäksi viestintäverkkojen ja -palvelujen tulee kestää normaalit odotettavissa olevat tietoturvauhat, niiden laatua ja toimintavarmuutta tulee voida seurata, niihin kohdistuvat merkittävät tietoturvaloukkaukset ja -uhat sekä niiden toimivuutta merkittävästi häiritsevät viat ja häiriöt tulee voida havaita eikä kenenkään tietosuojan, tietoturvan tai muiden oikeuksien tule vaarantua.

Nykyisen lain 247 §:ssä säädetään viestinnän välittäjän velvollisuudesta huolehtia tietoturvasta. Viestinnän välittäjällä tarkoitetaan lain 3 §:n 1 momentin 36 kohdan mukaan teleyritystä, yhteisötilaajaa ja sellaista muuta tahoa, joka välittää sähköistä viestintää muutoin kuin henkilökohtaisiin tai niihin verrattaviin tavanomaisiin yksityisiin tarkoituksiin. Viestinnän välittäjän käsite ulottuu lain 3 §:n 1 momentin 27 kohdassa määriteltyä teleyrityksen käsitettä laajemmaksi, sillä se kattaa myös sellaiset tahot, joiden palvelu perustuu luottamuksellisen viestin välittämiseen tietyn sähköisen palvelun sisällä, kuten Facebookissa tai Suomi24-palvelussa siltä osin kuin kyse on luottamuksellisesta viestinnästä (HE 221/2013 vp, s. 92).

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain X osassa säädetään viestinnän ja palvelujen jatkuvuuden turvaamisesta ja sen 33 luvussa säädetään tietoturvan ja häiriöiden hallinnasta sekä häiriöistä ilmoittamisesta. Luvussa säädetään muun muassa niistä toimenpiteistä, joihin teleyrityksellä on oikeus ryhtyä tietoturvasta huolehtimiseksi (272 §) sekä teleyrityksen tai muun viestintäverkon tai laitteen haltijan velvollisuudesta korjata häiriö (273 §). Sääntelyä täydentää Liikenne- ja viestintäviraston määräys 67 teletoiminnan tietoturvasta, jossa annetaan tarkentavia määräyksiä muun muassa tietoturvatoimenpiteistä.

Edellä mainitut säännökset huomioiden voidaan katsoa, ettei teledirektiivin 40 artiklan 1 kohta aiheuta muutostarpeita kansalliseen lainsäädäntöön.

Nykyisen lain 275 §:n mukaan teleyrityksen on ilmoitettava viipymättä Liikenne- ja viestintävirastolle, jos sen palveluun kohdistuu tai sitä uhkaa merkittävä tietoturvaloukkaus taikka muu tapahtuma, joka estää viestintäpalvelun toimivuuden tai häiritsee sitä olennaisesti. Teleyrityksen on ilmoitettava myös ilman aiheetonta viivästystä häiriön tai sen uhan arvioitu kesto ja vaikutukset, korjaustoimenpiteet sekä ne toimenpiteet, joilla häiriön toistuminen pyritään estämään. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, milloin häiriö on merkittävä. Liikenne- ja viestintäviraston on arvioitava, koskeeko häiriö muita Euroopan unionin jäsenvaltioita ja ilmoitettava tarvittaessa muille asiaan liittyville jäsenvaltioille. Sääntelyä täydentää Liikenne- ja viestintäviraston määräys 66 teletoiminnan häiriötilanteista, jossa annetaan tarkempia määräyksiä ilmoittamisesta ja häiriöiden merkittävyyden arvioinnista.

Lisäksi 275 §:ssä säädetään, että jos häiriöstä ilmoittaminen on yleisen edun mukaista, Liikenne- ja viestintävirasto voi velvoittaa teleyrityksen tai palvelun tarjoajan tiedottamaan asiasta

tai kuultuaan ilmoitusvelvollista tiedottaa asiasta itse. Liikenne- ja viestintävirasto toimittaa komissiolle ja Euroopan unionin verkko- ja tietoturvavirastolle vuosittain tiivistelmäraportin ilmoituksista.

Edellä mainitut säännökset huomioiden voidaan katsoa, ettei teledirektiivin 40 artiklan 2 kohta aiheuta muutostarpeita kansalliseen lainsäädäntöön lukuun ottamatta ilmoitusvelvollisuutta muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille ja ENISAlle, jolta osin sääntelyä esitetään täydennettäväksi.

Nykyisen lain 274 §:n mukaan teleyrityksen on ilmoitettava viipymättä tilaajalle ja käyttäjälle, jos sen palveluun kohdistuu tai sitä uhkaa merkittävä tietoturvaloukkaus taikka muu tapahtuma, joka estää viestintäpalvelun toimivuuden tai häiritsee sitä olennaisesti. Teleyrityksen on ilmoituksessa kerrottava häiriön tai sen uhkan arvioitu kesto. Lisäksi on kerrottava tilaajien ja käyttäjien käytettävissä olevista suojautumistoimenpiteistä, niiden todennäköiset kustannukset sekä mistä tilaaja tai käyttäjä saa lisätietoja.

Edellä mainittu sääntely huomioiden voidaan katsoa, ettei teledirektiivin 40 artiklan 3 kohta aiheuta muutostarpeita kansalliseen lainsäädäntöön.

Nykyisen lain 244 §, 247 §, 272 § ja 273 §:ssä säädetään Liikenne- ja viestintävirastolle valtuuksia antaa sitovia määräyksiä muun muassa turvallisuuspoikkeamien korjaamiseksi ja ehkäisemiseksi. Lisäksi lain 330 §:ssä ja 331 §:ssä säädetään Liikenne- ja viestintävirastolle mahdollisuus antaa valvontapäätös tai väliaikainen valvontapäätös, jonka nojalla toimija voidaan velvoittaa korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä, jos tämä ei ole noudattanut lakia tai sen nojalla annettua alemman asteista sääntelyä. Oheiset säännökset huomioiden voidaan katsoa, ettei teledirektiivin 41 artiklan 1 kohta aiheuta muutostarpeita kansalliseen lainsäädäntöön.

Nykyisen lain 315 §:ssä säädetään viranomaisten yleisestä tiedonsaantioikeudesta. Kyseinen sääntely koskee myös verkkojen ja palvelujen turvallisuuden arvioimiseksi tarpeellisia tietoja ja sen vuoksi teledirektiivin 41 artiklan 2 kohdan a alakohta ei aiheuta muutostarpeita kansalliseen lainsäädäntöön.

Nykyisen lain 325 §:ssä säädetään Liikenne- ja viestintäviraston tarkastusoikeudesta. Säännöksen nojalla Liikenne- ja viestintävirasto voi tehdä teleyrityksissä teknisiä turvallisuus- tai toimivuustarkastuksia sekä teetättää niitä riippumattomalla asiantuntijalla. Oheinen sääntely huomioiden teledirektiivin 41 artiklan 2 kohdan b alakohdan ei katsota aiheuttavan muutostarpeita kansalliseen lainsäädäntöön lukuun ottamatta kustannustenjakoa, jonka osalta sääntelyä esitetään täydennettäväksi.

Nykyisen lain 303 §, 304 §, 309 §, 315 § ja 325 §:ssä säädetään Liikenne- ja viestintäviraston tehtävistä, viranomaisten välisestä virka-avusta ja tiedonsaannista sekä tarkastuksista. Näin ollen teledirektiivin 41 artiklan 3 ja 4 kohdan ei katsota aiheuttavan muutostarpeita kansalliseen lainsäädäntöön.

Nykyisen lain 308 §:ssä säädetään eri viranomaisten välisestä yhteistyöstä. Lisäksi viranomaisten välisestä yhteistyöstä säädetään hallintolain (434/2003) 10 §:ssä. Oheisen sääntelyn nojalla voidaan katsoa, että teledirektiivin 41 artiklan 5 kohta ei aiheuta kansalliseen lainsäädäntöön muutostarpeita.

Muut muutostarpeet

Esityksessä verkko- ja tietoturvadirektiivin kansallista täytäntöönpanoa täydennettäisiin direktiivin 18 artiklan osalta. Kyseinen artikla koskee direktiivin mukaisten digitaalisten palveluiden tarjoajien, eli verkossa toimivien sähköisten markkinapaikkojen, hakukonepalveluiden ja pilvipalvelun tarjoajien sijoittautumista. Lisäksi säädettäisiin Liikenne- ja viestintäviraston oikeudesta luovuttaa salassa pidettävä asiakirja tai tieto toisen ETA-valtion valvovalle viranomaiselle tai verkko- ja tietoturvadirektiivin mukaiselle yhteistyöryhmälle. Muilta osin direktiivin sisältö ja vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön on kuvattu direktiivin täytäntöön panemiseksi annetussa hallituksen esityksessä (HE 192/2017 vp) ja direktiivin kansallisesti täytäntöönpanevat lait ovat tulleet voimaan 9 toukokuuta 2018.

3.10 Verkkotunnukset

Kansalliset muutostarpeet

Liikenne- ja viestintävirasto ylläpitää rekisteriä fi-maatunnukseen päättyvistä verkkotunnuksista sekä tietokantaa verkkotunnusten teknisistä tiedoista internetliikenteen ohjaamista varten (fi-juuri). Rekisteriä ax-maakuntatunnukseen päättyvistä verkkotunnuksista sekä niihin liittyvää verkkotunnustoimintaa hoitaa Ahvenanmaan maakuntahallitus Tasavallan presidentin asetuksen (TPa 188/2006) mukaisesti.

Verkkotunnustoiminnasta säädetään lain 21 luvussa. Laki sisältää säännökset muun muassa verkkotunnuksen muotoon, siirtämiseen ja poistamiseen. Lisäksi lailla säädetään verkkotunnusvälittäjän velvollisuuksista sekä Liikenne- ja viestintäviraston tehtävistä verkkotunnuksien ja verkkotunnushallinnon osalta. Säännöksillä edistetään turvallisten ja luotettavien digitaalisten palvelujen tarjoamista internetissä, varmistetaan verkkotunnusvälittäjien toiminnan tietoturva, sekä verkkotunnuksien saatavuus ja huolehditaan suojattujen nimien ja merkkien oikeudenhaltijoiden oikeuksista. Lain verkkotunnussääntely ei sisällä säädöksiä verkkosivujen sisältöön liittyvissä kysymyksissä.

Liikenne- ja viestintävirasto ylläpitää verkkotunnusrekisteriä, josta löytyy muun muassa verkkotunnuksien käyttäjien tiedot. Tällä hetkellä tietoja voi lain mukaisesti julkaista Liikenne- ja viestintäviraston internet-sivuilla. Erilaiset tietojärjestelmät ovat kehittyneet ja näin ollen pelkästään maininta internet-sivuista pohjautuu aikaan, jolloin verkkotunnusrekisterin tietoja julkaistiin vain entisen Viestintäviraston kotisivuilla eikä siten sovi nykyhetkeen. Nykyinen 167 § edellyttää siis neutraalimpaa sanamuotoa. Lisäksi 167 §:ssä on nykyisen tietosuojalainsäädännön kanssa ristiriidassa olevaa sääntelyä, joka tulee korjata.

Verkkotunnus rekisteröidään käyttäjälleen fi-verkkotunnusvälittäjäksi rekisteröityneen toimijan kautta. Ainoastaan 165 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen verkkotunnuksen välittämisestä tehnyt toiminnanharjoittaja (verkkotunnusvälittäjä) voi tehdä merkintöjä fi-verkkotunnusrekisteriin. Suomessa rekisteröityneitä verkkotunnusvälittäjiä on tällä hetkellä noin 3100 kpl, joista aktiivisina toimii noin 300 välittäjää. 167 §:n mukaan verkkotunnusvälittäjän on merkittävä verkkotunnusrekisteriin verkkotunnuksen käyttäjää koskevat oikeat, ajantasaiset ja yksilöivät tiedot sekä kuulemisiin ja tiedoksiantoihin käytettävä sähköpostiosoite.

Tällä hetkellä verkkotunnusvälittäjälle ei ole säädetty erityisiä velvoitteita tunnistaa verkkotunnuksen rekisteröivää tahoa ja käytännössä väärien henkilötietojen merkitseminen verkkotunnusrekisteriin on erittäin helppoa. Koska verkkotunnusrekisterin tietoja käytetään muun muassa kyberrikollisuuden estämiseen ja havaitsemiseen sekä muiden rikosten selvittämiseen, on totuudenmukainen tieto tarpeellinen tutkimusten ja ratkaisujen edellytyksenä. Jos verkkotunnusvälittäjät tunnistaisivat fi-tunnuksen rekisteröivät tahot, vääriä käyttäjätietoja merkittäisiin rekisteriin vähemmän ja silloin myös turvattaisiin totuudenmukainen rekisteritieto muun muassa

lainvalvonnan tarpeisiin. Fi-verkkotunnusten käyttäjätietojen oikeellisuus vaikuttaa myös kansalaisten luottamukseen digitaalisia palveluita kohtaan. Nykyistä 167 §:ää tulisi siten päivittää niin, että Liikenne- ja viestintävirastolle annettaisiin määräysvalta antaa tarkempia määräyksiä verkkotunnuksen käyttäjän tunnistamisesta.

Verkkotunnuksen poistamisesta säädetään 169 §:ssä. Selvyyden vuoksi todettakoon, että Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2017/2394 kuluttajansuojalainsäädännön täytäntöönpanosta vastaavien kansallisten viranomaisten yhteistyöstä ja asetuksen (EY) N:o 2006/2004 kumoamisesta (jäljempänä CPC-asetus) toimeen panemiseksi ehdotetun sääntelyn (HE 54/2019, HE 10/2020) myötä myös kuluttaja-asiamies, Liikenne- ja viestintävirasto, Kilpailu- ja kuluttajavirasto sekä tietosuojavaltuutettu voisivat tietyissä laissa tarkemmin säädettävissä poikkeuksellisissa tilanteissa määrätä verkkotunnuksen poistettavaksi käytöstä tai merkitsemään verkkotunnuksen toimivaltaisen viranomaisen nimiin. Kuluttaja-asiamiehelle on esitetty vastaavaa toimivaltuutta myös muissa kuin CPC-asetuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa. Mainitun sääntelyn on tarkoitus tulla voimaan 1.7.2020. Koska toimivaltuudesta säädettäisiin muualla laissa, tästä ei olisi tarpeen säätää 169 §:ssä erikseen.

Liikenne- ja viestintäviraston tehtävänä on 171 §:n mukaisesti verkkotunnushallinnon järjestäminen ja pykälässä yksilöidään Liikenne- ja viestintäviraston tehtäviä. Kuitenkin ottaen huomioon, että Liikenne- ja viestintävirasto on viranomainen, joka soveltaa yleishallinto-oikeudellista lainsäädäntöä, voidaan erityissääntely poistaa pykälästä. Julkisuuslain 4 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaisesti Ahvenanmaan maakunnan viranomaiset luokitellaan julkisuuslain mukaan viranomaiseksi myös.

3.11 Tiedon saannin estoa koskeva määräys

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 185 §:ssä säädetään tiedon saannin estoa koskevasta määräyksestä. Sääntelyn nojalla käräjäoikeus voi syyttäjän tai tutkinnanjohtajan hakemuksesta taikka sen hakemuksesta, jonka oikeutta asia koskee, määrätä tiedon tallennuspalvelua tarjoavan tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan sakon uhalla estämään tallentamansa tiedon saannin, jos tieto on ilmeisesti sellainen, että sen pitäminen yleisön saatavilla tai sen välittäminen on säädetty rantaistavaksi tai korvausvastuun perusteeksi. Määräys raukeaa, jollei sen kohteena olevan tiedon sisältöön tai välittämiseen perustuvasta rikoksesta nosteta syytettä. Jos kyse on korvausvastuusta, määräys raukeaa, jos asiassa ei panna vireille kannetta kolmen kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta. Määräaikaa on mahdollista pidentää enintään kolmella kuukaudella.

Poliisitoiminnassa tarve puuttua 185 §:n nojalla internetissä olevaan tietosisältöön on noussut esille pääasiassa lasten seksuaalista hyväksikäyttöä, törkeitä petoksia ja törkeitä tietoverkkorikoksia koskevien esitutkintojen yhteydessä. Tutkinnassa sääntelyn soveltaminen on kuitenkin osoittautunut haasteelliseksi, sillä usein tiedon tallennuspalvelua tarjoava tietoyhteiskunnan palvelun tarjoaja sijaitsee Suomen lainkäyttövallan ulkopuolella, eikä tiedon saannin esto koskevaa määräystä ole pystytty kohdistamaan palveluntarjoajaan. Joissain tapauksissa palvelun tarjoaja on myös jäänyt tuntemattomaksi.

Nykyinen sääntely voi periaatteessa tulla sovellettavaksi hyvin laajasti erilaisten rikosten yhteydessä. Edellisessä kappaleessa mainittujen rikosten lisäksi esimerkkejä soveltamisalaan kuuluvista rikoksista ovat esimerkiksi sotaan yllyttäminen (rikoslain (39/1889) 12 luvun 2 §), turvallisuussalaisuuden paljastaminen (rikoslain 12 luvun 7 §), uskonrauhan rikkominen (rikoslain 17 luvun 10 §), yksityiselämää koskevan tiedon levittäminen (rikoslain 24 luvun 8 §), kunnianloukkaus (rikoslain 24 luvun 9 §), kiihottaminen kansanryhmää vastaan (rikoslain 11 luvun 10 §) sekä erilaiset markkinointiin tai rahapeleihin liittyvät rikokset. Tästä huolimatta sähköisen

viestinnän palveluista annetun lain185 §:n mukainen tiedon saannin estoa koskeva määräystä on poliisin arvion mukaan sovellettu hyvin vähän. Poliisin mukaan vähäinen soveltaminen johtuu osittain siitä, että vakavienkin rikosten kohdalla tiedon saannin estoa koskeva määräys osoittautuu yleensä tehottomaksi, kun sitä ei pystytä kohdistamaan tallennuspalvelun tarjoajaan, joka sijaitsee ulkomailla tai on tuntematon. Tästä syystä sisäministeriön hallinnonalalta on nostettu esille tarve mahdollistaa määräyksen kohdistaminen näissä tilanteissa toissijaisesti tietoa välittävään teleyritykseen.

Valmistelun aikana selvitettiin Helsingin, Pirkanmaan ja Varsinais-Suomen käräjäoikeuksista edellä esitellyn pykälän konkreettisten soveltamistapausten lukumääriä. Yksikään käräjäoikeuksista ei paikantanut tällaisia tapauksia arkistostaan. Tässä yhteydessä on syytä huomioida, että tuomioistuinten käyttämät hakutoiminnot eivät soveltuneet tietopyynnön luonteeseen ideaalilla tavalla, minkä vuoksi säännöksen mukaisten hakemusasioiden esiintymisestä ei saatu täyttä varmuutta. Käräjäoikeuksien asian selvittämiseen käyttämien keinojen laajuudesta voi kuitenkin päätellä, ettei tapauksia joka tapauksessa voida olettaa esiintyneen montaa.

Tekijänoikeuslaissa (404/1961) tuomioistuin voi antaa määräyksen tekijänoikeutta loukkaavan materiaalin jakamisen keskeyttämiseksi lähettimen tai palvelimen ylläpitäjän lisäksi myös tiedon välittäjälle (tekijänoikeuslain 60 c §). Tekijänoikeuslain perustelujen (HE 181/2014 vp) mukaan välittäjä voi olla esimerkiksi pelkkää siirtotoimintaa harjoittava teleyritys, joka tarjoaa asiakkailleen verkkoyhteyden, mutta jolla ei yleensä ole sopimussuhdetta laittomaan palveluun. Tekijänoikeuslain mukaista määräystä ei hallituksen esityksen mukaan voida kohdistaa muihin viestinnän välittäjiin kuten yhteisötilaajiin tai kiinteistön sisäverkkojen omistajiin, jotka eivät itsenäisesti tarjoa yhteyksiä yleiseen tietoverkkoon vaan muodostavat sen sisällä oman pienverkon.

Tekijänoikeuksia koskeva sääntely huomioiden voidaan katsoa, että puuttumismahdollisuudet tekijänoikeudella suojatun materiaalin jakamiseen ja rikoslainsäädännön nojalla kielletyn materiaalin jakamiseen ovat jossain määrin epätasapainoissa. Erityisesti tämä epäsuhta korostuu silloin kun on kyse yhteiskunnallisesti arvioituna vakavasta rikollisuudesta, kuten internetissä tapahtuvasta lasten seksuaalisesta hyväksikäytöstä.

Lapsipornografian levittämisen estotoimista annetuissa laissa (1068/2006) säädetään teleyritysten vapaaehtoisista estotoimista lasten seksuaalista hyväksikäyttöä sisältävään materiaaliin. Lain mukaan teleyrityksellä on oikeus tarjota palvelujaan siten, että niiden avulla ei ole pääsyä lasten seksuaalista hyväksikäyttöä sisältäville sivustoille. Kyseisen sääntely tavoitteena on lasten ja heidän perusoikeuksiensa suojelu, eikä se koske muuta rikollisuutta. Sääntely ei myöskään velvoita teleyrityksiä, vaan antaa ainoastaan oikeuden estää pääsyn lasten seksuaalista hyväksikäyttöä sisältäville sivustoille.

3.12 Audiovisuaalisten palveluiden sääntely

Johdanto

Sähköisen viestinnän palvelulaista annetun lain VIII osa sisältää audiovisuaalisiin palveluihin ja radiotoimintaan sovellettavat säännökset. Lakia sovelletaan 206 §:n mukaan Suomeen sijoittautuneisiin audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajiin. Uudistetun direktiivin myötä sääntelyn soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi televisiotoiminnasta ja tilausohjelmapalveluista videonjakoalustapalveluihin. Videonjakoalustan tarjoajan sijoittautumista ja palvelun tarjoamista koskevat säännökset ehdotetaan sisällytettäväksi laissa omaan lukuunsa. Lain 206 § 4 momentin 2 kohtaan sisältyvää soveltamisalan rajoitusta, jonka mukaan lakia ei sovelleta sanoma- ja aikakauslehtien sähköisiin versioihin, tulee täsmentää direktiivin mukaisesti siten, että säännöksiä

ei sovelleta sanoma- ja aikakauslehtien toimitukselliseen sisältöön sisällytettyihin videoleikkeisiin ja liikkuviin kuviin.

Määritelmät

Lain 3 § sisältää audiovisuaalisen ohjelman ja audiovisuaalisen sisältöpalvelun määritelmät, joihin ehdotetaan tehtäväksi direktiivin määritelmiä vastaavat täsmennykset. Uusina määritelminä lakiin lisätään videonjakoalustapalvelu, videonjakoalustan tarjoaja ja käyttäjän tuottama video.

Toiminnan harjoittamista koskevat ilmoitukset

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 4 § sisältää säännökset Liikenne- ja viestintävirastolle tehtävistä ilmoituksista. Direktiivin soveltamisalan laajentuminen videonjakoalustan tarjoajiin edellyttää videonjakoalustan tarjoajien sisällyttämistä lain 4 §:n ilmoitusvelvollisuuden piiriin.

Ohjelmistotoimiluvan myöntäminen ja peruuttaminen

Lain 25 §:ssä säädetään edellytyksistä, joiden täyttyessä Liikenne- ja viestintäviraston on myönnettävä ohjelmistotoimilupa digitaaliseen televisio- ja radiotoimintaan. Vastaavasti lain 28 § sisältää säännökset lyhytaikaisen ohjelmistotoimiluvan myöntämisestä ja 36 § säännökset ohjelmistotoimiluvan myöntämisestä analogiseen radiotoimintaan.

AVMS-direktiivin 6 artikla velvoittaa jäsenvaltiot asianmukaisin keinoin varmistamaan, että niiden lainkäyttövaltaan kuuluvien mediapalvelun tarjoajien tarjoamat audiovisuaaliset mediapalvelut eivät sisällä yllyttämistä väkivaltaan tai vihaan, joka kohdistuu johonkin ihmisryhmään tai ryhmän jäseneen perusoikeuskirjan 21 artiklassa tarkoitetuista syistä, eivätkä myöskään terrorismin torjumisesta sekä neuvoston puitepäätöksen 2002/475/YOS korvaamisesta sekä neuvoston päätöksen 2005/671/YOS muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/541 5 artiklassa tarkoitettua julkista yllytystä terrorismirikokseen. Lain 25 §:n, 28 §:n ja 36 §:n säännöksiä ehdotetaan laajennettaviksi siten, että ohjelmistotoimilupa tulisi myöntää hakijalle, jos ei ole ilmeistä syytä epäillä, että hakija rikkoo rikoslain 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohdan säännöksiä terroristisessa tarkoituksessa tehdystä julkisesta kehottamisesta rikokseen.

Lain 32 § sisältää säännökset ohjelmistotoimiluvan peruuttamisesta. Säännöstä ehdotetaan muutettavan siten, että lupa on mahdollista peruuttaa myös, jos toimija on syyllistynyt edellä mainittuun rikoslaissa rangaistavaksi säädettyyn terroristisessa tarkoituksessa tehtyyn julkiseen kehottamiseen rikokseen.

Audiovisuaalisen sisältöpalveluntarjoajan sijoittautumista koskevat säännökset

Lain 207 § sisältää säännökset audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan sijoittautumisesta. AMVS-direktiivin nojalla sijoittautumisen peruslähtökohta säilyy ennallaan eli audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan katsotaan olevan sijoittautunut Suomeen, mikäli toiminnan harjoittajan päätoimipaikka on Suomessa ja ohjelma-aikataulua tai ohjelmaluetteloa koskevat päätökset tehdään Suomessa. AVMS-direktiivi aiheuttaa kuitenkin joiltain osin muutoksia sijoittautumisen määräytymiseen muissa tilanteissa. Sijoittautumisen määräytymisessä merkityksellistä on erityisesti sen arviointi, missä jäsenvaltiossa merkittävä osa ohjelmaan liittyvän audiovisuaalisen mediapalvelun tarjonnan harjoittamiseen osallistuvista työntekijöistä työskentelee. Tarkemmat säännökset sijoittautumisesta annettaisiin valtioneuvoston asetuksella

Ohjelmiston eurooppalaisuus

Lain 209 § sisältää ohjelmiston eurooppalaisuutta koskevat säännökset. Pykälän mukaan televisiotoiminnan harjoittajan on varattava eurooppalaisille ohjelmille suurin osa vuosittaisesta vapaasti vastaanotettavasta lähetysajastaan.

Tilausohjelmapalvelun tarjoajilla on säännöksen 4 momentin mukaan velvollisuus edistää eurooppalaisten ohjelmien tuotantoa ja saatavuutta palveluissaan tuotantojen rahoituksen, ohjelmaostojen, eurooppalaisten teosten näkyvyyden tai muiden vastaavien keinojen avulla. AVMS-direktiivin 13 artikla edellyttää muutosta tilausohjelmapalvelun tarjoajien velvoitteisiin edistää eurooppalaisia teoksia siten, että niiden tulee eurooppalaisille teoksille vähintään 30 prosentin osuus ohjelmaluetteloissaan ja varmistaa näiden teosten näkyvyys.

Ohjelmistojen saattaminen näkö- ja kuulorajoitteisten saataville

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 211 § sisältää säännökset ääni- ja tekstityspalvelusta. Säännöksen mukaan suomen- tai ruotsinkielisiin televisio-ohjelmiin on liitettävä tekstitys sekä muihin ohjelmiin selostus tai palvelu, jossa tekstitetyn ohjelman teksti muutetaan ääneksi (*ääni- ja tekstityspalvelu*). Ääni- ja tekstityspalvelu on liitettävä Yleisradio Oy:stä annetussa laissa tarkoitettuihin julkisen palvelun ohjelmistoihin. Ääni- ja tekstityspalvelu on liitettävä myös valtakunnallisen ohjelmistotoimiluvan nojalla lähetettäviin useita eri yleisöryhmiä palveleviin ohjelmistoihin. Liikenne- ja viestintäministeriö on 1.6.2018 antamallaan päätöksellä (9/03/2018) vahvistanut ne ohjelmistot, joihin ääni- ja tekstityspalvelu on liitettävä. Kyseisiä ohjelmistoja ovat tällä hetkellä, MTV Oy:n MTV3:n ja Sanoma Media Finland Oy:n Nelosen ohjelmistot. Ääni- ja tekstityspalvelun osuuden on oltava edellä tarkoitettujen useita eri yleisöryhmiä palvelevien ohjelmistojen osalta 75 prosenttia ohjelmista ja julkisen palvelun ohjelmistojen osalta 100 prosenttia ohjelmista. Valtioneuvoston asetus televisio- ja radiotoiminnasta (1245/2014) sisältää tarkemmat säännökset ääni- ja tekstityspalvelun toteuttamisesta ja ohjelmatuntikohtaisesta kustannuksesta.

AMVS-direktiivin 7 artikla velvoittaa mediapalvelun tarjoajia eli sekä televisiotoimijoita että tilausohjelmapalvelun tarjoajia saattamaan tarjoamiaan mediapalveluja jatkuvasti ja asteittain esteettömämmiksi vammaisille loppukäyttäjille. Mediapalvelun tarjoajien tulee raportoida säännöllisesti esteettömyyden toteutumisesta, minkä lisäksi toimijoiden tulee laatia esteettömyyttä koskevia toimintasuunnitelmia siitä, kuinka niiden palveluja saatetaan jatkuvasti ja asteittain esteettömämmiksi vammaisille henkilöille. Direktiivi jättää sen sijaan avoimeksi sen, kuinka palvelujen asteittainen esteettömyys tulisi käytännössä toteuttaa.

Velvollisuuden sisältöä ja palvelujen esteettömyyden toteutumista arvioitaessa huomionarvoista on audiovisuaalisten mediapalvelujen markkinoiden nopea kehitys ja lähetystekniikoiden rajojen hämärtyminen. Television katsominen ei myöskään ole aikaan ja paikkaan sidottua vaan televisio-ohjelmia voi katsella haluamanaan ajankohtana mm. internetissä välitettävien tilausohjelmapalveluiden kautta. Televisiota voi katsella myös useilla eri laitteilla kuten tietokoneilla, tableteilla ja matkapuhelimella perinteisen televisiovastaanottimen lisäksi. Käytettävien päätelaitteiden ohjelmistot ja ominaisuudet sekä palvelun tekninen toteuttaminen vaikuttavat tarjotun ääni- ja tekstityspalvelun ohella ääni- ja tekstityspalvelun käyttöön kuten käy ilmi Liikenne- ja

viestintäviraston Annanpura Oy:llä teettämästä selvityksestä.[30] AVMS-direktiivin soveltamisalaan ei direktiivin 23 johdantokappaleessa kuvatun mukaisesti kuitenkaan sisälly audiovisuaalisiin mediapalveluihin pääsyn mahdollistavat ominaisuudet tai palvelut.

Nykysäännökset eivät velvoita tilausohjelmapalvelun tarjoajia tarjoamaan ääni- ja tekstityspalvelua. Televisiotoimijoista Yleisradio ja MTV tarjoavat jo nykyisin ääni- ja tekstityspalvelua tilausohjelmapalveluissaan. Valmistelun aikaisten selvitysten perusteella muiden mediapalvelun tarjoajien tilausohjelmapalveluiden ohjelmistoissa on ääni- ja tekstityspalvelua vain vähäisessä määrin tarjolla.

Palvelujen esteettömyyttä koskevaa sääntelyä ehdotetaan laajennettavaksi asteittain audiovisuaalisen sisältöpalveluiden tarjontaan siten, että se kattaisi tässä vaiheessa osan niiden televisiotoimijoiden tilausohjelmapalvelujen ohjelmistoista, joihin jo tällä hetkellä sovelletaan esteettömyysvelvollisuuksia lineaaritelevision puolella. Ääni- ja tekstityspalvelun osuuden näiden tilausohjelmapalveluiden ohjelmistoissa tulisi olla 30 prosenttia. Säännökseen ehdotetaan lisättäväksi kansallisista tarpeista esiin nousseena myös tekstityksen laatuun liittyvä velvollisuus (tarkemmin kohdassa kansalliset muutostarpeet).

Direktiivi edellyttää mediapalvelun tarjoajilta säännöllistä raportointia esteettömyyden toteutumisesta, minkä lisäksi niiden tulee laatia esteettömyyttä koskevia toimintasuunnitelmia siitä, kuinka niiden palveluja saatetaan jatkuvasti ja asteittain esteettömämmiksi vammaisille henkilöille. Raportit ja toimintasuunnitelmat tulisi toimittaa Liikenne- ja viestintävirastolle. Direktiivi edellyttää myös, että vammaisille henkilöille on julkisesti saatavilla oleva, esteetön sähköinen yhteyspiste esteettömyyskysymyksiä koskevien tietojen esittämistä ja valitusten vastaanottamista varten. Tehtävä ehdotetaan lisättäväksi Liikenne- ja viestintäviraston tehtäviin.

Audiovisuaalinen kaupallinen viestintä

Audiovisuaalista kaupallista viestintää koskevat yleiset periaatteet sisältyvät lain 214 §:ään. AVMS-direktiivin 28 b artiklan 2 kohta edellyttää, että markkinoinnin yleiset periaatteet soveltuvat televisiotoiminnan harjoittajien ja tilausohjelmapalvelun tarjoajien ohella tietyin osin myös videonjakoalustan tarjoajiin. Audiovisuaalisen kaupallisen viestinnän tulee videonjakoalustapalvelussa olla tunnistettavissa ja siinä tulee noudattaa kuluttajansuojalain 2 luvun 2 §:n säännöksiä markkinoinnin hyvän vastaisuudesta. Videonjakoalustapalveluihin soveltuvat myös alkoholilain, tupakkalain ja lääkelain markkinointisäännökset. Säännösten soveltuminen videonjakoalustapalveluun ehdotetaan sisällytettäväksi uuden 26a luvun 226 a §:ään ja 226 c §:ään.

Eräiden audiovisuaalisten ohjelmien keskeyttäminen mainoksilla

Lain 216 §:n mukaan televisiotoiminnassa lähetettävän elokuvan, televisiota varten tehdyn elokuvan, uutisohjelman ja lastenohjelman saa keskeyttää mainoksilla tai teleostoslähetyksillä kerran kutakin aikataulun mukaista 30 minuutin jaksoa kohti. Lastenohjelman saa keskeyttää mainoksilla tai teleostoslähetyksillä, jos ohjelman aikataulun mukainen kesto on enemmän kuin 30 minuuttia. Uudistetun direktiivin 20 artiklan 2 kohdassa kielletään lastenohjelmien keskeyttäminen teleostoslähetyksillä. Säännöstä tulee muuttaa direktiiviä vastaavaksi.

---

[30] Suoratoistopalvelujen saavutettavuusraportti 2019, Traficomin tutkimuksia ja selvityksiä 31/2019. https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/publication/Suoratoistopalveluiden%20saavutettavuusraportti%202019.pdf

Tuotesijoittelu

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 220 §:n nojalla tuotesijoittelu on kielletty muissa kuin elokuvateoksissa, audiovisuaalista sisältöpalvelua varten tehdyissä elokuvissa, urheiluohjelmissa ja kevyissä viihdeohjelmissa. Direktiivin 11 artiklan 2 kohdan mukaan tuotesijoittelu on lähtökohtaisesti sallittua kaikissa audiovisuaalisissa mediapalveluissa. Tuotesijoittelu ei kuitenkaan ole sallittua uutis- ja ajankohtaisohjelmissa, kuluttaja-asiaohjelmissa, uskonnollisissa ohjelmissa ja lastenohjelmissa. Säännöstä tulee muuttaa siten, että tuotesijoittelu sallitaan muissa kuin artiklan tarkoittamissa ohjelmissa

Teleostoslähetysten ja televisiomainosten aikarajoitukset

Mainonnan määrää säännellään lain 222 §:ssä. Säännöksen mukaan mainosten ja teleostoslähetysten osuus yhtä tasatuntien välistä tuntia kohti ei saa olla yli 12 minuuttia, lukuun ottamatta kanavia, joilla lähetetään pelkästään teleostoslähetyksiä. Kyseiseen aikaan ei lasketa televisiotoiminnan harjoittajan ilmoituksia sen omista audiovisuaalisista ohjelmista, ohjelmiin suoraan liittyviä oheistuotteita, sponsorointia koskevia ilmoituksia, tuotesijoittelua, lain 224 §:ssä tarkoitettua aatteellista tai yhteiskunnallista mainontaa eikä 225 §:ssä tarkoitettuja teleostoslähetyksille varattuja ohjelmapaikkoja.

Direktiivin 23 artikla edellyttää muutosta lain 222 §:ään aikarajoituksiin siten, että televisiomainosten ja teleostosesitysten osuus kello 6.00:n ja 18.00:n välisenä aikana ei saa olla yli 20:tä prosenttia kyseisestä ajasta. Televisiomainosten ja teleostosesitysten osuus kello 18.00:n ja 24.00:n välisenä aikana ei saa olla yli 20:tä prosenttia kyseisestä ajasta. Säännöstä tulee muuttaa lisäksi siten, että aikarajoituksiin ei lueta myöskään ilmoituksia muiden samaan lähetystoiminnan harjoittajien ryhmään kuuluvien yhteisöjen ohjelmista ja audiovisuaalisista mediapalveluista eikä neutraaleihin ruutuihin toimituksellisen sisällön ja televisiomainosten tai teleostosesitysten välillä sekä yksittäisten mainosten tai teleostosesitysten välillä.

Televisio-ohjelmiston edelleen lähettämisen keskeyttäminen

Lain 339 §:n mukaan valtioneuvosto voi määrätä enintään kuukauden ajaksi keskeytettäväksi Suomen ulkopuolelta tulevan televisio-ohjelmiston edelleen lähettämisen, jos ohjelmistossa ilmeisellä tavalla toistuvasti syyllistytään rikoslain 11 luvun 10 §:ssä rangaistavaksi säädettyyn kiihottamiseen kansanryhmää vastaan tai törkeästi rikotaan kuvaohjelmalain 6 §:n säännöksiä. Säännöstä ehdotetaan muutettavan direktiivin 3 artiklan mahdollistamin tavoin siten, että se koskisi televisio-ohjelmistojen ohella myös tilausohjelmapalveluita. Lisäksi sääntelyä ehdotetaan muutettavan siten, että Suomen ulkopuolelta tulevan audiovisuaalisen sisältöpalvelun edelleen lähettämisen voisi määrätä keskeytettäväksi myös, jos ohjelmistossa toistuvasti rikotaan rikoslain säännöksiä terroristisessa tarkoituksessa tehdystä julkisesta kehottamisesta rikokseen.

AVMS-Direktiivin säännökset, jotka edellyttävät uutta sääntelyä

Audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoaa koskevat tiedot

AVMS-direktiivin 5 artikla velvoittaa audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan asettamaan helposti, välittömästi ja jatkuvasti palvelun vastaanottajien saataville artiklan mukaiset vähimmäistiedot. Ilmoitusvelvollisuus on aiemmin katsottu saatetuksi voimaan lain sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä (460/2003) 5 §:llä. Säännöksen mukaan ohjelmatoiminnan harjoittajan ja vastaavan toimittajan on huolehdittava siitä, että ohjelmatoiminnassa tiedotetaan

ohjelmatoiminnan harjoittajasta ja vastaavasta toimittajasta. Uudistettu AVMS-direktiivi edellyttää kuitenkin aiempaa laajempia tiedonantovelvollisuuksia, minkä vuoksi sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin ehdotetaan sisällytettäväksi tätä koskevat säännökset.

Direktiivin 5 artiklan perusteella jäsenvaltiot voivat lisäksi hyväksyä lainsäädäntötoimia, joissa säädetään, että niiden lainkäyttövaltaan kuuluvat audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajat asettavat saataville edellä mainittujen tietojen lisäksi tiedot omistusrakenteestaan, mukaan lukien todelliset omistajat ja edunsaajat. Media- ja viestintäpolitiikan nykytilaa ja mittaamista koskevassa selvityksessä (Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisuja 4/2018)[31] korostetaan omistuksen läpinäkyvyyden merkitystä median monimuotoisuuden, moniarvoisuuden ja median vapauden takaajana. Pelkkä omistustietojen julkisuus ei kuitenkaan riitä takaamaan läpinäkyvyyttä. Kansalaisille ja julkisille toimijoille tulisi taata helppo ja suora pääsy ajantasaisiin tietoihin median omistusrakenteista. Kattavien ja ajantasaisten tietojen saamisen on todettu olevan monimutkaista, minkä vuoksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi nimenomaiset säännökset omistusrakennetta koskevien tietojen ilmoittamisesta.

Videonjakoalustapalveluja koskevat säännökset

Direktiivin videonjakoalustan tarjoajia koskevat 28 a ja 28 b artiklojen säännökset edellyttävät uudenlaista sääntelyä alaikäisten ja yleisön suojelemiseksi lainvastaiselta ja haitalliselta sisällöltä ja sopimattomalta markkinoinnilta. Säännökset tullaan sisällyttämään sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin ja kuvaohjelmalakiin. Sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan videonjakoalustan tarjoajan on sisällytettävä käyttöehtoihin määräykset, joissa kielletään sellaisen sisällön lataaminen palveluun, joka sisältää rikoslaissa rangaistavaksi säädettyä yllyttämistä terroristiseen tekoon, vihapuhetta, väkivaltakuvausta tai lapsipornografiaa. Käyttöehdoissa tulisi myös määrätä, että mainonnan yleisiä periaatteita tulee noudattaa ohjelmiin ja käyttäjien tuottamiin videoihin sisältyvään audiovisuaaliseen kaupalliseen viestintään. Alustojen tulisi toteuttaa myös muut tarvittavat toimet direktiivin vaatimusten täyttämiseksi. Palvelun käyttäjille tulisi muun muassa tarjota keinoja ilmoittaa alustalla olevasta laittomasta sisällöstä. Videonjakoalustan tarjoajan olisi myös tarjottava videoita lataaville käyttäjille toiminto, jolla voi ilmoittaa sisältävätkö videot mainontaa.

Kuvaohjelmalakiin (710/2011) säännökset sisällytettäisiin siltä osin kuin ne koskevat alaikäisten suojelua alaikäisten kehitykselle haitalliselta sisällöltä. Kuvaohjelmalakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä, jossa säädettäisiin videonjakoalustan tarjoajalle velvoitteeksi toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet lasten suojelemiseksi heidän kehitykselleen haitalliselta sisällöltä. Videonjakoalustan tarjoajan päätettäväksi jäisi valita tilanteeseen soveltuvimmat keinot säännöksessä määriteltävien yleisten periaatteiden mukaisesti. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin tehtäväksi tulisi valvoa myös näiltä osin kuvaohjelmalaissa säädettyjen velvoitteiden noudattamista.

AVMS-direktiivin säännökset, jotka eivät edellytä lainsäädännöllisiä muutoksia

Itse- ja yhteissääntelyyn kannustaminen

Direktiivin 4 a artiklan mukaan jäsenvaltioiden tulisi kannustaa käyttämään yhteissääntelyä ja edistämään itsesääntelyä kansallisella tasolla hyväksyttävien käytännesääntöjen avulla niillä aloilla, joita direktiivin mukainen yhteensovittaminen koskee. Direktiivin 14 johdantokappaleen

[31] http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/160714

mukaan jäsenvaltioita ei voida kuitenkaan velvoittaa perustamaan itse- tai yhteissääntelyjärjestelmiä tai molempia eikä keskeytettävä taikka vaarannettava nykyisiä yhteisääntelytoimia, jotka ovat jäsenvaltioissa jo käytössä ja jotka toimivat tehokkaasti.

Suomessa av- ja mediasektorilla on jo käytössä hyvin toimivia itsesääntelymekanismeja kuten hyvää journalistista tapaa tulkitseva julkisen sanan neuvosto (JSN). Valtaosa suomalaisista tiedotusvälineistä kuuluu JSN:n perussopimuksen allekirjoittaneisiin yhteisöihin, jolloin JSN voi suoraan käsitellä niihin kohdistuvia kanteluita. Keskuskauppakamarin alaisuudessa toimiva elinkeinoelämän itsesääntelyelin mainonnan eettinen neuvosto (MEN) antaa lausuntoja mm. siitä, onko mainos tai muu menettely markkinoinnissa hyvän tavan vastaista ottaen huomioon Kansainvälisen kauppakamarin (ICC) markkinointisäännöt. Markkinoinnin itsesääntely on medianeutraalia sekä säännöstön että mainonnan eettisen neuvoston toimivallan osalta. Neuvosto on antanut jo usean vuoden ajan lausuntoja myös videonjakoalustoilla esitetyistä mainoksista. Eri viranomaistahot kuten kuluttaja-asiamies, sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira ja Kansallinen audiovisuaalinen instituutti kannustavat alaa itsesääntelyyn AVMS-direktiivin kattamilla aloilla. Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 303 §:n 6 momentti sisältää niin ikään nimenomaisen säännöksen, jonka nojalla Liikenne- ja viestintäviraston tulee edistää toimialan yhteis- ja itsesääntelyä. Edellä mainitut seikat huomioon ottaen sääntelyä ei ehdoteta tältä osin tarkennettavaksi.

Alaikäisten suojeleminen epäterveellisiä elintarvikkeita koskevalta mainonnalta

Direktiivin 9 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on kannustettava käyttämään yhteissääntelyä ja edistämään itsesääntelyä direktiivissä säädetyillä käytännesäännöillä, jotka koskevat lastenohjelmiin liitettyä tai niihin sisältyvää epäasiallista audiovisuaalista kaupallista viestintää elintarvikkeista ja juomista, jotka sisältävät ravitsemuksellisia tai fysiologisia vaikutuksia omaavia ravintoaineita ja ainesosia, erityisesti rasvoja, transrasvahappoja, suolaa tai natriumia sekä sokereita, joiden osuus kokonaisruokavaliosta ei suositusten mukaan saisi olla liiallinen. Säännös sisältyi lähes vastaavan sisältöisenä direktiiviin jo aiemminkin. Jäsenmaiden tulee AVMS-direktiivin 28 artiklan b kohdan mukaan kannustaa myös videonjakoalustapalvelun tarjoajia yhteis- ja itsesääntelyyn vähentääkseen lasten altistumista epäasialliselle kaupalliselle viestinnälle. Käytännesäännöillä on pyrittävä vähentämään tosiasiallisesti lasten altistumista audiovisuaaliselle kaupalliselle viestinnälle, joka koskee tällaisia elintarvikkeita ja juomia. Käytännesäännöillä on myös pyrittävä siihen, että audiovisuaalisessa kaupallisessa viestinnässä ei painoteta tällaisten elintarvikkeiden ja juomien ravitsemuksellisten näkökohtien myönteisyyttä.

Kuluttajansuojalain 2 luvun 1 §:ssä on kielletty hyvän tavan vastainen ja kuluttajien kannalta sopimattoman menettelyn käyttäminen markkinoinnissa. Kuluttaja-asiamies, Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos ja Elintarviketurvallisuusvirasto (nyk. Ruokavirasto) ovat laatineet vuonna 2004 suosituksen mainostajille elintarvikkeiden markkinoinnista lapsille. Suositus on lakiviittausten osalta tarkistettu vuonna 2015. Suosituksessa on esitelty markkinoinnin pelisääntöjen ohella esimerkkejä markkinaoikeuden ratkaisukäytännöstä ja kuluttaja-asiamiehen valvontatyössä esiin tulleista tapauksista. Markkinoinnin valvonnassa on puututtu erityisesti lapsille suunnattuun elintarvikkeiden mainontaan, jossa sopimattomalla tavalla kiinnitetään huomiota elintarvikkeiden kannalta epäolennaisiin seikkoihin kuten lasten sankareihin ja sarjakuvahahmoihin, kylkiäisleluihin ja kilpailuihin taikka jossa elintarvikkeiden terveellisyydestä annetaan vääriä tai epäolennaisia tietoja. Kuluttaja-asiamiehen käytännön ja suosituksen voidaan katsoa olevan siinä määrin selkeää, että se ohjaa alan toimintaa ja mahdollistaa alan omien käytännesääntöjen muodostumisen.

Elintarviketoimiala onkin myös itse laatinut ohjeistusta elintarvikkeiden markkinoinnista lapsille. Valmistelun aikaisten sidosryhmätapaamisten perusteella alan itsesääntelyn voidaan katsoa toimivan eikä tarvetta lisäsääntelylle ole ilmennyt. Direktiivin taustalla olevat kansanterveydelliset näkökohdat ovat erittäin tärkeitä. Alan toimijoita rohkaistaan edelleen kehittämään ja tarvittaessa päivittämään ohjeistuksiaan runsaasti rasvaa, suolaa tai sokeria sisältävien elintarvikkeiden ja juomien markkinoinnista alaikäisille.

Alaikäisten suojeleminen alkoholimainonnalta

AVMS-direktiivin 9 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on kannustettava käyttämään yhteisääntelyä ja edistämään itsesääntelyä direktiivin 4 a artiklan 1 kohdassa säädetyillä käytännesäännöillä, jotka koskevat epäasiallista audiovisuaalista kaupallista viestintää alkoholijuomista. Käytännesäännöillä on pyrittävä vähentämään tuloksekkaasti alaikäisten altistumista kaupalliselle viestinnälle, joka koskee alkoholijuomia.

Alkoholijuomien markkinoinnista säädetään alkoholilaissa (1102/2017). Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira on 20.2.2018 antanut ohjeen alkoholin markkinoinnista. Ohjeessa esitellään myös valvontaviranomaisten tähänastista ratkaisukäytäntöä. Ohjeessa todetun mukaisesti mm. miedon alkoholijuoman markkinointi on kielletty, jos se kohdistuu alaikäisiin tai muihin henkilöihin, joille alkoholijuomaa ei saisi myydä. Mainos ei saa myöskään olla sellainen, että se houkuttelee alaikäisiä alkoholijuoman käyttämiseen. Mainoksen vaikutus voi olla välitön, jos mainonnalla houkutellaan alaikäisiä ostamaan alkoholijuomaa, tai välillinen, jolloin mainonnalla luodaan lapsille ja nuorille myönteisiä mielikuvia ja asenteita kyseiseen alkoholijuomaan ja alkoholinkäyttöön. Myös alaikäisiin kohdistuva epäsuora alkoholimainonta on kiellettyä. Valviran ohjeistuksen voidaan katsoa ohjaavan alaa oman ohjeistuksen muodostumiseen. Sääntelyä ei ehdoteta tarkennettavaksi tältä osin.

Videonjakoalustojen itse- ja yhteissääntely

Direktiivin 28 b artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on kannustettava itse- ja yhteissääntelyn käyttöön kansallisella tasolla hyväksyttävien käytännesääntöjen avulla suojellakseen yleisöä ohjelmilta, käyttäjien tuottamilta videoilta ja audiovisuaaliselta kaupalliselta viestinnältä, jotka sisältävät yllyttämistä väkivaltaan tai vihaan, joka kohdistuu johonkin ihmisryhmään tai ryhmän jäseneen perusoikeuskirjan 21 artiklassa tarkoitetuista syistä. Niin ikään tulee kannustaa yhteissääntelyn käyttöön, jotta suojellaan yleisöä ohjelmilta, käyttäjien tuottamilta videoilta ja audiovisuaaliselta kaupalliselta viestinnältä, jotka sisältävät julkista yllytystä terrorismirikokseen, lapsipornografiaa ja rasismia ja muukalaisvihaa käsittävää aineistoa direktiivin 28 b artiklan 1 kohdan mukaisesti. Direktiivin 28 b artiklan 10 kohdan mukaan myös jäsenvaltiot ja komissio voivat edistää itsesääntelyä unionin käytännesääntöjen avulla.

Euroopan komissio sekä tietyt tietotekniikkayritykset julkaisivat 31.5.2016 käytännesäännöt, jotka sisältävät sitoumuksia verkossa esiintyvän laittoman vihapuheen torjumiseksi Euroopassa. Käytännesääntöjen toimeenpanoa seurataan Euroopan komission työryhmässä. Valtioneuvoston kansalliseen perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelmaan 2017-2019 sisältyy hanke käytännesääntöjen toimeenpanemiseksi Suomessa. Oikeusministeriö on käynnistänyt yhteistyön viranomaisten, verkkoalustojen (ml. videonjakoalustan tarjoajat) ja kansalaisjärjestöjen välillä laittoman vihapuheeseen puuttumisen muotojen tehostamiseksi. Osana yhteistyönkehittämistä sovitaan tarvittaessa eri roolissa toimivien tahojen yhteyspisteistä, muodostetaan tarvittavia verkostoja, selkeytetään eri toimijoiden rooli käytännesääntöjen toimeenpanoon liittyen ja pyritään identifioimaan ja kehittämään tapoja tehostaa kiellettyyn vihapuheeseen puuttumista mukaan lukien sen poistamista internetistä.

Perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelman hyväksymisen jälkeen komissio on antanut tiedonannon laitonta verkkosisältöä vastaan (”Laitonta verkkosisältöä vastaan, lisää vastuuta verkkoalustoille" KOM (2017) 555, 28.9.2017) sekä suosituksen toimenpiteistä laittoman verkkosisällön torjumiseksi (maaliskuussa 2018 annettu laittoman verkkosisällön torjumista koskeva komission suositus (COM(2018)1177 final)). Ministeriöiden, viranomaisten ja verkkoalustojen pyöreän pöydän keskusteluissa on käsitelty laittoman vihapuheen torjuntaa, edellä mainittua komission laitonta verkkosisältöä ja verkkoalustojen vastuuta koskevaa tiedonantoa ja komission suosituksia aiheesta sekä voimassa olevaa kansallista lainsäädäntöä ja oikeuskäytäntöä. Lisäksi on vaihdettu käytännön kokemuksia moderoinnista. Aihe näkyy vahvasti myös pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmassa. Ohjelman mukaan hallituskauden aikana toteutetaan poikkihallinnollisia toimenpiteitä, joilla puututaan nykyistä vahvemmin järjestelmälliseen häirintään, uhkailuun ja maalittamiseen, joka uhkaa sananvapautta, viranomaistoimintaa, tutkimusta ja tiedonvälitystä.

Lakiin ei tässä vaiheessa ehdoteta sisällytettäväksi erillistä säännöstä videonjakoalustojen kannustamiseksi itse- ja yhteissääntelyyn ottaen huomioon vireillä olevat ja tulevat poikkihallinnolliset hankkeet itse- ja yhteisääntelyyn kannustamiseksi. Suomeen ei myöskään ole esityksen laatimisvaiheessa kehittynyt kansallisista toimijoista koostuvaa, AVMS-direktiivin mukaisten videonjakoalustapalvelujen tarjonnan markkinaa, joka mahdollistaisi videonjakoalustan tarjoajien omien käytännesääntöjen laatimisen.

Vaaratiedotteet

Jäsenvaltioiden on 7 artiklan 5 kohdan mukaan varmistettava, että hätätilanteita koskevat tiedot, mukaan lukien julkiset tiedonannot ja ilmoitukset luonnonkatastrofeista, jotka saatetaan yleisön saataville audiovisuaalisten mediapalvelujen kautta, annetaan esteettömästi vammaisten henkilöiden saataville.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 279 §:n mukaan velvoite välittää vaaratiedotteita koskee televisiotoiminnan harjoittajien osalta yleisen edun kanavia ja radiotoiminnan harjoittajien osalta kaikkia toimijoita joilla on 34 §:n mukainen ohjelmistotoimilupa radiotoiminnan harjoittamiseen. Yleisradiolla on lisäksi velvollisuus välittää viranomaistiedotuksia televisio- ja radio-ohjelmistoissa, josta säädetään erikseen laissa Yleisradiosta (1380/1993). Television ja radion lisäksi vaaratiedotteet ovat luettavissa teksti-TV:stä ja lisäksi mobiililaitteeseen asennetun 112 Suomi-sovelluksen avulla alueelliset vaaratiedotteet voidaan lähettää puhelimen sijaintitietoon perustuen. Direktiivin ei katsota edellyttävän tältä osin uutta sääntelyä.

Alaikäisten suojelu haitalliselta sisällöltä

Kuvaohjelmien tarjoamista koskevista rajoituksista lasten suojelemiseksi säädetään kuvaohjelmalaissa. Kuvaohjelmalain soveltamisala on eräiltä osin direktiiviä laajempi. Lakia sovelletaan 2 §:n soveltamisalasäännöksen mukaan televisiotoiminnan ja tilausohjelmapalveluiden lisäksi myös muuhun kuvaohjelmien tarjoamiseen, esimerkiksi elokuvateatteriesityksiin ja kuvaohjelmatallenteiden levitykseen. Soveltamisala on laajempi myös siltä osin, että kuvaohjelman määritelmä lain 3 §:n 1 kohdassa kattaa kaikki liikkuvina kuvina teknisin keinoin katseltavaksi tarkoitetun sisällön, mihin sisältyvät elokuvien, televisio-ohjelmien ja muiden vastaavien lisäksi myös digitaaliset pelit.

Lapsen kehitykselle haitallisena pidetään lain 15 §:n mukaan kuvaohjelmaa, joka väkivaltaisuutensa tai seksuaalisen sisältönsä vuoksi tai ahdistusta aiheuttamalla taikka muulla näihin rinnas-

tettavalla tavalla on omiaan vaikuttamaan haitallisesti lapsen kehitykseen. Kuvaohjelman haitallisuutta arvioitaessa on otettava huomioon, millaisessa yhteydessä ja miten tapahtumat ohjelmassa kuvataan.

Kuvaohjelmalain keskeisenä lähtökohtana on lain 5 §:ssä kuvaohjelman tarjoajalle säädetty velvollisuus luokitella kuvaohjelmat ja tehdä kuvaohjelmaan tai sen yhteyteen merkintä ikärajasta ja sisällöstä. Poikkeuksista luokittelu- ja merkintävelvollisuuteen ohjelman sisällön, valmistustarkoituksen ja Kansallisen audiovisuaalisen instituutin myöntämän luvan perusteella säädetään lain 9 - 11 §:ssä.

Kuvaohjelman tarjoamista koskevat rajoitukset ovat tiukimmat sellaisten ohjelmien osalta, joiden ikäraja on 18 vuotta. Tällaisen ohjelman tarjoaminen alaikäiselle on lain 6 §:n 1 ja 2 momentin mukaan kokonaan kielletty lukuun ottamatta kahta poikkeusta. Ohjelma voidaan lähettää televisio-ohjelmistossa sellaiseen aikaan, jolloin alle 18-vuotiaat eivät tavallisesti katso televisiota, tai sellaisena lähetyksenä, jonka katsomiseen tarvitaan suojauksen purkulaite. Sääntelyn on katsottu tältä osin täyttävän direktiivin 6 a artiklassa säädetyn vaatimuksen, jonka mukaan haitallisimpaan sisältöön on sovellettava tiukimpia toimenpiteitä.

Sellaisten ohjelmien osalta, joiden ikäraja on 7, 12 tai 16 vuotta, kuvaohjelman tarjoaja voi 6 §:n 3 momentin mukaan vapaammin valita käytettävät keinot huolehtiakseen, ettei kuvaohjelma ole ikärajaa nuoremman henkilön katseltavana. Mahdollisia toimenpiteitä ovat esimerkiksi lähetysajan valinta, esto- tai suodatusjärjestelmät taikka iän tarkistaminen muulla tavoin. Kuvaohjelmalain 6 §:n 5 momentin mukaan kuvaohjelman tarjoajan on tiedotettava ikärajoista ja muista lasten suojelemista edistävistä keinoista ohjelmien tarjoamisen yhteydessä.

Laissa säädettyjen velvoitteiden lisäksi lasten suojelemista tukee kuvaohjelmien tarjoajien itsesääntely. Kuvaohjelmalain 8 § kannustaa kuvaohjelmien tarjoajia käytännesääntöjen laatimiseen. Säännöksen mukaan kuvaohjelmien tarjoajat voivat laatia käytännesääntöjä hyvän kuvaohjelmien tarjoamisen tavan ja mediakasvatuksen edistämiseksi. Televisioyhtiöt, Yleisradio Oy mukaan lukien, ovat laatineet niin sanotut käytännesäännöt, joissa on sovittu tarkemmin muun ohella ohjelmien lähettämisajankohdista. Televisioyhtiöt ovat sitoutuneet ottamaan huomioon eri-ikäisten lasten katselutottumukset ja lastensuojelun ohjelmien sijoittelussa. Lisäksi televisioyhtiöt tiedottavat yleisöä kuvaohjelmien ikärajoista ja niihin liittyvistä muutoksista sekä hyödyntävät omia palautekanaviaan kuvaohjelmien esitysaikoihin ja ikärajoihin liittyvän yleisöpalautteen vastaanottamisessa. Ikärajamerkinnät ja kuvaohjelman sisältämä haitallisuus ilmaistaan ohjelmatiedotuksen yhteydessä. Yleisö voi antaa palautetta myös Kansalliselle audiovisuaaliselle instituutille www.ikärajat.fi -palvelun kautta, jonka perusteella voidaan ottaa yksittäisiä ohjelmia uudelleenluokiteltavaksi.

Kuvaohjelmalain noudattamisen valvontaviranomaisena toimii opetus- ja kulttuuriministeriön alainen Kansallinen audiovisuaalinen instituutti. Mediakasvatuksen edistämisestä sekä kuvaohjelmalaissa säädetyistä luokittelu- ja valvontatehtävistä sekä kuvaohjelmaluokittelijoiden kouluttamisesta vastaa instituutissa mediakasvatuksen ja kuvaohjelmaluokittelun vastuualue. Voimassa olevan kuvaohjelmalain on katsottu jo nykyisellään täyttävän direktiivin 6 a artiklan vaatimukset eikä artikla edellytä muutoksia kuvaohjelmalakiin.

Medialukutaidon edistäminen

Suomi toteuttaa jo nykyisin useilla eri tavoilla direktiivin 33 a artiklan edellyttämää medialukutaidon edistämistä.

Keskeinen toimija medialukutaidon ja mediakasvatuksen edistämisessä on Kansallinen audiovisuaalinen instituutti, jonka tehtävänä on muun muassa edistää mediakasvatusta, lasten mediataitoja ja lapsille turvallista mediaympäristöä sekä tiedottaa lapsia ja mediaa koskevista asioista. Instituutti on mediakasvatuksen kansallinen keskus ja se tekee yhteistyötä eri sektoreiden toimijoiden kanssa. Instituutti koordinoi esimerkiksi Mediataitoviikkoa ja Peliviikkoa, jotka kokoavat yhteen järjestöjä, yrityksiä ja julkisen sektorin toimijoita. Mediataitoviikon valtakunnalliseen suunnitteluun osallistuu vuosittain noin 50 organisaatiota ja sitä toteutetaan noin 2000 koulussa, päiväkodissa, kirjastossa, nuorisotalossa ja muussa paikallisessa kohteessa.

Medialukutaito kuuluu osaksi nykyisiä perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelmien perusteita, varhaiskasvatussuunnitelman perusteita sekä ammatillisten tutkintojen ja näyttötutkintojen perusteita. Medialukutaito on asemoitu osaksi monilukutaidon laaja-alaista osaamiskokonaisuutta, mutta lisäksi mediataitoja edistetään monipuolisesti myös tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen alueella sekä ainekohtaisesti osana eri oppiaineita. Opetussuunnitelmat ovat velvoittavia opetuksen järjestäjille.

Medialukutaitoon liittyvää työtä tehdään opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan lisäksi myös muualla valtionhallinnossa eri viranomaisten tehtäviin liittyvissä asioissa. Esimerkiksi Kilpailu- ja kuluttajavirasto edistää medialukutaitoa kuluttaja-asioissa, oikeusministeriö syrjinnän ja vihapuheen vastaisessa työssä ja poliisi nettipoliisitoiminnassaan.

Suomessa järjestökenttä on erittäin aktiivinen mediakasvatuksen ja medialukutaidon edistämisessä. Toiminnassa on mukana esimerkiksi lapsi-, nuoriso- ja perhejärjestöjä, taide- ja kulttuurikasvatusjärjestöjä, ehkäisevän päihdetyön järjestöjä sekä aikuiskoulutus- ja seniorijärjestöjä. Myös yritykset tekevät mediakasvatustyötä joko hankkeissa yhteistyökumppaneina tai osana yhteiskuntavastuutoimintaansa. Opetus- ja kulttuuriministeriö tukee mediakasvatusta ja medialukutaidon edistämistä valtionavustuksilla.

Laki Yleisradio Oy:stä asettaa Ylen julkisen palvelun tehtäviksi mm. tukea kansanvaltaa ja jokaisen osallistumismahdollisuuksia sekä tarjota mahdollisuus oppimiseen ja itsensä kehittämiseen. Yle edistää medialukutaitoa mm. tiedottamalla, verkkopalveluissaan olevien itseopiskelumateriaalien kautta sekä toteuttamalla erilaisia toimintoja (mm. koululaisten Uutisluokka-toiminta) ja kampanjoita ja osallistumalla yhteistyökumppanina muiden hankkeisiin.

Kansalliset sääntelyviranomaiset

Direktiivin 30 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on taattava kansallisten sääntelyviranomaisten tai –elinten riippumattomuus ja se, että sääntelyviranomaiset käyttävät valtuuksiaan puolueettomasti ja avoimesti. Artiklan mukaan kansalliset sääntelyviranomaiset eivät myöskään saa pyytää tai ottaa vastaan miltään muulta elimeltä ohjeita tehtävien hoitamisessa. Sääntelyviranomaisten toimivalta tulee määritellä lainsäädännössä. Lisäksi on säädettävä kansallisten sääntelyviranomaisten ja -elinten johtajien nimeämisestä ja irtisanomisesta sekä toimikauden kestosta. Jäsenvaltioiden tulee myös varmistaa, että kansallisella tasolla on käytössä tehokkaat muutoksenhakujärjestelmät.

Direktiivin säännöksen ei katsota edellyttävän uutta sääntelyä kansalliseen lainsäädäntöön. Viranomaistoiminnan edellytykset sisältyvät jo nykyisellään perustuslain oikeusvaltioperiaatteeseen, yleiseen hallinto-oikeudelliseen lainsäädäntöön sekä suomalaiseen hallintokulttuuriin. Perustuslain 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Viranomaisen tehtävänä on näin ollen soveltaa lainsäädäntöä, joka määrittelee sen tehtävät ja toimivallan. Ylempi viranomainen ei voi oikeudellisesti sitovalla tavalla puuttua alaisensa hallintoelimen

toimintaan, kun se käyttää päätösvaltaansa. Ministeriö voi kuitenkin esimerkiksi antaa alaiselleen virastolle yleisiä määräyksiä ja ohjeita hallintotehtävien suorittamisesta. Ministeriö ei sen sijaan voi määrätä, miten viraston on ratkaistava yksittäinen hallintoasia. Ministeriö ei myöskään voi pidättää itselleen ratkaisuvaltaa yksittäisessä, viraston toimivaltaan kuuluvassa asiassa, ellei tällaista pidätystoimivaltaa ole sille nimenomaisesti laissa määritelty.

Hallintolain hyvän hallinnon periaatteet edellyttävät, että viranomainen kohtelee hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käyttää toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Viranomaisen toiminnan julkisuutta sääntelee laki viranomaistoiminnan julkisuudesta (621/1999), jonka 20 §:n mukaisesti viranomaisen on edistettävä toimintansa avoimuutta ja muun muassa laadittava tilastoja ja muita julkaisuja toimialaansa liittyen. Julkisuusperiaatteen mukaisesti viranomaiselle toimitetut asiakirjat ovat julkisia.

Liikenne- ja viestintäviraston tehtävistä säädetään laissa Liikenne- ja viestintävirastosta (935/2018). Lain 4 §:n mukaan valtioneuvosto nimittää Liikenne- ja viestintäviraston pääjohtajan. Pääjohtajan toimikausi on valtion virkamieslain (750/1994) 9a §:n ja valtion virkamiesasetuksen (971/1994) 28 § 6 kohdan nojalla viisi vuotta. Valtion virkamieslaki sisältää virkamiehen irtisanomista koskevat säännökset, joita sovelletaan myös viraston pääjohtajaan. Liikenne- ja viestintäviraston valvontapäätökseen voi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 43 luvun mukaisesti pääsääntöisesti hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen ja edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintaa sääntelee laki Kansallisesta audiovisuaalisesta instituutista (1434/2007). Instituutin Mediakasvatus- ja kuvaohjelmayksikkö valvoo kuvaohjelmalain noudattamista ja sen tehtäviin kuuluu muun muassa kuvaohjelmien luokittelu. Mediakasvatus- ja kuvaohjelmayksikön tekemään kuvaohjelman luokittelupäätökseen haetaan muutosta valittamalla kuvaohjelmalautakuntaan. Kuvaohjelmalautakunnassa on kuvaohjelmalain (7110/2011) 32 §:n mukaisesti puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä neljä muuta jäsentä, joista kullakin on henkilökohtainen varajäsen. Valtioneuvosto määrää jäsenet ja varajäsenet kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Lautakunnan jäsenten esteellisyyteen sovelletaan tuomarin esteellisyyttä koskevia säännöksiä. Lautakunnan jäsenet antavat tuomarinvakuutuksen. Muuhun keskuksen päätökseen saa hakea oikaisua. Oikaisuvaatimus tehdään keskukselle. Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa hakea valittamalla muutosta.

Kansallisesta audiovisuaalisesta instituutista annetun valtioneuvoston asetuksen (712/2013) 3 §:n mukaan Kansallisen audiovisuaalisen instituutin päällikkönä on johtaja. Vastuualueita johtavat apulaisjohtajat. Johtajan nimittää opetus- ja kulttuuriministeriö. Asetuksen 7 §:n mukaan Mediakasvatuksen ja kuvaohjelmaluokittelun vastuualueen apulaisjohtajan nimittää opetus- ja kulttuuriministeriö. Edelleen asetuksen 5 §:n mukaan kuvaohjelmalain mukaiset asiat instituutissa ratkaisee esittelystä mediakasvatuksen ja kuvaohjelmaluokittelun vastuualueen apulaisjohtaja.

Kansalliset muutostarpeet

Ohjelmistotoimiluvan myöntämistä sääntelevään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 26 §:n 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi velvollisuus ohjelmiston päivittäisestä vähimmäislähetysajasta. Säännöksen perusteella ohjelmistoa tulisi lähettää vähintään 8 tuntia päivässä. Yleisen edun televisiotoimijan ohjelmiston voidaan edellyttää olevan ajallisesti riittävän kattavaa ja siten mahdollisimman laajaa yleisöä palvelevaa. Muutoksen tarkoituksena on turvata sananvapauden ja moniarvoisen viestinnän toteutumista.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 30 § sisältää säännökset televisiotoimintaan myönnetyn ohjelmistotoimiluvan siirtämisestä, jota sovelletaan myös lain 5 luvun mukaiseen analogiseen radiotoimintaan. Säännökseen ehdotetaan viranomaisten toimivaltaan ja ennakkopäätöksen myöntämisen määräaikaan liittyviä teknisluonteisia täsmennyksiä.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 211 § sisältää säännökset ohjelmistojen saattamisesta näkö- ja kuulorajoitteisten saataville. Säännökseen ehdotetaan lisättäväksi kansallisista tarpeista esiin nousseena tekstityksen laatuun liittyvä velvollisuus. Tekstitysvelvollisuuden piirissä tällä hetkellä olevat toimijat toteuttavat tekstityspalvelua eri tavoin. Palvelu voidaan toteuttaa ihmistyövoimin tai hyödyntämällä automaattista puheentunnistustekniikka. Palvelun toteuttaminen yksinomaan automaattisella puheentunnistustekniikalla saattaa tällä hetkellä aiheuttaa mm. tekniikan kehittymättömyydestä johtuen tekstityksen laatuun liittyviä ongelmia, jotka vaikeuttavat ohjelmasisällön ymmärtämistä.

Televisio-ohjelmien tekstityksille ollaan parhaillaan laatimassa kansallista laatustandardia. Laatustandardiin kootaan elementit siitä, mistä hyvä tekstitys koostuu ja mitä siltä vaaditaan. Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa on laadittu laatusuositukset käännöstekstityksille ja toisessa vaiheessa on tarkoitus laatia laatusuositukset myös ohjelmatekstityksille. Hankkeen ovat aloittaneet Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto, Kieliasiantuntijat ry ja Kotimaisten kielten keskus. Hanke toteutetaan yhteistyössä tekstityksiä tuottavien toimijoiden kanssa.

Laatuvaatimuksen täyttyminen edellyttäisi, että tekstitysvelvollisuuden alaisissa ohjelmissa tekstitys toteutetaan katsojan kannalta riittävän selkeästi ja ymmärrettävästi. Liikenne- ja viestintävirasto arvioisi tekstityspalvelun laadun riittävyyttä. Arvioinnissa otettaisiin huomioon tekstityksen laatuun liittyvät standardit ja tekninen kehitys. Laatuvaatimuksella edesautetaan ääni- ja tekstitysvelvollisuuden täysimääräistä toteutumista erityisryhmille.

Lain 228 § sisältää säännökset kanavapaikkanumeroinnista. Säännöstä ehdotetaan muutettavan siten, että kanavapaikkanumerointiin tehtävät muutokset tulisi ajoittaa ohjelmistotoimilupakauden vaihtumisen yhteyteen. Kanavapaikkanumerointia koskevat muutokset vaikuttavat sekä kuluttajiin että televisiotoimijoihin. Kuluttajien kannalta kanavanumerointimuutokset edellyttävät televisiokanavien virittämistä uudelleen joko kanavahaun kautta tai vastaanottimen automaattitoiminnon avulla. Muutokset voivat aiheuttaa kuluttajien keskuudessa sekaannusta ja vaikuttaa kuluttajien vakiintuneisiin katselutottumuksiin. Kanavapaikoilla on merkittävää taloudellista arvoa kaupallisille televisiotoimijoille, joten toimialan kannalta kanavanumeroinnissa korostuukin kanavien tunnettuuden ja pitkäaikaisen brändin rakentamisen takia numeroinnin pysyvyys ja ennustettavuus. Muutokset kanavanumeroinnissa aiheuttavat myös ylimääräistä viestinnällistä työtä ja kustannuksia. Muutokset olisikin edellä mainituista syistä ajoitettava television ohjelmistotoimilupakauden vaihtumisen yhteyteen, jolloin niiden aiheuttama haitta on mahdollisimman vähäinen.

3.13 Sijoittaminen

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 28 luku sisältää säännökset telekaapelien, radiomastojen ja tukiasemien sekä niihin liittyvien laitteiden sijoittamisesta. Maankäyttö- ja rakennuslain yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittamista koskeva 161 § puolestaan sisältää soveltamisalaa koskevan rajauksen, jonka mukaisesti telekaapelien sijoittamisesta toisen omistamalle tai hallitsemalle alueelle säädetään tietoyhteiskuntakaaressa (nyk. laki sähköisen viestinnän palveluista). Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 28 luku kattaa kaikki yleisiä tietoliikenneyhteyksiä palvelevat viestintäverkon kaapelit ja laitteet.

Lain 229 §:n 1 momentin mukaisesti teleyrityksellä on 28 luvussa säädetyin edellytyksin oikeus sijoittaa toisen omistamalle tai hallitsemalle alueelle yleisiä tietoliikenneyhteyksiä palveleva 1) telekaapeli sekä siihen liittyvä laite, vähäinen rakennelma ja pylväs; 2) matkaviestinverkon radiomasto tukiasemineen ja niihin liittyvä laite, kaapeli ja vähäinen rakennelma; 3) matkaviestinverkon tukiasema sekä siihen liittyvä laite ja kaapeli.

Lain 229 §:n 2 momentin mukaisesti tukiasema sekä siihen liittyvä laite ja kaapeli saadaan sijoittaa myös toisen omistamaan tai hallitsemaan rakennukseen 28 luvussa säädetyin edellytyksin. Momentin mukaan pykälän 1 momentissa tarkoitettujen rakennelmien, verkon osien ja laitteiden sijoittamisen muista edellytyksistä säädetään muualla laissa. Oikeudella sijoittaa laite tarkoitetaan maan ja rakennuksen omistajan yksityisoikeudelliseen suostumukseen verrattavaa oikeutta sijoittaa viestintäverkon osia toisen maalle tai rakennukseen. Näin ollen laitteiden sijoittamisessa tulevat kuitenkin sovellettavaksi muut sijoittamista mahdollisesti koskevat maankäyttö- ja rakennuslain säännökset sekä muu ympäristöä koskeva lainsäädäntö. Esimerkiksi liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetussa laissa (503/2005) säädetään tarkemmin telekaapeleiden sijoittamisesta tiealueelle.

Lain 229 §:n 3 momentin mukaisesti 1-2 momentissa tarkoitetusta sijoittamisesta päättää kunnan rakennusvalvontaviranomainen, jollei sijoittamisesta ole sovittu kiinteistön tai rakennuksen omistajan kanssa. Sijoittamisesta sopiminen on kuitenkin ensisijainen tapa sopia sijoittamisesta ennen kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätettäväksi viemistä. Lain 28 luvun sääntelyllä voidaan nähdä olevan merkitystä sopimusneuvottelujen edistämisessä. Kuitenkin kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätös sijoittamisesta on viimesijainen menettely, jos asiassa ei päästä maan tai rakennuksen omistajan kanssa sopimukseen. Tarkemmat säännökset sijoittamisesta ja sen edellytyksistä tilanteissa, joissa ei päästä sopimukseen sisältyvät 28 luvun sääntelyyn.

Lain 234 §:n mukaisesti telekaapelia, radiomastoa ja tukiasemaa ei saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti eikä siten, että vaikeutetaan voimassa olevan maakunta- tai yleiskaavan toteuttamista. Sijoittaminen ei myöskään saa vaikeuttaa kaavojen laatimista. Lisäksi sijoittamisen edellytyksenä 234 §:n 2 momentin mukaisesti on, ettei sijoittamista voida muutoin järjestää tyydyttävästi ja kohtuullisin kustannuksin. Sijoittamisesta päätettäessä on kiinnitettävä huomiota siihen, ettei kiinteistölle ja rakennukselle aiheuteta tarpeetonta haittaa. Säännöksen mukaisesti telekaapelin, radiomaston ja tukiaseman sekä niihin liittyvien laitteiden sijoittamisesta ja kunnossapidosta ei saa aiheutua sellaista haittaa tai vahinkoa kiinteistön käytölle ja rakennukselle, joka on kohtuullisin kustannuksin vältettävissä. Lisäksi telekaapeli on lain 234 § 3 momentin mukaisesti mahdollisuuksien mukaan sijoitettava maantielaissa (laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä 503/2005) tai kiinteistönmuodostamislaissa (554/1995) tarkoitetulle yleiselle alueelle.

Lain 237 §:n säännösten nojalla kiinteistön omistajalla ja haltijalla, kunnalla yleisen alueen omistajana ja haltijana sekä valtiolla yleisen tiealueen omistajana ja haltijana on oikeus saada täysi korvaus haitasta ja vahingosta, joka sijoittamisesta on aiheutunut. Jollei korvauksesta sovita, asia ratkaistaan lunastuslain (603/1977) mukaisessa järjestyksessä. Lain 239 §:n mukaisesti sijoittamisoikeutta hakeva teleyritys on velvollinen suorittamaan viranomaistehtävästä kunnalle maksun, jonka perusteet määrätään kunnan hyväksymässä taksassa.

Teledirektiivin säännökset, jotka edellyttävät uutta sääntelyä

Teledirektiivin 57 artiklan 1 kohdan mukaisesti toimivaltaiset viranomaiset eivät saa aiheettomasti rajoittaa pienalueen langattomien liityntäpisteiden, joiden fyysiset ja tekniset ominaisuuden määritellään artiklan mukaan komission täytäntöönpanosäädöksellä, käyttöönottoa. Toimi-

valtaiset viranomaiset eivät saa edellyttää liityntäpisteiden käyttöönotolta erillistä kaavoituslupaa tai muuta erillistä ennakkolupaa. Toimivaltaiset viranomaiset voivat kuitenkin vaatia lupaa liityntäpisteiden käyttöönotolta sellaisissa arkkitehtuuriltaan, historialtaan tai luonnoltaan arvokkaissa rakennuksissa tai paikoissa, jotka ovat kansallisen lainsäädännön mukaan suojeltuja tai tarvittaessa yleiseen turvallisuuteen liittyvistä syistä.

Lisäksi 57 artiklan 4 kohdan mukaisesti jäsenvaltioiden on varmistettava, että operaattoreilla on oikeus käyttää mitä tahansa kansallisten, alueellisten tai paikallisten julkisten viranomaisten määräysvallassa olevaa fyysistä infrastruktuuria, joka teknisesti soveltuu pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamiseen tai jota tarvitaan tällaisten liityntäpisteiden yhdistämiseen runkoverkkoon. Artiklan mukaan viranomaisten on hyväksyttävä kaikki kohtuulliset käyttöoikeutta koskevat pyynnöt oikeudenmukaisin, kohtuullisin, avoimin ja syrjimättömin ehdoin, jotka asetetaan julkisesti saataville keskitetyssä tietopisteessä.

Edellä kuvatut 57 artiklan säännökset edellyttävät uusia säännöksiä sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 28 lukuun, jolloin luvun sääntelyä sovellettaisiin myös pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamiseen direktiivin erityissääntelyn vuoksi. Erityissääntelyn vuoksi katsotaan välttämättömäksi erottaa liityntäpisteet määritelmällisesti muista tukiasemista. Huomattavimmat direktiivin aiheuttamat muutokset 28 lukuun ovat direktiivin 57 artiklan edellyttämä pääsääntö, jonka mukaisesti viranomaiset eivät saa edellyttää liityntäpisteiden käyttöönotolta erillistä kaavoituslupaa eikä muuta erillistä ennakkolupaa sekä direktiivin edellyttämä sääntely pienalueen langattoman liityntäpisteen sijoittamisoikeudesta viranomaisen määräysvallassa oleviin kiinteistöihin, rakennuksiin tai muihin rakennelmiin.

3.14 Viestintäverkon kriittisissä osissa käytettävät laitteet

Digitaalinen yhteiskunta ja valtaosa yhteiskunnan elintärkeistä toiminnoista ovat riippuvaisia viestintäpalveluiden, viestintäverkkojen ja radiotaajuuksien korkealaatuisesta toiminnasta. Lähes kaikki palvelut perustuvat nykyään merkittävissä määrin sähköisten viestintäpalveluiden kuten puhelimen ja internetin käyttöön. Jatkuvasti kehittyvällä verkkoteknologialla on merkittävä rooli myös kansalaisten ja yritysten jokapäiväisen arkirutiinien kannalta.

Seuraavan sukupolven 5G-verkkoteknologia muuttaa perusteellisesti langattomien teknologioiden roolin yhteiskunnassa. Se mahdollistaa nykyistä nopeammat langattomat yhteydet, pienemmän tiedonsiirron viiveen ja energiatehokkuuden sekä lisää uusia palveluita ja yritysten liiketoimintamahdollisuuksia eri sektoreilla. Keskeisimpiä 5G-teknologiaa hyödyntäviä sektoreita ovat muun muassa älyliikenne, teollisuus ja terveydenhuolto, älykkäät kaupungit sekä media ja viihdeteollisuus. Tulevaisuudessa kaikki laitteet voivat olla yhteydessä toisiinsa ja internetiin nopeilla ja lähes viiveettömillä yhteyksillä. 5G-verkot eivät ole homogeenisiä verkkoja, vaan verkkoja voi olla useita ja ne rakentuvat eri taajuusalueille, joilla on erilaiset ominaisuudet ja reunaehdot. Näin ollen tulevaisuudessa nähdään suorituskyvyltään ja käyttötarkoitukseltaan hyvin monenlaisia 5G-verkkoja.

Tulevaisuudessa 5G-verkot yhdistävät esineitä ja järjestelmiä kriittisillä aloilla, kuten energiahuollossa, liikenteessä, pankkitoiminnassa ja terveydenhuollossa, mutta myös teollisuuden hallintajärjestelmissä, jotka välittävät arkaluonteisia tietoja ja tukevat turvallisuusjärjestelmien toimintaa. 5G-verkkojen kyberturvallisuuden ja häiriönsietokyvyn varmistaminen on ensiarvoisen tärkeää. Kyberturvallisuuden varmistaminen on tärkeää myös ulko- ja turvallisuuspoliittiset näkökohdat huomioiden: verkkojen haavoittuvuudet voivat antaa mahdollisuuden valtiollisten tahojen pahantahtoiselle toiminnalle.

5G-verkkoteknologiaan liittyy verkkojen turvallisuutta edistäviä uudistuksia, mutta verkkojen sekä niiden avulla tarjottujen palveluiden muuttuva luonne tuo myös uusia turvallisuuteen liittyviä haasteita. Uuden verkkoteknologian verkkoarkkitehtuuri on aikaisempia verkkoja monimutkaisempi. Riskienhallinnallisesti tämä tarkoittaa siirtymistä ympäristöön, jossa haavoittuvuuksien ja tietoturvallisuuden hallinnalle asetetaan yhä suurempia vaatimuksia ja verkkoympäristön kompleksisuuden lisääntymisen vuoksi toimivien hallintamallien toteuttaminen on merkittävästi aiempaa haastavampaa. Teknisten muutosten lisäksi muun muassa kolmansien osapuolien suurempi rooli tuotantoketjuissa sekä mahdolliset riippuvuudet yksittäisistä palveluntarjoajista tai laitevalmistajista korostuvat 5G-verkkoteknologian yhteydessä. Muutos aiemmista verkkosukupolvista kohti 5G-maailmaa tulee vaatimaan tiedon aktiivista jakamista, sääntelyn rajojen uudelleentarkastelua ja yhä laajempaa vuoropuhelua eri toimijoiden välillä.

Suomessa on voimassa kansainvälisesti tarkasteltuna varsin edistyksellinen viestintäverkkojen turvallisuutta koskeva lainsäädäntö, joka velvoittaa teleyritykset huolehtimaan omien palvelujensa ja verkkojen tietoturvallisuudesta. Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 243 §:ssä säädetään viestintäverkkojen ja viestintäpalveluiden laatuvaatimuksista, jotka muu muassa edellyttävät, että verkot on suunniteltava, rakennettava ja ylläpidettävä siten, että sähköinen viestintä on tietoturvallista. Lain 273 §:n mukaan teleyrityksen on välittömästi ryhdyttävä toimenpiteisiin, jos sen palveluun kohdistuu tai sitä uhkaa merkittävä tietoturvaloukkaus taikka muu tapahtuma, joka estää viestintäpalvelun toimivuuden tai häiritsee sitä olennaisesti. Laissa säädetään myös siitä, mitä toimenpiteitä teleyritykset voivat tehdä tietoturvan varmistamiseksi. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä näiden toimenpiteiden teknisestä toteuttamisesta. Tarvittaessa laki mahdollistaa myös sen, että kone tai laite voidaan kytkeä pois verkosta, jos se aiheuttaa merkittävää haittaa tai häiriötä esimerkiksi muiden viestintäpalvelujen toimintaan. Näistä korjaustoimenpiteistä päättää lain mukaan Liikenne- ja viestintävirasto. Liikenne- ja viestintävirasto on voimassa olevan lainsäädännön tueksi antanut lukuisia tieto- ja kyberturvallisuutta koskevia määräyksiä.

Kansallista turvallisuutta on arvioitu Suomessa verkkotoimilupien myöntämisen yhteydessä. Lain 11 §:n mukaan toimilupa voidaan jättää myöntämättä, jos on erityisen painavia perusteita epäillä myöntämisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta. Lisäksi lain 15 §:n mukaan valtioneuvosto voi päättää hylätä yrityksen tai yhteisön huutokaupassa tekemän tarjouksen, jossa sillä on erityisen painavia perusteita epäillä toimiluvan myöntämisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta. Lain 17 §:n mukaisesti verkkotoimilupaa voidaan myös muuttaa toimiluvan voimassaoloaikana, jos se on olennaisesta muutoksesta johtuvasta syystä välttämätöntä. Olennainen muutos voisi liittyä esimerkiksi kansalliseen turvallisuuteen, jos tapahtunut muutos olisi olennainen ja jos toimiluvan muuttaminen olisi välttämätöntä. Lisäksi lain 19 §:n mukaan verkkotoimiluvan voi peruuttaa, jos toimiluvanhaltija on toistuvasti ja vakavasti rikkonut lain säännöksiä tai toimilupaehtoja tai se siirtää toimiluvan muulle kuin samaan konserniin kuuluvalle yritykselle.

Suomi on pitänyt 5G-verkkoteknologian nopeaa käyttöönottoa tärkeänä ja Suomessa eri toimijat ovatkin pystyneet tekemään 5G-verkkoteknologiaa koskevia laaja-alaisia testauksia, koska Suomi huutokauppasi 3,5 GHz taajuusaluetta koskevat toimiluvat jo syksyllä 2018. Suomessa on kuitenkin korostettu, että ennen käyttöönottoa on tärkeää varmistaa 5G-verkkojen ja niihin liittyvän teknologian turvallisuus (EJ 134/2018 vp). Suomi osallistui EU-puheenjohtajakaudellaan aktiivisesti 5G-verkkojen turvallisuutta koskevaan työhön. Suomen johdolla laadittiin ja hyväksyttiin joulukuun teleministerineuvostossa 5G:n kyberturvallisuutta koskevat neuvoston päätelmät, joilla pyritään vahvistamaan EU:n yhteistä lähestymistapaa.

Monet viestintäverkkojen turvallisuutta koskevat kysymykset kuuluvat kansallisen turvallisuuden piiriin, joka on jäsenvaltioiden vastuulla. Tämä tarkoittaa, että jäsenvaltiot voivat monilta

osin itse valita ne keinot, joilla ne vastaavat EU:n keinovalikoiman toimenpide-ehdotuksiin. EU:ssa voidaan kuitenkin luoda verkkojen turvallisuutta koskeva yhteinen pohja, joka tukee kansallisia ratkaisuja.

Yleisesti voidaan katsoa, että keinovalikoimassa esitetyt teknisen tason toimenpiteet ovat Suomessa jo pääasiallisesti voimassa olevaa sääntelyä tai vakiintuneita toimintatapoja. Eurooppalaisessa yhteistyössä on noussut esille erityisesti strategisen tason toimenpiteistä useamman laitevalmistajan viestintäverkkolaitteiden käyttäminen kansallisissa viestintäverkoissa, korkeariskisten laitevalmistajien riskiprofilointi sekä viestintäverkkojen kriittisten osien turvaaminen. Muutamassa Euroopan valtiossa sääntelyä on jo tarkennettu koskemaan erityisesti viestintäverkkojen kriittisissä osissa oleviin kansallista turvallisuutta vaarantaviin viestintäverkkolaitteisiin. Suomessa ei tähän mennessä ole ollut yksityiskohtaista lainsäädäntöä viestintäverkkojen kriittisten osien viestintäverkkolaitteista ja näitä laitteita koskevasta kansallisen turvallisuuden arvioinnista.

Ehdotettu pykälä on osa EU:n yhteisen keinovalikoiman strategisten toimenpiteiden toimeenpanoa. EU:n yhteisen 5G-kyberturvallisuutta koskevan riskiarvion ja sitä koskevan keinovalikoiman ytimessä ovat valtiollisten toimijoiden aiheuttamat turvallisuusriskit sekä joukko strategisia toimia niiden torjumiseksi. Keskeisinä strategisina toimenpiteinä ovat muun muassa verkkolaitevalmistajien ja -toimittajien riskiprofilointi sekä korkeariskisten laitevalmistajien ja –toimittajien poissulkeminen tai näiden toimijoiden laitteiden käytön rajoittaminen yhteiskunnan elintärkeän toiminnan, kansallisen turvallisuuden ja maanpuolustuksen kannalta keskeisistä kohteista. Jäsenvaltioita on kehotettu kiinnittämään tämän johdosta erityistä huomiota viestintäverkkojen kriittisten osien (key assets) turvaamiseen korkeanriskisiltä laitevalmistajilta ja -toimittajilta. Ehdotetun pykälän koskiessa viestintäverkon kriittisten osien suojaamista tulevaisuudessa tulee kiinnittää erityistä huomiota korkeanriskisten laitevalmistajien arviointityöhön.

3.15 Vaaratiedottaminen

Suomen vaaratiedottamisratkaisu perustuu vaaratiedotelaissa (466/2012) säädettyyn järjestelmään, jota sähköisen viestinnän palveluista annetun lain säännökset tukevat vaaratiedotteiden välittämistä koskevien velvoitteiden osalta. Nykyinen lakisääteinen vaaratiedotusjärjestelmä perustuu analogisiin radioon ja digitaaliseen televisioon siten, että vaaratiedote annetaan aina radiossa ja sen lisäksi televisiossa, jos vaaratiedotteen antava viranomainen niin päättää. Vaaratiedotelain 5 §:ssä luetellut toimivaltaiset viranomaiset antavat tiedotteen Hätäkeskuslaitokseen, joka (tarvittaessa käännättämistä tukien) toimittaa sen Yleisradioon välitettäväksi radiossa ja televisiossa.

Velvoitteista välittää vaaratiedotteita säädetään laissa sähköisen viestinnän palveluista sekä teleyritysten (243 § 1 momentin 15 kohta) että (279 §:n perusteella) 26 §:ssä tarkoitettujen yleisen edun televisiotoiminnan harjoittajien ja 34 §:ssä tarkoitettujen radiotoiminnan harjoittajien osalta. Yleisradion velvollisuudesta välittää vaaratiedotteita ja varautua televisio- ja radiotoiminnan hoitamiseen poikkeusoloissa säädetään erikseen Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:n 2 momentissa, mikä on kirjattu vaaratiedotelain 4 §:n 4 momenttiin, mutta ei sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 279 §:ään (velvollisuus välittää vaaratiedotteita). Tällä hetkellä televisiokanavista vaaratiedotteita välittävät lakisääteisesti Yleisradion kanavat ja MTV3. Käytännön vaaratiedottamistyössä on korostunut Hätäkeskuslaitoksen ja Yleisradion merkitys, joista Yleisradio on myös vuosia ylläpitänyt epävirallista vaaratiedottamisen yhteistyöryhmää, jossa keskeisten sidosryhmien edustajien voimin säännöllisesti käsitellään vaaratiedottamisen ajankohtaisia kysymyksiä ja kehittämistarpeita.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 280 §:ssä on myös säädetty mahdollisuudesta hyödyntää tekstiviestiperusteista kohdennettua viranomaistiedottamista. Kyseinen säännös säädettiin alun perin vuoden 2004 Kaakkois-Aasian tsunamionnettomuuden jälkeen sähköisen viestinnän tietosuojalakiin (516/2004) sen uudeksi 35a §:ksi, joka on kuitenkin jäänyt käyttämättömäksi säännökseksi (desuetudo). Kun säännös siirrettiin silloiseen tietoyhteiskuntakaareen (917/2014, nykyisin laki sähköisen viestinnän palveluista) sen 280 §:ksi, sitä ei terminologisesti ajantasaistettu vastaamaan vaaratiedotelain yksikäsitteistä systematiikkaa, mikä tekee säännöksestä erittäin vaikeasti ymmärrettävän. Sinällään 280 §:n mukaisia viranomaistiedotteita voidaan nytkin antaa, mutta teleyrityksillä ei ole käytössään automatisoitua järjestelmää tekstiviestin välittämiseksi nopeammin kuin manuaalisen työn edellyttämässä noin 5 tunnin ajassa. Osittaisena syynä siihen, ettei säännöksen täytäntöönpanossa ole päästy automatisoituun viestinvälitysjärjestelmään, on esitetty vuosien varrella useampaan otteeseen arvioidut järjestelmän perustamiskustannukset, jotka ovat teleyrityskohtaisesti miljoonaluokassa.

Pitkän aikavälin tarkastelussa tarvetta massamittaiselle tekstiviestipohjaiselle viranomaistiedotteelle ei ole säännöllisesti ilmennyt, ja automatisoidun välittämisjärjestelmän korkeaksi arvioidut kustannukset ovat aiheuttaneet vaikutelman heikosta kustannustehokkuudesta, samalla kun tekstiviestien käyttö on viime vuosina merkittävästi vähentynyt. Kun lisäksi 280 §:ssä säädetyt kohdennettuun viranomaistiedottamiseen toimivaltaiset viranomaiset ja sovellettavan menettelyn edellytykset poikkeavat vaaratiedotelaissa säädetyistä, sääntelykokonaisuutta ei koherenssin näkökulmasta ole pidettävä onnistuneena. Oikeustilaa olisikin näiltä osin mahdollista selkiyttää siten, että vaaratiedottamisen yleisratkaisusta säädettäisiin nykyistä selvemmin vaaratiedotelaissa, ja sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin pyrittäisiin sisällyttämään ensi sijassa vaaratiedotteiden välittämistä televiestinnässä koskevat säännökset. Tuoreet kokemukset tekstiviestipohjaisen muun kohdennetun viranomaistiedotteen käyttötarpeista olisi kuitenkin syytä ottaa huomioon niin, että mahdollisuutta vaaratiedottamista hitaamman, mutta muilta edellytyksiltään jossain määrin joustavamman viranomaistiedotteen käyttöön ei ilman huolellista arviota suljettaisi pois.

Vaaratiedottamista koskevan sääntelyn nykytilan arviona voidaan kootusti todeta, että radiota ja televisiota hyödyntävä perinteinen vaaratiedottaminen on suhteellisen harvoin käytetty, mutta sellaisenaan toimiva väestön varoittamisen tapa. Sen infrastruktuuria on myös viime vuosina saatu ajantasaistettua erityisesti Hätäkeskuslaitoksen uuden tietojärjestelmän myötä, mikä on muun muassa mahdollistanut sähköisen vaaratiedotteen tiedonsiirron Hätäkeskuslaitokselta Yleisradioon.

Kohdennetun viranomaistiedottamisen osalta puolestaan vallitsee laajapohjainen konsensus siitä, että myös lakisääteinen vaaratiedottaminen tulisi saada myös tosiasiasiallisesti ulotettua mobiiliteknologiaan kuten älypuhelimiin, mitä teledirektiivin 110 artiklan täytäntöönpano nyt edellyttääkin. Toisin sanoen pitkään voimassa olleet kansalliset vaaratiedottamista koskevat säännökset eivät ole onnistuneet toteuttamaan ilmeisen akuuttia mobiiliteknologian haltuunoton tavoitetta. Toisaalta suomalaisen älypuhelimia hyödyntävän vaaratiedottamisen osalta huomionarvoista on se, että maahan on ilman lainsäädännön erityistä tukea tai valtionhallinnon ohjausta muodostunut vaaratiedotteita välittäviä mobiilisovelluksia, kuten Hätäkeskuslaitoksen Suomi 112-sovellus ja Yleisradion Uutisvahti. Varsinkin alun perin hätäpuhelun paikannukseen kehitetyn 112-sovelluksen latausmäärä on kansainvälisestikin tarkastellen merkittävä, liki 2 miljoonaa.

3.16 Viranomaisten toiminta ja maksut

Viranomaisten toimivaltuudet

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain XII osa sisältää säännökset viranomaisten toiminnasta. Lain 38 luku koskee sähköiseen viestintään liittyvän toiminnan ohjausta, valvontaa sekä viranomaisten muita tehtäviä. Luvussa 39 on säännökset asian käsittelystä ja kuulemisesta. Luku 40 käsittelee viranomaisen tietojen käsittelyä, luku 41 tarkastuksia ja radiohäiriöiden estämistä, luku 42 valvontapäätöksiä ja pakkokeinoja sekä luku 43 muutoksenhakua.

Lain 302 §:n mukaan lain alaan kuuluvan toiminnan yleinen ohjaus ja kehittäminen kuuluvat liikenne- ja viestintäministeriölle. Lain 303 §:ssa puolestaan säädetään, että Liikenne- ja viestintäviraston tehtävänä on valvoa sähköisen viestinnän palvelulain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja päätösten noudattamista, jollei laissa toisin säädetä. Pykälä sisältää rajaukset lain säännöksiin, joita Liikenne- ja viestintävirasto ei valvo. Pykälän mukaisesti Liikenne- ja viestintäviraston tehtävänä on edistää toimialan yhteis- tai itsesääntelytoimia, jos yhteis- tai itsesääntelyllä on asian luonteen perusteella mahdollista turvata laissa säädettyjen vaatimusten toteutuminen. Liikenne- ja viestintäviraston yleisten tehtävien lisäksi 38 luku sisältää säännökset Liikenne- ja viestintäviraston erityisistä tehtävistä, tietosuojavaltuutetun tehtävistä, kuluttaja-asiamiehen tehtävistä, eräiden muiden viranomaisten tehtävistä sekä yhteistyöstä ja virka-avusta eri viranomaisten kanssa.

Muutoksenhausta viranomaisen sähköisen viestinnän palveluista annetun lain nojalla tekemiin päätöksiin säädetään 43 luvussa ja muutoksenhaussa sovelletaan myös yleistä hallinto-oikeudellista lainsäädäntöä.

Viranomaisten tiedonsaanti

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 40 luku käsittelee tietojen käsittelyä ja sisältää säännökset toimivaltaisten viranomaisten tiedonsaantioikeuksista sekä tietojen luovuttamisesta viranomaisesta. Lain 315 §:ssä säädetään viranomaisten yleisestä tiedonsaantioikeudesta. Sen mukaisesti liikenne- ja viestintäministeriöllä, Liikenne- ja viestintävirastolla, tietosuojavaltuutetulla, kuluttaja-asiamiehellä ja lain säännöksiä valvovalla muulla viranomaisella on sähköisen viestinnän palvelulain mukaisia tehtäviä suorittaessaan oikeus saada tehtäviensä suorittamiseksi tarvittavat tiedot niiltä, joiden oikeuksista ja velvollisuuksista laissa säädetään tai jotka toimivat näiden lukuun. Nämä tahot ovat pyynnöstä velvollisia keräämään ja salassapitosäännösten tai muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä pyynnöstä luovuttamaan tarvittavat tiedot sähköisen viestinnän palveluista annetun lain nojalla toimivaltaiselle viranomaiselle sen tehtävien hoitamiseksi. Tiedot on luovutettava viipymättä, viranomaisen pyytämässä muodossa ja maksutta.

Lain 318 § koskee tietojen luovuttamista viranomaisesta. Pykälä sisältää säännökset suomalaisten viranomaisten välisestä tietojen luovuttamisesta salassapitosäännösten tai muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä, jos se on näille viranomaisille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämätöntä. Lisäksi pykälän mukaan liikenne- ja viestintäministeriöllä ja Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus luovuttaa salassa pidettävä asiakirja sekä ilmaista salassa pidettävä tieto komissiolle ja toisen ETA-valtion valvontaviranomaiselle, jos se on viestintämarkkinoiden valvonnan kannalta välttämätöntä. Pykälää ehdotetaan teledirektiivin 20 artiklan 3 kohdan edellyttämällä tavalla muutettavaksi siten, että tietojen luovuttaminen on mahdollista myös BERECille, jos se on viestintämarkkinoiden valvonnan kannalta välttämätöntä. Lisäksi pykälää ehdotetaan verkko- ja tietoturvadirektiivin 14 artiklan 5 kohdan ja 16 artiklan 6 kohdan nojalla muutettavaksi siten, että Liikenne- ja viestintävirastolla olisi tietyin edellytyksin oikeus luovuttaa salassa pidettävä asiakirja sekä ilmaista salassa pidettävä tieto toisen ETA-valtion valvontaviranomaiselle ja verkko- ja tietoturvadirektiivin 11 artiklassa tarkoitetulle yhteistyöryhmälle, jos se on verkko- ja tietoturvallisuuden valvonnan kannalta välttämätöntä.

Kuulemismenettelyt

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 39 luku sisältää säännökset asian käsittelystä ja kuulemisesta. Lain 310 §:n mukaan sen lisäksi, mitä hallintolaissa säädetään viranomaisen kuulemisvelvollisuudesta, teleyrityksiä ja käyttäjiä edustaville tahoille on ennen säännöksen, päätöksen tai määräyksen antamista varattava tilaisuus esittää lausuntonsa toimiluvan hakuilmoituksesta, telealueita koskevasta määräyksestä, viestintämarkkinoihin huomattavalla tavalla vaikuttavasta numerointipäätöksestä sekä, jos niillä on huomattava vaikutus viestintämarkkinoihin, lain 51-79 §:n mukaisista päätöksistä, jotka koskevat velvollisuuksien asettamista yrityksille.

Näiden pykälässä tarkoitettujen kuulemisten osalta laissa ei ole säädettyä vähimmäiskuulemisaikaa, joten kuulemisten osalta on sovellettu yleistä hallinto-oikeudellista käytäntöä ottaen huomioon hyvää hallintotapaa ja asianosaisten kuulemista koskevat säännökset ja hallintokäytäntö. Lain 310 §:n sisältää lisäksi säännöksen, jonka mukaan toimiluvan haltijalle sekä teleyrityksiä ja käyttäjiä edustaville tahoille on varattava tilaisuus kuukauden kuluessa esittää lausuntonsa toimilupaehtojen muuttamisesta tai toimiluvan peruuttamisesta. Poikkeuksellisissa tilanteissa kuukauden määräajasta voidaan poiketa. Useat teledirektiivin artiklat sisältävät uusia säännöksiä tilanteista, joissa on sovellettava vähintään 30 päivän kuulemisaikaa tai muuta ajallisesti määriteltyä kuulemisaikaa. Direktiivin edellyttämät määräajat ehdotetaan sisällytettäväksi 310 §:ään, minkä muutoksen myötä vähintään 30 päivän kuulemisajasta tulisi käytännössä pääsääntöinen kuulemisaika.

Seuraamukset

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 42 luku sisältää säännökset valvontapäätöksistä ja pakkokeinoista. Lain 330 §:n nojalla Liikenne- ja viestintävirasto, tietosuojavaltuutettu ja kunnan rakennusvalvontaviranomainen voivat sähköisen viestinnän palveluista annetun lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan antaa huomautuksen sille, joka rikkoo sähköisen viestinnän palvelulakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä, määräyksiä, päätöksiä ja lupaehtoja sekä velvoittaa tämän korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä kohtuullisessa määräajassa. Käytännössä Liikenne- ja viestintävirasto pyrkii ratkaisemaan havaitsemansa puutteet ensisijaisesti ohjauksella ja neuvonnalla. Virasto on myös kuitenkin säännöllisesti antanut päätöksiä, joissa se on velvoittanut korjaamaan virheen tai laiminlyönnin lain 330 §:n nojalla. Tyypillinen säännöksen soveltamistilanne liittyy esimerkiksi siihen, että teleyritys ei ole noudattanut sille suoraan lain nojalla asetettuja velvoitteita esimerkiksi käyttäjän oikeuksiin liittyen. Säännöstä on voitu soveltaa myös esimerkiksi tilanteissa, joissa teleyrityksen on todettu toimineen Liikenne- ja viestintäviraston antamien teknisten määräysten tai huomattavan markkinavoiman päätöksissä asetettujen velvoitteiden vastaisesti. Lain 332 § nojalla velvoitteen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko tai uhka siitä, että toiminta keskeytetään tai että tekemättä jätetty toimenpide teetetään rikkojan kustannuksella. Liikenne- ja viestintävirasto on myös joitain kertoja käyttänyt uhkasakon mahdollisuutta.

Lain 333 § sisältää lisäksi säännökset teleyrityksen seuraamusmaksusta. Pykälän mukaan teleyritykselle, joka toimii sille huomattavan markkinavoiman tai muulla perusteella lain 53–55 §:n nojalla asetetun velvollisuuden vastaisesti, voidaan määrätä seuraamusmaksu. Seuraamusmaksu voidaan määrätä vasta, jos teleyritys ei kehotuksesta huolimatta kohtuullisessa, vähintään kolmen kuukauden määräajassa oikaise menettelyään. Seuraamusmaksua ei kuitenkaan saa määrätä, jos menettelyllä ei ole huomattavaa vaikutusta markkinoihin tai jos seuraamusmaksun määrääminen on kilpailun turvaamisen kannalta muutoin ilmeisen perusteetonta. Seuraamusmaksu voidaan lisäksi jättää määräämättä, jos teleyritykselle on määrätty tai määrätään vastaavasta teosta tai laiminlyönnistä kilpailulaissa tarkoitettu seuraamusmaksu. Maksu on vähintään 1000 euroa ja enintään miljoona euroa. Jos teolla tai laiminlyönnillä on erittäin huomattavia

vaikutuksia markkinoihin, mainittu määrä saadaan ylittää. Enimmillään maksu saa kuitenkin olla enintään viisi prosenttia teleyrityksen edellisen vuoden sähköisen viestinnän verkkojen ja palvelujen tarjoamisesta koostuvasta liikevaihdosta. Valtiolle maksettavaksi määrättävän seuraamusmaksun määrää Liikenne- ja viestintäviraston esityksestä markkinaoikeus.

Seuraamusmaksua koskevaan pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että direktiivin 29 artiklan 2 kohdan täytäntöön panemiseksi seuraamusmaksu voitaisiin määrätä myös tilanteissa, jotka koskevat tahallisesta tai törkeästä huolimattomuudesta johtuvaa harhaanjohtavien, virheellisten tai puutteellisten tietojen antamista direktiivin 22 artiklan mukaisten maantieteellisten kartoitusten osalta. Lisäksi direktiivin edellyttämällä tavalla mahdollisuus seuraamusmaksun määräämiseen ulotettaisiin myös ehdotetun 81 a §:n mukaiseen huomattavan markkinavoiman yritystä koskevaan sitoumusmenettelyyn

Hallinnolliset maksut

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 36 luku sisältää säännökset viranomaismaksuista. Lain 289 §:n mukaan ilmoituksenvaraista tai toimiluvanvaraista toimintaa harjoittava teleyritys on velvollinen suorittamaan Liikenne- ja viestintävirastolle tietoyhteiskuntamaksun. Tietoyhteiskuntamaksua ei peritä televisio- tai radiotoiminnan taikka televisio-ohjelmien tai radio-ohjelmien edelleen lähettämisen liikevaihdosta. Tietoyhteiskuntamaksu on 0,12 prosenttia teleyrityksen Suomessa harjoittaman teletoiminnan liikevaihdosta maksun määräämistä edeltävältä tilikaudelta, kuitenkin vähintään 300 euroa. Maksun määräytymisen perusteena olevasta liikevaihdosta säädetään tarkemmin lain 290 §:ssä. Suomessa on runsaat 250 teletoimintailmoituksen tehnyttä tietoyhteiskuntamaksuvelvollista yritystä. Vuonna 2018 minimimaksu eli 300 euroa määrättiin 90 teleyritykselle. Yhteensä tietoyhteiskuntamaksun maksukertymä oli noin neljä miljoonaa euroa.

Teledirektiivin 16 artiklan 1 kohta antaa jäsenvaltioille kansallista liikkumavaraa yleisvaltuutusjärjestelmään liittyviin hallinnollisiin maksuihin sen osalta, että jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta maksuja yrityksiin muun muassa sillä perusteella, että niiden liikevaihto on tietyn kynnyksen alapuolella. Tietoyhteiskuntamaksuvelvollisuutta ehdotetaan tämän johdosta muutettavaksi siten, että asetettaisiin 300 000 euron Suomessa harjoitetun teletoiminnan vähimmäisliikevaihtoraja, jolla liikevaihdoltaan pienemmän teletoiminnan harjoittajat vapautettaisiin tietoyhteiskuntamaksusta sekä yrityksille että maksun perimisestä huolehtivalle Liikenne- ja viestintävirastolle nykyisin aiheutuvan hallinnollisen taakan keventämiseksi.

Lain 287 § sisältää säännökset toimilupamaksusta, jonka on velvollinen suorittamaan teleyritys, jolle on myönnetty verkkotoimilupa lain 11 §:n mukaisella huutokauppamenettelyllä. Toimilupamaksu on 11 §:n 1 momentin mukainen hyväksytty korkein tarjous. Vuonna 2018 järjestetyssä Manner-Suomen 3,5 gigahertsin taajuusalueen huutokaupassa voittaneet tarjoukset olivat 30 258 000 euroa, 26 347 000 euroa ja 21 000 000 euroa. Markkinaehtoista taajuusmaksua Liikenne- ja viestintävirasto perii lain 288 §:n nojalla valtioneuvoston lain 6 §:n nojalla tele- ja televisiotoimintaan vastikkeetta myöntämän verkkotoimiluvan haltijalta sekä puolustusvoimilta. Taajuusmaksu määräytyy 288 §:ssa säädetyn kaavan mukaisesti.

Lain 36 luku sisältää lisäksi säännökset hakemusmaksusta, taajuushuutokaupan osallistumismaksusta, verkkotunnusmaksusta sekä numerointimaksusta.

Riitojenratkaisu

Sähköisen viestinnän palveluluista annetun lain yleisenä lähtökohtana voidaan pitää teleyritysten velvollisuutta neuvotella keskenään teletoimintaan liittyvistä kysymyksistä. Julkisen vallan

puuttuminen teleyritysten toimintaan pyritään rajoittamaan tilanteisiin, joissa teleyritysten välisissä neuvotteluissa ei päästä ratkaisuun. Lain 314 §:n nojalla Liikenne- ja viestintäviraston on ratkaistava teleyrityksen ja muun yrityksen lain säännösten nojalla vireille saattama asia viimeistään neljän kuukauden kuluessa asian vireille tulosta. Määräaika ei kuitenkaan koske poikkeuksellisen laajoja tai muuten poikkeuksellisissa olosuhteissa vireille saatettuja asioita. Liikenne- ja viestintäviraston on edistettävä teleyritysten yhteistyötä sekä pyrittävä ratkaisemaan yritysten väliset erimielisyydet erityisesti sovittelemalla. Jos sovittelu ei kuitenkaan johda tulokseen neljässä kuukaudessa, Liikenne- ja viestintäviraston on riidan osapuolen vaatimuksesta tehtävä päätös asiassa neljän kuukauden kuluessa sovittelun päättymisestä.

Edellä kuvattuja lain säännöksiä sovelletaan myös sellaiseen rajat ylittävän riidan ratkaisemiseen, jossa riidan osapuolet ovat sijoittuneet useampaan ETA-valtioon. Tällaisissa tapauksissa Liikenne- ja viestintäviraston on toimittava yhteistyössä asianomaisen valtion sääntelyviranomaisen kanssa. Nykylain mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voi rajat ylittävää riitaa ratkaistessaan myös kuulla BERECiä. Jos riidasta on pyydetty BERECin lausuntoa, Liikenne- ja viestintävirasto ei saa ratkaista asiaa ennen kuin lausunto on saapunut tai sen antamiselle varattu määräaika on kulunut loppuun. Teledirektiivin 26 artikla sisältää aiempaa velvoittavampaa sääntelyä kansallisten sääntelyviranomaisten ilmoittamisvelvollisuudesta BERECille tilanteissa, joissa riita vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Riitojenratkaisua koskevaa säännöstä ehdotetaan muutettavaksi tältä osin.

Teledirektiivin säännökset, jotka eivät edellytä uutta sääntelyä

Viranomaisten tehtävät

Teledirektiivin 3 artiklan 2 kohta sisältää pääosin uuden listauksen (a-d-kohdat) yleisistä tavoitteista, joihin kansallisten sääntely- ja muiden toimivaltaisten viranomaisten on pyrittävä. Yleiset tavoitteet liittyvät muun muassa erittäin suuren kapasiteetin verkkojen edistämiseen sekä sisämarkkinoiden esteiden poistamiseen. Kyseiset yleisiä tavoitteita koskevat säännökset eivät edellytä kansallista täytäntöönpanoa, mutta kyseisiin tavoitteisiin pyrkiminen on otettava huomioon erityisesti kansallisen lainsäädännön valmistelussa sekä sen toimeenpanossa. 3 artiklan 4 kohta on uutta sääntelyä ja sen mukaisesti jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset sääntely- ja muut toimivaltaiset viranomaiset toimivat puolueettomasti, objektiivisesti, avoimesti, syrjimättömästi ja oikeasuhtaisesti. Säännöksen ei katsota edellyttävän uutta sääntelyä, koska kyseiset viranomaistoiminnan perusedellytykset sisältyvät jo nykyisellään perustuslain 2 §:n mukaisen oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen, yleiseen hallinto-oikeudelliseen lainsäädäntöön sekä suomalaisen hallintokulttuurin mukaiseen hyvään hallintotapaan.

Direktiivin 5 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että kustakin direktiivissä kansallisille sääntelyviranomaisille säädetystä tehtävästä huolehtivat toimivaltaiset viranomaiset. Kansallisten viranomaisten tehtävät ovat direktiivissä pitkälti aiempaa vastaavat ja pääosin on jo toimeenpantu nykyisessä laissa sähköisen viestinnän palveluista. Direktiiviä sovellettaessa kansalliset sääntelyviranomaiset ovat vastuussa vähintään 5 artiklan 1 kohdan a–g -alakohdissa mainituista tehtävistä sekä h-alakohdan mukaisesti muiden direktiivistä kansallisille viranomaisille johtuvien tehtävien suorittamisesta. 5 artiklan listaus kansallisten viranomaisten vähimmäistehtävistä sisältyy käytännössä jo nykyiseen lainsäädäntöön. Toisaalta h-alakohdan mukaiset muut direktiivistä johtuvat kansallisten viranomaisten uudet tehtävät saatetaan voimaan kunkin direktiivin artiklan osalta erikseen. Näin ollen yleisartiklan luonteisen 5 artiklan kansallinen täytäntöönpanon tapahtuu eri viranomaistehtävien osalta erikseen säännöskohtaisesti. Direktiivin 5 artiklan 1 kohdan mukaisesti BERECin tehtävien hoidon edistämiseksi kansallisilla sääntelyviranomaisilla on oikeus kerätä tarvittavia tietoja markkinatoimijoilta,

mikä sisältyy jo voimassa olevaan lain sähköisen viestinnän palveluista 315 §:n mukaiseen viranomaisten yleiseen tietojensaantioikeuteen.

Direktiivin 5 artiklan 2 kohta on uutta sääntelyä ja sen mukaisesti saman jäsenvaltion tai eri jäsenvaltioiden kansalliset sääntely- ja muut toimivaltaiset viranomaiset tekevät tarvittaessa toistensa kanssa yhteistyöjärjestelyjä sääntely-yhteistyön edistämiseksi. Kyseisen säännöksen osalta ei ehdoteta erityisiä toimeenpanotoimia, koska viranomaisia koskevana yleislakina hallintolain 10 §:ssä säädetään viranomaisten välisestä yhteistyöstä ja sen edistämisestä. Tämän lisäksi lain sähköisen viestinnän palveluista 308 §:n mukaisesti on asianomaisten viranomaisten tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan oltava tarkoituksenmukaisessa yhteistyössä. Lisäksi 308 §:n 2 ja 3 momenteissa säädetään Liikenne- ja viestintäviraston kansainvälistä yhteistyötä koskevista velvollisuuksista.

Direktiivin 7 artiklan 1 kohta on uutta sääntelyä. Sen mukaisesti kansallisen sääntelyviranomaisen johtaja tai tätä tehtävää kansallisen sääntelyviranomaisen puitteissa hoitavan kollegiaalisen elimen jäsenet tai näiden varajäsenet on nimitettävä avoimella ja läpinäkyvällä valintamenettelyllä ansioiden, taitojen, tietämyksen ja kokemuksen perusteella vähintään kolmen vuoden ajaksi. Direktiivin tarkoittama kansallinen sääntelyviranomainen on Suomessa Liikenne- ja viestintävirasto, jonka pääjohtajan lain Liikenne- ja viestintävirastosta mukaisesti valtioneuvosto nimittää valtion virkamieslain (750/1994) 9a §:n ja valtion virkamiesasetuksen (971/1994) 28 § 6 kohdan nojalla viiden vuoden määräajaksi. Näin ollen direktiivin edellyttämä kolmen vuoden vähimmäismääräaika ylittyy, eikä säännöksen osalta ehdoteta kansallista täytäntöönpanoa.

Direktiivin 8 artikla kansallisten sääntelyviranomaisten poliittisesta riippumattomuudesta ja vastuuvelvollisuudesta vastaa pääosin aiempaa direktiiviä, eikä sen katsota edellyttävän uutta sääntelyä ottaen huomioon kaikkia viranomaisia koskevan yleisen hallinto-oikeudellisen lainsäädännön ja hallintolain 2 luvussa säädetyt hyvän hallinnon perusteet. Direktiivin 8 artiklan 2 kohta sisältää uuden säännöksen, joka koskee kansallisen sääntelyviranomaisen raportointivelvollisuutta muun muassa sähköisen viestinnän markkinoiden tilasta sekä tekemistään päätöksistä. Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 304 §:ssä säädetyt Liikenne- ja viestintäviraston erityiset tehtävät sisältävät lukuisia viestintämarkkinoihin ja -palveluihin liittyviä tiedottamis- ja julkaisemistehtäviä. Lisäksi viranomaisen toiminnan julkisuutta sääntelee viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettu laki (621/1999), jonka 20 § 1 momentin mukaisesti viranomaisen on edistettävä toimintansa avoimuutta ja muun muassa laadittava tilastoja ja muita julkaisuja toimialaansa liittyen. Lain 20 § 3 momentin mukaisesti viranomaisen on huolehdittava, että yleisön tiedonsaannin kannalta keskeiset asiakirjat ovat tarpeen mukaan saatavissa esimerkiksi yleisissä tietoverkoissa. Liikenne- ja viestintävirasto toimeenpanee lainsäädäntöä direktiivin edellyttämällä tavalla julkaisemalla kattavasti direktiivin tarkoittamaa tietoa etenkin verkkopalveluissaan. Näin ollen direktiivin säännös ei edellytä erillistä kansallista sääntelyä.

Direktiivin 9 artikla kansallisten viranomaisten sääntelyllisestä kelpoisuudesta vastaa 1 kohdan osalta sisällöllisesti aiempaa sääntelyä. Artiklan 2 kohta on uusi. Se koskee kansallisten sääntelyviranomaisten valvontaa ja sen mukaisesti kansallisten sääntelyviranomaisten talousarvioon kohdistuvan valvonnan on oltava avointa ja julkista. Perustuslain 90 §:n mukaisesti Valtiontalouden tarkastusvirasto tarkastaa valtiontaloudenhoidon laillisuutta ja tuloksellisuutta. Valtioneuvostoin tarkastusvirastosta annetun lain (676/2000) 6 §:n nojalla laaditut tarkastusviraston toimintakertomukset ovat julkisia. Ottaen myös huomioon yleislainsäädännön viranomaisten toiminnan julkisuudesta, voidaan todeta, että jo nykylainsäädäntö täyttää direktiivin edellytykset tältä osin.

Direktiivin 10 ja 11 artiklat vastaavat pääsääntöisesti aiempaa direktiiviä, eikä niistä voida katsoa aiheutuvan tarvetta uudelle sääntelylle. Aiempaa direktiiviä vastaavasti direktiivin 10 artiklan 2 kohdan mukaisesti jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset sääntelyviranomaiset ottavat mahdollisimman pitkälle huomioon BERECin hyväksymät ohjeet, lausunnot, suositukset, yhteiset kannat, parhaat käytännöt ja menetelmät tehdessään kansallisia markkinoita koskevia omia päätöksiään. Kyseisen yleisartiklan ei voida katsoa edellyttävän erillistä täytäntöönpanevaa säännöstä, koska artikla pannaan kansallisesti täytäntöön säännöskohtaisesti niiltä osin kuin direktiivin muissa artikloissa edellytetään esimerkiksi BERECin suuntaviivojen huomioimista. Lisäksi jäsenvaltioissa suoraan sovellettavassa Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelintä koskevan asetuksen 4 artiklan 4 kohdassa määrätään, että kansalliset sääntelyviranomaiset ottavat BERECin hyväksymät suuntaviivat ja muut toimet mahdollisimman pitkälti huomioon, jolloin asiaa koskevan kansallinen säännös ei ole tarpeen.

Viranomaisten tiedonsaanti

Direktiivin 20 artikla koskee tietopyyntöjä yrityksille ja vastaa sisällöllisesti aiempaa direktiiviä. Artiklan 1 kohdan mukaisesti jäsenvaltioiden on varmistettava, että sähköisten viestintäverkkojen ja palvelujen tai liitännäistoimintojen tai -palvelujen tarjoajayritykset toimittavat kaikki tarvittavat tiedot, jotta viranomaiset voivat varmistua lainsäädännön sekä sen nojalla hyväksyttyjen päätösten noudattamisesta. Direktiivin 1 kohta sisältää uuden säännöksen sähköisiä viestintäverkkoja ja liitännäistoimintoja koskevien paikallistatason tietojen saamisesta, jotka ovat riittävän yksityiskohtaisia 22 artiklan mukaisten maantieteellisten kartoitusten tekemiseen. 20 artiklan 1 kohdan uuden säännöksen mukaan tietoja voidaan myös pyytää muilta asiaankuuluvilta yrityksiltä, jotka toimivat sähköisen viestinnän alalla tai siihen läheisesti liittyvillä aloilla, jos se on tarpeen tietojen saamiseksi viranomaisten tehtävien hoitamiseksi. Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 315 § sisältää säännökset viranomaisten yleisestä tietojensaantioikeudesta, joiden voidaan katsoa kattavan viranomaisten oikeuden tiedonsaantiin 20 artiklan mukaisissa tilanteissa. BERECin tietojensaantioikeuden kannalta on merkityksellinen lisäksi jäsenvaltioissa suoraan sovellettavan ns. BEREC-asetuksen tietojenvaihtoa koskeva 40 artikla. Sen 4 kohdan mukaisesti mainittu BEREC tai sen virasto voi, jos kansalliset sääntelyviranomaiset eivät aseta tietoja saataville kohtuullisessa ajassa, osoittaa perustellun pyynnön joko muille kansallisille sääntelyviranomaisille ja muille asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille tai suoraan asianomaisille sähköisen viestinnän verkkoja, palveluja ja niihin liittyviä toimintoja tarjoaville yrityksille.

Direktiivin 21 artikla sisältää säännökset yleisvaltuutuksen, käyttöä koskevien oikeuksien tai erityisvelvollisuuksien nojalla vaadittavista tiedoista. Artikla vastaa pääosin aiempaa direktiiviä ja sen 1 kohta sisältää alakohdat a-j erityisesti niistä tiedontarpeita koskevista syistä, joiden nojalla viranomaiset voivat vaatia yrityksiltä tietoja yleisvaltuutuksen, käyttöä koskevien oikeuksien tai 13 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen erityisvelvollisuuksien nojalla. Alakohta i ja j ovat aiempaan direktiiviin nähden uusia. Alakohta i koskee 22 artiklan mukaisten maantieteellisten kartoitusten tekemistä ja alakohta j vastaamista BERECin esittämiin perusteluihin tietopyyntöihin. Kyseinen artiklan listaus on esimerkinomainen, ei tyhjentävä. Direktiivin 21 artiklan 4 kohdan mukaisesti kansallinen sääntelyviranomainen tai muu toimivaltainen viranomainen ei saa toistaa tietopyyntöä, jonka BEREC on tehnyt asetuksen 40 artiklan nojalla, jos BEREC on asettanut vastaanottamansa tiedot kyseisten viranomaisten saataville. Viranomaisten tietojensaantia koskeva sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 315 § kattaa viranomaisten tiedonsaantioikeudet artiklan edellyttämällä tavalla, eikä kansallista sääntelyä tältä osin ehdoteta täydennettäväksi.

Seuraamukset

Direktiivin seuraamuksia koskeva 29 artikla vastaa sisällöllisesti pääasiallisesti aiemman direktiivin sääntelyä. Seuraamuksista ja rangaistussäännöksistä säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 42 ja 44 luvuissa. 29 artiklan johdosta ei ehdoteta tehtäväksi muutoksia muilta osin kuin artiklan 2 kohdan mukaisen maantieteellisen kartoituksiin liittyvien tietojen toimittamisessa tapahtuvien tahallisten tai törkeästä huolimattomuudesta johtuvien laiminlyöntien osalta.

Muutoksenhakuoikeutta koskeva direktiivin 31 artikla on sisällöllisesti aiempaa direktiiviä vastaava. Direktiivin 1 kohdan mukaisesti jäsenvaltioiden edellytetään varmistavan tehokkaat kansallisen tason muutoksenhakumenettelyt toimivaltaisen viranomaisen tekemiin päätöksiin. 1 kohdan muuttuneessa säännöksessä korostetaan aiempaa enemmän muutoksenhakuelimen riippumattomuutta ulkopuolisesta väliintulosta ja poliittisesta painostuksesta. Muutoksenhausta säädetään laissa sähköisen viestinnän palveluista 43 luvussa, hallintolain oikaisuvaatimusmenettelyä koskevassa 7 a-luvussa sekä 1.1.2020 voimaan tulleessa laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa. Muutoksenhakuelinten poliittinen riippumattomuus sisältyy olennaisena osana suomalaiseen oikeusjärjestykseen, eikä täydentävä kansallinen sääntely tältä osin ole tarpeellista.

3.17 Sertifiointi

Tieto- ja viestintätekniikan tuotteiden, palvelujen ja prosessien kyberturvallisuussertifiointia käytetään tällä hetkellä vähäisessä määrin Euroopan unionissa, ja kansallisen viranomaisen myöntämää sertifikaattia ei tunnusteta muissa jäsenvaltioissa.

Kyberturvallisuusasetuksen nojalla sellaiset kansalliset kyberturvallisuuden sertifiointijärjestelmät tai –menettelyt, joiden kattamat tieto- ja viestintätekniikan tuotteet, palvelut tai prosessit kuuluvat jonkin eurooppalaisen kyberturvallisuussertifioinnin soveltamisalaan lakkaavat asetuksen mukaan tuottamasta oikeusvaikutuksia. Jäsenmaat eivät voisi enää laatia kansallisia sertifikaatteja siltä osin, kun ne olisivat päällekkäisiä asetuksen nojalla laadittujen EU-sertifikaattien kanssa.

Kyberturvallisuuskeskuksessa on kehitetty korkean tietoturvallisuuden tietoturvamerkkiä IoT – kuluttajalaitteille (esineiden internet). IoT-sertifikaatteja on pidetty sellaisena aihealueena, joka todennäköisesti viedään eurooppalaiseen sertifiointijärjestelmään. Tämä on otettu huomioon kansallisen IoT-sertifikaatin kehityksessä.

Suomessa on laadittu kansallisten tarpeiden näkökulmasta esimerkiksi kansallinen pilvipalveluiden turvallisuuden arviointikriteeristö, joka on tarkoitettu työkaluksi pilvipalvelujen turvallisuuden arviointiin. Kansallisten sertifikaattien lakkaaminen riippuu komission julkaisemasta eurooppalaisen kyberturvallisuussertifiointia koskevasta unionin työohjelmasta. Pilvipalveluiden sertifiointi on nostettu esille sellaisena aihealueena, joka todennäköisesti vietäisiin eurooppalaiseen sertifiointijärjestelmään. Jos pilvipalveluiden sertifioinnista tulee aikanaan eurooppalainen sertifiointijärjestelmä, kansallisten pilvipalveluiden turvallisuuden arviointi lakkaa.

Sellaisia tieto- ja viestintätekniikan tuotteita, palveluja ja prosesseja varten voimassa olevat kansalliset kyberturvallisuuden sertifiointijärjestelmät ja niihin liittyvät menettelyt, jotka eivät kuulu jonkin eurooppalaisen kyberturvallisuuden sertifiointijärjestelmän soveltamisalaan, pysyvät edelleen voimassa. Kyberturvallisuusasetus ei rajoita jäsenvaltioiden toimivaltaa sellaisten toimien osalta, jotka koskevat yleistä turvallisuutta, puolustusta, kansallista turvallisuutta tai yksittäisen valtion toimia rikosoikeuden alalla.

Suomessa on voimassa laki tietoturvallisuuden arviointilaitoksista (1405/2011), jossa säädetään menettelystä, jonka avulla yritykset voivat osoittaa luotettavasti ulkopuolisille, että niiden toiminnassa on toteutettu määrätty tietoturvallisuuden taso. Lain mukaan Liikenne- ja viestintävirasto hyväksyy arviointilaitokset sekä ohjaa ja valvoo niiden toimintaa. Kyberturvallisuusasetuksen mukainen arviointilaitosten akkreditointi- ja valtuuttamisprosessi vastaa pääpiirteissään arviointilaitoslaissa tarkoitettua arviointilaitosten akkreditointia ja hyväksyntää. Sisällölliset vaatimukset ovat kuitenkin erilaiset, joten arviointilaitoslain mukainen arviointilaitos ei voi suoraan saada asetuksessa tarkoitetun vaatimuksenmukaisuuden arviointilaitoksen asemaa. Näin ollen asetuksen mukainen akkreditointi ja valtuuttaminen on tehtävä erikseen.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Viranomaisten toiminta ja maksut

Tietoyhteiskuntamaksua koskevaa sääntelyä ehdotettaisiin muutettavaksi siten, että tietoyhteiskuntamaksua ei perittäisi yrityksiltä, joiden Suomessa harjoittaman teletoiminnan liikevaihto on alle 300 000 euroa edeltävältä tilikaudelta. Samalla poistettaisiin tietoyhteiskuntamaksun 300 euron vähimmäisraja. Ehdotetun muutoksen tavoitteena olisi vähentää yhtäältä telealan toimijoille ja toisaalta Liikenne- ja viestintävirastolle koituvaa hallinnollista taakkaa. Kun otetaan huomioon tietoyhteiskuntamaksun määräämisestä ja keräämisestä virastolle aiheutuvien hallinnollisten kustannusten väheneminen, ei ehdotetulla pienimpien teletoiminnan harjoittajien maksuvelvollisuudesta vapauttamisella olisi merkittävää vaikutusta viraston tuloihin. Ehdotetussa muutoksessa käytettäisiin teledirektiivin 16 artiklan 1 kohdan tarjoamaa kansallista liikkumavaraa.

Teledirektiivin 12 artiklan 2 kohdan edellyttämällä tavalla teletoimintailmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle ehdotetaan rajattavaksi toimijat, jotka tarjoavat numeroista riippumattomia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja. Tällaisia ovat esimerkiksi sähköpostipalveluiden tarjoajat, jotka eivät harjoita muuta teletoimintaa. Samalla lain 157 §:n velvollisuudesta säilyttää välitystietoja viranomaistarpeita varten poistettaisiin yhteys teletoimintailmoitukseen, jotta nykytila säilytysvelvollisuuden osalta säilyisi.

Taajuuksien käyttö ja verkkotoimiluvat

Teledirektiivin taajuuksia koskevan sääntelyn tavoitteena on edistää nopeiden langattomien laajakaistayhteyksien saatavuutta ja etenkin 5G –verkkojen käyttöönottoa sekä yhtenäistää taajuuksien jakamiseen ja toimilupien myöntämiseen liittyviä käytäntöjä Euroopan unionissa. Lisäksi tavoitteena on edistää investointeja verkkoihin.

Direktiivin säännösten kansalliseksi täytäntöönpanon vuoksi laissa säädettäisiin vertaisarviointimenettelystä eli verkkotoimilupien myöntämistä koskevien parhaiden käytäntöjen jakamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioiden kesken ja siihen liittyvistä kansallisia toimilupaprosesseja koskevista ilmoitusvelvollisuuksista.

Laissa säädettäisiin myös uusista verkkotoimilupaprosesseista. Lakiin lisättäisiin direktiivin edellyttämällä tavalla mahdollisuus jatkaa myönnettyjen verkkotoimilupien voimassaoloa (toimiluvan jatkaminen). Lisäksi laissa säädettäisiin verkkotoimiluvan myöntämisestä ilman avointa hakumenettelyä samalle toimiluvanhaltijalle, jonka verkkotoimiluvan voimassaolo on

päättymässä (toimiluvan uusiminen). Uusia verkkotoimilupaan liittyviä menettelyjä sovellettaisiin direktiivin mukaisesti vain langattomille laajakaistaverkoille Euroopan unionissa harmonisoiduille taajuusalueille.

Huutokauppamenettelyssä myönnettyjen verkkotoimilupien siirtokelpoisuus säädettäisiin pääsäännöksi. Lisäksi direktiivin edellyttämällä tavalla lakiin lisättäisiin tiettyjen taajuusalueiden käyttöönottoa koskevat määräajat poikkeuksineen.

Verkkotoimilupia koskeviin säännöksiin tehtäisiin muutamia muutoksia myös kansallisista tarpeista johtuen. Vähäistä ja paikallista yleistä teletoimintaa rajatulla maantieteellisellä alueella voisi harjoittaa Liikenne- ja viestintäviraston myöntämän radioluvan nojalla valtioneuvoston myöntämän verkkotoimiluvan sijasta. Verkkotoimilupien huutokauppaamista koskevia säännöksiä selkeytettäisiin siten, että mahdollistetaan tulevaisuudessa erilaisten huutokauppamallien käyttäminen.

Verkkotoimiluvan ehtoja koskevaan säännökseen lisättäisiin kohta, jonka mukaan valtioneuvosto voisi myöntämissään verkkotoimiluvissa määrittää verkossa tarjottavan laajakaistan yhteysnopeuden eli nopeuden, jota kyseessä olevan matkaviestinverkon tulisi teknisesti kyetä siirtämään. Radioluvan myöntämistä koskevia säännöksiä muutettaisiin siten, että valtioneuvosto olisi Liikenne- ja viestintäviraston sijasta toimivaltainen viranomainen sellaisissa tilanteissa, joissa on syytä epäillä radioluvan myöntämisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta.

Taajuuksien vuokraamista koskevaa menettelyä kevennettäisiin tilanteissa, joissa taajuudet vuokrataan vähäisen paikallisen verkkopalvelun tarjoamiseen rajatulla alueella toimivassa matkaviestinverkossa.

Käyttöoikeuden luovutukseen ja yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet

Teledirektiivin käyttöoikeuksia ja yhteenliittämistä koskevan sääntelyn tavoitteena on edistää viestintäpalveluiden saatavuutta ja laatua antamalla kansalliselle sääntelyviranomaiselle eli Suomen tapauksessa Liikenne- ja viestintävirastolle toimivalta edistää kilpailua viestintämarkkinoilla tarvittaessa puuttumalla markkinoilla havaittaviin kilpailuongelmiin asettamalla erilaisia käyttöoikeuteen tai yhteenliittämiseen liittyviä velvollisuuksia. Säännösten tavoitteena on edistää tehokasta ja kestävää kilpailua viestintämarkkinoilla sekä erittäin suurikapasiteettisten yhteyksien käyttöönottoa, tehostaa investointeja sekä mahdollistaa kuluttajille ja muille loppukäyttäjille mahdollisimman suuri hyöty.

Käyttöoikeuksia ja yhteenliittämistä koskeva direktiivin sääntely ei yksittäisiä momentteja lukuun ottamatta lähtökohtaisesti sisällä kansallista harkintavaltaa. Kansalliseen harkintavaltaan jätetään esimerkiksi 60 artiklan 3 kohdan mahdollisuus käyttää puolueettomia välittäjiä yhteenliittämistä koskevissa kaupallisissa neuvotteluissa. Suomen kilpailuolosuhteet eivät edellytä tällaisten välittäjien käyttämistä, joten säännöstä ei esitetä toimeenpantavaksi. Kansallista harkintavaltaa sisältää lisäksi direktiivin 83 artiklan mukainen mahdollisuus asettaa velvollisuuksia vähittäismarkkinoilla huomattavan markkinavoiman yrityksille. Tällaisten velvollisuuksien asettaminen on jo voimassa olevan lain mukaan mahdollista Suomessa, joten tällaisten velvollisuuksien asettamisen esitetään olevan mahdollista jatkossakin. Käyttöoikeutta ja yhteenliittämistä koskeviin velvollisuuksiin ei esitetä kansallisia muutoksia, joten esitys perustuu niiden osalta EU-sääntelyyn.

Lakiin lisättäisiin uusi säännös viestintäverkkoja koskevasta maantieteellisestä kartoituksesta. Sen mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi tehtävä säännöllisesti kartoitus laajakaistaverk-

kojen kattavuudesta sekä mahdollinen ennuste niiden saatavuudesta. Maantieteellisen kartoituksen tulokset otettaisiin huomioon esimerkiksi kansallisia laajakaistasuunnitelmia valmisteltaessa sekä myönnettäessä julkista tukea laajakaistaverkkojen rakentamiseen.

Markkina-analyysien syklejä pidennettäisiin. Jatkossa markkina-analyysi olisi tehtävä viimeistään kolmen vuoden kuluttua komission antamasta markkinasuosituksesta, jos kyseessä ovat aiemmin määrittelemättömät markkinat sekä vähintään viiden vuoden välein, jos kyseessä ovat jo aiemmin määritellyt markkinat. Lisäksi laissa täsmennettäisiin niitä seikkoja, jotka Liikenne- ja viestintäviraston tulisi huomioida markkina-analyysia tehdessään.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivalle huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavista velvollisuuksista. Säännöksen mukaan tällaiselle yrityksille voisi asettaa ainoastaan tiettyjä käyttöoikeuteen ja yhteenliittämiseen liittyviä velvollisuuksia.

Liikenne- ja viestintäviraston toimivaltaa asettaa velvollisuuksia, joita voidaan asettaa muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella, esitetään muutettavaksi. Jatkossa muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella voisi asettaa käyttöoikeusvelvollisuuksia langattoman laajakaistan tarjoamiseen käytettävään aktiiviseen ja passiiviseen infrastruktuuriin sekä yhteentoimivuusvelvollisuuksia muihin kuin numeroihin perustuviin henkilöiden välisiin viestintäpalveluihin. Lisäksi laskevan liikenteen hinnoittelua säänneltäisiin jatkossa Liikenne- ja viestintäviraston antamien päätösten sijasta unioninlaajuisella hintasääntelyllä. Selkeyden vuoksi kaikki velvollisuudet, joita voidaan asettaa muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella, kerättäisiin omaan lukuunsa.

Huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavissa käyttöoikeusvelvollisuudessa annettaisiin jatkossa etusija rakennusteknisen infrastruktuurin käyttöoikeuteen liittyville velvollisuuksille. Ainoastaan tilanteessa, jossa käyttöoikeus tällaiseen infrastruktuuriin ei riitä kilpailuongelmien ratkaisuun, voidaan velvoitteita ulottaa muuhun infrastruktuuriin.

Lakiin lisättäisiin uusia säännöksiä huomattavan markkinavoiman yrityksiä koskevasta sitoumusmenettelystä. Jatkossa Liikenne- ja viestintävirasto voisi määrätä sitovaksi huomattavan markkinavoiman yritysten vapaaehtoisesti tekemiä sitoumuksia, jotka voivat koskea esimerkiksi erilaisia yhteistyöjärjestelyitä, jotka voivat vaikuttaa huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavien velvollisuuksien tarpeellisuuteen, teleyritysten välisiin yhteisinvestointisopimuksiin sekä teleyritysten omistajanvaihdoksiin. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi huomioida tällaiset sitoumukset arvioidessaan velvollisuuksien asettamisen tarpeellisuutta.

Lisäksi lakiin lisättäisiin säännös huomattavan markkinavoiman yrityksen aikaisemman verkon korvaamisesta. Huomattavan markkinavoiman yritysten tulisi jatkossa ilmoittaa verkkojensa poistamisesta käytöstä tai korvaamisesta lähtökohtaisesti kuusi kuukautta ennen suunniteltua toimenpidettä. Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa yrityksille velvollisuuksia esimerkiksi aikatauluun tai verkon korvaamiseen liittyen, jos se olisi tarpeen kilpailun ja loppukäyttäjien edun turvaamiseksi.

Muut velvollisuudet

Teledirektiivin 71 artiklan 4 kohdan säännöksen täytäntöön panemiseksi lakiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi osana HMV-päätöstä määrittää hinnoitteluvelvoitteeseen liittyvää kustannuslaskentajärjestelmää koskevia vaatimuksia kustannusten kohdentamisesta pääluokkiin, jos se on tarpeen yritykselle asetetun hinnoitteluvelvollisuuden valvomiseksi. Edelleen direktiivin täytäntöön panemiseksi lakia ehdotetaan muutettavaksi niin,

että Liikenne- ja viestintävirastolle annettaisiin toimivalta antaa tarkempia yleisiä määräyksiä kustannusten kohdentamisesta pääluokkiin ja säännöistä, joiden mukaan kustannukset kohdennetaan.

Valtakunnalliset tilaajanumerot

Kansallisena muutostarpeena ehdotetaan, että puhelinverkon käytöstä perittäviin korvauksiin esitetään muutosta valtakunnallisten tilaajanumeroiden (entinen termi: yritysnumerot) osalta. Muutosehdotuksen myötä teleyritykset eivät voisi enää hinnoitella valtakunnallisten tilaajanumeroiden nousevaa liikennettä erikseen toiselta teleyritykseltä perittävän hinnan osalta. Muutoksen johdosta valtakunnallisista tilaajanumeroista voisi täten jatkossa periä vain matkapuhelinmaksun tai paikallispuhelinmaksun, jolloin valtakunnalliset tilaajanumerot voisivat, teleyritysten niin halutessa, kuulua osaksi normaaleja puhepaketteja tai rajattomia liittymiä. Ehdotuksen tarkoituksena on muuttaa sääntely vastaamaan sen alkuperäistä tarkoitusta, joka oli alun perin luoda soittajalla mahdollisuus vakiohintaiseen puheluun ilman kaukopuhelumaksuja. Ehdotetun muutoksen seurauksena kuluttajansuojalain mukaista laskennallista perushintaa koskevaa säännöstä ei enää tarvittaisi, joten kuluttajansuojalain 2 luvun 14 §:ää ehdotetaan muutettavan siltä osin. Laskennallisesta perushinnasta ei tarvitsisi enää säätää, koska jatkossa valtakunnallisista tilaajanumeroista ei voisi periä lisämaksuja, jota silmällä pitäen säännös otettiin kuluttajansuojalakiin.

Yleispalvelu

Ehdotuksessa tehtäisiin teledirektiivin muuttuneen yleispalvelusääntelyn mukaiset muutokset kansalliseen lakiin. Jatkossa yleispalveluun käytetyn yleispalvelulaajakaistan tulisi tukea direktiivissä määriteltyä vähimmäispalveluiden listaa.

Yleispalvelulaajakaistan eli tarkoituksenmukaisen internetyhteyspalvelun vähimmäisnopeudesta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella aiemman liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen sijaan. Hallituksen tarkoituksena on lain voimaantulon jälkeen annettavassa asetuksessa nostaa yleispalvelulaajakaistan vähimmäisnopeutta nykyisestä 2 megabittiä sekunnissa nopeudesta 5 megabittiä sekunnissa nopeuteen. Asetuksella säädettäisiin myös vammaisten henkilöiden erityistarpeista yleisten puhelinpalveluiden ja laajakaistan osalta.

Liikenne- ja viestintäviraston tulisi jatkossa huomioida myös direktiivin vaatimien viestintäyhteyksien maantieteellisten kartoitusten tulokset nimetessään yleispalveluyrityksiä. Yleispalveluyrityksille säädettäisiin teledirektiivin mukaisesti velvollisuus ilmoittaa Liikenne- ja viestintävirastolle, mikäli ne luovuttavat yleispalvelun tarjonnassa välttämättömän verkon tai verkonosan yleispalveluyrityksestä erilliselle oikeushenkilölle.

Numerointi

Numeroinnin osalta ehdotuksen tavoitteena on päivittää kansallinen lainsäädäntö ja sen nojalla annettavat määräykset vastaamaan teledirektiivin vaatimuksia. Direktiivin mukaisesti Liikenne- ja viestintäviraston määräyksellä asetettaisiin uusi muiden kuin maantieteellisten numeroiden alue, jota voidaan käyttää IoT- ja M2M-käyttöön. Määräykseen päivitetään myös näiden numeroiden käyttöehtoja koskevia säännöksiä. Lisäksi numerointilukuun lisättäisiin teleyritysten syrjimättömyysvelvollisuus, tilaajan oikeus siirtää numeronsa vähintään kuukauden ajan sekä Liikenne- ja viestintäviraston määräysvaltaa siirrettävyysmääräyksessä laajennetaan koskemaan teleyritysten tehtäviä palveluntarjoajaa vaihdettaessa ja tilaajalle tiedottamista siirtoprosessin yksityiskohdista.

Käyttäjän ja tilaajan oikeudet

Esityksessä ehdotetaan tehtäviksi teledirektiivin edellyttämät muutokset sähköisen viestinnän palveluista annetun lain käyttäjän ja tilaajan oikeuksia koskevaan sääntelyyn sekä eräitä tarpeellisia kansallisia muutoksia.

Teledirektiivin 105 artiklan 1 kohdan mukaan kuluttajien kanssa tehtävien määräaikaisten viestintäpalvelusopimusten enimmäiskesto ei saa ylittää 24 kuukautta. Säännös koskee paitsi kuluttajien kanssa tehtäviä sopimuksia, myös mikroyritysten, pienten yritysten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kanssa tehtäviä sopimuksia, elleivät ne nimenomaisesti ole sopineet jättäytyvänsä sääntelyn ulkopuolelle. Säännös ei ole täysharmonisoiva, vaan jäsenvaltiot voivat kansallisesti säätää lyhyemmästä määräaikaisten sopimusten enimmäiskestosta.

Esityksessä ehdotetaan, että täytäntöönpanossa hyödynnettäisiin osittain teledirektiivin sallimaa liikkumavaraa. Ehdotetun 109 §:n mukaan teleyritys saisi tehdä kuluttajan kanssa enintään 24 kuukauden määräaikaisen sopimuksen. Tästä poiketen kuluttajan kanssa tehtävä matkaviestinverkon puhelinliittymää koskeva määräaikainen sopimus saisi kuitenkin olla enintään 12 kuukauden mittainen.

Määräaikaisten sopimusten enimmäiskeston rajoittaminen 12 kuukauteen matkaviestinverkon puhelinliittymien osalta parantaisi kuluttajien mahdollisuuksia vaihtaa liittymää. Ottaen huomioon viestintämarkkinoiden nopea kehitys sekä palvelutarjonnan että hintojen osalta 24 kuukauden sopimuskautta voidaan pitää pitkänä aikana. Lyhentämällä määräaikaisten sopimusten enimmäiskesto 12 kuukauteen parannettaisiin siten kuluttajanoikeuksia.

Määräaikaisiin viestintäpalvelusopimuksiin liittyvät negatiiviset lieveilmiöt ovat myös olleet kasvussa aivan viime vuosina. Yleensä lieveilmiöt liittyvät siihen, annetaanko liittymän markkinoinnissa selkeät, riittävät ja oikeat tiedot siitä, että kyseessä on määräaikainen viestintäpalvelusopimus ja siitä, mitä sopimuksen määräaikaisuus tarkoittaa kuluttajalle. Lyhentämällä määräaikaisuuden enimmäiskestoa kuluttajasopimuksissa matkaviestinverkon puhelinliittymien osalta 12 kuukauteen voitaisiin osaltaan torjua myös näitä lieveilmiöitä.

Matkaviestinverkon puhelinliittymät ja toisaalta muut viestintäpalvelut, kuten kiinteät liittymät ja kiinteisiin liittymiin rinnastuvat matkapuhelinverkon liittymät (esimerkiksi langaton laajakaista), ovat erilaisessa asemassa investointien kannalta. Jälkimmäisenä mainittujen palvelujen tarjoaminen vaatii teleyritykseltä enemmän investointeja ja kiinteitä kustannuksia. Investointien kannalta on puolestaan tärkeää saada varmuus asiakkaan sitoutumisesta. Tämän vuoksi teledirektiivin mahdollistamaa liikkumavaraa ei esitetä käytettäväksi muiden viestintäpalvelujen kuin matkaviestinverkon puhelinliittymien osalta.

Lisäksi esityksellä parannettaisiin kuluttajan mahdollisuuksia tarkastaa matkaviestinverkon puhelinliittymäsopimuksensa päättymispäivämäärä asettamalla teleyrityksellä velvollisuus tarjota kuluttajalle helppokäyttöinen ja maksuton mahdollisuus päättymispäivämäärän tarkastamiseen.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi teleyritysten sopimuspaketteja koskeva 108 a §, jolla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 107 artikla. Ehdotuksen mukaan, jos teleyritys toimittaa kuluttajalle internetyhteyspalvelua tai numeroihin perustuvaa henkilöiden välistä viestintäpalvelua yhdessä muiden palveluiden tai päätelaitteen kanssa eli pakettina, sovelletaan paketin kaikkiin palveluihin ja päätelaitteeseen tiettyjä keskeisiä tämän lain säännöksiä, jotka koskevat sopimustiivistelmää, tietojen julkaisemista sekä sopimuksen kestoa, irtisanomista ja palveluntarjoajan vaihtamista. Kyseisiä tämän lain säännöksiä olisi sovellettava palvelupaketin kaikkiin osiin,

myös päätelaitteisiin sekä muihin palveluihin, kuten digitaaliseen sisältöön tai digitaalisiin palveluihin ja niihin sähköisen viestinnän palveluihin, jotka eivät suoraan kuulu momentissa mainittujen pykälien soveltamisalaan. Teleyrityksen kuluttajalle toimittamien tai myymien palvelujen ja päätelaitteiden katsotaan teledirektiivissä muodostavan paketin, jos sen osat toimittaa tai myy sama teleyritys samalla sopimuksella taikka toisiinsa läheisesti liittyvillä tai kytketyillä sopimuksilla ja yksi teleyrityksen myymistä palveluista on internetyhteyspalvelu tai numeroihin perustuva henkilöiden välinen viestintäpalvelu.

Edelleen ehdotetun 108 a §:n nojalla, jos kuluttajalle muodostuisi oikeus purkaa ennen sovitun sopimuskauden päättymistä mikä tahansa edellä tarkoitetun paketin osa, koska kyseisen paketin osa ei ole ollut sopimuksen mukainen tai sitä ei ole toimitettu, kuluttajalla olisi oikeus purkaa kaikki teleyrityksen pakettiin sisältyvät palveluja tai päätelaitetta koskevat sopimukset. Lisäksi jos teleyritys on tehnyt sopimuksen kuluttajan kanssa internetyhteyspalvelun tai numeroihin perustuvan henkilöiden välisen viestintäpalvelun toimittamisesta ja kuluttaja hankkii teleyritykseltä aikaisempaan sopimukseen liittyvän lisäpalvelun taikka päätelaitteen, uusi sopimus ei saa pidentää alkuperäisen sopimuksen voimassaoloa, elleivät kuluttaja ja teleyritys sovi toisin jälkimmäistä sopimusta solmittaessa.

Lakia esitetään täsmennettäväksi myös siten, että kuluttajalla olisi velvollisuus maksaa viestintäpalvelusopimukseen perustuvat maksut vasta siitä lähtien, kun yhteys on käytettävissä. Tällöin kuluttajalla olisi aina mahdollisuus matkaviestinpalvelujen kyseessä ollessa maksutta perua viestintäpalvelusopimus ja numeronsiirtopyyntö ennen numeronsiirron toteutumista. Teleyrityksellä ei siten olisi oikeutta periä maksua ennen numeronsiirron toteutumista.

Viestintäpalvelusopimuksia koskevan viivästys- ja virhesääntelyn soveltamisalaa esitetään myös supistettavaksi siten, että sitä ei enää sovellettaisi kaikkien tilaajien kanssa tehtyihin sopimuksiin. Sääntelyä sovellettaisiin pakottavana kuluttajan kanssa tehtyihin sopimuksiin. Viivästys- ja virhesääntelyä sovellettaisiin myös mikroyrityksiin, pieniin yrityksiin ja voittoa tavoittelemattomiin yhteisöihin, jos ne eivät sovi asiasta muuta. Soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät siten pääosin erityisesti suuret yritykset.

Jäsenvaltion on teledirektiivin 101 artiklan mukaan mahdollista pitää voimassa direktiiviä tiukempia kansallisia kuluttajansuojasäännöksiä 21.12.2021 saakka. Tämän mahdollisuuden käyttämistä ei arvioida tarpeelliseksi ja sen vuoksi sitä ei esitetä käytettäväksi.

Tietoturva

Tietoturvaa koskevaa sääntelyyn tehtäisiin teledirektiivin täytäntöönpanemiseksi kaksi muutosta. Lakiin lisättäisiin Liikenne- ja viestintävirastolle velvollisuus ilmoittaa tietoturvahäiriöistä muille asiaan liittyville jäsenmaille ja Euroopan kyberturvallisuusvirastolle. Lisäksi lakiin lisättäisiin säännös riippumattomalla asiantuntijalla teetetyn turvallisuus- ja toimivuustarkastuksen kustannustenjaosta.

Esityksessä myös täydennettäisiin verkko- ja tietoturvadirektiivin kansallista täytäntöönpanoa säätämällä verkossa toimiviin markkinapaikkoihin, hakukonepalveluihin ja pilvipalvelun tarjoajiin sovellettavasta lainsäädännöstä. Tällaisen toimijan katsottaisiin lähtökohtaisesti kuuluvan sen jäsenvaltion lainkäyttövallan piiriin, jossa sen tosiasiallinen toimipaikka sijaitsee. Lisäksi säädettäisiin Liikenne- ja viestintäviraston oikeudesta luovuttaa salassa pidettävä asiakirja tai tieto toisen ETA-valtion valvovalle viranomaiselle tai verkko- ja tietoturvadirektiivin mukaiselle yhteistyöryhmälle.

Verkkotunnukset

Verkkotunnussääntelyä päivitettäisiin EU:n tietosuoja-asetuksen ja kansallisen tietosuojalain (1050/2018) mukaisesti sekä terminologiaa päivitettäisiin vastaamaan sähköisiä palveluja. Lisäksi turha erityissääntely poistettaisiin verkkotunnusta koskevista pykälistä. Lisäksi Liikenne- ja viestintävirasto saisi toimivaltuuden määrätä verkkotunnuksen käyttäjän luotettavasta tunnistamisesta.

Tiedon saannin estoa koskeva määräys

Sähköisen viestinnän palvelulain 185 §:n muutoksen tavoitteena on parantaa poliisin mahdollisuuksia puuttua laittomaan verkkosisältöön. Kyseessä on kansallisista tarpeista lähtöisin oleva muutos, joka ei liity direktiivien täytäntöönpanoon.

Sääntelyä tiedon saannin estoa koskevasta määräyksestä ehdotetaan muutettavaksi siten, että nykyisen lain 185 §:n 1 momentin mukainen määräys voitaisiin tietyin edellytyksin kohdistaa myös tietoa välittävään teleyritykseen. Määräyksen kohdistaminen teleyritykseen olisi aina toissijaista suhteessa tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajaan. Määräyksen kohdistaminen teleyritykseen edellyttäisi, että tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajaa ei pystyttäisi tunnistamaan tai että se olisi sijoittautunut Suomen lainkäyttövallan ulkopuolelle. Teleyritykseen kohdistettavaa määräystä voisi hakea syyttäjä tai tutkinnanjohtaja ja määräyksen kohteena olevan tiedon pitämisen yleisön saatavilla tai sen välittämisen olisi oltava rikos, josta ankarin säädetty rangaistus olisi vähintään kaksi vuotta vankeutta.

Teleyritykselle kohdistettu määräys tulisi panna teknisesti täytäntöön niin, ettei verkon käyttäjien luottamuksellisen viestin salaisuuden suoja vaarannu. Määräys voitaisiin antaa vain, jos tiedon saannin estoa koskevien hyötyjen voitaisiin katsoa olevan merkittävästi suuremmat kuin verkon käyttäjien sananvapauteen ja muihin perusoikeuksiin kohdistuvat rajoitukset. Tällöin tulisi huomioida muun muassa rikoksen vakavuus ja estomääräyksen vaikutukset muihin verkossa oleviin sisältöihin ja palveluihin. Teleyritystä olisi aina kuultava. Palvelun tarjoajaa ja sisällön tuottajan kuuleminen olisi toteutettava, jos asian kiireellisyys sen mahdollistaisi.

Nykyisen lain 185 §:n 4 momentin mukaiset muutoksenhakumenettelyt laajenisivat koskemaan myös teleyrityksiä. Lisäksi asiassa toimivaltaista tuomioistuinta koskevaan 186 §:ään lisättäisiin toimivaltaisen tuomioistuimen määräytymiskriteereihin myös teleyrityksen kotipaikka.

Videonjakoalustat

Audiovisuaalisten palvelujen osalta esityksen tavoitteena on saattaa kansallisesti täytäntöön audiovisuaalisia mediapalveluja koskevaan direktiivin tehdyt muutokset. Direktiivi ehdotetaan pantavaksi täytäntöön pääasiassa sellaisenaan. Sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin ja kuvaohjelmalakiin lisättäisiin direktiivin säännösten täytäntöönpanemiseksi videonjakoalustapalveluita koskevat säännökset. Videonjakoalustapalveluille kohdistetaan velvoitteita lasten suojelemiseksi heidän kehitykselleen haitallisilta sisällöiltä. Alustoille asetetaan lisäksi velvoitteita yleisön suojelemiseksi laittomilta sisällöitä kuten laittomalta vihapuheelta ja terrorismiin yllyttämiseltä. Toimijoiden tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamiseksi yleiset kaupallista viestintää koskevat vaatimukset ulotettaisiin sovellettavaksi osin myös videonjakoalustan tarjoajiin.

Audiovisuaalinen kaupallinen viestintä ja eurooppalaisten teosten edistäminen

Ehdotetulla televisiomainonnan mainossääntelyn keventämisellä ja joustavoittamisella annettaisiin kaupallisille televisiotoimijoille nykyistä enemmän liikkumavaraa mainosten sijoitte-

lussa. Tuotesijoittelu sallittaisiin laissa mainittuja poikkeuksia lukuun ottamatta. Sääntelyllä pyritään tarjoamaan lisää joustavuutta lähetystoiminnan harjoittajille ja laajempi vapaus päättää ajankohdista, joihin mainonta sijoitetaan. Eurooppalaisten teosten osuutta ja näkyvyyttä ohjelmaluetteloissa edistetään tilausohjelmapalvelun tarjoajiin kohdistuvilla uusilla määrällisillä velvoitteilla.

Audiovisuaalisten sisältöjen esteettömyys

Lain ääni- ja tekstitysvelvoitteet laajenevat tietyin osin televisiotoimijoiden ohella tilausohjelmapalvelun tarjoajiin. Tilausohjelmapalveluissa ääni- ja tekstitysvelvoitteen piiriin kuuluisivat ne ohjelmistot, joiden tulee sisältää ääni-ja tekstityspalvelu televisiossa esitettäessä. Ääni- ja tekstityspalvelun osuuden tilausohjelmapalveluiden ohjelmistoissa tulisi olla 30 prosenttia. Toimijoille asetetaan myös tekstityksen laatuun liittyvä velvoite. Velvoite edellyttää, että suomen- ja ruotsinkielisiin ohjelmiin sisältyvässä tekstityspalvelussa tekstitys tulee toteuttaa laadukkaasti siten, että tekstitys on käyttäjälle riittävän selkeää ja ymmärrettävää. Tämän lisäksi televisio- ja tilausohjelmapalvelun tarjoajien tulee raportoida esteettömyyden asteittaisesta toteutumisesta sekä laatia esteettömyyttä koskevia toimintasuunnitelmia.

Kanavapaikkanumerointi

Kanavapaikkanumerointiin soveltuvaa sääntelyä ehdotetaan muutettavaksi siten, että kanavapaikkanumerointiin tehtävät muutokset tulisi ajoittaa ohjelmistotoimilupakauden vaihtumisen yhteyteen. Muuna ajankohtana toteutettaviin muutoksiin olisi oltava erityisen painavasta syystä tarvetta. Kanavapaikkanumerointia koskevat muutokset vaikuttavat sekä kuluttajiin että televisiotoimijoihin, minkä vuoksi muutokset tulisi ajoittaa television ohjelmistotoimilupakauden vaihtumisen yhteyteen, jolloin niiden aiheuttama haitta on mahdollisimman vähäinen. Samassa yhteydessä ehdotetaan poistettavaksi Liikenne- ja viestintäviraston määräyksenantovaltuus. Kanavapaikkanumerointi tulee ratkaista ensisijaisesti toimialan itsesääntelykeinoin eikä Liikenne- ja viestintäviraston määräyksille ole näin ollen tarvetta.

Sijoittaminen

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lain 28 lukua, jotta voitaisiin edistää pienalueen liityntäpisteiden sijoittamista ja käyttöönottoa teledirektiivin tavoitteiden mukaisesti. Sijoittamista koskevaan lukuun lisättäisiin teledirektiivin 57 artiklan mukainen sääntely, jonka mukaan pienalueen langattoman liityntäpisteen sijoittamiseen tai käyttöönottoon ei tarvittaisi muualla laissa edellytettyä viranomaisen myöntämää hallinnollista lupaa, elleivät arkkitehtuuriltaan, historialtaan tai luonnoltaan arvokkaiden rakennusten tai alueiden suojeluun, taikka yleiseen turvallisuuteen liittyvät syyt sitä edellytä.

Lisäksi lain 229 §:ään lisättäisiin teledirektiivin mukainen säännös. Sen mukaisesti, jos kiinteistö, rakennus tai muu rakennelma, joka teknisesti soveltuu pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamiseen ja jota tarvitaan langattoman liityntäpisteen yhdistämiseen runkoverkkoon, on viranomaisen määräysvallassa, viranomaisen on asetettava etukäteen saataville ehdot mahdollisuudesta sijoittaa liityntäpiste mainitulle kiinteistölle, rakennukseen tai rakennelmaan. Näiden ehtojen on oltava oikeudenmukaiset, kohtuulliset, avoimet ja syrjimättömät. Ehdoissa voidaan kuitenkin huomioida perusteita, jotka esimerkiksi perustuvat arkkitehtuuriltaan, historialtaan tai luonnoltaan arvokkaiden rakennusten tai alueiden suojeluun, taikka yleiseen turvallisuuteen. Ehdot olisi asetettava saataville yhteisrakentamislain 5 §:ssä tarkoitetussa keskitetyssä tietopisteessä. Viranomaisten olisi hyväksyttävä kaikki ehdot täyttävät, käyttöoikeutta koskevat kohtuulliset pyynnöt.

Viestintäverkon kriittisissä osissa käytettävät laitteet

Esityksellä pantaisiin täytäntöön EU:n 5G-verkkojen turvallisuuteen liittyvän yhteisen keinovalikoiman toimenpide, joka koskee verkon kriittisten osien suojaamista. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 244 a §, jossa säädettäisiin viestintäverkon kriittisissä osissa käytettävistä laiteista. Laitteiden poistamista koskevasta valtion korvausvelvollisuudesta säädettäisiin 301 a §:ssä. Lisäksi lain 244 b §:ssä säädettäisiin uudesta verkkoturvallisuuden neuvottelukunnasta.

Ehdotetun säännöksen mukaan viestintäverkkolaitetta ei saisi käyttää yleisen viestintäverkon kriittisissä osissa, jos olisi painavia perusteita epäillä, että laite vaarantaisi kansallista turvallisuutta. Sääntelyä sovellettaisiin myös tiettyihin yleisiin viestintäverkkoihin liitettyihin erillisverkkoihin. Liikenne- ja viestintävirasto voisi velvoittaa verkon omistajan tai muun haltijan poistamaan kansallista turvallisuutta vaarantavan verkkolaitteen verkkonsa kriittisistä osista. Ennen verkkolaitteen poistamista koskevaa velvoittavaa päätöstä Liikenne- ja viestintäviraston olisi kuultava viestintäverkon omistajaa tai muuta haltijaa ja varattava sille mahdollisuus korjata havaitut turvallisuuspuutteet. Kuulemista tai korjaustoimenpiteitä ei toteuttaisi silloin, jos asian kiireellisyys ei sallisi kyseistä menettelyä.

Liikenne- ja viestintävirastolla olisi ehdotetun säännöksen mukaan salassapitosäännösten ja muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa asiakirja ja ilmaista salassa pidettävä tieto muille viranomaisille, jos se on välttämätöntä säännöksessä mainittujen tehtävien hoitamiseksi.

Verkon kriittiset osat olisi määritelty pykälässä. Liikenne- ja viestintävirasto antaisi tarkempia määräyksiä viestintäverkon, erityisesti sen kriittisten osien, teknisestä määrittelystä. Teknisessä määrittelyssä huomioitaisiin verkkotuvallisuuden neuvottelukunnan suositukset.

Viestintäverkon omistajalla tai muulla haltijalla olisi ehdotetun 301 a §:n mukaan oikeus täyteen korvaukseen, jos poistettavaksi määrätty viestintäverkkolaite on otettu käyttöön ennen lain voimaantuloa. Korvauksen voisi saada myös lain voimaantulon jälkeen käyttöön otetusta viestintäverkkolaitteesta, jos poistomääräyksen taustalla olevaa olosuhteiden muutosta tai muuta syytä ei ole voinut kohtuudella ennakoida.

Ehdotettu uusi verkkoturvallisuuden neuvottelukunta arvioisi kokonaisvaltaisesti kansallisen turvallisuuden toteutumista viestintäverkoissa. Siinä olisivat edustettuna keskeiset hallinnonalat sekä keskeisten teleyritysten edustajat ja edunvalvojat. Neuvottelukunnalla olisi mahdollisuus muun muassa antaa viestintäverkkojen turvallisuutta koskevia suosituksia. Neuvottelukunnan tehtävät olisi määritelty 244 b §:ssä.

Vaaratiedottaminen, hätäviestintä ja viestinnän ja palvelujen jatkuvuuden turvaaminen

Esityksessä ehdotetaan teledirektiivin 110 artiklan täytäntöönpanon osalta Suomen vaaratiedottamisratkaisun täydentämistä kansalliset olosuhteet huomioon ottavalla, kustannustehokkaalla mobiilin vaaratiedottamisen sääntelyratkaisulla. Ratkaisun olisi myös tarjottava hyvä ja pitkäkestoinen jalansija kansallisista tarpeista tehtävälle vaaratiedottamisen kehitystyölle, jossa muun muassa pyritään integroimaan vaaratiedotteen laatiminen osaksi muuta viranomaisten väestölle kohdentamaa viestintää sekä kehittämään lakisääteisen kahden kotimaisen kieliversion ohelle joustavia tapoja saattaa vaaratiedotteen ydinsisältöjä myös muille kielille.

Näistä lähtökohdista esitetään teledirektiivin 110 artiklan 2 kohdan mukaista sovellusperusteista mobiilin vaaratiedottamisen järjestelmää. Siinä keskitetyn ja kustannusintensiivisen teleyritysten infrastruktuurin sijaan hyödynnetään suoraan Hätäkeskuslaitoksen sovellinpalvelinta, jolta

väestön päätelaitteisiinsa lataamat sovellukset voivat internetyhteyspalvelua hyödyntäen saada vaaratiedotteen direktiiviin edellyttämällä tavalla eli silloin, kun asianomainen loppukäyttäjä eli päätelaitteen haltija on vaaratiedotteen antavan viranomaisen määrittämällä kohdealueella. Vaaratiedottamisen yleisistä edellytyksistä säädettäisiin nykyistä selvemmin vaaratiedotelaissa, mukaan lukien vaaratiedotteen kohdentamisesta. Lakiin sähköisen viestinnän palveluista esitettävillä muutoksilla puolestaan säädettäisiin nykyistä selkeämmin teletoimintaa koskevista vaaratiedotteen välittämisvelvoitteista sekä siihen liittyvästä varautumisesta.

Teledirektiivin 109 artiklan 1 kohdan täytäntöönpanemiseksi esitetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 278 § muutettavaksi muidenkin hätäilmoituksen tekotapojen kuin puhelun ja tekstiviestin mahdollistamiseksi. Saman artiklan 6 kohdan täytäntöönpanemiseksi, siten kuin sitä on tulkittava Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisussa C-417/18 vahvistetun oikeusohjeen valossa, esitetään lain 321 § muutettavaksi SIM-kortittomien hätäpuheluiden paikantamista koskevan velvoitteen selkiyttämiseksi.

Kansallisista muutostarpeista esitetään selkiytettäväksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 283 §:ää, jossa säädetään yhteiskunnalle kriittisten viestintäpalvelukokonaisuuksien palautettavuudesta Suomeen silloin, jos käytetään valmiuslain 60 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaista poikkeusolojen toimivaltuutta. Esitetyssä muodossaan säännöksessä yksilöitäisiin nykyistä tarkemmin se, mitkä teleyritysten viestintäpalveluista olisivat yhteiskunnallisesti niin merkittäviä, että niiden toimivuuden turvaamiseksi kriittinen viestintäverkon järjestelmä sekä sen ohjaus, ylläpito ja hallinta olisi em. edellytyksellä voitava palauttaa Suomeen.

Sertifiointi

Esityksellä pantaisiin täytäntöön kyberturvallisuusasetuksessa jäsenvaltioille asetettu velvoite nimetä yksi tai useampi kansallinen kyberturvallisuussertifioinnin myöntävä viranomainen. Tämä tehtäisiin muuttamalla sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia. Kyseisessä laissa on säännöksiä Liikenne- ja viestintäviraston tehtävistä. Lain 304 §:ssä säädetään viraston erityisistä tehtävistä. Velvollisuus toimia kansallisena kyberturvallisuussertifioinnin valvontaviranomaisena lisättäisiin Liikenne- ja viestintäviraston erityisiin tehtäviin, sillä kyseiset tehtävät sijoittuvat luontevimmin Liikenne- ja viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskukseen.

Lisäksi esityksellä muutettaisiin sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 275§: ää. Kyseisessä pykälässä velvoitetaan Liikenne- ja viestintävirasto toimittamaan Euroopan verkko- ja tietoturvavirastolle vuosittain tiivistelmäraportti sille ilmoitetuista tietoturvaloukkauksista tai muista tapahtumista, jotka estävät viestintäpalvelun toimivuuden. Euroopan verkko- ja tietoturvaviraston nimi muutettaisiin Euroopan Unionin kyberturvallisuusvirastoksi kyberturvallisuusasetuksen mukaisesti.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Nopeat tietoliikenneyhteydet (kiinteät sekä mobiiliyhteydet) mahdollistavat nopean ja kustannustehokkaan tiedonsiirron sekä uusien tuotantotapojen ja liiketoimintamallien kehittämisen.

Tutkimuksissa on havaittu esimerkiksi paremman laajakaistasaatavuuden ja yhteyksien nopeuden kasvun lisäävän talouskasvua[32] erityisesti silloin, kun verkko on riittävän laaja[33]. Nopeat yhteydet näyttäisivät vaikuttavan positiivisesti myös työllisyyteen[34].

Nopeat yhteydet tuovat yrityksille mahdollisuuden ottaa käyttöön resursseja säästäviä ja tehokkaita järjestelmiä. Ne mahdollistavat myös esimerkiksi pilvipalvelujen käytön, joiden myötä yrityksen ei tarvitse investoida oman IT-infran ylläpitämiseen ja kehittämiseen, mikä voi puolestaan tuoda kustannussäästöjä. Tutkimuksissa nopeiden yhteyksien käyttöönoton on todettu nostavan yritysten tuottavuutta ja lisäävän innovointia.[35]

Harvaanasutuilla seuduilla ja myös kaupungeissa oleville yrityksille koko maan kattavat nopeat tietoliikenneyhteydet mahdollistavat sujuvan sähköisen kommunikoinnin toimipisteiden, yhteistyökumppaneiden ja asiakkaiden välillä huolimatta sijaintipaikasta. Yrityksille etätyö näkyy myös pienempinä toimistiloina, laajempana rekrytointikenttänä ja resurssisäästöinä esimerkiksi toimitilojen sähkönkulutuksessa.[36]

Siitä ei ole kuitenkaan tehty Suomea koskevaa tutkimusta, missä määrin nykyisen verkon peittoa tai nopeuksia kasvattamalla voidaan lisätä nykytilassa edellä mainittuja positiivisia ulkoisvaikutuksia. Nopeiden yhteyksien käyttöönottoa esityksessä edistetään mm. taajuuspolitiikalla sekä kannustamalla alan toimijoita tekemään yhteisinvestointeja erittäin nopeisiin laajakaistayhteyksiin. Näiden ehdotusten vaikutuksia on arvioitu tarkemmin osiossa 4.1 kunkin ehdotuksen kohdalla.

Oheisessa taulukossa on esitetty koonti esityksen pääasiallisista vaikutuksista:

Taloudelliset vaikutukset ja yritysvaikutukset	• Määräaikaisten matkapuhelinverkon puhelinliittymäsopimusten enimmäiskeston rajoittaminen 12 kuukauteen vaikuttaa liittymien tarjoajiin epätasaisesti niiden erilaisten markkinointistrategioiden vuoksi. • Enimmäiskeston rajoittaminen helpottaa operaattorin vaihtamista vähentämällä

[32] Esimerkiksi Koutroumpis, P.: The economic impact of broadband on growth: A simultaneous approach. Telecommunications Policy 33, 2009, s. 471–485 sekä Czernich, N., Falck, O., Kretschmer, T. & Woessmann, L.: Broadband Infrastructure and Economic Growth. The Economic Journal 121, 2011, s. 505–532

[33] Kts. Koutroumpis 2009, jonka mukaan laajakaistan hyödyt ovat suurimpia maissa, joissa laajakaistapalveluja on laajasti saatavilla.

[34] Crandall, R., Lehr, W. & Litan, R.: The Effects of Broadband Deployment on Output and Employment: A Cross-sectional Analysis of U.S. Data. 2007.

[35] WIK-Consult 2018; Gal, P., Nicoletti, G., Renault, T., Sorbe, S. & Timiliotis, C.: Digitalisation and productivity: In search of the holy grail – Firm-level empirical evidence from EU countries. OECD Economics Department Working Papers No. 1533.

[36] SQW: UK Broadband Impact Study. Impact report. 14.11.2013 [https://www.gov.uk/government/publications/uk-broadband-impact-study--2].

	siirtokustannuksia, mikä parantaa kilpailutilannetta, mutta vaikutuksen kokoa on vaikea arvioida etukäteen. • Teledirektiivi kannustaa yrityksiä tekemään yhteisinvestointeja kuituverkkoihin, mikä pienentää yrityskohtaista riskiä sekä lisää niiden tekemiä investointeja ja parantaa kilpailutilannetta. • Yhteisinvestointien odotetaan kasvattavan kuituverkkojen kattavuutta korkeintaan muutamalla prosentilla. • Aiemman infrastruktuurin korvaamista koskeva sääntely lisää teleyritysten kustannuksia. • Uudet toimilupakäytännöt parantavat teleyritysten varmuutta taajuuksien hallinnasta, mikä voi lisätä yritysten investointihalukkuutta. • Taajuuksien käyttöoikeuksien myöntämisen kevyemmällä menettelyllä paikalliseen ja vähäiseen toimintaan mahdollistaa uusien palvelujen syntymisen. • Uudistunut mainonnan ja tuotesijoittelun sääntely voi lisätä yritysten mainostuloja jonkin verran ja helpottaa erityisesti kotimaisten televisiotuotantojen rahoitusta. • Ääni- ja tekstitysvelvoitteiden laajeneminen tilausohjelmapalveluihin sekä niiden laatuvelvoitteet aiheuttavat osalle toimijoista lisäkustannuksia.
Vaikutukset kuluttajiin ja kotitalouksiin	• Määräaikaisten matkapuhelinverkon puhelinliittymäsopimusten enimmäiskeston rajoittaminen 12 kuukauteen parantaa lausuntopalautteen perusteella kuluttajansuojaa ja -oikeuksia. • Lisäksi kuluttajien tietoisuus viestintäpalvelusopimusten sisällöstä ja kestosta voi parantua. • Määräaikaisten puhelinliittymäsopimusten enimmäiskeston rajoittaminen ei vähennä arvion mukaan kotitalouksien matkapuhelinmenoja. • Mainonnan määrä prime-time-aikaan sekä tuotesijoittelu voi lisääntyä uudistuneen sääntelyn myötä. • Lisääntyvät investoinnit kuituverkkoihin sekä yleispalveluvelvoitteen nostaminen

	parantavat kuluttajien mahdollisuuksia käyttää nopeita yhteyksiä. • Aiemman infrastruktuurin korvaamista koskeva sääntely varmistaa, että kuluttajilla ja kotitalouksilla on jatkossakin käytössään viestintäpalveluita. • Tilaajanumerojen erityishinnoittelun poistuminen korjaa loppukäyttäjien asemaa tasa-arvoisemmaksi, koska soittaminen valtakunnallisiin tilaajanumeroihin ei enää olisi kalliimpaa. • Kuluttajat voivat välttyä nykyisten puhepakettien tai rajattomien liittymien päälle tulevilta suurilta maksuilta soittaessaan valtakunnallisiin tilaajanumeroihin matkapuhelinliittymistä. • Valtakunnallisten tilaajanumeroiden erillishinnoittelun poistumisella arvioidaan olevan kotitalouksien noin 470 euron keskimääräisiä matkapuhelinmenoja vähentävä vaikutus osalla kuluttajista. • Vaaratiedottamisen nykyistä selkeämpää mobiilipäätelaitetavoittavuutta, uusien hätäviestintätapojen mahdollistamista ja SIM-kortittomien hätäpuheluiden paikantamista koskevat säännösmuutokset parantavat osaltaan kuluttajien ja kotitalouksien arjen taustalla olevaa turvaverkkoa, eli onnettomuuksiin ja vakaviin häiriötilanteisiin liittyvien yhteiskunnallisten palveluiden saatavuutta.
Vaikutukset yhdenvertaisuuteen ja alueelliseen tasa-arvoon	• Määräaikaisten matkapuhelinverkon liittymäsopimusten enimmäiskeston rajoittaminen 12 kuukauteen voi parantaa sellaisten kuluttajien asemaa markkinoilla, joilla ei ole esimerkiksi teknisiä edellytyksiä kilpailuttaa omia viestintäpalvelusopimuksiaan tehokkaasti. • Kuituverkkojen yhteisinvestoinnit voivat tutkimuskirjallisuuden perusteella kasvattaa investointeja ja siten kuituverkkojen kattavuutta tiiviimmin asuttujen alueiden ulkopuolella, mutta ei kuitenkaan kaikkein harvimmin asutuilla alueilla. • Ääni- ja tekstitysvelvoitteiden laajeneminen tilausohjelmapalveluihin sekä niiden laatuvelvoitteet parantavat audiovisuaalisten palveluiden käyttäjien yhdenvertaisuutta.

	• Yhdenvertaisuus ja esteettömyys paranevat myös laskutustietojen esteettömyyden ja yleispalvelunopeuden nostamisen kautta.
Sukupuolivaikutukset	• Esityksellä ei ole tunnistettu merkittäviä sukupuolten tasa-arvoon liittyviä vaikutuksia. Esimerkiksi viestintäpalveluiden kuluttajatutkimuksen perusteella ei ole tunnistettavissa merkittäviä eroja esityksen sukupuoliin kohdistuvissa vaikutuksissa, joten esitettyjen muutosten ei oleteta aiheuttavan merkittäviä sukupuolivaikutuksia.
Vaikutukset viranomaisten toimintaan	• Direktiivien täytäntöönpano tuo uusia tehtäviä liikenne- ja viestintävirastolle, mutta samanaikaisesti tiettyjä aikaisempia tehtäviä poistuu. • Kokonaisuutena arvioiden uusista tehtävistä aiheutuu hallinnollisia vaikutuksia, mutta kyseiset tehtävät voidaan hoitaa nykyisellä resurssimäärällä. • Poikkeuksena ovat Liikenne- ja viestintäviraston kybersertifiointiviranomaiseksi nimeämisestä aiheutuvat uudet resurssitarpeet, jotka mahdollisesti lisäävät viraston resurssitarpeita esimerkiksi tietojärjestelmien muutosten osalta. • Pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamista koskevat säännökset voivat lisätä kunnallisten, erityisesti rakennusvalvontaviranomaisten tehtäviä riippuen säännösten soveltamistilanteiden määrästä.
Ympäristövaikutukset	• Yleisesti ottaen ympäristövaikutuksia voi aiheutua muun muassa viestintäverkkojen investointien lisääntymisestä johtuvasta energiankulutuksen kasvusta sekä verkkojen purkamisesta ja rakentamisesta. • Yksittäisten ehdotusten vaikutusta esimerkiksi verkkojen rakentamiseen perusuraan verrattuna on vaikea arvioida määrällisesti, minkä vuoksi määrällisten ympäristövaikutusten arviointien tekeminen on hankalaa. • Uudet huippunopeat yhteydet voivat lisätä lyhyellä aikavälillä tietoliikenteen energiankulutusta, mikä lisäisi samalla myös toimialan sähkönkulutusta.

	• Toisaalta paremmat viestintäyhteydet voivat mahdollistaa myös liikkumisen vähentymistä esimerkiksi etätyön lisääntymisenä pitkällä aikavälillä. Aiheesta ei ole kuitenkaan suoraan sovellettavia ja nimenomaisesti esitettyihin muutoksiin keskittyviä tutkimustuloksia. • Näin ollen suoraan esitetyistä muutoksista johtuvien ympäristövaikutusten täsmällinen arviointi suhteessa viestintäverkkojen kehityksen perusuraan ei ole kuitenkaan mahdollista.
Tietoyhteiskuntavaikutukset	• Esityksellä katsotaan olevan myönteisiä tietoyhteiskuntavaikutuksia, sillä kyberturvallisuusasetuksen mukaisen sertifiointi-kehyksen tavoitteena on nostaa kyberturvallisuustasoa unionissa ja yhdenmukaistaa eurooppalaiset kyberturvallisuuden sertifiointijärjestelmät unionin tasolla. • Sertifiointijärjestelmän tavoitteena on lisätä kansalaisten ja yritysten tietoturvaa. Liikenne- ja viestintäviraston nimeäminen asiasta vastaavaksi viranomaiseksi tukee tavoitetta.
Lapsivaikutukset	• Kuvaohjelmalain videonjakoalustoja koskevilla muutoksilla pyritään suojelemaan lapsia ohjelmilta, käyttäjien tuottamilta videoilta ja audiovisuaaliselta kaupalliselta viestinnältä, jotka saattaisivat olla haitallisia lapsen kehitykselle. • Säännöksiä audiovisuaalisten ohjelmien keskeyttämisestä mainoksilla muutetaan siten, ettei lastenohjelmien keskeyttäminen teleostoslähetyksillä ole enää mahdollista. • Sääntely tiedon saannin estoa koskevasta määräyksestä parantaa myös mahdollisuutta estää lapsiin kohdistuvan rikollisen materiaalin leviämistä.

4.2.1 Viranomaisten toiminta ja maksut

Taloudelliset ja hallinnolliset vaikutukset

Ehdotettu tietoyhteiskuntamaksun maksuvelvollisuuden rajaaminen ja tietoyhteiskuntamaksun 300 euron vähimmäisrajan poistaminen vähentäisi etenkin pienemmille teletoiminnan harjoittajille koituvaa maksurasitusta sekä vapauttaisi yritykset tietoyhteiskuntamaksun suorittamiseen

liittyvästä hallinnollisesta taakasta. Muutoksella voisi olla myönteisiä vaikutuksia etenkin pienimpien yritysten liiketoimintaedellytyksiin, koska se osaltaan vapauttaisi yritysten resursseja hallinnollisten asioiden hoitamisesta käytännön teletoimintaan. Toisaalta tietoyhteiskuntamaksuvelvollisuuden rajaaminen vapauttaisi myös Liikenne- ja viestintäviraston voimavaroja, koska maksujen määräämiseen ja keräämiseen liittyvä työkuorma pienenisi.

Ottaen huomioon säästön henkilöstöresursseissa Liikenne- ja viestintäviraston tulokertymän kannalta muutoksella ei olisi merkittävää taloudellista vaikutusta, koska vuoden 2018 liikevaihtotietojen perusteella tietoyhteiskuntamaksun maksukertymä vähenisi nykyisestä noin 30 000 euroa. Vuoden 2018 liikevaihtotietojen mukaisesti ehdotetun muutoksen myötä tietoyhteiskuntamaksun suorittamisvelvollisuuden ulkopuolella jäisi 92 yritystä. Näin ollen muutos koskettaisi lukumääräisesti yli kolmasosaa teletoiminnan harjoittajista, koska vuonna 2018 tietoyhteiskuntamaksua koskeva annettiin yhteensä 234 teletoimintarekisterissä olevalle yritykselle. Näiden yritysten osalta myös hallinnollinen taakka kevenisi.

4.2.2 Taajuuksien käyttö ja verkkotoimiluvat

Taloudelliset vaikutukset ja vaikutukset yritysten toimintaan

Teledirektiivin taajuuksia koskevan sääntelyn tavoitteena on edistää nopeiden langattomien laajakaistayhteyksien saatavuutta ja etenkin 5G -verkkojen käyttöönottoa. Suomessa taajuuksia on jo myönnetty kansainvälisesti vertailtuna sekä paljon että nopeasti langattoman laajakaistan käyttöön. Suuri osa direktiivin säännöksistä ei edellytä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön, koska kansallinen sääntely perustuu jo nyt taajuuksien tehokkaaseen hallinnointiin, teknologianeutraliteettiin sekä menettelyiden avoimuuteen ja asianosaisten kuulemiseen. Näin ollen muutokset taajuuksia koskevaan sääntelyyn eivät aiheuttane olennaisia muutoksia kansallisiin markkinoihin.

Tällä hetkellä sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 16 §:ssä säädetään, että valtioneuvosto myöntää verkkotoimiluvan määräajaksi, enintään 20 vuodeksi. Sääntely koskee kaikkia valtioneuvoston myöntämiä verkkotoimilupia. Teledirektiivin 49 artiklassa säädetään, että langattoman laajakaistan osalta verkkotoimiluvan määräaika muuttuu vähintään 15 vuoden kestoksi, jota pääasiallisesti jatkettaisiin 5 vuodella. Uusi sääntely koskee vain EU:ssa matkaviestinverkoille harmonisoituja taajuusalueita.

Edellä mainitulla muutoksella ei ole nähtävissä merkittäviä vaikutuksia toimilupien myöntämiseen ja sitä kautta sähköisen viestinnän markkinoihin. Uutta sääntelyä ei myöskään tultaisi ehdotuksen mukaan soveltamaan ennen lain voimaantuloa myönnettyihin toimilupiin. Suomi on jo myöntänyt keskeisimpien matkaviestintään ja langattomalle laajakaistalle osoitettujen taajuusalueiden toimiluvat vuoteen 2033 saakka.

Esityksessä ehdotetaan myös, että jatkossa toimilupaan voisi liittää verkkoteknistä yhteysnopeutta koskevia ehtoja eli käytännössä edellyttää matkaviestintäverkolta sitä, että siinä olisi teknisesti mahdollista siirtää ennalta määrätyllä nopeudella tietoa. Ehdotuksessa ei edellytetä toimilupien haltijoilta, että tätä ns. verkkoteknistä yhteysnopeutta olisi tarjottava loppukäyttäjille.

Ehdotuksella pyritään varautumaan tulevaisuuden tarpeisiin. Ehdotus ei todennäköisesti vaikuttaisi keskeisimpiin vuoteen 2033 saakka voimassa oleviin toimilupiin, minkä vuoksi ehdotuksella ei arvioida olevan merkittäviä kustannusvaikutuksia alan yrityksille lyhyellä aikavälillä.

Lisäksi teledirektiivin 50 artiklan mukaan yhdenmukaistetuilla taajuuksilla toimiville matkaviestinverkoille verkkotoimiluvat voitaisiin myöntää julistamatta niitä avoimeen hakuun. Tällä

muutoksella voi olla pitkällä aikavälillä kielteisiä vaikutuksia markkinoiden toimivuuteen, sillä uusien yritysten on nykyistä vaikeampaa tulla markkinoille, koska verkkotoimilupia hallinoivat markkinoilla jo toimivat yritykset. Riskinä on, että verkkotoimiluvat eivät päädy kaikkein tehokkaimmille yrityksille.

Toisaalta verkkotoimiluvan uusimista arvioidessaan valtioneuvosto ottaa huomioon muun muassa Euroopan unionin yleiset viestintäpoliittiset tavoitteet, tarpeen edistää kilpailua, taajuuksien tehokasta käyttöä ja häiriöttömyyttä sekä markkinoilla taajuuksille esiintyvän mahdollisen muun kysynnän sekä sen miten toimiluvanhaltija on noudattanut verkkotoimilupansa ehtoja.

Lisäksi Suomen laajakaista- ja matkaviestintämarkkinoille on muodostunut kolmen vakiintuneen toimijan markkina, joiden yhteenlaskettu markkinaosuus on 2010-luvulla kasvanut entisestään siten, että vuonna 2018 muiden kuin kolmen suurimman toimijan yhteenlaskettu markkinaosuus kiinteän verkon laajakaistaliittymissä oli 11 prosenttia. Muiden kuin kolmen suurimman toimijan yhteenlaskettu markkinaosuus matkaviestinverkkojen markkinalla oli vain 1 prosentti vuonna 2018.

Koska markkinaosuudet ovat keskittyneitä kolmelle suurelle toimijalle nykyisessä sääntely-ympäristössä, ei direktiivin muutoksella todennäköisesti ole merkittäviä vaikutuksia Suomen markkinoilla suhteessa nykytilanteeseen. Lisäksi direktiivillä edistetään taajuuksien yhteiskäyttöä. Toisin kuin verkkotoimilupien myöntäminen niitä jo hallinnoiville yrityksille, yhteiskäytön edistäminen tehostaa markkinoiden toimintaa. Näiden yhteisvaikutusta on vaikea arvioida määrällisesti etukäteen.

Muutoksella voi myös olla investointeja lisääviä vaikutuksia, sillä lisääntynyt varmuus verkkotoimilupakausien jatkosta voi kannustaa yrityksiä investoimaan langattomiin laajakaistaverkkoihin verrattuna nykyiseen sääntely-ympäristöön. Sand-Zantmann (2017)[37] kiinnittää huomiota siihen, että jos niiden toimijoiden, jotka eivät itse investoi vaadittavaan infrastruktuuriin, markkinoille pääsy on liian helppoa, voi syntyä tilanne, jossa viestintäverkkoihin investoidaan yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta liian vähän.

Verkkotoimilupien myöntäminen jatkossa niitä jo hallinnoiville yrityksille kasvattaa yritysten varmuutta siitä, että ne saavat kaapattua investointiensa hyödyt itselleen, mikä kasvattaa niiden investointihalukkuutta ja kasvaneiden investointien myötä myös palvelutasoa. Liikenne- ja viestintäviraston tilastojen[38] mukaan vuosina 2015 – 2018 teletoiminnan aineelliset investoinnit matkaviestinverkkoihin olivat keskimäärin n. 217 miljoonaa euroa vuosittain ja alan toimijoiden investointiaste matkaviestinverkkoihin oli noin 11 prosenttia. Vaikutuksen kokoluokasta ei ole tiedossa empiirisiä arvioita, mutta esimerkiksi yhden prosentin mahdollinen kasvu tarkoittaisi matkaviestintäverkkoihin tehtävien investointien kasvua n. 2,2 miljoonalla eurolla vuodessa.

Koska muuttuneella toimilupakäytännöllä voisi teoriassa olla myös kilpailua rajoittavia vaikutuksia pitkällä aikavälillä, samaan aikaan on keskeistä, että sääntelyllä edistetään kilpailun toteutumista muiden keinojen avulla.

Esityksellä mahdollistettaisiin taajuuksien käyttöoikeuksien myöntäminen vähäiseen ja paikalliseen yleiseen teletoimintaan kevyemmällä menettelyllä. Paikallisille verkoille on arvioitu olevan tarvetta esimerkiksi teollisuuslaitoksissa, satamissa, sairaaloissa ja vastaavissa rajatuissa paikallisissa toimintaympäristöissä. Muutos mahdollistaisi innovaatiotoiminnan ja paikallisten

[37] Sand-Zantmann, W. (2017). Cooperation between firms for infrastructure.
[38] https://www.traficom.fi/fi/tilastot/teletoiminnan-investoinnit

viestintäverkkojen räätälöinnin kunkin toimijan omiin tarpeisiin. Tällainen paikallinen toiminta ei kilpaile suurten operaattoreiden yleisen viestintäpalveluliiketoiminnan kanssa, sillä kyseisen toiminnan toimialue on rajattu, mutta se voi synnyttää pitkällä aikavälillä uusia tehokkaita ratkaisuja esimerkiksi teollisuuslaitosten automaatiossa tai laitteiden ja koneiden etäohjauksessa.

Koska paikallinen toiminta ei kilpaile yleisellä viestintäpalvelumarkkinalla, ei muutoksella arvioida olevan vaikutuksia alan toimijoiden taloudelliseen tilanteeseen tai markkinan kilpailutilanteeseen lyhyellä aikavälillä. Pitkällä aikavälillä muutos edistäisi uusien liiketoimintamallien ja innovaatioiden kehitystä, sillä toimilupakäytännöt eivät olisi osaltaan tällaisten innovaatioiden kehityksen esteenä.

4.2.3 Käyttöoikeuden luovutukseen ja yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet

Yleistä vaikutuksista

Lain III osan mukaisilla käyttöoikeuden luovutukseen ja yhteenliittämiseen liittyviä velvollisuuksia koskevilla säännöksillä on merkittäviä vaikutuksia sekä teleyrityksiin että myös koko viestintämarkkinoiden toimintaan. Säännökset säilyvät kuitenkin muutoksista huolimatta pääpiirteittään samankaltaisina, joten suurimmalla osalla muutoksista ei voida katsoa olevan merkittäviä vaikutuksia markkinoihin. Käyttöoikeutta ja yhteenliittämistä koskevien velvollisuuksien osalta on keskitytty arvioimaan merkittävimpien uusien säännösten vaikutuksia.

Taloudelliset vaikutukset

Käyttöoikeuden luovutukseen liittyvällä sääntelyllä tarkoitetaan velvollisuuksia, joilla velvoitetaan verkon omistavaa yritystä antamaan käyttöoikeus verkkoon, sen osiin tai liitännäistoimintoihin, minkä myötä muilla yrityksillä on mahdollisuus kilpailla vähittäismarkkinoilla myös ilman omaa fyysistä verkkoa. Velvollisuudet kohdistuvat yleensä tukkumarkkinoihin ja niiden tavoitteena on ensisijaisesti vähittäismarkkinoiden kilpailun lisääminen ja sitä kautta loppuasiakkaiden edun toteuttaminen. Sääntelyn taustalla on se, että tietyillä viestintämarkkinoilla markkinoille pääsy on erityisen vaikeaa johtuen muun muassa markkinoille tuloon liittyvistä uponneista kustannuksista ja markkinoilla jo olevien toimijoiden mittakaavaeduista. Tällöin riittävän kilpailun syntyminen vähittäismarkkinoilla voi olla vaikeaa ilman sääntelytoimenpiteitä Käyttöoikeusvelvollisuuksia voidaan asettaa yrityksille, joilla on huomattava markkinavoima (HMV) tietyllä markkinalla ja tietyissä tilanteissa myös muulla perusteella.

Tällä hetkellä Suomessa käyttöoikeussääntelyä kohdistetaan niin sanottuihin laajakaistatukkumarkkinoihin (tilaajayhteydet ja bistream-tuotteet), korkealatuisten kiinteiden yhteyksien tukkumarkkinoihin sekä televisio- ja radiolähetyspalvelujen tukkumarkkinoihin. Euroopan komissio määrittelee markkinasuosituksessa ennakkosääntelyn alaisiksi tulevat markkinat, joiden osalta Liikenne- ja viestintäviraston tulee arvioida kilpailutilannetta säännöllisin väliajoin. Komissio on vuoden 2020 aikana uudistamassa nykyisen markkinasuosituksen, joten jatkossa käyttöoikeussääntelyä voi kohdistua myös muihin kuin tällä hetkellä sääntelyn kohteena oleviin markkinoihin. Toisaalta sääntely voi tulevaisuudessa joiltakin markkinoilta poistua niiden muututtua kilpailullisiksi.

Käyttöoikeussääntelyllä voi olla vaikutuksia esimerkiksi markkinoiden kilpailullisuuteen, käyttöoikeustuotteiden sekä niihin liittyvien vähittäispalvelujen hintatasoon, yritysten liikevaihtoon ja hallinnollisiin kustannuksiin sekä toimialan investointeihin. Sääntelyn vaikutukset riippuvat aina kyseessä olevasta markkinasta, sen olosuhteista sekä asetettavista velvollisuuksista. Siten sääntelyn vaikutuksia ei voida luotettavasti arvioida yleisellä tasolla, vaan arviointi tulee tehdä

tapauskohtaisesti. Liikenne- ja viestintäviraston on 53 §:n mukaan arvioitava kussakin huomattavaa markkinavoimaa koskevassa päätöksessään yrityksille asetettavien velvollisuuksien vaikutukset markkinoille.

Huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavissa käyttöoikeusvelvollisuuksissa annetaan jatkossa etusija rakennusteknisen infrastruktuurin käyttöoikeuteen liittyville velvollisuuksille. Voidaan arvioida, että käyttöoikeusvelvollisuuksien kohdistaminen näihin erityisen vaikeasti toisinnettavissa oleviin verkon osiin voi alentaa niitä hyödyntävien uusien verkkoinvestointien kustannuksia, ja siten lisätä uuteen verkkoteknologiaan, kuten valokuituverkkoihin, kohdistuvia investointeja.[39]

Liikenne- ja viestintäviraston toimivaltaa asettaa käyttöoikeuksiin liittyviä velvollisuuksia ei merkittävästi muutu tämän esityksen myötä. Esitettyjen muutosten vaikutukset ovat pitkälti kiinni siitä, miten säännöksiä tullaan soveltamaan markkinoiden kehityksen perusteella ja millaista lainsäädäntöä tarkentavia säännöksiä ja suuntaviivoja myöhemmin annetaan. Liikenne- ja viestintävirasto asettaa mahdolliset velvoitteet arvioituaan niiden tarpeellisuuden komission suuntaviivojen perusteella sekä komissiota kuultuaan. Suomen markkinatilanteessa käyttöoikeusvelvoitteita asetetaan tyypillisesti huomattavan markkinavoiman perusteella, joka on ensisijainen suhteessa muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettaviin velvollisuuksiin. Siten voidaan arvioida, että myöskään esitetyillä muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettaviin velvollisuuksiin liittyvillä muutoksilla ei tulisi olemaan merkittäviä vaikutuksia. Säännöksillä ei edellä mainituista syistä johtuen arvioida olevan merkittävää vaikutusta sääntelyn tavoitteiden, eli kilpailun lisääntymisen, toteutumisen kannalta.

Teledirektiivin 81 artiklassa todetaan, että yritysten, jotka ovat huomattavan markkinavoiman sääntelyn eli HMV-sääntelyn piirissä, on ilmoitettava ennalta ja hyvissä ajoin Liikenne- ja viestintävirastolle, milloin ne aikovat poistaa käytöstä tai korvata uudella infrastruktuurilla osia verkosta, joita koskevat tietyt velvollisuudet. Lisäksi Liikenne- ja viestintäviraston on varmistettava, että tässä yhteydessä varmistetaan vähintään vastaavanlaisten tuotteiden saatavuus, jos se on tarpeen kilpailun ja loppukäyttäjien oikeuksien turvaamiseksi. Säännös esitetään pantavaksi täytäntöön sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 81 c §:llä.

Ehdotuksen vaikutusta HMV-yritysten liiketoimintaan ja sitä kautta markkinatilanteeseen ja kuluttajahintojen kehitykseen on vaikea arvioida määrällisesti. Kun HMV-yritys poistaa käytöstä nykyistä infrastruktuuria, tekee se nämä päätökset liiketaloudellisin perustein markkinaehtoisesti. Tähän mennessä HMV-yritykset ovat voineet lopettaa kupariverkkojen laajakaistapalvelujen tarjoamisen loppuasiakkaille ilman korvaavan kiinteän yhteyden tarjoamista. Suurimpien kaupunkien keskusta-alueilla kupariverkot tyypillisesti korvataan jo tällä hetkellä joko osittain tai kokonaan valokuituyhteydellä toteutetulla verkolla, mutta etenkään haja-asutusalueilla käytöstä poistettavan tai purettavan kuparin tilalle ei usein rakenneta korvaavaa kiinteää yhteyttä, vaan laajakaistayhteydet toteutetaan langattomin ratkaisuin.

Säännöksen mukainen ilmoitusvelvollisuus aiheuttaa huomattavan markkinavoiman yrityksille hallinnollisia kustannuksia. Yrityksillä ei ole aiemmin ollut velvollisuutta tehdä ilmoitusta kupariverkkojen käytöstä poistamisesta tai korvaamisesta. Säännöksen myötä huomattavan markkinavoiman yritysten tulee käyttää työpanosta kupariverkkojen käytöstä poistamisen tai korvaa-

[39] Briglauer, Cambini, Fetzer & Hüschelrath (2017). The European Electronic Communications Code: A Critical Appraisal with a Focus on Incentivizing Investment in Next Generation Broadband Networks. ZEW Discussion Paper 17-027.

miseen suunnitteluun, ilmoitusten laadintaan sekä yksityiskohtaisten tietojen tarjoamiseen ilmoituksen yhteydessä. Hallinnollisten kustannusten suuruus vaihtelee yrityskohtaisesti riippuen niiden kupariverkkojen laajuudesta ja siitä, missä määrin ne jo ovat poistaneet kupariyhteyksiä käytöstä tai korvanneet niitä valokuidulla. Näiden kustannusten osuus poistamisen tai korvaamisen kustannuksista lienee tosin vähäinen.

Säännöksen mukaisella mahdollisuudella asettaa velvollisuuksia voidaan arvioida olevan vaihtoehtoisia vaikutuksia huomattavan markkinavoiman investointeihin. Mikäli teleyritys poistaa käytöstä kupariyhteyksiä ja sille uuden säännöksen perusteella asetetaan velvollisuus rakentaa kuituverkkoa, syntyy tästä luonnollisesti huomattavan markkinavoiman yrityksille kustannuksia. On kuitenkin huomioitava, että nykyiset kupariverkot ovat elinkaarensa loppuvaiheessa, ja huomattavan markkinavoiman yritykset saattaisivat joka tapauksessa ja markkinaehtoisesti ajan myötä korvaamaan vanhan infrastruktuurin. Esitettävän säännöksen vaikutusta tähän kehitykseen suhteessa perusuraan on siksi vaikea arvioida.

Toisaalta säännös saattaisi myös johtaa siihen, että huomattavan markkinavoiman yritykset eivät säännöksen vuoksi poistaisi käytöstä nykyistä infrastruktuuria, koska sen korvaamisesta syntyy kustannuksia. Tällaisessa tilanteessa teleyritys joutuisi investoimaan kupariverkkonsa ylläpitoon.

Mikäli sovelletaan kohtuuttoman tiukkoja ehtoja siihen, milloin HMV-yritykset voivat ottaa pois käytöstä kupariverkkojen keskitinalueita, voi tällä olla valokuituinvestointeja estävää ja kupari-kuitu-siirtymää hidastavaa vaikutusta. Kohtuuttomat ehdot, kuten liian pitkät ilmoitusajat tai liian mittavat ja kannattamattomaan valokuiturakentamiseen johtavat vaatimukset voivat aikaansaada valokuituinvestoinneista pidättäytymisen ja niiden sijaan kupariverkkojen ylläpitämisen mahdollisimman vähäisin kustannuksin. On kuitenkin huomattava, ettei pykälän mukaan huomattavan markkinavoiman yrityksille olisi mahdollista asettaa ainoastaan kohtuullisia velvollisuuksia.

Kustannusten suuruus vaihtelee merkittävästi yrityksittäin riippuen siitä, onko niillä esimerkiksi laajoja kupariverkkoja harvaan asutuilla ja valokuidun rakentumisen kannalta hankalilla alueilla, vai sijaitsevatko niiden kupariverkot esimerkiksi kasvukeskuksissa, joissa siirtyminen kuparista kuituun on suuremman kysynnän johdosta nopeampaa.

Sen sijaan säännöksellä ei arvioida olevan suoraa vaikutusta HMV-yritysten liikevaihdon kehitykseen. Liikevaihtoon vaikuttaa ennemmin se, miten siirtymä kupari-infrastruktuurista valokuituun yleisesti ottaen vaikuttaa huomattavan markkinavoiman yritysten mahdollisuuteen kerätä tuloja kiinteän verkon laajakaistapalveluista. Tarjoamalla vähittäisasiakkaille huippunopeita yhteyksiä voi olla mahdollista pitkällä aikavälillä kerätä asiakkailta enemmän tuloja kuin nojautumalla tarjonnassaan vanhentuvan kupari-infrastruktuurin palveluihin.

Säännös parantaa kilpailevien teleyritysten liiketoimintaedellytyksiä laajakaistapalvelujen vähittäismarkkinoilla, koska se edistää säänneltyjen tukkutuotteiden saatavuutta huomattavan markkinavoiman yrityksen kupariverkkojen käytöstä poistamisen jälkeenkin. Lisäksi mahdollisuus asettaa velvollisuuksia läpinäkyvien aikataulujen ja ehtojen sekä asianmukaisten irtisanomis- ja siirtymäaikojen soveltamisesta tuo ennakoitavuutta kilpailevan teleyrityksen toimintaan ja helpottaa omien asiakassuhteiden ylläpitoa mahdollistamalla esimerkiksi siirtymästä tiedottamisen hyvissä ajoin.

Säännöksellä ei voida arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia kilpailevien teleyritysten liikevaihtoon tai kannattavuuteen. Niiden kannalta merkityksellisiä ovat erityisesti huomattavan

markkinavoiman päätöksissä käyttöoikeustuotteille asetettujen hinnoittelu- ja muiden velvollisuuksien toimivuus.

Esitetyn pykälän myötä kilpaileville teleyrityksille voidaan tarvittaessa varmistaa tukkutuotteiden saatavuus huomattavan markkinavoiman yritysten parannetussa infrastruktuurissa niillä huomattavan markkinavoiman alueilla, joissa kupariverkko poistetaan käytöstä. Siten säännöksellä on myönteisiä vaikutuksia käyttöoikeustuotteiden saatavuuteen sekä laatuun säännellyillä tukkumarkkinoilla. Ehdotettu pykälä edistää tukkumarkkinoiden toimivuutta myös sen johdosta, että kupariverkkojen käyttöoikeustuotteiden irtisanomiseen on mahdollista asettaa läpinäkyviä aikataulua ja ehtoja sekä asianmukaisia irtisanomis- ja siirtymäaikoja koskevia velvollisuuksia.

Vaikutukset alueelliseen tasa-arvoon

Jatkossa ehdotettu 81 c § mahdollistaa uuden verkon rakentamista koskevien velvollisuuksien asettamisen, jos tällaiset ovat tarpeen kilpailun ja loppukäyttäjien edun turvaamiseksi. Säännöksellä voidaan siten nähdä olevan myönteisiä vaikutuksia loppuasiakkaiden laajakaistapalveluiden saatavuuteen ja laatuun. Vaikutusten voidaan katsoa kohdistuvan etenkin harvemmin asutuille alueille.

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Ehdotettu 81 c § lisää viranomaisen tehtäviä sekä edellyttää uudenlaisten menettelytapojen käyttöönottoa ja aiheuttaa Liikenne- ja viestintävirastolle hallinnollisia kustannuksia. Teleyritysten ilmoitusten vastaanottaminen, läpinäkyvien aikataulujen ja ehtojen sekä korvaavien käyttöoikeustuotteiden saatavuuden arviointi, käyttöoikeustuotteiden saatavuuteen liittyvä valvonta sekä kupariverkon velvollisuuksien peruminen ovat virastolle uusia tehtäviä. Jatkuvan toimeenpanon lisäksi tehtävät vaativat etenkin alkuvaiheessa suunnittelu- ja kehittämistyötä sekä mahdollisesti tietojärjestelmien kehittämistä. Suomessa hallinnollisia kustannuksia nostaa se, että alueellisia huomattavan markkinavoiman on yhteensä 21 kappaletta, kun taas muissa jäsenvaltioissa on tyypillisesti yksi valtakunnallinen kiinteän verkon huomattavan markkinavoiman yritys.

4.2.4 Yhteisinvestointeihin kannustaminen

Taloudelliset vaikutukset ja vaikutukset kotitalouksien asemaan

Teledirektiivin 76 artiklassa annetaan huomattavan markkinavoiman yrityksille mahdollisuus vapautua huomattavan markkinavoiman sääntelystä, kuten enimmäishinnoista, rakentamalla valokuituverkkoja loppukäyttäjän tiloihin tai tukiasemaan yhteisinvestointeina muiden teleyritysten kanssa. Kansallisen sääntelyviranomaisen eli Liikenne- ja viestintäviraston on selvitettävä kunkin mahdollisen investoinnin osalta, täyttyvätkö kyseisen investoinnin kohdalla kaikki laissa säädettävät yhteisinvestoinnin edellytykset.

Yhteisinvestointi tarkoittaa sellaista investointia, jossa operaattorit joko tarjoavat muille sähköisten viestintäverkkojen tai -palvelujen tarjoajille yhteisomistajuutta tai pitkän aikavälin riskinjakoa yhteisrahoituksella. Yhteisinvestoinnit vähentävät yksittäisen operaattorin riskejä, jotka liittyvät palvelujen ja tuotteiden kysyntään tulevaisuudessa ja/tai rakentamisaikaisiin riskeihin kuten kustannusten nousuun. Yrityskohtaisten riskien pienentyminen kasvattaa investointeja, mutta vaikutuksen kokoa Suomen markkinoilla on kuitenkin vaikea arvioida täsmällisesti. Yritysten halukkuutta ryhtyä yhteisinvestointeihin vähentää lisäksi sekä lausuntopalautteen että tutkimuskirjallisuuden perusteella artiklan 76 artiklan vaikeatulkintaisuus.

Yhteisinvestoinneilla on myös mahdollista tehostaa viestintäverkkojen käyttöä. Sen sijaan, että kukin operaattori rakentaisi omaa kallista infrastruktuuriaan, voivat operaattorit niin halutessaan käyttää yhteistä infrastruktuuria. Lopputuloksena on parhaimmillaan se, että kaikki operaattorit säästävät rakennuskustannuksissa, mutta kilpailu toimii vastaavalla tavalla, kuin jos kaikilla operaattoreilla olisi omat verkkonsa. Tämä johtuu siitä, että 76 artiklan mukaan sääntelyviranomaisen tulee jatkuvasti valvoa, että yhteisinvestoinnin edellytykset täyttyvät.

Yhteisinvestointien vaikutusta on tutkittu erityisesti teoreettisin menetelmin, sillä valokuituverkkoja kotiin tai tukiasemaan ei ole tehty yhteisinvestointeina toistaiseksi kovin runsaasti. Tästä ei kuitenkaan seuraa, että yhteisinvestointien rooli ei voisi tulevaisuudessa kasvaa, sillä nykyisessä sääntely-ympäristössä kannustimet niiden toteuttamiseen ovat puuttuneet. Suomessa kokemusta yhteisinvestoinneista on DNA Oyj:n ja Telia Finland Oyj:n perustaman Suomen Yhteisverkko Oy:n myötä, joka vastaa teleyritysten yhteisen matkaviestinverkon toteuttamisesta ja ylläpidosta Pohjois- ja Itä-Suomen alueella.

Balmer ym. (2013)[40] ovat tutkineet yhteisinvestointien tasoa eri maissa ja havainneet, että niissä maissa joissa yhteisinvestointeja valokuituverkkoihin on ylipäänsä tehty (kuten Ranskassa, Espanjassa, Sveitsissä ja Portugalissa), myös verkkojen kattavuus on muita maita jonkin verran korkeampi. Briglauer ym. (2017)[41] toteavat, että yhteisinvestoinnit ovat periaatteessa tehokas tapa lisätä investointeja sellaisilla maantieteellisillä alueilla, joissa tällä hetkellä toimii vain yksi toimija. Yhteisinvestointien ei kuitenkaan oleteta lisäävän investointeja sellaisilla kaikkein harvimmin asutuilla alueilla, joilla ei tällä hetkellä toimi yhtään operaattoria.

Toisin sanoen tutkimuskirjallisuuden perusteella 76 artiklan mukaisten yhteisinvestointien ei voida odottaa lisäävään markkinaehtoisesti valokuituverkkojen kattavuutta kaikkein harvimmin asutuilla alueilla. Sen sijaan yhteisinvestoinnit voivat kasvattaa Suomessa investointeja valokuituverkkoihin tiheimmin asuttujen alueiden ulkopuolella, joilla operaattoreiden ei ole taloudellisesti kannattavaa investoida päällekkäisiin verkkoihin.

Lebourges ja Liang (2018)[42] tutkivat sitä, miten yhteisinvestointien käyttö harvemmin asutuilla (ts. kaupunkien ulkopuolisilla) alueilla Ranskassa vaikutti investointeihin, joissa rakennettiin valokuituverkkoa kotiin asti (FTTH) Orangen asiakaskunnalle vuosina 2013-2016. Tutkimustuloksena oli, että jokaista 1 prosentin yhteisinvestointiosuutta kohti FTTH-kattavuus kasvoi keskimäärin 0,8 prosenttia ja FTTH:n käyttö kasvoi 1,2 prosenttia. Keskimäärin yhteisinvestointiaste tutkituissa investoinneissa oli noin 12 prosenttia, joten keskimäärin FTTH-kattavuus kasvoi noin 10 prosenttia ja käyttö noin 14 prosenttia yhteisinvestointien myötä.

Kiinteän verkon laajakaistaliittymiä on Suomessa Liikenne- ja viestintäviraston tilastojen[43] mukaan noin 1,8 miljoonaa kappaletta, joista noin 800 000 on FTTB-liittymiä ja noin 140 000 FTTH-liittymiä. FTTB-liittymien määrä on kasvanut noin 44 prosenttia ja FFTH-liittymien määrä on kasvanut noin 51 prosenttia vuoden 2016 alusta.

---

[40] Balmer ym. (2013). Geographic Regulation and Cooperative Investment in Next Generation Broadband Networks: A Review of Recent Literature and Practical Cases.
[41] Briglauer ym. (2017). The Role of Regulation in Incentivizing Investment in New Communications Infrastructure.
[42] Lebourges & Liang (2018). Estimating the Impact of Co-Investment in Fiber to Home Coverage.
[43] Traficom, verkon laajakaistaliittymät. https://www.traficom.fi/fi/tilastot/kiintean-verkon-laajakaista-liittymat

Liikenne- ja viestintäviraston arvion mukaan valokuituliittymien (FTTH- ja FTTB-tekniikat) yhteenlaskettu kotitaloussaatavuus on koko maan tasolla noin 33 prosenttia, kun nopeudeltaan 100 megabittiä sekunnissa liittymien kotitaloussaatavuus yhteensä tekniikkaan katsomatta on noin 58 prosenttia. Kuituliittymien kotitaloussaatavuuden vaihteluväli maakuntatasolla on merkittävä siten, että Manner-Suomen matalin saatavuus on Päijät-Hämeessä (13 prosenttia) ja suurin Pirkanmaalla (46 prosenttia). Ahvenanmaalla saatavuus on hyvin korkea, jopa 97 prosenttia.

Edellä mainitun tutkimuksen tuloksista päästään käsiksi siihen, minkä kokoluokan vaikutuksia yhteisinvestointien käytöllä Suomessa voisi mahdollisesti olla. Tutkimustulosta voidaan ajatella ylärajana Suomen markkinoilla perustuen mm. siksi, että kokemuksia yhteisinvestoinneista valokuituyhteyksien rakentamiseen ei Suomessa ole.

Olettaen, että Ranskassa havaittu keskimääräinen yhteisinvestointiaste toteutuisi myös Suomessa keskimäärin, niin tulosten perusteella kotitaloussaatavuus voisi parantua yhteisinvestointien myötä korkeintaan alle 3 prosenttiyksikköä koko maan tasolla painottuen harvemmin asutuille alueille.

4.2.5 Valtakunnalliset tilaajanumerot

Taloudelliset vaikutukset ja yritysvaikutukset

Valtakunnallisten tilaajanumeroiden (entinen termi; yritysnumerot) poikkeavan hinnoittelun korjaavan muutoksen myötä valtakunnalliset tilaajanumerot saisivat maksaa vain matkapuhelinmaksun tai paikallispuhelinmaksun verran, jolloin ne voisivat, teleyrityksen niin halutessaan, kuulua tavallisiin puhepaketteihin tai rajattomiin liittymiin. Esityksessä ehdotetaan, että teleyritykset eivät saisi jatkossa erikseen hinnoitella puhelinverkon nousevaa liikennettä valtakunnallisten tilaajanumeroiden osalta. Liikenne- ja viestintävirasto selvitti Liikenne-ja viestintäministeriön pyynnöstä valtakunnallisten tilaajanumeroiden hinnoittelu- ja kustannusrakennetta sekä teki vaikutusarvioinnin[44] valtakunnallisten tilaajanumeroiden hinnoittelun osalta.

Tällä hetkellä matkapuhelinverkon operaattorit hinnoittelevat nousevan liikenteen access-hinnat erittäin kalliiksi verrattuna vastaaviin laskevan liikenteen hintoihin, eli terminointihintoihin. Kalleimmat valtakunnalliset tilaajanumerot voivat maksaa jopa 23,1 senttiä minuutilta, mikä on vaikutusarvioinnin perusteella n. 4 senttiä minuutilta korkeampi kuin esimerkiksi EU:n sisäisten ulkomaanpuheluiden enimmäishinta. Vastaavia järjestelmiä ei Liikenne- ja viestintäviraston arvion mukaan ole käytössä Suomen verrokkimaissa, kuten esimerkiksi muissa Pohjoismaissa.

Teleyritysten asiakasyrityksiin ehdotus voi vaikuttaa siten, että jatkossa teleyritykset eivät välttämättä enää tarjoaisi puhelinpalveluja yhtä edullisesti, jolloin puhelimitse tapahtuvan neuvonta- ja muiden palveluiden kustannukset voisivat kasvaa. Tällöin esimerkiksi valtakunnallisten tilaajanumeroiden asiakaspalvelun laatu ja toimivuus voisivat heikentyä ja ohjaantua muihin kanaviin, kuten chat-palveluihin. Jatkossa toimijat voivat myös siirtää puhelinpalvelunsa palvelunumeroihin niiden palveluiden osalta jotka eivät kuulu kuluttajansuojalain mukaisen puhelinasioinnin soveltamisalaan. Usein palvelunumeroihin on kuitenkin asetettu estopalveluita, jolloin tavoitettavuus voi olla huonompi. Palvelunumeroiden lisämaksullisuus on myös paremmin

[44] Valtakunnallisten tilaajanumeroiden hinnoittelun vaikutusarvio: https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/f4a8e63a-5c4f-4c82-a778-dbed38de6595/5e262f75-2484-4676-a503-e79b7615e9b0/RAPORTTI_20191030141150.pdf Lausuntokierroksen jälkeen täydennetty muistio: https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/f4a8e63a-5c4f-4c82-a778-dbed38de6595/dc819c01-842a-46af-afe1-175ae988f010/MUISTIO_20200608074613.pdf

soittajalla tiedossa. Valtakunnallisten tilaajanumeroiden lisäominaisuudet voidaan kuitenkin rakentaa mihin tahansa numeroon.

On huomioitavaa, että koska aikojen saatossa valtakunnallisista tilaajanumeroista on muodostunut tapa rahoittaa puhelinpalveluita, on sillä vaikutus myös työllistämiseen. Muutoksen seurauksena voi siis olla, että työvoimaa joudutaan vähentämään, kun puhelinvaihdekulut siirtyvät toimijoiden itse maksettavaksi. Liiketoimintaa harjoittavilla yrityksillä ja julkisella sektorilla on kuitenkin usein myynnillinen tai muu kannuste ylläpitää puhelinpalveluita, jonka vuoksi paine ylläpitää niitä jatkossakin voi olla suuri. Yhä osa ihmisistä soittaa mieluummin verkossa tapahtuvan asioinnin sijasta. Muutoksen seurauksena kustannusten maksajana olisi jatkossa selvemmin itse toimija tai katteistaan ja muusta toiminnasta tinkivä teleyritys eikä soittaja.

Vaikka muutos aiheuttaa ongelmia osaksi toimialan tulovirtoihin, Liikenne- ja viestintäviraston ja liikenne-ja viestintäministeriön arvion mukaan muutoksen vaikutus palveluita tarjoaviin teleyrityksiin on maltillinen, kun otetaan huomioon valtakunnallisista tilaajanumeroista kertyvä liikevaihto suhteessa yritysten liikevaihtoihin kokonaisuudessaan vuositasolla. Liikevaihdon vähäisen osuuden vuoksi muutoksella ei arvioida olevan vaikutuksia yleiseen viestintäpalveluiden hintakehitykseen, sillä kilpailluilla viestintäpalvelumarkkinoilla hintataso määräytyy kysynnän ja tarjonnan mukaan.

Muutos voi sen sijaan vaikuttaa asiakaspalvelunumeroiden määrään tai palvelutasoon, mutta täsmällistä arviota vaikutuksen koosta on vaikea esittää. Koska muutoksella on kuitenkin taloudellisia vaikutuksia niin teleyrityksiin, kuin puhelinpalveluita ylläpitäviin toimijoihin ja yrityksiin, esityksessä ehdotetaan kahden vuoden siirtymäaikaa. Siirtymäajan aikana puhelinpalveluiden rahoituslähteet voitaisiin toteuttaa toisella tavalla ja sopimukset toimijoiden ja teleyritysten kanssa päivittää.

Arvioinnin mukaan muutos lisäisi viranomaisen valvontaa hinnoittelun noudattamista koskien, alkuvaiheessa enemmän ja tilanteen vakiintuessa vuosittaisena hintatason valvontana.

Vaikutukset kuluttajien asemaan

Valtakunnallisia tilaajanumeroita on käytössä niin yrityksillä kuin julkisilla toimijoilla, kuten sairaaloilla ja virastoilla. Usein valtakunnallisten tilaajanumeroiden hinta on noussut vapaan tukkuhinnoittelun myötä erittäin kalliiksi, joka kohdistuu erityisesti digipalvelut vaikeaksi kokeville kansalaisille.

Muutoksen katsotaan olevan perusteltu, koska nykymuotoisen hinnoittelun voi katsoa olevan syrjivää ja ei-tasapuolista, eikä valtakunnallisten tilaajanumeroiden selvästi kotimaan puheluita kalliimmalle hinnoittelulle ole tiedossa kustannusperusteisia syitä. Ei siis ole perusteita sille, miksi puheluiden hintojen pitäisi tältä osin erota toisistaan. Sääntelyn muuttaminen korjaisi loppukäyttäjien asemaa tasa-arvoisemmaksi, koska soittaminen valtakunnallisiin tilaajanumeroihin ei enää maksaisi enempää kuin matkapuhelinmaksun tai paikallisverkkomaksun verran.

Muutoksen johdosta valtakunnallisten tilaajanumeroiden sijoittaminen puhepaketteihin on todennäköisempää, mutta kuitenkin teleyritysten päätettävissä. Vaikka kyseisiä numeroita ei sijoitettaisikaan puhepaketteihin, monen valtakunnallisen tilaajanumeron hinta tulee kohtuulliseksi soittajille, kun varsinaisten vaihdekulujen maksajaksi siirtyy itse toimija eikä soittaja.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto esitti vuonna 2018[45] oikeusministeriölle, että se käynnistäisi selvityksen perushintaista asiakaspalvelunumeroa koskevan sääntelyn tarkistamiseksi. Kuluttaja-asiamiehen mukaan asiassa on kyse kuluttajan kannalta tärkeiden lakisääteisten oikeuksien käyttämisestä. Lisäksi puhelin on edelleen tärkeä asiointikanava monelle sähköisen asioinnin yleistymisestä huolimatta. On myös huomioitava, että puhelinasiointi on myös erityisryhmille keskeistä kansalaisten yhdenvertaisen kohtelun näkökulmasta.

Kuluttaja-asiamies totesi kyseisessä aloitteessa, että neljän vuoden tarkastelujaksolla tehtyjen havaintojen ja nykytilanteen perusteella voidaan todeta, että lainsäädännön uudelleentarkastelulle on selkeä tarve. Kuluttaja-asiamies katsoi, että Suomessa on jäänyt toteutumatta kuluttajan oikeuksia koskevassa direktiivissä (2011/83/EU) tarkoitetut tavoitteet. Direktiivin ja siihen perustuvan kansallisen sääntelyn oli tarkoitus turvata kuluttajan lakisääteisten oikeuksien käyttäminen (kuten reklamointi, sopimuksen irtisanominen ja purkaminen) tehokkaasti ja ilman kuluttajalle siitä aiheutuvia kuluja. Direktiivin säännös pantiin täytäntöön kuluttajansuojalain muutoksella, jossa määriteltiin puhelinasiointiin laskennallinen perushinta. Tässä lakiesityksessä ehdotetun muutoksen seurauksena laskennallista perushintaa ei tarvitsisi enää säätää, koska jatkossa valtakunnallisista tilaajanumeroista ei voisi periä lisämaksuja, jota silmällä pitäen säännös otettiin kuluttajansuojalakiin.

Vaikutuksen yksittäisen loppukäyttäjän kannalta voidaan katsoa tältä osin olevan merkittävä. Muutoksella arvioidaan olevan positiivista vaikutusta kansalaisten asemaan ja toimintaan yhteiskunnassa sekä yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon, kun edistetään matkapuhelimilla tapahtuvaa yhteydenottoa eri tahoihin.

4.2.6 Laskevan liikenteen hinnoittelu

Taloudelliset vaikutukset ja yritysvaikutukset

Teledirektiivin 75 artiklaan perustuvan, ehdotetun 55 f §:n myötä Liikenne- ja viestintävirasto ei saisi päätöksellään enää asettaa teleyritykselle laskevan liikenteen, eli terminoinnin hinnoittelua koskevia velvollisuuksia. Jatkossa laskevan liikenteen EU:n laajuiset enimmäishinnat määräytyisivät komission delegoidun säädöksen mukaisesti, joka hyväksytään viimeistään 31.12.2020. Tällä hetkellä EU:n keskiarvo kiinteän verkon terminoinnissa on 0,2 senttiä kun Suomessa se on 2,9 senttiä. Mobiiliterminoinnin osalta EU:n keskiarvo on 0,7 senttiä ja Suomessa 0,93 senttiä, vaikkakin mobiiliterminointi on Suomessa laskemassa 1.12.2019 alkaen 0,89 senttiin. Tällä hetkellä EU:ssa kehitteillä olevien laskentamallien mukaan terminointihintojen arvioidaan olevan komission delegoidussa säädöksessä EU:n keskiarvojen alapuolella, jolloin erityisesti kiinteän verkon terminointihinnat tulevat Suomessa reilusti alaspäin.

Liikenne- ja viestintäviraston arvion mukaan muutoksen voidaan arvioida alentavan teleyritysten liikevaihtoa sekä mobiiliterminoinnin että kiinteän verkon terminoinnin osalta. Kannattavuuteen kyseisellä muutoksella ei pitäisi kuitenkaan olla merkittävää vaikutusta mobiiliterminoinnin osalta, koska nykytilanteessa teleyritykset maksavat yhtä paljon maksuja kuin saavat tuloja. Kiinteän verkon terminoinnin osalta hinnan alennuksen vaikutus olisi hieman merkittävämpi.

---

[45] KKV/286/03.05/2018 (https://www.kkv.fi/ratkaisut-ja-julkaisut/aloitteet-lausunnot-ja-kannanotot/2018/kuluttaja-asiamiehen-aloite-perushintaista-asiakaspalvelunumeroa-koskevan-saantelyn-tarkistamiseksi/)

Kun kuitenkin otetaan huomioon, että kiinteän verkon puhelinliittymien määrä on Suomessa varsin vähäinen ja näiden väheneminen Suomessa sekä terminointihintojen mahdollinen voimaantuloajankohta, todennäköisesti vaikusta kiinteän verkon terminoinnin osalta kannattavuuteen ei uskota olevan, vaikkakin pienimpiin toimijoihin muutos vaikuttaa enemmän. Ulkomailta tulevien puheluiden terminoinnista saatavat korvaukset tulisivat myös alenemaan jossain määrin. Näiden puheluminuuttien kokonaismäärä on arviolta noin 5 prosenttia kaikista puheluminuuteista, joten merkitys olisi kuitenkin kokonaisuutena arvioiden vähäinen, vaikka jotakin vaikutuksia muutoksella voi olla teleyritysten kannattavuuteen.

Ulkomaanpuheluiden terminoinnista on kerätty tietoja viimeksi edellisen markkina-analyysin yhteydessä 2013, joten ajantasaista tietoa ei tältä osin ole. Lähtökohtaisesti olettamana on, että alentuneet terminointihinnat siirtyisivät loppukäyttäjien eduksi alentuvina puhelumaksuina, mutta tämän toteumista käytännössä ei ole mahdollista arvioida ennen kuin sääntely on tullut voimaan. Kyseinen hintojen muutos voisi toisaalta lisätä puheluiden määrää ja vaikuttavan välillisesti sitä kautta tarjottaviin puheluliittymiin.

4.2.7 Yleispalvelu

Yleispalvelun osalta suurimmat ehdotusten vaikutukset ovat kiinni yleispalveluun käytetyn tarkoituksenmukaisen internetyhteyden vähimmäisnopeudesta. Tarkoituksenmukaisesta internetyhteyden nopeudesta säädettäisiin varsinaisesti valtioneuvoston asetuksella lakiehdotuksen tultua voimaan. Hallituksen tarkoituksena on nostaa yleispalvelunopeutta nykyisestä 2 megabittiä sekunnissa tasosta 5 megabittiä sekunnissa tasolle. Yleispalvelun vähimmäisnopeuden noston taloudellisista vaikutuksista, kustannuksista ja väestön enemmistön käytössä olevasta yhteysnopeudesta tehtiin kaksi erillistä selvitystä[46].

Taloudelliset vaikutukset

Liittymänopeudeltaan 10 megabittiä sekunnissa tai nopeampien liittymien osuus kaikista kiinteiden verkkojen välityksessä toteutetuista liittymistä oli vuoden 2018 lopussa noin 93 prosenttia (84 prosenttia vuoden 2017 puolivälissä). Vuoden 2017 puolivälistä vuoden 2018 loppuun mennessä kiinteiden verkkojen yhteysnopeudeltaan 30 megabittiä sekunnissa tai nopeampien liittymien kokonaismäärä kasvoi noin 27 prosenttia, ja näiden liittymien osuus kaikista kiinteän verkon välityksellä toteutetuista liittymistä oli vuoden 2018 lopussa noin 52 prosenttia (42 prosenttia vuoden 2017 puolivälissä). Yhteysnopeuksien kasvua ovat tukeneet muun muassa valokuituverkkojen rakentuminen sekä olemassa olevien kupariverkkojen tekniset parannukset. Kiinteissä verkoissa ei ole viime vuosina tapahtunut sellaisia yleispalvelulaajakaistan tarjontaa merkittävästi edistäviä muutoksia, jotka tukisivat verkkojen kehittymistä valtakunnallisesti kattaviksi.

Liikenne- ja viestintäviraston keräämien markkinatietojen perusteella vuoden 2018 lopussa käytössä olleista matkaviestinverkkojen kautta toteutetuista tiedonsiirtoliittymistä noin 96 prosentin nopeus oli 10 megabittiä sekunnissa tai enemmän ja noin 51 prosentin nopeus oli 100 megabittiä sekunnissa tai enemmän. On kuitenkin olennaista huomioida, että olosuhteista, kuten

[46] Selvitys tarkoituksenmukaisen internetyhteyden vähimmäisnopeudesta https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/f4a8e63a-5c4f-4c82-a778-dbed38de6595/cd35c650-153c-4dc3-a2ff-c1459e8e4bfc/RAPORTTI_20190910053508.pdf ja Omnitelen yleispalvelun kustannusselvitys https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/f4a8e63a-5c4f-4c82-a778-dbed38de6595/5ed3df7c-274f-47f3-a5cf-628920967733/RAPORTTI_20191022084020.pdf

ruuhka-ajoista johtuen, matkaviestinverkoissa toteutettujen liittymien todellinen nopeus voi jäädä huomattavastikin alle liittymän ilmoitetun enimmäisnopeuden.

Käytännössä yleispalvelulaajakaistaliittymät toteutetaan matkapuhelinverkon liittymillä, sillä yleispalvelualueet sijaitsevat tyypillisesti kiinteiden verkkojen ulkopuolisilla haja-asutusalueilla.

Selvityksissä on arvioitu vähimmäisnopeuden tarjoamiseen teleyrityksiltä vaadittavia lisäinvestointeja, kun verkon liikennemäärä on nykytasolla tai kaksinkertainen nykyliikenteeseen nähden. Käytännössä liikennemäärän lisääntyminen pienentää peittoaluetta ja vähimmäisnopeuden todellista saatavuutta. Liikennemäärän kasvaminen edellyttää investointeja verkkoon. Kustannuksia yleispalveluyrityksille muodostuu käytännössä mm. mastojen ja tukiasemien rakentamisesta sekä taajuuslaajennuksista.

Verkon liikennemäärää on arvioitu nykyisen kehityksen (2018 lopussa 34 gigabittiä/kuukausi per henkilö) perusteella lineaarisesti. Nykyisten tukiasemien määrä on arvioitu julkisiin lähteisiin perustuen. Selvityksessä arvioitiin vähimmäisnopeuden noston teleyrityksiltä vaatimia lisäinvestointeja neljässä eri nopeusluokassa.

Kuva: Yleispalvelulaajakaistan vähimmäisnopeuden noston kustannusarvio eri nopeusluokissa

	2 Mbit/s	4 Mbit/s	10 Mbit/s	30 Mbit/s
99.50%	0	0	0	85
99.80%	0	0	0	143
99.90%	0	0	9	174
99.99%	0	0.9	38	229
100.00%	3.2	9	52	246

Kuvassa on esitetty arvio kustannuksista, jotka vaaditaan palvelutasojen tarjoamiseksi arvioidulla nykyliikenteellä. Lisäksi punaisella viivalla esitetään kustannusten vaihteluväli, peruspeiton rakentamisesta kaksinkertaiseen liikenteeseen. 5 megabittiä sekunnissa-nopeuden kustannusten arvioidaan olevan hieman 4 megabittiä sekunnissa-nopeutta suurempia, nykyliikenteellä suurusluokaltaan noin 10 miljoonaa euroa.

Esitettyjä tarkemmat kustannusarviot vaatisivat vielä tarkempia teleyrityskohtaisia tietoja esimerkiksi tukiasemista ja peittoalueista.

On myös huomattava, että teleyritysten toteutuviin kustannuksiin vaikuttaa realisoituva kysyntä, eli vähimmäisnopeuden noston myötä liikenne- ja viestintävirastolle tulevat yleispalvelua koskevat vaatimukset ja valitukset, jotka johtavat toimenpiteisiin. Lisäksi yhteydelle asetettavat laatuvaatimukset voivat vaikuttaa kustannuksiin. Laatuvaatimuksista säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Vaikutukset kuluttajien asemaan ja vaikutukset alueellisen tasa-arvoon

Vuoden 2018 lopussa kaikista kotitalouksista, joilla oli käytössään kiinteän verkon välityksellä toteutettu laajakaista, yksinkertaisen määräenemmistön (51 prosenttia) käytössä oli 30 megabittiä sekunnissa tai tätä nopeampi yhteys. Samaan aikaan kaikista kotitalouksista, joilla oli käytössään matkaviestinverkkojen kautta toteutettu tiedonsiirtoliittymä, yksinkertaisen määräenemmistön (51 prosenttia) käytössä oli 100 megabittiä sekunnissa tai tätä nopeampi yhteys. Erityisesti matkaviestinverkkojen kohdalla tulee kuitenkin huomioida, että kyseessä on liittymän nimellisnopeus, eli liittymäsopimuksessa ilmoitettu tiedonsiirtonopeutta kuvaava enimmäisarvo.

Käytännössä vähimmäisnopeuden nosto 5 megabittiä sekunnissa-tasolle nykyisenkaltaisilla laatuvaatimuksilla tarkoittaisi sitä, että teledirektiivin liitteessä V mainitut vähimmäispalvelut toimisivat moitteettomasti. Vähimmäisnopeuden nosto parantaisi palvelua myös tilanteissa, joissa useampi käyttäjä käyttäisi samaa matkapuhelinverkon kautta toteutettua yleispalveluyhteyttä.

Liikenne- ja viestintävirasto nimeää operaattorin tarjoamaan yleispalvelua niillä alueilla joilla ei muuten olisi riittävästi kaupallista tarjontaa. Näitä alueita on lähinnä hyvin harvaan asutuilla seuduilla Lapissa ja itärajan tuntumassa. Erityisesti näillä alueilla vähimmäisnopeuden muutokset parantavat viestintäpalveluiden saatavuutta ja osallisuutta ja parantavat alueellista tasa-arvoa. Yleispalvelun vähimmäisnopeuden noston voidaan katsoa parantavan myös välttämättömyyshyödykkeen saatavuutta sekä peruspalveluiden, kuten sähköisen asioinnin saatavuutta ja tätä kautta edistävän perusoikeuksien toteutumista.

Koska yleispalvelun tulee olla saatavissa kiinteässä sijaintipaikassa, on tarkoituksenmukaista tarkastella peittoalueen ulkopuolella olevien asuntojen määrää. Nykyliikenteellä 4 megabittiä sekunnissa-peiton ulkopuolella on selvityksen mukaan 509 asuntoa, 10 megabittiä sekunnissa-peiton ulkopuolella 5527 asuntoa ja 30 megabittiä sekunnissa-peiton ulkopuolella 44 829 asuntoa. Nopeuden noston 5 megabittiä sekunnissa-tasolle voidaan katsoa parantavan vähintään 509 asuntokunnan tietoliikenneyhteyksien nopeutta, mikäli nämä asuntokunnat turvautuvat yleispalveluun. Yleispalvelun vähimmäisnopeuden nosto parantaa myös yleispalvelualueilla sijaitsevien mikroyritysten asemaa.

Tiukkojen laatuvaatimusten asettaminen yleispalveluyhteydelle tarkoittaa käytännössä sitä, että tietyllä alueella teleyrityksen täytyy priorisoida yleispalveluyhteyttä varmistaakseen palvelun säännellyn toimivuuden. Tämä voi osaltaan heikentää saman tukiaseman alueella olevien muiden käyttäjien, esimerkiksi mökkiläisten, käytössä olevien yhteyksien toimivuutta ja nopeutta.

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Yleispalvelulaajakaistan vähimmäisnopeuden nosto todennäköisesti lisää Liikenne- ja viestintävirastolle aiheesta tulevia yhteydenottoja. Nykyään virastolle tulee palvelutasoon liittyviä kuluttajayhteydenottoja noin 75 vuodessa.

Aiheutuvaan hallinnolliseen taakkaan ja resurssin tarpeeseen vaikuttaa kuitenkin esimerkiksi kuluttajien tietoisuus yleispalvelusta ja yleispalvelulaajakaistan realisoituva kysyntä. Yleispalvelulaajakaistan vähimmäisnopeuden noston 5 megabittiä sekunnissa-tasolle ei arvioida lisäävän Liikenne- ja viestintäviraston resurssitarvetta merkittävästi.

4.2.8 Käyttäjän ja tilaajan oikeudet

Taloudelliset vaikutukset

Määräaikaisten viestintäpalvelusopimusten enimmäiskesto. Nykyisen sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 109 §:n 2 momentissa todetaan, että teleyritys saa tehdä kuluttajan kanssa enintään 24 kuukauden määräaikaisen sopimuksen. Jos teleyritys tarjoaa pidempää kuin 12 kuukauden sopimusta, kuluttajalle on tarjottava myös mahdollisuus tehdä 12 kuukauden määräaikainen sopimus. Teledirektiivin 105 artiklan mukaan taas jäsenmaat voivat hyväksyä tai pitää voimassa säännöksiä, joilla valtuutetaan vaatimaan lyhyempiä kuin 24 kuukauden enimmäiskestoisia sopimukseen perustuvia sitoumusaikoja.

Tarkkaa määräaikaisten sopimusten osuutta mobiililiittymistä on hankalaa arvioida julkisten tietolähteiden perusteella. Perustuen operaattoreiden markkinaosuuksiin sekä niiden taipumuksiin tarjota määräaikaisia sopimuksia hyvin karkea arvio määräaikaisten mobiililiittymien kokonaismäärästä Suomessa voisi olla esimerkiksi 20 – 25 prosenttia kaikista liittymistä. Sitä kuinka moni näistä sopimuksista on yli 12 kuukauden mittaisia ei valitettavasti ole tiedossa, mutta todennäköisesti yli 12 kuukauden mittaisten sopimusten osuus on selvästi pienempi kuin 100 prosenttia.

Täten yli 12 kuukauden mittaisia sopimuksia, joita mahdollinen sääntely koskisi, on todennäköisesti selvästi vähemmän kuin 20 prosenttia mobiililiittymistä. Määräaikaisten sopimusten osuutta laajakaistaliittymistä ei ole myöskään tiedossa, mutta niiden osuus on todennäköisesti selvästi suurempi kuin mobiililiittymissä, koska laajakaistaliittymiin liittyy suurempia kiinteitä kustannuksia mm. asiakkaille tarjottavien modeemien muodossa. Lisäksi laajakaistamarkkinalla on paljon taloyhtiösopimuksia, joiden käytännöt voivat erota mobiililiittymistä.

Määräaikainen sopimus vaikeuttaa operaattorin vaihtamista lyhyellä aikavälillä, sillä se muodostaa vaihtamisen kustannuksen (switching cost). Kustannus voi olla rahallinen, kuten maksuvelvollisuus nykyiselle operaattorille sopimuksen loppuun saakka, tai psykologinen kuten brändiuskollisuus. Klemperer (2005)[47] toteaa, että suurin osa teoreettisista malleista vahvistaa intuitiivisen johtopäätöksen siitä, että korkeat siirtokustannukset kasvattavat yritysten voittoja ja vähentävät kilpailua sekä hyvinvointia mm. kasvattamalla palveluiden ja tuotteiden hintoja.

[47] Klemperer, P. (2005). Network Effects and Switching Costs: Two Short Essays for the New Palgrave.

Korkeat siirtokustannukset voivat edesauttaa pienimuotoista markkinoille tuloa, koska ne suojaavat uusia toimijoita kilpailulta. Farrel ja Klemperer (2007)[48] toteavat kuitenkin, että markkinoille, joilla on siirtokustannuksia, on laajamittainen markkinoille tulo vaikeaa, vaikka pienimuotoinen olisikin helpompaa. Tutkimuksessa annettu politiikkasuositus on yleisesti pyrkiä vähentämään siirtokustannuksia, koska markkinat toimivat tyypillisesti paremmin ilman niitä.

Cho ym. (2016)[49] arvioivat toisaalta, että olemattomat siirtokustannukset viestintäpalvelumarkkinalla voivat myös johtaa korkeampiin kuluttajahintoihin, sillä yrityksillä ei ole niin suurta kannustinta kilpailla asiakkaista, koska asiakkuuksien pysyvyydestä ei ole varmuutta. Ilman siirtokustannuksia operaattoreiden asiakaspoistuma voi kasvaa niin suureksi, että niiden ei kannata panostaa niin paljon asiakashankintaan esimerkiksi tarjoamalla uusille asiakkaille edullisia sopimuksia.

Se, mikä on optimaalinen siirtokustannusten taso juuri Suomen viestintäpalvelumarkkinalla ei ole yksinkertainen kysymys ja sen tarkka määrittely vaatisi erillisiä empiirisiä tutkimuksia. Vastaavaa analyysiä ei ole tehty myöskään nykyisen 24 kuukauden enimmäiskeston pohjaksi, vaan viestintäpalvelumarkkinat ovat sopeutuneet voimassa olevaan sääntely-ympäristöön. Määräaikaiseen sopimukseen liittyvä siirtokustannus on nykyisellään lainsäädännöllä rajattu tietyn pituiseksi. Suoraa empiiristä tutkimusnäyttöä enimmäiskeston rajoittamisen vaikutuksia kuluttajahintoihin tai yleisesti kilpailutilanteeseen ei ole saatavilla.

Myöskään siitä, että määräaikaisten mobiililiittymien enimmäiskeston rajaamisella 12 kuukauteen olisi kilpailutilannetta heikentävä vaikutus ei toisin sanoen ole saatavilla tutkimustietoa. Muutos kuitenkin pienentää operaattorin vaihtokustannuksia ja sillä voidaan yleisesti arvioida tutkimuskirjallisuuden perusteella olevan markkinoiden tehokkuutta edistävä vaikutus. Muutos parantaa sellaisten kuluttajien asemaa, jotka tekevät yli 12 kuukauden mittaisen määräaikaisen mobiililiittymäsopimuksen, mutta jotka haluaisivat kilpailuttaa palveluntarjoajansa uudelleen 12 kuukauden jälkeen.

On myös huomattava, että muutoksen vaikutuksesta mm. kilpailutilanteeseen ja kuluttajahintoihin ei voida saada Suomen kontekstissa eksaktia empiiristä tutkimusnäyttöä ennen kuin muutos on mahdollisesti toteutettu. Sen sijaan tutkimustuloksia numeron siirrettävyyden vaikutuksista kuluttajahintoihin voidaan hyödyntää etukäteisarvioinnissa.

Cho ym. (2016) arvioivat tutkimuksessaan myös sitä, miten siirtokustannusten alentaminen mahdollistamalla numeron siirrettävyys silloisissa EU15 maissa vaikutti hintakehitykseen sekä kuluttajan ylijäämään. Suurin osa eurooppalaisista valtioista Suomi mukaan lukien mahdollisti viimeistään 2000-luvun alkupuolella numeron siirrettävyyden komission aloitteesta. Numeron siirrettävyyden mahdollistamisen jälkeen mobiililiittymien hinnat laskivat keskimäärin 4,15 prosenttia EU15 maissa sen jälkeen, kun tutkijat ottivat huomioon hintatason yleisen kehityksen. Vaikutus oli myös persistentti eli hintataso laski muutoksen myötä pysyvästi. Tutkijat havaitsivat myös, että maiden sisällä eri operaattorit eivät reagoineet muutokseen eri tavoin vaan ne laskivat hintojaan saman suuntaisesti.

Numeron siirrettävyyden mahdollistaminen oli perustellusti suurempi muutos kuin enimmäiskeston rajoittaminen. Se koski kaikkia liittymiä, kun taas yllä esitetyn arvion mukaan enimmäiskeston rajoittaminen koskisi vain osaa kaikista viestintäpalvelusopimuksista. Tutkimuksesta

[48] Farrel, J. ja Klemperer, P. (2007). Coordination and Lock-in: Competition with Switching Costs and Network Effects. Handbook of Industrial Organization, vol 3.
[49] Cho ym. (2016). The Impact of Number Portability on Price, Competition, and Consumer Welfare.

saadaan kuitenkin yläraja mahdollisten vaikutusten suuruudelle. Jos oletetaan, että rajoittamisella voidaan laskea hintatasoa ja parantaa kilpailua, niin suurella todennäköisyydellä vaikutus on kuitenkin selvästi pienempi kuin oheisessa tutkimuksessa havaittu vaikutus eli hintatason pysyvä lasku n. 4,15 prosentilla verrattuna siihen, että muutosta ei olisi tehty.

Pohjoismainen sääntely-ympäristö on tällä hetkellä määräaikaisten viestintäpalvelusopimusten enimmäiskeston suhteen Suomen lainsäädäntöä tiukempi. Tanskassa enimmäiskesto on ollut 6 kk vuodesta 1996, Norjassa lähtökohtaisesti 12 kk ja Islannissa 6 kk vuodesta 2007 alkaen. Ruotsissa enimmäiskesto on 24 kk, mutta sielläkin paikalliset viranomaiset ovat ehdottaneet enimmäiskeston rajaamista kuluttajansuojaan nojaten.

Mobiililiittymien enimmäiskeston rajoittamisella 12 kuukauteen ei tutkimuskirjallisuuden perusteella ole merkittäviä vaikutuksia kilpailutilanteeseen ja siten muun muassa kuluttajahintojen kehitykseen lyhyellä aikavälillä. Pitkällä aikavälillä vaikutukset ovat vaikeammin arvioitavissa, mutta muutos on tutkimuskirjallisuuden suositusten mukainen. Sen sijaan muutoksen voidaan arvioida parantavan kuluttajan oikeuksia ja -asemaa sekä yhtenäistävän jossain määrin Pohjoismaista sääntely-ympäristöä.

Toisaalta on huomioitava se, että esitys vaikuttaa mobiililiittymiä tarjoavien yritysten tilanteeseen epätasaisesti niiden erilaisten markkinointistrategioiden vuoksi. Liikenne- ja viestintäministeriön tietojen mukaan markkinajohtaja Elisa ei tarjoa lainkaan määräaikaisia mobiililiittymiä, Telia Finlandilla on määräaikaisia sopimuksia jonkin verran ja DNA:lla on merkittävä määrä määräaikaisia sopimuksia. Täten tiukentunut sääntely vaikuttaa epätasaisesti mobiililiittymiä tarjoavien yritysten toimintaan lyhyellä aikavälillä. Ne operaattorit, jotka tarjoavat runsaasti määräaikaisia sopimuksia ja erityisesti yli 12 kuukauden mittaisia matkapuhelinliittymiä,

Muut käyttäjän ja tilaajan oikeuksia koskevat muutokset. Teledirektiivin uusien laajojen ennakkotietovaatimusten ja vaatimuksen sopimustiivistelmästä arvioidaan lisäävän teleyritysten hallinnollista taakkaa. Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto Ficom ry:n arvion mukaan vaatimukset aiheuttavat teleyrityksille lyhyellä aikavälillä merkittäviä järjestelmien ja myyntikanavien kehittämiseen liittyviä kustannuksia sekä myös pitkällä aikavälillä hallinnollisen taakan kasvua. Uudella sopimuspaketteja koskevalla sääntelyllä saattaa myös olla hallinnollista taakkaa lisäävä vaikutus.

Toisaalta viestintäpalvelusopimuksia koskeva irtisanomisaikaa- ja menettelyjä koskevaa sääntely koskisi esityksen mukaan vain kuluttajien kanssa tehtäviä sopimuksia sekä dispositiivisesti mikroyritysten, pienten yritysten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kanssa tehtäviä sopimuksia. Sääntely ei enää koskisi toisin kuin voimassa olevassa laissa edellä kuvattua suurempien yritysten kanssa tehtäviä sopimuksia. Tämä lisäisi sopimusvapautta. Viestintäpalvelusopimuksia koskevan viivästys- ja virhesääntelyn soveltamisalan ulkopuolelle esitetään pääosin jääväksi muiden kuin kuluttajien, mikroyritysten, pienten yritysten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kanssa tehtävät sopimukset. Myös tämä lisäisi jossain määrin sopimusvapautta yritysten välisissä sopimuksissa.

Vaikutukset kuluttajan asemaan

Määräaikaisten viestintäpalvelusopimusten enimmäiskesto. Kilpailu- ja kuluttajavirastolta sekä Liikenne- ja viestintävirastolta saadun lausuntopalautteen mukaan pitkiin määräaikaisiin viestintäpalvelusopimuksiin liittyy tiettyjä lieveilmiöitä. Liikenne- ja viestintävirasto mukaan 24 kuukauden kesto on palvelutarjonnan kehityksen kannalta nykyisessä teknologisessa ympäristössä pitkä sopimusaika mobiililiittymälle. Kilpailu- ja kuluttajaviraston mukaan viime aikoina määräaikaisiin sopimuksiin liittyvät lieveilmiöt, kuten valitukset, ovat olleet kasvussa.

Muutoksen voidaan arvioida parantavan kuluttajan oikeuksia ja -asemaa, sillä se parantaa erityisesti sellaisten kuluttajien, jotka ovat aiemmin sitoutuneet pitkiin määräaikaisiin sopimuksiin, mahdollisuuksia kilpailuttaa matkaviestinverkon puhelinliittymiään jatkossa. Lisäksi kilpailu- ja kuluttajaviraston mukaan kuluttajien viestintäpalveluihin liittyvät valitukset koskevat usein juuri määräaikaisia sopimuksia. Toisaalta on mahdollista, että muutoksen seurauksena markkinointi esimerkiksi puhelimitse saattaa voimistua operaattoreiden kilpaillessa asiakkaista entistä kovemmin ja tällä voi olla myös kielteisiä vaikutuksia.

Muut käyttäjän ja tilaajan oikeuksia koskevat muutokset. Esitetyillä käyttäjän ja tilaajan oikeuksia koskevilla muutoksilla parannettaisiin kuluttajan oikeuksia. Kuluttajalla olisi oikeus saada laajat ennakkotiedot ennen viestintäpalvelusopimuksen tekemistä sekä ytimekäs sopimustiivistelmä ennen kuin viestintäpalvelusopimus sitoo häntä. Kuluttajan oikeuksia parantaisi myös hänen mahdollisuutensa tarkastaa matkaviestinverkon puhelinliittymäsopimuksensa päättymispäivämäärä nykyistä helpommin esimerkiksi uutta liittymäsopimusta tehtäessä.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan lakia täsmennettäväksi siten, että kuluttajalla olisi velvollisuus maksaa viestintäpalvelusopimukseen perustuvat maksut vasta siitä lähtien, kun yhteys on käytettävissä. Tällöin kuluttajalla olisi aina mahdollisuus matkaviestinpalvelujen kyseessä ollessa maksutta perua viestintäpalvelusopimus ja numeronsiirtopyyntö ennen numeronsiirron toteutumista, eikä teleyritys voisi periä maksuja ennen kuin yhteys on käytettävissä. Myös tämä parantaisi kuluttajien asemaa.

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Liikenne- ja viestintävirastolle esitetään uutena tehtävä teledirektiivin 103 artiklan mukaisen riippumattoman vertailuvälineen ylläpitoa tarvittaessa sekä mahdollisten kaupallisten riippumattomien vertailuvälineiden hyväksymistä palveluntarjoajan pyynnöstä. Virasto pitää kuitenkin jo nykyisinkin yllä Monitori-palvelua, joka täyttää teledirektiivin vaatimukset. Edellä mainituilla uusilla tehtävillä ei siten arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia Liikenne- ja viestintäviraston resurssitarpeeseen.

4.2.9 Tietoturva

Taloudelliset vaikutukset

Riippumattomalla asiantuntijalla teetetyn turvallisuus- ja toimivuustarkastuksen kustannustenjakoa koskeva sääntely aiheuttaisi kustannuksia tarkastuksen kohteena olevalle teleyritykselle, sillä ehdotetun sääntelyn mukaan tarkastuksen kohteena oleva teleyritys vastaisi tarkastuksen kustannuksista. Liikenne- ja viestintävirasto ei ole tähän mennessä teettänyt turvallisuus- ja toimivuustarkastuksia ulkopuolisilla asiantuntijoilla. Viraston arvion mukaan ulkopuolisilla teetettyjen tarkastusten määrä ei tulisi jatkossakaan olemaan suuri.

Liikenne- ja viestintäviraston omakustannushinta tiettyyn otokseen perustuvalle tarkastukselle on noin 7 000 – 11 000 euroa. Otokseen perustuvalla tarkastukselle tarkoitetaan sitä, että tarkastuksessa käydään läpi esimerkiksi joitain tiettyjä yrityksen laitetiloja. Jos omakustannushintaan lisätään yksityisen toimijan esimerkiksi 10 prosentin käyttökate, tulisi ulkopuolisella teetetyn tarkastuksen hinnaksi noin 8000–12000 euroa. Päälle saattaisi tulla vielä jonkin verran esimeriksi matkakuluja, jolloin kustannukset olisivat karkeasti arvioiden kaikkinensa noin 10 000 – 15 000 euroa.

4.2.10 Verkkotunnukset

Vaikutukset kuluttajien asemaan

Internetissä lisääntyvien huijausilmiöiden tunnistamiseksi, selvittämiseksi ja torjumiseksi verkkotunnuksen käyttäjätietojen oikeellisuus on tärkeää niin internetin käyttäjille kuin lainvalvontaviranomaisillekin. Myös tietosuojanäkökulmasta tietojen oikeellisuus on merkityksellistä. Ehdotettu lakimuutos verkkotunnuskäyttäjän tunnistamisesta tulisi vähentämään väärien käyttäjätietojen antamista.

Internetissä yleistyvien huijausilmiöiden osalta on yleisesti tiedossa, että verkkotunnuksia rekisteröidään sellaisten henkilöiden nimiin, joita ei todellisuudessa ole olemassa tai henkilötiedot on varastettu joltakin muulta henkilöltä (identiteettivarkaus). Tyypillinen esimerkki on niin sanottu ”drop catchattu” verkkotunnus, joka on rekisteröity väärillä käyttäjätiedoilla välittömästi suoja-ajalta vapautumisen jälkeen ja sen jälkeen verkkosivulla avautuu esimerkiksi valeverkkokauppa.

Lakisääteisesti verkkotunnusvälittäjät ovat vastuussa fi-verkkotunnusrekisteriin merkitsemiensä käyttäjätietojen oikeellisuudesta. Käyttäjien tunnistamisen avulla edesautetaan oikeiden tietojen ilmoittamista, jonka avulla varmistetaan muun muassa, että tieto, järjestelmät, verkot ja palvelut ovat luotettavia sekä vahvistetaan digitaalisten palvelujen tietoturvaa ja tietosuojaa. Luottamuksen edistämiseksi ja säilyttämiseksi digitaalisia palveluja kohtaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi määräyksellä asettaa tarkempia velvoitteita verkkotunnusvälittäjille fi-verkkotunnusten käyttäjien tunnistamiseksi.

Taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksesta saattaa aiheutua taloudellisia vaikutuksia verkkotunnusvälittäjille käyttäjän tunnistamisesta johtuvan kasvavan työmäärän vuoksi. Työmäärän kasvu voi puolestaan myös nostaa hieman verkkotunnusvälittäjien palveluista perimiä hintoja.

4.2.11 Tiedon saannin estoa koskeva määräys

Taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksesta aiheutuu televiritvksille kustannuksia, jotka johtuvat lainvastaisen aineiston saannin estämiseksi tarvittavista toimenpiteistä. Pääsyn estäminen olisi teknisesti mahdollista tehdä estämällä pääsy tiettyyn IP-osoitteeseen tai tietylle nimipalvelimelle. Näistä nimipalvelimelle tehtävän eston on arvioitu olevan siinä määrin automatisoitu, että materiaaliset kustannukset eivät kohoaisi suuriksi. IP-osoitteen avulla tehtävä esto olisi monimutkaisempi ja vaatisi jonkin verran manuaalista asiantuntijatyötä. Varsinaisia uusia laite- tai järjestelmäinvestointeja sääntely ei vaatisi.

Yhteiskunnalliset vaikutukset

Ehdotetulla sääntelyllä on arvioitu olevan vaikutuksia erityisesti rikosten torjuntaan ja ennaltaehkäisyyn. Tilanteissa, joissa yksittäisen tekijän saattamisen rikosvastuuseen on hankalaa tai mahdotonta, pääsyn estoa koskevalla määräyksellä pystytään vaikeuttamaan rikollista toimintaa ja estämään esimerkiksi suuren yleisön pääsy rikollista materiaalia sisältävälle internetsivustolle. Nykyisen sääntelyn nojalla pääsyn estoa koskevan määräyksen hyödyntäminen ei ole ollut mahdollista tilanteissa, joissa palvelun tarjoaja on tuntematon tai sijaitsee ulkomailla. Ehdotetun

sääntelyn nojalla internetissä olevaan rikolliseen aineistoon voitaisiin tietyin edellytyksin puuttua myös tällaisissa tilanteissa.

4.2.12 Audiovisuaalisten palveluiden sääntely

Taloudelliset vaikutukset ja vaikutukset yrityksiin

Mainonnan sijoittelua koskevat uudet säännöt mahdollistavat mainosten sijoittamisen entistä joustavammin kaupallisesti merkittävään prime-time-aikaan, mikä tarjoaa televisiotoimijoille mahdollisuuden mainostulojen kasvattamiseen. Komission alkuperäisessä ehdotuksessa mainonnan määrä olisi rajoitettu päiväkohtaisesti siten, että mainonnan kokonaismäärä ei saa ylittää 20 prosenttia vuorokaudessa. Tämän arvioitiin lisäävän alan toimijoiden liikevaihtoa 2 – 15 prosenttia vuodessa.

MTV Oy vastasi komission julkiseen kuulemiseen aiheesta ja arvioi silloin, että alkuperäisen ehdotuksen mukainen muutos voisi lisätä MTV Oy:n mainostuloja noin 2 miljoonalla eurolla vuodessa. Direktiivin lopullinen muotoilu on komission esitystä tiukempi, mutta suuruusluokan perusteella voidaan arvioida, että lyhyellä aikavälillä direktiivin muutokset voisivat kasvattaa alan yritysten mainostuloja noin 1 – 2 miljoonalla eurolla vuosittain.

Tuotesijoittelusääntelyn muuttumisen siten, että tuotesijoittelu lähtökohtaisesti sallitaan, ei katsota merkittävässä määrin vaikuttavan palvelun tarjoajien tulonmuodostukseen, koska niiden ohjelmien tyyppi, jossa tuotesijoittelu on sallittu, ei lisäänny. Toimijoiden on edelleen arvioitava ohjelmatyypeittäin, onko tuotesijoittelu kyseisessä ohjelmassa sallittua vai ei. Tuotesijoittelun sallimisen voidaan kuitenkin katsoa jossain määrin lisäävän palvelun tarjoajien oikeusvarmuutta, ja se saattaa osaltaan madaltaa palveluntarjoajien kynnystä tuotesijoittelun käyttöön.

Yhdeltä toimialan suurelta yritykseltä saadun tiedon mukaan tuotesijoittelun osuus mainosmyynnistä on Suomessa vähäinen ja arvion mukaan enimmillään noin 2 prosenttia kokonaismyynnistä. Sen sijaan tuotesijoittelu on olennainen osa kotimaisten televisiotuotantojen sekä elokuvien rahoitusta. Täten tuotesijoittelusääntelyn muutoksen vaikutus mainosmyynnin kasvuun kokonaisuutena on todennäköisesti hyvin pieni, mutta se voi helpottaa kotimaisten tuotantojen rahoitusta ja siten lisätä kotimaisten tuotantojen osuutta jonkin verran.

Tilausohjelmapalvelun tarjoajille asetetuilla uusilla ohjelmien eurooppalaisuusvaatimuksilla ei voida katsoa olevan merkittäviä vaikutuksia suomalaisiin mediapalvelujen tarjoajiin, jotka jo nykyisellään täyttävät kyseiset vaatimukset. Raportointivelvoite kuitenkin lisää jonkin verran yritysten hallinnollista taakkaa ja edellyttää eurooppalaisten sisältöjen osuuden laskemista ja kyseisten sisältöjen korostamista.

Uudet esteettömyyttä koskevat velvoitteet aiheuttavat taloudellisia vaikutuksia osalle mediapalveluntarjoajista. Ääni- ja tekstityspalvelun laatuvaatimus ei ainakaan vielä mahdollistane ainakaan kaikissa ohjelmatyypeissä pelkän automaattisen ääni- ja tekstityspalvelun käyttöä jatkossa, vaan automaattista ääni- ja tekstityspalvelua tulee täydentää ihmistyövoimalla. Myös tilausohjelmapalveluita koskeva ääni- ja tekstitysvaatimus aiheuttanee osalle toimijoista lisäkustannuksia arvion mukaan mahdollisesti noin 400 000 eurolla vuodessa riippuen siitä, missä laajuudessa ääni- ja tekstityspalvelut ovat tällä hetkellä käytössä kyseisen toimijan tilausohjelmapalveluissa. Arvio perustuu tiettyjen yritysten ilmoittamiin kustannussäästöihin, joita ne saavuttivat siirty-

essään automaattiseen kääntämiseen. Kaikkia tilausohjelmapalveluita koskeva raportointivelvoite on suhteellisen kevyt, eikä aiheuttane lisäkustannuksia vähäistä hallinnollista taakkaa lukuun ottamatta.

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Kansallisen audiovisuaalisen instituutin ja Liikenne- ja viestintäviraston tehtävät laajenisivat koskemaan myös videonjakoalustapalveluiden valvontaa. Uusista tehtävistä aiheutuisi toistaiseksi vähän vaikutuksia kyseisten viranomaisten toimintaan. Uusien tehtävien ei myöskään voida katsoa edellyttävän nykytilanteessa lisäresursseja instituutille eikä virastolle, koska alan merkittävät toimijat ovat sijoittautuneet muihin jäsenvaltioihin eivätkä kuulu Suomen viranomaisten valvonnan alaisuuteen. Jos markkinatilanne tulevaisuudessa kehittyisi siten, että Suomeen sijoittuneiden videonjakoalustapalveluiden määrä olennaisesti kasvaisi, valvontatehtävästä voisi aiheutua kyseisille viranomaisille lisäresurssitarpeita.

Liikenne- ja viestintäviraston tehtävät laajenisivat myös esteettömyyden ja eurooppalaisten teosten osuuden osalta. Viraston tulisi kerätä kaikilta mediapalveluntarjoajilta (audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajilta) raportit ääni- ja tekstityspalveluiden toteutumisesta ja raportoida tästä edelleen komissiolle. Viraston tulisi myös kerätä suunnitelmat tulevista toimenpiteistä ääni- ja tekstityspalveluiden asteittaisesta toteutumisesta sekä seurata ääni- ja tekstityspalveluiden laatua koskevan vaatimuksen toteutumista. Viraston tulee myös kerätä kaikilta Suomeen sijoittautuneilta tilausohjelmapalveluntarjoajilta tiedot eurooppalaisten sisältöjen osuudesta ja raportoida ne edelleen komissiolle. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin tehtävänä olisi raportoida komissiolle medialukutaidon edistämiseksi ja kehittämiseksi toteutetuista toimenpiteistä.

Yhteiskunnalliset vaikutukset

Videonjakoalustapalveluja koskevalla sääntelyllä pyritään ehkäisemään lasten altistumista heidän kehitykselleen haitalliselle sisällölle. Säännöksillä pyritään myös yleisesti suojelemaan yleisöä sellaiselta haitalliselta sisällöltä, johon sisältyy mm. yllyttämistä väkivaltaa tai vihaan tai jonka levittäminen on unionin oikeuden nojalla rikos. Säännösten käytännön vaikutukset ovat tässä vaiheessa vähäiset, koska Suomeen ei toistaiseksi ole sijoittunut merkittäviä videonjakoalustapalveluja.

Vaikutukset kuluttajien asemaan ja yhdenvertaisuuteen

Mainonnan määrä oletettavasti lisääntyy primetime-aikana tuntikohtaisten mainonnan kattojen poistuessa, jolla voi olla vaikutuksia katsojakokemukseen esimerkiksi tiheämmin esiintyvien ja pidempien mainoskatkojen johdosta.

Uusien esteettömyysvelvoitteiden voidaan katsoa parantavan erityisryhmien asemaa, koska mediapalvelun tarjoajille tulee uusia velvoitteita ääni- ja tekstityspalveluiden laadun ja määrän osalta. Katsojien siirtyessä yhä laajemmin katsomaan internetpohjaisia tilausohjelmapalveluja, on erityisryhmille jatkossa kyseisissä palveluissa laajemmin saatavilla ääni- ja tekstityspalveluita. Laatuun liittyvä velvoite edistää ääni- ja tekstityspalvelun täysimääräistä hyödyntämistä, kun tekstityksen selkeys ja ymmärrettävyys paranee. Velvoitteet edistävät erityisryhmien perustuslaissa turvatun sananvapauden, yhdenvertaisen kohtelun ja kielellisten oikeuksien toteutumista. Ääni- ja tekstityspalveluiden saatavuuden parantuminen palvelee myös muita television katsojia, kuten esimerkiksi ikääntyvää tai vieraskielistä väestöä.

4.2.13 Sijoittaminen

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Ehdotettujen pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamista koskevien säännösten ei odoteta lisäävään kunnallisten viranomaisten tehtäviä olennaisesti, mutta viranomaisille aiheutuva työmäärä riippuu paljolti tukiasemien sijoittamisen tulevasta kehityksestä. Tarkoituksena jatkossakin on, että pääasiallinen menettelytapa on sijoittamisesta sopiminen osapuolten välillä, eikä lain sijoittamissäännösten tähänastisen soveltamiskäytännön tavoin kunnan rakennusvalvontaviranomaisen sijoittamispäätöksiä koskevaa sääntelyä odoteta sovellettavan jatkossakaan laajasti tai usein. Etenkin 5G-verkon rakentamisen odotetaan kuitenkin lisäävän tarvetta asentaa tukiasemia aiempaa tiheämmin, mikä merkinnee tukiasemien sijoittamista koskevien sopimusten määrän kasvua. Mikäli sijoittamisesta ei päästäisi ensisijaisen menettelytavan mukaisesti sopimukseen, tämä voisi lisätä rakennusvalvontaviranomaisen ratkaistavaksi tulevien tapausten määrää. Tukiasemien määrän kasvaminen voi myös jossain määrin lisätä esimerkiksi kuntien lakisääteisiä valvontatehtäviä yleisillä alueilla tehtävien töiden osalta.

Liityntäpisteiden sijoittamista koskeva ehdotettu sääntely ei aiemman sääntelyn tapaan poissulje esimerkiksi rakennusten tai ympäristön suojelua koskevan lainsäädännön soveltamista, joten näiltä osin ehdotetulla sääntelyllä ei voida katsoa olevan merkittävää vaikutusta viranomaisten toimintaan nykytilaan verrattuna. Edellytyksenä oikeudelle sijoittaa pienalueen langaton liityntäpiste toisen omistamalle tai hallitsemalle alueelle tai rakennukseen on, että liityntäpisteen vaatimuksenmukaisuus on varmistettu laissa säädetyllä tavalla.

Teledirektiivistä johtuva viranomaisille ehdotettu velvollisuus laatia pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamista koskevat ehdot sekä toimittaa ne etukäteen saataville keskitettyyn tietopisteeseen merkitsee lisätehtävää säännöksen soveltamisalaan kuuluville viranomaisille. Koska ehtoja ei kuitenkaan ehdotetun säännöksen perustelujen mukaisesti tarvitsisi toimittaa esimerkiksi kiinteistökohtaisesti vaan ne voitaisiin toimittaa esimerkiksi kuntatasoisesti, tämä osaltaan pienentää viranomaisille ehtojen laatimisesta ja toimittamisesta aiheutuvaa työmäärää. Viranomaisen on ennen sopimuksen tekoa tarkastettava, täyttääkö sijoittamispyyntö asetetut ehdot ja harkittava tapauskohtaisesti, onko pyyntö kohtuullinen ja teknisen soveltuvuuden kannalta hyväksyttävissä. Tämä merkitsee lisätehtäviä kunnallisille viranomaisille riippuen sijoittamispyyntöjen määrästä. Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tehtäväksi tulisi ehdotetun sääntelyn mukaisesti myös tarvittaessa ratkaista viranomaisen hallinnassa olevaan infrastruktuuriin kohdistuvat sijoittamispyynnöt. Tästä rakennusvalvontaviranomaiselle aiheutuvien lisätehtävien määrä riippuu etenkin siitä, minkä verran sijoittamispyyntöjä tullaan tekemään ja minkä verran niihin liittyy tulkintaerimielisyyksiä sijoittamispyyntöjä tekevien tahojen ja viranomaisten kesken.

Yhteiskunnalliset vaikutukset

Yhteiskunnallisten ja kansantaloudellisten vaikutusten osalta ehdotetun pienalueen langattomia liityntäpisteitä koskevan sääntelyn voidaan omalta osaltaan katsoa teledirektiivin tavoitteiden mukaisesti edistävän erittäin suuren kapasiteetin verkkojen rakentumisen ja saatavuuden edellytyksiä. Kehittyneiden viestintäverkkojen saatavuuden merkitys on nyky-yhteiskunnassa keskeinen niin kansalaisten kuin yritystenkin näkökulmasta.

Tukiasematiheyden lisääntymisellä voi olla vaikutusta myös etenkin kaupunkikuvaan. Vaikutusta kuitenkin rajoittanevat komission täytäntöönpanosäädöksellä määritettävät langattomien liityntäpisteiden yhdenmukaiset fyysiset ominaisuudet, kuten liityntäpisteiden rajallinen enimmäiskoko sekä visuaaliset kriteerit.

4.2.14 Viestintäverkon kriittisissä osissa käytettävät laitteet

Taloudelliset vaikutukset

Uusi 5G-verkkosukupolvi mahdollistaa huomattavia uusia palvelumahdollisuuksia yhteiskunnan eri sektoreille, kuten älyliikenteeseen, teollisuuteen ja terveydenhuoltoon. Tämä tarkoittaa, että viestintäverkoilla on tulevaisuudessa yhä suurempi merkitys yhteiskunnan kriittisille toiminnoille ja viestintäverkkojen haavoittuvuuksilla voi olla merkittäviä taloudellisia ja muita negatiivisia vaikutuksia yhteiskunnassa. Todettujen haavoittuvuuksien poistaminen voi edellyttää mittavia toimenpiteitä, jotka kohdistuvat viestintäverkoissa käytettäviin laitteisiin ja ohjelmistoihin.

Ehdotettu sääntely tarkoittaisi sitä, ettei tiettyä verkkolaitetta saisi käyttää erikseen määritellyissä viestintäverkon kriittisissä osissa, jos olisi painavia perusteita epäillä, että laitteen käyttäminen vaarantaisi kansallisen turvallisuuden tai maanpuolustuksen. Liikenne- ja viestintävirasto voisi valvontapäätöksellään velvoittaa verkon omistajan tai muun haltijan poistamaan kansallista turvallisuutta tai maanpuolustusta vaarantavan verkkolaitteen verkkonsa kriittisistä osista. Tällä olisi taloudellisia vaikutuksia teleyritykselle tai muulle verkon omistajalle tai haltijalle. Taloudelliset vaikutukset olisivat vahvasti riippuvaisia tapauskohtaisesta tilanteesta ja erityisesti siitä, kuinka laajasti poistettavaa verkkolaitetta on käytössä viestintäverkon kriittisissä osissa. Viestintäverkkolaitteiden poistamisesta ja korvaamisesta aiheutuvien kustannuksien lisäksi tulee ottaa huomioon seurannaisvaikutukset, joita laaja-alaiset korjaustoimenpiteet aiheuttavat. Seurannaisvaikutus voisi olla esimerkiksi toimenpiteen vaikutus verkon toimivuudelle. Tarkemmat taloudelliset vaikutukset voitaisiin näin ollen arvioida vasta, kun olisi selvillä tapauksen laajuus ja vaikuttavuus viestintäverkon kriittisissä osissa. Toisaalta tulee myös ottaa huomioon, että ehdotettu sääntely mahdollistaisi viestintäverkon omistajan tai muun haltijan korjaustoimenpiteet, mikäli tapauksen kiireellisyys sen sallisi. Korjaustoimenpiteen taloudelliset kustannukset olisivat todennäköisesti edullisemmat kuin viestintäverkkolaitteen poistamisesta aiheutuvat kustannukset.

Taloudellisten vaikutusten arvioinnissa voidaan hakea tukea vastaavista tilanteista muualta Euroopasta. Vuonna 2013 belgialaisen teleyrityksen kriittistä infrastruktuuria vastaan toteutettiin häirintäoperaatio, joka aiheutti laaja-alaisia häiriöitä teleyrityksen toimintaan. Belgialaisen teleyrityksen korjaustoimenpiteet, jotka sisälsivät myös verkkolaitteiden uusimisia, kustansivat julkisuudessa olleiden tietojen mukaan kymmeniä miljoonia euroja.

Suomessa verkot on pääosin rakennettu EU:n yhteisessä keinovalikoimassa suositeltua usean laitevalmistajan mallia noudattaen ja verkon kriittisissä osissa on Suomessa käytetty yksinomaan eurooppalaisia laitevalmistajia. Jos nykyisten verkkolaitteiden poistaminen viestintäverkoista tulisi kuitenkin kyseeseen, voisi se tarkoittaa verkon omistajille mittavia kustannuksia. Ehdotetun sääntelyn mukaan viestintäverkon omistajalla tai muulla haltijalla olisi oikeus saada valtion varoista täysi korvaus, jos poistettavaksi määrätty viestintäverkkolaite olisi otettu käyttöön ennen lain voimaantuloa tai jos poistomääräys johtuisi tietyistä ennakoimattomista olosuhteista. Teleyritysten kokonaisinvestoinnit viestintäverkon kaikkiin osiin ovat vuositasolla useita satoja miljoonia euroja.

Viestintäverkon kriittisissä osissa käytettävien laitteiden kustannukset muodostavat merkittävän osan koko viestintäverkon kustannuksista. Viestintäverkon kriittisissä osissa käytettävien komponenttien ostokulujen lisäksi kustannuksia syntyy erityisesti kriittisten osien käyttölisensseistä. Jos viestintäverkon kriittisiä osia joudutaan poistamaan viestintäverkosta, aiheuttaa se huomattavat seurannaisvaikutukset koko teleyrityksen viestintäverkolle. Viestintäverkon kriittisiin

osiin tehtävät muutokset voivat vaikuttaa myös muiden kuin poistetun laitteen omistavan teleyrityksen toimintaa. Viestintäverkon kriittisiin osiin tehtäviin muutoksien seurauksena teleyrityksen on esimerkiksi tehtävä mittavia muutostöitä yhteentoimivuuden varmistamiseksi omissa verkoissaan ja muiden teleyritysten viestintäverkkojen kanssa. Viestintäverkon kriittisistä osista poistettavan viestintäverkkolaitteen aiheuttamat kustannukset riippuvat siitä, kuinka laaja-alaisesti viestintäverkkolaitetta on käytössä kriittisissä osissa. Jos poistettavalla laitetyypillä on suuri merkitys esimerkiksi yhteentoimivuuden varmistamiseksi, kustannukset voivat olla satoja miljoonia euroja.

Ehdotukseen liittyvän valtion korvausvelvollisuuden toteutumista voidaan valmistelun aikana saatujen tietojen perusteella pitää erittäin epätodennäköisenä. Mahdolliset poistomääräyksen takia maksettavat korvaukset olisivat myös suuruusluokaltaan hyvin erilaisia riippuen siitä, koskisiko poistomääräys yksittäistä viestintäverkkolaitetta vai esimerkiksi kaikkia saman laitetyypin laitteita. Tästä syystä poistomääräyksen aiheuttamat täsmälliset vaikutukset valtion talouteen olisivat arvioitavissa vasta, jos ehdotetun 244 a §:n mukainen poistomääräys konkretisoituisi. Määrärahatarpeita ei voitaisi kattaa viranomaisten nykyisten vuosittaisten määrärahojen puitteissa. Korvausta vastaava summa lisättäisiin talousarviossa Liikenne- ja viestintäviraston toimintamenoihin.

Yhteiskunnalliset vaikutukset

Ehdotetun sääntelyn tavoitteena on edistää turvallisten viestintäverkkojen rakentamista ja kansallisen turvallisuuden ja maanpuolustuksen huomioimista viestintäverkkojen kriittisissä osissa käytettävien viestintäverkkolaitteiden valinnassa. Ehdotetun sääntelyn voidaan arvioida parantavan viestintäverkkojen turvallisuutta kansallisen turvallisuuden ja maanpuolustuksen näkökulmasta, koska sen seurauksena viranomaisvalvonnalla pystyttäisiin puuttumaan viestintäverkkojen kriittisissä osissa oleviin kansallista turvallisuutta tai maanpuolustusta vaarantaviin viestintäverkkolaitteisiin. Lisäksi ehdotettu sääntely edistäisi hyvin todennäköisesti myös viestintäverkkojen sekä niiden avulla toimivien palveluiden yleistä häiriöttömyyttä ja tietoturvaa, sillä kansallisen turvallisuuden tai maanpuolustuksen kannalta turvattomaksi todettu viestintäverkkolaite saattaisi olla turvallisuusriski myös muutoin.

4.2.15 Vaaratiedottaminen, hätäviestintä ja viestinnän palvelujen jatkuvuuden turvaaminen

Taloudelliset vaikutukset ja yritysvaikutukset

Esitettävän sovellusperusteisen ratkaisun taloudellisista vaikutuksista ei ole saatavilla tarkkaa arvioita, mutta niiden tulisi olla kokonaisuudessaan olla muutamista sadoista tuhansista euroista noin miljoonaan, mukaan lukien tehokkaan täytäntöönpanon edellyttämä erillinen tiedotuskampanja käytettävän sovelluksen lataajamäärien lisäämiseksi.

Esitetty Hätäkeskuslaitoksen vaaratiedotteita välittävä sovellus on jo käytössä, ja sovelluksella on saatavilla olevien tietojen mukaan noin kaksi miljoonaa latausta. Vaikka tietojärjestelmiin ja palvelimiin joudutaan investoimaan vastaamaan lakisääteisen palvelun tarpeisiin ja sovelluksen käyttöasteen nostamiseksi edelleen, ei ainakaan kokonaan uusia ja merkittäviä välittämisinfrastruktuurin perustamis- tai ylläpitokustannuksia ole odotettavissa. Suomen poikkeuksellisen korkea älypuhelinpenetraatio huomioon ottaen ei myöskään ole oletettavaa, että merkittävä osa väestöstä joutuisi uusimaan päätelaitteensa päästäkseen osalliseksi jo vuosia käytössä olleesta vaaratiedotesovelluksesta. Sama koskee mobiililaajakaistapalvelujen korkeaa käyttöastetta eli sitä, että tyypillisellä liittymällä uuden mobiilisovelluksen lataaminen ja sen käyttäminen ei aiheuta loppukäyttäjälle lisäkustannuksia.

Esitettävän mobiilin vaaratiedottamisratkaisun taloudelliset vaikutukset on sekä yleisellä tasolla että varsinkin palvelun yhteiskunnallinen merkittävyys huomioon ottaen arvioitava vähäisiksi. Tämän lakiesityksen ulkopuolelle jäävien perinteisten vaaratiedottamistapojen eli radio- ja televisiolähetyksiin liittyvän vaaratiedotusinfrastruktuurin ylläpito ja kehittäminen on nyt uutena esitettävää ratkaisua huomattavasti kustannusintensiivisempää.

Teleyrityksiä koskevien yritysvaikutusten osalta esitys sovellusperusteisesta mobiilista vaaratiedottamisratkaisusta on osapuilleen neutraali. Yhtäältä teleyritysten velvollisuus välittää vaaratiedotteita kirjataan aiempaa selvemmin sähköisen viestinnän palvelulakiin myös sen 279 §:ään (Velvollisuus välittää vaaratiedotteita) aiemman 234 § 1 momentin 15 kohdan (viestintäverkon laatuvaatimukset) lisäksi. Teleyrityksen on myötävaikutettava vaaratiedotteen välittymiseen verkossaan siten, ettei siitä peritä käyttäjältä erillistä korvausta. Toisaalta sovellusperusteinen vaaratiedottamisratkaisu hyödyntää internetyhteyspalvelua, jolloin erillisiä investointeja matkaviestinverkkoon ei lähtökohtaisesti tarvita. Muita kuin teleyrityksiä koskevat yritysvaikutukset on arvioitu vähäisiksi.

Hätäviestintää koskevan teledirektiivin 109 artiklan 1 kohdan täytäntöönpanoa varten esitettävällä muutoksella sähköisen viestinnän palvelulain 278 §:ään on tarkoitus mahdollistaa joustava tekninen kehitys tavoissa, joilla hätäilmoituksen voi tehdä. Säännökseen ehdotettava mekanismi, jolla lain perusteella teleyrityksiltä edellytettävien teknisten ratkaisujen päivittäminen kytkettäisiin hätäkeskuslaissa mahdollistettuun vastaanottotekniikkaan, on tarkoitettu optimoimaan velvoitetta ja sen taloudellisia vaikutuksia. Yhtäältä ei olisi mielekästä edellyttää teleyritysten tukevan hätäilmoitustekniikkaa, jota Hätäkeskuslaitos ei voisi ottaa vastaan. Toisaalta mekanismi, jossa uuden turvallisuutta konkreettisesti parantavan tekniikan käyttöönotto edellyttäisi muutoksia kahteen eri hallinnonalojen lakiin, ei olisi tehokas.

Näin ollen esitetään, että teleyritysten olisi jatkossa kyettävä tarjoamaan ydinliiketoimintaansa kuuluvan viestintäpalvelun osalta myös hätäilmoitusmahdollisuus silloin, kun Hätäkeskuslaitoksella on lakiperusteinen valmius vastaanottaa hätäilmoituksia kyseisellä tekniikalla. Taloudellisten vaikutusten osalta mekanismi mahdollistaa telealan yrityksille Hätäkeskuslain tai sen nojalla annetun sääntelyn poikkihallinnollisen valmistelun yhteydessä vaikuttamisen uutta tekniikkaa koskevaan päätöksentekoon. Lisäksi on huomattava, että uuteen tekniikkaan mukautumisesta aiheutuvista kustannuksista voi olla mahdollista hakea korvausta sähköisen viestinnän palvelulain 37 luvun korvaussäännösten perusteella.

Teledirektiivin 109 artiklan 6 kohdan täytäntöönpanemiseksi esitettävä SIM-kortittomien hätäpuhelujen paikannusvelvoite voi aiheuttaa sekä teknisiä että taloudellisia vaikutuksia teleyrityksille, koska SIM-kortittomien puhelujen paikannustekniikka poikkeaa jo käytössä olevasta SIM-kortillisten puhelujen paikannuksesta. Jos viestintäpalvelulakia muutetaan esityksen mukaisesti niin, että teleyrityksiltä edellytetään jatkossa myös SIM-kortittomien hätäpuhelujen paikannusmahdollisuuden toteuttaminen, niillä olisi kuitenkin lain 299 §:n (viranomaisten avustamiseksi hankittujen järjestelmien kustannukset) nojalla mahdollisuus vaatia paikannuksen toteuttamiseksi hankittujen järjestelmien kustannusten korvaamista valtion varoista.

Kyseisen lainkohdan mukaan korvauksen maksaa se viranomainen, jonka avustamiseksi hankinta on tehty. Kustannusten korvaamisen ehtona on kuitenkin se, että järjestelmä on hankittu yksinomaan viranomaisen avustamiseksi, jolloin teleyrityksen on ennen korvausvaatimuksen tekemistä suoritettava arvio siitä, voisiko myös yritys itse hyödyntää järjestelmää liiketoiminnassaan. Tämä vaikeuttaa osaltaan korvausvaatimusten esittämisen todennäköisyyden arvioimista. Paikantamisjärjestelmien hankintakustannukset olisivat kuitenkin suuruusluokaltaan selvästi aiempina vuosina harkitun keskitetyn vaaratiedotteiden välittämisjärjestelmän kustannuksia vähäisempiä. Näin ollen mahdollisista SIM-kortittomien hätäpuheluiden paikannusta varten

hankittavien järjestelmien korvauksiin vaikuttaisi tarkoituksenmukaiselta soveltaa voimassa olevan lain 299 §:ää, säätämättä asiasta erikseen. Mainitun lainkohdan mukaan korvaamisesta päättää tarvittaessa Liikenne- ja viestintävirasto.

Sähköisen viestinnän palvelulain 283 §:ään (ehdotettu uusi otsikko: viestintäverkon kriittisen järjestelmän palauttaminen Suomeen) selkiyttävien muutosten tarkoituksena ei ole laventaa säännöksen soveltamisalaa vaan täsmentää sitä. Näin ollen esityksen ei pitäisi aiheuttaa merkittäviä uusia taloudellisia vaikutuksia teleyritykselle, joka on asianmukaisesti varautunut säännöksen aiemman sanamuodon mukaisesti. Selkiyttävän muutoksen tulisi parantaa poikkeusoloihin varautumista koskevan velvoitteen edellyttämien investointien ennustettavuutta.

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Keskeisimmät viranomaisvaikutukset koskevat Hätäkeskuslaitosta, joka käytännössä jo nykyiselläänkin vastaa vaaratiedottamisprossin kokonaisuudesta ja hallinnoi myös vaaratiedotteita välittävää sovellusta. Sinällään vaaratiedotejärjestelmän kehittämisestä hyötyvät yleisesti kaikki viranomaiset, joiden tehtävät liittyvät hätä- ja vakaviin häiriötilanteisiin.

Hätäkeskuslaitos on alustavasti esittänyt, että nykyistä laajemman vaara- ja muun viranomaistiedottamisen käyttöliittymä ja mahdollinen rajapinta älypuhelinsovelluksen ja hätäkeskustietojärjestelmän välille edellyttää lisäkehitystä. Lisäkehityksen tarve koskee myös Ahvenanmaan valtionviraston integroimista valtakunnan vaaratiedottamisjärjestelmään uutena vaaratiedottamiseen toimivaltaisena viranomaisena, sekä tarvittaessa Ahvenanmaan maakuntaviranomaisten kanssa tehtävä viranomaisyhteistyötä, mikäli maakunnan viranomaiset haluaisivat omat maakunnalliset vaaratiedotteensa välitettäväksi kansallisen vaaratiedottamisjärjestelmän hyödyntämän sovelluksen kautta.

Yhteiskunnalliset vaikutukset

Yhteistä esityksille uudesta lakisääteisestä sovellusperusteisesta vaaratiedottamisratkaisusta, hätäviestinnän viestintävalikoiman mukauttamismekanismista tulevaan tekniseen kehitykseen, liittymättömien hätäpuheluiden paikannettavuusvelvoitteesta ja aiempaa täsmällisemmin määritellyistä varautumisvelvoitteesta viestintäpalveluiden poikkeusoloja koskevan Suomeen palautettavuuden osalta on se, että niiden yhteiskunnalliset vaikutukset ovat positiivisia.

Ihmisvaikutusten osalta esitykset koskevat arjen taustalla olevan turvaverkon parantamista siten, että hyödyt ilmenevät erityisesti hätä- ja häiriötilanteissa.

4.2.16 Autoradiot

Taloudelliset vaikutukset ja vaikutukset kuluttajien asemaan

Esityksessä ehdotetaan teledirektiivin 113 artiklan ja liitteen IX täytäntöönpanoa ajoneuvolain muutoksella siten, että uusien myytävien ja vuokrattavien M-luokan autoihin asennettavien autoradiovastaanottimien tulee vastaanottaa ja toistaa maanpäällisiä digitaalisia ja analogisia radiolähetyksiä. Käytännössä säännös tarkoittaa ainakin alkuvaiheessa, että FM-radion lisäksi Suomessa myytäviin ja vuokrattaviin uusiin M-luokan autoihin tulee asentaa DAB/DAB+-radio (Digital Audio Broadcasting), vaikka DAB-radioverkkoa ei Suomessa ole käytössä. Autonvalmistajien ja –tuojien arvio on, että autonostajalle syntyvä lisäkustannus digitaalisesta maanpäällisestä vastaanottomahdollisuudesta olisi auton mallista riippuen noin 100-400 euroa. Käytännössä suomalainen kuluttaja voisi hyötyä kyseisestä digitaalisesta vastaanottomahdollisuudesta ainoastaan muualla Euroopassa autoillessaan.

DAB/DAB+-verkko on rakentunut noin puoleen EU-maista (yleisesti FM-verkon rinnalle) ja lisäksi muutamissa EU-maissa tehdään parhaillaan DAB-lähetysten kokeiluja. DAB-lähetysten yleistymisestä huolimatta niiden suosio ei edelleenkään ole kovin suuri ja radion digitalisaatiokehitys on ollut suhteellisen hidasta. Syynä on ollut muun muassa se, että kuuntelijat eivät ole kokeneet DAB-lähetyksistä saatavan riittävää lisähyötyä FM-lähetyksiin verrattuna. FM-lähetysten äänenlaatu pääosin on koettu riittäväksi ja FM-vastaanottimet ovat edullisia ja niitä on kuluttajakäytössä runsaasti. European Broadcasting Union EBU:n selvityksen mukaan vuonna 2017 EU-alueella myydyissä uusissa autoissa vain kolmasosaan asennettiin digitaalinen radiovastaanotin.

Digitaalisen radiotekniikoiden kehittyessä myös esimerkiksi laajakaistaverkon välityksellä lähetettävät LTE- tai 5G-broadcasting-lähetykset täyttäisivät säännöksen mukaisen digitaalisen maanpäällisen vastaanoton vaatimuksen myöhemmässä vaiheessa. Näiden tekniikoiden yleistymisestä radiojakelussa ei ole vielä tarkempaa arviota ja tähän vaikuttaa myös muun muassa television jakeluteiden kehitys. Vaihtoehtoisten radiotekniikoiden yleistyminen on ollut hidasta varsinkin edullisemmissa autoissa. Joissakin kalliimmissa automalleissa on jo nyt internet- ja satelliittiradiovalmius. Lisäksi joidenkin autojen viihdelaitteissa on nettiradiosovelluksia, joita voi käyttää internet-yhteyden yli (matkapuhelin tai SIM-kortti).

Analogisen radiovastaanoton säätäminen pakolliseksi digitaalisen vastaanoton rinnalle ei katsota tuovan lisäkustannuksia suhteessa nykytilaan, sillä uusiin myytäviin ja vuokrattaviin ajoneuvoihin asennetaan tälläkin hetkellä pääsääntöisesti FM-vastaanotin. Radion autokuuntelu on Suomessa suosittua ja säännöksellä voidaan varmistaa käyttäjien edun toteutuminen sekä mahdollisuus vastaanottaa vaaratiedotteita, joka edistää käyttäjien turvallisuutta.

4.2.17 Sertifiointi

Taloudelliset vaikutukset

Kyberturvallisuuskeskuksen nimeämisellä kansalliseksi kyberturvallisuussertifioinnin myöntäväksi viranomaiseksi ei arvioida olevan taloudellisia vaikutuksia kotitalouksiin, julkiseen talouteen eikä kansantalouteen.

Asetuksella ei ole välittömiä vaikutuksia yritysten toimintaan, sillä kyberturvallisuussertifiointi on asetuksen nojalla aluksi vapaaehtoista. Komissio arvioi pakollisuutta viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2023 ja sen jälkeen kahden vuoden välein. Eurooppalaisten sertifiointijärjestelmien sisällöt, ja se miten hyvin suomalaisten yritysten tuotteet vastaavat sertifiointijärjestelmien vaatimuksia, vaikuttavat siihen millaisia vaikutuksia sertifiointikehyksellä on suomalaisten teknologiayritysten kilpailukykyyn.

Vaikutukset viranomaisen toimintaan

Esityksessä ehdotettu Liikenne- ja viestintäviraston nimeäminen kyberturvallisuusasetuksen mukaiseksi kansalliseksi kyberturvallisuussertifioinnin myöntäväksi viranomaiseksi laajentaisi Liikenne- ja viestintäviraston tehtäviä. Tehtävät sijoittautuisivat Kyberturvallisuuskeskukselle. Osa tehtävistä olisi kokonaan uusia ja osa sellaisia, joita vastaavia tehtäviä virastossa hoidetaan nykyisin.

Kyberturvallisuusasetuksen mukaisen toiminnan käynnistäminen Liikenne- ja viestintävirastossa edellyttää menettelyn suunnittelua ja ohjeistuksen laatimista korkean tason sertifikaattien myöntämiseen sekä arviointilaitosten akkreditointi- ja valtuuttamisprosessiin ja valvontamenet-

telyyn. Toiminnan käynnistäminen edellyttää asiantuntijoiden koulutusta, sidosryhmäyhteistyötä sekä tiedottamista. Edellä mainitut toimet edellyttävät enintään 2 henkilötyövuoden panosta kahden vuoden ajaksi. Virasto voi hoitaa toimet kohdentamalla resurssejaan uudestaan.

Nykyisiä vastaavat tehtävät sekä uudet kyberturvallisuusasetuksen mukaiset tehtävät lisäävät Liikenne- ja viestintäviraston työmäärää. Erityisesti Liikenne- ja viestintäviraston valmius myöntää korkean tason sertifikaatteja sekä valtuuttaa ja valvoa vaatimuksenmukaisuuden arviointilaitoksia tulee taata. Se, kuinka monella henkilötyövuodella Liikenne- ja viestintäviraston työmäärä lisääntyy, riippuu useista eri tekijöistä. Työmäärään vaikuttaa erityisesti eurooppalaisten sertifiointijärjestelmien määrä ja hyväksymisaikataulu, joita ei vielä tiedetä. Työmäärään vaikuttaa myös se, paljonko yritykset hakevat sertifikaatteja ja kuinka moni toimija hakeutuu vaatimustenmukaisuuden arviointilaitokseksi.

Kyberturvallisuusasetuksen vaatimus siitä, että kansallisen kyberturvallisuussertifioinnin myöntävän viranomaisen korkean tason kyberturvallisuussertifikaattien myöntämiseen liittyvän toiminnan tulee olla tiukasti erotettu saman viranomaisen valvontatoiminnasta, aiheuttaa Liikenne- ja viestintävirastossa resursointitarpeita ja edellyttää tehtävien organisointia. Uudet tehtävät voidaan sijoittaa olemassa olevaan organisaatioon, mutta samat henkilöt eivät voi hoitaa sekä korkean tason sertifiointien myöntämisiä, että vaatimuksenmukaisuusilmoitusten ja arviointilaitosten valvontatehtäviä. Tehtävillä ei ole vaikutusta yhteistyöhön ja tehtävänjakoon muiden viranomaisten kanssa.

Tietoyhteiskuntavaikutukset

Asetuksella voidaan katsoa olevan myönteisiä tietoyhteiskuntavaikutuksia, sillä kyberturvallisuusasetuksen mukaisen sertifiointikehyksen tavoitteena on nostaa kyberturvallisuustasoa unionissa ja yhdenmukaistaa eurooppalaiset kyberturvallisuuden sertifiointijärjestelmät unionin tasolla. Sertifiointijärjestelmän tavoitteena on lisätä kansalaisten ja yritysten tietoturvaa.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

5.1.1 Teletoimintailmoitus

Teledirektiivin 12 artiklan 3 kohta jättää aiemman valtuutusdirektiivin tapaan jäsenvaltioille liikkumavaraa sen osalta, edellytetäänkö yleisvaltuutuksen alaisilta yrityksiltä ilmoituksen tekemistä kansalliselle viranomaiselle tai muulle toimivaltaiselle viranomaiselle vaiko ei. Nykyisen sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 4 §:n mukaisesti toiminnan harjoittajan on ennen toiminnan aloittamista tehtävä sähköisesti ilmoitus Liikenne- ja viestintävirastolle yleisestä teletoiminnasta, eli teleyritysten ilmoitusvelvollisuus on voimassa ja koskee kaikkia teletoimintaa harjoittavia yrityksiä. Lain 4 §:n 2 momentin mukaan ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä toiminnasta, joka on lyhytaikaista tai muuten merkitykseltään vähäistä. Lisäksi lain 4 §:n 3 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, millaista toimintaa on pidettävä lyhytaikaisena tai merkitykseltään vähäisenä. Tällä hetkellä tuollaista asetusta ei ole, joten säännöksen tulkinnalla käytännössä tätä nykyä määritellään toiminnan lyhytaikaisuus tai vähämerkityksellisyys.

Kansallisen liikkumavaran puitteissa olisi ehdotetun nykytilan pysyttämisen asemesta mahdollista säätää rajauksia teletoimintailmoitusvelvollisuuteen esimerkiksi yritysten teletoiminnan

liikevaihdon perusteella. Ilmoitusvelvollisuuden rajaaminen voisi osaltaan vähentää yritysten hallinnollista taakkaa. Toimivaltaisen viranomaisen kokemusten mukaan ilmoitusvelvollisuus ei edes välttämättä ole kaikkien toimijoiden tiedossa. Kuitenkin viranomaisten tiedonsaannin ja tiedonsaantimahdollisuuksien turvaamiseksi katsotaan perustellummaksi säilyttää kaikkia toimijoita koskeva sähköinen teletoimintailmoitusvelvollisuus kuin vapauttaa osa toimijoista teletoimintailmoitusvelvollisuudesta esimerkiksi sillä perusteella, että niiden harjoittaman teletoiminnan liikevaihto olisi tietyn kynnyksen alapuolella. On huomattava, että esimerkiksi suuren kansainvälisen yrityksen Suomessa harjoittaman teletoiminnan liikevaihto voisi jäädä liikevaihtokynnyksen alapuolelle, jolloin tällaisen toimijan ei tarvitsisi tehdä teletoimintailmoitusta. Tätä ei voitaisi pitää viranomaisten tietojensaannin ja teletoiminnan valvonnan kannalta toivottavana.

5.1.2 Yleispalvelu

Yleispalvelun osalta selvitettiin valmistelun alkuvaiheessa toteuttamismahdollisuutta siihen, että yleispalvelun vähimmäisnopeudesta säädettäisiin vain teledirektiivin 84 artiklassa mainitun liitteen V palvelulistauksen tasolla, säätämättä tarkemmin vähimmäiskaistanleveydestä. Tätä tulkintamahdollisuutta tiedusteltiin myös Euroopan komissiolta. Komission tulkinnan mukaan artiklan 84 alakohta 3 kuitenkin käytännössä vaatii tarkemman määrittelyn esimerkiksi vähimmäiskaistanleveyden avulla.

Lisäksi yleispalvelun vähimmäistason määritteleminen vain palvelulistauksen tasolla olisi tehnyt yhteyksien toimivuuden käytännön valvonnasta haastavaa ja lisännyt tulkinnanvaraisuutta yleispalvelun toteuttamisessa. Toteutusvaihtoehtoa ei näin ollen valmisteltu pidemmälle.

5.1.3 Käyttäjän ja tilaajan oikeudet

Osana kyseessä olevaa lainsäädäntöhanketta on myös arvioitu eräiden käyttäjän ja tilaajan oikeuksia koskevien kansallisten säännösten, joita teledirektiivi ei koske, säilyttämisen tarpeellisuutta. Asiasta teetettiin selvitys Itä-Suomen yliopistossa[50].

Virhe- ja viivästyssäännökset

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain tilaajan oikeuksia koskeva virhe- ja viivästyssääntely on kuluttajien osalta erityissääntelyä, jota kuluttajansuojalaki yleislakina täydentää. Kuluttajansuojalain 8 luvussa säädetään eräistä kuluttajapalvelusopimuksista. Lukua sovelletaan sopimuksiin, joiden sisältönä on irtaimeen esineeseen, rakennukseen, muuhun rakennelmaan tai kiinteään omaisuuteen kohdistuva työ tai muu suoritus. Viestintäpalvelusopimus ei siten kuulu kuluttajansuojalain 8 luvun sääntelyn piiriin. Kuluttajansuojalain 8 lukua on sanamuodon mukaisesta soveltamisalastaan huolimatta kuitenkin sovellettu analogisesti myös sellaisiin kuluttajasopimuksiin, jotka eivät kuulu säännösten soveltamisalaan. Analoginen soveltaminen on kuitenkin mahdollista vain sellaisten luvun säännösten osalta, jotka samalla edustavat sopimusoikeuden yleisiä periaatteita.

[50] Itä-Suomen yliopisto, Muukkonen, Huuhtanen & Mielityinen. Selvitys viestintäpalvelulaissa säädetyistä kuluttajan oikeuksista ja niitä koskevien säännösten tarpeellisuudesta. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/f4a8e63a-5c4f-4c82-a778-dbed38de6595/910018a6-25d2-4509-9cbb-64612dcb67aa/RAPORTTI_20191028072931.pdf

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain virhe- ja viivästyssääntelyn kumoamisen arvioidaan heikentävän jossain määrin kuluttajansuojaa ja johtavan lainsäädännöllisesti nykyistä epäselvempään tilanteeseen. Tämä johtuu erityisesti siitä, että yleisessä kuluttajansuojalaissa ei ole erikseen säädetty viestintäpalveluista, vaan kyse olisi edellä kuvatusti muiden säännösten analogisesta soveltamisesta silloin, kun ne ilmentävät yleisiä sopimusoikeudellisia periaatteita. Kaikki kuluttajansuojalain säännökset eivät kuitenkaan ilmennä yleisiä sopimusoikeudellisia periaatteita ja eri sopimustyyppien erot rajoittavat niiden sovellettavuutta sääntelyn ulkopuolelle kuuluvissa sopimuksissa.

Lisäksi oikeusministeriössä on parhaillaan käynnissä hallitusohjelman mukainen hanke, jossa valmistellaan uudet säännökset asiakkaan oikeuksista eräiden henkilöön kohdistuvien palvelujen virhe- ja viivästystilanteissa sisällytettäviksi kuluttajansuojalakiin. Hankkeen tavoitteena on sääntelyn läpinäkyvyyden ja kuluttajan aseman parantaminen tilanteessa, jossa palvelujen osuus kotitalouksien kulutuksesta kasvaa koko ajan. Kyseessä olevan virhe- ja viivästyssääntelyn kumoaminen olisi vastakkainen toimi tälle hankkeelle.

Teledirektiivi edellyttää myös eräiden säännösten (106 artikla) osalta, että jäsenvaltiot vahvistavat säännöt helposti ja viipymättä toteutettavista teleyritysten korvaustoimenpiteistä, jos teleyritys ei noudata direktiivin sääntelyä. Lain viivästys- ja virhesääntelyllä esitetään pantavaksi täytäntöön direktiivin vaatimukset tältä osin.

Edellä olevan perusteella sähköisen viestinnän palveluista annetun lain virhe- ja viivästyssääntely arvioidaan edelleen tarpeelliseksi. Tämän vuoksi sääntelyn kumoamista ei ehdoteta tässä esityksessä.

5.1.4 Audiovisuaalisten palveluiden sääntely

Esteettömyysvelvollisuudet

Esitystä valmisteltaessa harkittiin esteettömyysvelvollisuuksien toteuttamista ensivaiheessa siten, että televisiotoimijoita koskevat sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 211 §:n mukaiset ääni- ja tekstityspalveluille asetetut määrälliset velvollisuudet säilyisivät entisellään. Tämän lisäksi mediapalvelun tarjoajille (ts. audiovisuaalisten sisältöpalvelujen tarjoajille) asetettaisiin AVMS-direktiiviin mukaisia raportointivelvoitteita esteettömyyden asteittaisesta toteuttamisesta. Sääntelyratkaisuna päädyttiin kuitenkin ehdottamaan, että esteettömyysvelvollisuuksia laajennettaisiin televisiotoimijoiden ohella myös tilausohjelmapalvelun tarjoajiin. Esteettömyysvelvollisuuksien määrällisten vaatimusten laajentamista tilausohjelmapalveluihin voidaan pitää näkö- ja kuulovammaisten henkilöiden sekä vanhempien ikäluokkien yhdenvertaisen kohtelun sekä sananvapauden turvaamisen kannalta perusteltuna ottaen huomioon, että televisioohjelmistoja katsellaan yhä enenevässä määrin internetin kautta välitettävien tilausohjelmapalveluiden välityksellä ja muillakin kuin perinteisillä televisiovastaanottimilla.

Valmistelun yhteydessä arvioitiin myös eri vaihtoehtoja tekstityksen laadun edistämiseksi. Vaihtoehtona oli, ettei tässä vaiheessa asetettaisi uusia tekstityksen laatuun liittyviä velvollisuuksia, koska on odotettavissa, että ääni- ja tekstityspalveluiden laatu kehittyy muun muassa teknologisen kehityksen avulla. Laadun kehittymistä voitaisiin seurata ja lisäksi julkisen palvelun yleisradioyhtiötä ja kaupallisia televisiotoimijoita kannustettaisiin edelleen yhteistyöhön tekstityksen laadukkaassa toteuttamisessa. Vaihtoehtona arvioitiin myös mahdollisuutta sitoa tekstityksen laatuun liittyvä velvollisuus valtioneuvoston antamaan rahoituspäätökseen siten, että rahoituksen myöntämisen edellytyksenä olisi, että tekstitys toteutetaan riittävän laadukkaasti. Rahoituksen saamisen epävarmuus ja siihen liittyvät haasteet ja tekstityksen laadussa ilmenneet ongelmat huomioon ottaen päädyttiin ratkaisuvaihtoehtona kuitenkin asettamaan

tekstityksen laatua koskeva velvollisuus ilman valtion korvausta, jolloin televisiotoimijat kattaisivat itse laatuvelvollisuudesta syntyvät kustannukset. Tekstityksen laadulle asetettava velvollisuus on perusteltua esteettömyysvelvollisuuksien täysimääräiseksi toteutumiseksi. Tekstityksen määrällisten velvollisuuksien nostosta ei ole käyttäjälle vastaavaa hyötyä, jos tekstityspalvelu ei ole käyttäjän kannalta riittävän ymmärrettävää esimerkiksi viiveen tai tekstiin liittyvien epätarkkuuksien osalta. Laatuun liittyvää velvollisuutta ei voida pitää mediapalvelun tarjoajien kannalta taloudellisesti kohtuuttomana ottaen huomioon laissa säädetty enimmäismäärä esteettömyysvelvollisuuksien toteuttamisesta aiheutuville kustannuksille. Valmistelun yhteydessä pohdittiin myös sitä, tulisiko kustannusten enimmäismäärää koskevaa sääntelyä muuttaa tai korottaa. Säännöstä ei kuitenkaan päädytty tässä vaiheessa muuttamaan.

Eurooppalaisten teosten rahoitusosuudet

Jäsenvaltiot voivat AVMS-direktiivin 13 artiklan 2 kohdan nojalla ottaa käyttöön mediapalvelun tarjoajiin kohdistettavan velvollisuuden osallistua eurooppalaisten teosten tuotantojen rahoittamiseen. Jos jäsenvaltiot velvoittavat lainkäyttövaltaansa kuuluvat mediapalvelun tarjoajat osallistumaan eurooppalaisten teosten tuotannon rahoitukseen, voidaan tällaisia rahoitusosuuksia veloittaa myös mediapalvelun tarjoajilta, joiden kohdeyleisöt sijaitsevat tietyn jäsenvaltion alueella, mutta jotka ovat sijoittautuneet muihin jäsenvaltioihin.

Suomessa ei tällä hetkellä ole mediapalvelun tarjoajiin kohdistuvia velvollisuuksia osallistua eurooppalaisten teosten tuotannon rahoitukseen. Mediapalvelun tarjoajat investoivat lähinnä kotimaiseen sisältötuotantoon, minkä lisäksi Suomen elokuvasäätiö myöntää valtionavustusta kotimaiseen elokuvantuotantoon valtionavustuslain (688/2001) sekä valtion rahoituksesta elokuvakulttuurin edistämiseen annetun lain (1174/2018) nojalla.

Tässä vaiheessa ei katsota tarpeelliseksi säätää erillistä säännöstä mediapalvelun tarjoajien velvoittamiseksi eurooppalaisten teosten rahoitukseen. Asia vaatii tietopohjan laajentamista koskien olemassa olevia käytäntöjä eri maissa, nykyisistä Suomessa toimivien mediapalvelun tarjoajien eurooppalaiseen sisältöön kohdentuvista investoinneista sekä vaikutusarviota siitä, miten mahdollinen eurooppalaiseen sisältöön kohdistuva investointivelvollisuus vaikuttaisi kansallisten lineaaristen ja ei-lineaaristen av-sisältöpalveluiden tarjoajien toimintaan.

5.1.5 Vaaratiedottaminen

Teledirektiivin 110 artiklassa säädetään velvoitteesta toteuttaa kaikissa jäsenmaissa julkinen varoitusjärjestelmä, joka Suomessa merkitsisi kotimaisen vaaratiedottamisjärjestelmämme aiempaa tehokkaampaa ulottamista älypuhelimiin. Artikla mahdollistaa kaksi toteuttamistapaa, jotka ovat yhtäältä tekstiviestipohjainen ja sitä muistuttava cell broadcast-järjestelmä (CB) tai toisaalta sovellus- eli aplikaatiopohjainen ratkaisu.

Tekstiviesti- ja CB-järjestelmät ovat luonteeltaan keskitettyjä perustuessaan siihen, että teleyritykset välittäisivät asiakkaidensa päätelaitteeseen vaaratiedotteen. Tekstiviesti- tai CB-järjestelmät edellyttäisivät teleyrityksiltä saadun arvion mukaan kuitenkin miljoonaluokan perustamiskustannuksia kunkin teleyrityksen verkossa, minkä lisäksi ratkaisut tukeutuisivat vanhenemassa olevaan teknologiaan. Teknologian vanhentumisuhka liittyy nimenomaan päätelaitteen mahdollisuuteen tukea tekstiviestiformaattia. Päätelaitevalmistajien suunnalta ei ole saatavissa takeita siitä, että uudet älypuhelimet mahdollistaisivat tekstiviestit niin monen vuoden aikajänteelle, josta on kyse suunniteltaessa väestön vaaratiedottamisratkaisua. Tekstiviestiformaatin tuen jatkumista koskevan luotettavan aika-arvion tekeminen on vaikeaa, mutta tekstiviestien lähetysmäärät ovat joka tapauksessa selvästi laskusuuntaisia. Tämä selittynee sillä, että ihmiset ovat

siirtyneet enenevästi käyttämään erilaisia mobiilisovelluksia viestien välitykseen tekstiviestien sijaan.

Esityksessä lähtökohtaisesti omaksuttu sovellus- eli aplikaatiopohjainen ratkaisu on hajautetumpi perustuessaan siihen, että loppukäyttäjän päätelaitteeseen ladattu sovellus hakee sille asetetuilla kriteereillä (esim. maantieteellinen rajaus) annetun vaaratiedotteen. Sovelluspohjainen ratkaisumalli on perustamis- ja ylläpitokustannuksiltaan huomattavasti edullisempi, ja se tukeutuisi uudenaikaisempaan teknologiaan, joka muun muassa mahdollistaisi paremman kohdennettavuuden viranomaiselle ja räätälöitävyyden loppukäyttäjälle, mukaan lukien monipuolisemmat esteettömyyttä tukevat toiminteet.

Suomessa on jo vapaaehtoiselta pohjalta käytössä vaaratiedotteita välittäviä sovelluksia (112-sovellus ja Yleisradion Uutisvahti), joilla on noin 2 miljoonaan latausta. Tätä voidaan pitää osoituksena siitä, että käyttäjät ovat jo nyt kykeneviä lataamaan turvallisuutta tukevia sovelluksia. Myös Suomen telemarkkinan rakenne, kuten poikkeuksellisen korkea älypuhelinpenetraatio väestössä ja mobiililaajakaistan korkea käyttöaste, mahdollistaa syrjimättömän sovelluspohjaisen ratkaisun teledirektiivin 110 artiklan implementoinnissa.

Ne väestöryhmät (erityisesti vanhukset), joita älypuhelinsovellus ei tavoittaisi, on mahdollista tavoittaa myös perinteisillä television ja analogisen radion vaaratiedotteilla. Teledirektiivin vaatimus älypuhelinta hyödyntävästä julkisesta varoitusjärjestelmästä on siis kotimaisesta katsannosta jo olemassa olevaa vaaratiedotejärjestelmää täydentävä elementti, ei perinteisiä vaaratiedotustapoja poissulkeva vaihtoehto. Sovellusmallin matalat perustamiskustannukset on huomattavasti helpompi jakaa eri toimijoiden kesken, eikä sovelluksiin liittyvät investoinnit edellytä tässä esityksessä säännösmuutoksia.

Teledirektiivin 110 artiklan mahdollistamien kahden toteuttamisvaihtoehdon välistä vastaavuutta koskevaa arviointia tulee osaltaan puitteistamaan BERECin suuntaviivat, joiden valmistelu on vielä kesken. Niissä eräs keskeinen linjattava kysymys on se, kuinka arvioidaan sitä, että artiklan 2 kohdassa mahdollistetulla sovellusperusteisella väestön varoitusjärjestelmällä olisi kyettävä ”yhtä hyvin [kuin keskitetyllä 1 kohdan mukaisella ratkaisulla] saavuttamaan loppukäyttäjät, mukaan lukien kyseisellä alueella tilapäisesti olevat loppukäyttäjät.” Kuten julkista varoitusjärjestelmää koskevassa teledirektiivin 294 johdantokappaleesta ilmenee, EU-lainsäätäjän tavoitteena on selvästi ollut pyrkiä kohti unionin laajuista väestön varoittamisjärjestelmää, jonka toteuttamiskelpoisuutta komission on määrä direktiivin täytäntöönpanoa koskevan tarkastelun yhteydessä arvioida. Sivuuttaen tässä asiaa koskevan toimivaltatarkastelun, sillä maininnalla, että nyt teledirektiivissä väestön varoittamisjärjestelmästä on säädetty sisämarkkinoiden harmonisointiperusteella (SEUT 114 artikla), ei koko unionin laajuista järjestelmää liene syytä pitää nyt käsillä olevan velvoitteen täytäntöönpanon välittömänä tavoitteena. Sen sijaan syytä lienee ensi vaiheessa keskittyä kunkin jäsenvaltion väestön varoittamisjärjestelmän parantamiseen 110 artiklassa säädetyn velvoitteen tehokkaalla täytäntöönpanolla, mahdollisuuksien mukaan paikalliset olosuhteet huomioon ottavalla tavalla.

Näin ollen sille seikalle, että sovellusperusteisella toteuttamisratkaisulla ei ilman erillisiä toimenpiteitä – kuten EU-tasoista selvittämistyötä edellyttävää maahantulijoiden tiedotustekstiviestiä - yhtä helposti saavuteta maahan saapuvia ulkomaalaisia kuin keskitetyllä CB- tai SMS-ratkaisulla, ei ole syytä antaa ylikorostunutta merkitystä. Saavutettavuutta koskevaa vastaavuuskriteeriä on voitava arvioida sellaisten muiden kriteerien ohella, joissa puolestaan ilmenevät hajautetun sovellusperusteisen järjestelmän edut. Näitä ovat ainakin sovellusratkaisun parempi räätälöitävyys ja sen myötä parempi esteettömyysperusteinen saavutettavuus, sekä EU-lainvalmistelussa yllättävän vähälle keskustelulle jäänyt loppukäyttäjien sijaintitietojen käsittely. Esimerkiksi Suomi 112-mobiilisovellus ei kerää käyttäjistään mitään tietoja, siinä missä CB- tai

SMS-perusteiset väestön varoittamisjärjestelmät edellyttäisivät kunkin teleyrityksen pitävän verkossaan reaaliaikaista tietoa kaikkien liittymien eli päätelaitteiden sijainnista. Toinen EU-lainvalmistelulla mahdollisesti toimivaltasyistä vähälle huomiolle jäänyt kysymys koskee varoitusviestin kieltä. Ainakin Suomen lakisääteistä vaaratiedottamisjärjestelmää ajatellen keskitetyllä varoitusjärjestelmällä olisi helposti pitäydyttävä lakisääteisissä kansalliskielissä, siinä missä esitettävää sovellusperusteista järjestelmää olisi huomattavasti joustavampi kehittää vaikkapa täydentävin linkein kohti monikielisempää väestön varoittamiskulttuuria.

Esitettävän sovellusperusteisen vaaratiedottamisratkaisun taloudellisten vaikutusten kokoluokka on merkittävästi alhaisempi kuin toisen toteuttamisvaihtoehdon eli keskitetyn tekstiviesti- tai soluyleislähetysperusteisen ratkaisun. Keskitettyjen tekstiviestiratkaisujen perustamiskustannuksia on vuodesta 2006 asti epävirallisesti arvioitu useaan otteeseen, viimeksi vuoden 2019 keväällä tämän esityksen tarpeisiin teleyrityksiin kohdennetulla kyselyllä. Yhteistä arvioille on, että ne liikkuvat miljoonissa euroissa teleyritystä kohti. Keskitetty ratkaisu tulisi toteuttaa kaikkien teleyritysten verkkoon.

Ehdotetulla sovellusperusteisen vaaratiedottamismallilla on samalla huomattavasti kevyempiä vaikutuksia televiestintää toteuttavien teleyritysten omaisuudensuojan (PL 15§) kannalta verrattuna keskitettyyn tekstiviesti- tai yleissolulähetykseen perustuvaan malliin.

5.1.6 Viranomaisten toiminta ja maksut

Teledirektiivin 16 artiklan 1 kohdan b alakohdan uuden säännöksen mukaan jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta yleisvaltuutusjärjestelmään liittyviä hallinnollisia maksuja yrityksiin, joiden liikevaihto on tietyn kynnyksen alapuolella tai joiden toiminta ei johda vähimmäismarkkinaosuuteen tai joiden toiminta-alue on hyvin pieni. Suomessa kyseinen maksu tarkoittaa sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 289 §:n mukaista tietoyhteiskuntamaksua. Kansallista liikkumavaraa ehdotetaan käytettäväksi siten, että tietoyhteiskuntamaksua ei perittäisi yrityksiltä, joiden Suomessa harjoittaman teletoiminnan liikevaihto on alle 300 000 € edeltävältä tilikaudelta. Direktiivin mahdollistamista rajausperusteista liikevaihtorajaa pidetään selkeimpänä verrattuna vähimmäismarkkinaosuuteen tai toiminta-alueen pienuuteen.

Liikevaihtorajan asettamiselle käytännössä merkittävin toteuttamisvaihtoehto olisi pysyttää nykytila, jonka mukaisesti kaikki ilmoituksenvaraista tai toimiluvanvaraista teletoimintaa harjoittavat teleyritykset ovat velvolliset suorittamaan vähintään 300 euron tietoyhteiskuntamaksun. Kuitenkin yhtäältä yrityksille sekä Liikenne- ja viestintävirastolle nykytilasta aiheutuvan hallinnollisen taakan ja toisaalta pienempien yritysten suorittamien tietoyhteiskuntamaksujen maksukertymän vähäisyyden vuoksi katsotaan perustelluksi rajata tietoyhteiskuntamaksuvelvollisuutta asettamalla vähimmäisliikevaihtoraja. Jos maksuvelvollisuutta ei rajattaisi, Liikenne- ja viestintäviraston resursseja sidottaisiin edelleen kertymältään vähäisten maksujen keräämiseen. Tietoyhteiskuntamaksuvelvollisuuden rajaaminen liikevaihdon perusteella ja 300 euron minimimaksun poistaminen voisi lisäksi lisätä pienten toimijoiden innokkuutta tehdä teletoimintailmoitus, koska ilmoituksen tekemisestä ei seuraa automaattisesti tietoyhteiskuntamaksua.

5.1.7 Autoradiot

Teledirektiivin 113 artiklassa ja direktiivin liitteessä XI säädetään jäsenvaltioille asetetusta velvoitteesta varmistaa, että uusiin myytäviin ja vuokrattaviin M-luokan autoihin asennettavat autoradiovastaanottimet voivat vastaanottaa ja toistaa ainakin maanpäällisiä digitaalisia radiolähetyksiä. Suomessa radiolähetykset lähetetään analogisen FM-radioverkon välityksellä, eikä suunnitelmia radion digitalisoinnista ole. FM-radioverkkoa pidetään yleisesti luotettavana, toimintavarmana ja kuluttajille edullisena. Suomessa testattiin koeluontoisesti DAB-lähetyksiä

vuosina 1997-2005, mutta kokeilusta luovuttiin, koska DAB-teknologia ei yleistynyt odotetusti. Toimiluvat FM-radioverkkoon on myönnetty seuraavaksi kymmeneksi vuodeksi ja tuleva toimilupakausi alkaa 1.1.2020.

Valmisteluvaiheessa arvioitiin ratkaisuvaihtoehtona direktiivin minivaatimuksen mukaista täytäntöönpanoa, jossa autoradiovastaanottimien tulisi toistaa ja vastaanottaa digitaalisia maanpäällisiä radiolähetyksiä. Arvioinnissa otettiin huomioon se, että FM-radiojakelu väistämättä vähenee ja Suomessa siirrytään tulevaisuudessa digitaaliseen radiovastaanottoon. Lisäksi auton maahantuojat arvioivat esityksen valmisteluvaiheessa, että Suomeen tuotaviin uusiin autoihin asennetaan todennäköisesti jatkossakin FM-vastaanotin, koska radiokuuntelu on autossa suosittua ja FM-vastaanottimen asentamisella vastataan kuluttajien kysyntään. Koska FM-radion asema on Suomessa vahva ja koska FM-vastaanottimen asentamisesta uusiin autoihin ei ole varmuutta, päädyttiin yllä olevan arvioinnin ja saadun lausuntopalautteen pohjalta esittämään digitaalisen vastaanottomahdollisuuden lisäksi analogisen vastaanottomahdollisuuden sääntelemisestä kyseessä olevan direktiivin säännöksen yhteydessä.

Valmistelun yhteydessä arvioitiin myös direktiivin velvoitteen täytäntöönpanemista yleisemmällä muotoilulla, jonka mukaan autoradiovastaanottimissa tulisi olla valmius digitaalisten radiolähetysten vastaanottoon. Väljemmän säännöksen etu olisi ollut se, että tällöin ei olisi rajattu joitain jakeluun liittyviä kehityssuuntia pois, vaan mahdollistettu teknologianeutraalimmin eri digitaaliset jakeluvaihtoehdot. Tällöin ei myöskään velvoitettaisi sellaisen vastaanottimen asentamiseen, josta ei ole kuluttajalle Suomessa hyötyä. Tätä väljempää tulkintamahdollisuutta tiedusteltiin valmisteluvaiheessa Euroopan komissiolta. Komission vastauksessa kuitenkin viitattiin direktiivin tarkkaan sanamuotoon digitaalisten maalähetysten vastaanotosta ja toistosta sekä todettiin, että jäsenmaiden autoradiota koskeva velvollisuus on voimassa, vaikka kyseisessä jäsenmaassa ei lähetettäisi digitaalisia maanpäällisiä radiolähetyksiä. Radiovastaanoton tulisi myös olla helposti ja oletusarvoisesti saatavilla, eikä pelkkä valmius riittäne tämän tavoitteen täyttämiseen. Lisäksi komissio viittasi direktiiviin EU2015/1535, jonka mukaan jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle teknisiä määräyksiä koskevat ehdotukset, joista komissio ja jäsenvaltiot voivat esittää huomautuksia. Toteutusvaihtoehtoa ei näin ollen valmisteltu pidemmälle.

5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

Myös muissa EU-jäsenmaissa direktiivien implementointityö on tämän esityksen valmistelun aikana ollut kesken. Kovin tarkkoja tietoja direktiivien implementoinnista ja suunnitelmista kansallisen liikkumavaran käytöstä on vaikea saada, lisäksi tehdyt linjaukset voivat vielä muuttua lainsäädännön valmisteluprosessin edetessä. Jaksoon on kerätty erityisesti Pohjoismaista valmistelun aikana saatuja tietoja.

Jäsenmaiden alustavia suunnitelmia on kartoitettu Ruotsista ja Tanskasta erityisesti videonjakoalustapalveluja koskevien säännösten ja esteettömyysvelvollisuuksien täytäntöönpanon osalta. Teledirektiivin osalta on selvitetty taajuuksien jakoon, kuluttajien oikeuksiin, yleispalveluun, autoradioihin ja siirtovelvollisuuteen liittyviä suunnitelmia direktiivin täytäntöönpanosta Pohjoismaista.

5.2.1 AVMS-direktiivi

Ruotsi

Ruotsissa televisio- ja radiotoimintaa sääntelee radio- ja televisiolaki. Lain soveltamisalaa ehdotetaan hallituksen teettämässä selvityksessä laajennettavaksi videonjakoalustapalveluihin[51]. Videonjakoalustapalveluihin sovellettavat säännökset tullaan sisällyttämään laissa omaan lukuunsa. Videonjakoalustan tarjoajien tulisi toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet alaikäisten ja yleisön suojelemiseksi direktiivin 28b artiklan mukaiselta haitalliselta sisällöltä. Lakiin ei sen sijaan ehdoteta sisällytettäväksi tarkempia säännöksiä siitä, mitkä toimenpiteet katsottaisiin asianmukaisiksi toimenpiteiksi. Sääntelyviranomaisen eli lehdistöä, televisiota ja radiota valvovan viranomaisen (Myndigheten för press, radio och tv) tehtävänä on arvioida videonjakoalustan tarjoajan toimien asianmukaisuus. Kyseinen viranomainen toimisi myös direktiivin edellyttämänä tuomioistuimen ulkopuolisena riitojen ratkaisuelimenä videonjakoalustan tarjoajan ja käyttäjän välisissä riidoissa siltä osin kuin erimielisyyksissä on kyse alustan toteuttamien toimien asianmukaisuudesta.

Ruotsissa ei, kuten ei Suomessakaan, ole merkittäviä videonjakoalustapalvelun tarjoajia, minkä vuoksi erillisiä säännöksiä alustojen kannustamisesta itsesääntelyyn kansallisella tasolla hyväksyttävien käytännesääntöjen avulla ei katsota tässä vaiheessa tarkoituksenmukaisiksi.

Ruotsissa esteettömyysvelvollisuudet soveltuvat voimassa olevan radio- ja televisiolain 5 kappaleen 12 §:n nojalla ainoastaan televisiotoiminnan harjoittajiin. Säännöksen perusteella esteettömyysvelvollisuuden sisältö ja laajuus määritellään tarkemmin viranomaisen päätöksellä tietyksi ajanjaksoksi. Velvoite tulee olla kohtuullinen televisiotoiminnan harjoittajan taloudellinen tilanne sekä esteettömyyspalveluiden tekninen kehitys huomioon ottaen. Esteettömyysvelvollisuuksia ehdotetaan AVMS-direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä laajennettavaksi siten, että velvollisuuksia voidaan asettaa televisiotoiminnan harjoittajien ohella myös tilausohjelmapalvelun tarjoajille.

Selvityksessä viitataan mahdollisuuteen asettaa velvollisuus esimerkiksi siten, että tietty osuus tilausohjelmapalvelun ohjelmaluettelossa julkaistavista ohjelmista tulee tarjota esteettömästi. AVMS-direktiivin myötä mediapalvelun tarjoajille asetetaan myös direktiivin edellyttämät raportointi- ja toimintasuunnitelmien laatimisvelvollisuudet.

Tanska

Tanskassa AVMS-direktiivin säännökset tullaan sisällyttämään radio- ja televisiotoiminnasta annettuun lakiin. Videonjakoalustoja koskevat säännökset ehdotetaan täytäntöön pantaviksi direktiivin sanamuotoa mukaillen. Siten myös direktiivin 28 b artiklan 3 kohdan mukainen listaus alustan toteuttamista toimenpiteistä sisällytetään lakiin kokonaisuudessaan. Kansallinen sääntelyviranomainen (Radio og tv-nævnet) arvioisi videonjakoalustan toteuttamien toimien asianmukaisuuden. Kyseinen viranomainen toimisi myös direktiivin edellyttämänä tuomioistuimen ulkopuolisena riitojen ratkaisuelimenä videonjakoalustan tarjoajan ja käyttäjän välisissä riidoissa siltä osin kuin erimielisyyksissä on kyse alustan toteuttamien toimien asianmukaisuudesta. Koska Tanskassakaan ei ole merkittäviä videonjakoalustan tarjoajia, ei lakiin tulla sisällyttämään erillisiä säännöksiä käytännesääntöjen laatimiseksi.

Tanskassa palvelujen esteettömyyssääntely on aiemmin soveltunut ainoastaan julkisen palvelun yleisradioyhtiöön. Sääntelyä ehdotetaan laajennettavaksi myös kaupallisiin toimijoihin, joille

[51] Betänkande av 2018 års AV-utredning, Stockholm 2019. https://www.regeringen.se/4a3602/contentassets/705b556627d643d3983a823d008ac5dd/en-modernserad-radio--och-tv-lag-sou-201939.pdf

asetettaisiin yleinen velvollisuus saattaa palvelujaan asteittain esteettömimmiksi vammaisille loppukäyttäjille. Velvollisuuksia sovellettaisiin sekä televisiotoiminnan harjoittajiin, että tilausohjelmapalveluja tarjoaviin yrityksiin. Mediapalvelun tarjoajille asetettaisiin myös direktiivin mukaisia raportointivelvoitteita sekä velvollisuus laatia esteettömyyttä koskevia toimenpidesuunnitelmia. Toimenpidesuunnitelmista tulee ilmetä, kuinka toimijat saattavat palvelujaan jatkuvasti ja asteittain esteettömimmiksi. Raportit ja toimenpidesuunnitelmat toimitetaan kansalliselle sääntelyviranomaiselle arvioitaviksi.

5.2.2 Teledirektiivi

Ruotsi

Ruotsin muistio[52] eurooppalaisen sähköisen viestinnän säännöstöä koskevan direktiivin täytäntöönpanosta ehdottaa lakia Ruotsin nykyisen sähköisen viestinnän lain korvaamiseksi. Direktiivin 54 artiklaan ja 5G-kaistojen jakamiseen liittyen Ruotsin posti- ja tietoliikenneviranomainen (PTS) on aloittanut toimenpiteet 5G-verkon 3.4-3.8 GHz ja 24.25-27.5 GHz taajuuskaistojen käyttöönottoa varten. Huutokauppaa 3.4-3.8 GHz taajuuksista ei ole kuitenkaan vielä järjestetty, vaan se on lykkääntynyt. 24.25-27.5 GHz taajuuskaistoja koskeviin toimenpiteisiin liittyen Ruotsissa odotetaan 5G-verkon käyttöön liittyvien teknisten seikkojen selkeytymistä.

Suurimmalla osalla kuluttajista ja muista loppukäyttäjistä Ruotsissa on kohtuuhintainen käyttöoikeus saatavilla olevaan laajakaistayhteyteen. Verkkojen laajentaminen on lisännyt erityisesti kiinteiden verkkojen kattavuutta koko maassa Suomeen verrattuna. Ruotsissa laajakaistan yleispalvelunopeus on 10 megabittiä sekunnissa. Tällä hetkellä vain pienellä ryhmällä kotitalouksia ja yrityksiä ei ole pääsyä direktiivin 84 artiklan vaatimukset täyttävään yhteyteen. Alueilla, joilla tällaista kohtuuhintaista yleispalvelua ei ole saatavilla markkinaehtoisesti, jaetaan valtion tukea. Käytännössä käyttäjien ja yritysten oikeus laajakaistaan on toteutettu myös valtion tuella vuodesta 2018 lähtien (Förordning 2018:20). Vuoden 2019 budjetissa tukitarkoitukseen on käytettävissä 20 miljoonaa kruunua. Direktiivin muuttuva sääntely ei aiheuta muutoksia Ruotsin yleispalvelulaajakaistan nopeuteen.

Ruotsissa digitaaliset radiovastaanottimet eivät ole yleisiä henkilöautoissa. Radiota hallitsevat FM-lähetykset. Lisäksi tehdään maanpäällisiä digitaalisia radiolähetyksiä, jotka kattavat nykyisellään kuitenkin vain osan Ruotsin pinta-alasta ja väestöstä. Ruotsin hallitus linjasi kesäkuussa 2015, ettei FM-lähetyksistä DAB-lähetyksiin siirtyminen ole ajankohtaista.

Myöskään 114 artiklan eli siirtovelvollisuuden implementointi ei edellytä toimenpiteitä Ruotsissa. Siirtovelvoitteiden piiriin kuuluvat nykylainsäädännön mukaan SVT:n ja Utbildningsradion julkisen palvelun ohjelmistot ja lisäpalvelut, jotka kaapelioperaattoreiden tulee välittää maksutta. Ruotsissa tehdään kuitenkin arviota siirtovelvoitteen tulevaisuudesta ja siihen kuuluvista verkoista 26.8.2020 mennessä

Ruotsissa enimmäiskesto on rajattu Suomen tapaan 24 kuukauteen. mutta teledirektiivin implementoinnin valmistelun yhteydessä on ollut esillä viestintäpalvelusopimusten keston rajaaminen 12 kuukauteen, paikallisen valvontaviranomaisen eli posti- ja viestintäviraston (PTS) ehdotettua Suomen verrokkiviraston tapaan enimmäiskeston lyhentämistä nykyisestä. Teledirektii-

[52] Regeringskansliet 2019: Genomförande av Eu-direktivet https://www.regeringen.se/4a4c5f/contentassets/ea974788bbac4e3bbe80ba866524c3f2/pm-genomforande-av-direktivet-om-inrattande-av-en-kodex-for-elektronisk-kommunikation.pdf

vistä sääntelymuutoksista tehdyssä muistiossa on kuitenkin linjattu, että teledirektiivin täytäntöönpanonyhteydessä ei säädettäisi direktiivin mahdollistamista lyhyemmistä enimmäisajoista. Kysymystä tullaan todennäköisesti tarkastelemaan erikseen.

Tanska

Valmistelu 3.5 GHz ja 26 GHz taajuuskaistojen käyttöönoton aloittamiseksi langattomille laajakaistapalveluille vuoden 2020 loppuun mennessä on aloitettu. 3.5 GHz taajuuskaistalle myönnetään lupia ainoastaan rajoitetuksi ajaksi, jonka vuoksi 3.5 GHz taajuuskaistan uudelleen järjestämistä ei tarvita. 26 GHz taajuuskaistan osalta tilanne on vielä epäselvä. Julkinen kuuleminen taajuuksien jakamisesta tullaan pitämään Tanskassa näillä näkymin vuoden 2020 aikana.

Yleispalvelunopeus tullaan määrittämään Tanskassa vuoden 2020 aikana. Mahdollisista kuluttajien ja yritysten tukijärjestelyistä ei olla tehty vielä päätöksiä.

Tanskassa enimmäiskesto kuluttajille on ollut 6 kuukautta vuodesta 1996 lähtien. Kuitenkin muille kuin kuluttajille enimmäiskesto on tietyin ehdoin 12 kuukautta. Tanskassa ei ole kansallisia säädöksiä toimituksen viivästymistä, korvausta ja virheellistä toimitusta koskien. Näissä tapauksissa kuluttajat voivat tehdä valituksen Tanskan tietoliikennelautakunnalle (Telecommunications Complaint Board). Tanska pitäytyy 101 artiklan siirtymäajassa.

Norja

Norjassa huutokauppaa 3.4-3.8 GHz taajuuksista suunnitellaan käytäväksi vuonna 2020, missä tapauksessa taajuuksien aktivointi tapahtunee vuonna 2023. 26 GHz taajuuskaistan osalta julkinen kuuleminen on osoittanut, ettei suurta kysyntää ole. Direktiivin 54 artiklan 1 kohdan määräaikaa saatetaan pidentää artiklan 2 kohdan mukaisesti.

Joulukuussa 2019 päättyvässä julkisessa kuulemisessa ehdotetaan yleispalvelunopeudeksi 10 megabittiä sekunnissa käyttäjän suuntaan ja 2 megabittiä sekunnissa verkon suuntaan tai vaihtoehtoisesti 20 megabittiä sekunnissa käyttäjän suuntaan ja 2 megabittiä sekunnissa verkon suuntaan. Kustannusarvio 100 prosenttisesta laajakaistan kattavuudesta on parhaillaan tarkasteltavana. Kuluttajien ja yritysten tukijärjestelyjä koskien ei olla vielä tehty päätöksiä.

Norjassa on kansallista lainsäädäntöä loppukäyttäjien oikeuksiin liittyen sähköisistä viestintäverkoista ja palveluista annetussa säädöksessä (Regulation on Electronic Communications Networks and Services). Korvauksia ei olla määritetty etukäteen viivästymisiä ja virheitä koskien. 101 artiklan siirtymäaikaa tullaan noudattamaan, sillä loppukäyttäjien suojaa koskevat sallivammat säännökset ovat yhteydessä sopimuksen kestoon 105 artiklan alla.

Norjassa viestintäpalvelusopimuksen enimmäiskesto on lähtökohtaisesti 12 kuukautta. Nykyinen sääntely Norjassa on tullut voimaan vuonna 2003.

5.2.3 5G:n turvallisuutta koskeva EU:n keinovalikoima

Iso-Britanniassa tehtiin tammikuussa 2020 päätös 5G-verkkojen rakentamisen jatkamisesta. Tuolloin kansallinen turvallisuusneuvosto päätti, ettei yksittäistä 5G-verkkojen laitevalmistajaa suljeta ulos Iso-Britannian markkinoilta. Iso-Britanniassa otettiin kuitenkin käyttöön korkean riskitason laitevalmistajan määrittely ja muita tarkentavia ohjeita, jotka suunnattiin teleyrityksille. Päätöksen nojalla linjattiin, että korkean riskitason laitevalmistaja ei voi osallistua sellaisiin verkkojen toimintoihin, jotka katsotaan kriittisiksi tai jotka sijaitsevat verkon kriittisissä osissa. Korkean riskitason laitevalmistajan laitteita ei saa myöskään olla yli 35 prosenttia kunkin

operaattorin verkossa. Päätöksen seurauksena teleyritysten verkoissa ei myöskään saa käyttää samanaikaisesti kahden korkean riskitason laitevalmistajaksi tunnistetun toimijan laitteita ja korkean riskitason laitevalmistaja ei saa toimia maantieteellisillä alueilla, joilla on merkitystä Iso-Britannian kansalliselle turvallisuudelle.

Päätökseen olla sulkematta yksittäistä laitevalmistajaa markkinoiden ulkopuolelle vaikuttivat painavasti taloudelliset tekijät. Arvioitiin, että yhden laitevalmistajan sulkeminen markkinoilta olisi aiheuttanut merkittäviä kustannuksia teleyrityksille sekä viivästyttänyt 5G-verkkojen rakentamista merkittävästi. Isossa-Britanniassa ollaan kuitenkin tekemässä uutta arvioita 5G-teknologian tietoturvallisuudesta, mikä voi johtaa tammikuisen päätöksen muuttamiseen.

Saksan hallitus julkisti vuonna 2019 luonnoksen 5G-verkkojen turvallisuutta koskevasta turvallisuuskatalogista. Turvallisuuskatalogissa edellytetään, että teleyritysten tulisi identifioida viestintäverkkojen kriittiset osat, joita koskisivat korkeammat turvallisuusvaatimukset sekä laajaalaisempi sertifiointi. Lähestymistavalla on haluttu korostaa viestintäverkon kriittisten osien merkitystä Saksan turvallisuudelle. Turvallisuuskatalogissa kehotetaan teleyrityksiä noudattamaan monitoimittajamallia, jonka mukaan viestintäverkoissa tulisi käyttää useamman kuin yhden laitevalmistajan tuotteita.

Poliittisessa keskustelussa ja viranomaisten yhteistyössä on käsitelty erityisesti turvallisuus- ja talousintressien yhteensovittamista. Talouselämä ja teleyritykset ovat korostaneet, että tarvitsevat selkeyttä verkkojen turvallisuutta koskevien toimenpiteiden osalta. Saksalaiset operaattorit ovat investoineet jo pelkästään taajuuksiin yhteensä useita miljardeja euroja. Toistaiseksi Saksassa ei ole toteutettu sitovia lainsäädäntötoimia 5G-verkkojen turvallisuudesta.

Ruotsin hallitus antoi syyskuussa 2019 valtiopäiville lakiesityksen maan turvallisuuden huomioimisesta radiotaajuuksien myöntämisessä. Lain tarkoituksena on varmistaa, ettei radioluvan saaja aiheuta vaaraa Ruotsin turvallisuudelle. Laki astui voimaan 1.12.2019.

Lain nojalla Ruotsin turvallisuuspoliisin ja puolustusvoimien roolia vahvistetaan radiotaajuuksia ja radiolaitteita koskevassa lupaprosessissa. Luvan myöntävä viranomainen on uuden sääntelyn mukaan edelleen Posti- ja telehallitus, joka konsultoi ennen lupapäätöstä Ruotsin turvallisuuspoliisia ja puolustusvoimia. Uuden lain nojalla yritykseltä voidaan evätä lupa, jos se vaarantaa maan turvallisuutta. Laki koskee kaikkia taajuuksia ja sitä voidaan soveltaa myös takautuvasti.

Joulukuussa 2019 voimaan astuneiden lainsäädäntömuutosten lisäksi Ruotsissa suunnitellaan toteutettavaksi vuoden 2020 aikana vielä yksityiskohtaisempaa alemman tason sääntelyä koskien viestintäverkkojen turvallisuutta. Nämä toimet ovat hidastaneet 5G-taajuuksien huutokauppaa ja Ruotsissa päästään toteuttamaan ensimmäinen 5G-taajuuksia koskeva huutokauppa todennäköisesti vasta loppuvuodesta 2020.

Talouselämän edustajat ovat arvostelleet hallitusta huutokaupan lykkääntymisestä ja huomauttaneet, että Ruotsi on menettänyt asemansa johtavana mobiiliteknologiamaana ja on selvästi Suomen, Norjan ja Tanskan jäljessä. Eri arvioiden mukaan Ruotsin viivästynyt 5G-verkon käyttöönotto vaarantaa teollisuuden kilpailukyvyn ja yhteiskunnallisen kehityksen, kun uuden teknologian mahdollistamia hyvinvointipalveluita ei voida tarjota kattavasti koko väestölle.

Virossa on valmisteltu kesästä 2019 lähtien kansallista sääntelyä, jonka lähtökohtana on, että teleyritysten tulee saada hyväksyntä valtiolta kaiken keskeisen uuden teknologian käyttöönotolle. Uusi sääntely koskisi yli 10 000 asiakasta palvelevia teleyrityksiä. Arviointia ei tehtäisi

vain teknisestä näkökulmasta, vaan siihen sisältyisi vahvasti laajempi poliittinen näkökulma. Ensimmäiset osat uudesta sääntelystä on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 2020 aikana.

Alankomaissa jokaisen palveluntarjoajan maasta riippumatta tulee täyttää erittäin tiukat turvallisuusvaatimukset 5G-verkkojen kriittisiin osiin liittyvien tuotteiden ja palvelujen osalta. 5G-toimilupia ei ole vielä myönnetty.

Tanskassa lainsäädännön mukaan teleoperaattoreilla on velvoite informoida puolustusministeriössä sijaitsevaa kyberturvallisuuskeskusta neuvotteluistaan eri palveluntarjoajien kanssa ja sisällyttää sopimuksiinsa turvallisuutta koskevia ehtoja.

Yhdysvallat on painottanut eri laitevalmistajien luotettavuuden arviointia ja tässä keskustelussa ovat heijastuneet Yhdysvaltojen ja Kiinan kansainväliset suhteet. Yhdysvalloissa on otettu käyttöön laitevalmistajien tuotteiden käyttöä rajoittavia toimenpiteitä.

Yhdysvallat oli aloitteellinen 5G-verkkojen turvallisuutta koskeneen Prahan konferenssin järjestelyissä vuoden 2019 toukokuussa. Konferenssin pohjalta annettiin 5G-verkkojen turvallisuutta koskevia suosituksia konferenssin puheenjohtajavaltion Tshekin nimissä. Konferenssin pohjalta USA on tehnyt ainakin Viron, Latvian, Puolan, Romanian ja Tsekin tasavallan kanssa 5G-yhteisjulistukset teknologiatoimittajien valintakriteereistä erityisesti turvallisuuden näkökulmasta.

6 Lausuntopalaute

Lausuntoja saatiin varsinaisella lausuntokierroksella yhteensä 81. Lisäksi ehdotettu 244 a §:ää koskevalla erillisellä lausuntokierroksella saatiin 15 lausuntoa. Kaikki saadut lausunnot ovat saatavilla lausuntopalvelussa ja hankkeen hankeikkunasivulla [53].

Tässä luvussa on tiiviisti esitetty joitakin päähuomioita ja useissa lausunnoissa esillä olleita asioita. Tarkemmin lausuntoja on käyty läpi lausuntopalautteen yhteen vetävässä lausuntoyhteenvedossa. Lausuntoyhteenveto on saatavilla hankeikkunasta[54].

Määritelmät

Keskusrikospoliisin ja Poliisihallituksen lausunnoissa esitettiin täsmennystä liittyen viestintäpalvelun määritelmään, jotta myös vertaisverkkoperiaatteella toimivat palvelut voisivat kuulua soveltamisalaan. Viestintäpalvelun määritelmää ja perusteluja on jatkovalmistelussa tältä osin täsmennetty.

Taajuudet ja verkkotoimiluvat

Taajuuksia ja verkkotoimilupia koskevan sääntelyn osalta lausuntokierroksella kommentoitiin eniten kahta kansallisista tarpeista johtuvaa muutosehdotusta. Suuri osa lausunnoista kohdistui esitettyyn muutokseen, jolla vähäinen teletoiminta rajatulla alueella toimivassa matkaviestinverkossa ei edellyttäisi verkkotoimilupaa, vaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi myöntää käyt-

[53] https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=36773abd-fb0b-4593-a36a-0d843e1af094 ja https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=LVM004:00/2019
[54] https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/f4a8e63a-5c4f-4c82-a778-dbed38de6595/79885021-103f-48f4-8184-0445458d0216/YHTEENVETO_20200214075938.pdf

töoikeuden taajuuksiin myöntämällä radioluvan. Ehdotusta kannattivat lausunnoissaan Teknologiateollisuus, Digita, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK, Nokia, Finnet-liitto, Liikenne- ja viestintävirasto ja Suomen Yrittäjät. Perusteena esitettiin mm. uusien palvelujen mahdollistaminen ja verkkosovellusten kehittyminen.

Valtakunnalliset teleyritykset (Elisa, Telia, DNA) vastustivat vähäisen ja paikallisen mutta rajaamattomalle käyttäjäpiirille suunnatun teletoiminnan harjoittamista Liikenne- ja viestintäviraston myöntämän radioluvan nojalla. Elisa katsoo ehdotuksen vaikuttavan haitallisesti taajuuksien tehokkaaseen käyttöön ja verkkojen turvallisuuteen. Mahdollista turvallisuusuhkaa perustellaan lausunnossa lähinnä sillä, että taajuudet eivät olisi vakiintuneiden teleyritysten vaan uusien toimijoiden hallussa. DNA:n mukaan paikallisissa verkoissa voi olla kyse ainoastaan verkoista, joiden käyttäjäkunta on ennalta rajattu.

Saadun lausuntopalautteen perusteella ehdotetun säännöksen perusteluja on täsmennetty siten, että ehdotuksen tarkoitus ja tavoitteet ilmenevät selkeämmin.

Valtakunnalliset teleyritykset vastustivat ehdotusta, jonka mukaan valtioneuvoston myöntämään verkkotoimilupaan voitaisiin liittää verkkoteknistä yhteysnopeutta koskevia ehtoja. Esitystä kannattivat Yleisradio, Liikenne- ja viestintävirasto ja Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK. Jatkovalmistelussa ehdotetun säännöksen perusteluita on täsmennetty.

Toimilupien uusimista ja jatkamista koskevia ehdotuksia on teleyrityksiltä saadun lausuntopalautteen johdosta jatkovalmistelussa täsmennetty siten, että niistä selkeämmin ilmenee, että kyseessä on valtioneuvoston päätös johon voi hakea lain mukaisesti muutosta.

DNA ja Ficom ovat esittäneet lausunnoissaan, että lakia muutettaisiin siten, että helpotetaan toimiluvanvaraisten taajuuksien vuokraamista paikallisesti rajattuun käyttöön. Lain mukaan huutokaupassa voitetut taajuudet saa vuokrata mutta niiden vuokraamiseen tulee saada valtioneuvoston hyväksyntä. Lausuntopalautteen johdosta lakia esitetään muutettavaksi siten, että hyväksyntä taajuuksien vuokraamiselle haettaisiin valtioneuvoston sijasta Liikenne- ja viestintävirastosta, jos taajuudet vuokrataan ainoastaan vähäisen paikallisen verkkopalvelun tarjoamiseen rajatulla alueella toimivassa matkaviestinverkossa.

Lisäksi useiden säännösten perusteluja on lausuntopalautteen johdosta täsmennetty.

Huomattavaan markkinavoimaan, käyttöoikeuksiin ja verkkojen yhteenliittämiseen liittyvä sääntely

Huomattavaa markkinavoimaa koskevista säännöksistä annettiin paljon varsin yksityiskohtaisia lausuntoja. Eniten asiasta lausuivat teleyritykset, FiCom ja Finnet. Lausunnoissa esitettiin lausunnonantajasta riippuen Liikenne- ja viestintävirastolle sekä annettavaksi lausuntoversiota enemmän toimivaltaa velvollisuuksien asettamiseen, että toivottiin toimivallan supistamista. Lausunnossa kiinnitettiin huomiota erityisesti passiiviseen infrastruktuuriin liittyviin velvollisuuksiin. DNA ja Elisa ovat lausunnoissaan korostaneet, että laissa tulisi mahdollistaa riittävä toimivalta asettaa passiiviseen infrastruktuuriin liittyviä velvollisuuksia. Telia puolestaan totesi, että passiivisen infrastruktuurin sääntelyä uudistaessa tulee erityisesti huomioida investointien turvaaminen. Valtiovarainministeriö esitti huolensa siitä, että johtojen ja kaapeleiden käyttöoikeuksiin asetettava käyttöoikeusvelvollisuus voitaisiin sanamuotonsa perusteella ulottaa myös turvallisuusverkkotoimintaan.

Teledirektiivin mukaisesta uudesta sitoumusmenettelystä lausuttiin runsaasti. Elisa ja FiCom esitti, että operaattoreiden sitoumuksilla voitaisiin laajemmin korvata HMV-velvollisuuksien

asettamista. DNA puolestaan kannatti, että mahdollisuudet HMV-velvollisuuksien asettamiseen pidetään ennallaan.

Vanhan infrastruktuurin käytöstä poistamisen ilmoitusvelvollisuus nostettiin lausunnoissa esille. Kaikki teleyritykset sekä FiCom ja Finnet esittivät muutosta, jolla ilmoituskynnyksellä rajattaisiin pienet hankkeet pois velvollisuudesta. Lisäksi samat toimijat esittivät, että Liikenne- ja viestintävirastolle asetettaisiin 2 kk määräaika reagoida saamaansa ilmoitukseen.

Lausuntopalautteen perusteella säännöksestä, joka koskee muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavia käyttöoikeusvelvollisuuksia, suljettaisiin nimenomaisesti pois mahdollisuudesta soveltaa säännöstä turvallisuusverkkotoimintaan. Vanhan infrastruktuurin korvaamista tai käytöstä poistamista koskevaan säännökseen lisättäisiin Liikenne- ja viestintävirastolle määräaika mahdollisten velvollisuuksien asettamiseen. Lisäksi esityksessä huomioitiin useita pienempiä muutosehdotuksia, joilla selkeytettäisiin säännösten soveltamista.

Sijoittaminen

Sijoittamisen osalta Kuntaliitto sekä Helsingin, Kuopion ja Turun kaupungit pitivät lausunnoissaan epäselvänä, missä tilanteissa viranomaisten hallinnassa olevia kiinteistöjä, rakennuksia tai muita rakennelmia koskevat säännökset soveltuisivat ja missä eivät. Lausuntojen mukaan myös sijoittamista koskevien ehtojen juridinen luonne jää epäselväksi ja sijoittamistilanteiden erilaisuudesta johtuen ehtojen täyttymisen sekä kohtuullisuuden arviointi tulisi edellyttämään tapauskohtaista harkintaa. Lausunnoissa myös korostettiin, että kaikki viranomaisten hallinnassa oleva infrastruktuuri ei esimerkiksi teknisistä tai turvallisuussyistä sovellu liityntäpisteiden sijoittamiseen. Lisäksi lausunnoissa tuotiin esiin, että tukiasematiheyden kasvaessa 5G-verkon rakentamisen myötä kunnallisten viranomaisten tehtävät voivat laajentua ja lisääntyä, mitä esityksessä ei lausuntojen mukaan riittävästi ole otettu huomioon.

Lausuntopalautteen johdosta 229 §:n 5 momenttia muutettiin siten, että soveltamisalaan kuuluvat viranomaisen hallinnan sijaan niiden määräysvallassa olevat kiinteistöt, rakennukset tai muut rakennelmat. Lisäksi perusteluihin lisättiin täsmennyksiä sijoittamisen teknisen soveltuvuuden ja viranomaisen tapauskohtaisen harkintamahdollisuuden osalta. Vaikutusarviointia tarkennettiin viranomaisten mahdollisesti lisääntyvien tehtävien osalta. Lisäksi vaikutusarviointia lisättiin mahdollisten kaupunkikuvaa koskevien vaikutusten osalta. Selvyyden ja yhdenmukaisuuden vuoksi sääntelyä muutettiin siten, että 229 §:n 5 momentin mukainen sijoittamista koskeva asia voidaan viedä kunnan rakennusvalvontaviranomaisen ratkaistavaksi esimerkiksi sellaisissa tilanteissa, joissa sijoittamispyynnön tekijä arvioi, että momentin sijoittamisoikeutta koskevia säännöksiä ei ole sovellettu lain edellyttämällä tavalla. Lisäksi sijoittamista koskevaan sääntelyä johdonmukaistettiin rakennelmien osalta.

Muutamassa lausunnossa ehdotettiin, että sijoittamisehtojen julkaisupaikkaa tulisi vielä harkita keskitetyn tietopisteen osalta. Perusteluihin täsmennettiin, että voitaisiin katsoa riittäväksi, mikäli esimerkiksi keskitettyyn tietopisteeseen päivitetyn linkin kautta pääsisi esimerkiksi kunnan kotisivuille tai muuhun viranomaisen palveluun, josta ehdot voisi löytää vaivattomasti ja selkeästi.

FICOMin, Digitan ja suurten teleyritysten lausunnoissa pääosin kannatettiin ehdotettuja uusia säännöksiä. FICOMin lausunnossa todettiin, että säännösten tarkoituksen toteutumiseksi sääntelyn tulisi koskea myös sähkönsyötön saantia, eli esimerkiksi oikeutta sijoittaa ja vetää tarvittavat sähköjohdot tai muut virtalähteet. Helsingin kaupungin sekä Suomen Kuntaliitto ry:n mukaan ehdotetuissa säännöksissä ei selkeästi oteta kantaa siihen, miten langattomaan liityntäpis-

teeseen liittyviin laitteisiin ja kaapeleihin tulisi suhtautua ja olisi syytä selkeyttää, mitä menettelyä langattomiin liityntäpisteisiin liittyvien laitteiden ja kaapelien sijoittamisessa noudatetaan. Pykälää ja sen perusteluita täsmennettiin siltä osin, että sijoittamisoikeus koskee myös tukiasemaan liittyviä laitteita ja kaapeleita. Tukiaseman määritelmä sisältää siihen liittyvät laitteet ja kaapelit, esimerkiksi virransyötön osalta.

DNA esitti lisäksi lausunnossaan sääntelyn muuttamista siten, että teleyritykset saisivat lakisääteisen oikeuden sijoittaa tukiasemia sekä niihin liittyviä laitteita ja kaapeleita myös yksityisen omistamaan tai hallitsemaan rakennukseen tai rakennelmaan edellyttäen, että teleyritys täyttää laissa säädetyt sijoittamisen edellytykset. FICOM on lisäksi Telian tukemana ehdottanut, että sijoittamisoikeutta koskeva päätös olisi heti täytäntöönpantavissa valitusoikeudesta huolimatta, ellei hallinto-oikeus toisin päätä.

Lisäksi viestinverkkojen sijoittamiseen liittyen Koneyrittäjien ry:n sekä Rakennusteollisuus ry:n lausunnoissa esitettiin, että Liikenne- ja viestintävirastolle tulisi antaa valtuudet antaa määräyksiä kaapelitöissä tarvittavien tietojen sisällöstä ja antamistavasta. Lausuntopalautteen mukaan yksittäisestä sähkö- ja teleyhtiöstä on vaikea saada kaapelinäyttöä ja että karttatiedot ovat usein puutteelliset. Esityksen tavoitteena olisi vähentää infrastruktuurille kaivamisesta koituvia haittoja.

Lausunnoissa ehdotettuja sijoittamisoikeutta tai kaapelitöissä tarvittavia tietoja koskevia muutoksia ei ehdoteta toteuttavan teledirektiivin kansallisen täytäntöönpanon yhteydessä.

Yleispalvelu

Lausuntokierroksella yleispalvelunopeuden nostoa vastustivat teleoperaattorit ja FiCom, perustuen nostosta yrityksille aiheutuviin kustannuksiin, jotka on arvioitu noin 10 miljoonan euron suuruisiksi. Nostoa vastustivat myös Palta sekä Ammattiliitto Pro. Mikäli nopeutta nostetaan, se tulisi nostaa nykyisestä tasosta enintään 50 prosentilla 3 mbit/s-tasolle. Myös Keskuskauppakamari oli samalla kannalla. Sosiaali- ja terveysministeriön mukaan nykyinen nopeus on riittävä, mutta ministeriö korostaa yhteyksien saatavuutta kaikkialla Suomessa.

Nopeuden nostoa kannattivat KKV, Kuluttajaliitto, Suomen Yrittäjät, Yleisradio, Neogames ry, Tampereen yliopisto, MTK, maa- ja metsätalousministeriö sekä Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta, Näkövammaisten keskusliitto ja Vammaisfoorumi. Näistä MTK, Yleisradio ja Kuluttajaliitto ehdottivat suurempaa yleispalvelunopeutta, jonka tulisi olla vähintään 10 mbit/s. MTK ehdottaa yleispalvelun laajentamista myös vapaa-ajan asuntoihin. Yleisradio lisäisi direktiivin palvelulistauksen jatkoksi myös teräväpiirtolähetykset. Kuurojen liitto korosti yhteyden laatuvaatimuksia ja riittävän laadukasta symmetristä yhteyttä, jotta viittomakieliset videopuhelut onnistuvat.

Lisäksi FICOM ja operaattorit nostivat esille soveltamisalan ja esitti sen kaventamista, sillä direktiivi ei edellytä yleispalvelun määrittelyä muiden kuin kotitalouksien osalta ja ulottamista pienempiin yrityksiin ja voittoa tavoittelemattomiin yhteisöihin.

Vammaisfoorumi ja VANE ehdottavat myös, että laskutustietojen esteettömyydessä huomioitaisiin näkövammaisten henkilöiden ohella muut vammaryhmät, kuten selkokieltä tarvitsevat vammaiset henkilöt. Näkövammaisten liitto esitti, että yleispalvelusta poistettavaksi esitetty yleisen numeropalvelun tarjoaminen sisällytetään nykytilaa vastaavasti lopulliseen esitykseen, sillä palveluiden tarjonta on erityisen tärkeää näkövammaisille henkilöille yhteystietojen hank-

kimiseksi ja ylläpitämiseksi. Tältä osin esitystä on muutettu ja yleisen numeropalvelun tarjoaminen pysyisi yleispalvelun piirissä. Tällä voidaan varmistaa, että näkövammaisille henkilöille tärkeitä palveluita on saatavilla.

Lisäksi yleispalvelun soveltamisalaa on lausunnoilla olleeseen luonnokseen nähden muutettu koskemaan pk-yritysten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen sijaan vain mikroyrityksiä. Liikenne- ja viestintäviraston käsittelyssä on ollut vain mikroyrityksiä (alle 10 hengen henkilöstö) koskevia yleispalvelutapauksia. Mikroyritysten tilanne vertautuu yleispalvelun osalta käyttäjiin.

Muutoin yleispalvelun osalta lausunnoille menneeseen esitykseen on esitetty lähinnä teknisiä täsmennyksiä.

Yleispalveluliittymän vähimmäisnopeudesta ja erityisryhmille tarjottavien palveluiden vähimmäisvaatimuksista säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella esityksen tultua voimaan.

Määräaikaiset viestintäpalvelusopimukset ja loppukäyttäjien oikeudet

Teleala oli lausuntokierroksella erimielinen siitä, tulisiko sopimusten enimmäiskestoa rajoittaa. Teleyrityksistä DNA ja Telia vastustivat määräaikaisten sopimusten enimmäiskeston rajoittamista muun muassa siitä syystä, että rajoitus kaventaisi asiakkaan valintamahdollisuuksia ja määräaikaisten sopimusten osalta ilmenneisiin ongelmiin voidaan puuttua oikeasuhtaisemmin muilla keinoilla. Elisa ja Ammattiliitto Pro puolestaan olivat sitä mieltä, että rajoittaminen on oikeansuuntainen keino, mutta mobiililiittymissä määräaikaisen sopimukset pitäisi kieltää kokonaan tai sallitun enimmäiskeston pitäisi ainakin olla ehdotettua lyhyempi (max 6 kk).

Kuluttajaliitto, KKV ja Traficom kannattivat esitystä, koska se parantaa kuluttajan oikeuksia.

Lisäksi DNA nosti esille lausunnossaan, että he tarjoavat langatonta laajakaistaa (5G), joka edellyttää asiakkaan asunnon ulkoseinään kiinnitettävää suhteellisen kallista vastaanotinyksikköä. Tällaisten palveluiden osalta määräaikaisuuden rajoitusten ulottaminen niihin voisi hidastaa 5G:n yleistymistä.

Saadun lausuntopalautteen perusteella esitystä on täsmennetty siten, että 12 kuukauden enimmäiskesto rajoitettiin koskemaan ainoastaan matkaviestinverkon puhelinliittymiä. Kaikkiin muihin viestinpalvelusopimuksiin ehdotetaan sovellettavaksi 24 kuukauden enimmäiskestoa. Tällä otetaan huomion toisaalta matkaviestinverkon puhelinliittymien ja toisaalta muiden viestintäpalvelujen, kuten kiinteät liittymät ja kiinteisiin liittymiin rinnastuvat matkapuhelinverkon liittymät (esimerkiksi langaton laajakaista), erilaisuus vaadittavien investointien suhteen.

Kuluttajalle ennen sopimuksen tekoa annettavan sopimustiivistelmän osalta teleyritykset ja Asiakkuusmarkkinointiliitto ry suhtautuivat ehdotukseen kielteisesti ja katsoivat, että ehdotus jäykistää etämyyntiä. Sopimustiivistelmän mukaiset tiedot pitäisi voida antaa myös suullisesti ilman vaatimusta kuluttajan vahvistuksesta. Tiivistelmä voitaisiin toimittaa välittömästi kaupanteon jälkeen kuluttajalle tallennettavassa muodossa. Kuluttajaliitto ja KKV kannattivat esitystä. Samoin Näkövammaisten liitto ja Vammaisfoorumi kannattivat sopimustiivistelmää koskevaa sääntelyä. Esitystä ei tältä osin muutettu. Tietojen antaminen vain suullisesti ilman vaatimusta kuluttajan vahvistuksesta ei täytä teledirektiivin vaatimuksia.

Teleyritykset ja FICOM esittivät yleisemmin näkemyksen, jonka mukaan lakiin sisältyvät kuluttajan oikeuksia koskevat kansalliset säännökset asioista, joita teledirektiivi ei koske, eivät ole

enää tarpeellisia. Esitystä ei ole tältä osin muutettu. Asiaa on tarkemmin perusteltu esityksen vaihtoehtojen arviointia koskevassa jaksossa 5.1.3.

Lausunnolla olleessa esityksessä ei ehdotettu pantavaksi täytäntöön teledirektiivin säännöstä teleyritysten tarjoamasta maksuttomasta ja määräaikaisesta käyttäjien sähköpostien edelleenlähetyksestä tai pääsystä sähköpostiin teleyrityksen kanssa tehdyn sopimuksen irtisanomisen jälkeen. Saadun lausuntopalautteen perusteella esitystä ei ole muutettu tältä osin.

Saadun lausuntopalautteen perusteella käyttäjien oikeuksia koskevien säännösten soveltamissäännöksiä on täsmennetty ja ehdotetun 108 a §:n osalta muutettu niin, että pykälän 1 ja 2 momentteja sovellettaisiin lain voimaantulon jälkeen tehtäviin sopimuksiin.

Valtakunnalliset tilaajanumerot

Lausuntokierroksella tilaajanumeroiden erityishinnoittelua koskevaa muutosta vastustivat vahvasti FICOM, Elisa, DNA, Telia, Palvelualojen työnantajat PALTA ry, Ammattiliitto Pro ja Keskuskauppakamari. Niiden mukaan esitetty muutos tulisi poistaa esityksestä. Toimijoiden näkemys perustui suurimmalta osin siihen, että muutoksen vaikutus nähtiin negatiivisena niin kuluttajille kuin yrityksille. Muutoksen nähtiin kaventavan yritysten valinnanmahdollisuuksia yritysnumeroiden ja niihin liittyvien palveluiden osalta. Ammattiliitto Pron mukaan muutos voisi johtaa irtisanomisiin teleyrityksissä. Muutosta tukivat liikenne- ja viestintävirasto, kuluttajaliitto ja KKV, jotka näkivät muutoksen parantavan kuluttajan asemaa.

Lausuntojen perusteella muutosehdotuksen perusteluita liittyen juuri tukkusääntelyn muutokseen on tarkennettu sekä vaikutustenarviointia täydennetty, jossa on myös huomioitu säännösehdotuksen vaikutus tarkemmin myös yrityksissä. Lisäksi siirtymäaikaa ehdotetaan lisättävän vuodesta kahteen vuoteen. Osassa lausunnoissa kiinnitettiin huomiota myös siihen, että esityksestä voisi saada väärän käsityksen valtakunnallisten tilaajanumeroiden kuulumisesta automaattisesti liittymäpaketteihin lakimuutoksen myötä. Esitystä on selvennetty tältä osin.

Tietoturva ja kybersertifiointi

Tietoturvan parantamisen ja siihen liittyvän kybersertifioinnin katsottiin yleisesti olevan tavoitteena kannatettava. Teledirektiivin ja kyberturvallisuusasetuksen nojalla lakiin ehdotettavia muutoksia pääosin puollettiin.

Useat lausunnonantajat (mm. Finnet-liitto, DNA) arvostelivat 320 §:n muutosehdotusta, jonka mukaan riippumattomalla asiantuntijalla teetetyn teknisen turvallisuus- ja toimivuustarkastuksen kohteena oleva teleyritys vastaa tarkastuksen kustannuksista. Kustannustenjako on kuitenkin määritelty teledirektiivissä, joten asiassa ei jatkovalmistelussa katsottu olevan kansallista liikkumavaraa.

Suojelupoliisi toi esille, että lain 247 a §:ssä tarkoitettujen palveluntarjoajien sijoittautumista koskeva 2 §:n muutosehdotus jättää epäselväksi, mitä palveluntarjoajia ja tietoja 247 a §:ä koskisi ja miten tiedonsaantioikeus toisesta EU jäsenvaltiosta toteutuisi, erityisesti siltä osin, kun se koskisi kansallisen turvallisuuden suojaamista, joka ei kuulu Euroopan unionin toimivaltaan. Jatkovalmistelussa asialla ei arvioitu olevan vaikutusta kansallisen turvallisuuden suojaamista koskevaan tiedonvaihtoon.

Puolustusministeriö esitti häiriöilmoituksia koskevan 275 §:n osalta harkittavaksi tulisiko ilmoitusvelvollisuutta Euroopan kyberturvallisuusvirastolle 1 momentin tilanteissa lieventää siten, että kansallisen turvallisuuden ja puolustuksen perusteella ilmoitus voitaisiin tarvittaessa

jättää kokonaan tekemättä tai viivyttää sen tekemistä, kunnes ongelma on ratkaistu. Jatkovalmistelussa ehdotetun säännöksen sananmuotoa täsmennettiin direktiivin sanamuodon mukaisesti lisäämällä velvollisuuteen ilmoittaa Euroopan kyberturvallisuusvirastolle sana ”tarvittaessa”.

Verkkotunnukset

Liikenne- ja viestintäviraston toimivallan laajentamista verkkotunnuksen käyttäjän tunnistamisesta määräämiseen tuettiin lausunnoissa. Tietosuojavaltuutettu ja keskusrikospoliisi kommentoivat myös mahdollisuutta määrätä vahvasta tunnistamisesta. Lausuntojen perusteella esityksen perusteluita on muokattu siten, että puhutaan luotettavasta tunnistamisesta, vaikkakin tunnistamisesta määrääminen tulisikin tehdä teknologianeutraalisti ja pienet toimijat huomioon ottaen.

Tiedon saannin estoa koskeva määräys

Lausuntopalautteessa nousi esille erityisesti ehdotetun säännöksen soveltamisalan rajaaminen rikoksiin, joista ankarin säädetty rangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta. Teleyritykset sekä edunvalvontajärjestöt (mm. FiCom ja EK) pitivät rajausta liian laveana ja esittivät, että rajaus tulisi tehdä rikoskohtaisesti niin, että säännöstä sovellettaisiin vain tiettyihin pykälässä erikseen mainittuihin rikoksiin. Poliisihallitus ja KRP katsoivat, että rangaistusmaksimia koskeva rajaus tulisi poistaa kokonaan.

Jatkovalmistelussa rangaistusmaksimia koskeva kirjaus päädyttiin pitämään ennallaan. Rangaistusmaksimin poistaminen kokonaan heikentäisi säännöksen perusoikeudellista hyväksyttävyyttä erityisesti sääntelyn tarkkarajaisuuden ja oikeasuhtaisuuden näkökulmasta. Rajaus tiettyihin rikostyyppeihin saattaisi sen sijaan liian tiukasti rajata säännöksen käytännön soveltamista ottaen huomioon myös sen, että rikollisuuden siirtyessä yhä enenevässä määrin tietoverkkoihin tulee esille myös uusia rikosten tekotapoja ja -muotoja.

Teleyritykset ja FiCom toivat lausunnoissaan esille huolensa ehdotetun sääntelyn vaikutuksista sekä teleyritysten että verkossa toimivien palveluiden toimintaan. Tältä osin sekä pykälätekstiä että sen perusteluita pyrittiin täsmentämään siten, että estomääräyksestä ei koituisi liian pitkälle meneviä ja ennakoimattomia liitännäisvaikutuksia verkon käyttäjien tai teleyritysten näkökulmasta. Pykälätekstiä täsmennettiin myös palvelun tarjoajien ja sisällön tuottajien osalta siten, että heitäkin olisi tietyin edellytyksin kuultava.

Oikeusministeriö esitti lausunnossaan useita huomioita sääntelyn suhteesta perusoikeuksiin. Lausunnon perusteella pykälän tekstiä tarkennettiin ja siinä pyrittiin aiempaa täsmällisemmin tuomaan esille niitä kriteerejä, joita tuomioistuimen tulisi estomääräyksen hyväksyttävyyden arvioinnissa huomioida.

Poliisihallitus kiinnitti lausunnossaan huomiota siihen, että ehdotetun säännöksen soveltaminen estyisi, jos soveltamisen edellytyksenä olisi, että teleyritykselle kohdistettu määräys ei saa vaarantaa kolmannen oikeutta lähettää ja vastaanottaa viestejä. Tämä tekisi Poliisihallituksen näkemyksen mukaan estomääräystä koskevasta sääntelystä tehottoman kaikilla sivustoilla, joilla olisi mahdollisuus lähettää tai vastaanottaa viestejä. Jatkovalmistelussa arvioitiin, että kyseinen kohta voidaan poistaa pykälätekstistä, sillä sääntelyn vaikutukset viestien lähettämiseen ja vastaanottamiseen on joka tapauksessa arvioitava osana tuomioistuimen suorittamaa hyöty-haittapunnintaa.

Viestintäverkon kriittisissä osissa käytettävät laitteet

Viestintäverkon kriittisissä osissa käytettäviä laitteita koskeva lakiehdotus oli muusta esityksestä erillisellä lausuntokierroksella helmikuussa 2020.

Ehdotettua sääntelyä pidettiin pääpiirteiltään kannatettavana ja tarpeellisena. Lausuntojen perusteella pykälään ja perusteluihin tehtiin useita tarkennuksia, jotka koskivat muun muassa verkon kriittisten osien määrittelyä, sääntelyn taannehtivuutta ja liikenne- ja viestintäviraston valvontamenettelyä. Kansallisen turvallisuuden määritelmän osalta tuotiin perusteluissa erikseen esille maanpuolustuksen merkitys. Muiden asiaan liittyvien viranomaisten roolia pyrittiin selkiyttämään perusteluissa.

Osa lausunnonantajista toi esille tarpeen ulottaa sääntely myös sellaisiin erillisverkkoihin, joilla ei ole yhteyttä yleiseen viestintäverkkoon. Koska tällaiset mikro-operaattoreiden hallinnoimat paikalliset verkot ovat vasta kehittymässä, ei sääntelyä jatkovalmistelussa pidetty tarkoituksenmukaisena tässä vaiheessa ulottaa erillisverkkoihin. Arvioinnissa huomioitiin lisäksi muusta verkosta irrallisiin erillisverkkoihin kohdistuvan riskin todennäköisyys sekä säätelyn oikeasuhtaisuus ja tarkkarajaisuus.

Lausuntopalautteen perusteella säännökseen otettiin kirjaus verkon omistajan tai muun haltijan mahdollisuudesta tehdä korjaavia toimenpiteitä ennen mahdollisen poistamispäätöksen antamista. Tällä sääntelyratkaisua pyrittiin yhdenmukaistamaan muun sähköisen viestinnän palveluista annetun turvallisuusääntelyn, kuten häiriönhallintaa koskevan 273 §:n, kanssa. Säännöksen taloudellisten vaikutusten arviota täsmennettiin tältä osin.

Lisäksi jatkovalmistelussa ehdotettua säännöstä täydennettiin ehdotuksella valtion varoista maksettavasta korvauksesta poistettavaksi määrätyistä viestintäverkkolaitteista. Korvausvastuusta säätäminen katsottiin välttämättömäksi, sillä jatkovalmistelussa ehdotusta muutettiin siten, että ehdotettua sääntelyä olisi mahdollista soveltaa myös taannehtivasti jo tehtyihin viestintäverkkolaiteinvestointeihin. Valtion korvausvastuu tulisi kyseeseen silloin, jos poistettavaksi määrätty viestintäverkkolaite on otettu käyttöön ennen lain voimaantuloa tai jos poistomääräyksen taustalla olisi sellainen merkittävä ja olennainen olosuhteiden muutos tai muu syy, jota viestintäverkon omistaja tai muu haltija ei ole voinut kohtuudella ennakoida.

Sääntelyä täydennettiin myös uudella verkkoturvallisuuden neuvottelukunnalla, joka toimisi neuvoa-antavana elimenä viestintäverkkojen turvallisuuden arvioinnissa ja seurannassa.

Vaaratiedottaminen

Vaaratiedottamista koskeva lausuntopalaute oli pääosin positiivista, ja esityksessä omaksuttu linja sovelluspohjaisesta ratkaisusta sai tukea. Vaaratiedottamisen esteettömyyteen liittyvänä parannusehdotuksena esittivät useat erityisryhmien edustajat (Vammaisfoorumi, Kuurojen liitto, Näkövammaisen liitto) lausunnoissaan sen, että televisiossa välitettävät vaaratiedotteet tulisi saada äänistekstityksen piiriin. Lisäksi esitettiin vaaratiedotteiden välittämistä myös viittomakielisinä. Hätäkeskuslaitos toi esiin lausunnossaan sen, ettei lausuntojen kohteena olleessa esitysluonnoksessa viitattua rajapintaa hätäkeskustietojärjestelmän ja Suomi 112-sovelluksen välillä ole toteutettu.

Hätäviestinnän eli 112-puheluiden osalta Sisäministeriö pyysi kiinnittämään lausunnossaan huomiota siihen, ettei lakiesityksen perusteluissa tulisi viitata Hätäkeskuslaitokseen erikseen SIM-kortittomien hätäpuheluiden paikannuksesta teleyritykselle aiheutuneista kuluista tyypillisesti vastaavana viranomaisena. Sisäministeriö ilmaisi lausunnossaan myös tarpeen tarkentaa kyseisen paikantamisen mahdollistaviin järjestelmiin liittyvää korvaussääntelyä perusteluineen.

Lausuntopalautteessa esitettiin myös kehittämisehdotuksia vaaratiedotelaissa säädettyyn vaaratiedottamisprosessiin muun muassa Hätäkeskuslaitoksen ja vaaratiedotteiden antamiseen toimivaltaisten viranomaisten välisen työnjaon osalta.

Lausuntopalautteen johdosta on taloudellisten vaikutusten tarkastelusta poistettu viittaus Hätäkeskuslaitokseen SIM-kortittomien hätäpuheluiden paikantamiseen liittyvien järjestelmien kustannusten korvaamisen yhteydessä. Esityksen perusteluja on tarkennettu järjestelmiin liittyvien kustannusten muodostumismekanismin ja suuruusluokan osalta, joiden pohjalta korvaussääntelyn pysyttäminen voimassa olevan lain 299 §:n varaisena on jatkovalmistelussakin arvioitu tarkoituksenmukaiseksi.

Esityksessä on pitäydytty siinä lähtökohdassa, ettei nyt kansallisesti täytäntöön pantava EU-oikeus edellytä esteettömyyden osalta lakimuutoksia. Myös lausuntopalautteessa erikseen esiin nostetuttuihin vaaratiedotteiden äänitekstityksen ja viittomakielisyyden edistämiseen sekä vaaratiedotteita välittävän mobiilisovelluksen kehittämiseen vastaamaan paremmin erityisryhmien tarpeita, on mahdollista kohdistaa toimenpiteitä voimassa olevan lain puitteissa. Lausuntopalaute antaa kuitenkin aihetta varmistaa vaaratiedottamisen esteettömyyttä tarkasteleva poikkihallinnollinen kehittämistyö vaaratiedottamisratkaisujen toteuttamisessa ja seurannassa.

Teknisenä korjauksena esityksestä on lausuntopalautteen johdosta poistettu viittaukset hätäkeskustietojärjestelmän ja Suomi 112-sovelluksen väliseen rajapintaan.

Vaaratiedotelain mukaisen vaaratiedottamisprosessiin kohdistuneen lausuntopalautteen osalta myös jatkovalmistelussa on arvioitu tarkoituksenmukaiseksi säilyttää Hätäkeskuslaitoksen keskeinen koordinoiva rooli, joka jo nykyisen sääntelykehyksen puitteissa mahdollistaa muun muassa toimivaltaisiin viranomaisiin kohdistuvan avustamisen kehittämisen monipuolisemmaksi kuin vaaratiedotelain 8 §:ssä säädetty velvollisuus avustaa vaaratiedotteen kääntämisessä toiselle kansalliskielelle.

Viranomaisten toiminta

Korkein hallinto-oikeus esittää lausunnossaan lain muutoksenhakua koskevaa sääntelyä muutettavaksi siten, että muutoksenhaku tulisi lain 345 § 2 momentin mukaisista Liikenne- ja viestintäviraston päätöksistä ohjata ensi asteena markkinaoikeuteen ja valittamisen markkinaoikeuden päätöksistä korkeimpaan hallinto-oikeuteen tulisi edellyttää valitusluvan myöntämistä. Esitettyä muutosta ei ehdoteta tehtäväksi teledirektiivin kansallisen täytäntöönpanonaikataulun puitteissa. Asiaa tarkastellaan myöhemmin erikseen, jolloin ehdotetun muutoksen vaikutuksia yhtäältä viranomaisille ja toisaalta toimialalle pystytään arvioimaan perusteellisemmin.

Lisäksi FICOM, Finnet-liitto ja Telia nostivat esiin teleoperaattoreille aiheutuvien kustannusten korvaamisen. Ne ehdottavat lausunnoissaan lainsäädäntöä muutettavaksi siten, että teleyritys saisi viranomaisen määräämästä toimenpiteestä täyden korvauksen ja että laista poistettaisiin mm. säännös, jonka mukaan teleyrityksen on tehtävä korvauksetta viranomaisen laissa säädetyn telekuunteluoikeuden mahdollistava toimenpide. Lausuntojen mukaan viranomaisten avustamisesta aiheutuvien kustannusten määrä on kasvanut.

Suojelupoliisin lausunnossa esille nostettiin myös lain 157 §:n mukainen tietojen säilyttäminen viranomaistarpeita varten. Suojelupoliisi kiinnitti huomiota siihen, että teletoimintailmoituksen poistuminen numeroista riippumattomilta henkilöiden välisiltä viestintäpalveluilta rajaisi kyseiset palvelut säilyttämisvelvollisuuden ulkopuolelle nykytilanteesta poiketen. Tältä osin lain 157 §:stä ehdotetaan poistettavaksi viittaus teletoimintailmoitukseen. Muutos vastaa nykytilaa.

Audiovisuaaliset sisältöpalvelut

Lausunnoissa kannatettiin ääni- ja tekstitysvelvoitteiden laajentamista tilausohjelmapalveluihin. Sanoma kuitenkin vastusti laajennusta. Sanoman mukaan ääni- ja tekstityspalveluista koituvat kustannukset tulisi korvata täysimääräisesti julkisista varoista. Erityisesti vammaisjärjestöt katsoivat, että tilausohjelmapalveluille ehdotettu 30 prosentin ääni- ja tekstitysvelvoite on kuitenkin pidemmällä tähtäimellä riittämätön.

Vammaisjärjestöjen mukaan tekstitysvelvoite tulisi laajentaa myös muiden merkittävien televisiokanavien ja suoratoistopalvelujen ohjelmistoihin kuin mihin esitetyt ääni- ja tekstitysvelvoitteet kohdistuvat. Laajennusta ehdotettiin esimerkiksi Ava- ja Jim-kanaviin. Lisäksi esitettiin, että audiovisuaalisissa mediapalveluissa tulisi lisätä viittomakielistä ohjelmatarjontaa.

Kuvaohjelmalain osalta Kansallinen audiovisuaalinen instituutti KAVI piti hyvänä, että videonjakoalustan tarjoaja voi itse valita keinot alaikäisten suojelemiseksi. KAVI kiinnitti myös huomiota tarvittaviin lisäresursseihin sen valvontatehtävän hoitamisessa.

MTV lausui lisäksi siirtymisestä jaksokohtaisen luokitteluun ja valvonta- sekä luokittelumaksujen alentamisesta.

Lausunnoissa korostettiin myös tietoverkoissa leviävien väkivaltasisältöjen haitallisuutta erityisesti lapsille. Lausuntopalautteen perusteella videonjakoalustojen velvollisuuksiin on lisätty velvollisuus kieltää käyttöehdoissa myös rikoslain 17 luvun 17 §:n vastaisen väkivaltakuvauksen levittäminen. Lisäksi on tarkennettu videonjakoalustapalvelun määritelmää.

Ehdotettuja esteettömyysvelvollisuuksia ei ehdoteta muutettavan. Tekstitysvelvoitteiden ja tekstityksen laatuvelvoitteen voidaan osaltaan katsoa edistävän myös muun muassa viittomakieltä äidinkielenään käyttävien henkilöiden yhdenvertaista kohtelua. Esitykseen sisältyvät raportointivelvollisuudet mahdollistavat esteettömyys- velvollisuuksien toteutumisen säännöllisen seurannan, minkä lisäksi ne mahdollistavat epäkohtiin puuttumisen ja sääntelymuutostarpeiden arvioinnin myöhemmässä vaiheessa.

Autoradiot

Yhteensä 11 lausunnossa ehdotettiin, että FM-radiovastaanotin tulisi säätää pakolliseksi ominaisuudeksi digitaalisia maanpäällisiä radiolähetyksiä koskevan velvoitteen rinnalle, koska Suomessa DAB-radiolähetyksiä ei ole, FM-kuuntelu on autoissa suosittua, eikä FM-radion asentamista tulisi jättää autonvalmistajien vapaaehtoisuuden varaan. FM-radiovastaanottimen velvoittavuutta puollettiin myös siitä syystä, että FM-radio on yksi keskeisimmistä väylistä vastaanottaa viranomaisten vaaratiedotteita. FM-radion säätämistä pakolliseksi ehdottivat Digita, Sanoma, EK, Teosto, Gramex, Radiomedia, Medialiitto, YLE, Bauer Media, Sisäministeriö ja Suomen Journalistiliitto.

Tampereen yliopisto tuki esitettyä vaihtoehtoa, jonka mukaan ainoastaan DAB-radion asentaminen säädetään velvoittavaksi. Autotuojat- ja teollisuus kannattavat direktiivin muotoilua väljempää muotoilua, joka mahdollistaisi teknologianeutraalimmin myös muiden jakelukanavien huomioimisen.

Saadun lausuntopalautteen ja lisäarvioinnin perusteella esitystä on muutettu siten, että analoginen vastaanottomahdollisuus säädetään autoradiovastaanottimen pakolliseksi ominaisuudeksi maanpäällisiä digitaalisia radiolähetyksiä koskevan velvoitteen rinnalle. Tällä varmistetaan

kansallisten olosuhteiden ja kuluttajien tarpeiden huomioiminen autoradiovastaanotossa sekä vaaratiedotteiden vastaanottomahdollisuus.

Muuta

Teleyritysten lausunnoissa oli nostettu esiin myös siirtovelvoite. FiComin mukaan kaapelitelevisio-operaattorilla ei ole enää sellaista monopoliasemaa lähenevää mahdollisuutta vaikuttaa katsojien saatavilla olevaan televisiotarjontaan, joka oikeuttaisi pitkälle menevän puuttumisen operaattoreiden omaisuudensuojaan ja elinkeinon harjoittamisen vapauteen.

Esityksen vaikutustenarvioinnin osalta esitettiin muutamia täydennystoiveita. Teleyritykset korostivat kokonaisvaikutusten arviointia teleyrityksiin kohdistuvien vaikutusten osalta. Lapsiasiavaltuutettu huomautti, että esityksen lapsivaikutukset oli arvioitu puutteellisesti. Lisäksi mm. VM:n lausunnossa oli esitetty tarkempaa viranomaisvaikutusten arviointia kybersertifioinnin osalta. Esityksen vaikutustenarviointeja on täydennetty lausuntokierroksen jälkeen, mm. lisätty arvio lapsivaikutuksista.

Tämän lisäksi esitykseen on tehty useita teknisiä korjauksia, selvennyksiä perusteluihin sekä kielellisiä korjauksia.

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Laki sähköisen viestinnän palveluista

2 §. *Eräiden säännösten soveltaminen.* Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin lain 247 a §:ssä tarkoitettuihin toimijoihin sovellettavasta lainsäädännöstä. Verkko- ja tietoturvadirektiivin (EU 2016/1148) 18 artiklan mukaisesti verkossa toimivan markkinapaikan, hakukonepalvelun ja pilvipalvelun tarjoajan katsottaisiin kuuluvan sen jäsenvaltion lainkäyttövallan piiriin, jossa sen tosiasiallinen toimipaikka sijaitsee. Toimipaikan katsottaisiin olevan jäsenvaltiossa, jos 247 a §:ssä tarkoitetun toimijan pääasiallinen kotipaikka on kyseisessä jäsenvaltiossa. Pykälässä säädettäisiin myös Euroopan unioniin sijoittumattomien palveluntarjoajien velvollisuudesta nimetä edustaja.

Verkko- ja tietoturvadirektiivin mukaan direktiivissä vahvistetut verkossa toimivien markkinapaikkojen, verkossa toimivien hakukoneiden ja pilvipalvelujen määritelmät on tarkoitettu nimenomaisesti kyseistä direktiiviä varten, eivätkä ne rajoita muiden välineiden soveltamista. Kyseiset toimijat ovat myös sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 §:n 1 momentin 29 kohdassa tarkoitettuja tietoyhteiskunnan palveluita. Näin ollen niihin sovellettaisiin ensisijaisesti sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 175 §:ää siltä osin, kuin niiden toimintaa on tarkasteltavana osana tietoyhteiskunnan palvelun tarjoamista koskevaa sääntelyä.

Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin kielenhuoltoa.

3 §. Pykälän 1 kohdan *audiovisuaalisen ohjelman* määritelmää ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että sillä tarkoitetaan ääntä sisältävää tai ääntä sisältämätöntä liikkuvien kuvien sarjaa, joka muodostaa pituudestaan riippumatta yhden yksittäisen osan mediapalvelun tarjoajan laatimassa ohjelma-aikataulussa tai ohjelmaluettelossa. Ohjelman muodon ja sisällön ei enää edellytetä rinnastuvan televisiolähetyksen muotoon ja sisältöön. Ohjelma voi olla esimerkiksi videoklippi. Määritelmä vastaa direktiivin 1 artiklan 1 kohdan b alakohtaa.

Audiovisuaalisen sisältöpalvelun määritelmä ehdotetaan muutettavaksi direktiiviä vastaavaksi. Audiovisuaalisella sisältöpalvelulla, josta direktiivissä käytetään termiä audiovisuaalinen mediapalvelu, tarkoitetaan paitsi palvelua myös siitä erotettavissa olevaa osaa, jonka pääasiallinen tarkoitus on tarjota yleisölle televisio-ohjelmia tai tilausohjelmapalveluja elinkeinotoiminnassa. Palvelun tarjoajalta edellytetään lisäksi toimituksellista vastuuta tarjoamistaan ohjelmista. Toimituksellisella vastuulla viitataan direktiivissä tilanteeseen, jossa palveluntarjoaja tekee valinnan, mitä ohjelmia sen palvelussa esitetään ja jossa palveluntarjoaja tosiasiallisesti valvoo sisällönorganisointia.

Direktiivin johdantokappaleen 3 mukaisesti direktiiviä olisi sovellettava ainoastaan sellaisiin palveluihin, joiden pääasiallisena tarkoituksena on tarjota ohjelmia tiedonvälitys-, viihdytys- tai valistustarkoituksessa. Pääasiallista tarkoitusta koskevan vaatimuksen katsottaisiin kuitenkin täyttyvän myös siinä tapauksessa, että palvelulla on audiovisuaalista sisältöä ja muotoa, joka on erotettavissa kyseisen palveluntarjoajan päätoiminnasta, esimerkkeinä verkkolehtien erilliset osat, jotka sisältävät audiovisuaalisia ohjelmia tai käyttäjien tuottamia videoita, jos kyseisten osien voidaan katsoa olevan erotettavissa verkkolehtien pääasiallisesta toiminnasta. Palvelua ei kuitenkaan johdantokappaleen 3 perusteella katsota audiovisuaaliseksi sisältöpalveluksi, kun siinä tarjottava mediasisältö on ainoastaan pääasiallista toimintaa täydentävää ja siihen kiinteästi liittyvää sisältöä kuten esimerkiksi verkkolehtien erillisessä osiossa esitettävä videosisältö silloin, kun se liittyy tekstimuotoiseen sisältöön. Pääasiallista toimintaa täydentäväksi palveluksi katsottaisiin esimerkiksi verkkolehtien erillisessä osiossa esitettävä uutisaineisto, joka tukee tekstimuodossa julkaistua uutisaineistoa. Audiovisuaalisen sisältöpalvelun määritelmä vastaa direktiiviin 1 artiklan 1 kohdan a alakohtaa.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 b kohta, jolla määriteltäisiin *erittäin suuren kapasiteetin verkko*. Ehdotuksen mukaan sillä tarkoitettaisiin viestintäverkkoa, joka koostuu kokonaan valokuituelementeistä tai joka pystyy tarjoamaan tavanomaisissa ruuhka-aikaolosuhteissa vastaavan verkon suorituskyvyn laskevan ja nousevan siirtotien kaistanleveyden, selviytymiskyvyn, virheisiin liittyvien parametrien sekä vasteaikojen ja niiden varianssin osalta. Kokonaan valokuituelementeistä koostuvana yhteytenä voitaisiin pitää laajakaistaverkkoa, jossa valokuitu ulottuu talojakamoon eli niin sanottua Fibre to the Building - eli FTTB-yhteyttä sekä laajakaistaverkkoa jossa valokuitu ulottuu asuinhuoneistoon tai toimitilaan asti eli niin sanottua Fibre to the Home - eli FTTH-yhteyttä. Yhteyttä olisi mahdollista pitää vastaavana riippumatta siitä, vaihteleeko loppukäyttäjän kokemat ominaisuudet loppukäyttäjän päätelaitteesta tai muista käytössä olevista välineistä, joilla verkko yhdistyy liityntäpisteeseen, johtuvista syistä. Määritelmää ei sidottaisi tiettyyn teknologiaan, eikä sen soveltumisen kannalta olisi merkityksellistä, toteutettaisiinko verkko kiinteällä vai langattomalla teknologialla, vaan määräävää olisi verkon tarjoama suorituskyky. BEREC antaa suuntaviivat vaatimuksista, jotka verkon on täytettävä, jotta sitä pidetään erittäin suuren kapasiteetin verkkona. Suuntaviivojen määritelmät liittyisivät erityisesti laskevan ja nousevan siirtotien kaistanleveyteen, selviytymiskykyyn, virheisiin liittyviin parametreihin sekä vasteaikoihin ja niiden varianssiin. BEREC antaisi suuntaviivat 21.12.2020 mennessä ja päivittäisi niitä viimeistään 31.12.2025. Kohdalla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 2 artiklan 2 kohta ja 82 artikla.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uutena 7a kohtana määritelmä *käyttäjän tuottamasta videosta*. Käyttäjän tuottamalla videolla tarkoitetaan pääasiassa liikkuvista kuvista ja niihin liitetystä äänestä muodostuvaa kokonaisuutta, joka on käyttäjän luoma ja jonka käyttäjä tai joku muu lataa videonjakoalustalle. Määritelmä vastaa AVMS-direktiivin 1 artiklan 1 kohdan ba alakohtaa.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uutena 10a kohtana *loppukäyttäjän* määritelmä. Loppukäyttäjällä tarkoitettaisiin luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka ei tarjoa käyttöön yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja eikä yleisesti saatavilla olevia sähköisiä viestintäpalveluja. Määritelmä

vastaa suoraan teledirektiivin 2 artiklan 14 alakohdan määritelmää. Ehdotettu muutos selventää nykyistä, laissa jo käytössä olevaa termiä. Loppukäyttäjän määritelmää käytetään huomattavaa markkinavoimaan tai muuhun perusteeseen liittyvään käyttöoikeuden luovuttamista ja yhteenliittämistä koskevissa lain 7-11 ja 7 a luvuissa sekä radiolaitteiden vaatimuksenmukaisuutta ja markkinavalvontaa koskevassa 30 luvussa.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uutena 11a kohtana mikroyrityksen ja pienen yrityksen määritelmä. Mikroyrityksen ja pienen yrityksen tulee täyttää kulloinkin voimassa olevan mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä annetun Euroopan komission suosituksen mikroyrityksen tai pienen yrityksen ehdoista siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen (2003/361/EY). Tällä hetkellä mikroyrityksen palveluksessa tulee olla vähemmän kuin kymmenen henkilöä ja sen vuosiliikevaihdon tai taseen loppusumman tulee olla alle 2 miljoonaa euroa. Pienellä yrityksellä tulee suosituksen mukaan olla alle 50 työntekijää ja sen vuosiliikevaihdon tai taseen loppusumman tulee olla alle 10 miljoonaa euroa.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uutena 12a kohtana *pienalueen liityntäpiste*, jolla tarkoitetaan laajakaistaiset mobiiliyhteydet ja langattoman lähiverkon yhteydet mahdollistavaa langattoman lähiverkon (RLAN) laitetta tai matkaviestinverkon lyhyellä kantamalla toimivaa laitetta, mukaan lukien sen käyttöönottoon tarvittavat johdot.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uutena 27a kohtana *tietojen antaminen pysyvällä tavalla.* Tällä tarkoitettaisiin tietojen antamista henkilökohtaisesti kirjallisesti tai sähköisesti siten, että vastaanottaja voi tallentaa ja toisintaa tiedot muuttumattomina. Määritelmä vastaisi teledirektiivin edellyttämällä tavalla kuluttajansuojalain 6 luvun 8 §:n 2 kohdan määritelmää.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uutena 32 a kohtana *tukkumarkkinoilla toimivan yrityksen määritelmä.* Määritelmän täyttyminen edellyttäisi, että yritys ei itse eikä mikään samaan kirjanpitolain (1336/1997) 6 §:ssä tarkoitettuun konserniin kuuluva yritys tai mikään yritys, johon samalla lopullisella omistajalla olisi kirjanpitolain 5 §:n mukainen määräysvalta, harjoittaisi tai suunnittelisi harjoittavansa toimintaa millään vähittäismarkkinoilla. Yritys ei saisi myöskään olla sidottu toimimaan yksinoikeussopimuksella tai muulla yksinoikeutta tosiasiallisesti tarkoitettavalla sopimuksella toisen yrityksen kanssa, joka toimisi vähittäismarkkinoilla. Määritelmä vastaisi teledirektiivin 80 artiklan 1 kohdan mukaista määritelmää.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uutena 36 a kohtana myös *videonjakoalustapalvelun määritelmä.* Videonjakoalustapalvelulla tarkoitetaan AVMS-direktiivin 1 artiklan 1 kohdan aa alakohdan mukaan palvelua, kun palvelun tai siitä erotettavissa olevan osan tai sen olennaisen toiminnon pääasiallisena tarkoituksena on tarjota yleisölle ohjelmia, käyttäjien tuottamia videoita tai molempia tiedonvälitys, viihdytys- tai valistustarkoituksessa direktiivin 2002/21/EY 2 artiklan a alakohdassa tarkoitettujen sähköisten viestintäverkkojen avulla ja joiden tarjoamisesta videonjakoalustan tarjoaja ei ole toimituksellisessa vastuussa. Videonjakoalustapalvelulta edellytetään lisäksi, että videonjakoalustan tarjoaja määrittää käyttäjien tuottamien videoiden ja ohjelmien sisällön esittämisen, asiasanoituksen, järjestämisen ja muun organisoinnin algoritmeilla, automaattisilla keinoilla tai muilla keinoilla.

Määritelmän mukaiselta palveluntarjoajalta edellytetään nimenomaisesti toimituksellisen vastuun puuttumista. Kuten edellä audiovisuaalisen sisältöpalvelun määritelmän osalta on todettu, viitataan toimituksellisella vastuulla tilanteeseen, jossa palveluntarjoaja tekee valinnan palvelussa esitettävästä sisällöstä ja tosiasiallisesti valvoo sisällön organisointia. Mikäli esimerkiksi lehti valitsee verkkolehtensä erillisessä osiossa esitettävän sisällön ja tosiasiallisesti valvoo sisällön organisointia palvelussaan, voidaan sen katsoa olevan AVMS-direktiivin tarkoittamassa

toimituksellisessa vastuussa palvelussa esitettävästä sisällöstä. Verkkolehden erillisessä osiossa tarjottavassa palvelussa ei tällöin olisi kyse videonjakoalustapalvelun tarjoamisesta.

Videonjakoalustapalvelun määritelmä kattaisi direktiivin johdantokappaleen 5 mukaisesti myös sosiaalisen median palvelut, jos ohjelmien ja käyttäjien tuottamien videoiden tarjoaminen on kyseisten palvelujen olennainen toiminto. Ohjelmien ja käyttäjien tuottamien videoiden tarjoamisen voitaisiin katsoa olevan sosiaalisen median palvelun olennainen toiminto, jos audiovisuaalinen sisältö ei ole kyseisen sosiaalisen median palvelun toiminnassa vain oheistoimintaa tai ei muodosta siitä vain pientä osaa. Komissio antaa tarkempaa ohjeistusta videonjakoalustapalvelun määritelmän olennaista toimintoa koskevan kriteerin käytännön soveltamista varten. Mikäli palvelun erotettavissa oleva osa on videonjakoalustapalvelu, sovelletaan videonjakoalustapalveluja koskevaa sääntelyä vain kyseiseen osaan ja vain ohjelmien ja käyttäjien tuottamien videoiden osalta.

Videonjakoalustapalvelun määritelmä ei direktiivin johdantokappaleen 6 mukaan kattaisi eitaloudellista toimintaa, kuten audiovisuaalisen sisällön tarjoamista yksityisillä verkkosivustoilla ja muissa kuin kaupallisissa intressiyhteisöissä. Sääntely ei myöskään soveltuisi sanomalehtien ja aikakauslehtien sähköisten versioiden toimitukselliseen sisältöön sisällytettyihin videoleikkeisiin ja liikkuviin kuviin, kuten GIF-kuviin.

Videonjakoalustan tarjoaja. Uuden 36 b kohdan videonjakoalustan tarjoajan määritelmällä tarkoitettaisiin oikeushenkilöä tai henkilöä, joka tarjoaa edellä mainittua videonjakoalustapalvelua.

Teleyrityksen määritelmä vastaisi voimassaolevaa sähköisen viestinnän palveluista annetun lain määritelmää (HE 221/2013 vp). Teleyrityksellä tarkoitettaisiin jatkossakin sitä, joka tarjoaa verkkopalvelua tai viestintäpalvelua ennalta rajaamattomalle käyttäjäpiirille eli harjoittaa yleistä teletoimintaa. Sääntelyn alaa ei tältä osin muutettaisi.

Viestintäpalvelun määritelmä säilyisi pääosin samanlaisena kuin voimassa olevassa laissa (HE 221/2013 vp). Teledirektiivin myötä viestintäpalvelun määritelmään ehdotetaan kuitenkin muutamia teledirektiivin mukaisia täsmennyksiä. Määritelmän täsmentämisellä täytäntöönpannaan teledirektiivin 2 artiklan 4 kohta.

Viestintäpalvelulla tarkoitetaan yhä palvelua, joka muodostuu kokonaan tai pääosin viestien siirtämisestä viestintäverkossa sekä siirto- ja lähetyspalvelua joukkoviestintäverkossa. Lisäksi viestintäpalvelulla tarkoitetaan henkilöiden välisen viestinnän palvelua. Lisäys täsmentää viestintäpalvelun määritelmää. Lisäys vastaa teledirektiivin 2 artiklan 5 alakohdan mukaista henkilöiden välisen viestintäpalvelun määritelmää. Henkilöiden välisen viestinnän palvelut mahdollistavat interaktiivisen kohdeviestinnän viestintäverkon välityksellä osallistuvien henkilöiden määrittelemien henkilöiden välillä. Tällä ei kuitenkaan tarkoiteta toiseen palveluun olennaisesti liittyvää vähäistä liitännäistoimintoa

Viestintäpalvelu on laissa yläkäsite, joka kattaa kaiken kohdeviestinnän ja joukkoviestinnän siirtämisen. Erilaisia viestintäpalvelutyyppejä on paljon ja niitä syntyy lisää tekniikan kehittymisen myötä.

Viestien siirtämisellä tarkoitetaan niitä toimenpiteitä, joilla kontrolloidaan viestien siirtymistä tai ohjaamista viestintäverkon elementtien välillä. Siirtäminen voi koskea koko viestin siirtämisen ketjua käyttäjältä käyttäjälle tai vain osaa tästä ketjusta,

Tulkinnassa viestintäpalvelun määritelmän täyttävänä siirtämisenä on vähimmillään pidetty internetiin liitetyn sähköpostipalvelimen hallintaa tai puheluiden hallintaa IN-luonteisilla toiminnoilla. Henkilöiden välisten viestinnän palveluiden osalta teledirektiivissä viestien siirtäminen ei ole kriteeri tietyn palvelun kuulumiselle henkilön välisiin viestintäpalveluihin. Määritelmä kattaa myös muut viestinnän mahdollistavat palvelut. Loppukäyttäjän näkökulmasta ei ole olennaista, siirtääkö palveluntarjoaja signaalit itse vai tapahtuuko viestintä esimerkiksi internetyhteyspalvelun kautta.

Esimerkiksi henkilöiden välisen viestinnän palvelun toteuttaminen vertaisverkkoperiaatteella saattaa vaikuttaa siihen, että palvelun tarjoajalla ei ole pääsyä kaikkeen palvelussa siirrettävään tietoon. Kyseessä voi tästä huolimatta olla viestintäpalvelu.

Lähtökohta viestintäpalvelun määritelmässä on neutraalius teknologiaan ja vastikkeellisuuteen nähden. Määritelmä kattaa siis varsin laajasti sekä perinteisiä että uusia palveluja ja yleiseltä yhteiskunnalliselta merkitykseltään hyvin eritasoisia palveluja.

Uuden teledirektiivin määritelmässä sähköisellä viestintäpalvelulla tarkoitetaan internetyhteyspalveluita, numeroihin perustuvia tai niistä riippumattomia henkilöiden välisiä viestintäpalveluita sekä palveluita, jotka koostuvat kokonaan tai pääosin signaalien siirtämisestä, kuten siirtopalvelut, joita käytetään M2M-palvelujen tarjoamiseksi ja radio- ja televisiotoiminnassa.

Käytännössä lain laaja viestintäpalvelun määritelmä on jo nykylaissa pääosin sisältänyt edellä mainitut palvelutyypit, mutta erityisesti koneiden välisen viestinnän osalta tilanne on ollut osin tulkinnanvarainen. Koneiden välisellä viestinnällä tarkoitetaan esimerkiksi sähkömittarien tai kiinteistön kosteusmittarien ohjausta ja etälukua. Edellä mainituille palveluille tarjottavat tiedonsiirtopalvelut luettaisiin myös viestintäpalveluksi. Tiedonsiirtoyhteys voidaan toteuttaa esimerkiksi matkaviestinverkkoon SIM-kortilla. M2M-laiteliittymiä hyödyntävistä päätelaitteista esimerkkejä ovat myös hälyttimet, myyntiautomaatit ja ajoneuvopäätteet.

Numeroista riippumattomat henkilöiden väliset viestintäpalvelut ehdotetaan määriteltäväksi myös omana määritelmänään tarkemmin jäljempänä, sillä niihin kohdistuu osin muusta teletoiminnasta poikkeavia vaatimuksia. Muun muassa lain 4 §:n mukaista teletoimintailmoitusta ei tarvitse tehdä, mikäli teleyritys tarjoaa vain numeroista riippumattomia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja.

Vaikka viestintäpalvelun määritelmä on tarkoitettu laajaksi, viestintäpalvelua koskevia velvoitteita on laissa rajoitettu eri säännöksissä siten, että sääntely kohdistuu erilaisiin palveluihin sääntelyn tavoitteisiin nähden tarkoituksenmukaisesti. Esimerkiksi koneiden väliseen viestintään liittyvien viestintäpalveluiden osalta ei sovellettaisi kuluttajan ja tilaajan oikeuksiin liittyvää V osan sääntelyä.

Edellä ehdotetulla soveltamisalan tarkennuksella ei ole tarkoitus vaikuttaa laajemmin viestintäpalvelun määritelmään ja sisältöpalvelut eivät edelleenkään kuuluisi verkko- tai viestintäpalveluihin. Esimerkkejä sisältöpalveluista ovat lisämaksullisissa puhelinnumeroissa tai tekstiviestinumeroissa tarjotut palvelut, vaikka ne veloitettaisiinkin puhelinlaskulla, internetsivujen tai keskustelupalstojen sisältö tai sosiaalisen median julkaisut samoin kuin internetissä tarjotut videot, lineaarisen television ohjelmistot, radio-ohjelmistot tai tilausohjelmapalvelut taikka muu maksutelevisiosisältö.

Uuden 11a-kohdan *Numeroista riippumattomalla henkilöiden välisellä viestintäpalvelulla* tarkoitetaan viestintäpalvelua, joka ei yhdisty yleiseen käyttöön osoitettujen numerovarojen eli

kansallisessa tai kansainvälisessä numerointisuunnitelmassa olevan numeron tai olevien numeroiden avulla. Viestintä numerointisuunnitelmissa olevan tai olevien numeroiden kanssa ei ole edellä mainituilla palveluilla mahdollista. Määritelmä vastaa teledirektiivin 2 artiklan 6 kohdan määritelmää.

Numeroista riippumaton henkilöiden välinen viestintäpalvelu on viestintäpalvelun alakategoria. Palvelu on tarkoitettu henkilöiden väliseen suoraan tietojenvaihtoon. Viestinnän aloittavat tai siihen osallistuvat henkilöt määrittelevät viestinnän vastaanottajat. Numeroista riippumatonta henkilöiden välistä viestintäpalvelua voidaan tarjota viestintäpalvelun tavoin joko korvausta vastaan tai vastikkeetta.

Käytännössä numeroista riippumattomilla henkilöiden välisillä viestintäpalveluilla tarkoitetaan esimerkiksi Whatsappin tai Messengerin tyyppisiä kohdehenkilöiden väliseen pikaviestintään tarkoitettuja, internetin välityksellä toimivia palveluita. Nämä palvelut eivät kuitenkaan toimi numeroinnin perusteella, kuten esimerkiksi perinteiset puhelin- ja ääniviestintäpalvelut sekä SMS-viestit.

Määritelmä on uusi ja se vastaisi teledirektiivissä esitettyä määritelmää. Numeroista riippumattoman henkilöiden välisen viestintäpalvelun määritelmä ehdotetaan lisättäväksi, sillä teledirektiivin myötä erilaisiin palvelutyyppeihin kohdistuvaan sääntelyyn tulee muutoksia. Pelkästään numeroista riippumatonta henkilöiden välistä viestintäpalvelua tarjoavan teleyrityksen ei esimerkiksi tarvitse tehdä 4 § esitettyä teletoimintailmoitusta eikä maksaa tietoyhteiskuntamaksua. Myös käyttäjien oikeuksien osalta numeroista riippumattoman henkilöiden välisen viestintäpalvelun tarjoavien teleyritysten velvoitteet ovat erilaisia.

Pykälään lisättäisiin uusi 43a kohta. Ehdotuksen mukaan *yhdenmukaistetuilla radiotaajuuksilla toimivalla matkaviestinverkolla* tarkoitettaisiin sellaista matkaviestinverkkoa, joka toimii taajuusalueella, jonka saatavuutta ja tehokasta käyttöä koskevat yhdenmukaistetut ehdot on vahvistettu teknisellä täytäntöönpanotoimenpiteellä Euroopan parlamentin ja neuvoston radiotaajuuspäätöksen (N:o 676/2002/EY) 4 artiklan mukaisesti.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännöksiä, jotka koskevat ainoastaan edellä mainittuja matkaviestinverkkoja teledirektiivin mukaisesti. Teledirektiivin mukaan yhdenmukaistetuilla taajuuksilla tarkoitetaan radiotaajuuksia, joiden saatavuutta ja tehokasta käyttöä koskevat yhdenmukaistetut ehdot on vahvistettu teknisellä täytäntöönpanotoimenpiteellä radiotaajuuspäätöksen 4 artiklan mukaisesti. Päätöksen 4 artiklan mukaan komissio esittää radiotaajuuskomitealle teknisiä täytäntöönpanotoimenpiteitä, joilla taataan yhdenmukaistetut ehdot radiotaajuuksien saatavuudelle ja tehokkaalle käytölle. Edellä mainituin perustein on annettu päätökset taajuusalueista 700 megahertsiä, 800 megahertsiä, 900 megahertsiä, 1800 megahertsiä, 1500 megahertsiä, 2000 megahertsiä, 2600 megahertsiä, 3600 megahertsiä sekä 26 gigahertsiä.

Muiden määritelmien osalta muutoksia ei esitetä tehtäväksi ja määritelmät vastaisivat voimassa olevan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain määritelmiä (HE 221/2013 vp).

4 §. *Toiminnan harjoittamista koskevat ilmoitusvelvollisuudet.* Lain ilmoitusvelvollisuutta koskevaa säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että myös Suomeen sijoittautuneiden videonjakoalustan tarjoajien tulee ennen toiminnan aloittamista tehdä ilmoitus Liikenne- ja viestintävirastolle.

AVMS-direktiivin 2 artiklan 5b kohta ja vastaavasti videonjakoalustan tarjoajiin soveltuva 28b artiklan 6 kohta edellyttävät, että jäsenvaltiot laativat ja pitävät ajan tasaista luetteloa lainkäyt-

tövaltaansa kuuluvista audiovisuaalisen sisältöpalvelun- ja videonjakoalustan tarjoajista ja ilmoittavat, mihin direktiivin kohtiin niiden lainkäyttövalta perustuu. Kyseiset luettelot ja niiden mahdolliset päivitykset tulee toimittaa komissiolle. Käytännössä Liikenne- ja viestintäviraston tulee toimittaa luettelot komissiolle.

AVMS-direktiivin ei muilta kuin ilmoitusvelvollisten piirin laajentumisen osalta katsota aiheuttavan muutoksia ilmoitusvelvollisuutta koskeviin säännöksiin. Direktiivin säännökset huomioon ottaen Liikenne- ja viestintäviraston tulee kuitenkin jatkossa entistä tarkemmin arvioida palvelun tarjoajien tosiasiallista sijoittautumista ja lainkäyttövallan määräytymisen perusteita. Virastolla tulee olla kulloinkin ajantasainen tieto sen toimivaltaan kuuluvista palveluntarjoajista. Tieto tarvitaan paitsi viraston valvontatehtävien hoitamiseksi myös ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi komissiolle. Liikenne- ja viestintävirasto voi lain 4 § 3 momentin perusteella antaa myös tarkempia määräyksiä ilmoituksessa annettavista tiedoista. Määräyksessä olisi mahdollista mm. velvoittaa audiovisuaalisen sisältöpalvelun – ja videonjakoalustan tarjoaja yksilöimään ilmoituksessa syy, johon Suomen lainkäyttövalta perustuu.

Säännöstä ehdotetaan lisäksi muutettavan siten, että ilmoitusvelvollisuuden piiristä vapautetaan teledirektiivin 12 artiklan 2 kohdan edellyttämällä tavalla toiminta, joka koskee lain 3 §:n 1 momentin 11 a-kohdan tarkoittamaa numeroista riippumatonta henkilöiden välisen viestintäpalvelun tarjoamista. Ehdotettu teletoimintailmoitusvelvollisuuden rajaus ei aiheuttaisi merkittävää muutosta nykytilaan, koska teletoimintailmoitusrekisterissä on vain rajallinen määrä toimijoita, jotka tarjoavat vain numeroista riippumattomia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja. Ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle jäävät yritykset olisivat esimerkiksi sähköpostipalveluiden tarjoajia, jotka eivät harjoita muuta teletoimintaa.

Ilmoitusvelvollisuus ei edelleenkään loisi oikeuksia eikä velvollisuuksia toimijoille, vaan sen tavoitteena on turvata viranomaisen ja toimijoiden tiedonsaanti ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvista toiminnan harjoittajista. Teletoiminnan harjoittamisen osalta teledirektiivin johdantokappaleen 42 mukaisesti teletoimintailmoituksen tekemättä jättäminen tai puutteellisuus ei ole peruste estää verkkojen tai palvelujen tarjoamista. Viranomaisen tiedonsaantikeinojen turvaamiseksi on kuitenkin tärkeää, että teletoimintailmoitusvelvollisuus koskee lähtökohtaisesti kaikkia yleistä teletoimintaa harjoittavia tahoja.

Teledirektiivin 12 artiklan 4 kohta sisältää luettelon tiedoista, joita jäsenvaltiot voivat ilmoituksessa edellyttää. Direktiivin säännöksen sekä 43 johdantokappaleen mukaan jäsenvaltiot eivät saa asettaa ilmoitusta koskevia lisävaatimuksia tai erillisiä vaatimuksia. Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelin julkaisee direktiivin 12 artiklan 4 kohdan nojalla ilmoitusmallia koskevat ohjeet. Tarkemmat säännökset ilmoituksen sisällöistä, muodosta ja Liikenne- ja viestintävirastolle toimittamisesta voitaisiin edelleen antaa Liikenne- ja viestintäviraston määräyksellä, jonka tulee olla yhdenmukainen direktiivin sekä yhteistyöelimen julkaiseman ilmoitusmallin kanssa.

4 a §. *Tiedonantovelvollisuus.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 a §, jossa säädetään niistä tiedoista, jotka audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan on vähintään asetettava palvelun vastaanottajien saataville. Säännöksen mukaan tällaisia tietoja olisivat palvelun tarjoajan nimi, maantieteellinen osoite sijoittautumisvaltiossa, sähköpostiosoite tai verkko-osoite sekä sellaiset muut yhteystiedot, joiden avulla palvelun tarjoajaan voidaan saada yhteys nopeasti, suoraan ja tehokkaasti. Palvelun tarjoajan tulisi lisäksi asettaa vastaanottajien saataville tieto jäsenvaltiosta, jonka lainkäyttövaltaan palvelun tarjoaja kuuluu sekä tieto toimivaltaisista sääntelyviranomaisista. Toimivaltaisilla viranomaisilla tarkoitettaisiin keskeisiä sääntelyviranomaisia, joiden toimivaltaan kuuluu AVMS-direktiivin alaisten audiovisuaalisten sisältöpalvelujen valvonta. Tiedot tulisi ilmoittaa ainakin Liikenne- ja viestintävirastosta, Kilpailu- ja kuluttajavirastosta ja

Kansallisesta audiovisuaalisesta instituutista. Palvelun tarjoajan verkkosivuilla voisi olla esimerkiksi linkki valvovan viranomaisen verkkosivuille.

Direktiivin edellyttämien vähimmäistietojen lisäksi audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan tulisi saattaa palvelun vastaanottajien saataville myös tiedot omistusrakenteestaan. Medioiden omistajuutta koskeva läpinäkyvyys liittyy suoraan sananvapauteen. Audiovisuaalisten sisältöpalvelujen erityisluonteen vuoksi ja koska niillä on vaikutusta ihmisten mielipiteenmuodostukseen, käyttäjillä on oikeutettu intressi tietää, kuka on vastuussa kyseisten palvelujen sisällöstä. Sananvapauden vahvistamiseksi ja median moniarvoisuuden edistämiseksi on tärkeää, että käyttäjillä on vaivaton ja suora pääsy audiovisuaalisia sisältöpalveluntarjoajia koskeviin tietoihin, minkä vuoksi lakiin ehdotetaan otettavaksi omistustietojen julkaisemista koskevat säännökset.

Omistusrakennetta koskevat tiedot tulee ilmoittaa riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteissä on direktiivin edellyttämin tavoin kunnioitettava perusoikeuksia, kuten todellisten omistajien ja edunsaajien yksityis- ja perhe-elämää. Yksityisten henkilöiden omistajatiedot tulisi ilmoittaa yleisellä tasolla, esimerkiksi prosentuaalisena osuutena siten, että niissä ei mainita yksityishenkilöiden nimiä tai muita tunnistetietoja.

Tiedot on oltava helposti, välittömästi ja jatkuvasti palvelun vastaanottajien saatavilla. Velvoite voitaisiin toteuttaa esimerkiksi julkaisemalla tiedot palvelun tarjoajan verkkosivuilla. Säännös vastaa AVMS-direktiivin 5 artiklan 1 ja 2 kohtia.

5 §. *Ilmoitusluettelo.* Säännökseen lisättäisiin uusi 3 momentti, jonka mukaan Liikenne- ja viestintäviraston on välitettävä vastaanottamansa teletoimintailmoitukset sähköisesti Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle. Se ylläpitää unionin tietokantaa toimivaltaisille viranomaisille toimitetuista teletoimintailmoituksista. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 12 artiklan 4 kohta. Direktiivin mukaisesti Liikenne- ja viestintäviraston on toimitettava sille ennen 21.12.2010 tehdyt teletoimintailmoitukset yhteistyöelimelle viimeistään 21.12.2021. Direktiivin johdantokappaleen 42 mukaan tietokannan tarkoituksena olisi tukea tehokasta rajat ylittävää yhteistyötä erityisesti yleiseurooppalaisten toimijoiden osalta.

6 §. *Verkkotoimilupaa edellyttävä toiminta*. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4. momentti. Ehdotetun momentin mukaan vähäisen paikallisen verkkopalvelun tarjoaminen rajatulla alueella toimivassa matkaviestinverkossa, jossa harjoitetaan yleistä teletoimintaa, ei edellytä verkkotoimilupaa, jos verkkopalvelua tarjotaan 95 §:n 1 momentin nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa tällaiseen käyttöön osoitetulla taajuusalueella.

Ehdotuksen tarkoituksena on mahdollistaa vähäinen ja paikallinen rajaamattomalle käyttäjäpiirille suunnattu teletoiminta tietyllä valtioneuvoston taajuusasetuksessa säädetyllä taajuusalueella. Liikenne- ja viestintävirasto voi jo tällä hetkellä myöntää käyttöoikeuden taajuuksiin radioluvalla sellaisiin verkkoihin, joissa käyttäjien piiri on ennalta rajattu. Kummassakin tapauksessa on kysymys pienimuotoisesta rajatulla alueella tapahtuvasta toiminnasta, jolla ei ole suurta vaikutusta viestintämarkkinoihin.

Säännöstä sovellettaisiin tilanteissa, joissa toiminnan harjoittamisen mittakaava ja yksittäisen käyttöoikeuden myöntämisen vaikutus viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen ei edellyttäisi valtioneuvoston myöntämää toimilupaa. Tarkoituksena olisi mahdollistaa vähäisen paikallisen yleisen teletoiminnan harjoittaminen rajatulla maantieteellisellä alueella ainoastaan Liikenne- ja viestintäviraston myöntämän radioluvan nojalla. Voimassa olevan lain mukaan tällaisen toiminnan harjoittaminen edellyttäisi sekä valtioneuvoston myöntämän verkkotoimiluvan, että Liikenne- ja viestintäviraston myöntämän radioluvan.

Kyseessä olisi vastaavan kaltainen poikkeussäännös kuin voimassa olevan pykälän 3 momentissa on säädetty joukkoviestintäverkkojen osalta. Sen mukaan verkkopalvelun tarjoamiseen digitaalisessa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa ei tarvita toimilupaa, jos käytettävän televisiolähettimen säteilyteho, ottaen huomioon sen käyttöpaikka, on niin pieni, että toiminta kohdistuu vain rajatulle alueelle.

Valtioneuvoston myöntämä verkkotoimilupa olisi tarpeettoman raskas menettely vähäiseen paikalliseen toimintaan rajatulla alueella toimivassa verkossa eli pienimuotoiseen toimintaan. Lupia tulisi voida hakea valtioneuvoston asetuksessa ennalta määrätyille taajuusalueille joustavasti tilanteen mukaan. Valtioneuvoston myöntämät verkkotoimiluvat tulee julistaa erikseen haettavaksi. Paikallisten verkkojen toiminta ei edellytä samanlaista poliittista harkintaa kuin valtakunnallisille matkaviestinverkoille myönnettävät toimiluvat. Lisäksi paikallisia verkkoja mahtuu taajuuksien käytön kannalta samalle maantieteelliselle alueelle useita, joten taajuuksista ei ole samanlaista niukkuutta kuin valtakunnallisten verkkojen osalta.

Liikenne- ja viestintävirasto voi radiolupamenettelyssä soveltaa voimassa olevan lain 41 §:n 4 momentin säännöstä siitä, että jos radiolupa voidaan taajuuksien niukkuuden vuoksi myöntää vain osalle hakijoista, se myönnetään niille hakijoille, joiden toiminta parhaiten edistää lain 1 §:ssä säädettyjä tavoitteita. Lisäksi, jos radioluvan myöntämisellä voi olla huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen, voimassa olevan lain 40 §:n 2 momentin mukaan radioluvan myöntää Liikenne- ja viestintäviraston sijasta valtioneuvosto. Esityksessä lakia ehdotetaan myös muutettavaksi siten, että tilanteisiin, joissa Liikenne- ja viestintäviraston sijasta valtioneuvosto myöntää radioluvan, lisättäisiin kansallisen turvallisuuden vaarantuminen. Asiaa on käsitelty ehdotetun 40 §:n perusteluissa.

Valtioneuvoston myöntämää verkkotoimilupaa ei edellytettäisi silloin, jos verkkopalvelua tarjotaan valtioneuvoston asetuksessa tällaiseen käyttöön osoitetulla taajuusalueella. Näin ollen valtioneuvostolla olisi päätäntävalta siitä, mille taajuusalueille Liikenne- ja viestintävirasto voi kyseessä olevia lupia myöntää.

Vähäisellä paikallisella toiminnalla tarkoitettaisiin rajaamattomalle käyttäjäpiirille tarjottavaa palvelua, jota ei kuitenkaan tarjottaisi suurelle käyttäjäryhmälle tai valtakunnallisesti, vaan rajatulla alueella vähäiselle määrälle käyttäjiä. Näin ollen toiminnan tulisi olla pienimuotoista. Tällaista verkkopalvelua voitaisiin tarjota esimerkiksi satamassa, oppilaitoksessa, tehdasalueella tai rajatulla asuinalueella, kuten kylässä tai kaupunginosassa.

Koska kyse olisi pienimuotoisesta toiminnasta verkkojen käyttö ei olisi verrattavissa valtakunnallisten matkaviestinverkkojen liiketoimintaan. Olennaista olisi toiminnan pienimuotoisuus, joka arvioitaisiin tapauskohtaisesti alueen ja verkon käyttötarkoituksen perusteella.

Valtaosa paikallisista verkoista tulee jatkossakin olemaan rajatun käyttäjäpiirin verkkoja, jotka eivät ole yhteydessä valtakunnallisten teleyritysten verkkoihin.

Rajaamattomalle käyttäjäpiirille tarjottavaa verkkopalvelua koskevat myös lain ja määräysten tietoturvaa ja toimintavarmuutta koskevat säännökset. Lisäksi teleyrityksiin sovelletaan kaikkia niitä koskevia lain mukaisia velvoitteita, jotka eivät ole riippuvaisia siitä edellyttääkö toiminta valtioneuvoston myöntämän verkkotoimiluvan, vaan siitä onko kyseessä yleinen teletoiminta. Osaa sovellettavista velvoitteista on kuitenkin esimerkiksi lain 243 §:n 2 momentin mukaan suhteutettava verkkojen ja –palvelujen käyttäjämäärään, maantieteelliseen alueeseen sekä niiden merkitykseen käyttäjille.

Muutos tulisi voimaan aiemmin, samaan aikaan AVMS-direktiivin vuoksi tehtävien muutosten kanssa. Esimerkiksi koskien 26 GHz taajuusaluetta päätettiin keväällä 2020 jättää osa taajuusalueesta paikallisten verkkojen käyttöön, joten ehdotettu muutos on tarkoituksenmukaista tulla voimaan mahdollisimman pian.

7 a §. *Vertaisarviointimenettely.* Lakiin lisättäisiin uusi 7 a § vertaisarviointimenettelystä. Pykälässä säädettäisiin valtioneuvoston velvollisuuksista liittyen EU:n jäsenvaltioiden toimilupaprosessien pääasiallisesti vapaaehtoisuuteen perustuvaan vertaisarviointimenettelyyn, joka järjestetään radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän toimesta.

Radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevä ryhmä (*Radio Spectrum Policy Group*) on komissiolle neuvoa antava korkean tason ryhmä. Ryhmä avustaa ja neuvoo komissiota radiotaajuuspolitiikkaan liittyvissä kysymyksissä. Ryhmän tarkoituksena on erityisesti tukea Euroopan unionin radiotaajuuspolitiikan kehittämistä. Ryhmä muodostuu jäsenvaltioiden strategisesta taajuuspolitiikasta vastaavien tahojen edustajista. Suomesta ryhmään on nimetty jäsenet liikenne- ja viestintäministeriöstä sekä Liikenne- ja viestintävirastosta.

Vertaisarviointimenettelyssä jäsenvaltiot keskustelevat kansallisista verkkotoimilupien myöntämisessä noudattamistaan menettelyistä. Vertaisarviointimenettelyn tarkoituksena on muun muassa jakaa parhaita käytäntöjä. Vertaisarviointimenettely koskee direktiivin mukaan käyttöoikeuksien myöntämistä sellaisille yhdenmukaistetuille taajuusalueille, jotka on harmonisoitu langattoman laajakaistan käyttöön Euroopan unionissa.

Vertaisarviointimenettelyn tavoitteena on vapaaehtoisuuteen perustuen edistää radiotaajuuksien yhdenmukaisempaa käyttöä Euroopan unionissa. Vertaisarviointimenettely edistäisi parhaiden käytäntöjen vaihtoa jäsenvaltioiden välillä ja kansallisten toimilupamenettelyiden avoimuutta.

Radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevä ryhmä kutsuu kansallisen toimilupaviranomaisen pyynnöstä tai poikkeuksellisesti omasta aloitteestaan koolle vertaisarviointifoorumin tarkastelemaan jäsenvaltion kansallista toimenpide-ehdotusta. Vertaisarviointifoorumi järjestetään ennen kuin kansallinen viranomainen myöntää verkkotoimiluvat. Vertaisarviointimenettely ei ole kansallisen toimilupaprosessin muodollinen edellytys. Näkemysten vaihto muiden jäsenvaltioiden kanssa perustuisi käsittelyä pyytäneen toimivaltaisen viranomaisen, Suomen tapauksessa liikenne- ja viestintäministeriön, toimittamiin tietoihin toimenpide-ehdotuksestaan. Vertaisarviointifoorumi koostuu radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän jäsenistä.

Ehdotetun 1 momentin mukaan liikenne- ja viestintäministeriön olisi ilmoitettava Euroopan komission radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevälle ryhmälle Suomen tarkoituksesta myöntää lain 8 §:ssä tarkoitetussa menettelyssä verkkotoimilupa taajuusalueelle, joka on Euroopan unionissa yhdenmukaistettu matkaviestinverkkojen käyttöön. Tällaisia taajuusalueita ovat tällä hetkellä niin sanotut 700 megahertsiä, 800 megahertsiä, 900 megahertsiä, 1800 megahertsiä, 1500 megahertsiä, 2000 megahertsiä, 2600 megahertsiä, 3600 megahertsiä sekä 26 gigahertsiä. Suurimmalle osalle edellä mainituista taajuuksista on Suomessa myönnetty verkkotoimiluvat, jotka ovat voimassa vuoden 2033 loppuun saakka.

Liikenne- ja viestintäministeriön olisi ehdotetun 1 momentin mukaan samalla ilmoitettava, pyytääkö se ryhmää järjestämään vertaisarviointimenettelyn. Ehdotus vastaa direktiivin 35 artiklan 1 kohtaa. Mikäli vertaisarviointimenettely joko liikenne- ja viestintäministeriön pyynnöstä tai poikkeuksellisesti radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän aloitteesta järjestetään, liikenne- ja viestintäministeriön tulisi ehdotetun 2 momentin mukaan perustella, kuinka 1 momentissa tarkoitettu verkkotoimiluvan myöntäminen edistäisi Euroopan unionin yleisiä ja taajuuspoliittisia tavoitteita. Ehdotus vastaa direktiivin 35 artiklan 1 ja 4 kohtaa.

Direktiivin 35 artiklan mukaan radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevä ryhmä voi poikkeuksellisesti tehdä myös itse aloitteen vertaisarviointifoorumin koolle kutsumisesta, jos se katsoo, että kansallinen toimenpide-ehdotus rajoittaisi merkittävästi kansallisen viranomaisen mahdollisuutta saavuttaa teledirektiivissä säädetyt yleiset tavoitteet. Tällaisia tavoitteita ovat esimerkiksi taajuuksien tehokas käyttö, suuren kapasiteetin viestintäverkkojen käyttöoikeuden ja käyttöönoton edistäminen, radiotaajuuksien käyttöoikeuksien myöntämisen ennakoitavuus ja kilpailun edistäminen. Radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevä ryhmä määrittelee ja julkaisee objektiiviset edellytykset, joiden perusteella ryhmä voi poikkeuksellisesti kutsua vertaisarviointimenettelyn koolle. Vertaisarviointifoorumi järjestetään kerran kansallisen valmisteluprosessin aikana, jollei kansallinen toimilupaviranomainen pyydä foorumia kokoontumaan uudelleen.

Liikenne- ja viestintäministeriö voisi ehdotetun 2 momentin mukaan pyytää radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevältä ryhmältä lausunnon antamastaan selvityksestä. Ehdotettu momentti vastaa direktiivin 35 artiklan 4 ja 9 kohtaa.

Euroopan unionin yleisillä tavoitteilla sekä taajuuspoliittisilla tavoitteilla tarkoitettaisiin sitä, kuinka toimenpide-ehdotus edistää sisämarkkinoiden kehittämistä, palvelujen rajat ylittävää tarjoamista ja kilpailua, lisää hyötyjä kuluttajille, varmistaa radiotaajuuksien tehokkaan käytön ja taajuuksien käyttäjien investointiedellytykset.

8 §. *Verkkotoimiluvan myöntäminen*. Pykälään esitetään lisättäväksi uusi 3. momentti, jossa säädettäisiin yhteistyöstä muiden EU:n jäsenvaltioiden ja radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän kanssa. Momentti vastaisi direktiivin 37 artiklaa.

Ehdotetun 3 momentin mukaan valtioneuvosto voisi tehdä yhteistyötä Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja Euroopan komission radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän kanssa verkkotoimilupien myöntämistä valmistellessaan. Valtioneuvosto myöntäisi verkkotoimiluvan kuitenkin aina tämän lain 8, 10 ja 11 §:ssä säädetyn mukaisesti.

Direktiivin mukaan jäsenvaltioiden olisi voitava halutessaan harkita yhteisiä toimilupamenettelyjä. Kansallinen toimilupaviranomainen voisi esimerkiksi markkinoilla toimivien yritysten mahdollisesti osoittaman kiinnostuksen huomioon ottaen tehdä yhteistyötä tai sopia yhteisistä tavoitteista muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden kanssa.

Direktiivin mukaan kaksi tai useampi jäsenvaltio voisi tehdä yhteistyötä verkkotoimilupien myöntämiseksi esimerkiksi joko määrittelemällä yhdessä toimilupaprosessin yhteiset osatekijät tai tarvittaessa jopa tekemällä yhteistyötä toimilupaprosessissa.

Direktiivissä on kuvattu seikkoja, joita jäsenvaltiot voisivat yhteistyötä suunnitellessaan huomioida. Direktiivin mukaan kansalliset toimivaltaiset viranomaiset voisivat halutessaan esimerkiksi aloittaa kansalliset toimilupaprosessit yhteisen aikataulun mukaisesti. Taajuuksien myöntämiselle voitaisiin tarvittaessa myös määritellä yhteisiä menettelytapoja. Tarvittaessa voitaisiin määritellä yhteisiä tai keskenään vertailukelpoisia toimilupaehtoja. Direktiivin mukaan yhteisen prosessin pitäisi olla avoin muillekin jäsenvaltioille sen päättymiseen saakka.

Suomessa kaikkiin valtioneuvoston myöntämiin toimilupiin sekä niitä koskeviin menettelyihin ja toimilupien ehtoihin, myös sellaisiin toimilupiin, joiden myöntämisessä olisi mahdollisesti tehty yhteistyötä muiden jäsenvaltioiden kanssa, sovellettaisiin aina sähköisen viestinnän palveluista annetun lain säännöksiä. Ehdotetun yhteistyötä koskevan säännöksen soveltaminen on suomalaisten viestintämarkkinoiden erityispiirteiden vuoksi melko epätodennäköistä.

11 §. *Verkkotoimiluvan myöntäminen huutokaupalla.* Pykälää ehdotetaan kokonaisuudessaan muutettavaksi.

Ehdotettujen muutosten tarkoituksena olisi mahdollistaa sellainen taajuushuutokauppoja koskeva sääntely, joka selkeämmin mahdollistaisi erilaisten huutokauppamallien käyttämisen. Suomessa on toistaiseksi kaikissa taajuushuutokaupoissa käytetty sähköisellä järjestelmällä toteutettua, niin sanottua Simultaneous Multiround Auction –mallia, myöhemmin SMRA, eli nousevan hinnan ja yhtäaikaisten tarjousten huutokauppaa. SMRA –malli on yksi yleisimmistä usean tuotteen huutokaupoissa käytetyistä huutokauppamalleista ja siitä on myös erilaisia muunnoksia.

Euroopassa on viimeisen vuosikymmenen aikana käytetty taajuuksien huutokauppaamiseen muitakin huutokauppamalleja, kuten Combinatorial Clock Auction, myöhemmin CCA –malli. Toisin kuin SMRA –malli, sallii CCA –malli myös pakettitarjoukset ja se soveltuu paremmin huutokauppoihin, joissa myydään taajuuksia useilta taajuusalueilta. Toisin kuin SMRA –mallissa, CCA –mallissa voittaja ei maksa itse tekemäänsä tarjousta vaan voittonsa vaihtoehtoiskustannuksen. Kaksi muuta, hieman harvemmin käytettyä huutokauppamallia ovat Sealed Bid Combinatorial Auction ja Clock Auction erilaisine muunnoksineen.

Ehdotetun 1 momentin mukaan valtioneuvoston olisi myönnettävä 8 §:n 2 momentissa tarkoitettu toimilupa yritykselle tai yhteisölle, joka on tehnyt huutokaupassa voittavan tarjouksen taajuuskaistasta tai taajuuskaistaparista, jollei ole erityisen painavia perusteita epäillä toimiluvan myöntämisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta. Osassa yleisesti käytössä olevista huutokauppamalleista korkein tarjous ei ole voittava tarjous. Korkeimman tarjouksen sijaan toimilupa olisi näin ollen ehdotetun momentin mukaan myönnettävä voittavan tarjouksen tehneelle. Ehdotuksen tarkoituksena olisi joustavoittaa ja selkeyttää sääntelyä mahdollistamalla nykyistä useamman huutokauppamallin käyttö. Muilta osin momentti vastaisi voimassa olevaa säännöstä.

Pykälän 2 momentti vastaisi voimassaolevaa 2 momenttia. Momentin mukaan huutokaupan järjestää Liikenne- ja viestintävirasto. Huutokauppa tulee järjestää siten, että se on puolueeton, selkeä, avoin, syrjimätön sekä teknologia- ja palveluriippumaton.

Pykälän voimassaolevassa 3 momentissa on lueteltu yksittäistä huutokauppaa koskevat seikat, joista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Momenttiin lisättäisiin maininta tarjousten sitovuudesta. Muilta osin momentti vastaisi voimassa olevaa säännöstä. Ehdotetun 3 momentin mukaan myönnettävien taajuuskaistojen ja taajuuskaistaparien määrästä, yritystä ja yhteisöä kohden myönnettävien taajuuksien enimmäismäärästä, käytettävästä huutokauppamallista, tarjousten sitovuudesta sekä huutokaupattavien taajuuksien lähtöhinnasta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Muutoksella mahdollistettaisiin nykyistä useamman eri huutokauppamallin käyttäminen, kun kyseessä olevassa huutokaupassa voitaisiin soveltaa siihen tapauskohtaisesti tarkoituksenmukaisinta huutokauppamallia ottaen huomioon myönnettävien taajuuksien ominaisuudet. Esimerkiksi CCA –huutokauppamallissa kaikki tehdyt tarjoukset eivät ole sitovia.

Voimassa olevan pykälän 4 ja 6 momenteissa säädetään huutokauppamenettelyn eräistä yksityiskohdista, joista ei ole tarpeen säätää pykälässä ja jotka voisivat estää joidenkin huutokauppamallien käyttämisen.

Ehdotettu 4 momentti vastaisi voimassa olevaa 5 momenttia. Momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto julistaa huutokaupan päättyneeksi sen tarjouskierroksen jälkeen, jonka kuluessa yhdestäkään taajuuskaistaparista tai taajuuskaistasta ei enää ole tehty uusia tarjouksia.

12 §. *Tarkemmat määräykset huutokauppamenettelystä.* Pykälän 6 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että korkeimman tarjouksen sijasta määrättäisiin voittavasta tarjouksesta. Ehdotus liittyy ehdotettuun 11 §:n muutokseen, jonka tarkoituksena olisi selkeämmin mahdollistaa erilaisten huutokauppamallien käyttäminen. Se miten voittava tarjous huutokaupassa määritellään, riippuu käytettävästä huutokauppamallista.

14 §. *Huutokauppamenettelyn julkisuus.* Pykälän 1 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Momentin mukaan huutokauppaan ilmoittautuneen yrityksen ja yhteisön nimi ja muut ilmoittautumisen yhteydessä annetut tiedot eivät ole julkisia ennen huutokauppamenettelyn päättymistä. Kyseinen säännös on säädetty silloin kun taajuushuutokaupoista ei ollut vielä Suomessa juurikaan kokemusta. Salassapidon syynä pidettiin pääasiallisesti tavoitetta vähentää osallistujien välisen kielletyn yhteistyön riskiä.

Sääntelyn voimaantulon jälkeen Suomessa on järjestetty neljä taajuushuutokauppaa. Suomessa järjestettyjen taajuushuutokauppojen perusteella on ilmeistä, että säännöksen kaltainen poikkeaminen julkisuusperiaatteesta ei ole tarpeen. Suomalaisissa taajuushuutokaupoissa osallistujia on ollut rajallinen määrä ja suomalaisten viestintämarkkinoiden rakenteesta johtuen on helppo päätellä taajuushuutokauppoihin osallistuneet yritykset.

Osallistujia koskevien tietojen salassa pitäminen ei ole vaikuttanut Suomessa säännöksen alkuperäisten tavoitteiden toteutumiseen. Huutokauppaan osallistuvien tietojen käsitteleminen julkisuusperiaatteen mukaisesti lisäisi huutokauppojen avoimuutta ja läpinäkyvyyttä sekä todennäköisesti lisäisi niiden yleistä kiinnostavuutta. Säännöksen kumoaminen ei vaaranna taajuushuutokauppaan osallistuvien yritysten liiketoimintastrategian luottamuksellisuutta, koska pykälän 2 momentissa säädettäisiin edelleen huutokaupassa annettavien tarjousten salassapidosta.

16 §. *Verkkotoimiluvan ehdot.* Pykälää ehdotetaan kokonaisuudessaan muutettavaksi. Pykälän 1 momentti vastaisi voimassaolevaa 1 momenttia. Pykälän 1 momentin mukaan valtioneuvosto myöntää verkkotoimiluvan määräajaksi, enintään 20 vuodeksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Euroopan unionissa yhdenmukaistetuilla radiotaajuuksilla toimivalle matkaviestinverkolle myönnetyn verkkotoimiluvan voimassaolosta. Ehdotus vastaisi direktiivin 49 artiklan 2 kohtaa. Ehdotetun 2 momentin mukaan valtioneuvosto myöntäisi verkkotoimiluvan yhdenmukaistetuilla radiotaajuuksilla toimiville matkaviestinverkoille vähintään 15 vuodeksi. Yhdenmukaistettuja radiotaajuuksia on käsitelty edellä lain 3 §:ää koskevissa perusteluissa.

Säännöksen tavoitteena on direktiivin mukaan taajuuksien tehokkaan käytön ja yritysten investointi- ja innovointiedellytysten turvaaminen varmistamalla toimilupien riittävän pitkä kesto. Direktiivin mukaan toimiluvan keston tulisi olla riittävän pitkä, jotta tehdyt investoinnit voidaan kattaa.

Ehdotetun 2 momentin mukaan tällaisen verkkotoimiluvan voisi myöntää 15 vuotta lyhyemmäksi ajaksi rajatulle maantieteelliselle alueelle, jossa ei ole saatavilla nopeita langattomia laajakaistaverkkoja tai niiden tarjonta on rajallista. Lyhytaikaisemman toimiluvan voisi myöntää myös erityiseen lyhytaikaiseen hankkeeseen, Euroopan unionin yhdenmukaistetusta taajuusalueen käyttötarkoituksesta poikkeavaan vaihtoehtoiseen taajuuksien käyttöön tai sen varmistamiseksi, että verkkotoimilupien voimassaolo päättyy samanaikaisesti yhdellä tai useammalla taajuuskaistalla. Edellä mainitut 15 vuoden määräajasta poikkeamisen perusteet ovat direktiivissä säädetyn mukaisia.

Erityisen lyhytaikaisella hankkeella tarkoitettaisiin esimerkiksi tapahtumaa tai sen valmistelua tai tilapäistä verkkoa ennen rakenteilla olevan varsinaisen verkon valmistumista. Euroopan unionin vahvistamasta taajuusalueen yhdenmukaistetusta käytöstä poikkeavalla taajuuksien käytöllä tarkoitettaisiin taajuuksien vaihtoehtoista käyttöä, joka poikkeaa unionissa taajuuksille harmonisoidusta käyttötarkoituksesta.

Pykälän 3 momentti vastaisi voimassaolevaa 2 momenttia. Momentin mukaan verkkotoimiluvassa voidaan määritellä teleyrityksen maantieteellinen toimialue sekä verkon peittoalue.

Pykälän 4 momentti vastaisi pääosin voimassaolevaa 3 momenttia. Momentissa olisi uusi viides alakohta, jonka mukaan toimilupaan voidaan liittää ehtoja, joka koskevat matkaviestinverkon siirtoteknistä yhteysnopeutta. Ehdotetulla muutoksella voitaisiin varmistaa, että verkkotoimiluvan mukaisella verkon peittoalueella viestintäpalvelujen tarjoajan olisi mahdollista tarjota loppukäyttäjälle ainakin tiettyä yhteysnopeutta. Verkkoteknisellä yhteysnopeudella tarkoitettaisiin nopeutta, joka matkaviestinverkon tulee teknisesti kyetä siirtämään.

Valtioneuvosto voisi myöntämissään verkkotoimiluvissa näin ollen määrittää verkossa tarjottavan laajakaistan yhteysnopeuden eli nopeuden, jonka kyseessä olevan matkaviestinverkon tulisi teknisesti kyetä siirtämään. Yhteysnopeutta koskeva ehto vaikuttaisi käytännössä verkon tukiasematiheyteen ja verkon välityskykyyn. Ehdon asettamista harkitessa otettaisiin huomioon siitä aiheutuvat verkon rakentamis- ja ylläpitokustannukset. Ehto olisi mahdollista asettaa myös alueellisena vain sellaisille alueille, joissa verkon yhteysnopeuden sääntelylle olisi tarvetta esimerkiksi suuren käyttäjämäärän vuoksi.

Voimassaolevat verkkotoimiluvat sisältävät ehtoja verkon kattavuudesta, mutta eivät toistaiseksi ole sisältäneet ehtoja koskien verkon yhteysnopeutta. Verkon laatua koskevia vaatimuksia voisi asettaa toimiluvanhaltijalle myös momentin 1 alakohdan nojalla. Selvyyden vuoksi verkkoteknisestä yhteysnopeudesta ehdotetaan kuitenkin säädettäväksi omassa alakohdassaan.

Verkkotekniikkaa koskeva ehto velvoittaisi verkkotoimiluvan haltijaa silloin kun se rakentaa ja ylläpitää verkkotoimiluvan mukaista verkkoa toimiluvassa määrätyllä peittoalueella. Ehto ei koskisi palvelujaan verkossa tarjoavaa yritystä eikä velvoittaisi sitä tarjoamaan loppukäyttäjälle tiettyä yhteysnopeutta.

Ehdotetun 4 momentin 1 kohdan mukaan toimilupaan voitaisiin liittää 1 §:ssä säädettyjä tavoitteita edistäviä vaatimuksia. Momentin 2 kohdan mukaan toimilupaan voitaisiin liittää 243 §:ssä säädettyjä vaatimuksia tai 244 §:ssä tarkoitettuja Liikenne- ja viestintäviraston teknisiä määräyksiä täydentäviä ehtoja, jotka koskevat viestintäverkkojen teknisiä ominaisuuksia tai taajuuksien tehokasta käyttöä. Momentin 3 kohdan mukaan toimilupaan voitaisiin liittää ehtoja, jotka koskevat ohjelmistotoimiluvan haltijalle varattavan kapasiteetin määrää taikka ohjelmistoluvan haltijoiden yhteistyötä kapasiteetin jakoon tai sähköiseen ohjelmaoppaaseen liittyvissä kysymyksissä. Momentin 4 kohdan mukaan toimilupaan voitaisiin liittää lähetystekniikkaa tai lähetysten salaamista koskevia ehtoja. Momentin 5 kohdan mukaan toimilupaan voitaisiin liittää ehtoja, jotka koskevat toimiluvan haltijan velvollisuutta poistaa toiminnastaan muulle määräysten mukaiselle radioviestinnälle aiheutuvat häiriöt sekä näiden häiriöiden poistamisesta aiheutuvien kustannusten korvaamista. Uuden 6 kohdan mukaan toimilupaan voitaisiin liittää ehtoja, jotka koskevat matkaviestinverkkojen verkkoteknistä yhteysnopeutta peittoalueella.

Ehdotetun 5 momentin mukaan radiotaajuuksien yhteiskäyttöä ei saisi toimilupaehdolla estää. Radiotaajuuksien yhteiskäytöllä tarkoitettaisiin tilannetta, jossa useampi kuin yksi teleyritys tai radiolähettimen käyttäjä käyttää samalla maantieteellisellä alueella samoja taajuuksia. Yhteiskäytössä taajuuksia voidaan käyttää joko käyttäjien yhteisessä verkossa tai käyttäjien omissa

erillisissä verkoissa. Ehdotus vastaisi direktiivin 47 artiklan 2 kohtaa. Radiotaajuuksien yhteiskäyttö saattaa edistää taajuuksien tehokasta käyttöä ja verkkojen rakentamista etenkin harvaan asutuilla alueilla. Ehdotettu säännös ei kuitenkaan estäisi sitä, että toimilupaviranomainen sääntelisi yhteiskäyttöä eikä myöskään kilpailulainsäädännön soveltamista.

Pykälän 6 momentti vastaisi voimassaolevaa 4 momenttia. Momentin mukaan verkkotoimilupa, joka koskee verkkopalvelun tarjoamista maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa, voidaan myöntää sillä ehdolla, että toimiluvanhaltija omalta osaltaan huolehtii siitä, että Yleisradio Oy sekä tämän lain 22 §:ssä ja radio- ja televisiotoiminnasta annetun maakuntalain (Ålands författningssamling 2011:95) 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun ohjelmistotoimiluvan haltija saavat käytettäväkseen toiminnan harjoittamiseen tarvittavan kapasiteetin.

Pykälän 7 momentti vastaisi voimassaolevaa 5 momenttia. Momentin mukaan valtioneuvoston on edellä mainituilla toimilupaehdoilla huolehdittava siitä, että 6 momentissa mainitut televisio- ja radiotoiminnan harjoittajat saavat kaikissa tilanteissa käytettäväkseen toiminnan harjoittamiseen tarvittavan kapasiteetin.

17 a §. *Verkkotoimiluvan jatkaminen.* Lakiin lisättäisiin uusi 17 a §, jossa säädettäisiin verkkotoimiluvan voimassaolon jatkamisesta teledirektiivin 49 artiklan 2-4 kohdan mukaisesti. Säännöstä sovellettaisiin ainoastaan yhdenmukaistetuilla taajuuksilla toimivien matkaviestinverkkojen verkkotoimilupiin. Yhdenmukaistettuja taajuuksia on käsitelty edellä 3 §:n perusteluissa.

Ehdotetun 1 momentin mukaan viimeistään kaksi vuotta ennen 16 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyä verkkotoimiluvan voimassaolon päättymistä valtioneuvosto päättää voidaanko verkkotoimiluvan voimassaoloa jatkaa. Toimiluvanhaltijalle ja teleyrityksiä ja käyttäjiä edustaville tahoille olisi ennen päätöksen antamista varattava tilaisuus esittää lausuntonsa asiasta kolmen kuukauden kuluessa ehdotetun 310 §:n mukaisesti. Kyseessä olisi käytännössä verkkotoimiluvan jatkaminen siten, että ainoastaan verkkotoimiluvan toimilupakauden pituutta muutetaan. Muiden toimilupaehtojen osalta sovellettaisiin verkkotoimiluvan muuttamista tai uusimista koskevia 17 ja 17 b §:n säännöksiä.

Valtioneuvosto ottaisi verkkotoimiluvan jatkamista harkitessaan huomioon tavoitteen edistää pitkän aikavälin investointeja verkkoihin. Direktiivin mukaan verkkotoimiluvan haltijoille on taattava sääntelyn ennustettavuus vähintään 20 vuoden ajaksi investointiedellytysten osalta. Riittävät investointiedellytykset varmistettaisiin siten, että verkkotoimilupa olisi ehdotetun 16 §:n 2 momentin mukaisesti pääsääntöisesti voimassa vähintään 15 vuoden ajan ja toimilupaa jatkettaisiin ehdotetun 17 a §:n mukaisesti pääsääntöisesti vähintään viidellä vuodella, jos sille säädetyt edellytykset täyttyvät. Lain 16 §:n 1 momentissa säädetty 20 vuoden maksimikesto verkkotoimiluville ei estäisi verkkotoimiluvan jatkamista viidellä vuodella, vaikka jatkamisen vuoksi verkkotoimiluvan kokonaiskestoksi muodostuisikin yli 20 vuotta.

Valtioneuvoston olisi ehdotetun 2 momentin mukaan jatkettava verkkotoimiluvan voimassaoloa, jos valtioneuvostossa ei ole vireillä 19 §:ssä säädetty verkkotoimiluvan peruuttaminen tai Liikenne- ja viestintävirastossa ei ole vireillä 42 luvussa säädettyä valvontapäätösmenettelyä tai pakkokeinomenettelyä toimiluvanhaltijan 330 §:ssä tarkoitetun merkittävän tai toistuvan laiminlyönnin vuoksi. Verkkotoimiluvan voimassaolon jatkaminen ei saisi ehdotetun 2 momentin mukaan myöskään heikentää tämän lain 1 §:ssä säädettyjen tavoitteiden edistämistä tai heikentää yleisen edun vastaisesti ihmishengen turvaamiseen, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä maanpuolustukseen liittyvien tavoitteiden saavuttamista.

Lain 1 §:ssä säädetyillä tavoitteilla tarkoitettaisiin teledirektiivin 49 artiklan mukaisesti kilpailun edistämistä viestintämarkkinoilla, taajuuksien tehokkaan käytön edistämistä ja laadukkaiden ja nopeiden langattomien laajakaistayhteyksien sekä langattoman viestintäteknologian kehittämisen edistämistä kansallisesti ja Euroopan unionissa. Ihmishengen turvaamiseen, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä maanpuolustukseen liittyvien yleistä etua koskevien tavoitteiden saavuttamisella tarkoitettaisiin viranomaisten ja puolustusvoimien mahdollisesti tarvitseman taajuuskapasiteetin saatavuutta. Kyse on näin ollen valtioneuvoston tekemästä kokonaisharkinnasta, jossa se ottaa huomioon edellä mainittuja viestintäpoliittisia tavoitteita.

Jos 2 momentissa säädetyt edellytykset eivät täyttyisi ja valtioneuvosto ei jatkaisi teleyrityksen verkkotoimilupaa, sovellettaisiin lain 7 §:ää. Jos verkkotoimilupaa ei jatkettaisi, valtioneuvosto näin ollen julistaisi verkkotoimiluvan haettavaksi, jos se on taajuuksien teknisen ja tehokkaan käytön kannalta tarkoituksenmukaista.

17 b §. *Verkkotoimiluvan uusiminen*. Lakiin lisättäisiin uusi 17 b §, jossa säädettäisiin yhdenmukaistetuilla taajuuksilla toimivan matkaviestinverkon verkkotoimiluvan uusimisesta teledirektiivin 50 artiklan mukaisesti. Verkkotoimiluvan uusimisessa olisi kysymys uuden verkkotoimiluvan myöntämisestä samalle toimiluvanhaltijalle, jonka verkkotoimiluvan voimassaolo on päättymässä. Verkkotoimilupa voitaisiin myöntää julistamatta sitä avoimeen hakuun lain 7 §:n mukaisesti. Kaikkia verkkotoimiluvan ehtoja voitaisiin arvioida uudelleen verkkotoimiluvan uusimista arvioitaessa. Verkkotoimiluvan uusiminen eroaisi tältä osin verkkotoimiluvan jatkamisesta, jossa ehdotetun 17 a §:n mukaisesti pidennettäisiin vain verkkotoimiluvan voimassaoloaikaa.

Ehdotetun 1 momentin mukaan valtioneuvosto päättäisi kohtuullisessa ajassa tai verkkotoimiluvanhaltijan pyynnöstä aikaisintaan 5 vuotta ennen verkkotoimiluvan voimassaolon päättymistä, voidaanko yhdenmukaistetuilla taajuuksilla toimivalle matkaviestinverkolle myönnetty verkkotoimilupa uusia määräajaksi, jos uusimista ei ole verkkotoimilupaa myönnettäessä kielletty. Euroopan unionissa yhdenmukaistettuja taajuuksia on käsitelty edellä ehdotetun 3 §:n perusteluissa. Ehdotus vastaa direktiivin 50 artiklan 1 kohtaa.

Toimiluvan uusimisen arviointi tapahtuisi joko valtioneuvoston tai toimiluvanhaltijan aloitteesta. Päätös tulisi tehdä toimiluvanhaltijan kannalta kohtuullisessa ajassa, esimerkiksi vähintään vuotta ennen verkkotoimiluvan voimassaolon päättymistä.

Ehdotetun 310 §:n mukaan toimiluvanhaltijalle ja teleyrityksiä ja käyttäjiä edustaville tahoille olisi ennen päätöksen antamista varattava tilaisuus esittää lausuntonsa vähintään 30 päivän kuluessa. Verkkotoimilupaa ei luonnollisesti uusittaisi vastoin verkkotoimiluvanhaltijan tahtoa.

Verkkotoimiluvan uusimista arvioidessaan valtioneuvosto ottaisi huomioon muun muassa Euroopan unionin yleiset viestintäpoliittiset tavoitteet, tarpeen edistää kilpailua, taajuuksien tehokasta käyttöä ja häiriöttömyyttä sekä markkinoilla taajuuksille esiintyvän mahdollisen muun kysynnän sekä sen miten toimiluvanhaltija on noudattanut verkkotoimilupansa ehtoja.

Verkkotoimiluvan uusimista arvioidessaan valtioneuvosto ottaisi näin ollen huomioon, missä määrin uusiminen edistäisi sekä Euroopan unionin sääntelykehyksen, että kansallisten tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi tarkastelussa otettaisiin huomioon, kuinka toimiluvanhaltija on täyttänyt verkkotoimiluvan ehdot. Valtioneuvosto suorittaisi tarkoituksenmukaisuusharkinnan, jossa se tarkastelisi verkkotoimilupien uusimisen vaikutusta kilpailuun markkinoilla, taajuuksien tehokkaaseen käyttöön ja vakiintuneen toiminnan mahdollisesta keskeytymisestä loppukäyttäjille aiheutuviin haittoihin.

Euroopan unionin sääntelykehyksen tavoitteilla tarkoitetaan direktiivin mukaan muun muassa erittäin nopeiden laajakaistaverkkojen saatavuuden ja käyttöönoton sekä kilpailun edistämistä. Sillä tarkoitetaan myös radiotaajuuksien tehokkaan käytön varmistamista, sääntelyn ennustettavuutta, teknologianeutraliteettia, investointien ja innovointien edistämistä, kansallisten olosuhteiden huomioimista, häiriöiden estämistä sekä myöntämismenettelyjen avoimuutta, puolueettomuutta, läpinäkyvyyttä, syrjimättömyyttä ja oikeasuhtaisuutta.

Toimiluvat uusittaisiin aina määräajaksi. Säännöstä sovellettaisiin ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaisesti lain voimaantulon jälkeen myönnettyihin verkkotoimilupiin. Jos valtioneuvosto ei uusisi verkkotoimilupaa, sovellettaisiin lain 7 §:ää. Tällöin valtioneuvosto julistaisi verkkotoimiluvan haettavaksi, jos se on taajuuksien teknisen ja tehokkaan käytön kannalta tarkoituksenmukaista.

18 §. *Verkkotoimiluvan siirtäminen.* Pykälän 5 ja 6 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Pykälään ehdotetaan lisäksi lisättäväksi uusi 9 momentti. Ehdotukset vastaisivat teledirektiivin 51 artiklaa.

Pykälän 5 momenttiin ehdotetaan täsmennystä, jonka mukaan, jos määräysvalta muuttuu yrityskaupassa, joka on kilpailulain mukaan ilmoitettava Kilpailu- ja kuluttajavirastolle tai yrityskeskittymien valvonnasta annetun neuvoston asetuksen mukaan komissiolle, toimilupaviranomaisen päätös on annettava kahden kuukauden kuluessa siitä, kun yrityskauppaa koskeva asia on lainvoimaisesti ratkaistu. Ehdotetun muutoksen tarkoituksena on selkiyttää sitä, että toimilupaviranomaisen päätös annetaan myös ennakkopäätösten osalta vasta sitten, kun yrityskauppaa koskeva asia on lainvoimaisesti ratkaistu Kilpailu- ja kuluttajaviraston tai komission toimesta.

Pykälän 6 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että verkkotoimiluvan siirtäminen olisi direktiivin edellyttämällä tavalla pääsääntö ja toimiluvanhaltijan verkkotoimiluvan siirtoa koskevan pyynnön saisi hylätä vain tietyin säädetyin perustein. Säännös koskisi ainoastaan huutokauppamenettelyssä myönnettyjä verkkotoimilupia ja se olisi poikkeus pykälän 1 momentin pääsääntöön, jonka mukaan verkkotoimilupaa ei saa siirtää. Lisäksi toimilupaehtojen noudattaminen säädettäisiin direktiivin mukaisesti verkkotoimiluvan siirtämisen hyväksymisen edellytykseksi.

Koska verkkotoimiluvan siirto edellyttäisi edelleenkin valtioneuvoston hyväksynnän, olisi toimiluvanhaltijan ilmoitettava aina välittömästi valtioneuvostolle aikeistaan siirtää verkkotoimilupa.

Ehdotetun 6 momentin ensimmäisen kohdan mukaan valtioneuvoston olisi verkkotoimiluvan haltijan pyynnöstä siirrettävä 11 §:ssä säädetyssä huutokauppamenettelyssä myönnetty verkkotoimilupa, jos sillä ei ole erityisen painavia perusteita epäillä siirron estävän kilpailua tai vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta. Kohta vastaisi pääasiallisesti voimassa olevaa säännöstä.

Ehdotetun momentin toisen kohdan mukaan valtioneuvoston olisi verkkotoimiluvan haltijan pyynnöstä siirrettävä verkkotoimilupa, jos verkkotoimiluvan uusi haltija sitoutuu noudattamaan verkkotoimiluvan ehtoja sellaisenaan, eikä valtioneuvostolla olisi perusteita epäillä, ettei verkkotoimiluvan uusi haltija kykenisi niitä noudattamaan.

Valtioneuvoston päätöksenteon ajankohtaa koskeva säännös vastaisi edelleen voimassaolevaa lakia.

Ehdotetun 9 momentin mukaan valtioneuvoston olisi julkaistava tieto siirtokelpoisista eli huutokauppamenettelyssä myönnetyistä verkkotoimiluvista. Esimerkiksi liikenne- ja viestintäministeriön verkkosivuilla voitaisiin pitää ajantasaista luetteloa huutokauppamenettelyssä myönnetyistä verkkotoimiluvista.

20 §. *Taajuuksien käyttöoikeuden vuokraaminen*. Pykälän 1 momentti vastaisi voimassa olevaa säännöstä. Momentin mukaan toimiluvanhaltija, jonka toimilupa on myönnetty 8 §:n 2 momentissa tarkoitetussa huutokauppamenettelyssä, voi vuokrata käyttöoikeuden toimiluvassa tarkoitettuihin taajuuksiin toiselle yritykselle tai yhteisölle. Toimiluvan ja siihen liittyvän 39 §:ssä säädetyn radioluvan ja 44 §:ssä säädetyn taajuusvarauksen mukaisista velvoitteista vastaa kuitenkin edelleen toimiluvanhaltija.

Ehdotetun 2 momentin mukaan verkkotoimiluvassa tarkoitettujen taajuuksien vuokraamisen hyväksyminen olisi direktiivin edellyttämällä tavalla pääsääntö ja toimiluvanhaltijan taajuuksien vuokraamista koskevan pyynnön saisi hylätä vain tietyin säädetyin perustein. Koska taajuuksien vuokraaminen edellyttäisi edelleenkin viranomaisen hyväksynnän, olisi toimiluvanhaltijan ilmoitettava aina välittömästi valtioneuvostolle tai 4 momentissa säädetyissä tilanteissa Liikenne- ja viestintävirastolle aikeistaan vuokrata käyttöoikeus toimiluvassa tarkoitettuihin taajuuksiin toiselle yritykselle.

Ehdotetun 2 momentin mukaan valtioneuvoston olisi hyväksyttävä toimiluvanhaltijan hakemuksesta taajuuksien käyttöoikeuden vuokraaminen toiselle yritykselle, jos sillä ei ole erityisen painavia perusteita epäillä vuokraamisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta tai estävän kilpailua ja vuokralle antaja sitoutuu vastaamaan verkkotoimiluvan ehtojen noudattamisesta. Kansallista turvallisuutta koskeva peruste vastaisi voimassa olevaa säännöstä. Ehdotus vastaisi direktiivin 51 artiklaa.

Valtioneuvoston päätöksenteon ajankohtaa koskeva ehdotettu 3 momentti vastaisi voimassaolevaa säännöstä. Momentin mukaan valtioneuvoston on päätettävä hyväksymisestä kahden kuukauden kuluessa hakemuksen saapumisesta.

Ehdotetussa 4 momentissa säädettäisiin tilanteista, joissa taajuuksien vuokraamista koskevan päätöksen tekee valtioneuvoston sijasta Liikenne- ja viestintävirasto. Ehdotetun 4 momentin mukaan hyväksymisestä päättää Liikenne- ja viestintävirasto, jos taajuudet vuokrataan vähäisen paikallisen verkkopalvelun tarjoamiseen rajatulla alueella toimivassa matkaviestinverkossa. Muissa tapauksissa taajuuksien vuokraamisen hyväksyisi edelleen valtioneuvosto. Liikenne- ja viestintäviraston toimivalta hyväksyä taajuuksien vuokraus olisi siis rajattu tiettyihin tilanteisiin. Kyseessä ei olisi sellainen taajuuksien käyttöoikeuden vuokraaminen, jolla voisi olla esimerkiksi vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen tai kilpailutilanteeseen.

Vähäisellä paikallisella verkkopalvelulla tarkoitettaisiin sekä 6 §:n 4 momentissa tarkoitettua verkkopalvelua, että toimintaa jota voidaan harjoittaa lain 39 §:n mukaisesti radioluvan nojalla. Lain 6 §:n 4 momentissa säädetään rajaamattomalle käyttäjäpiirille tarjottavasta verkkopalvelusta, jota ei kuitenkaan tarjota suurelle käyttäjäryhmälle tai valtakunnallisesti, vaan rajatulla alueella melko vähäiselle määrälle käyttäjiä. Lain 39 §:n nojalla Liikenne- ja viestintävirasto voi myöntää radioluvan paikalliseen toimintaan, jossa verkon käyttäjien piiri on ennalta rajattu.

Ehdotetun 5 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston on hyväksyttävä käyttöoikeuden vuokraaminen 2 momentissa säädetyn mukaisesti. Liikenne- ja viestintäviraston on päätettävä hyväksymisestä kuukauden kuluessa hakemuksen saapumisesta tai siirrettävä asia valtioneuvoston käsiteltäväksi. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi näin ollen hyväksyä vuokraaminen

tilanteissa, joissa ei ole erityisen painavia perusteita epäillä vuokraamisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta tai estävän kilpailua ja vuokralle antaja sitoutuu vastaamaan verkkotoimiluvan ehtojen noudattamisesta. Jos hakemuksen hyväksymisellä voisi olla vaikutuksia kansalliseen turvallisuuteen tai kilpailuun markkinoilla, asian ratkaisee valtioneuvosto eli viraston tulisi siirtää asia valtioneuvoston käsiteltäväksi. Kansallisen turvallisuuden osalta toimivallanjako valtioneuvoston ja Liikenne- ja viestintäviraston välillä olisi näin ollen vastaava kuin ehdotetussa 40 §:ssä.

25 §. *Ohjelmistotoimiluvan myöntäminen.* Pykälässä luetellaan ne edellytykset, joiden vallitessa Liikenne- ja viestintäviraston tulee myöntää ohjelmistotoimilupa. Pykälän 1 momentin 3 kohdan muutoksella laajennettaisiin Liikenne- ja viestintäviraston oikeusharkintaa digitaalisten ohjelmistotoimilupien myöntämisessä siten, että ohjelmistotoimilupa myönnettäisiin lähtökohtaisesti hakijalle, jos säännöksessä jo edellettyjen seikkojen ohella ei myöskään ole ilmeistä syytä epäillä, että hakija rikkoo rikoslain 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohdan säännöksiä terroristisessa tarkoituksessa tehdystä julkisesta kehottamisesta rikokseen. Joukkoviestiminä televisio ja radio tarjoavat kanavan säännöksen mukaisten rikosten tekemiseen. Rikoslain 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohtaan liittyvän toimiluvan myöntämisedellytysten osalta merkityksellistä olisi, onko tuomioistuin aiemmin todennut hakijan syyllistyneen julkiseen kehottamiseen terroristiseen tekoon. Lisäyksellä saatetaan voimaan AVMS-direktiivin 6 artiklan 1 kohdan b alakohta.

26 §. *Ohjelmistotoimiluvan myöntäminen yleisen edun televisiotoimintaan.* Lain 26 §:n 3 momenttiin ehdotetaan uutta kohtaa 8. Ohjelmistotoimilupa olisi myönnettävä yleisen edun televisiotoimintaan, jos ohjelmiston päivittäinen lähetysaika olisi vähintään 8 tuntia digitaalisessa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa. Yleisen edun televisiotoiminnan harjoittajalta voidaan asemansa vuoksi edellyttää täysimittaisen televisio-ohjelmiston tarjoamista. Yleisen edun ohjelmistotoimiluvan nojalla lähetettävien ohjelmistojen tarkoituksena on turvata sananvapauden, moniarvoisen viestinnän ja televisiotarjonnan monipuolisuuden toteutumista ja näiden tavoitteiden saavuttamiseksi yleisen edun ohjelmiston tulee olla myös ajallisesti riittävän kattavaa ja laajaa ja palvella siten monenlaisia yleisöjä.

28 §. *Lyhytaikainen ohjelmistotoimilupa*. Pykälässä luetellaan ne edellytykset, joiden vallitessa Liikenne- ja viestintäviraston tulee myöntää ohjelmistotoimilupa lyhytaikaiseen televisio- ja radiotoimintaan digitaalisessa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa. Vastaavasti kuin on ehdotettu 25 §:n osalta, laajennettaisiin pykälän 1 momentin muutoksella Liikenne- ja viestintäviraston oikeusharkintaa digitaalisten lyhytaikaisten ohjelmistotoimilupien myöntämisessä siten, että ohjelmistotoimilupa myönnettäisiin lähtökohtaisesti hakijalle, jos ei ole ilmeistä syytä epäillä, että hakija rikkoo rikoslain 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohdan säännöksiä terroristisessa tarkoituksessa tehdystä julkisesta kehottamisesta rikokseen. Säännös vastaa AVMS-direktiivin 6 artiklan 1 kohdan b alakohtaa.

30 §. *Ohjelmistotoimiluvan siirtäminen.* Pykälään lisättäisiin uusi 6 momentti, jonka mukaan toimilupaviranomaisten toimivalta määräytyy lain 25 § 3 momentin mukaisesti. Jos ohjelmistotoimilupaa koskevalla ratkaisulla voi olla huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen, valtioneuvosto myöntää toimiluvan. Jos toimilupa-asia on siirretty valtioneuvoston ratkaistavaksi, valtioneuvoston tulee ratkaista asia kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asia on siirretty. Säännöstä muutettaisiin siten vastaamaan vallitsevaa käytäntöä toimilupaviranomaisten toimivallan osalta ja selkeytetään Liikenne- ja viestintäviraston ja valtioneuvoston välistä toimivaltaa määräysvallan muutoksia koskevien ratkaisujen osalta. Valtioneuvosto on ratkaissut sellaiset määräysvallan muutoksia koskevat ennakkopäätökset, joilla on katsottu olevan huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden kehitykseen. Valtioneuvoston määräysvallan muutosta koskevan ratkaisun määräaika alkaa siitä, kun hakemukset tarvittavine liitteineen

siirtyvät Liikenne- ja viestintävirastolta valtioneuvoston käsittelyyn. Valtioneuvosto pyytää ohjelmistotoimiluvan haltijalta hakemuksen täydennystä siirtopäivän jälkeen, mikäli se on asian käsittelyn kannalta tarpeellista.

Lisäksi pykälän 5 momenttiin ehdotetaan täsmennystä, jonka mukaan, jos määräysvalta muuttuu yrityskaupassa, joka on kilpailulain mukaan ilmoitettava Kilpailu- ja kuluttajavirastolle tai yrityskeskittymien valvonnasta annetun neuvoston asetuksen mukaan komissiolle, toimilupaviranomaisen päätös on annettava kahden kuukauden kuluessa siitä, kun yrityskauppaa koskeva asia on lainvoimaisesti ratkaistu. Muutoksella selkiytetään sitä, että toimilupaviranomaisen päätös annetaan myös ennakkopäätösten osalta vasta sitten, kun yrityskauppaa koskeva asia on lainvoimaisesti ratkaistu Kilpailu- ja kuluttajaviraston tai komission toimesta.

32 §. *Ohjelmistotoimiluvan peruuttaminen*. Pykälässä luetellaan ne edellytykset, joiden vallitessa Liikenne- ja viestintävirasto voi peruuttaa toimiluvan osaksi tai kokonaan. Pykälän 1 momentin 1 kohtaa ehdotetaan muutettavan siten, että lupa olisi mahdollista peruuttaa myös jos, ohjelmistotoimiluvan haltija on toistuvasti ja vakavasti rikkonut rikoslain 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohtaa, joka sisältää säännökset terroristisessa tarkoituksessa tehdystä julkisesta kehottamisesta rikokseen. Säännös vastaa AVMS-direktiivin 6 artiklan 1 kohdan b alakohtaa. Pykälään on lisäksi tehty kielenhuollollisia tarkennuksia.

36 §. *Ohjelmistotoimiluvan myöntäminen analogiseen radiotoimintaan.* Pykälässä luetellaan ne edellytykset, joiden vallitessa Liikenne- ja viestintäviraston tulee myöntää ohjelmistotoimilupa analogiseen radiotoimintaan. Säännöksen 1 momentin 3 kohtaan ehdotetaan tehtävän vastaava lisäys kuin 25 §:ään ja 28 §:ään eli ohjelmistotoimilupa olisi myönnettävä hakijalle, jos ei ole ilmeistä syytä epäillä, että hakija rikkoo rikoslain 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohdan säännöksiä terroristisessa tarkoituksessa tehdystä julkisesta kehottamisesta rikokseen.

39 §. *Radiolupa*. Pykälän 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Lisäksi pykälän 3 ja 7 momentteja ehdotetaan muutettavaksi.

Pykälän 2 momentissa säädetään radioluvan myöntämisen määräajoista. Määräajoista ehdotetaan säädettäväksi 39 §:n sijasta lain 40 §:ssä, jossa säädetään myös muista radioluvan myöntämiseen liittyvistä seikoista.

Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Pykälän 3 momentissa säädetään radiolähettimien luvasta vapauttamisen perusteista. Voimassa olevan momentin mukaan radiolähettimen hallussapitoon ja käyttöön ei tarvita radiolupaa, jos radiolähetin toimii ainoastaan Liikenne- ja viestintäviraston sille määräämällä yhteistaajuudella ja sen vaatimustenmukaisuus on varmistettu laissa säädetyllä tavalla.

Vaatimusta siitä, että radiolähetin saisi toimia ainoastaan sille määrätyillä yhteistaajuuksilla, on teknisesti vaikeaa soveltaa markkinoilla nykyisin saatavilla oleviin monitaajuuslaitteisiin, joihin lähettimen käyttäjä tai sen myyjä voi ohjelmoida sallitut käytettävät taajuudet. Momentin sanamuotoa ehdotetaan muutettavaksi siten, että radiolähettimen luvanvaraisuus riippuisi siitä, millä taajuuksilla käyttäjä lähetintä käyttää. Mikäli lähetintä käytettäisiin ainoastaan yhteistaajuudella, sen käyttö olisi luvasta vapaata. Mikäli lähetintä käytettäisiin myös muilla kuin yhteistaajuudella, sen käyttö olisi luvanvaraista. Ehdotetun 3 momentin mukaan radiolähettimen hallussapitoon ja käyttöön ei tarvita radiolupaa, jos radiolähetintä käytetään ainoastaan Liikenne- ja viestintäviraston sille määräämällä yhteistaajuudella ja sen vaatimustenmukaisuus on varmistettu tässä laissa säädetyllä tavalla.

Pykälän 7 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että ainoastaan sellaiset puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen käytössä olevat radiolähettimet, joita käytetään yksinomaan puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen käyttöön osoitetuilla taajuusalueilla, olisivat luvasta vapaita. Voimassaolevan säännöksen mukaan puolustusvoimat ja Rajavartiolaitos eivät tarvitse radiolupaa yksinomaan sotilaalliseen maanpuolustukseen tarkoitetun radiolähettimen hallussapitoon ja käyttöön. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että puolustusvoimat ja Rajavartiolaitos eivät tarvitse radiolupaa radiolähettimen hallussapitoon ja käyttöön, jos radiolähetintä käytetään ainoastaan Liikenne- ja viestintäviraston 96 §:n 1 momentin nojalla antamassa määräyksessä yksinomaan puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen käyttöön määrätyillä taajuusalueilla.

Ehdotetun muutoksen tarkoituksena on selventää tilanteita, joissa puolustusvoimat ja Rajavartiolaitos eivät tarvitse radiolupaa käytössään oleville radiolähettimille. Voimassa oleva säännös on todettu epäselväksi etenkin tilanteissa, joissa puolustusvoimat tai Rajavartiolaitos pitää hallussaan tai käyttää sellaisia radiolähettimiä, jotka ovat saman tyyppisiä kuin yleisesti muidenkin radiolaitteiden käyttäjillä. Sotilaalliseen maanpuolustukseen tarkoitetut radiolähettimet ja –järjestelmät voivat toimia myös sellaisilla taajuusalueilla, joita ei ole osoitettu ainoastaan puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen käyttöön ja joilla toimii myös muita taajuuksien käyttäjiä.

Taajuushallinnollisista syistä, taajuuksien häiriöttömän käytön turvaamiseksi, on ollut myös tarvetta ohjata puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen yksinomaan sotilaalliseen maanpuolustukseen tarkoitettujen radiolähettimien ja -järjestelmien käyttöä silloin, kun näitä käytetään muilla kuin heidän yksinomaisessa käytössään olevilla taajuusalueilla. Ohjaaminen on toteutettu myöntämällä puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen käyttämille radiolähettimille ja –järjestelmille lain 96 §:n nojalla taajuuksien käyttöoikeuksia. Tämä ohjaaminen olisi kuitenkin oikeudellisesti selkeää tehdä radioluvilla.

Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen radiolähettimien ja –järjestelmien kannalta ehdotettu menettely ei muuttaisi tilannetta nykyisestä tai velvoittaisi hakemaan taajuuksien käyttöoikeuksia nykyistä laajemmin. Käytännössä puolustusvoimille ja Rajavartiolaitokselle myönnettäisiin taajuuksien käyttöoikeuden sijaan radiolupa, joka oikeuttaisi puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen radiolähettimet tai –järjestelmät vastaavan taajuusalueen käyttöön radioluvan nojalla aikaisemmin käytetyn käyttöoikeuden sijasta. Nykytilannetta vastaavasti radioluvat olisivat myös myönnettävissä kaikille taajuusaluetta käyttäville radiolaitteille ja –järjestelmille yhdellä luvalla.

Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen radiolähettimet olisivat ehdotetun muutoksen jälkeenkin valtaosin vapautettu radioluvasta. Myönnettävien radiolupien salassapitoon sovellettaisiin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) säännöksiä. Näin ollen ehdotettu muutos ei aiheuttaisi myöskään muutoksia puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen radiolähettimien tietoturvallisuuteen. Myönnettävistä radioluvista ei myöskään perittäisi hallinnollisista taajuusmaksuista ja Liikenne- ja viestintäviraston taajuushallinnollisista suoritteista perittävistä muista maksuista annetussa Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksessa (1150/2018) tarkoitettua taajuusmaksua, vaan ainoastaan asetuksessa määritelty sotilaallisen radioviestinnän taajuushallintomaksu nykyistä vastaavasti, joten ehdotettu muutos ei lisäisi puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen kustannuksia.

40 §. *Radioluvan myöntäminen*. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi. Pykälän 1 momentti vastaisi voimassaolevaa 1 momenttia. Momentin mukaan radioluvan myöntää Liikenne- ja viestintävirasto. Hakemuksessa on esitettävä Liikenne- ja viestintäviraston pyytämät hakemuksen käsittelemiseksi tarpeelliset tiedot.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin radioluvan myöntämisen määräajoista. Säännös vastaisi voimassaolevan lain 39 §:n 2 momenttia. Asia sopii kuitenkin paremmin säädettäväksi 40 §:ssä, jossa säädetään muista radioluvan myöntämiseen liittyvistä seikoista.

Ehdotetun momentin mukaan radiolupa sähköisten viestintäpalvelujen käyttöön tarkoitetuille radiotaajuuksille olisi myönnettävä kuuden viikon kuluessa siitä, kun Liikenne- ja viestintävirasto on saanut kaikki asian ratkaisemiseksi tarpeelliset asiakirjat. Liikenne- ja viestintävirasto voisi pidentää kuuden viikon määräaikaa enintään kahdeksalla kuukaudella, jos se on hakumenettelyn tasapuolisuuden, kohtuullisuuden, selkeyden tai avoimuuden varmistamiseksi, hakemusten täydentämiseksi taikka muusta erityisestä syystä tarpeen. Määräajan pidentämisestä olisi ilmoitettava julkisesti.

Pykälän 3 momentti vastaisi pääosin voimassaolevaa 2 momenttia. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että tilanteisiin, joissa Liikenne- ja viestintäviraston sijasta valtioneuvosto myöntää radioluvan, lisättäisiin kansallisen turvallisuuden vaarantuminen. Voimassaolevan lain mukaan valtioneuvosto myöntää radioluvan Liikenne- ja viestintäviraston sijasta vain niissä tilanteissa, joissa radioluvan myöntämisellä voisi olla huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen.

Kansallisen turvallisuuden vaarantumisella tarkoitettaisiin esimerkiksi ihmisten henkeä tai terveyttä taikka yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja uhkaavaa toimintaa, vieraan valtion toimintaa, joka voi aiheuttaa vahinkoa Suomen kansainvälisille suhteille, taloudellisille tai muille tärkeille eduille taikka ulkomaalaista tiedustelutoimintaa. Kansallista turvallisuutta uhkaavalla toiminnalla tarkoitettaisiin lähtökohtaisesti toimintaa, joka ei ensisijaisesti kohdistu kehenkään yksilönä vaan yleisemmin yhteiskuntaan ja sen ihmisyhteisöön. Kansallisen turvallisuuden vaarantumiseen liittyvät tilanteet olisivat hyvin todennäköisesti erittäin harvinaisia. Niihin voi kuitenkin liittyä poliittista tai muuta yhteiskunnallisesti laajempaa harkintaa, joka edellyttäisi tarkoituksenmukaisuusharkintaan perustuvaa valtioneuvoston päätöstä. Kansallista turvallisuutta on käsitelty myös 41 §:ää koskevissa perusteluissa.

Ehdotetun 3 momentin mukaan, jos yksittäisen radioluvan myöntämisellä voi olla vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen, Liikenne- ja viestintäviraston on lupapäätöstä valmistellessaan kuultava liikenne- ja viestintäministeriötä ja toimittava yhteistyössä sen kanssa. Jos radioluvan myöntämisellä voisi olla huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen tai ilmeisesti kansalliseen turvallisuuteen, valtioneuvosto myöntäisi radioluvan.

Ehdotettu 4 momentti vastaisi voimassaolevaa 3 momenttia. Momentin mukaan radiolupa myönnetään enintään 10 vuodeksi kerrallaan. Edellä 6 §:ssä tarkoitetun toimilupaa edellyttävän teletoiminnan tarjoamiseen käytettävän radiolähettimen ja 22 §:ssä tarkoitetun digitaalisen televisio- ja radiotoiminnan ja 34 §:ssä tarkoitetun analogisen radiotoiminnan harjoittamiseen käytettävän radiolähettimen radiolupa myönnetään kuitenkin enintään 20 vuodeksi kerrallaan.

Ehdotettu 5 momenttia vastaisi voimassaolevaa 4 momenttia. Momentin mukaan lain 11 §:ssä tarkoitetussa huutokauppamenettelyssä toimiluvan saaneelle tai tällaisen toimiluvan siirron saajalle Liikenne- ja viestintävirasto myöntää radioluvan hakemuksesta sen jälkeen, kun toimiluvan haltija on suorittanut 287 §:ssä säädetyn toimilupamaksun ensimmäisen maksuerän.

Ehdotettu 6 momentti vastaisi voimassaolevaa 5 momenttia. Momentin mukaan radiolupa, joka myönnetään 34 §:n 2 momentissa tarkoitettuun enintään kolme kuukautta kestävään toimintaan, voidaan myöntää uudelleen samalle tai osittain samalle peittoalueelle ja samalle toiminnanharjoittajalle tai pääosin saman ohjelmiston tarjoamiseen aikaisintaan kahden kuukauden kuluttua

edellisen radioluvan päättymisestä. Mitä edellä säädetään, ei kuitenkaan koske toimintaa, joka on tilapäistä tai ei ole muusta syystä jatkuvaa tai säännöllistä.

Ehdotettu 7 momentti vastaisi voimassaolevaa 6 momenttia. Momentin mukaan radiolupa myönnetään 34 §:n 2 momentissa tarkoitettuun vähäiseen, rajatulla alueella harjoitettavaan radiotoimintaan enintään vuodeksi kerrallaan.

Ehdotettu 8 momentti vastaisi voimassaolevaa 7 momenttia. Momentin mukaan radiolupa 34 §:n 2 momentissa tarkoitettuun toimintaan on myönnettävä, jos ei ole ilmeistä syytä epäillä, että hakija rikkoo tätä lakia tai syyllistyy rikoslain 11 luvun 10 §:ssä tarkoitettuun kiihottamiseen kansanryhmää vastaan taikka 10 a §:ssä tarkoitettuun törkeään kiihottamiseen kansanryhmää vastaan.

41 §. *Radioluvan ja taajuusvarauksen myöntämisen edellytykset.* Pykälän 1 momentin 4 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi. Ehdotuksen mukaan radiolupa voitaisiin jättää myöntämättä myös tilanteessa, jossa on syytä epäillä radioluvan myöntämisen sitä hakeneelle taholle vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta. Kansallisen turvallisuuden käsitettä on käsitelty edellä 40 §:n perusteluissa.

Tällä hetkellä laissa ei ole säädetty lupaviranomaiselle mahdollisuutta arvioida radioluvan myöntämisen vaikutuksia kansalliseen turvallisuuteen. Yksittäinen radiolupaa koskeva asia ei voi nykyisen lainsäädännön nojalla myöskään kansalliseen turvallisuuteen liittyvien näkökohtien vuoksi siirtyä valtioneuvoston ratkaistavaksi. Tämän vuoksi edellä esitetään muutosta myös lain 40 §:ään.

Ehdotetun 4 kohdan mukaan radiolupa tai taajuusvaraus on myönnettävä, jos Liikenne- ja viestintävirastolla ei ole perusteltua syytä epäillä hakijan rikkovan radioviestintää koskevia säännöksiä, määräyksiä tai radiolupaan liitettyjä ehtoja tai vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta.

Muun muassa verkkotoimiluvan myöntämiseen, siirtämiseen ja taajuuksien vuokraamiseen liittyen voimassaolevassa laissa on jo säännöksiä, joissa valtioneuvoston myönteinen hallintopäätös edellyttää, ettei asia vaaranna ilmeisesti kansallista turvallisuutta. Säännösten tarkoituksena on ollut vastata turvallisuusympäristön muutoksiin myös viestintäverkkojen osalta.

Viestintäverkkojen varma ja turvallinen toiminta on tärkeää tietoyhteiskunnan elintärkeiden toimintojen kannalta. Myös muu kuin toimiluvanvaraiseen tele- ja digitaaliseen joukkoviestintään liittyvä radioviestintä voi olla tällaista merkittävää viestintää.

Tilanteet, joissa radioluvan myöntäminen voisi vaarantaa kansallista turvallisuutta, ovat erittäin harvinaisia. Kansallinen turvallisuus voisi vaarantua esimerkiksi silloin, jos radiolähetintä pitäisi hallussa yritys, jonka Suomen turvallisuusetujen vahingoittamistarkoituksesta olisi vahva epäilys. Kyse voisi olla esimerkiksi satelliittien maa-asemista tai tutkista.

42 §. *Lupaehdot.* Pykälän 2 momentti ehdotetaan muutettavaksi. Momentin mukaan suuren häiriöriskin aiheuttavan radiolähettimen lupaehdoissa voidaan määrätä, ettei lähetintä saa ottaa käyttöön, ennen kuin Liikenne- ja viestintävirasto on tarkastuksen perusteella hyväksynyt käyttöönoton. Liikenne- ja viestintävirasto määrää ne radiolähetinlajit, joiden katsotaan aiheuttavan suuren häiriöriskin, ja antaa tarkemmat määräykset niiden tarkastusmenettelystä, sekä lähettimien säätämisestä ja muista siihen verrattavista käyttöönoton hyväksymisen edellytyksistä.

Koska radiolaitteiden vaatimustenmukaisuus on radiolaitedirektiivillä (2014/53/EU) harmonisoitu, ei momentissa säädetty kansallinen ennakkotarkastusmenettely ole enää mahdollinen. Tämän vuoksi momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että suuren häiriöriskin radiolähettimen radioluvan ehdoissa ei enää voida määrätä ennakkotarkastusmenettelystä. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että lupaehdoissa voidaan määrätä, että radiolähetin on kuuden kuukauden kuluessa lähettimen käyttöönotosta tarkastettava luvanhaltijan hakemuksesta.

Säännös koskisi myös sellaisen suuren häiriöriskin lähettimen tarkistusta, jonka ominaisuuksia on muutettu luvan voimassaoloaikana. Kyseessä olisi erityinen tarkastamisvelvollisuus, eikä Liikenne- ja viestintäviraston valvontatehtävään kuuluva tarkastus. Suuren häiriöriskin lähettimien tarkastusmahdollisuus on tarpeellista säilyttää laissa, koska ne usein muodostuvat asemakohtaisesta laitekokonaisuudesta, joka on käyttöä varten säädettävä ja suunnattava määräysten ja radioluvan ehtojen mukaisesti. Luvanhaltija vastaa näistä toimista itse, jonka vuoksi liikenne- ja viestintäviraston on voitava tarkastaa tehdyt asetukset. Voimassa olevan sääntelyn mukaisissa tarkastuksissa asetuksissa on usein havaittu virheitä ja puutteita.

45 §. *Taajuusvarauksen myöntäminen.* Pykälän 2 ja 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto myöntää 6 §:ssä tarkoitetun verkkotoimiluvan ja 34 §:ssä tarkoitetun ohjelmistotoimiluvan haltijalle taajuusvarauksen toimiluvan voimaantulosta lukien ilman hakemusta. Momenttia esitetään muutettavaksi siten, että velvollisuus myöntää taajuusvaraus ilman hakemusta 34 §:ssä tarkoitetun ohjelmistotoimiluvan haltijalle analogisen radiotoiminnan harjoittamiseen poistetaan. Maininta analogisesta radiotoiminnasta tulisi näin ollen poistaa myös pykälän 3 momentista.

Taajuusvarauksella tarkoitetaan mahdollisuutta etukäteen varata tarvittavat taajuudet radiolähettimen tai radiojärjestelmän käyttöön. Radiolähettimen tai kokonaisen radiojärjestelmän hankkiminen sekä radiojärjestelmän suunnittelu ja toteuttaminen edellyttävät tietyissä tapauksissa ennen hankinnasta päättämistä varmaa ennakkotietoa taajuuksista, jotka Liikenne- ja viestintävirasto radioluvassa osoittaisi laitteen käyttöön.

Analogisessa radiotoiminnassa taajuusvaraukselle ei ole vastaavaa tarvetta, koska tarvittavat taajuudet käytännössä varataan toimiluvanhaltijan käyttöön myönnettäessä toimintaan tarvittava ohjelmistotoimilupa. Ohjelmistotoimiluvassa määrätään ne taajuuskokonaisuudet ja alueet, joilla toimiluvanhaltija on oikeutettu harjoittamaan analogista radiotoimintaa. Ohjelmistotoimiluvan lisäksi analogisen radiotoiminnan harjoittajalla tulee olla lain 39 §:ssä säädetty radiolupa toiminnassa käytettävän radiolähettimen tai radioaseman hallussapitoon ja käyttöön. Lain 41 §:n 3 momentin mukaan tällaista radiolupaa ei voida myöntää, jos hakijalla ei ole tarvittavaa ohjelmistotoimilupaa. Näin ollen radiolupa voidaan kyseessä oleville taajuuksille myöntää vain asianomaisen ohjelmistotoimiluvan haltijalle, eikä siksi tarvita erillistä taajuusvarausta radioaseman suunnittelua tai hankkimista varten.

Lisäksi muutettavaksi esitettävä voimassa oleva säännös on osoittautunut epätarkoituksenmukaiseksi radioluvista perittävien taajuushallinnollisten maksujen kannalta. Toimijoilta on jouduttu perimään lyhyellä aikavälillä maksu sekä taajuusvarauksesta että radioluvasta.

51 §. *Markkinamäärittely.* Ehdotettu pykälä koskee Liikenne- ja viestintäviraston tekemää markkinamäärittelyä. Pykälä vastaisi sisällöltään pääasiallisesti voimassaolevan lain 51 §:ää. Lain soveltamisen selkeyttämiseksi viittaus komission markkina-analyysia ja huomattavan markkinavoiman arviointia koskeviin suuntaviivoihin sekä komission suositukseen merkityksellisistä tuote- ja palvelumarkkinoista lisättäisiin pykälään. Ehdotetun momentin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston tulisi ottaa komission suuntaviivat ja suositus mahdollisimman tar-

kasti huomioon määritellessään merkityksellisiä hyödykemarkkinoita ja maantieteellisiä markkinoita. Lisäksi Liikenne- ja viestintäviraston olisi analysoitava markkinat, jotka eivät sisälly komission suositukseen, mutta joille on asetettu Suomessa tämän lain mukaisia velvollisuuksia aiempien 52 §:n mukaisten markkina-analyysien perusteella, sekä muita markkinoita, joilla on riittävät perusteet komission markkinasuosituksen mukaisen kolmen kriteerin testin täyttymiselle. Kolmen kriteerin testillä tarkoitetaan kriteeristöä, jonka täyttyessä markkinoita voidaan nimetä ennakkosääntelyn alaiseksi. Ensinnäkin tämä edellyttää, että markkinoilla on suuria ja pysyväisluonteisia esteitä markkinoille pääsylle. Toisen kriteerin mukaan markkinoiden rakenne ei ole omiaan johtamaan todelliseen kilpailuun. Kolmantena kriteerinä on, että yleisen kilpailuoikeuden soveltaminen ei yksin riittäisi korjaamaan näitä markkinahäiriöitä. Komission suosituksessa merkityksellisistä tuote- ja palvelumarkkinoista yksilöidään sähköisen viestinnän tuote- ja palvelumarkkinat, jotka ominaisuuksiensa perusteella saattavat edellyttää tämän lain mukaisten sääntelyvelvoitteiden asettamista 53 tai 54 §:n mukaisesti.

Komissio kuulee suositusta valmistellessaan kansallisia sääntelyviranomaisia sekä huomioi BERECin asiasta antaman lausunnon. Komissio sisällyttää tuote- ja palvelumarkkinat suositukseen, jos se katsoo, että markkinoille tulolle on suuria ja pysyväisluonteisia rakenteellisia, oikeudellisia tai sääntelyllisiä esteitä tai jos markkinarakenne ei ole omiaan johtamaan todelliseen kilpailuun merkityksellisellä aikavälillä, eikä pelkän kilpailulainsäädännön soveltaminen riitä korjaamaan todettuja markkinoiden häiriöitä.

Komissio tarkastelee suositusta uudelleen 21.12.2020 mennessä ja tämän jälkeen säännöllisin väliajoin. Lisäksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi tarvittaessa otettava huomioon 51 a §:n mukaisen maantieteellisen kartoituksen tulos. Pykälällä pannaan täytäntöön teledirektiivin 64 artiklan 3 kohta.

51 a §. *Viestintäverkkoja koskeva maantieteellinen kartoitus.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 51 a §, joka koskisi viestintäverkkoihin liittyviä maantieteellisiä kartoituksia ja ennusteita. Ehdotetun 1 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi tehtävä vähintään kolmen vuoden välein maantieteellinen kartoitus laajakaistaverkkojen kattavuudesta. Enimmäisaika maantieteellisten kartoitusten tekemisen välissä olisi teledirektiivin mukainen enimmäisaika, joka ei rajoittaisi viraston mahdollisuutta tehdä kartoituksia tätä useammin. Tällä hetkellä virasto kerää vuosittain tietoja esimerkiksi laajakaistan saatavuudesta, eikä pykälällä ole tarkoitus muuttaa nykykäytäntöä tältä osin. Jotta tietoja voidaan hyödyntää ehdotetussa pykälässä tarkoitettuihin tarkoituksiin, on tärkeää, että tiedot ovat mahdollisimman ajantasaisia. Esimerkiksi kolme vuotta vanhat tiedot eivät luultavasti olisi riittävän luotettavia esimerkiksi kulloinkin vallitsevaa markkinatilannetta analysoitaessa.

Teledirektiivin 22 artiklan 1 kohdan mukaan ensimmäinen maantieteellinen kartoitus olisi tehtävä viimeistään 21 päivänä joulukuuta 2023. Nykykäytännön mukaisesti Liikenne- ja viestintävirasto tekisi kuitenkin seuraavan kartoituksen jo ennen vuotta 2023. BEREC antaa suuntaviivat maantieteellisten kartoitusten ja ennusteiden johdonmukaisen soveltamisen edistämiseksi viimeistään 21.6.2020. Viraston tulee hyödyntää suuntaviivoja maantieteellistä kartoitusta laatiessaan. Säännöksen tavoitteena on mahdollistaa, että Liikenne- ja viestintävirastolla, muilla viranomaisilla sekä laajakaistayhteyksien käyttäjillä olisi riittävästi tietoa laajakaistan paikallisesta ja alueellisesta saatavuudesta sekä teleyrityksillä tietoa muiden teleyritysten yhteyksien tarjonnasta. Lisäksi tietojen kerääminen ja julkaiseminen todennäköisesti edistäisi investointeja muun muassa erittäin suuren kapasiteetin verkkoihin. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 22 artiklan 1 ja 7 kohta.

Ehdotetun 2 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi sisällyttää maantieteelliseen kartoitukseen ennusteen laajakaistaverkkojen kattavuudesta. Viraston laatiman ennusteen tulisi

sisältää erityisesti erittäin suuren kapasiteetin verkkoihin liittyvät investointisuunnitelmat sen määrittelemän ajanjakson aikana. Ennusteiden tulisi koskea enintään kolmen vuoden ajanjaksoja. Jos virasto päättäisi laatia ennusteen, olisi sen pyydettävä yrityksiltä ja muilta viranomaisilta asianmukaiset tiedot niiden suunnitelmista ottaa käyttöön uusia verkkoja sekä laajentaa tai parantaa olemassa olevia verkkojaan siltä osin kuin tällaisia tietoja on saatavilla ja ne voidaan toimittaa kohtuullisin toimin. Viraston tulisi ottaa huomioon ennustetta laatiessaan palveluntarjoajien investointiaikeet tietojen keräyshetkellä sekä telemarkkinoiden taloudelliset näkymät. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 22 artiklan 1 kohta.

Virasto voisi pyytää kartoitusten ja ennusteiden laatimista varten tarvittavat tiedot viranomaisten yleistä tiedonsaantia koskevan 315 §:n mukaisesti. Lisäksi 315 §:ään esitetään lisättäväksi Liikenne- ja viestintävirastolle valtuus antaa määräyksiä ehdotetun pykälän nojalla kerättävistä tiedoista.

Ehdotetun 3 momentin mukaan virasto voisi nimetä yksittäisiä ja tarkasti määriteltyjä alueita, joille ehdotetun 1 momentin mukaisesti kerättyjen tietojen ja mahdollisesti laaditun ennusteen mukaan ei suunnitella otettavan käyttöön erittäin suuren kapasiteetin verkkoa sillä ajanjaksolla, jonka ennuste kattaa. Liikenne- ja viestintävirasto voisi nimetä tällaisia alueita myös tilanteessa, jossa olemassa olevia verkkoja ei suunniteltaisi paranneltavan tai laajennettavan siten, että niiden suorituskyky nousisi vähintään 100 megabitttiä sekunnissa latausnopeuteen.

Viraston olisi julkaistava nämä alueet. Virasto voisi pyytää yrityksiä ja viranomaisia ilmoittamaan kohtuullisen ja riittävän määräajan puitteissa aikeistaan ottaa käyttöön erittäin suuren kapasiteetin verkkoja tällaisilla nimetyillä alueilla. Jos joku yritys tai viranomainen kyseisen pyynnön perusteella ilmoittaa tällaisista aikomuksistaan, Liikenne- ja viestintävirasto voisi velvoittaa muita yrityksiä ilmoittamaan vastaavista aikeistaan tai aikeistaan tehdä olemassa olevaan verkkoon merkittäviä parannuksia tai laajennuksia, joilla verkon suorituskyky nostetaan vähintään 100 megabititiä sekunnissa latausnopeuteen, nimetyllä alueella. Viraston olisi ilmoitettava kiinnostuksensa ilmaisseelle yritykselle, onko alueella olemassa tai todennäköisesti tulossa viestintäverkko. Viraston olisi ilmoitettava olemassa olevasta tai todennäköisesti tulevasta verkosta riippumatta siitä, onko verkon latausnopeus yli tai alle 100 megabittiä sekunnissa.

Viraston olisi noudatettava tehokasta, puolueetonta, avointa ja syrjimätöntä menettelyä. Teledirektiivin mukaan menettely loisi avoimuutta toimijoille, jotka ovat ilmaisseet kiinnostuksensa erittäin suuren kapasiteetin verkkojen käyttöönottoon, sillä ne pystyisivät arvioimaan todennäköisen kilpailun kyseisillä alueilla. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 22 artiklan 2–4 kohta.

Ehdotetun 4 momentin mukaan viranomaisten on otettava huomioon maantieteellisen kartoituksen ja ennusteen tulokset sekä nimetyt alueet laatiessaan kansallisia laajakaistasuunnitelmia, myöntäessään julkista tukea laajakaistaverkkojen rakentamiseen, asettaessaan verkkotoimilupien peittovelvoitteita sekä tarkastaessaan yleispalveluvelvollisuuden soveltamisalaan kuuluvien palveluiden saatavuutta.

Momentti esitetään kirjoitettavaksi siten, että se koskisi kaikkia viranomaisia, jotka hoitavat siinä lueteltuja tehtäviä sen sijasta, että momentissa nimenomaisesti mainittaisiin kyseiset viranomaistahot. Tämä mahdollistaisi momentin soveltamisen muuttamattomana myös tilanteessa, jossa julkista tukea myöntävät viranomaiset vaihtuvat. Laissa säädettyjen tehtävien lisäksi viranomaiset voivat muilta osin päättää, missä tehtävissään ne hyödyntäisivät tämän pykälän mukaisia tietoja. Lain 318 §:ssä säädetään, millä edellytyksin Liikenne- ja viestintävirasto voisi luovuttaa ehdotetun pykälän nojalla kerättyjä tietoja muille viranomaisille sekä komissiolle. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 22 artiklan 5 kohta.

52 §. *Markkina-analyysi ja päätös huomattavasta markkinavoimasta.* Ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiin Liikenne- ja viestintäviraston tekemistä markkina-analyyseista. Pykälän voimassaolevan 1 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston on kilpailutilanteen selvittämiseksi tehtävä merkityksellisistä tukku- ja vähittäismarkkinoista säännöllisin väliajoin markkina-analyysi. Säännöllisin väliajoin tehtävät markkina-analyysit antavat Liikenne- ja viestintävirastolle mahdollisuuden reagoida markkinoilla tapahtuviin muutoksiin. Lisäksi etukäteen asetettu aikataulu antaa markkinatoimijoille varmuutta sääntelyolosuhteiden osalta. Ehdotetun momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto tekisi jatkossakin markkina-analyysit säännöllisin väliajoin. Teledirektiivin vuoksi markkina-analyysisykliä ehdotetaan kuitenkin muutettavaksi. Jatkossa Liikenne- ja viestintäviraston olisi tehtävä markkina-analyysi viimeistään kolmen vuoden kuluttua komission antamasta markkinasuosituksesta, jos kyseessä ovat aiemmin määrittelemättömät markkinat ja vähintään viiden vuoden välein, jos kyseessä ovat jo aiemmin määritellyt markkinat. Viiden vuoden määräaikaa voitaisiin pidentää enintään vuodella, jos Liikenne- ja viestintävirasto pyytäisi sitä komissiolta vähintään neljä kuukautta ennen määräajan päättymistä, eikä komissio kieltäisi sitä kuukauden kuluessa pyynnöstä.

Tätä aikataulua sovellettaisiin sillä edellytyksellä, ettei markkinaolosuhteissa tapahtuisi sellaisia muutoksia, jotka edellyttäisivät uutta markkina-analyysia nopeammalla aikataululla. Direktiivin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston katsotaan noudattaneen viiden vuoden määräaikaa, jos se vähintään joka viides vuosi tekee komissiolle ilmoituksen, johon sisältyy uusi arvio markkinoiden määrittelystä ja huomattavasta markkinavoimasta. Lisäksi momenttiin lisättäisiin viittaus komission markkina-analyysia ja huomattavan markkinavoiman arviointia koskeviin suuntaviivoihin, jotka Liikenne- ja viestintäviraston olisi otettava mahdollisimman tarkasti huomioon markkina-analyysia tehdessään. Lisäys ei muuttaisi nykytilaa, sillä Liikenne- ja viestintävirasto huomioi suuntaviivat jo nykyään markkina-analyysia tehdessään. Viittauksen lisääminen lakiin selkeyttäisi kuitenkin säännöksen soveltamista. Liikenne- ja viestintävirasto voi tarvittaessa tehdä 308 §:n mukaisesti yhteistyötä Kilpailu- ja kuluttajaviraston kanssa markkina-analyysia laatiessaan. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 67 artiklan 1 ja 5 kohta.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan Liikenne- ja viestintävirastolla olisi mahdollisuus pyytää BERECiltä apua markkina-analyysin tekemiseen, siinä tapauksessa, että Liikenne- ja viestintävirasto katsoisi, ettei se pysty tekemään markkina-analyysia 1 momentin mukaisessa aikataulussa. BEREC voisi antaa tällaista apua esimerkiksi muodostamalla asiaa käsittelevän työryhmän, joka koostuisi muiden kansallisten sääntelyviranomaisten edustajista. Jos Liikenne- ja viestintävirasto saisi BERECiltä apua markkina-analyysin valmistelussa, Liikenne- ja viestintäviraston olisi ilmoitettava toimenpide-ehdotuksensa komissiolle 82 §:n mukaisesti kuuden kuukauden kuluessa 1 momentissa tarkoitetusta aikarajasta. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 67 artiklan 6 kohta.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin uusista edellytyksistä, joiden tulee täyttyä, jotta Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa kyseisillä markkinoilla huomattavan markkinavoiman aseman perusteella velvollisuuksia. Edellytysten mukaan velvollisuuksia voisi asettaa, jos kyseisille markkinoille tulolle olisi suuria ja pysyväisluonteisia rakenteellisia, oikeudellisia tai sääntelyllisiä esteitä, markkinarakenne ei olisi omiaan johtamaan todelliseen kilpailuun merkityksellisellä aikavälillä eikä pelkän kilpailulainsäädännön soveltaminen riittäisi korjaamaan markkinoiden häiriöitä. Kaikkien edellytysten on täytyttävä, jotta huomattavaan markkinavoimaan liittyviä velvollisuuksia olisi mahdollista asettaa. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi huomioida markkinoille pääsyn esteiden taustalla olevan infrastruktuuripohjaisen ja muun kilpailun tila, kun se arvioi, onko markkinarakenne omiaan johtamaan todelliseen kilpailuun. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 67 artiklan 1 ja 3 kohta.

Ehdotetun 4 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston tulisi katsoa, että 3 momentissa tarkoitetut edellytykset täyttyvät automaattisesti, jos tarkastellut markkinat sisältyvät komission suositukseen merkityksellisistä tuote- ja palvelumarkkinoista luetelluilla markkinoilla, jollei se erikseen toteaisi, ettei yksi tai useampi 3 momentissa tarkoitetuista edellytyksistä täyty. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 67 artiklan 1 ja 3 kohta.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 momentti, jonka mukaan Liikenne- ja viestintäviraston tulisi arvioida markkinoita ennakoivasta näkökulmasta, kun se tekee markkina-analyysia. Arvio tulisi perustaa sellaiseen lähtötilanteeseen, jossa markkinoita ei olisi lainkaan säädelty. Mikäli markkinoiden toimivuutta arvioitaisiin perustuen tilanteeseen, jossa markkinoille on asetettu huomattavan markkinavoiman sääntelyä, olisivat markkina-analyysin johtopäätökset kilpailuongelmista epäluotettavia. Momenttiin sisällytettäisiin nelikohtainen lista asioista, joita Liikenne- ja viestintäviraston tulisi arviointia tehdessään huomioida. Ensinnäkin Liikenne- ja viestintäviraston tulisi huomioida sellaiset markkinoiden kehityssuunnat, jotka vaikuttavat tosiasiallisen kilpailun syntymiseen. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi myös huomioida kaikki asiaan vaikuttavat tukku- ja vähittäismyyntitason kilpailunrajoitukset riippumatta siitä, ovatko tällaiset rajoitukset osa merkityksellisiä markkinoita. Myös muut merkityksellisille markkinoille tai niihin läheisesti liittyville vähittäismarkkinoille asetetut sääntelyt tai toimenpiteet tulisi huomioida markkina-analyysissa. Toimenpiteet voisivat olla esimerkiksi 55 §:ssä tarkoitettuja muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavia velvollisuuksia sekä verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja -käytöstä annetun lain (276/2016) mukaisia velvollisuuksia.

Lisäksi Liikenne- ja viestintäviraston tulisi huomioida muille merkityksellisille markkinoille huomattavan markkinavoiman perusteella asetetut velvollisuudet. Jos tässä momentissa tarkoitetuilla seikoilla ei Liikenne- ja viestintäviraston mukaan voisi perustella huomattavaan markkinavoimaan liittyvien velvollisuuksien asettamista, ei tällaisia velvollisuuksia saisi asettaa. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 67 artiklan 2 ja 3 kohta.

Ehdotettu 6 momentti koskisi BERECin tekemää analyysia valtioiden rajat ylittävistä markkinoista. Momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan jäsenvaltion eli ETA-valtion kanssa pyytää yhteistyöelintä tekemään tällaisen analyysin. Analyysi pitäisi tehdä myös komission pyynnöstä. Pyyntö pitäisi perustella ja sen tueksi pitäisi osoittaa näyttöä analyysin tarpeellisuudesta. Analyysin tekemisen jälkeen komissio voi hyväksyä päätöksiä, joissa määritellään valtioiden rajat ylittävät markkinat kilpailulainsäädännön periaatteiden mukaisesti. Komission on päätöstä antaessaan otettava huomioon BERECin analyysi mahdollisimman tarkasti huomioon ja kuultava sidosryhmiä. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 65 artiklan 1 kohta.

Ehdotettu 7 momentti vastaisi osittain sisällöltään voimassaolevaa 52 §:n 2 momenttia, jossa säädetään Liikenne- ja viestintäviraston mahdollisuudesta tehdä markkina-analyysi yhteistyössä toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa, jos kyse on valtion rajat ylitettävistä markkinoista. Momenttia ei tältä osin esitetä muutettavaksi, mutta siinä täsmennettäisiin, että markkina-analyysin lisäksi Liikenne- ja viestintäviraston olisi tehtävä yhteen sovitetusti toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa päätös huomattavan markkinavoiman perusteella 53, 53 a tai 54 §:n mukaisesti asetettavista, muutettavista tai poistettavista velvollisuuksista.

Lisäksi Liikenne- ja viestintäviraston olisi mahdollista toimia näin myös tilanteessa, jossa komissio ei ole antanut valtioiden rajat ylittävistä markkinoista päätöstä, mutta maiden markkinaolot muutoin ovat riittävän yhtenäiset. Markkinaolojen tulisi olla siten riittävän yhdenmukaiset, että velvollisuuksien asettaminen koordinoidusti voisi hyödyttää. Markkinaolot voivat olla

yhdenmukaiset esimerkiksi samanlaisten kustannusten, markkinarakenteen tai teleyritysten osalta taikka jos markkinoilla on rajat ylittävää kysyntää.

Lisäksi pykälätekstiin nostettaisiin viittaus komission markkina-analyysia ja huomattavan markkinavoiman arviointia koskeviin suuntaviivoihin, jotka Liikenne- ja viestintäviraston ja toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen olisi otettava mahdollisimman tarkasti huomioon. Jos Liikenne- ja viestintävirasto tekee markkinamäärittelyn tai asettaa huomattavaan markkinavoimaan liittyvät velvollisuudet yhteensovitetusti toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa, tulee sen myös kuulla komissiota ja BERECiä 82 ja 83 §:n mukaisesti yhteensovitetusti toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa.

Pykälään esitetään lisättäväksi uusi 8 momentti, jossa säädettäisiin valtioiden rajat ylittävän kysynnän määrittelemisestä. Valtion rajat ylittävää kysyntää voisi ilmetä esimerkiksi tilanteessa, jossa loppukäyttäjän toimipaikat sijaitsevat useassa eri jäsenvaltiossa tai muussa tilanteessa, jossa yhdeltä tai useammalta loppukäyttäjältä ilmenisi rajat ylittävää kysyntää, mutta markkinat olisi määritelty ainoastaan kansallisesti tai alueellisesti. Ehdotetun momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi yhdessä toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa pyytää BERECiä tekemään analyysin mahdollisesta valtioiden rajat ylittävästä loppukäyttäjien kysynnästä. Myös komissio tai markkinatoimijat voisivat tehdä vastaavan pyynnön. Pyyntö olisi mahdollista tehdä, jos pyynnön tekijä on havainnut vakavia ongelmia kysyntään vastaamisessa 51 §:ssä tarkoitetussa komission suosituksessa luetelluilla markkinoilla. Pyynnön tueksi olisi esitettävä perustelut ja riittävästi näyttöä. Tällaisen pyynnön saatuaan BERECin olisi tehtävä analyysi valtioiden rajat ylittävästä loppukäyttäjien sellaisten tuotteiden ja palvelujen kysynnästä, joita tarjotaan yhdellä tai useammalla komission suosituksessa luetelluilla markkinoilla. Analyysi voisi koskea lisäksi sellaisia tuotteita ja palveluita, joita tarjotaan eri ETA-valtioissa eri tavoin määritellyillä markkinoilla, jos nämä tuotteet ja palvelut ovat korvattavissa jollain suosituksessa luetelluilla markkinoilla toimitettavilla tuotteilla ja palveluilla.

BERECin tekemä analyysi ei rajoittaisi Liikenne- ja viestintäviraston mahdollisuutta tehdä 7 momentissa tarkoitetulla tavalla markkina-analyysi yhteensovitetusti toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa tai 51 §:ssä tarkoitettua markkinamäärittelyä. Jos BEREC antaa analyysin perusteella suuntaviivoja yhteisistä lähestymistavoista, Liikenne- ja viestintäviraston olisi otettava ne mahdollisimman tarkasti huomioon 53, 53 a ja 54 §:ssä tarkoitettuja velvollisuuksia asettaessaan.

BEREC voi antaa suuntaviivoja, jos se katsoo, että valtioiden rajat ylittävä kysyntä on merkittävää, mutta siihen ei pystytä riittävällä tavalla vastaamaan. Suuntaviivoilla vahvistetaan yhteiset lähestymistavat, joiden pohjalta kansalliset sääntelyviranomaiset voivat vastata määriteltyyn valtioiden rajat ylittävään kysyntään. Suuntaviivoissa voidaan esimerkiksi antaa ohjeistus sellaisten tukkumarkkinoiden käyttöoikeustuotteiden teknisten eritelmien yhdenmukaistamiselle, jolla olisi mahdollista vastata kyseiseen määriteltyyn rajat ylittävään kysyntään. BERECin tulee kuulla sidosryhmiä ja toimia yhteistyössä komission kanssa suuntaviivoja antaessaan. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 66 artikla.

Ehdotetussa 9 momentissa säädettäisiin Liikenne- ja viestintäviraston päätöksestä määrätä yritys huomattavan markkinavoiman yritykseksi. Momentti vastaisi sisällöltään pääosin voimassaolevaa 3 momenttia. Lain selkeyttämisen vuoksi viittaus komission markkina-analyysia ja huomattavan markkinavoiman arviointia koskeviin suuntaviivoihin lisättäisiin momenttiin. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi soveltaa komission laatimia suuntaviivoja arvioidessaan kilpailun toimivuutta tietyillä markkinoilla sekä yritysten markkina-aseman merkittävyyttä. Komission laatimissa suuntaviivoissa käsiteltäisiin nykyisten markkinoiden lisäksi kehittymässä

olevien uusien markkinoiden arviointia. Komissio kuulee BERECiä suuntaviivoja valmistellessaan sekä tarkastelee suuntaviivoja säännöllisin väliajoin ottaen huomioon Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön, taloustieteellisen ajattelun sekä kokemukset markkinoilta.

Lisäksi voimassaolevasta 3 momentista erotettaisiin läheisiä markkinoita koskeva säännös uudeksi 10 momentiksi. Jatkossa merkityksellisten markkinoiden läheisessä yhteydessä oleville markkinoille voisi asettaa vain tiettyjä 8–10 momentissa tarkoitettuja velvollisuuksia, joten mahdollisuus asettaa velvollisuuksia merkityksellisten markkinoiden kanssa läheisessä yhteydessä oleville markkinoille olisi lain soveltamisen selkeyttämiseksi tarkoituksenmukaista siirtää omaan momenttiinsa. Ehdotetuilla 9 ja 10 momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 63 artikla ja 67 artiklan 4 kohta.

Ehdotetussa 11 momentissa säädettäisiin tilanteista, joissa Liikenne- ja viestintäviraston pitäisi muuttaa tai peruuttaa huomattavaa markkinavoimaa koskeva päätös. Momentti vastaisi pääasiallisesti pykälän voimassaolevaa 5 momenttia. Ehdotetun lisäyksen mukaan huomattavan markkinavoiman asema olisi poistettava tilanteessa, jossa 3–5 momentissa säädetyt edellytykset eivät täyttyisi. Aiemmin Liikenne- ja viestintävirastolla on ollut velvollisuus poistaa huomattavan markkinavoiman asema ainoastaan tilanteessa, jossa yrityksellä ei enää ole huomattavaa markkinavoimaa. Liikenne- ja viestintävirastolle annettaisiin toimivalta varmistaa, että huomattavan markkinavoiman yritys ilmoittaisi asianmukaisesti velvollisuuksiensa poistamisesta niille osapuolille, joita velvollisuuksien poistaminen koskee. Tämän varmistamiseksi Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa määräajan ilmoituksen tekemiselle sekä vahvistaa siihen liittyviä erityisedellytyksiä ja irtisanomisaikoja. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi edellytyksiä määritellessään ottaa huomioon mahdollisuuksien mukaan käyttöoikeuden tarjoajien ja hakijoiden väliset sopimukset, joita on tehty asetettujen velvollisuuksien perusteella. Tällaiset sopimukset saattavat sisältää irtisanomisaikoja tai muita ehtoja, joilla turvataan käyttöoikeuden hakijan oikeuksia tietyksi ajaksi. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi lisäksi huomioida markkinatoimijoiden tosiasialliset mahdollisuudet tarttua mahdollisiin kaupallisiin tukkutason käyttöoikeutta tai yhteisinvestointeja koskeviin tarjouksiin. Myös aikaisempien sopimusten valvonnan laajuus ja ajoitus irtisanomisajan alettua tulisi huomioida Liikenne- ja viestintäviraston asettamissa siirtymäjärjestelyissä. Lisäksi momentissa korjattaisiin pykäläviittaukset vastaamaan esityksessä ehdotettuja muita muutoksia. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 67 artiklan 3 kohta.

53 §. *Tukkumarkkinoilla huomatavan markkinavoiman yritykselle asetettavat velvollisuudet.* Ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiin Liikenne- ja viestintäviraston toimivallasta asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle tässä laissa tarkoitettuja velvollisuuksia. Toimivalta velvollisuksien asettamiseen vastaa teledirektiivin 68 mukaisia mahdollisuuksia velvollisuuksien asettamiseen Teledirektiivin 68 artiklan 3 kohdan mukaan kansalliset sääntelyviranomaiset voivat asettaa muita kuin teledirektiivin mukaisia käyttöoikeusvelvollisuuksia ainoastaan poikkeuksellisissa tilanteissa komission suostumuksella. Momentti vastaisi pykälän voimassaolevaa 1 momenttia, mutta sen sanamuotoa yhdenmukaistettaisiin muuta huomattavaa markkinavoimaa koskevien säännösten kanssa vaihtamalla sana velvoite velvollisuuteen. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 67 artiklan 4 kohta ja 68 artiklan 2–4 kohta.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti. Säännös koskisi sellaisia huomattavan markkinavoiman yrityksiä, joiden huomattavan markkinavoiman on katsottu lain 52 §:n 10 momentin mukaisesti ulottuvan merkityksellisten markkinoiden läheisessä yhteydessä oleville markkinoille. Säännöksellä rajoitettaisiin niitä velvollisuuksia, joita läheisessä yhteydessä oleville markkinoille voitaisiin asettaa, sillä säännöksen mukaan voitaisiin asettaa ainoastaan 68–71 ja 74 §:n mukaisia velvollisuuksia. Ehdotetulla momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 63 artiklan 3 kohta.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen velvollisuuksien asettamista harkitessaan arvioitava, riittäisivätkö 55 §:n perusteella asetettavat velvollisuudet, kaupalliset käyttöoikeustarjoukset tai 53, 53 a tai 54 §:n perusteella aiemmin asetetut velvollisuudet loppukäyttäjien edun turvaamiseksi. Kaupallisten sopimusten riittävyyttä arvioitaessa tulisi tarkastella markkinoiden uusia kehityssuuntia, millä saattaisi olla vaikutuksia kilpailudynamiikkaan markkinoilla. Tällaisia kaupallisia sopimuksia voisi olla esimerkiksi yhteisinvestointisopimukset. Liikenne- ja viestintävirastolla tulee kuitenkin olla mahdollisuus asettaa huomattavan markkinavoiman yrityksille velvollisuuksia tämän pykälän mukaisesti, jos huomattavan markkinavoiman yritys esimerkiksi sanoisi irti kaupallisen sopimuksen tai jos sopimuksen ehdot eivät riittävällä tavalla turvaisi loppukäyttäjien etua. Ehdotetulla momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 73 artiklan 2 kohta.

Ehdotettu 4 momentti vastaisi pääasiallisesti voimassaolevan lain 2 momenttia. Sitä kuitenkin ehdotettaisiin muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin jatkossa 1 momentin lisäksi tiettyjen markkinoiden läheisessä yhteydessä olevia markkinoita koskevaan 2 momenttiin. Lisäksi momentissa olevaan listaukseen niistä seikoista, jotka Liikenne- ja viestintäviraston tulee ottaa huomioon velvollisuuksia asettaessaan, tehtäisiin muutamia teledirektiivin mukaisia muutoksia. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi huomioidessaan huomattavan markkinavoiman yrityksen tekemät investoinnit ja riskit huomioida erityisesti erittäin suuren kapasiteetin verkkoon tehdyt investoinnit. Liikenne- ja viestintäviraston olisi varmistettava, että uuden infrastruktuurin käyttöoikeuden luovutukseen liittyvien velvollisuuksien ehdot heijastaisivat investointipäätöksen taustalla olevia olosuhteita huomioiden esimerkiksi rakentamiskustannukset, uusien tuotteiden ja palvelujen odotettu käyttöönottovauhti sekä odotettu vähittäishintojen taso. Kun Liikenne- ja viestintävirasto arvioisi tarvetta turvata kilpailua pitkällä aikavälillä, sen tulisi erityisesti huomioida taloudellisesti tehokas infrastruktuurikilpailu ja kestävää kilpailua tukevat investointimallit, kuten esimerkiksi yhteisinvestointeihin perustuvat mallit. Lisäksi Liikenne- ja viestintävirastolle asetettaisiin velvollisuus ottaa huomioon odotettavissa oleva teknologinen kehitys, joka vaikuttaa verkon suunnitteluun ja hallintaan sekä tarve varmistaa teknologianeutraalius, joka antaa osapuolille mahdollisuuden omien verkkojen suunnitteluun ja hallintaan. Momentin luettelo olisi esimerkinomainen, ja siten Liikenne- ja viestintäviraston tulisi huomioida kaikki sellaiset seikat, joiden avulla se pystyy arvioimaan asetettavien velvollisuuksien asianmukaisuutta ja suhteellisuutta. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 68 artiklan 2 ja 4 kohta.

Ehdotettu 5 momentti vastaisi pykälän voimassaolevaa 3 momenttia.

Ehdotettu 6 momentti vastaisi pääasiasiallisesti voimassaolevan lain 4 momenttia. Momentissa säädettäisiin niistä edellytyksistä, joiden perusteella Liikenne- ja viestintäviraston on muutettava huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavia velvollisuuksia koskevaa päätöstään. Momenttiin lisättäisiin viittaus uuteen 2 momenttiin, jotta muuttamisperusteet koskisivat jatkossakin tilanteita, joissa huomattavan markkinavoiman yritykselle on asetettu velvollisuuksia merkityksellisten markkinoiden läheisessä yhteydessä oleville markkinoille. Momentilla pantaisiin täytäntöön 67 artiklan 4 kohta.

53 a §. *Ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivalle huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavat velvollisuudet.* Ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiin niistä velvollisuuksista, joita Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle, joka toimii ainoastaan tukkumarkkinoilla. Ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivalle yritykselle voisi lähtökohtaisesti asettaa ainoastaan 56 §:n 3 momentin mukaisia käyttöoikeusvelvollisuuksia, 61 §:n

mukaisia yhteenliittämisvelvollisuuksia, 67 §:n mukaisia teknisiä velvollisuuksia, 68 §:n mukaisia syrjimättömyysvelvollisuuksia sekä 71 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja oikeudenmukaista ja kohtuullista hinnoittelua koskevia velvollisuuksia

Velvollisuuksien asettaminen olisi mahdollista, jos se olisi perusteltua markkina-analyysin ja ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivan huomattavan markkinavoiman yrityksen toimintaa koskevan ennakkoarvioinnin perusteella. Ainoastaan tukkumarkkinoilla toimiva yritys määriteltäisiin lain 3 §:ssä. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 80 artiklan 1 ja 2 kohta.

Ehdotetun 2 momentin mukaan Liikenne- ja 1 momentissa viestintäviraston olisi muutettava 1 momentissa tarkoitettua päätöstä, jos sen perusteena olevissa seikoissa tapahtuu merkityksellisiä muutoksia. Erityisesti päätöstä tulisi muuttaa, jos yritystä ei enää voitaisi pitää vain tukkumarkkinoilla toimivana yrityksenä. Pykälän 1 momentissa tarkoitettujen yritysten olisi ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle merkityksellisistä muutoksista ilman aiheetonta viivytystä. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 80 artiklan 3 kohta.

Ehdotetun 3 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi lisäksi muutettava 1 momentissa tarkoitettua päätöstä, jos se arvioisi ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivan huomattavan markkinavoiman yrityksen asiakkailleen tarjoamien ehtojen ja edellytysten perusteella, että on syntynyt tai voi todennäköisesti syntyä käyttäjiin haitallisesti vaikuttavia kilpailuongelmia sekä tarvittaessa asetettava päätöksellään yritykselle 1 momentissa tarkoitettujen velvollisuuksien lisäksi 56 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 69–71 ja 74 §:ssä tarkoitettuja velvollisuuksia. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 80 artiklan 4 kohta.

54 §. *Vähittäismarkkinoilla huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavat velvollisuudet.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti. Sen mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi 1 momentissa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi ja loppukäyttäjien etujen suojelemiseksi asettaa vähittäismarkkinoilla toimivalle huomattavan markkinavoiman yritykselle lisäksi velvollisuuden noudattaa Liikenne- ja viestintäviraston asettamia enimmäishintoja, kustannussuuntautunutta hinnoittelua, vastaavilla markkinoilla käytettävää hinnoittelua tai hinnoittelun valvontaa koskevia velvollisuuksia. Huomattavan markkinavoiman yritykselle olisi mahdollista asettaa velvollisuuksia vähittäismarkkinoilla ainoastaan sellaisessa tilanteessa, jossa mitkään tukkumarkkinoilla asetettavat velvollisuudet eivät riittäisi markkinoilla havaittujen ongelmien ratkaisuun. Kynnys velvollisuuksien asettamiseen vähittäismarkkinoilla olisi siten korkealla ja asettamista voidaan pitää poikkeuksellisena toimenpiteenä. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 83 artiklan 2 kohta.

Uuden momentin lisäämisen vuoksi pykälässä ehdotetaan teknisenä muutoksena siirrettäväksi voimassa oleva 3 momentti uudeksi 4 momentiksi sekä voimassa oleva 4 momentti uudeksi 5 momentiksi.

55 §. *Muun kuin huomattavan markkinavoiman aseman perusteella asetettavat velvollisuudet.* Teledirektiivin lähtökohtana on, että teleyritysten väliset käyttöoikeus- ja yhteenliittämisjärjestelyt sovittaisiin kaupallisin perustein. Liikenne- ja viestintävirastolla tulisi kuitenkin kaupallisten neuvottelujen epäonnistuessa olla valtuudet varmistaa verkkojen riittävät käyttöoikeudet ja yhteenliittäminen sekä palvelujen yhteentoimivuus loppukäyttäjien etujen turvaamiseksi. Liikenne- ja viestintävirasto voisi ehdotetun 1 momentin mukaisesti varmistaa eri toimijoiden verkkojen päästä päähän -liitettävyyden esimerkiksi asettamalla oikeasuhtaisia velvollisuuksia teleyrityksille, jotka hallitsevat yhteyksiä loppukäyttäjiin.

Tällainen voisi tulla tarpeen etenkin tilanteessa, jossa markkinoilla on jatkuvasti suuria eroja yritysten neuvotteluasemien vahvuudessa ja joilla jotkut yritykset ovat riippuvaisia muista yrityksistä. Liikenne- ja viestintäviraston olisi varmistettava, että kaikilla teleyrityksillä koosta ja liiketoimintamallista riippumatta olisi mahdollisuus yhteenliittämiseen kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin päästä päähän -liitettävyyden varmistamiseksi. Lisäksi velvollisuuksien asettaminen olisi erityistilanteissa mahdollista myös muille kuin teleyrityksille, jos asiasta nimenomaisesti säädettäisiin 7 a luvussa.

Ehdotetun 1 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi päätöksellään asettaa muun muassa käyttöoikeuteen ja yhteenliittämiseen liittyviä velvollisuuksia myös muille kuin huomattavaa markkinavoimaa omaavalle teleyritykselle. Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetetuilla velvollisuuksilla tarkoitettaisiin tässä laissa velvollisuuksia, jotka voitaisiin asettaa mille tahansa teleyritykselle riippumatta siitä, olisiko yrityksellä merkittävää markkina-asemaa vai ei.

Ehdotettu momentti vastaisi pääasiallisesti voimassaolevan pykälän 1 momenttia. Säännökset, joiden perusteella olisi mahdollista asettaa velvollisuuksia muun kuin huomattavan markkinavoiman aseman perusteella, esitetään kerättäväksi lain rakenteen selkiyttämiseksi uuteen 7 a lukuun, minkä vuoksi säännöksen viittaukset esitetään muutettavaksi momentissa. Jatkossakin momentissa lueteltaisiin ne säännökset, joiden mukaisia velvollisuuksia Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella.

Velvollisuuksien asettamisen edellytykset ilmenisivät siitä säännöksestä, johon 1 momentissa viitataan. Yhteinen tekijä niille usein olisi, että velvollisuuden asettaminen olisi loppukäyttäjien edun kannalta välttämätöntä. Ensisijaisesti teleyritysten ja muiden yritysten tulisi sopia kaupallisin perustein ja Liikenne- ja viestintäviraston määräämien yleisesti käytettävien menettelyiden mukaisesti yhteenliittämisestä ja käyttöoikeudesta. Ehdotetun momentin perusteella asetettavat velvollisuudet eivät rajoittaisi 53, 53 a ja 54 §:n perusteella asetettavien velvollisuuksien asettamista. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 61 artiklan 1 ja 2 kohta.

Liikenne- ja viestintäviraston tulisi ehdotetun 1 momentin mukaista päätöstä valmistellessaan arvioida, riittäisikö pelkkä kaupallinen sopiminen yhteenliittämisen tai käyttöoikeuden saamisen toteuttamiseksi. Jos kaupalliset sopimukset eivät riitä ratkaisemaan havaittuja ongelmia, tulisi Liikenne- ja viestintäviraston arvioida, voisiko ongelmia ratkaista tämän ehdotetun 1 momentin mukaisella päätöksellä. Liikenne- ja viestintäviraston tulee arviossaan huomioida markkinoiden nykytilanne, ennustettavissa oleva markkinoiden kehitys sekä esimerkiksi 53, 53 a ja 54 §:n perusteella asetetut velvollisuudet. Liikenne- ja viestintäviraston on ennen päätöksen antamista varattava komissiolle, BERECille ja muiden ETA-valtioiden sääntelyviranomaisille tilaisuus antaa asiasta lausuntonsa 82 §:n mukaisesti. Ennen komissiolle tehtävää ilmoitusta Liikenne- ja viestintäviraston tulisi 1 momentin mukaisia velvoitteita asettaessaan kuulla teleyrityksiä ja käyttäjiä lain 310 §:n mukaisesti.

Ehdotetussa 3 momentissa asetettaisiin Liikenne- ja viestintävirastolle velvollisuus arvioida 1 momentin perusteella asetettujen velvollisuuksien ja ehtojen tuloksia viiden vuoden kuluttua velvollisuuksien asettamisesta. Muilta osin momentti vastaisi voimassaolevaa momenttia. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi muuttaa tai peruuttaa 1 momentin perusteella asetetut velvollisuudet, jos velvollisuuden asettamisen edellytyksenä olleissa olosuhteissa tapahtuu merkityksellisiä muutoksia. Liikenne- ja viestintäviraston olisi ilmoitettava uudelleenarviointitulos lain 82, 83 ja 310 §:ssä asetettujen menettelyiden mukaisesti. Momentilla pannaan täytäntöön teledirektiivin 61 artiklan 5 kohta.

55 a §. *Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat käyttöoikeuden luovutukseen liittyvät velvollisuudet.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 55 a §, johon kerättäisiin muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat käyttöoikeuden luovutukseen liittyvät velvollisuudet. Samalla toimivalta käyttöoikeuden luovutukseen liittyvien velvollisuuksien asettamiseksi muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella yhdenmukaistettaisiin vastaamaan teledirektiivin säännöksiä. Voimassa oleva käyttöoikeuksien luovutusta koskevien velvollisuuksien asettamista koskeva 57 § ehdotetaan kumottavaksi.

Ehdotetun pykälän mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi 55 §:n mukaisella päätöksellä asettaa teleyritykselle tai muille johtojen ja kaapeleiden omistajille muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella velvollisuuden luovuttaa käyttöoikeuden johtoihin ja kaapeleihin sekä niiden liitännäistoimintoihin rakennuksissa tai päätöksessä määriteltyyn ensimmäiseen rakennuksen ulkopuolella sijaitsevaan keskittimeen tai jakelupisteeseen saakka, jos johtojen ja kaapeleiden toisintaminen olisi taloudellisesti tehotonta tai fyysisesti mahdotonta. Toisintamisella tarkoitettaisiin tässä yhteydessä etenkin päällekkäisten verkkojen rakentamista. Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa tällaisia edellytyksiä erityisesti kohtuullisesta pyynnöstä. Loppukäyttäjien edun ja kilpailun varmistamiseksi Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa velvollisuuksia kaikille johtojen ja kaapeleiden omistajille riippumatta siitä, ovatko ne teleyrityksiä. Suomessa kiinteistöjen ja rakennusten sisäiset viestintäverkot omistaa yleensä taloyhtiö tai asukas itse, joten säännöksen tehokkaan soveltamisen vuoksi on tärkeää, että velvollisuuksia voisi asettaa tarvittaessa myös esimerkiksi asunto-osakeyhtiöille.

Liikenne- ja viestintäviraston tulisi velvollisuuksien asettamista harkitessaan arvioida nykyisen toisinnettavuuden lisäksi myös toisinnettavuuden mahdolliset tekniset ja taloudelliset esteet tulevaisuudessa. Velvollisuuksia voisi asettaa ainoastaan, jos ne olisivat perusteltuja ja oikeasuhtaisia kestävän kilpailun aikaansaamiseksi merkityksellisillä markkinoilla, sillä velvollisuuksien asettaminen saattaisi heikentää investointikannusteita sekä vahvistaa määräävässä asemassa olevien toimijoiden asemaa. Osoitukseksi verkkojen toisinnettavuudesta ei riittäisi, että rakennuksessa on jo usea päällekkäinen infrastruktuuri. Käyttöoikeusvelvollisuuksien asettaminen ehdotetun momentin mukaisesti ei poissulkisi tai rajoittaisi 111 §:n mukaisia velvollisuuksia luovuttaa käyttöoikeus kiinteistön tai kiinteistöryhmän sisäisen viestintäverkon vapaana olevaan kapasiteettiin, vaan mahdollistaisi erityisen käyttöoikeusvelvollisuuden asettamisen 111 §:n soveltamisen lisäksi, jos se olisi välttämätöntä. Liikenne- ja viestintäviraston tämän momentin mukaisesti asettamien velvollisuuksien tulisi olla yhteensopivia lain 111 §:n 2 momentin nojalla tehtyjen mahdollisten päätösten kanssa.

Ehdotetun 2 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi liittää 1 momentin mukaiseen velvollisuuteen määräyksiä johtojen ja kaapeleiden sekä niiden liitännäistoimintojen ja -palvelujen käyttöoikeudesta, avoimuudesta ja syrjimättömyydestä, käyttöoikeuden kustannusten jakamisesta sekä mahdollisesta mukauttamisesta riskitekijöiden huomioimiseksi.

Ehdotetun 3 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa velvollisuuden luovuttaa käyttöoikeus myös ensimmäistä keskitintä tai jakelupistettä pidemmälle, jos johtojen ja kaapelien toisintamiseen liittyvät taloudelliset tai fyysiset esteet olisivat niin suuria ja pysyväisluonteisia, että 1 momentin mukaisesti asetettu velvollisuus ei riittäisi estämään kilpailun vähenemistä merkittävästi loppukäyttäjien kannalta nykyisessä tai syntymässä olevassa markkinatilanteessa. Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa velvollisuuden käyttöoikeuden luovuttamiseen oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin sellaiseen pisteeseen asti, joka on riittävän lähellä loppukäyttäjiä ollakseen kaupallisesti kannattava. Velvollisuudet voisi ulottaa ainoastaan sellaiseen mahdollisimman lähellä loppukäyttäjiä olevaan pisteeseen, johon voi muodostaa yhteyden riittävä määrä loppukäyttäjiä. Ehdotetun momentin mukaiset velvollisuudet voisivat tulla

tarpeen erityisesti alueilla, joilla vaihtoehtoisen infrastruktuurin käyttöönotto on liiketaloudellisesti riskialttiimpaa eli esimerkiksi harvaan asutuilla alueilla. Velvollisuuksien asettaminen alueille, joilla on paljon kotitalouksia, olisi luultavasti siten harvinaisempaa.

Pistettä määritellessään Liikenne- ja viestintäviraston tulisi huomioida mahdollisimman hyvin BERECin suuntaviivat ja valita niiden mukainen keskitin tai jakelupiste. Mitä lähempänä piste olisi loppukäyttäjiä, sitä enemmän sen voitaisiin katsoa hyödyttävän infrastruktuurikilpailua sekä erittäin suuren kapasiteetin verkkojen käyttöönottoa. Sen vuoksi Liikenne- ja viestintäviraston tulisi ensisijaisesti ulottaa asettamansa velvollisuudet 1 momentin mukaisesti. Liikenne- ja viestintävirasto voisi liittää velvollisuuteen aktiivisia tai virtuaalisia käyttöoikeuksia koskevia velvollisuuksia, jos se on teknisesti tai taloudellisiesti perusteltua. Liikenne- ja viestintävirasto voisi sisällyttää velvollisuuteen luovuttaa käyttöoikeus näitä velvollisuuksia, jos passiivisten verkkoelementtien käyttöoikeus olisi taloudellisesti tehotonta tai fyysisesti mahdotonta toteuttaa ja jos se katsoisi, että käyttöoikeusvelvollisuudet eivät saavuttaisi tavoitettaan ilman aktiivisia ja virtuaalisia käyttöoikeuksia koskevia velvollisuuksia.

Liikenne- ja viestintäviraston tulisi toistettavuutta arvioidessaan tehdä markkinaselvitys, joka sisältäisi markkinaolosuhteiden riittävän taloudellisen arvioinnin, jonka pohjalta ehdotetun momentin mukaisia velvollisuuksien asettamisen kriteereitä voitaisiin arvioida. Markkinaselvityksellä ei tarkoitettaisi 52 §:n mukaista markkina-analyysiä, eivätkä ehdotetun momentin nojalla asetettavat velvollisuudet edellyttäisi yritykseltä huomattavaa markkinavoimaa. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi tarvittaessa kuitenkin huomioida asiaan liittyvät huomattavan markkinavoiman perusteella asetetut velvollisuudet ja tarkastella, voisiko velvollisuuksien asettaminen vahvistaa sellaisen yrityksen asemaa, jolla katsotaan olevan huomattava markkinavoima.

BEREC julkaisee asiaa koskevat suuntaviivat 21.12.2020 mennessä. Suuntaviivoissa määritellään ensimmäinen keskitin ja jakelupiste sekä ensimmäistä keskitintä tai jakelupistettä pidemmällä oleva piste, johon voi muodostaa yhteyden riittävän suuri määrä loppukäyttäjiä, jotta tehokas yritys voi poistaa toisintamiseen liittyvät hyvin merkittävät esteet. Lisäksi suuntaviivoissa määritellään, millaiset verkon käyttöönotot voidaan katsoa uusiksi, millaiset hankkeet voidaan katsoa pieniksi ja mitkä toisintamiseen liittyvät taloudelliset tai fyysiset esteet ovat uusia ja pysyväisluonteisia.

Ehdotetun 4 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto ei saisi asettaa 3 momentin mukaisia velvollisuuksia, jos ehdotetun 53 a §:n mukaisesti ainoastaan tukkumarkkinoilla toimiva yritys asettaisi muiden teleyritysten saataville vastaavanlaisen vaihtoehdon, jonka kautta muut teleyritykset voivat saada käyttöoikeuden toisten johtoihin, kaapeleihin tai niiden liitännäistoimintoihin oikeudenmukaisin, syrjimättömin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin.

Ehdotetun 5 momentin mukaan poiketen siitä, mitä 4 momentissa säädettäisiin, Liikenne- ja viestintävirasto voisi päätöksellään asettaa 3 momentin mukaisia velvollisuuksia, jos ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivan yrityksen verkko on julkisesti rahoitettu.

Ehdotetun 6 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi soveltaa 4 momenttia myös sellaisiin teleyrityksiin, jotka tarjoavat käyttöoikeuden erittäin suuren kapasiteetin verkkoon oikeudenmukaisin, syrjimättömin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin.

Liikenne- ja viestintävirasto ei saisi asettaa 3 momentin mukaisia velvollisuuksia, jos velvollisuuksien asettaminen vaarantaisi uuden verkon käyttöönoton taloudellisen ja rahoituksellisen toteutettavuuden. Uuden verkon käyttöönoton toteutettavuus voisi vaarantua esimerkiksi pienten paikallisten laajakaistahankkeiden osalta.

Ehdotetulla 7 momentilla rajattaisiin pykälän soveltamisalan ulkopuolelle julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta annetun lain mukainen turvallisuusverkkotoiminta. Momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto ei voisi asettaa ehdotetun pykälän 1 ja 3 momentissa tarkoitettua velvollisuutta johtojen ja kaapeleiden omistajille silloin, kun kyseessä olevat johdot ja kaapelit palvelevat julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta annetussa laissa (10/2015) tarkoitettua turvallisuusverkkotoimintaa.

Pykälällä pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 61 artiklan 3 kohta.

55 b §. *Sähköisen ohjelmaoppaan ja ohjelmointirajapinnan käyttöoikeuden luovutukseen liittyvien velvollisuuksien asettaminen.* Pykälässä säädettäisiin Liikenne- ja viestintävirastolle mahdollisuus asettaa sähköisen ohjelmaoppaan (EPG, *electronic programme guide*) ja ohjelmointirajapinnan (API, *application programming interface*) käyttöoikeuden luovutukseen liittyviä velvollisuuksia. Pykälä vastaa voimassaolevaa 57 §:n 1 momentin 2–3 kohtaa. Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat velvollisuudet esitetään kerättäväksi uuteen 7 a lukuun, minkä vuoksi säännös esitetään siirrettäväksi voimassaolevasta pykälästä uuteen 55 b §:ään. Lisäksi pykälää yhdenmukaistettaisiin direktiivin sanamuodon kanssa, joten siinä jatkossa viitattaisiin digitaalisten televisio- ja radiolähetysten lisäksi niiden lisäpalveluihin. Lisäpalveluita voisivat olla esimerkiksi ohjelmiin liittyvät palvelut, jotka on erityisesti suunniteltu parantamaan vammaisten loppukäyttäjien käyttömahdollisuuksia sekä ohjelmiin liittyviä hybriditelevisiopalveluita. Pykälällä pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 61 artiklan 2 kohdan d alakohta.

55 c §. *Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat passiivisen infrastruktuurin yhteiskäyttöön ja paikallisiin verkkovierailusopimuksiin liittyvät velvoitteet.* Ehdotetussa 55 c §:ssä säädettäisiin mahdollisuudesta asettaa muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella velvollisuuksia langattoman laajakaistan tarjoamiseen liittyvän passiivisen infrastruktuurin yhteiskäyttöön sekä paikallisiin verkkovierailusopimuksiin.

Ehdotetun 1 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi 55 §:n mukaisella päätöksellä asettaa teleyritykselle muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella velvollisuuden passiivisen infrastruktuurin yhteiskäyttöön sekä velvollisuuden tehdä paikallisia verkkovierailua koskevia sopimuksia. Passiivisella infrastruktuurilla tarkoitettaisiin tässä verkon osaa, johon on tarkoitus sijoittaa muita verkon osia ilman, että siitä itsestään tulee aktiivinen verkon osa. Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa velvollisuuden, jos se olisi välittömästi tarpeen radiotaajuuksien käyttöön perustuvien palveluiden tarjoamiseksi paikallisesti ja jos muiden yritysten ei olisi mahdollista saada käyttöoikeutta vastaavaan infrastruktuuriin oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin. Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa velvollisuuden ainoastaan, jos alueella on ylitsepääsemättömiä taloudellisia tai fyysisiä esteitä radiotaajuuksia edellyttävien verkkojen tai palveluiden tarjoamiseen käytettävän infrastruktuurin markkinaehtoiselle käyttöönotolle, minkä vuoksi loppukäyttäjillä on erittäin rajalliset mahdollisuudet päästä verkkoon tai käyttää palveluita. Ehdotetun momentin mukaisen passiivisen infrastruktuurin yhteiskäytön tavoitteena olisi maksimoida erittäin suuren kapasiteetin yhteyksien saatavuus kaikkialla. Erityisesti velvollisuuksien asettaminen voisi olla tarpeen haja-asutusalueilla ja muilla alueilla, joilla verkkojen toisintaminen ei käytännössä olisi mahdollista, minkä seurauksena loppukäyttäjät olisivat vaarassa jäädä ilman yhteyksiä. Velvollisuuksien asettamista passiivisen infrastruktuurin yhteiskäyttöön voitaisiin teledirektiivin johdantokappaleen158 mukaisesti pitää ensisijaisena keinona paikallisten verkkovierailusopimusten tekemiseen verrattuna.

Ehdotetun 2 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston tulisi 1 momentissa tarkoitettuja velvoitteita asettaessaan ottaa huomioon tarve maksimoida laajakaistayhteyksiä Euroopan uni-

onissa, tärkeimmillä liikenneväylillä ja erityisalueilla sekä käyttäjien saatavilla olevaa palveluvalikoimaa ja palveluiden laatua, radiotaajuuksien tehokas käyttö, yhteiskäytön tekninen toteutettavuus sekä siihen liittyvät ehdot, infrastruktuuri- ja palvelukilpailu, teknologinen innovointi sekä kannusteiden luominen infrastruktuurin käyttöönottoon.

Ehdotetun 3 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa 1 momentin mukaisia käyttöoikeusvelvollisuuksia myös aktiiviseen infrastruktuuriin, eli aktiivisia verkon osia sisältävään verkon osaan, jos 1 momentin mukaiset velvollisuudet eivät riittäisi tilanteen korjaamiseen. Tällaisessa tilanteessa Liikenne- ja viestintävirasto voisi joustavasti valita tilanteeseen parhaiten sopivan yhteiskäyttö- tai käyttöoikeusvelvollisuuden, joka olisi tilanteessa oikeasuhtainen ja perusteltu.

Ehdotetun 4 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa 1 momentin mukaisia velvollisuuksia ainoastaan, jos mahdollisuudesta asettaa velvollisuuksia olisi selkeästi todettu 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua verkkotoimilupaa tai 39 §:n 1 momentissa tarkoitettua radiolupaa myönnettäessä. Käytännössä mahdollisuudesta tulisi ilmoittaa esimerkiksi verkkotoimiluvan hakuilmoituksessa.

Ehdotetun 5 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi 314 §:n mukaisen riita-asioiden ratkaisemisen yhteydessä määrätä 1 momentin mukaisen infrastruktuurin käyttöoikeuden saajalle velvollisuuden antaa infrastruktuurin haltijalle alueella, jota 1 momentin mukainen velvollisuus koskee, oikeus niiden radiotaajuuksien yhteiskäyttöön, joiden käyttöön saajalla on käyttöoikeus. Pykälällä pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 61 artiklan 4 kohta.

55 d §. *Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet.* Ehdotetun pykälän mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi 55 §:n mukaisella päätöksellä asettaa käyttäjien yhteyksiä viestintäverkkoon hallitseville teleyritykselle yhteenliittämis- ja yhteentoimivuusvelvollisuuksia. Pykälän 1 momentti vastaa sisällöllisesti voimassaolevaa 62 §:ää. Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat velvollisuudet esitetään kerättäväksi uuteen 7 a lukuun, minkä vuoksi säännös esitetään siirrettäväksi voimassaolevasta pykälästä uuteen 55 d §:ään. Muuhun kuin huomattavaan markkinavoimaan perustuvien velvollisuuksien erottamisella huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavista velvollisuuksista tavoitellaan lain rakenteen selkiyttämistä ja soveltamisen helpottamista. Lisäksi momenttia selkeytettäisiin yhdenmukaistamalla sitä teledirektiivin sanamuodon kanssa. Päästä päähän –liitettävyydellä tarkoitettaisiin jatkossakin verkkojen yhteenliitettävyyttä siten, että varmistetaan käyttäjien palveluiden toimivuus. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 61 artiklan 2 kohdan a ja b alakohta.

Ehdotetun 2 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa 1 momentin 2 kohdan kaltaisen velvollisuuden tehdä palveluistaan yhteentoimivia myös numeroista riippumattoman henkilöiden välisten viestintäpalveluiden tarjoajille, mikäli palvelu on kattavuudeltaan ja käyttäjäkunnaltaan merkittävä. Merkittävyydellä tarkoitetaan lähtökohtaisesti sitä, että merkittävän osan loppukäyttäjistä tulisi käyttää palvelua pääsääntöisenä tai ainoana viestintäkeinona esimerkiksi numeroista riippuvien viestintäpalveluiden sijasta. Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa tällaisen velvollisuuden ainoastaan perustelluissa tapauksissa, joissa Euroopan komissio on hyväksynyt asiassa täytäntöönpanotoimenpiteitä ja joissa se on välttämätöntä loppukäyttäjien päästä päähän -liitettävyyden ja henkilöiden välisten viestintäpalveluiden yhteentoimivuus muuten vaarantuisi. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 61 artiklan 2 kohdan c ja ii alakohta.

Ehdotetun 2 momentin mukainen velvollisuus voitaisiin asettaa vain numeroista riippumattomien henkilöiden välisten viestintäpalveluiden tarjoajille. Velvollisuus voisi kuitenkin koskea

tällaisten palveluiden yhteentoimivuutta numeroista riippuvien palveluiden kanssa. Numeroista riippumattomilla henkilöiden välisillä viestintäpalveluilla tarkoitetaan 2 §:n ehdotetun 11 a kohdan mukaan viestintäpalvelua, joka ei yhdisty yleiseen käyttöön osoitettujen numerovarojen eli kansallisessa tai kansainvälisessä numerointisuunnitelmassa olevan numeron tai olevien numeroiden avulla. Tällä hetkellä numeroista riippumattomia henkilöiden välisiä viestintäpalveluita ovat muun muassa viestintäpalvelut WhatsApp ja Facebookin Messenger, joiden kautta käyttäjät voivat lähettää toisilleen tekstiviestien kaltaisia viestejä tai soittaa äänipuheluita, mutta jotka eivät kuitenkaan toimi numerointisuunnitelmassa olevan numeron tai numeroiden avulla. Numeroista riippumattomien henkilöiden välisten viestintäpalveluiden uskotaan lisääntyvän jatkossa, mikä saattaisi johtaa puutteisiin viestintäpalveluiden yhteentoimivuudessa sekä estää joidenkin toimijoiden pääsyjä markkinoille. Ehdotettu momentti mahdollistaisi sen, että Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa tällaisille toimijoille yhteentoimivuusvelvollisuuksia, mikäli tämä katsottaisiin välttämättömäksi loppukäyttäjien päästä päähän -liitettävyyden varmistamiseksi.

Velvollisuuksia voitaisiin kuitenkin asettaa ainoastaan kaikkien laissa asetettujen ehtojen täyttyessä, joten se olisi mahdollista ainoastaan, jos komissio hyväksyy asiassa täytäntöönpanotoimenpiteitä. Komissio voi hyväksyä asiassa täytäntöönpanotoimenpiteitä ainoastaan, jos päästä päähän -liitettävyys on uhattuna vähintään kolmessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa. Komission tulee täytäntöönpanotoimenpiteitään hyväksyessä ottaa mahdollisimman tarkasti huomioon BERECin asiassa antama lausunto, joka sisältäisi tosiseikkoihin perustuvan arvion Euroopan unionin markkinatilanteesta. Komissio voisi antaa täytäntöönpanotoimenpiteitä, jos BERECin lausunnon ja muun aineiston perusteella se katsoo, että kansallisten sääntelyviranomaisten olisi tarpeen harkita sääntelytoimenpiteitä. Täytäntöönpanotoimenpiteillä täsmennettäisiin mahdollisesti asetettavien velvollisuuksien luonne ja soveltamisala. Täytäntöönpanotoimenpiteet hyväksytään komission viestintäkomitean tarkastelumenettelyssä. Viestintäkomiteassa on edustettuna Euroopan unionin jäsenvaltiot.

Liikenne- ja viestintäviraston tulisi komission täytäntöönpanotoimenpiteiden antamisen jälkeen arvioida, olisiko 2 momentin mukaisten velvollisuuksien asettaminen kansallisesti tarpeen ja perusteltua päästä päähän -liitettävyyden varmistamiseksi. Numeroista riippumaton henkilöiden välinen viestintäpalvelu voitaisiin katsoa kattavuudeltaan ja käyttäjäkunnaltaan merkittäväksi, jos palveluntarjoajan maantieteellinen kattavuus ja loppukäyttäjien lukumäärä muodostaisivat kriittisen massan loppukäyttäjien välisen päästä päähän -liitettävyyden varmistamiseksi. Velvollisuuksia ei tavallisesti voitaisi asettaa sellaiselle numeroista riippumattoman henkilöiden välisen viestintäpalvelun tarjoajalle, joiden palveluita käyttää vähäinen määrä loppukäyttäjiä tai joiden maantieteellinen kattavuus on rajallinen.

Ehdotetun 3 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi liittää 2 momentin mukaiseen velvollisuuteen oikeasuhtaisia velvollisuuksia, jotka koskevat viranomaisten ja muiden palveluntarjoajien antamien merkityksellisten tietojen julkaisemista, käytön sallimista, muuttamista ja levitystä sekä velvoitteen käyttää eurooppalaisia tai kansainvälisiä standardeja ja eritelmiä. Standardit voivat olla esimerkiksi eurooppalaisia tai kansainvälisiä standardeja. Komissio julkaisee luettelon standardeista ja eritelmistä, jotka koskevat palvelujen tarjoamista, teknisiä rajapintoja ja verkkotoimintoja. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi kannustaa näiden standardien ja eritelmien käyttöön ainoastaan siinä määrin kuin se on välttämätöntä palvelujen yhteentoimivuuden varmistamiseksi ja käyttäjien valinnanvapauden parantamiseksi. Ehdotetulla momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 61 artiklan 2 kohdan i alakohta.

55 e §. *Rinnakkain sijoittaminen ja yhteiskäyttö.* Ehdotettu rinnakkain sijoittamista ja yhteiskäyttöä koskeva säännös ehdotetaan siirrettäväksi voimassaolevan lain 58 §:stä uuden 7 a luvun 55 e §:ksi, sillä kaikki muun kuin huomattavan markkinavoiman aseman perusteella asetettavat

velvollisuudet ehdotetaan kerättäväksi samaan lukuun. Ehdotetun pykälän 1 momentti vastaisi voimassaolevan 58 §:n 1 momenttia. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 44 artiklan 1 kohta.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin niistä edellytyksistä, joiden täyttyessä Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa rinnakkain sijoittamista ja yhteiskäyttöä koskevia velvollisuuksia. Sen mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa 1 momentissa tarkoitetun velvollisuuden, jos rakentamista tai sijoittamista ei muutoin voitaisi järjestää tyydyttävällä tavalla tai kohtuullisin kustannuksin. Rakentamisen tai sijoittamisen esteet voisivat liittyä esimerkiksi ympäristöön, kansanterveyden tai yleisen turvallisuuden toteuttamiseen tai kaupunki- ja aluesuunnittelun tavoitteiden toteuttamiseen.

Järjestelmien tai omaisuuden yhteiskäyttömahdollisuuden uskotaan alentavan viestintäverkon käyttöönotoista aiheutuvia ympäristökustannuksia. Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa 1 momentin mukaisia velvollisuuksia esimerkiksi tilanteissa, joissa maapohja olisi erittäin kuormittunut tai olisi ylitettävä luonnollinen este. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi yhteensovittaa eri vaatimukset velvollisuuksia asettaessaan. Lisäksi velvollisuuden asettamisen edellytyksenä on lisäksi, ettei sillä estetä tai rajoiteta kohtuuttomasti verkkoyrityksen omaa käyttöä. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi nimenomainen edellytys sille, että Liikenne- ja viestintäviraston asettamien velvollisuuksien tulisi olla puolueettomia, avoimia, syrjimättömiä ja oikeasuhtaisia. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi kuulla kaikkia asiaan liittyviä tahoja ennen velvollisuuden asettamista 310 §:n mukaisesti. Muilta osin ehdotettu 2 momentti vastaisi voimassaolevan 58 §:n 2 momenttia. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 44 artikla.

Ehdotettu 3 momentti vastaisi voimassaolevan 58 §:n 3 momenttia. Sillä pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 44 artiklan 1 kohta.

55 f §. *Puhelinverkon laskevan liikenteen hinnoittelu.* Pykälässä rajoitettaisiin Liikenne- ja viestintäviraston toimivaltaa asettaa 71 §:n mukaisia käyttöoikeuden ja yhteenliittämisen hinnoittelua koskevia velvoitteita puhelinverkon laskevan liikenteen hinnoittelun eli niin sanottujen terminointihintojen osalta. Pääsääntöisesti laskevan liikenteen enimmäishinnat asetettaisiin yhtenäisesti Euroopan unionissa komission täytäntöönpanosäännöksellä. Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa laskevan liikenteen puhelinverkon käytöstä perittävien korvausten hinnoitteluvelvoitteita vain tilanteissa, joissa komissio ei asettaisi hintakattoja ja esitetyn 2 momentin mukaisten edellytysten täyttyessä.

Ehdotetun muutoksen tavoitteena on tukkutason laskevan puheliikenteen kilpailuongelmien ehkäiseminen. Komission tekemä kysynnän ja tarjonnan korvattavuuden analyysi on osoittanut, että nykyisin tai lähitulevaisuudessa ei ole nähtävissä sellaisia tukkutason laskevan puheliikenteen korvaavia tuotteita tai palveluita, jotka rajoittaisivat halukkuutta ja mahdollisuutta nostaa hintoja yli kustannustason. Tähän asti Euroopan unionin jäsenvaltiot ovat itse asettaneet laskevaa liikennettä koskevia hinnoitteluvelvollisuuksia. Esitetyllä 55 f §:llä pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 75 artiklan 1 ja 2 kohta.

Ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiin poikkeuksesta Liikenne- ja viestintäviraston 71 §:n mukaiseen toimivaltaan asettaa teleyrityksille hinnoittelua koskevia velvollisuuksia. Teleyritysten olisi jatkossa hinnoiteltava 65 §:n 3 momentin mukainen laskeva liikenne teledirektiivin 75 artiklassa tarkoitetun komission delegoidun säädöksen mukaisesti. Säädöksessä tullaan asettamaan unionin laajuiset enimmäishinnat matkaviestinverkon sekä kiinteän verkon laskevalle puheliikenteelle. Komissio voi asettaa delegoidulla säädöksellä enimmäishinnat sekä kiinteän verkon että matkaviestinverkon laskevalle puheliikenteelle tai ainoastaan toiselle niistä. Asetetut

enimmäishinnat koskisivat kaikkia teleyrityksiä, jotka tarjoavat kiinteän verkon tai matkaviestinverkon puheliikenteen terminointipalveluita. Komissio hyväksyy säädöksen 31.12.2020 mennessä ja tulee arvioimaan delegoidussa säädöksessä asetettujen enimmäishintojen tarpeellisuutta viiden vuoden välein. Delegoidussa säädöksessä säädetään myös niistä tilanteista tai erityisolosuhteista, jolloin erillistä siirtymäaikaa voitaisiin soveltaa enimmäishintoihin. Mahdollinen 12 kuukauden siirtymäaika voisi olla mahdollinen ottaen esimerkiksi huomioon Suomen laskevan puheliikenteen tämän hetkisen hinnoittelun, joka on korkeampi kuin muualla Euroopassa.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin tilanteesta, jossa komissio päättäisi viisivuotistarkastelun perusteella olla asettamatta yhteisiä unionin laajuisia terminointimaksujen enimmäishintoja joko kiinteälle verkolle tai matkaviestinverkolle. Tässä tapauksessa Liikenne- ja viestintävirasto voisi arvioida markkina-analyysin perusteella, olisiko Suomessa tarpeellista asettaa teleyrityksille terminointihintoja koskevia velvollisuuksia. Jos Liikenne- ja viestintävirasto asettaa terminointihintoihin hinnoittelua koskevia velvollisuuksia, sen olisi noudatettava valtioneuvoston asetuksen mukaisia periaatteita, kriteereitä ja parametreja. Liikenne- ja viestintäviraston olisi kuultava ennen velvollisuuksia koskevan päätöksen asettamista komissiota, Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelintä ja muiden ETA-maiden sääntelyviranomaisia ehdotetun 82 ja 83 §:n mukaisesti sekä teleyrityksiä ja käyttäjiä edustavia tahoja 310 §:n mukaisesti.

Ehdotetun 3 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi raportoitava vuosittain komissiolle ja Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle laskevan liikenteen hinnoittelun soveltamisesta. Ehdotetulla momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 75 artiklan 3 kohta.

56 §. *Huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat käyttöoikeuden luovutukseen liittyvät velvollisuudet.* Ehdotetussa pykälässä säädetään niistä käyttöoikeuden luovutukseen liittyvistä velvollisuuksista, jotka Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle. Voimassa oleva 56 § on mahdollistanut samankaltaisten velvollisuuksien asettamisen, mutta pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusia velvollisuuksia, joita Liikenne- ja viestintäviraston olisi päätöksellään mahdollista asettaa. Lisäksi osa velvollisuuksista tehtäisiin ensisijaiseksi muihin mahdollisiin velvollisuuksiin verrattuna.

Ehdotetun 1 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi 53 tai 53 a §:n mukaisella päätöksellä asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuden luovuttaa kohtuulliseksi katsottava käyttöoikeus rakennustekniseen infrastruktuuriin. Rakennustekniseen infrastruktuuriin voisivat lukeutua esimerkiksi rakennukset, niiden sisääntulot ja kaapeloinnit, mastot, antennit, tornit, muut tukirakennelmat, kaapelikanavat ja -kaivot, tyhjät putket ja jakamot. Momentin luettelo ei olisi tyhjentävä. Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa velvollisuuden, jos se olisi tarpeen kestävien kilpailumarkkinoiden kehittymiseksi tai loppukäyttäjien edun turvaamiseksi. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi velvollisuutta asettaessaan määritellä, mikä käyttöoikeuden kohteena olevan rakennusteknisen omaisuuden arvo on käyttäen sellaista regulaatiolaskennan arvoa, josta on vähennetty laskenta-ajankohtaan mennessä kertyneet poistot ja joka on korjattu asianmukaisella hintaindeksillä, kuten vähittäishintaindeksillä, ja ottamatta huomioon omaisuutta, jonka kirjanpitoarvo on kokonaan poistettu vähintään 40 vuoden aikana, mutta joka on edelleen käytössä.

Momentti vastaisi pääosin voimassaolevan 1 momentin 3 kohtaa, mutta ehdotetussa momentissa ulotettaisiin mahdollisuus myöntää käyttöoikeuksia myös esimerkiksi tyhjiin putkiin. Jatkossa käyttöoikeuden luovuttaminen rakennustekniseen infrastruktuuriin olisi ensisijainen käyt-

töoikeusvelvollisuus muihin asetettaviin velvollisuuksiin nähden. Teledirektiivin mukaan rakennusteknisen infrastruktuurin käyttöoikeuksiin liittyviä toimia tulisi pitää ensisijaisena, koska ne johtavat yleensä kestävämpään kilpailuun myös infrastruktuurin alalla. Rakennusteknisen infrastruktuurin käyttöoikeuden saamisella uskotaan olevan hyvin positiivisia vaikutuksia tuotantoketjun loppupään markkinoiden kilpailudynamiikalle, joten sitä pitäisi hyödyntää itsenäisenä ensisijaisena velvollisuutena, eikä vain liitännäisenä korjaavana toimena muihin velvollisuuksiin nähden. Teledirektiivissä pidetään käyttöoikeuden myöntämistä rakennustekniseen infrastruktuuriin, johon voidaan asentaa sähköisiä viestintäverkkoja, ratkaisevassa asemassa uusien verkkojen yleistymisen kannalta, sillä sen uudelleenrakentaminen on kallista ja olemassa olevan omaisuuden uudelleenkäytöstä on mahdollista saada merkittäviä säästöjä. Samaan tavoitteeseen tähtää myös verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja -käytöstä annettu laki, jossa säädetään ehdoista, joilla verkkotoimija on velvollinen luovuttamaan käyttöoikeuden fyysiseen infrastruktuuriinsa tai suostumaan toisen verkkotoimijan fyysisen infrastruktuurin yhteisrakentamista ja verkkojen yhteisrakentamista koskevaan pyyntöön. Koska yhteisrakentamista ja -käyttöä koskeva lainsäädäntö mahdollistaa verkkotoimijalle erilaisia kieltäytymisperusteita lain mukaisesta käyttöoikeuden myöntämisestä, olisi Liikenne- ja viestintävirastolle tarpeellista antaa toimivalta asettaa päätöksellään erityisiä korjaustoimia sellaisia tilanteita varten, joissa huomattavan markkinavoiman yritys omistaa rakennusteknisen omaisuuden. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 72 artiklan 1 kohta.

Ehdotetussa 2 momentissa mahdollistettaisiin, että Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa ehdotetun 1 momentin mukaisen velvollisuuden myös sellaiseen infrastruktuuriin, joka ei ole 52 §:n mukaisen markkina-analyysin mukaisesti osa merkityksellisiä markkinoita, jos se katsoisi velvollisuuden olevan tarpeellinen ja oikeassa suhteessa 1 §:ssä säädettyihin tavoitteisiin. Lain tavoitteena on 1 §:n mukaan edistää sähköisen viestinnän palvelujen tarjontaa ja käyttöä sekä varmistaa, että viestintäverkkoja ja viestintäpalveluja on kohtuullisin ehdoin jokaisen saatavilla koko maassa. Lain tavoitteena on lisäksi turvata radiotaajuuksien tehokas ja häiriötön käyttö sekä edistää kilpailua ja varmistaa, että viestintäverkot ja -palvelut ovat teknisesti kehittyneitä, laadultaan hyviä, toimintavarmoja ja turvallisia sekä hinnaltaan edullisia. Lain tavoitteena on myös turvata sähköisen viestinnän luottamuksellisuuden ja yksityisyyden suojan toteutuminen. Säännöksen tavoitteena on täydentää verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja -käytöstä annetun lain sekä 1 momentin nojalla asetettavaa käyttöoikeutta koskevaa velvollisuutta. Olemassa olevan rakennusteknisen infrastruktuurin yhteiskäyttöä voidaan pitää keskeisenä keinona lisätä markkinoiden loppupään kilpailua sekä myös alentaa verkon rakentamisesta koituvia kustannuksia. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 72 artiklan 2 kohta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin niistä käyttöoikeuden luovutukseen liittyvistä velvollisuuksista, joita Liikenne- ja viestintävirasto voisi 53 tai 53 a §:n mukaisella päätöksellä asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle, jos 1 momentin mukaan asetetut velvollisuudet eivät riittävällä tavalla edistäisi kilpailua ja loppukäyttäjien etua. Momentti vastaisi pääosin pykälän voimassaolevaa 1 momenttia. Momenttia kuitenkin muutettaisiin siten, että sen mukaan asetettavat käyttöoikeuden luovutukseen liittyvät velvollisuudet olisivat toissijaisia ehdotetun 1 momentin nojalla asetettaviin velvollisuuksiin nähden. Sen nojalla olisi mahdollista asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuus luovuttaa myös muu kohtuulliseksi katsottava käyttöoikeus viestintäverkkoon taikka viestintäverkkoon tai viestintäpalveluun liittyvään liitännäistoimintoon tai liitännäispalveluun. Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa velvollisuuden käyttöoikeuden luovuttamiseen, jos se olisi tarpeen kestävien kilpailumarkkinoiden kehittymiseksi vähittäismyynnissä tai loppukäyttäjien edun turvaamiseksi. Tämän lisäksi momentissa lueteltaisiin sellaiset velvollisuudet, jotka käyttöoikeus voi sisältää.

Luettelo vastaisi pääsääntöisesti voimassa olevan 1 momentin luetteloa. Sitä kuitenkin yhdenmukaistettaisiin teledirektiivin 73 artiklan mukaisen listan kanssa, joten jatkossa momentissa

mainittaisiin myös mahdollisuus asettaa velvollisuus luovuttaa käyttöoikeus aktiivisiin tai virtuaalisiin verkkoelementteihin ja palveluihin, olla peruuttamatta jo myönnettyä toimintojen käyttöoikeutta, neuvotella käyttöoikeutta pyytävien yritysten kanssa vilpittömässä mielessä, tarjota tiettyjä palveluja tukkumyynnissä kolmansille osapuolille jälleenmyyntiä varten. Lista ei kuitenkaan olisi tyhjentävä, sillä jatkossakin velvollisuus luovuttaa käyttöoikeus saattaisi sisältää velvollisuuden luovuttaa muun 1–10 kohdassa tarkoitettuihin rinnastettavan kohtuulliseksi katsottavan 1 momentissa tarkoitetun käyttöoikeuden. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 73 artiklan 1 ja 2 kohta.

Ehdotettu 4 momentti koskisi niitä ehtoja, joita voi liittää ehdotetussa pykälässä tarkoitettuun käyttöoikeuden luovutusvelvollisuuteen. Momentti vastaisi pääosin pykälän voimassaolevaa 2 momenttia. Sitä kuitenkin muutettaisiin siten, että jatkossa käyttöoikeuden luovutukseen liittyvään velvollisuuteen voitaisiin liittää myös vilpittömyyttä ja kohtuullisuutta koskevia ehtoja sen lisäksi, että niihin olisi jatkossakin mahdollista liittää määräaikoja koskevia ehtoja. Lisäksi momentin viittaukset korjattaisiin koskemaan 1–3 momenttia, joihin käyttöoikeuden myöntämiseen liittyvät velvollisuudet ehdotetaan sijoitettavaksi. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 73 artiklan 1 kohta.

Ehdotettu 5 momentti vastaisi pääasiallisesti pykälän voimassaolevaa 3 momenttia. Siihen kuitenkin lisättäisiin viittaus myös ehdotetun 3 momentin nojalla asetettaviin velvollisuuksiin, jotta se koskisi jatkossakin kaikkia ehdotetussa pykälässä tarkoitettuja velvollisuuksia.

57 §. *Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat käyttöoikeuden luovutukseen liittyvät velvollisuudet.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, sillä kaikki muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat velvollisuudet ehdotetaan siirrettäväksi ehdotettuun uuteen 7 a lukuun ja yhdenmukaistettavaksi teledirektiivin säännösten kanssa. Jatkossa muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavista käyttöoikeuden luovutukseen liittyvistä velvollisuuksista ehdotetaan säädettävän 55 a ja 55 b §:ssä.

58 §. *Rinnakkain sijoittaminen ja yhteiskäyttö.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, sillä kaikki muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat velvollisuudet ehdotetaan siirrettäväksi ehdotettuun uuteen 7 a lukuun.

59 §. *Oma käyttö tai kohtuullinen tuleva tarve.* Pykälästä ehdotettaisiin poistettavaksi viittaukset kumottavaksi ehdotettuun 57 §:ään. Muilta osin pykälän sisältö vastaisi voimassaolevaa lakia.

60 §. *Neuvotteluvelvollisuus.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan Liikenne- ja viestintävirastolla olisi valtuus antaa tarkempia määräyksiä, joilla asetettaisiin yleisesti käytettävät menettelyt, joita sovellettaisiin käyttöoikeuden saamiseksi ja yhteenliittämiseksi. Teledirektiivin 61 artiklan 1 kohdassa edellytetään, että kansalliset sääntelyviranomaiset asettavat yleisesti käytettäväksi menettelyt, joita sovelletaan käyttöoikeuden saamiseksi ja yhteenliittämiseksi. Tarkoituksenmukainen keino tällaisten menettelyiden asettamiseksi kansallisesti on viraston määräys, jonka Liikenne- ja viestintävirasto voisi tarvittaessa antaa. Määräyksissä voitaisiin asettaa menettelyitä, jotka liittyvät teleyritysten taloudellisin perustein sopimiin käyttöoikeus- ja yhteenliittämisjärjestelyihin eli lähinnä tässä pykälässä tarkoitettuihin yhteenliittämisneuvotteluihin. Määräykset eivät kuitenkaan koskisi niitä tilanteita, joissa Liikenne- ja viestintävirasto asettaa käyttöoikeuden luovuttamista tai yhteenliittämistä koskevia velvollisuuksia esitettyjen 53-55 tai 53 a §:n perusteella. Yleisten menettelyiden asettamisen tavoitteena olisi edistää riittäviä käyttöoikeuksia, yhteenliittämistä ja palvelujen yhteentoimivuutta, mikä puolestaan saattaa edistää lain 1 §:ssä säädettyjen tavoitteiden toteutumista lisäämällä kestävää kilpailua ja tehokkaita investointeja.

Suomessa toimivien teleyritysten markkina- ja neuvotteluasemissa on suuria eroavaisuuksia. Yhtenäistetyillä menettelyillä pyrittäisiin varmistamaan, että yrityksillä olisi koosta ja liiketoimintamallista riippumatta mahdollisuudet käyttöoikeuden saamiseen, yhteenliittämiseen ja palveluiden yhteentoimivuuteen kohtuullisin ehdoin. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi menettelyjä asettaessaan huomioida myös pienten ja keskisuurten yritysten tarpeet käyttöoikeuksiin, yhteenliittämiseen ja palveluiden yhteentoimivuuteen erityisesti maantieteellisesti rajatuilla alueilla. Lisäksi Liikenne- ja viestintäviraston tulisi mahdollisuuksiensa mukaan antaa ohjeita yhtenäisten menettelyiden soveltamisesta.

61 §. *Yhteenliittämisvelvollisuus huomattavan markkinavoiman perusteella.* Pykälän 1 momenttia esitetään muutettavaksi pykäläviittauksen osalta. Momentissa viitattaisiin 53 §:ään, joka koskee tukkumarkkinoilla huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavia velvollisuuksia sekä 53 a §:ään, joka koskee ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivalle huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavia velvollisuuksia. Muilta osin momentti vastaisi voimassaolevaa 1 momenttia.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Momentista poistettaisiin Liikenne- ja viestintäviraston toimivalta asettaa velvollisuuden tehdä palveluista yhteentoimivia toisen teleyrityksen palvelujen kanssa. Jatkossa tällaisia velvollisuuksia voisi asettaa ainoastaan muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella ehdotetun 55 d §:n mukaisesti. Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavia velvollisuuksia on kuitenkin mahdollista asettaa myös yrityksille, joilla on huomattavan markkinavoiman asema. Ehdotetun 2 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi liittää 1 momentissa tarkoitettuun yhteenliittämisvelvollisuuteen vilpittömyyttä, kohtuullisuutta ja määräaikoja koskevia ehtoja. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 73 artiklan 1 kohta.

Pykälän 3 momentti vastaisi sisällöltään pykälän voimassaolevaa 3 momenttia.

62 §. *Muulla perusteella asetettava yhteenliittämisvelvollisuus.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, sillä kaikki muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat velvollisuudet ehdotetaan siirrettäväksi ehdotettuun uuteen 7 a lukuun.

65 §. *Puhelinverkon käytöstä perittävä korvaus.* Ehdotettu pykälä vastaa pääosin voimassa olevan lain 65 §:ää lukuun ottamatta muutosta 1 momenttiin. Muutoksella edistettäisiin matkapuhelimilla tapahtuvaa yhteydenottoa eri tahoihin sekä muutettaisiin sääntely vastaamaan sen alkuperäistä tarkoitusta, mikä oli saada soittajalle mahdollisuus vakiohintaiseen puheluun ilman kaukopuhelumaksua. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että jatkossa valtakunnallisten tilaajanumeroiden access-hintaa ei saisi hinnoitella erikseen, jonka myötä jatkossa valtakunnallisten tilaajanumeroiden hinnoittelu määräytyy liittymäsopimuksen mukaan ja maksaa vain normaalin matkapuhelinmaksun tai paikallispuhelinmaksun verran. Ehdotettu muutos katsotaan olevan perusteltu, koska valtakunnallisten tilaajanumeroiden selvästi kotimaan puheluita kalliimmalle hinnoittelulle ei ole tiedossa varsinaista kustannusperusteista syytä. Ehdotetun muutoksen myötä erillinen hinnoittelu nousevassa liikenteessä olisi jatkossa mahdollista vain ilmaisnumeroon taikka palvelunumeroihin, jotka määritellään tarkemmin Liikenne- ja viestintäviraston määräyksessä (32 M). Koska valtakunnallisten tilaajanumeroiden hinnoittelun muuttaminen vaatii teleyrityksiltä ja toimijoilta päivityksiä niin sopimuksien kuin myös uusien rahoituslähteiden etsimisen osalta, on perusteltua ehdottaa lain voimaantulosäännöksissä myöhempää voimaantuloaikaa säännöksen soveltamiselle.

67 §. *Käyttöoikeuden luovutusvelvollisuuteen liittyvät tekniset velvollisuudet.* Ehdotetun pykälän mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle 56 §:n mukaiseen käyttöoikeuden luovutusvelvollisuuteen ja 61 §:n mukaiseen yhteenliittämis

velvollisuuteen liittyviä teknisiä tai käyttöä koskevia velvollisuuksia. Ehdotettu pykälä vastaisi pääosin lain voimassaolevaa 67 §:ää. Jatkossa Liikenne- ja viestintävirasto voisi kuitenkin asettaa tällaisia velvollisuuksia ainoastaan huomattavan markkinavoiman yrityksille, joten momentista poistettaisiin mahdollisuus asettaa teknisiä velvollisuuksia pykälän nojalla muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella. Liikenne- ja viestintäviraston toimivalta asettaa velvollisuuksia muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella ehdotetaan koottavaksi uuteen 7 a lukuun. Lisäksi pykälään tehtäisiin teknisiä muutoksia, joilla vaihdettaisiin sana velvoite sanaksi velvollisuus lain yhdenmukaistamiseksi. Pykälällä pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 73 artiklan 3 kohta.

68 §. *Syrjimättömyysvelvollisuus.* Ehdotetun 1 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa 53 tai 53 a §:n mukaisella päätöksellä huomattavan markkinavoiman teleyritykselle käyttöoikeuden luovutusta tai yhteenliittämistä koskevan syrjimättömyysvelvollisuuden. Momentti vastaisi pääosin pykälän voimassaolevaa 1 momenttia. Jatkossa Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa ehdotetun 68 §:n perusteella syrjimättömyysvelvollisuuksia ainoastaan huomattavan markkinavoiman yrityksille, joten momentista poistettaisiin mahdollisuus asettaa syrjimättömyysvelvollisuuksia muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella. Liikenne- ja viestintäviraston toimivalta asettaa velvollisuuksia muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella ehdotetaan koottavaksi uuteen 7 a lukuun. Lisäksi momenttia muutettaisiin pykäläviittauksen osalta ja siinä viitattaisiin 53 §:ään, joka koskee tukkumarkkinoilla huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavia velvollisuuksia sekä 53 a §:ään, joka koskee ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivalle huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavia velvollisuuksia. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 70 artiklan 1 kohta.

Myös ehdotetusta 2 momentista poistettaisiin viittaukset muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettaviin velvollisuuksiin, sillä jatkossa 2 momentti koskisi ainoastaan tilanteita, joissa velvollisuuksia asetetaan huomattavan markkinavoiman perusteella. Muilta osin momentti vastaisi voimassaolevan pykälän 2 momenttia. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 70 artiklan 2 kohta.

69 §. *Avoimuutta koskevat velvollisuudet.* Ehdotettu 1 momentti koskee Liikenne- ja viestintäviraston mahdollisuutta asettaa yrityksille avoimuutta koskevia velvollisuuksia. Momentti vastaa pääosin pykälän voimassaolevaa 1 momenttia. Voimassaolevan momentin perusteella avoimuusvelvollisuuksia on voinut asettaa yrityksille sekä huomattavan markkinavoiman perusteella, että muulla perusteella. Jatkossa avoimuusvelvollisuuksia voisi momentin perusteella asettaa ainoastaan huomattavan markkinavoiman perusteella, sillä muilla perusteilla asetettavat velvollisuudet ehdotetaan koottavaksi uuteen 7 a lukuun. Momentissa viitattaisiin jatkossa 53 §:ään, joka koskee tukkumarkkinoilla huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavia velvollisuuksia sekä 53 a §:ään, joka koskee ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivalle huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavia velvollisuuksia.

Lisäksi momentissa yhdenmukaistettaisiin teledirektiivin sanamuodon kanssa listausta niistä avoimuusvelvollisuuksista, jotka Liikenne- ja viestintävirasto voisi päätöksellään asettaa. Lista on esimerkinomainen, eikä se siten rajoita muiden avoimuusvelvollisuuksien asettamista. Jatkossa Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa teleyritykselle velvollisuuden julkaista käyttöoikeuden luovuttamisen tai yhteenliittämisen kannalta merkitykselliset tiedot, kuten kirjanpitotiedot, tarjonnan ja käytön ehdot, tekniset eritelmät, verkon ominaisuudet ja olemassa oleva kehitys, hinnasto sekä tehdyt sopimukset siltä osin, kun ne eivät sisällä liikesalaisuuksia tai luottamuksellisia tietoja. Julkaistavat tiedot voisivat myös sisältää sellaisia ehtoja, jotka muuttaisivat palvelujen käyttöoikeutta huomattavan markkinavoiman yrityksen korvatessa vanhaa infrastruktuuriaan uudella infrastruktuurilla. Koska kyseessä ei ole tyhjentävä luettelo, Lii-

kenne- ja viestintävirasto voi päätöksessään määritellä julkaistavat tiedot, niiden yksityiskohtaisuuden sekä julkaisutavan. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 69 artiklan 1 ja 3 kohta.

Ehdotetun 2 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa teleyritykselle velvollisuuden julkaista käyttöoikeutta tai yhteenliittämistä koskeva viitetarjous, jos teleyritykselle on asetettu 68 §:ssä tarkoitettu syrjimättömyysvelvollisuus. Viitetarjouksen olisi oltava niin yksilöity, etteivät käyttöoikeuden pyytäjät joutuisi maksamaan tuotteista, jotka eivät ole tarjottavan palvelun kannalta välttämättömiä. Momentti vastaisi muilta osin voimassaolevaa 2 momenttia, mutta siitä poistettaisiin viittaus muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettaviin velvollisuuksiin, sillä 69 §:ää ei jatkossa sovellettaisi muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettaviin velvollisuuksiin. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 69 artiklan 2 kohta.

Ehdotetun 3 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi velvoitettava yritys julkaisemaan viitetarjous myös tilanteessa, jossa sille on asetettu velvollisuus luovuttaa käyttöoikeus viestintäverkkoon tai sen osaan. Ehdotettu momentti vastaisi pääasiallisesti sisällöltään momentin voimassaolevaa 3 momenttia. Siihen kuitenkin lisättäisiin viittaus BERECin antamiin suuntaviivoihin viitetarjouksen vähimmäisvaatimuksista, jotka Liikenne- ja viestintäviraston tulisi ottaa mahdollisimman tarkasti huomioon. BEREC antaisi suuntaviivat viimeistään 21.12.2019 ja se päivittäisi niitä teknologian ja markkinoiden kehittyessä. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 69 artiklan 4 kohta.

71 §. *Käyttöoikeuden ja yhteenliittämisen hinnoittelua koskevat velvollisuudet.* Teledirektiivin 74 artikla sisältää säännökset hintavalvontaa ja kustannuslaskentaa koskevista HMV-yritykselle asetettavista velvollisuuksista.

Pykälän 4 momentissa säädetään Liikenne- ja viestintäviraston asettaman enimmäishinnan enimmäiskestosta. Enimmäiskestoa ehdotetaan muutettavaksi siten, että jatkossa enimmäishinta voitaisiin asettaa enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Muutos vastaisi 52 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta, jonka mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi tehtävä markkina-analyysi vähintään viiden vuoden välein, jos kyseessä ovat jo aiemmin määritellyt markkinat. Olisi tarkoituksenmukaista, etteivät markkina-analyysien tekosyklit ja hinnoittelua koskevien velvollisuuksien enimmäiskestot olisi keskenään ristiriitaisia. Lisäksi teknisenä muutoksena momentissa käytetty sana velvoite yhdenmukaistettaisiin muun pykälän kanssa käyttämällä jatkossa sanaa velvollisuus. Muilta osin 4 momentti vastaisi pykälän voimassaolevaa 4 momenttia.

Verrattuna vanhan käyttöoikeusdirektiivin 2002/19/EY tekstiin uuden teledirektiivin 74 artikla mainitsee erityisesti kilpailun edistämistarpeen ja loppukäyttäjien pitkän aikavälin edut, jotka liittyvät seuraavan sukupolven verkkojen ja erityisesti erittäin suuren kapasiteetin verkkojen käyttöönottoon. Yritysten kannustamiseksi tekemään investointeja, myös seuraavan sukupolven verkkoihin, kansallisten sääntelyviranomaisten tulee ottaa huomioon yrityksen tekemät investoinnit.

Edellä mainitun johdosta pykälän 5 momentin 5 kohtaa muutettaisiin niin, että kohtuullista tuottoa koskevassa säännöksessä mainittaisiin erityisesti teleyrityksen investointiin liittyvät riskit. Ehdotetun 5 kohdan mukaan asetettavien hinnoitteluvelvollisuuksien ja säännellyn hinnan tulee taata teleyritykselle kohtuullinen tuotto säänneltyyn toimintaan sitoutuneelle pääomalle ottaen huomioon investointiin liittyvät riskit. Se, että säännellyssä hinnassa otetaan huomioon tiettyyn uuteen verkkoinvestointiin liittyvät riskit, edistää uusien ja kapasiteetiltaan suurempien verkkojen käyttöönottoa direktiivin 74 artiklan 1 kohdan mukaisella tavalla.

72 §. *Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettava hinnoitteluvelvollisuus.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, sillä kaikki muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat velvollisuudet ehdotetaan siirrettäväksi ehdotettuun uuteen 7 a lukuun.

74 §. *Kustannuslaskentajärjestelmä*. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin pykäläviittauksen osalta ja siinä viitattaisiin 53 §:ään, joka koskee tukkumarkkinoilla huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavia velvollisuuksia sekä 53 a §:ään, joka koskee ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivalle huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavia velvollisuuksia. Jos HMV-yritykselle on asetettu velvollisuus noudattaa 71 §:ssä säädettyä kustannussuuntautunutta hinnoittelua, käytännössä kustannussuuntautuneen hinnoitteluvelvollisuuden valvomiseksi on tarpeen, että yritys käyttää kustannuslaskentajärjestelmää.

Pykälän 2 momenttia muutettaisiin niin, että Liikenne- ja viestintävirasto voisi osana HMV-päätöstä määrittää hinnoitteluvelvoitteeseen liittyvää kustannuslaskentajärjestelmää koskevia vaatimuksia kustannusten kohdentamisesta pääluokkiin, jos se on tarpeen yritykselle asetetun hinnoitteluvelvollisuuden valvomiseksi. Käytännössä viraston määrittelemät vaatimukset kustannuslaskentajärjestelmälle liittyvät kustannussuuntautuneen hinnoittelun valvontaan erityisesti säänneltyjen tuotteiden tai palveluiden osalta. Käytännössä HMV-yritys saa siis edelleenkin valita oman kustannuslaskentajärjestelmänsä (esimerkiksi SAP, Oracle tms.), mutta virasto voisi HMV-päätöksessä asettaa tätä järjestelmää koskevia vaatimuksia kustannusten kohdentamisesta pääluokkiin.

Teledirektiivin 74 artiklan 4 kohdan mukaan, jos jonkin kustannuslaskentajärjestelmän käyttäminen määrätään hintavalvonnan tukemiseksi pakolliseksi, kansallisten sääntelyviranomaisten on varmistettava, että tästä kustannuslaskentajärjestelmästä julkistetaan kuvaus, josta käyvät ilmi vähintään kustannusten pääluokat ja säännöt, joiden mukaan kustannukset kohdistetaan. Direktiivin säännöksen mukaisesti pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että Liikenne- ja viestintävirastolle annettaisiin toimivalta antaa tarkempia määräyksiä yleisesti kustannusten kohdentamisesta pääluokkiin ja säännöistä, joiden mukaan kustannukset kohdennetaan. Määräysten valmistelussa Liikenne- ja viestintäviraston tulisi kuulla teleyrityksiä ja muita tahoja, joihin määräyksellä voi olla vaikutuksia.

75 §. *Kustannuslaskentajärjestelmän valvonta.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että yrityksen tulisi julkaista kertomus kustannuslaskentajärjestelmän tarkastuksesta, mikä vastaisi teledirektiivin 74 artiklan 4 kohdan sanamuotoa. Yrityksen tulisi toimittaa kustannuslaskentajärjestelmää koskeva tarkastuskertomus vain pyydettäessä Liikenne- ja viestintävirastolle. Jälkimmäinen ehdotettu muutos ei liity teledirektiivin täytäntöönpanoon, vaan on kansallinen.

Liittyen 74 artiklan 4 kohdan säännökseen, pykälän 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Teledirektiivi ei edellytä toimivaltaista viranomaista julkaisemaan kertomusta kustannuslaskentajärjestelmien noudattamisesta eikä Liikenne- ja viestintäviraston selvityksen mukaan yleistä tarvetta sen laatimalle kertomukselle enää ole.

77 §. *Omistajanvaihdosta koskeva ilmoitusvelvollisuus.* Ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiin huomattavan markkinavoiman yrityksen ilmoitusvelvollisuudesta sen suunnitellessa paikallisverkkonsa tai sen huomattavan osan omistajanvaihdosta. Momentti vastaisi pääasiallisesti pykälän voimassaolevaa 1 momenttia. Momenttiin kuitenkin lisättäisiin säännös, jonka mukaan huomattavan markkinavoiman yrityksen tulisi ilmoittaa tällaisesta aikeesta vähintään kolme kuukautta etukäteen Liikenne- ja viestintävirastolle. Omistajanvaihdos voitaisiin toteuttaa joko siirtämällä paikallisverkko tai sen osa huomattavan markkinavoiman perustamalle erilliselle liiketoimintayksikölle tai erilliselle oikeushenkilölle, jolla on eri omistaja. Aiemmin ilmoitukselta

on edellytetty etukäteisyyttä ja että se tehdään viipymättä. Lisäksi huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettaisiin velvollisuus ilmoittaa Liikenne- ja viestintävirastolle aietta koskevista muutoksista sekä omistajanvaihdoksen lopputuloksesta. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 78 artiklan 1 kohta.

Ehdotetun 2 momentin mukaan huomattavan markkinavoiman yritys voisi1 momentissa tarkoitetun omistajanvaihdoksen toteutuessa, voisi tarjota ehdotetun 81 a §:n mukaisessa menettelyssä sellaisia hyväksyttäviä ja riittävän yksityiskohtaisia sitoumuksia käyttöoikeusehdoista, joita sovelletaan sen verkkoon tosiasiallisen ja syrjimättömän käyttöoikeuden varmistamiseksi. Sitoumusten tavoitteena olisi turvata tosiasiallinen ja syrjimätön käyttöoikeus kolmansille osapuolille huomattavan markkinavoiman yrityksen itse laatimien sitoumusten avulla sen sijaan, että Liikenne- ja viestintävirasto asettaisi sille huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavia velvollisuuksia. Sitoumustarjouksen olisi oltava riittävän yksityiskohtainen ja sisällettävä esimerkiksi tiedot sitoumusten täytäntöönpanon ajoituksesta ja kestosta, jotta Liikenne- ja viestintävirasto voisi arvioida sitoumusten riittävyyden. Liikenne- ja viestintävirasto arvioisi sitoumusten ehtojen riittävyyden ehdotetun 81 a §:n mukaisella markkinatestillä. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 78 artiklan 1 ja 2 kohta.

Ehdotetun 3 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi ilmoituksen vastaanotettuaan tehtävä uusi 52 §:n mukainen markkina-analyysi kyseiseen viestintäverkkoon liittyvillä markkinoilla, jos luovutuksella olisi merkittävä vaikutus kyseisillä markkinoilla. Momentti vastaisi pääasiallisesti pykälän voimassaolevaa 2 momenttia. Siihen kuitenkin tehtäisiin lisäys, jonka mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi markkina-analyysia tehdessään huomioitava huomattavan markkinavoiman yrityksen tekemät 2 momentin mukaiset sitoumukset. Liikenne- ja viestintäviraton tulisi arvioida suunnitellun omistajanvaihdoksen vaikutukset ja kuulla muita yrityksiä 310 §:n 1 momentin mukaisesti. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 78 artiklan 2 kohta.

Ehdotetun 4 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa 53 §:n mukaisia velvollisuuksia omistajanvaihdoksen kohteena olevalle verkolle, jos 3 momentin mukaiset sitoumukset eivät ole lain tavoitteet huomioon ottaen riittäviä. Tämä tarkoittaisi sitä, että jos huomattavan markkinavoiman yrityksen tekemät sitoumukset täyttäisivät tässä pykälässä ja ehdotetussa 81 a §:ssä säädetyt edellytykset ja ne riittäisivät edistämään lain tavoitteita, olisi niillä etusija huomattavan markkinavoiman perusteella asetettaviin velvollisuuksiin. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 78 artiklan 3 kohta.

80 §. *Tietojen luottamuksellisuus teleyritysten välillä.* Ehdotetussa 1 momentissa säädetään tietojen luottamuksellisuudesta teleyritysten välillä. Ehdotettu 1 momentti vastaisi pääasiallisesti voimassa olevaa 80 §:n 1 momenttia. Luottamuksellisuutta laajennettaisiin lain soveltamisen selkeyttämiseksi kuitenkin koskemaan kaikkia 7, 7 a, 8 ja 10 luvussa tarkoitettua käyttöoikeuden luovutusta ja 9 luvussa tarkoitettua yhteenliittämistä koskevien neuvottelujen yhteydessä saataviin tietoihin riippumatta siitä, onko tiedot saatu ennen neuvotteluita, niiden aikana vai neuvottelujen jälkeen. Tiedot olisivat luottamuksellisia myös tilanteessa, jossa neuvottelut eivät johtaisi käyttöoikeuden luovuttamiseen tai yhteenliittämiseen. Samalla momentissa muutettaisiin säännösviittaukset vastaamaan tässä esityksessä ehdotettuja muutoksia. Momentilla pannaan täytäntöön teledirektiivin 60 artiklan 2 kohta.

81 a §. *Huomattavan markkinavoiman yrityksiä koskeva sitoumusmenettely.* Ehdotetun 1 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi huomattavan markkinavoiman yrityksen hakemuksesta päätöksellään määrätä osin tai kokonaan sitovaksi huomattavan markkinavoiman yrityksen tekemiä käyttöoikeusehtoihin tai investointiehtoihin liittyviä sitoumuksia. Tällaiset

sitoumukset voisivat liittyä yhteistyöjärjestelyihin, jotka liittyvät 53 §:ssä tarkoitettujen velvollisuuksien asettamisen arviointiin, ehdotetussa 81 b §:ssä tarkoitettuihin yhteisinvestointisopimuksiin, ehdotetussa 77 §:ssä tarkoitettuihin omistajanvaihdoksiin tai muihin näitä vastaaviin seikkoihin. Momentin tavoitteena olisi varmistaa, että huomattavan markkinavoiman yritys voisi osana markkina-analyysia antaa sitoumuksia, joilla se pyrkisi itse korjaamaan markkinoilla esiintyviä kilpailuongelmia ja siten mahdollisesti välttymään Liikenne ja viestintäviraston huomattavan markkinavoiman perusteella asettamista velvollisuuksista. Sitoumusten antaminen ei kuitenkaan rajoittaisi Liikenne- ja viestintäviraston toimivaltaa asettaa tarvittaessa ja tämän lain edellytysten täyttyessä huomattavan markkinavoiman perusteella yrityksille velvollisuuksia. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 79 artiklan 1 kohta.

Ehdotetun 2 momentin mukaisesti Liikenne- ja viestintäviraston olisi tehtävä yrityksen hakemuksen perusteella markkinatesti liittyen erityisesti sitoumukseen liitettyihin ehtoihin. Markkinatestillä ei tarkoitettaisi 53 §:n mukaista markkina-analyysia vaan kevyempää menettelyä, jonka avulla Liikenne- ja viestintävirasto voisi arvioida, täyttävätkö sitoumuksen ehdot tässä laissa säädetyt edellytykset. Markkinatestin lisäksi Liikenne- ja viestintäviraston tulisi tehdä erillinen 53 §:n markkina-analyysi, jos se määräisi sitoumukset sitovaksi. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi antaa sidosryhmille ja erityisesti niille tahoille, joita sitoumukset koskisivat, mahdollisuus antaa lausuntonsa 310 §:n 1 momentin mukaisesti markkinatestistä, sitoumuksen ehdoista sekä mahdollisesta markkina-analyysista. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi kuulemisen jälkeen ja siinä ilmaistut näkemykset huomioiden ilmoittaa huomattavan markkinavoiman yritykselle alustavat päätelmänsä siitä, täyttääkö suostumus tämän lain edellytykset. Huomattavan markkinavoiman yritys voisi tehdä muutoksia sitoumukseensa Liikenne- ja viestintäviraston ilmoituksen perusteella. Liikenne- ja viestintäviraston ei tarvitsisi tehdä markkinatestiä, jos huomattavan markkinavoiman yrityksen sitoumus ei selkeästi täyttäisi tämän pykälän mukaisia ehtoja tai edellytyksiä. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 79 artiklan 2 kohta.

Ehdotetun 3 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi arvioidessaan yhteistyöjärjestelyä, joka koskee 53 §:n mukaisten asianmukaisten ja oikeasuhtaisten velvollisuuksien arviointia, otettava erityisesti huomioon näyttö tarjottujen sitoumusten oikeudenmukaisuudesta ja kohtuullisuudesta, tarjottujen sitoumusten avoimuus kaikille markkinaosallistujille, käyttöoikeuksien asettaminen viipymättä saataville oikeudenmukaisin, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin ennen vähittäispalveluiden käyttöönottoa sekä tarjottujen sitoumusten riittävyys liittyen kestävän kilpailun mahdollistamiseen ja erittäin suuren kapasiteetin verkkojen yhteistyössä tapahtuvan käyttöönoton edistämiseen loppukäyttäjien edun turvaamiseksi. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 79 artiklan 2 kohta.

Ehdotetun 4 momentin mukaisesti huomattavan markkinavoiman yrityksen sitoumuksen olisi sisällettävä riittävän yksityiskohtaiset tiedot 3 momentin mukaisen arvioinnin tekemiseksi. Sitoumuksen tulisi muun muassa sisältää sitoumuksen ajoitus, toteuttamislaajuus ja kesto. Ehdotetun 53 §:n mukaisten markkina-analyysien syklit eivät rajoittaisi huomattavan markkinavoiman yrityksen mahdollisuutta määritellä sitoumustensa kestoa. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 79 artiklan 1 kohta.

Ehdotetun 5 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi päätöksellään asettaa 1 momentin mukaiset järjestelyt sitoviksi määräajaksi, jos ne täyttäisivät ehdotetun pykälän ja muualla tässä laissa säädetyt edellytykset. Sitoumukset voitaisiin määritellä sitovaksi esimerkiksi siksi ajanjaksoksi, jolle niitä tarjotaan. Lain 81 b §:n mukaisia yhteisinvestointeja koskevat sitoumukset voitaisiin kuitenkin määrätä sitoviksi vähintään seitsemäksi vuodeksi. Liikenne- ja viestintäviraston olisi arvioitava sitoumusten sitovuuden jatkamista, kun niitä koskeva määräaika päättyy. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 78 artiklan 4 kohta ja 79 artiklan 3 ja 4 kohta.

Ehdotetun 6 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi 52 §:ssä tarkoitettua markkina-analyysia tehdessään huomioitava ehdotetun pykälän mukaisesti sitovaksi määräämänsä sitoumukset. Sitovaksi asetetut sitoumukset eivät poissulkisi mahdollisuutta asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle 53 §:ssä tarkoitettuja velvollisuuksia. Sitoumukset tulisi kuitenkin ottaa huomioon markkina-analyysia tehdessä, missä tulisi arvioida sitoumusten vaikutusta kehitykseen sekä kuinka asianmukaista olisi asettaa tai pitää voimassa 53 §:n nojalla asetettavia velvollisuuksia sinä ajankohtana, jolla sitoumukset olisivat voimassa. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 79 artiklan 3 kohta.

81 b §. *Yhteisinvestoinnit erittäin suuren kapasiteetin verkkoihin.* Ehdotetun 1 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi päätöksellään 81 a §:n mukaisessa menettelyssä asettaa huomattavan markkinavoiman yrityksen ja yhden tai useamman muun teleyrityksen välisen valokuituelementeistä loppukäyttäjän tiloihin tai tukiasemaan asti koostuvaa erittäin suuren kapasiteetin verkkoa koskevan yhteisinvestointisopimuksen sitovaksi, jos se täyttää jäljempänä ehdotetussa pykälässä säädetyt edellytykset. Liikenne- ja viestintävirasto ei saisi asettaa sitovan yhteisinvestointisopimuksen mukaiselle verkolle 53, 53 a ja 54 §:n nojalla huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavia velvollisuuksia.

Ehdotetun momentin tavoitteena on, että huomattavan markkinavoiman yritys voisi välttyä huomattavan markkinavoiman velvollisuuksilta sellaisen valokuituverkon osalta, jonka se on rakentanut yhteistyössä yhden tai useamman muun teleyrityksen kanssa yhteisinvestointina. Vaikka yhteisinvestointijärjestelyille säädettäisiin pykälässä teledirektiivin mukaisesti useita edellytyksiä, jätettäisiin yhteisinvestoinnin toteuttamiseksi tarvittava liiketoimintamalli siihen osallistujien päätettäväksi. Yhteisinvestoinnin voisi siten toteuttaa esimerkiksi yhteisinvestoijien välisellä yhteisomistajuudella, pitkän aikavälin riskinjaon yhteisrahoituksella tai hankintasopimuksilla, jotka sisältäisivät erityisiä luonteeltaan rakenteellisia oikeuksia. Esimerkiksi kaupallisia käyttöoikeussopimuksia ei kuitenkaan pidettäisi tämän pykälän mukaisina yhteisinvestointisopimuksina, sillä ne rajoittuvat kapasiteetin vuokraamiseen eivätkä ole luonteeltaan rakenteellisia. Ehdotetun pykälän tavoitteena olisi tasata merkittävästi kustannuksia ja riskejä eri teleyritysten välillä sekä edistää pienten yritysten investointeja taloudellisesti kannattavin ehdoin myös alueilla, joilla infrastruktuuriin perustuva kilpailu ei välttämättä muuten olisi tehokasta. Tämä puolestaan saattaisi edistää kestävää pitkäaikaista kilpailua. Tämän lain yhteisinvestointeja koskevalla sääntelyllä ei rajoitettaisi verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja käytöstä annetun lain soveltamista. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 76 artiklan 1 ja 2 kohta.

Pykälän 2 momentissa mahdollistettaisiin, että Liikenne- ja viestintävirasto voisi lisäksi perustelluissa tapauksissa asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle 8–10 luvun mukaisia huomattavaan markkinavoimaan liittyviä velvollisuuksia, jos se toteaisi, että velvollisuuksien asettaminen on välttämätöntä markkinoilla olevien merkittävien kilpailuongelmien ratkaisemiseksi näiden markkinoiden erityispiirteiden vuoksi. Liikenne- ja viestintäviraston olisi otettava huomioon sitovat yhteisinvestointisitoumukset 52 §:n mukaisissa markkina-analyyseissa. Tarve huomattavaan markkinavoimaan perustuvien velvollisuuksien asettamiselle saattaisi syntyä esimerkiksi tilanteessa, jossa olisi useita loppupään markkinoita, joilla ei saavutettaisi samaa kilpailuastetta. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 76 artiklan 2 kohta.

Ehdotetun momentin mukainen yhteisinvestointi perustuisi huomattavan markkinavoiman yrityksen tekemään yhteisinvestointitarjoukseen ja sen pohjalta yhteisinvestoijien kesken laadittavaan yhteisinvestointisopimukseen. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin niistä edellytyksistä, jotka yhteisinvestointia koskevan tarjouksen tulisi vähintään täyttää, jotta Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa yhteisinvestointisopimuksen 1 momentin mukaisesti sitovaksi. Listaus ei

olisi täysin tyhjentävä, sillä Liikenne- ja viestintävirasto voisi harkita lisäkriteereiden asettamista siinä määrin kuin ne olisivat tarpeen, jotta voitaisiin varmistaa potentiaalisten investoijien pääsy yhteisinvestointeihin huomioiden paikalliset olosuhteet ja markkinarakenteen. Ehdotuksen tulisi kuitenkin täyttää vähintään kaikki kahdeksan ehdotetussa momentissa lueteltua edellytystä.

Ensimmäisen ehdon mukaisesti yhteisinvestointia koskevan tarjouksen olisi oltava syrjimättömästi avoin kaikille teleyrityksille missä tahansa verkon käyttöiän vaiheessa. Syrjimättömiä ehtoja koskevalla velvollisuudella ei tässä tilanteessa tarkoiteta sitä, että kaikkien yhteisinvestoijien tulisi saada keskenään täysin samat ehdot, vaan sitä, että ehdot voitaisiin perustella puolueettomin, avoimin, syrjimättömin ja ennakoitavissa olevin kriteerein. Ehdot saattaisivat vaihdella esimerkiksi riippuen sitoudutusta loppukäyttäjien linjojen lukumäärästä. Yhteisinvestoijien taloudellisia korvauksia määritellessä olisi huomioitava, että varhaisessa vaiheessa yhteisinvestointiin osallistuneet hyväksyvät suurimmat riskit ja tuovat pääomaa aiemmin. Tämän vuoksi niihin yhteisinvestoijiin, jotka osallistuvat yhteisinvestointiin vasta myöhemmässä vaiheessa, voisi olla perusteltua soveltaa suurenevaa maksua. Toisen edellytyksen mukaisesti tarjouksen tulisi mahdollistaa, että verkon yhteisinvestoijat voivat tosiasiallisesti ja kestävällä tavalla kilpailla keskenään tuotantoketjun loppupään markkinoilla. Kolmannen edellytyksen mukaisesti yhteisinvestoijien tulisi saada oikeudenmukaisin, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin ja edellytyksin yhteisinvestoinnin kohteena olevan verkon täyden kapasiteetin käyttöoikeuden yhteisinvestoinnin kohteena olevasta verkosta.

Neljännen edellytyksen mukaan tarjouksen tulisi olla ehdoiltaan sellainen, että yhteisinvestoijat voivat osallistua yhteisinvestointiin arvoltaan ja ajoitukseltaan joustavalla osuudella, jota on mahdollista kasvattaa tulevaisuudessa. Tarjouksien tulisi mahdollistaa, että erilaiset yhteistoimijat osallistuisivat erilaisin sitoumuksin yhteisinvestointeihin ja että sitoumuksia voitaisiin tarvittaessa kasvattaa. Tämä mahdollistaisi esimerkiksi sen, että pienemmät ja rajalliset yhteisinvestoijat voisivat ryhtyä yhteisinvestointiin kohtuullisella vähimmäistasolla. Viidennen edellytyksen mukaisesti yhteisinvestoijien tulisi saada vastavuoroiset oikeudet oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin yhteisinvestoinnin kohteena olevaan verkkoon sen jälkeen, kun verkko on otettu käyttöön. Ehdot tulisi ilmaista yhteisinvestointitarjouksessa ja sen perusteella tehtävässä sopimuksessa.

Kuudennen edellytyksen mukaan tarjouksessa vahvistettaisiin etukäteen yhteisinvestointihankkeen etenemissuunnitelma. Etenemissuunnitelmaan sisältyvistä välietapeista olisi annettava tietoa syrjimättömästi. Seitsemännen edellytyksen mukaan tarjouksen ehtojen mukaisesti yhteisinvestoinnissa saavutetut oikeudet olisi mahdollista siirtää eteenpäin samoin oikeuksin. Oikeuden saavan yrityksen olisi noudatettava kaikkia yhteisoikeussopimuksessa alkuperäiselle yhteisinvestoijalle asetettuja velvollisuuksia. Kahdeksannen edellytyksen mukaisesti huomattavan markkinavoiman yrityksen olisi tehtävä yhteisinvestointia koskeva tarjous vilpittömässä mielessä. Edellytysten täyttyminen arvioitaisiin ehdotetun 81 a §:n mukaisella markkinatestillä. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 76 artiklan 1 ja 2 kohta ja liite IV.

Ehdotetun 4 momentin mukaan huomattavan markkinavoiman yrityksen olisi julkaistava tarjous yhteisinvestointiin hyvissä ajoin ja muiden kuin 53 a §:n mukaisten ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivien yritysten osalta vähintään kuusi kuukautta ennen verkon käyttöönottoa. Yhteisinvestointia koskeva tarjous olisi julkaistava yrityksen verkkosivuilla siten, että se olisi helposti havaittavissa ja saatavilla. Lisäksi yksityiskohtaiset tiedot tarjousta koskien olisi annettava viipymättä. Tällaisia tietoja voisivat olla esimerkiksi yhteisinvestointisopimuksen oikeudellinen muoto sekä mahdollisesti yhteisinvestointivälineen hallintosääntöjen aiekirje. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 76 artiklan 1 kohta ja liite IV.

Ehdotetun 5 momentin mukaan huomattavan markkinavoiman yritys voi sisällyttää tarjoukseen kohtuullisia ehtoja, jotka liittyvät yritysten taloudelliseen valmiuteen osallistua yhteisinvestointiin. Tällaisia ehtoja voisivat olla esimerkiksi ehdot, joiden mukaan mahdollisten yhteisinvestoijien täytyisi esimerkiksi osoittaa kykynsä suorittaa vaiheittaisia maksuja tai olisi hyväksyttävä strateginen suunnitelma, jonka perusteella keskipitkän aikavälin suunnitelma laadittaisiin. Ehdotetun momentin mukaiset ehdot eivät kuitenkaan saisi olla ristiriidassa ehdotetun 3 momentin 1 kohdan, jonka mukaan yhteisinvestointisopimuksen tulisi olla syrjimättömästi avoin kaikille teleyrityksille, kanssa. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin liite IV.

Ehdotetussa 6 momentissa säädettäisiin tilanteessa, jossa yhteisinvestoinnilla rakennettavalla valokuituverkolla korvattaisiin huomattavan markkinavoiman yrityksen aikaisempaa verkkoa kuten kupariverkkoa. Tällaisessa tilanteessa sellaisten yritysten, jotka eivät osallistu yhteisinvestointiin, tulisi saada pääsy yhteisinvestoinnin kohteena olevaan verkkoon samoin laatua, nopeutta ja loppukäyttäjien saavutettavuutta koskevin ehdoin, jotka olivat saatavilla vanhassa verkossa ennen sen korvaamista yhteisinvestoinnin kohteena olevan uuden verkon käyttöönottoa ja jotka Liikenne- ja viestintävirasto vahvistaisi 1 momentissa tarkoitetulla päätöksellään. Liikenne- ja viestintävirasto voisi liittää 1 momentin mukaiseen päätökseen ehtoja, joilla käyttöoikeuden laatua voitaisiin syrjimättömästi mukauttaa huomioiden vähittäismarkkinoiden kehityksen ja yhteisinvestointiin liittyvien kannustimien säilyminen. Ehtoja asetettaessa tulisi punnita sekä käyttöoikeuden hakijoiden tarve saada käyttöoikeus erittäin suuren kapasiteetin verkkoon ja sen osiin avoimin ja syrjimättömin ehdoin että yhteisinvestoijien kantama riski tehdyistä investoinneista. Lisäksi tulisi arvioida yleistä kilpailutilannetta vähittäismarkkinoilla. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 76 artiklan 1 kohta.

Ehdotetun 7 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston tulisi ottaa yhteisinvestointisitoumusta arvioidessaan huomioon BERECin suuntaviivat. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 76 artiklan 4 kohta.

Ehdotetun 8 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi liittää yhteisinvestointisopimukseen huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuden toimittaa vuosittain vaatimuksenmukaisuusvakuutuksia. Liikenne- ja viestintäviraston olisi lain 303 §:n 1 momentin mukaan valvottava tämän pykälän nojalla annettujen päätösten noudattamista. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 76 artiklan 3 kohta.

81 c §. *Huomattavan markkinavoiman yrityksen aikaisemman verkon korvaaminen tai poistaminen käytöstä*. Ehdotetun 1 momentin mukaan huomattavan markkinavoiman yrityksen olisi ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle hyvissä ajoin ennen kuin se aikoo poistaa käytöstä tai korvata uudella verkolla olemassa olevaa verkkoaan tai sen osia mukaan luettuna kupariverkon toimintaan tarvittu aikaisempi infrastruktuuri. Ilmoitus olisi tehtävä Liikenne- ja viestintävirastolle sähköisesti. Momentin tavoitteena olisi osaltaan edistää viranomaisen kanssa tapahtuvan asioinnin siirtymistä paperisista asiakirjoista sähköisiin. Ensisijaisesti tavoitteena olisi ilmoituksen tekeminen Liikenne- ja viestintäviraston sähköisen lomakkeen kautta. Sähköisen asiointivelvoitteen täyttäisi kuitenkin tarvittaessa myös sähköpostitse toimitettu hakemus. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 81 artiklan 1 kohta.

Ehdotetun 2 momentin mukaan ilmoitus tulisi tehdä kuusi kuukautta ennen käytöstä poistamisen tai korvaamisen suunniteltua aloituspäivää. On kuitenkin tilanteita, joissa huomattavan markkinavoiman yritys ei voi itse määritellä aikataulua aiemman verkkonsa käytöstä poistamiseen. Tällaisessa tilanteessa, jossa aikataulu verkon poistamiseen tai korvaamiseen määräytyy siitä itsestään riippumattomasta syystä, ilmoitus Liikenne- ja viestintävirastolle olisi tehtävä viipymättä. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 81 artiklan 1 kohta.

Ehdotetussa 3 momentissa säädettäisiin niistä tiedoista, jotka huomattavan markkinavoiman yrityksen tulisi vähintään sisällyttää 1 momentin mukaiseen ilmoitukseensa. Tietojen tulisi olisi olla siten riittävät, että Liikenne- ja viestintävirasto voisi niiden perusteella arvioida tämän pykälän nojalla asetettavien velvollisuuksien tarpeellisuuden. Momentin mukaan ilmoitukseen olisi liitettävä riittävät tiedot korvaamista tai poistamista suunnittelevasta huomattavan markkinavoiman yrityksestä, poistettavasta tai purettavasta verkosta sekä suunnitelluista toimenpiteistä. Tällaisia olisivat erityisesti yrityksen perustiedot, toimenpiteiden suunniteltu ajankohta, verkon maantieteellinen peittoalue joko kiinteistökohtaisesti paikkatietona tai kartalla, josta ilmenee tarkat alueet, verkon käyttäjämäärät, vuokratut tilaajayhteydet sekä kapasiteettituotteet ja niiden käyttäjät, poistettava tai korvatta liittymätyyppi, vaihtoehtoisten tai korvaavien tuotteiden saatavuus ja ominaisuudet sekä tieto siitä, onko kyseessä yleispalveluyritys tai -alue. Lisäksi momentissa annettaisiin valtioneuvostolle asetuksenantovaltuus antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä tai sen sähköisestä tekemisestä.

Ehdotetun 4 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi päätöksellään asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuksia soveltaa läpinäkyvää aikataulua sekä irtisanomis- tai siirtymäaikaa koskevia ehtoja tai muita ehtoja verkkoa korvattaessa tai poistettaessa käytöstä, jos se on tarpeen kilpailun ja loppukäyttäjien edun turvaamiseksi. Lisäksi momentissa säädettäisiin Liikenne- ja viestintävirastolle määräaika, jonka mukaan sen tulisi asettaa mahdolliset vanhan infrastruktuurin korvaamiseen liittyvät velvollisuudet vähintään kaksi kuukautta ennen suunniteltua purkamista, mikäli teleyritys on ilmoittanut purettavasta tai käytöstä poistettavasta verkosta vähintään kuuden kuukautta ennen suunniteltua toimenpidettä. On huomattava, että huomattavan markkinavoiman yritys voisi poiketa kuuden kuukauden määräajasta ainoastaan tilanteessa, jossa verkon käytöstä poistamisen tai korvaamisen aikataulu määrittyisi siitä itsestään riippumattomasta syystä. Lähtökohtaisesti Liikenne- ja viestintävirastolla olisi siten neljä kuukautta aikaa käsitellä käytöstä poistamista tai korvaamista koskeva ilmoitus. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 81 artiklan 2 kohta.

Ehdotetun 5 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi päätöksellään lisäksi varmistaa vähintään vastaavanlaatuisten vaihtoehtoisten tuotteiden saatavuuden, joilla voi saada käyttöoikeuden aiemmat verkkoelementit korvaavaan parannettuun verkkoinfrastruktuuriin, jos se olisi tarpeen kilpailun ja loppukäyttäjien edun turvaamiseksi. Kilpailun ja loppukäyttäjien etu ei vaatisi vaihtoehtoisten tuotteiden saatavuutta etenkään tilanteessa, jossa käytöstä poistettava tai korvattava verkko ei ole ollut tosiasiallisesti käytössä.

Arvioitaessa kilpailun ja loppukäyttäjien etua tulisi huomioida, että markkinoiden kilpailudynamiikkaan tietyillä markkinoilla sekä loppukäyttäjien palveluiden saatavuuteen vaikuttavat myös muut kuin kyseisille markkinoille kuuluvat palvelut. Näin ollen kilpailun ja loppukäyttäjien etua arvioitaessa tulisi kiinnittää huomiota myös langattoman laajakaistan saatavuuteen alueella, jolla aiempaa infrastruktuuria ollaan poistamassa käytöstä. Mahdollisten velvollisuuksien asettamista arvioitaessa Liikenne- ja viestintäviraston tulisi arvioida niiden kohtuullisuutta myös huomattavan markkinavoiman yrityksen kannalta. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi esimerkiksi arvioida, olisiko purettavalla keskitinalueella käytössä vain yksittäisiä yhteyksiä. Arvioitaessa sitä, onko purettava verkko ollut käytössä, tulisi arvioida sekä sitä, onko käyttöoikeustuote ollut käytössä, että onko teleyritys itse tarjonnut sillä yhteyksiä loppukäyttäjille. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 81 artiklan 2 kohta.

Ehdotetun 6 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi peruuttaa 53, 53 a ja 54 §:n perusteella asetetut velvollisuudet niiltä verkon osilta, jotka on ilmoitettu käytöstä poistettavaksi tai korvattavaksi, jos käyttöoikeuden tarjoaja olisi vahvistanut asianmukaiset edellytykset siirtymälle asettamalla saataville vähintään vastaavanlaatuisen vaihtoehtoisen käyttöoikeustuot-

teen, joka mahdollistaa samojen loppukäyttäjien saavuttamisen kuin olemassa olevassa infrastruktuurissa tai muulla vastaavalla tavalla sekä noudattanut tämän pykälän mukaisia sekä Liikenne- ja viestintäviraston ehdotetun pykälän perusteella asettamia edellytyksiä ja menettelyitä. Verkon omistajien olisi kuitenkin voitava poistaa aikaisemmat verkot käytöstä. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 81 artiklan 2 kohta.

82 §. *Markkinamäärittelyä, markkina-analyysia ja huomattavaa markkinavoimaa koskeva kuuleminen.* Ehdotetussa pykälässä säädettäisiin Liikenne- ja viestintäviraston tekemästä yhteistyöstä komission, BERECin ja muiden ETA-valtioiden kanssa sekä komission veto-oikeudesta Liikenne- ja viestintäviraston päätösluonnokseen. Ehdotettu pykälä vastaisi pääsääntöisesti voimassaolevaa 82 §:ää. Pykälää yhdenmukaistettaisiin kuitenkin teledirektiivin sanamuodon kanssa säännöksen soveltamisen helpottamiseksi ja selkeyttämiseksi.

Ehdotetussa 1 momentissa laajennettaisiin Liikenne- ja viestintäviraston kuulemisvelvollisuus myös muihin ETA-valtioihin komission ja BERECin lisäksi. Tämän lisäksi kuulemisvelvollisuus laajennettaisiin muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella 55 §:n mukaisesti asetettaviin velvollisuuksiin. ETA-valtioiden väliseen kauppaan negatiivisesti vaikuttavat toimenpiteet voisivat olla esimerkiksi toimenpiteitä, joilla olisi suoraa tai epäsuoraa, tosiasiallista tai mahdollista vaikutusta ETA-valtioiden välisen kaupan muotoihin tavalla, joka saattaisi muodostaa esteitä sisämarkkinoille.

Lisäksi tällaisia saattaisivat olla toimenpiteet, joilla on merkittävä vaikutus muiden ETA-valtioiden yrityksiin tai käyttäjiin tai toimenpiteet, jotka vaikuttavat kuluttajahintoihin muissa ETA-valtioissa tai toiseen ETA-valtioon sijoittuneen yrityksen kykyyn tarjota sähköisiä viestintäpalveluja tai rajat ylittäviä palveluita taikka toimenpiteet, jotka vaikuttavat markkinoiden rakenteeseen ja markkinoille pääsyyn. Liikenne- ja viestintävirasto varaisi komissiolle, BERECille sekä muille ETA-valtioille mahdollisuuden antaa lausuntonsa sen jälkeen, kun Liikenne- ja viestintävirasto olisi kuullut asianomaisia osapuolia ehdotetun 310 §:n mukaisesti. Liikenne- ja viestintäviraston olisi mahdollista missä tahansa valmistelun vaiheessa peruuttaa toimenpideehdotuksensa. Lisäksi 1 momentissa laajennettaisiin kuulemisvelvollisuus 55 §:ssä tarkoitettuun muun kuin huomattavan markkinavoiman yritystä koskevaan päätökseen sekä 270 §:ssä tarkoitettuun velvollisuuden poistamista koskevaan päätökseen. Muilta osin momentti vastaisi 82 §:n voimassaolevaa 1 momenttia. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 32 artiklan 2 ja 3 kohta.

Pykälän 2 momenttia esitetään yhdenmukaistettavaksi direktiivin sanamuodon mukaisesti siten, että siitä selviäisi, että komissio voi pyytää Liikenne- ja viestintävirastoa lykkäämään päätöksen tekemistä kahdella kuukaudella, jos komissio katsoisi päätösehdotuksen muodostavan esteen sisämarkkinoille. Muilta osin momentti vastaisi voimassaolevaa 82 §:n 2 momenttia. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 32 artiklan 4 kohta.

Ehdotettuun 3 momenttiin lisättäisiin viittaus erityistä kuulemisvelvollisuutta koskevaan 310 §:ään lain soveltamisen selkeyttämiseksi. Lisäksi momentissa laajennettaisiin Liikenne- ja viestintäviraston ilmoitusvelvollisuus muutetusta päätöksestä komission lisäksi BERECiin. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 32 artiklan 7–9 kohta.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi varattava komissiolle, BERECille ja muille jäsenvaltioille 1 momentin mukainen tilaisuus antaa lausunto yhdessä toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa, jos markkinamäärittely on laadittu toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa 52 §:n 7 momentin mukaisesti.

Olisi tarkoituksenmukaista, että jos Liikenne- ja viestintävirasto tekisi markkina-analyysin yhteistyössä toisen ETA-valtion kanssa, järjestettäisiin tästä markkina-analyysista vain yksi kuuleminen kahden erillisen menettelyn sijasta.

83 §. *Yrityksille asetettavaa velvollisuutta koskeva kuuleminen.* Pykälä koskee komission ja BERECin kuulemista sellaisten velvollisuuksien osalta, joihin komissiolla ei lähtökohtaisesti ole veto-oikeutta. Pykälä vastaisi pääosin voimassaolevaa 83 §:ää, mutta siihen tehtäisiin muutamia täsmennyksiä. Lisäksi pykälään lisättäisiin säännös, jonka mukaan komissiolla olisi veto-oikeus muutaman velvollisuuden kohdalla.

Ehdotettuun 1 momenttiin lisättäisiin teledirektiivin mukainen maininta siitä, että Liikenne- ja viestintävirastolla olisi 1 momentin mukainen velvollisuus varata komissiolle ja BERECille tilaisuus antaa lausuntonsa myös tilanteessa, jossa se suunnittelee muuttavansa tai poistavansa 1 momentin mukaisia velvollisuuksia. Momentin pykäläviittaukset muokattaisiin vastaamaan muita tässä esityksessä ehdotettuja muutoksia. Muilta osin momentti vastaisi voimassaolevaa 1 momenttia. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 33 artiklan 1 kohta.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi otettava mahdollisimman tarkasti huomioon 1 momentissa tarkoitetut lausunnot. Tämä koskisi erityisesti tilanteita, joissa komissio ei ole ilmoittanut 1 momentin mukaisen päätösehdotuksen muodostavan esteitä yhtenäismarkkinoille tai epäilevänsä päätösehdotuksen olevan Euroopan unionin oikeuden vastainen. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 33 artiklan 5 kohta.

Ehdotettu 3 momentti vastaisi sisällöltään voimassaolevaa 2 momenttia, ehdotettu 4 momentti voimassaolevaa 3 momenttia ja ehdotettu 5 momentti voimassaolevaa 4 momenttia.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 6 momentti, jolla poikettaisiin siitä pääsäännöstä, jonka mukaan pykälä koskee ainoastaan niitä tilanteita, joissa komissiolla ei ole veto-oikeutta. Ehdotetun pykälän mukaan komissiolla olisi veto-oikeus tilanteessa, jossa Liikenne- ja viestintävirasto olisi 55 a §:n 3 momentin mukaisesti asettamassa käyttöoikeusvelvollisuuden ensimmäistä keskitintä tai jakelupistettä pidemmälle tai 81 b §:n mukaisesti tekemässä päätöstä, joka liittyy teleyritysten yhteisinvestointeihin erittäin suuren kapasiteetin verkkoihin. Lain 55 a §:n 3 momentin mukainen mahdollisuus asettaa velvollisuuksia olisi uusi velvollisuus, jonka voisi asettaa ainoastaan poikkeuksellisessa tilanteessa, jos käyttöoikeusvelvollisuuden ulottaminen vain ensimmäiseen keskittimeen tai jakelupisteeseen ei riitä. Myös yhteisinvestointeja koskevat sitoumukset ja niiden perusteella tietyissä tilanteissa tehtävät päätökset olla asettamatta huomattavaan markkinavoimaan liittyviä velvollisuuksia uuteen infrastruktuuriin on tässä esityksessä ehdotettua uutta sääntelyä.

Teledirektiivin mukaan komission olisi johdonmukaisen sääntelykäytännön parantamiseksi voitava vaatia kansallista sääntelyviranomaista perumaan yhteisinvestointiin liittyvä toimenpide-ehdotuksensa, jos se ja Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelin epäilisi toimenpiteen yhteensopivuutta Euroopan unionin oikeuden ja teledirektiivin tavoitteiden kanssa. Tehokkuuden vuoksi Liikenne- ja viestintäviraston olisi mahdollista toimittaa komissiolle ainoastaan yksi ilmoitus toimenpide-ehdotuksesta, joka liittyy asiaan liittyvät vaatimukset täyttävään yhteisinvestointijärjestelmään. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 33 artiklan 5 kohta.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 7 momentti, joka koskisi tilanteita, joissa Liikenne- ja viestintävirasto valmistelisi huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavan velvollisuuden asettamista, muuttamista tai poistamista toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa.

Tällaisessa tilanteessa sääntelyviranomaisten tulisi yhteistyössä kuulla komissiota, BERECiä sekä muita ETA-valtioita. Velvollisuuksien asettamisesta yhteistyössä toisen valtion kanssa ehdotetaan säädettäväksi 52 §:n 7 momentissa.

84 §. *Menettely kiireellisissä tapauksissa.* Ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiin siitä, millä edellytyksin Liikenne- ja viestintävirasto voisi poiketa 82 ja 83 §:n mukaisista kuulemisvelvollisuuksista. Koska 83 §:n 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi kuulemisvelvollisuus teledirektiivin mukaisesti myös muiden ETA-maiden sääntelyviranomaisille, tulisi ehdotetun momentin mukainen poikkeusvelvollisuus kuulemisesta ulottaa myös näiden kuulemiseen. Myös pykälän 2 momentin mukainen Liikenne- ja viestintäviraston velvollisuus toimittaa 1 momentissa tarkoitettu toimenpide viipymättä tiedoksi ehdotetaan ulotettavaksi velvollisuudeksi ilmoittaa asiasta myös muiden ETA-valtioiden sääntelyviranomaisille. Muilta osin ehdotettu momentti vastaisi voimassaolevaa 84 §:ää. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 32 artiklan 10 kohta.

85 §. *Yleispalveluyrityksen nimeäminen.* Pykälän 2 momentissa esitetään, miten teleyritykselle voitaisiin antaa puhelinpalveluita ja internetyhteyspalveluita koskevia yleispalveluvelvoitteita. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisäystä, jonka mukaan Liikenne- ja viestintäviraston tulee yleispalveluyrityksen nimeämisessä huomioida myös 51a pykälän mukaisten maantieteellisten kartoitusten tulokset. Muutos vastaa teledirektiivin 86 artiklan 1 kohtaa. Käytännössä Liikenne- ja viestintäviraston tulisi nimetessään 2 momentin mukaisesti yleispalveluyritystä tarvittaessa huomioida analyysissaan 51 a §:n mukaisesti ilmoitetut suunnitelmat verkon laajakaistaverkkojen laajentamisesta eri maantieteellisillä alueilla.

Yleispalvelusääntely on peruspalveluiden turvaverkko tilanteisiin, joissa ääniviestintäpalveluiden ja internetyhteyspalveluiden saatavuutta ei voida varmistaa kaupallisen tarjonnan avulla. Verkon laajentamista koskevat suunnitelmat vaikuttavat myös alueelliseen kaupalliseen saatavuuteen.

Muilta osin pykälän sisältö vastaisi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 85§:ää. (HE221/2013vp). Yleispalveluyrityksen nimeäminen tehtäisiin edellä esitettyjä täsmennyksiä lukuun ottamatta samalla tavalla kuin aiemmin.

Pykälän 3 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston on muutettava 2 momentissa esitettyä yleispalvelupäätöstä, jos päätöksen perusteena olleissa seikoissa tapahtuu olennaisia muutoksia. Lain 87 §:ssä esitetyn tarkoituksenmukaisen internetyhteyden vähimmäisnopeudesta säädettäisiin asetuksella. Käytännössä Liikenne- ja viestintäviraston tulisi asetuksen antamisen jälkeen muuttaa päätöstä yleispalveluyrityksistä, mikäli esimerkiksi vähimmäisnopeudessa tapahtuu muutoksia.

86 §. *Yleisiä puhelinpalveluita koskeva yleispalveluvelvollisuus*. Pykälässä annetaan tarkempia säännöksiä yleisiä puhelinpalveluita koskevasta yleispalveluvelvollisuudesta. Pykälän 1 momentissa korvattaisiin kaikkiin oikeushenkilöihin viittaava sana tilaaja teledirektiivin 84 artiklan 5 kohdan salliman liikkumavaran mukaisesti mikroyrityksillä. Teledirektiivin mukaan jäsenvaltiot voivat laajentaa yleispalvelun soveltamisalan koskemaan mikroyrityksiä ja pk-yrityksiä sekä voittoa tavoittelemattomia järjestöjä.

Mikroyritys on yritys, joka on määritelty Euroopan komission suosituksessa mikroyrityksen sekä pienten ja keskisuurten yrityksen ehdoista siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen (2003/361/EY). Mikroyrityksellä on henkilöstöä vähemmän kuin 10henkeä. Lisäksi joko sen vuosiliikevaihto voi olla enintään 2miljoonaa euroa tai taseen loppusumma voi olla enintään 2 miljoonaa euroa.

Mikroyritykset ovat rinnasteisessa asemassa kuluttajaan nähden. Tätä suuremmat yritykset eivät kuuluisi pykälän soveltamisalaan. Käytännössä mikroyrityksiä suurempia yrityksiä koskevia yleispalvelupäätöksiä ei ole tehty.

Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin lisäys, jonka mukaan puhelinpalveluiden yleispalveluun tarjottavan liittymän on oltava saatavilla myös ilman pakollisia lisäpalveluita tai –toimintoja. Säännöksellä varmistettaisiin, että yleispalveluliittymän tilaajat saisivat halutessaan käyttöönsä myös pelkän ääniviestintäpalvelun ilman liittymään paketoituja muita palveluita. Muita mahdollisia palveluita ei tällöin voitaisi liittää yleispalvelunliittymän saamisen ehdoksi. Ehdotuksella saatettaisiin voimaan teledirektiivin 88 artiklan 1 kohta.

Muilta osin esitetty pykälä vastaa voimassa olevan lain 86 §:ää.

87 §. *Internetyhteyspalvelua koskeva yleispalveluvelvollisuus.* Ehdotettu säännös vastaa pääosin voimassa olevan lain 87 §:ää.

Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin 86 §:ää vastaava muutos ja muutettaisiin soveltamisala koskemaan kaikkien tilaajien sijaan käyttäjiä ja mikroyrityksiä.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan täsmennyksiä, joilla saatettaisiin voimaan teledirektiivin 84 artiklan 3 kohta. Momenttiin ehdotetaan lisäystä, jonka direktiivin EU1972/2018 liitteessä V määriteltyjen palveluiden tulee olla käytettävissä tarjottavalla liittymällä. Teledirektiivin liitteessä V on määritelty, että riittävän laajankaistan internetyhteyspalvelun on tuettava seuraavia palveluita: sähköposti, hakukoneet, jotka pystyvät hakemaan ja löytämään kaikenlaista tietoa, verkkopohjaiset perusvälineet koulutukseen, verkkolehdet tai –uutiset, tavaroiden tai palvelujen ostaminen tai tilaaminen verkossa, työnhaku ja työhakuvälineet, ammatillinen verkostoituminen, verkkopankki, sähköisten viranomaispalvelujen käyttö, sosiaalinen media ja pikaviestintä ja vakiolaatuiset puhelut ja videopuhelut.

Pykälän 3 momentin mukaan tarkoituksenmukaisesta yleispalveluun käytettävän internetyhteyspalvelun nopeudesta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Asetuksenantovaltuutta ehdotetaan muutettavaksi. Asetuksen antaisi liikenne- ja viestintäministeriön sijaan valtioneuvosto. Perustuslain 80 pykälän 1 momentin mukaan Tasavallan presidentti, valtioneuvosto ja ministeriö voivat antaa asetuksia laissa säädetyn valtuuden nojalla. Lähtökohtana valtioneuvoston ja ministeriön välisessä toimivallan jaossa on, että valtioneuvosto antaa asetukset laajakantoisista ja periaatteellisesti tärkeistä asioista sekä niistä muista asioista, joiden merkitys sitä vaatii. Ministeriölle voi asetuksenantovaltuuden antaa lähinnä teknisemmissä asioissa, joiden yhteiskunnallinen ja poliittinen merkitys on pienempi. Internetyhteyttä voidaan pitää välttämättömyyshyödykkeenä. Internetyhteyden toimivuus, nopeus ja laatu määrittävät käytännössä, miten kansalainen voi osallistua tietoyhteiskuntaan ja käyttää verkkopalveluita. Internetyhteyspalvelun tarkoituksenmukaista nopeutta voidaan pitää merkitykseltään periaatteellisesti, yhteiskunnallisesti ja poliittisesti tärkeänä asiana, jolloin asetuksenantajana tulisi toimia valtioneuvosto. Valtioneuvoston asetus voitaisiin antaa samassa yhteydessä ja samassa asetuksessa 86 pykälän 4 momentissa tarkoitetun vammaisten henkilöiden erityistarpeita koskevan asetuksen (nykyään 1247/2014) kanssa.

Ennen asetuksen antamista Liikenne- ja viestintäviraston tulee tarvittaessa laatia selvitys tiedonsiirtopalvelujen markkinoista, käyttäjien ja tilaajien enemmistön käytössä olevasta yhteysnopeudesta ja teknisestä kehitystasosta sekä arvio sääntelyn taloudellisista vaikutuksista teleyrityksille. Käytännössä selvityksessä tulisi 2 momentin muutoksen jälkeen ottaa huomioon myös teledirektiivin liitteen V palvelulistaus ja arvioida, millä yhteysnopeudella edellä mainitut palvelut olisivat käytettävissä.

Liikenne- ja viestintäviraston tulisi ehdotetun 3 momentin mukaan huomioida selvityksessä Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen tarkoituksenmukaisen internetyhteyspalvelun määrittelemisen parhaita käytäntöjä koskeva raportti. Ehdotettu lisäys vastaisi teledirektiivin 84 artiklan 3 kohtaa. Artiklan mukaan yhteistyöelin antaa viimeistään 21.6.2020 raportin jäsenvaltioiden parhaista käytännöistä, jotka tukevat riittävän laajakaistayhteyspalvelun määrittelemistä. Raporttia tulee päivittää säännöllisesti.

Komissiolle on teledirektiivin 116 artiklassa siirretty toimivalta antaa delegoituja säädöksiä liitteen mukauttamisesta, jotta voidaan ottaa huomioon teknisen, yhteiskunnallisen kehityksen ja markkinakysynnän muutokset.

88 §. *Liittymän tarjoamista koskevat muut oikeudet ja velvollisuudet.* Pykälässä säädetään yleispalveluliittymän tarjoamista koskevista muista oikeuksista ja velvollisuuksista. Pykälän mukaan yleispalveluyritys voi tarjota yleispalvelua useamman liittymän välityksellä, mikäli siitä ei aiheudu lisäkustannuksia käyttäjälle tai tilaajalle. Pykälän 1 momentin soveltamisala muutettaisiin koskemaan kaikkien tilaajien sijasta käyttäjiä ja mikroyrityksiä

Pykälän 3 momentissa säädetään yleispalveluyrityksen oikeudesta kieltäytyä sopimuksen teosta, mikäli käyttäjä tai tilaaja on asetettu syytteeseen tai viimeisen vuoden aikana tuomittu jonkin teleyrityksen liittymää hyväksi käyttäen tehdystä tietoliikenteen häirinnästä taikka jos tilaajalla on yleispalveluyrityksen tarjoaman toisen liittymän käytöstä aiheutuneita maksamattomia, erääntyneitä ja riidattomia velkoja. Momenttiin ehdotetaan muutosta, jossa soveltamisala muutettaisiin koskemaan kaikkien tilaajien sijasta käyttäjiä mikroyrityksiä

91 §. *Yleispalveluyrityksen velvollisuus tiedottaa yleispalveluvelvoitteistaan sekä tarjota yleispalvelutuotteitaan ja –palvelujaan.* Pykälän 1 momentissa säädetään yleispalveluyrityksen velvollisuudesta tiedottaa tarkoituksenmukaisella tavalla yleispalveluvelvoitteistaan. Yleispalveluyrityksen on myös tarjottava yleispalvelutuotteitaan ja -palvelujaan.

Pykälän 2 momentissa säädetään, että yleispalveluyrityksellä on velvollisuus julkaistava tiedot ja aineistot tarjoamistaan yleispalvelutuotteista ja -palveluista siten, että ne ovat helposti tilaajien ja käyttäjien saatavilla.

Pykälää ehdotetaan kumottavaksi. Sääntelyn tarkoituksena on ollut varmistaa, että yleispalvelutuotteet ovat käytännössä kuluttajien saatavilla ja niistä saadaan tietoa. Erityisesti sääntely on ollut soveltuvaa tilanteessa, jossa kuluttajille tarjottaisiin erillisiä yleispalvelutuotteita muiden tuotteiden rinnalla.

Nykyisin käytäntönä on ollut se, että yleispalvelu toimii ongelmatilanteissa turvaverkkona. Kaupalliset ratkaisut ovat ensisijaisia toteuttamisvaihtoehtoja. Liikenne- ja viestintävirasto ottaa yhteyksien ongelmatilanteissa yhteyttä teleyrityksiin ratkaisun löytämiseksi. Suurimmassa osassa yhteydenottoja ratkaisu löytyy ilman varsinaista lain 85 §:n mukaista yleispalveluyrityksen nimeämistä. Lain 85§:n mukaisia maantieteellisiä alueita, joille on viraston päätöksellä ennakkoon nimetty yleispalveluyritys, on etupäässä Lapissa. Näihin yleispalveluyrityksen nimeämisiin ehdotetulla pykälän kumoamisella ei ole vaikutusta.

Varsinaisia lain yleispalveluliittymiä on käytössä hyvin vähän. Nykyään vuositasolla Liikenne- ja viestintävirastolle tulee muutama kymmenen yhteydenottoa yleispalvelulaajakaistaan liittyen. Lisäksi tietoa yleispalvelusta on yleisesti saatavilla myös esimerkiksi Liikenne- ja viestintäviraston verkkosivuilta.

Näin ollen markkinointia ja tiedottamista koskevia velvollisuuksia ei pidetä tarkoituksenmukaisina keinoina saatavuuden varmistetaan ja sääntelyä ehdotetaan tältä osin kevennettäväksi.

91 a §. *Velvollisuus ilmoittaa verkon luovuttamisesta.* Ehdotettu pykälä on uusi. Pykälässä säädettäisiin menettelystä tilanteessa, jossa 85§:n mukaisesti nimetty yleispalveluvelvollinen teleyritys luovuttaisi yleispalvelun tarjonnassa välttämättömän verkon tai verkonosan siitä erilliselle oikeushenkilölle. Edellä mainitussa tilanteessa teleyritys olisi velvollinen tekemään Liikenne- ja viestintävirastolle ilmoituksen.

Ilmoitukseen johtava tilanne voisi syntyä esimerkiksi yrityskaupan, määräysvallan muutoksen tai muun vastaavan syyn vuoksi. Yleispalveluyritys voisi tehdä ilmoituksen vapaamuotoisesti.

Muutos yleispalveluvelvollisen teleyrityksen tilanteessa voi vaikuttaa 85 §:n mukaisesti tehtävään yleispalveluyrityksen nimeämiseen, erityisesti sen osalta, millä teleyrityksellä on parhaat edellytykset yleispalvelun tarjoamiseen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että Liikenne- ja viestintävirasto voi ilmoituksen jälkeen muuttaa, peruuttaa tai asettaa yleispalveluvelvollisuuksia 85 §:ssä määritellyllä tavalla. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi tarkastella yleispalveluvelvollisuuksia, mikäli markkinatilanne olisi selvästi muuttunut. Myös esimerkiksi tilanne, jossa verkkopalvelu eriytettäisiin ääniviestintäpalveluiden ja internetyhteyspalveluiden tarjoamisesta, voisi vaikuttaa yleispalveluvelvollisuuksiin. Yleispalvelun toteuttaminen vaatii käytännössä niin verkko- kuin palvelutoimintaa.

Pykälä vastaa teledirektiivin 86 artiklan 5 kohtaa.

93 §. *Yleispalvelun nettokustannukset.* Pykälässä säädetään Liikenne- ja viestintäviraston yleispalveluvelvollisen teleyrityksen pyynnöstä tekemästä yleispalvelun nettokustannusten laskemisesta ja korvaamisesta. Nettokustannuksilla tarkoitetaan niitä palvelun tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia, joita yleispalveluyritys ei saa katetuiksi palvelun tuottamilla tuloilla. Mikäli yleispalvelun tarjonta muodostaa yleispalveluyritykselle kohtuuttoman taloudellisen rasitteen, voidaan nettokustannuksia korvata. Nettokustannuslaskentaa ei ole nykyisen lainsäädännön aikana täytynyt tehdä, eikä näin ollen kyseessä olevaa pykälää ole suoraan sovellettu. Nettokustannusten laskennassa tulisi huomioida myös teledirektiivin liitteessä VII esitetyt periaatteet laskennasta.

Pykälän 2 ja 4 momentteihin esitetään täsmennyksiä liittyen nettokustannusten laskennan avoimuuteen sekä raportointiin. Muutokset vastaisivat suoraan teledirektiivin 91 artiklaa. Ehdotetun 2 momentin muutoksen mukaan nettokustannusten laskennan periaatteiden, mukaan lukien yksityiskohtaiset tiedot käytettävistä menetelmistä, tulisi olla yleisesti saatavilla. Velvoite koskee Liikenne- ja viestintävirastoa, jonka tulisi esimerkiksi verkkosivuillaan tai muulla vastaavalla keinolla toimittaa nettokustannusten laskentapa yleisesti saataville, mikäli kustannuslaskentaa tulisi tehdä. Muutoksella pyritään laajempaan avoimuuteen nettokustannusten laskennan suorittamisen osalta.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin nettokustannusten laskennan raportoinnista. Jos Liikenne- ja viestintävirasto pykälän 1 ja 2 momenttien mukaisesti laskee nettokustannuksia, sen tulee julkaista vuosiraportti, joka sisältää yksityiskohtaiset tiedot yleispalveluvelvollisuuksien kustannuksista ja jossa yksilöidään kaikkien asianosaisten yritysten osuudet, mukaan lukien mahdolliset markkinaedut, joita yritys on voinut saada yleispalveluvelvollisuuksien johdosta.

95 §. *Taajuuksien käyttöä ja taajuussuunnitelmaa koskeva valtioneuvoston asetus.* Pykälää ehdotetaan kokonaisuudessaan muutettavaksi.

Pykälän 1 momentti vastaisi voimassa olevaa momenttia. Momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella vahvistetaan yleiset periaatteet 3 momentissa tarkoitettujen taajuuksien käytölle. Säädettäessä viestintäpalvelujen tarjontaan soveltuvien taajuuksien käytöstä on noudatettava tekniikka- ja palveluriippumattomuutta.

Pykälän 2 momentti vastaisi voimassa olevaa momenttia. Momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitetussa asetuksessa voidaan kuitenkin poiketa verkko- ja viestintäpalvelujen tekniikkariippumattomuudesta haitallisten häiriöiden välttämiseksi, yleisön suojelemiseksi sähkömagneettisilta kentiltä ja palvelujen teknisen laadun, taajuuksien yhteiskäytön tai yleisen edun tavoitteiden saavuttamiseksi. Palveluriippumattomuudesta voidaan poiketa ihmishengen turvallisuuden takaamiseksi, sosiaalisen, alueellisen tai maantieteellisen yhteenkuuluvuuden edistämiseksi, taajuuksien tehottoman käytön välttämiseksi ja kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden ja tiedotusvälineiden moniarvoisuuden edistämiseksi.

Pykälän 3 momentin 1 kohdan mukaan valtioneuvosto vahvistaisi taajuussuunnitelman lain 6 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun verkkotoimilupaa edellyttävään teletoimintaan ja 6 §:n 4 momentissa tarkoitettuun yleiseen teletoimintaan tarkoitetuille taajuusalueille. Ehdotetulla uudella 6 §:n 4 momentilla mahdollistettaisiin vähäisen paikallisen verkkopalvelun tarjoaminen ilman toimilupaa, mutta valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin niistä taajuusalueista, joilla tällaista toimintaa voisi harjoittaa radioluvan nojalla. Muilta osin momentin 1 kohta vastaisi voimassa olevaa 1 kohtaa.

Pykälän 3 momentin 2-5 kohdat vastaisivat voimassa olevia kohtia. Momentin 2-5 kohtien mukaan valtioneuvoston asetuksella vahvistetaan taajuussuunnitelma 22 ja 34 §:ssä tarkoitettuun toimiluvanvaraiseen televisio- ja radiotoiminnan harjoittamiseen tarkoitetuille taajuusalueille, 96 §:n 5 momentissa tarkoitetuille taajuusalueille, tuotekehitys-, testaus- ja opetustoimintaan tarkoitetuille taajuusalueille sekä Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:ssä tarkoitettuun julkisen palvelun televisio- ja radiotoimintaan tarkoitetuille taajuusalueille.

Pykälän 4 momentti vastaisi voimassa olevaa 4 momenttia. Momentin mukaan ennen kuin valtioneuvosto vahvistaa taajuussuunnitelman, teleyrityksille, Yleisradio Oy:lle ja muille taajuusalueiden käyttäjäryhmille on varattava tilaisuus tulla kuulluksi taajuussuunnitelmasta. Valtioneuvoston on tarkasteltava taajuussuunnitelmaa uudelleen, jos 3 momentissa tarkoitettuun julkiseen palveluun tai toimiluvanvaraiseen toimintaan voidaan osoittaa lisää taajuusalueita tai jos tässä momentissa mainittu taho esittää tarkastelua koskevan perustellun pyynnön.

Direktiivin 45 artiklassa säädetään yhdenmukaistettujen taajuuksien vaihtoehtoisen käytön sallimisesta. Jäsenvaltion on artiklan 3 kohdan mukaan ilmoitettava komissiolle ja muille jäsenvaltioille tekemästään asiaa koskevasta päätöksestä. Koska 95 §:ssä säädetyssä valtioneuvoston asetuksessa vahvistetaan yleiset periaatteet taajuuksien käytölle, ehdotetun 5 momentin mukaan liikenne- ja viestintäministeriön olisi ilmoitettava Euroopan komissiolle ja Euroopan unionin jäsenvaltioille, jos 1 momentissa tarkoitetulla valtioneuvoston asetuksella sallitaan 3 momentissa tarkoitetulla taajuusalueella Euroopan unionissa yhdenmukaistettujen radiotaajuuksien käyttötarkoituksesta poikkeava vaihtoehtoinen käyttö.

Euroopan parlamentin ja neuvoston radiotaajuuspäätöksen N:o 676/2002/EY mukaan komissio esittää radiotaajuuskomitealle teknisiä täytäntöönpanotoimenpiteitä, joilla taataan yhdenmukaistetut ehdot radiotaajuuksien saatavuudelle ja tehokkaalle käytölle. Direktiivin 53 artiklan 2 kohdan mukaan sellaisten matkaviestinverkoille yhdenmukaistettujen taajuusalueiden, joiden saatavuutta ja tehokasta käyttöä koskevat yhdenmukaistetut ehdot on vahvistettu komission teknisellä täytäntöönpanotoimenpiteellä radiotaajuuspäätöksen mukaisesti, käyttö on mahdollistettava mahdollisimman pian ja viimeistään 30 kuukauden kuluttua komission päätöksestä.

Jäsenvaltio voi direktiivin 53 artiklan 3 kohdan mukaan lykätä käyttöönoton määräaikaa siinä määrin kuin se on tarpeellista, jos taajuusalueen vaihtoehtoinen käyttö perustuu ihmishengen turvaamiseen tai kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden edistämiseen liittyvään yleisen edun tavoitteeseen. Määräaikaa voidaan artiklan mukaan lykätä myös silloin, kun taajuuksia ei ole koordinoitu kolmannen maan kanssa ja taajuuksien käyttö johtaisi haitallisiin häiriöihin. Lisäksi määräaikaa voidaan direktiivin mukaan lykätä kansallisen turvallisuuden ja puolustuksen tai ylivoimaisen esteen perusteella. Jäsenvaltion on tarkasteltava uudelleen tällaista lykkäystä vähintään joka toinen vuosi.

Säädettyä määräaikaa voidaan artiklan 4 kohdan mukaan lykätä enintään 30 kuukautta silloin, jos taajuuksia ei ole koordinoitu jäsenvaltioiden välillä ja taajuuksien käyttö johtaisi haitallisiin häiriöihin tai jos on tarve varmistaa taajuuksien olemassa olevan käytön tekninen siirtyminen pois taajuuksilta. Jäsenvaltion on direktiivin mukaan ilmoitettava lykkäyksestä sekä komissiolle että toiselle jäsenvaltiolle, jonka taajuuksien käyttöön asia voi vaikuttaa.

Ehdotetun 6 momentin mukaan Euroopan unionissa yhdenmukaistettujen radiotaajuuksien käyttö olisi mahdollistettava mahdollisimman pian tai viimeistään 30 kuukauden kuluttua radiotaajuuspäätöksen mukaisesta taajuusalueen teknisestä täytäntöönpanotoimenpiteestä. Käytännössä säännös tarkoittaisi sitä, että valtioneuvoston tulisi säätää taajuusalueen käytöstä taajuusasetuksessa sekä mahdollisimman pian julistaa asetuksen mukaisen taajuusalueen toimiluvanvaraiset taajuudet haettavaksi lain 7 §:n mukaisesti.

Valtioneuvosto voisi poiketa momentissa säädetystä määräajasta, jos taajuusalueen vaihtoehtoinen käyttö perustuu 2 momentin 2 kohdan a ja d alakohdissa tarkoitettuun yleisen edun tavoitteeseen. Määräajasta voitaisiin ehdotuksen mukaan poiketa myös silloin, jos taajuuksia ei ole koordinoitu kolmannen maan kanssa ja taajuuksien käyttö johtaisi haitallisiin häiriöihin. Lisäksi määräaikaa voisi ehdotuksen mukaan lykätä kansallisen turvallisuuden, puolustuksen tai ylivoimaisen esteen vuoksi.

Ehdotetun 7 momentin mukaan edellä 6 momentissa tarkoitettua määräaikaa voitaisiin lykätä enintään 30 kuukautta, jos taajuuksia ei ole koordinoitu Euroopan unionin jäsenvaltion kanssa ja taajuuksien käyttö johtaisi haitallisiin häiriöihin tai olisi tarpeen varmistaa nykyisten käyttäjien tekninen siirtyminen taajuuksilta.

Ehdotetun 8 momentin mukaan valtioneuvoston olisi tarkasteltava uudelleen edellä 6 momentissa tarkoitettua poikkeusta vähintään joka toinen vuosi. Näin ollen valtioneuvoston tulisi säännöllisin väliajoin arvioida perustetta poikkeamiselle ja sitä, voitaisiinko taajuudet ottaa Euroopan unionissa yhdenmukaistettuun käyttötarkoitukseen. Momentin mukaan valtioneuvoston olisi ilmoitettava 6 ja 7 momentissa tarkoitetusta poikkeuksesta komissiolle ja sellaiselle Euroopan unionin jäsenvaltiolle, jonka taajuuskäyttöön asia voisi vaikuttaa.

96 §. *Taajuuksien käytöstä annetut Liikenne- ja viestintäviraston määräykset*. Pykälän 6 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Muutoksen tavoitteena olisi paremmin mahdollistaa taajuuksien yhteiskäyttö sallimalla vähäiset häiriöt ja rajoitteet taajuusalueen käyttötarkoituksenmukaiselle käytölle.

Ehdotetun 6 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voi radiotaajuuksien yhteiskäytön edistämiseksi tai muusta perustellusta syystä sallia 95 §:n 1 momentin nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetylle radiotaajuusalueelle tai tämän pykälän 1 momentin nojalla annetussa määräyksessä tarkoitetulle taajuusalueelle myös muuta kuin sen käyttötarkoituksen mukaista radioviestintää, jos muu radioviestintä ei vähäistä enempää rajoita taajuusalueen käyt-

töä sen ensisijaisiin käyttötarkoituksiin eikä aiheuta haitallisia häiriöitä ensisijaisten käyttötarkoitusten mukaiselle radioviestinnälle. Haitallisella häiriöllä tarkoitetaan häiriötä, joka vakavasti heikentää radioviestintää tai estää tai toistuvasti keskeyttää sen. Ensisijaisen käytön vähäinen rajoittaminen olisi luonteeltaan satunnaista tai tilapäistä ja estäisi ensisijaisen käytön vain hetkellisesti. Voimassa olevan momentin mukaan vähäisiäkään häiriöitä tai rajoituksia ei saa aiheutua ensisijaisen käyttötarkoituksen mukaiselle radioviestinnälle.

Taajuuksien yhteiskäytön edistäminen lisää taajuuksien käytön tehokkuutta. Ehdotettu muutos mahdollistaisi taajuuksien alkuperäisen ja asetuksen mukaisen käyttötarkoituksen vähäisen rajoittamisen ja siihen liittyvän vähäisen häiriöriskin, mikäli se edistäisi taajuuksien tehokasta käyttöä. Ehdotettu muutos ei käytännössä heikentäisi ensisijaisen käyttötarkoituksen mukaisen radioviestinnän laatua ja sujuvuutta.

99 §. *Numerointia koskeva Liikenne- ja viestintäviraston määräys.* Pykälä vastaa pääasiassa voimassa olevan lain 99 §:ää. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaisesti Liikenne- ja viestintäviraston on toimitettava tietoja numeroalueista, joita voidaan käyttää myös Suomen alueen ulkopuolella, Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle. Yhteistyöelin avustaa kansallisia viranomaisia näiden pyynnöstä toimintansa koordinoinnissa sellaisten numeroiden tehokkaan hallinnan varmistamiseksi, joita on oikeus käyttää Suomen alueen ulkopuolella Euroopan unionissa. Yhteistyöelin perustaa näistä numeroista tietokannan. Liikenne- ja viestintävirasto tulee määrittämään muiden kuin maantieteellisten numeroiden alueen numerointimääräyksessä teledirektiivin 93 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

100 §. *Numerointipäätös*. Pykälä vastaa pääasiassa voimassa olevan lain 100 §:ää. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 6 momentti, jonka tarkoituksena on edistää tervettä kilpailua sähköisen viestinnän alalla. Pykälään ehdotetaan lisättävän 6 momentiksi teleyritykselle kielto syrjiä muita teleyrityksiä niiden palvelujen käyttöön tarvittavien numeroiden ja tunnusten osalta. Ehdotetulla 6 momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 93 artiklan 3 kohta. Lisäksi ehdotetaan teknistä muutosta 3 momenttiin, jonka mukaisesti Liikenne- ja viestintäviraston on tehtävä päätös numeron tai tunnuksen *myöntämisestä* (numerointipäätös) kolmen viikon kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Termi myöntäminen kuvastaa paremmin viranomaisen päätöstä verrattuna voimassa olevan lain termiin *jakaminen.*

102 §. *Puhelinnumeron siirrettävyys.* Pykälä vastaa pääasiassa voimassa olevan lain 102 §:ää. Numeron siirrettävyys nähdään keskeisenä kuluttajan valinnanvaraa helpottavana ja todellista kilpailua lisäävänä tekijänä. Uudeksi 2 momentiksi ehdotetaan lisättävän tilaajan oikeus siirtää puhelinnumero vähintään yhden kuukauden ajan irtisanomispäivästä, ellei tilaaja ilmoita luopuvansa tästä oikeudesta. Ehdotetussa momentissa säädettäisiin myös siitä, että tilaajan sopimus siirrettävän numeron osalta päättyisi automaattisesti silloin, kun vaihtoprosessi saadaan päätökseen. Vaikka siirrettävän numeron osalta sopimus päättyy, se ei tarkoita luovuttavan teleyrityksen ja tilaajan välisten sopimusvelvoitteiden loppumista. Siirtoprosessia tulisi johtaa numeron vastaanottava teleyritys, joka käytännössä on nytkin toimintatapana. Jos on teknisesti mahdollista, teleyrityksen tulisi edistää SIM-parametrien vaihtamista langattomasti (eSIM). Numeron luovuttavalla sekä vastaanottavalla teleyrityksellä olisi velvollisuus tiedottaa tilaajalle vaihtoprosessin etenemisestä koko prosessin ajan. Ehdotetulla 2 momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 106 artiklan 3 ja 6 kohdan vaatimuksia.

103 §. *Puhelinnumeron siirrettävyyttä koskevat määräykset.* Pykälä vastaa pääasiassa voimassa olevan lain 103 §:ää. Teledirektiivin yleisperusteluiden mukaan toimivaltaisten viranomaisten olisi voitava määrätä yleisestä numeroiden siirtämisprosessista. Jotta tilaajan etuja voitaisiin suojella koko siirtoprosessin ajan vähentämättä kuitenkaan siirtoprosessin houkuttelevuutta, ehdotetaan 2 momentin muutoksella laajennettavan Liikenne- ja viestintäviraston määräysvaltaa

puhelinnumeron siirrettävyyden osalta. Liikenne- ja viestintäviraston määräys voisi jatkossa koskea myös luovuttavan ja vastaanottavan teleyrityksen tehtäviä palveluntarjoajaa vaihdettaessa sekä tilaajalle siirtoprosessista tiedottamisen yksityiskohtia. Ehdotetulla 2 momentin muutoksella pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 106 artiklan 6 kohdan mukainen mahdollisuus määrätä numeroiden yleisestä vaihto- ja siirtämisprosessista.

106 §. *Soveltamisala ja säännösten pakottavuus.* Pykälän 1 momenttia esitetään muutettavaksi siten, että tämän lain V osan säännöksistä ei saisi poiketa tilaajan vahingoksi, ellei ehdotetun pykälän 2 momentissa toisin säädetä. Pykälän 2 momentissa yksilöitäisiin ne osan säännökset, jotka ovat muissa kuin kuluttajasopimussuhteissa dispositiivisia eli niitä sovellettaisiin ainoastaan, jos osapuolet eivät ole muuta sopineet. Ehdotetulla muutoksella ei muuttaisi sääntelyä sisällöllisesti, vaan sillä ainoastaan selkiytettäisiin sääntelyn soveltamista muissa kuin kuluttajasopimussuhteissa, koska sääntelyn soveltamisessa näissä tilanteissa on ollut epäselvyyttä.

Kuluttajalla tarkoitetaan esityksessä luonnollista henkilöä, joka käyttää palveluja pääasiassa muuhun tarkoitukseen kuin elinkeinotoimintaa varten. Kuluttajan käsite vastaa kuluttajansuojalain (38/1978) 1 luvun 4 §:n käsitettä. Kuluttajasopimussuhteissa lain V osan sääntely olisi aina pakottavaa ja kuluttajansuojan vähimmäistasosta kuluttajan vahingoksi poikkeava sopimusehto mitätön. Muissa kuin kuluttajasopimussuhteissa normisto olisi pakottavaa, ellei ehdotetussa 2 momentissa toisin säädetä. Lisäksi osa sisältää lukuisia säännöksiä, joita pykälän nimenomaisen sanamuodon mukaisesti sovelletaan vain kuluttajan ja yrityksen väliseen sopimussuhteeseen, eikä niitä näin ollen sovelleta yrityssopimussuhteissa. Osan säännökset, jotka ovat pakottavia myös yrityssopimussuhteissa, ovat pääsääntöisesti teledirektiivin täytäntöön panemiseksi välttämättömiä.

Pykälän 2 momentissa yksilöitäisiin edellä kuvatusti ne säännökset, joita sovelletaan muiden kuin kuluttajan kanssa tehtäviin sopimuksiin vain, jos muuta ei ole sovittu. Momentti vastaisi sisällöltään pääosin voimassa olevaa 2 momenttia. Siinä ei kuitenkaan enää mainittaisi viivästys- ja virhesääntelyä siltä osin kuin esityksessä ehdotetaan, että kyseisiä säännöksiä sovellettaisiin ainoastaan kuluttajien kanssa tehtäviin sopimuksiin sekä ehdotetun 3 momentin nojalla dispositiivisesti mikroyritysten, pienten yritysten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kanssa tehtäviin sopimuksiin.

Pykälän 3 momentin mukaan tiettyjä säännöksiä, joita sovelletaan kuluttajien kanssa tehtäviin sopimuksiin, sovellettaisiin myös mikroyritysten, pienten yritysten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kanssa tehtäviin sopimuksiin, ellei muuta ole sovittu. Mikroyritys ja pieni yritys on määritelty lain ehdotetussa 3 §:n 11 a kohdassa. Niillä tarkoitetaan Euroopan komission suosituksessa (2003/361/EY) määriteltyjä mikroyrityksiä ja pieniä yrityksiä. Mikroyritys on yritys, jonka palveluksessa on vähemmän kuin 10 työntekijää ja jonka vuosiliikevaihto tai taseen loppusumma on enintään 2 miljoonaa euroa. Pieni yritys on komission suosituksen mukaan yritys, jonka palveluksessa on vähemmän kuin 50 työntekijää ja jonka vuosiliikevaihto tai taseen loppusumma on enintään 10 miljoonaa euroa. Voittoa tavoittelemattomilla yhteisöillä tarkoitetaan teledirektiivin johdanto-osan 259 kappaleen mukaan oikeushenkilöitä, jotka eivät tuota voittoa omistajilleen tai jäsenilleen. Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt ovat tavallisesti hyväntekeväisyysjärjestöjä tai muita yleishyödyllisiä järjestöjä. Momentin mukaan mikroyrityksiin, pieniin yrityksiin ja voittoa tavoittelemattomiin yhteisöihin sovellettaisiin 106 b §:ää, 108 a §:n 1 ja 3 momenttia, 109 §:n 2 momenttia, 112 §:n 1 momenttia sekä 113 §:ää, 118 §:n 2 momenttia, 119 §:ää ja 121-124 §:ää, jos ei ole muuta sovittu. Säännöksellä pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 102 artiklan 2 kohta, 105 artiklan 2 kohta ja 107 artiklan 4 kohta.

106 a §. *Soveltamisalan rajoitukset.* Ehdotettu pykälä on uusi ja siinä säädettäisiin pääosin teledirektiiviin täytäntöön panemiseksi välttämättömistä rajoituksista osan soveltamisalaan.

Pykälän 1 momentin mukaan osan säännöksiä ei 107 §:n 2 momentissa säädettyä syrjintäkieltoa lukuun ottamatta sovellettaisi sellaisiin mikroyrityksiin, jotka tarjoavat vain numeroista riippumattomia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja. Niiden olisi kuitenkin ennen sopimuksen tekemistä ilmoitettava tilaajalle, että niihin ei sovelleta osan sääntelyä mainittua poikkeusta lukuun ottamatta. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 98 artikla.

Pykälän 2 momentissa esitetään säädettäväksi rajoituksista osan soveltamiseen numeroista riippumattomiin henkilöiden välisiin viestintäpalveluihin. Momentin mukaan näihin viestintäpalveluihin ei sovellettaisi 109 §:n 2-5 momenttia eikä 114 ja 116 §:ää. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 105 artiklan soveltamisalaa koskeva rajoitus.

Pykälän ehdotetussa 3 momentissa säädettäisiin teledirektiivin mukaisista rajoituksista osan soveltamiseen laitteiden välisiin siirtopalveluihin. Laitteiden välisillä siirtopalveluilla tarkoitetaan teledirektiivin mukaisia laitteiden välisen viestinnän palvelujen tarjontaan liittyvät siirtopalveluja. Näitä ovat teledirektiivin 2 artiklan 4 kohdan c alakohdan mukaan palvelut, jotka koostuvat kokonaan tai pääosin signaalien siirtämisestä, kuten siirtopalvelut, joita käytetään M2M-palvelujen tarjoamiseksi. Momentin mukaan 106 b §:ää, 107 §:n 3 ja 4 momenttia, 109 §:n 2 ja 4 momenttia, 112 §:n 1 momenttia ja 113 §:ää ei sovellettaisi laitteiden välisiin siirtopalveluihin.

Pykälän ehdotettu 4 momentti vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 106 §:n 3 momenttia.

106 b §. *Ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot ja sopimustiivistelmä.* Pykälä olisi uusi, ja siinä säädettäisiin ennen sopimuksen tekemistä kuluttajalle annettavista tiedoista ja sopimustiivistelmästä. Pykälällä pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 102 artiklan 1-3 kohta.

Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan teleyrityksen olisi ennen viestintäpalvelusopimuksen tekemistä kuluttajan kanssa annettava kuluttajalle kuluttajansuojalain 2 luvun 8 a §:n 1 momentissa tai 6 luvun 9 §:ssä tarkoitetut tiedot. Kuluttajansuojalain mainitussa 8 a §:ssä säädetään ennen sopimuksen tekemistä annettavista tiedoista muussa kuin kulutushyödykkeiden koti- ja etämyynnissä. Viestintäpalvelu on kuluttajansuojalaissa tarkoitettu kulutushyödyke. Mainittu 9 § puolestaan koskee tiedonantovelvoitteita ennen sopimuksen tekemistä koti- ja etämyynnissä. Vastaavasti viestintäpalvelusopimusten kyseessä ollessa tulisi nyt esitetyn pykälän nojalla antaa joko kuluttajansuojalain 2 luvun 8 a §:ssä tai 6 luvun 9 §:ssä säädetyt tiedot sen mukaan, onko kyse koti- tai etämyynnistä vai muusta myyntitilanteesta kuten myynnistä teleyrityksen liiketiloissa.

Kuluttajansuojalain mainitun 8 a §:n 1 momentin mukaan elinkeinoharjoittajan on ennen kulutushyödykesopimuksen tekemistä muussa kuin koti- ja etämyynnissä annettava kuluttajalle seuraavat tiedot: kulutushyödykkeen pääominaisuudet siinä laajuudessa kuin on asianmukaista ottaen huomioon kulutushyödyke ja käytetty viestin; elinkeinonharjoittajan nimi ja sijaintipaikan maantieteellinen osoite sekä puhelinnumero; kulutushyödykkeen kokonaishinta veroineen; mahdolliset kokonaishintaan sisältymättömät toimituskulut tai, jos näitä kuluja ei voida kohtuudella laskea etukäteen, tieto siitä, että tällaisia kuluja voi aiheutua; maksua, toimitusta ja muuta sopimuksen täyttämistä koskevat ehdot sekä asiakasvalituksia koskevat käytännöt; sekä maininta lakisääteisestä virhevastuusta, asiakastuesta, muista kaupanteon jälkeisistä palveluista ja takuusta sekä niitä koskevista ehdoista. Virhevastuusta koskevan velvoitteen täyttämiseksi riittävää on yleisluonteinen maininta sähköisen viestinnän palveluista annetun lain virhevastuusta, eikä teleyritykseltä edellytettäisi lain virhevastuusäännösten sisällön selostamista.

Lisäksi kuluttajalle on tarvittaessa ilmoitettava sopimuksen kesto tai, jos sopimus on voimassa toistaiseksi tai sitä jatketaan automaattisesti, sen päättämistä eli sopimuksen irtisanomista tai

purkamista koskevat ehdot, kuten irtisanomisaika. Kyseessä olevan esityksen 109 §:ssä ehdotetaan, että määräaikainen sopimus voisi jatkua automaattisesti, mutta automaattisen jatkumisen jälkeen se olisi irtisanottavissa kuten toistaiseksi voimassa oleva sopimus.

Kuluttajansuojalain 2 luvun 8 a §:n 1 momentin 8 kohta koskee digitaalista sisältöä koskevia sopimuksia. Sähköisen viestinnän palveluista annettu lain 15 luku ei kuitenkaan koske sähköisiä sisältöjä, joten kyseisellä kohdalla ei ole relevanssia viestintäpalvelusopimusten osalta lukuun ottamatta ehdotetussa 108 a §:ssä säädettyjä sopimuspaketteja tapauksissa, joissa pakettiin sisältyy sisältöpalvelu.

Kuluttajansuojalain 6 luvun 9 §:ssä säädetään kuluttajalle ennen koti- tai etämyyntisopimuksen tekemistä annettavista tiedoista. Jos viestintäpalvelusopimus siten tehdään koti- tai etämyynnissä, on kuluttajalle annettava kyseisen pykälän mukaiset tiedot. Kotimyyntisopimus on määritelty kuluttajansuojalain 6 luvun 6 §:ssä. Kotimyyntisopimuksella tarkoitetaan muun muassa sopimusta, joka tehdään tai jota koskevan tarjouksen kuluttaja tekee muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa osapuolten ollessa samanaikaisesti läsnä. Etämyyntisopimuksella puolestaan tarkoitetaan kuluttajansuojalain 6 luvun 7 §:n mukaisesti etämyyntiä varten luodussa myynti- ja palveluntarjontajärjestelmässä tehtävää kulutushyödykepalvelusopimusta, joka tehdään ilman, että osapuolet ovat yhtä aikaa läsnä ja jonka tekemiseen käytetään yhtä tai useampaa etäviestintä. Etäviestimiä ovat esimerkiksi puhelin, posti, televisio ja tietoverkko.

Kuluttajansuojalain 6 luvun 9 §:n 1 momentin nojalla kuluttajalle on annettava koti- ja etämyynnissä edellä lueteltujen tietojen lisäksi tiedot muun muassa etäviestimen käyttämisestä sopimuksen tekemisessä aiheutuvista kuluista, jos siitä veloitetaan perushintaa enemmän, tiedot peruuttamisoikeuden käyttämistä koskevista ehdoista, määräajoista ja menettelyistä sekä tiedot käytännesääntöjen olemassaolosta.

Tarkemmin kuluttajasuojalain mukaan vaadittuja ennakkotietoja on kuvattu hallituksen esityksessä HE 157/2013 vp laeiksi kuluttajansuojalain ja sähkömarkkinalain 88 §:n muuttamisesta.

Ehdotetun 1 momentin mukaan tiedot olisi annettava selkeästi ja ymmärrettävästi sekä pysyvällä tavalla. Pysyvällä tavalla tarkoitetaan ehdotetun 3 §:n 27 a kohdan mukaisesti tietojen antamista kirjallisesti tai sähköisesti siten, että vastaanottaja voi tallentaa ja toisintaa tiedot muuttumattomina. Jos teleyrityksen ei esimerkiksi puhelinmyynnissä olisi mahdollista antaa tietoja kuluttajalle pysyvällä tavalla, sen olisi 1 momentin mukaan annettava tiedot kuluttajan saataville asetetussa asiakirjassa, joka on helppo ladata. Tällöin teleyrityksen olisi nimenomaisesti kiinnitettävä kuluttajan huomiota asiakirjan saatavuuteen sekä siihen, että asiakirjan lataaminen on tärkeää tietojen säilyttämistä ja myöhempää käyttöä varten sekä tallennettujen tietojen toisintamiseksi muuttumattomina. Teleyrityksen kuluttajan saataville asettaman asiakirjan tulisi teledirektiivin johdanto-osan 261 kappaleen mukaisesti olla helposti avattavissa ja luettavissa kuluttajien yleisesti käyttämillä laitteilla. Tietojen tulisi myös olla tallennettavissa kuluttajan yleisesti käyttämillä tavoilla, jotta tiedot olisi tarvittaessa mahdollista toisintaa myöhemmin.

Sääntely poikkeaa kuluttajansuojalain yleisestä sääntelystä sikäli, että ehdotetun säännöksen mukaan ennakkotiedot tulisi viestintäpalvelusopimusten osalta aina antaa pysyvällä tavalla tai mikäli tämä ei ole mahdollista, kuluttajan saataville asetetussa helposti ladattavassa asiakirjassa, niin ns. kivijalkakaupassa kuin etä- ja kotimyynnissäkin. Kuluttajansuojalain 2 luvun 8 a §:ssä ei edellytetä tietojen antamista pysyvällä tavalla, 6 luvun 12 §:n 1 momentin mukaan tietojen antaminen etämyynnissä pysyvällä tavalla ennen sopimuksen tekemistä ei ole ehdotonta ja kotimyynnissä ennakkotiedot tulee puolestaan kuluttajansuojalain 6 luvun 11 §:n nojalla antaa paperilla ja vain kuluttajan suostumuksella muulla pysyvällä tavalla. Viestintäpalvelusopimusten osalta tiedot tulisi siten kuluttajansuojalain yleisestä sääntelystä poiketen aina antaa pysyvällä

tavalla tai mikäli tämä ei ole mahdollista, kuluttajan saataville asetetussa helposti ladattavassa asiakirjassa. Säännöksellä pannaan täytäntöön teledirektiivin 102 artiklan 1 kohdan ensimmäinen ja toinen alakohta.

Ehdotetun pykälän 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä ennen viestintäpalvelusopimuksen tekemistä annettavista tiedoista teledirektiivin VIII liitteen täytäntöön panemiseksi. Valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus säätää teledirektiivin mainitun liitteen sisältämistä tarkemmista tietovaatimuksista. Valtioneuvoston asetuksen mukaisten asiankuuluvien tietojen, jotka olisivat kuluttajansuojalain vaatimuksia tarkempia ja yksityiskohtaisempia sekä eräissä tapauksissa ohjailevampia, antaminen täyttäisi samalla teledirektiiviin johdanto-osan 258 kappaleen mukaisesti kuluttajansuojalain vastaavan tiedonantovaatimuksen. Kuluttajansuojalain edellä kuvatut tiedonantovaatimukset ja annettavan valtioneuvoston asetuksen mukaiset tiedonantovaatimukset eivät johtaisi siten päällekkäisten tietojen antamiseen sopimuksen tekoa edeltävissä asiakirjoissa ja sopimusasiakirjoissa.

Ehdotetun pykälän 3 momentin mukaan 1 ja 2 momentissa tarkoitetut tiedot olisi pyydettäessä annettava vammaisille soveltuvassa muodossa noudattaen tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä (EU) 2019/882 (jäljempänä *esteettömyysdirektiivi*). Esteettömyysdirektiivin I liitteen III jakso sisältää sähköisiä viestintäpalveluja koskevat yleiset esteettömyysvaatimukset. Jakson mukaan 1 ja 2 momentissa tarkoitetut tiedot olisi annettava useamman kuin yhden aistikanavan kautta. Esimerkkinä vaatimuksen noudattamisesta esteettömyysdirektiivissä mainitaan tilanne, jossa teleyritys toimittaa sokealle henkilölle tiedot sellaisena sähköisenä tiedostona, joita tietokone voi lukea käyttämällä näytönlukijoita. Tiedot olisi myös esitettävä ymmärrettävässä muodossa ja tavoilla, jotka käyttäjä voi havaita. Edelleen tiedot tulisi saattaa saataville tekstimuodoissa, jotka soveltuvat sellaisten vaihtoehtoisten avustavien muotojen tuottamiseen, jotka voidaan esittää eri tavoin ja useamman kuin yhden aistikanavan kautta. Tiedot tulisi myös esittää käyttäen riittävän suurta kirjasinkokoa, asianmukaista kirjasinlajia ja riittävää kontrastia sekä säädettävää kirjasin-, rivi- ja kappaleväliä.

Ehdotetun pykälän *4 momentissa* esitetään, että teleyrityksen olisi annettava kuluttajalle ennen sopimuksen tekemistä maksutta helppolukuinen sopimustiivistelmä. Sopimustiivistelmän olisi oltava ytimekäs ja siinä olisi esitettävä keskeiset osat 1 momentin mukaisista tietovaatimuksista. Keskeisiä osia ovat teleyrityksen nimi, osoite ja yhteystiedot, yhteystiedot mahdollisia valituksia varten, jos nämä tiedot ovat erilaiset sekä kunkin tarjottavan palvelun keskeiset ominaisuudet. Jos kyse on maksullisesta sähköisestä viestintäpalvelusta, keskeinen tieto on myös palvelun aktivoinnin sekä mahdollisten toistuvien tai kulutukseen perustuvien maksujen hinnat. Keskeisiä tietoja, jotka pitää myös käydä ilmi sopimustiivistelmästä, ovat myös sopimuksen voimassaoloaika sekä ehdot sopimuksen uusimiselle ja irtisanomiselle sekä tieto siitä, missä määrin tuotteet ja palvelut on suunniteltu vammaisille loppukäyttäjille.

Komissio antoi 17.12.2019 täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 2019/2243 sopimustiivistelmän mallista, jota yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajien on määrä käyttää Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/1972 mukaisesti. Teleyrityksen olisi ehdotetun 4 momentin mukaan tehtävä sopimustiivistelmä komission täytäntöönpanoasetuksessa vahvistettua mallia käyttäen. Teleyritysten olisi siten täyttääkseen momentin vaatimukset käytettävä asetuksenmukaista mallia. Tämä helpottaa kuluttajia niiden vertaillessa eri viestintäpalveluja ja toisaalta vähentää niitä kustannuksia, joita teleyrityksille aiheutuu vaatimuksen noudattamisesta.

Jos sopimustiivistelmää olisi teknisesti mahdotonta antaa ennen sopimuksen tekemistä, kuten voisi olla esimerkiksi puhelinmyynnissä, se olisi momentin mukaan annettava viipymättä sopimuksen tekemisen jälkeen. Tällöin sopimus tulisi voimaan vasta, kun kuluttaja on sopimustiivistelmän saatuaan vahvistanut hyväksyvänsä sopimuksen. Sopimuksen voimaantulo edellyttäisi siten näissä tapauksissa kuluttajalta nimenomaista reaktiota, jolla hän hyväksyy sopimuksen. Säännös täydentäisi kuluttajalla kuluttajansuojalain nojalla koti- ja etämyynnissä olevaa sopimuksen peruuttamisoikeutta.

Sopimustiivistelmästä ja ehdotetun pykälän 1 momentin mukaisista tiedoista tulisi teledirektiivin 102 artiklan 4 kohdan mukaisesti olennainen osa sopimusta, eikä niitä saisi muuttaa, elleivät sopimuspuolet nimenomaisesti toisin sovi. Tämä vastaa sopimusoikeuden yleisiä periaatteita.

Esityksessä ehdotetun 106 §:n 3 momentin mukaan kyseessä olevaa pykälää sovellettaisiin myös viestintäpalvelusopimuksiin, joita teleyritys tekee mikroyritysten, pienten yritysten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kanssa, elleivät ne ole nimenomaisesti toisin sopineet. Pykälää ei 106 a §:n 3 momentin nojalla sovellettaisi laitteiden välisiin siirtopalveluihin.

107 §. *Sopimusehdot ja tietojen julkaiseminen.* Pykälä vastaa osin voimassa olevaa pykälää, mutta sitä ehdotetaan muutettavaksi teledirektiivin 99, 102 ja 103 artiklassa edellytetyllä tavalla. Muutokset liittyvät pääosin siihen, että teledirektiivissä ei säädetä yksityiskohtaisesti viestintäpalvelusopimusten ehdoista toisin kuin voimassa olevassa yleispalveludirektiivissä, vaan teledirektiivissä pääpaino on sopimuksen säätelemisen sijaan vaatimuksessa antaa kuluttajalle ennen sopimuksen tekemistä yksityiskohtaiset tiedot sopimuksesta. Tämä vastaa myös kuluttajan oikeuksista, neuvoston direktiivin 93/13/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/44/EY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 85/577/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (*kuluttajanoikeusdirektiivi*) omaksuttua lähestymistapaa. Pykälän otsikkoa ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan paremmin ehdotettua pykälää.

Ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiin, että viestintäpalvelusopimuksessa ei saa olla kuluttajien kannalta kohtuuttomia ehtoja ja rajoituksia. Säännös vastaisi voimassa olevaa lakia muutoin, mutta sitä täsmennettäisiin käyttämällä kuluttajista monikkomuotoa. Täsmennyksellä selvennettäisiin sitä, että kyse on nimenomaan kollektiivisesta kuluttajansuojasta, ei yksittäisten sopimussuhteiden suojaamisesta. Liikenne- ja viestintävirasto valvoo sopimusehtojen yleistä kohtuullisuutta lain 303 §:n ja 336 §:n nojalla. Sen toimivalta on tältä osin rinnakkainen kuluttaja-asiamiehen kanssa. Säännös ei oikeuta Liikenne- ja viestintävirastoa ottamaan kantaa yksittäistä sopimusta koskevaan riita-asiaan.

Momentissa ei enää esitetä säädettäväksi teleyrityksen velvollisuudesta laatia kuluttajan kanssa tehtäviä viestintäpalvelusopimuksia varten vakiosopimusehdot ja velvollisuudesta käyttää niitä tehtäessä sopimuksia kuluttajan kanssa. Teledirektiivissä ei toisin kuin yleispalveludirektiivissä edellytetä, että teleyrityksen on käytettävä vakiosopimusehtoja kuluttajan kanssa tehtävissä viestintäpalvelusopimuksissa. Jos kuitenkin teleyritys käyttää vakiosopimusehtoja, nämä on teledirektiivin 103 artiklan ja liitteen IX mukaan julkaistava. Tästä ehdotetaan säädettäväksi pykälän 3 momentissa. Kun viestintäpalvelusopimukset ovat tavanomaisesti massasopimuksia, on kuitenkin syytä olettaa, että teleyritykset jatkossakin käyttävät pääosin vakiosopimusehtoja tehdessään viestintäpalvelusopimuksia. Tällöin niiden olisi julkaista käyttämänsä vakiosopimusehdot.

Koska teledirektiivissä ei säädetä sopimusehdoista, vaan ennakkotietovaatimuksista, ehdotettu 1 momentti ei myöskään sisällä enää nimenomaista säännöstä siitä, että sopimusehdot on laadittava selkeällä ja ymmärrettävällä kielellä. Sen sijaan ennakkotiedot tulisi antaa ehdotetun 106

b §:n 1 momentin mukaan selkeästi ja ymmärrettävästi pääsääntöisesti pysyvällä tavalla. Ennakkotiedoista tulee osa sopimusta, elleivät sopimuspuolet nimenomaisesti toisin sovi.

Pykälän 2 momentin mukaan teleyritys ei saisi soveltaa tilaajiin erilaisia kansalaisuuteen, asuinpaikkaan tai sijoittautumispaikkaan perustuvia ehtoja, elleivät erilaiset ehdot ole objektiivisesti perusteltuja. Momentti on uusi ja sillä pantaisiin täytäntöön teledirektiivin syrjimättömyyttä koskeva 99 artikla. Erilaisten ehtojen soveltaminen esimerkiksi asuinpaikan perusteella olisi näin ollen lähtökohtaisesti kiellettyä. Jos erilaiset ehdot ovat kuitenkin objektiivisesti arvioiden perusteltuja, erilaisten ehtojen soveltaminen olisi sallittua. Erilaisten ehtojen soveltaminen olisi mahdollista esimerkiksi silloin, kun ehtojen erilaisuus perustuu objektiivisesti perusteltavissa oleviin eroihin kustannuksissa tai riskeissä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tiedoista, joita teleyrityksen on julkaistava. Momentilla pantaisiin osaltaan täytäntöön teledirektiivin 103 artiklan 1 kohta. Avointen, ajan tasalla olevien ja vertailukelpoisten tietojen saaminen tarjonnasta ja palveluista on tilaajille tärkeää kilpailuun perustuvilla markkinoilla. Tietojen julkaisemisvelvollisuus mahdollistaa osaltaan sen, että tilaajat voivat tehdä tietoon perustuvan valinnan tarjolla olevien eri viestintäpalvelujen välillä.

Teleyrityksen olisi ehdotetun momentin mukaan julkaistava voimassa olevaa lakia vastaavasti käyttämänsä vakiosopimusehdot - jos teleyritys käyttää vakiosopimusehtoja - sekä viestintäpalveluja koskevat hinnastot. Lisäksi ehdotettuun momenttiin esitetään lisättäväksi uusina julkaistavina tietoina hätäpalvelujen saatavuutta ja käyttöä koskevat tiedot sekä tiedot vammaisille tarkoitetuista tuotteista ja palveluista. Jos yritys on numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoaja, sen olisi julkaistava näiden palvelujen osalta tiedot hätäpalvelun saatavuudesta sekä liittymänhaltijan sijaintitiedon saatavuudesta ja sen rajoituksista. Jos yritys on taas numeroista riippumattomien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoaja, sen olisi julkaistava näiden palvelujen osalta tieto siitä, onko hätäpalvelujen käyttö mahdollista kyseisellä viestintäpalvelulla. Lisäksi teleyrityksen olisi julkaistava tiedot vammaisille tarkoitetuista tuotteista ja palveluista. Tällä tarkoitetaan erityisesti yksityiskohtaisten tietojen antamista siitä, miten tuotteet ja palvelut soveltuvat vammaisille käyttäjille.

Voimassa olevassa laissa ei ole asetettu yleistä julkaisuvelvollisuutta hätäpalvelujen saatavuutta koskevista tiedoista, vaan teleyritysten on tullut ainoastaan tiedottaa tilaajilleen, jos saatavuudessa on tapahtunut muutoksia. Vastaava koskee tietoja vammaisille tarkoitetuista tuotteista ja palveluista.

Pykälän 4 momentti vastaisi sisällöltään osittain voimassa olevan pykälän 2 momenttia. Sen mukaisesti edellä 3 momentissa tarkoitetut tiedot olisi julkaistava siten, että ne ovat helposti saatavilla ilman korvausta. Tiedot olisi myös saatettava ajan tasalle säännöllisesti. Lisäksi tiedot olisi myös julkaistava vammaisten henkilöiden käyttöön soveltuvassa muodossa esteettömyysdirektiiviä noudattaen. Esteettömyysdirektiivin asettamia vaatimuksia on kuvattu edellä 106 b §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa.

108 §. *Viestintäpalvelusopimus.* Pykälä vastaisi sisällöltään voimassa olevan pykälän 1 ja 4 momenttia. Ehdotettu pykälä ei sisältäisi voimassa olevan pykälän 2 ja 3 momentin sääntelyä viestintäpalvelusopimuksen sisällöstä, koska teledirektiivissä sopimusehtoja koskeva sääntely on korvattu ennen sopimuksen tekemistä annettavia tietoja koskevalla sääntelyllä.

108 a §. *Teleyrityksen toimittama palvelupaketti*. Ehdotettu pykälä olisi uusi ja sillä pantaisiin täytäntöön direktiivin 107 artikla. Ehdotettu 1 momentti sääntelisi palveluiden tai palveluiden ja niihin liittyvän päätelaitteen myymistä yhdessä pakettina, silloin kun yksi myydyistä palveluista on internetyhteys tai yleinen numeroihin perustuva henkilöiden välinen viestintäpalvelu.

Vaikka teleyrityksen pakettina myymistä palveluista on usein hyötyä kuluttajille, palveluita tarjoavan teleyrityksen vaihto voi niiden takia olla vaikeampaa tai kalliimpaa, ja ne myös lisäävät riskiä joutua tilanteeseen, jossa kuluttaja ei pääse sopimuksesta tai sopimuksista irti. Jos eri palveluihin tai pakettiin kuuluvien päätelaitteiden hankintaan liittyviin sopimussitoumuksiin sovellettaisiin erilaista lainsäädäntöä koskien irtisanomista ja palvelujen vaihtamista, kuluttajien olisi vaikea käyttää säännöksistä johtuvia oikeuksiaan vaihtaakseen koko paketin tai sen osia kilpaileviin tarjouksiin.

Ehdotetun 1 momentin mukaan, jos teleyritys toimittaa kuluttajalle internetyhteyspalvelun tai numeroihin perustuvan henkilöiden välisen viestintäpalvelun yhdessä muiden palveluiden tai päätelaitteen kanssa eli *pakettina*, sovelletaan paketin kaikkiin palveluihin ja päätelaitteeseen tiettyjä keskeisiä tämän lain säännöksiä, jotka koskevat sopimustiivistelmää, tietojen julkaisemista sekä sopimuksen kestoa, irtisanomista ja palvelujen vaihtamista.

Tämän lain säännöksiä, jotka koskevat sopimustiivistelmää (106 b § 4 mom.), tietojen julkaisemista (107 §:n 3 ja 4 mom.), sopimuksen kestoa ja irtisanomista (109 § 1, 2 ja 4 mom., 114 §:n 4 mom., 116 §:n 2, 6 ja 7 mom.) sekä palveluntarjoajan vaihtamista (110 a § 1 mom.) olisi sovellettava soveltuvin osin palvelupaketin kaikkiin osiin, myös päätelaitteisiin sekä muihin palveluihin, kuten digitaaliseen sisältöön tai digitaalisiin palveluihin ja niihin sähköisen viestinnän palveluihin, jotka eivät suoraan kuulu momentissa mainittujen pykälien soveltamisalaan. Sen sijaan muihin teleyrityksen pakettiin sisältyvissä sopimuksissa sovittuihin kysymyksiin, joita pykälän 1 momentissa mainitut lainkohdat eivät sääntele, sovellettaisiin kyseisen sopimuksen säännöksiä.

Teleyrityksen tarjoaman paketin kaikkiin osiin sovellettaisiin sopimustiivistelmää koskevaa 106 b §:n 4 momentin säännöksiä. Paketin osalta sopimustiivistelmässä mainittaisiin, tapauksen mukaan, myös päätelaitteen tyyppi sekä palvelut, kuten tv-kanavapaketit, tilausvideopalvelut tai muut mediapalvelut. Televisiolähetysten siirtopalvelujen ja tällaisia palveluja sisältävien pakettien osalta voidaan kuvailla tarjottujen tv- kanavapakettien tyypit, jos kaikkia pakettiin sisältyviä kanavia ei ole mahdollista luetella. Sopimustiivistelmästä teleyritysten pakettien osalta on säädetty komission täytäntöönpanoasetuksessa sopimustiivistelmästä.

Teleyrityksen tarjoaman paketin kaikkiin osiin sovellettaisiin soveltuvin osin tietojen julkaisemista koskevia 107 §:n 3 ja 4 momenttien säännöksiä, joiden mukaan teleyrityksen on julkaistava käyttämänsä vakiosopimusehdot, hinnastot sekä tiedot hätäpalvelun saatavuudesta.

Teleyrityksen tarjoaman paketin kaikkiin osiin sovellettaisiin sopimuksen kestoa ja irtisanomista koskevia säännöksiä. 109 §:n 2 momentti sisältää kaksi erilaista enimmäismääräaikaa määräaikaiselle sopimukselle. Näitä sovellettaisiin teleyrityksen tarjoamaan pakettiin sisältyviin palveluihin. Säännösten mukaisesti esimerkiksi teleyrityksen pakettiin sisältyviin päätelaitteiden vuokrasopimuksiin, tv-kanavapaketteihin sekä tilausvideopalveluihin sovellettaisiin säännöstä enintään 24 kuukauden määräaikaista sopimuksesta, vaikka kyseiset palvelut eivät kuulu muutoin tämän lain soveltamisalaan. Pakettiin kuuluvien sopimusten määräaikainen pituus voi olla erilainen esimerkiksi matkaviestinverkon puhelinliittymän (enintään 12 kuukautta) ja maksutelevisiopalvelun (enintään 24 kuukautta) osalta. 109 §:n 4 momentin mukaan teleyrityksen tulee ilmoittaa kuluttajalle, jos pakettiin kuuluvien palvelujen osalta määräaikainen sopimus jatkuu automaattisesti sopimuskauden päätyttyä.

Teleyrityksen tulisi 114 §:n 4 momentin mukaan ilmoittaa kuluttajalle pakettiin kuuluvan palvelun sopimusehtojen muutoksesta viimeistään kuukautta ennen kuin muutetut ehdot tulevat voimaan sekä kuluttajan oikeudesta irtisanoa sopimus.

Edelleen 116 §:n 2 momentin nojalla kuluttajalla olisi oikeus purkaa pakettiin kuuluva sopimus, jos teleyritys ilmoittaa muuttavansa sopimusehtoja kuluttajan vahingoksi, ellei sopimusehtojen muutos johdu suoraan lainsäädännön muutoksista. Jos kuluttajalla on oikeus tässä tapauksessa oikeus purkaa pakettiin kuuluva sopimus, teleyritys ei saa periä kuluttajalta sopimuksen käyttämättä jäävään sopimusaikaan kohdistuvia maksuja, lukuun ottamatta korvausta tilaajan haltuun jäävästä sopimukseen sisältyvästä päätelaitteesta.

Teleyrityksen tarjoaman paketin kaikkiin osiin, esimerkiksi viestintäpalveluihin, sovellettaisiin 110 a §:n 1 momenttia. Sen mukaan kuluttajan vaihtaessa palveluntarjoajaa, luovuttava ja vastaanottava teleyritys ovat velvollisia varmistamaan palvelun jatkumisen lukuun ottamatta korkeintaan vuorokauden katkosta, ellei tämä ole teknisesti mahdotonta ja teleyritysten on tiedotettava kuluttajalle vaihtoprosessin etenemisestä.

Direktiivin 107 artiklassa ei määritellä tarkemmin teleyrityksen tarjoamien palvelujen pakettia. Direktiivin 283 johdantokappaleen mukaisesti teleyrityksen kuluttajalle toimittamien tai myymien palvelujen ja päätelaitteiden katsotaan muodostavan paketin, jos sen osat toimittaa tai myy sama teleyritys samalla sopimuksella taikka toisiinsa läheisesti liittyvillä tai kytketyillä sopimuksilla ja yksi teleyrityksen myymistä palveluista on internetyhteyspalvelu tai numeroihin perustuva henkilöiden välinen viestintäpalvelu. Voidaan katsoa, että paketin muodostavien palvelujen tulisi läheisesti liittyä teleyrityksen tarjoamaan internetyhteyspalveluun tai numeroihin perustuvaan henkilöiden väliseen viestintäpalveluun. Kaikissa sopimuksissa sopimuspuolten on oltava samoja. Esimerkiksi jos kodinkonekauppa myy kuluttajalle päätelaitteen sekä samalla kuluttaja ottaa kauppiaan tarjoaman teleyrityksen matkaviestinliittymän, ehdotettu pykälä ei soveltuisi.

Teledirektiivin 2 artiklan mukaan *päätelaitteella* tarkoitetaan kilpailusta telepäätelaitemarkkinoilla annetun komission direktiivin 2008/63/EY 1 artiklassa määriteltyä päätelaitetta. Pykälässä tarkoitettu päätelaite olisi esimerkiksi älypuhelin, tabletti sekä kiinteän verkon laajakaistamodeemi. Päätelaitteen vuokraamiseen teleyritykseltä sovellettaisiin soveltuvin osin 1 momentissa mainittuja säännöksiä. *Numeroihin perustuva henkilöiden välinen viestintäpalvelu* on määritelty teledirektiivin 2 artiklassa.

Ehdotetun 1 momentin mukaan siinä viitattuja tämän lain säännöksiä sovellettaisiin myös sellaisiin kuluttajalle toimitettuun pakettiin sisältyviin palveluihin, jotka eivät kuulu momentissa viitattujen tämän lain säännösten soveltamisalaan tai jotka eivät ylipäänsä kuulu tämän lain soveltamisalaan. Näin olisi esimerkiksi sellaisessa tilanteessa, että teleyritys on tehnyt sopimuksen kuluttajan kanssa internetyhteyspalvelujen tai numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen toimittamisesta ja sen lisäksi teleyritys toimittaa kuluttajalle myös maksutelevisiopalveluja samalla sopimuksella tai erillisellä sopimuksella.

Direktiivin 283 johdantokappaleen mukaan pakettiin voisi internetyhteyspalvelun tai numeroihin perustuvan henkilöiden välisen viestintäpalvelun lisäksi kuulua muita palveluja kuten esimerkiksi numeroista riippumaton henkilöiden välinen viestintäpalvelu, lineaarinen televisiolähetys, laitteiden välinen viestintäpalvelu, maksutelevisiopalvelu, tilausvideopalvelu tai päätelaite.

Ehdotetun 2 momentin mukaisesti, jos kuluttajalle muodostuisi lain nojalla oikeus purkaa ennen sovitun sopimuskauden päättymistä mikä tahansa 1 momentissa tarkoitettuun pakettiin sisältyvä sopimus, koska kyseisen paketin osa ei ole ollut sopimuksen mukainen tai sitä ei ole toimitettu, kuluttaja olisi oikeutettu purkamaan paketin kaikki osat. Esimerkiksi kuluttajan oikeudesta purkaa pakettiin kuuluva viestintäpalvelusopimus säädetään tämän lain 117 §:n 1 momentissa. Muutoin kuluttajan oikeudesta purkaa sopimus säädetään kuluttajansuojalaissa.

Ehdotetun 3 momentin mukaisesti, jos teleyritys on tehnyt sopimuksen kuluttajan kanssa internetyhteyspalvelun tai numeroihin perustuvan henkilöiden välisen viestintäpalvelun toimittamisesta ja kuluttaja hankkii teleyritykseltä aikaisempaan sopimukseen liittyvän lisäpalvelun tai päätelaitteen, uusi sopimus ei saa pidentää alkuperäisen sopimuksen voimassaoloa, elleivät kuluttaja ja teleyritys sovi toisin jälkimmäistä sopimusta solmittaessa.

Ehdotetun pykälän mukainen teledirektiivin 107 artiklassa tarkoitettu sopimuspaketti on osittain rajattu uuden digitaalisia palveluja koskevan direktiivin ulkopuolelle (tietyistä digitaalisen sisällön ja digitaalisten palvelujen toimittamista koskeviin sopimuksiin liittyvistä seikoista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/770).

Ehdotetun soveltamisalasäännöksen 106 §:n 3 momentin mukaan 1 ja 3 momenttia sovellettaisiin myös mikroyrityksiin, pieniin yrityksiin tai voittoa tavoittelemattomiin yhteisöihin, elleivät ne ole sopineet toisin.

Ehdotettua 108 a §:än 1 ja 2 momenttia sovellettaisiin vasta lain voimaantulopäivän jälkeen tehtyihin sopimuksiin. Näin siksi, että pykälän 1 ja 2 takautuva soveltaminen merkitsisi joidenkin sähköisen viestinnän palvelulain säännösten takautuvaa soveltamista sopimuksiin (esimerkiksi maksutelevisiopalveluita koskevat sopimukset), joihin ei ole aiemmin sovellettu sähköisen viestinnän palvelulain säännöksiä.

Lain voimaantulon jälkeen 108 a §:n 3 momentin mukaisesti, jos kuluttaja, mikroyritys, pieni yritys tai voittoa tavoittelematon yhteisö hankkii momentissa tarkoitettuun aikaisempaan sopimukseen liittyvän lisäpalvelun tai päätelaitteen, uusi sopimus ei saa pidentää alkuperäisen sopimuksen voimassaoloa, elleivät sopimuksen osapuolet sovi toisin.

Ehdotetulla pykälällä sekä soveltamisalasäännöksellä 106 §:n 3 momentissa pantaisiin täytäntöön direktiivin 107 artikla eikä artiklan 5 kohdassa säädettyä kansallista liikkumavaraa ei esitetä käytettävän. Kansallisen liikkumavaran mukaan jäsenvaltiot voisivat soveltaa 1 momentissa tarkoitettuun teleyrityksen toimittamaan pakettiin myös muita direktiivissä säädettyjä loppukäyttäjän oikeuksia kuin nyt direktiivin täytäntöön panemiseksi 1 momentissa esitetään.

109 §. *Viestintäpalvelusopimuksen kesto.* Pykälän 1 momentti vastaisi sisällöltään voimassa olevaa pykälää.

Ehdotetun pykälän 2 momentissa säädettäisiin määräaikaisten viestintäpalvelusopimusten enimmäiskestosta silloin, kun sopimus tehdään kuluttajan kanssa. Momentin mukaan teleyritys saisi tehdä kuluttajan kanssa enintään 24 kuukauden määräaikaisen sopimuksen. Tästä poiketen kuluttajan kanssa tehtävä matkaviestinverkon puhelinliittymää koskeva määräaikainen sopimus saisi olla enintään 12 kuukauden mittainen. Lyhyempi 12 kuukauden määräaikaisten sopimusten enimmäiskesto koskisi ainoastaan puhelinliittymiä. Muihin matkaviestinverkon liittymiin kuten langattomaan laajakaistaliittymään, mukaan lukien tabletteihin myytävät liittymät sekä langattomat rakennuksiin kiinteästi asennetut laajakaistaliittymät, sovellettaisiin 24 kuukauden enimmäiskestoa. Matkaviestinverkon puhelinliittymiin kuuluu tavanomaisesti myös internetyhteys, mutta tällöinkin kyseessä on kuitenkin puhelinliittymä, johon sovellettaisiin 12 kuukauden enimmäiskestoa. Kyseessä olevilla säännöksillä pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 105 artiklan 1 kohta. Ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan kyseisiä säännöksiä määräaikaisen sopimuksen enimmäiskestosta sovellettaisiin lain voimaantulon jälkeen tehtäviin viestintäpalvelusopimuksiin. Ehdotettua lyhyempää matkaviestinverkon puhelinliittymäsopimuksia koskevaa enimmäiskestoa ei siten sovellettaisi lain voimaantullessa voimassa oleviin sopimuksiin, vaan ne olisivat voimassa sopimuksessa sovitun ajan.

Pykälän 2 momenttia sovellettaisiin 106 §:n 3 kohdan nojalla myös viestintäpalvelusopimuksiin, jotka teleyritys tekee mikroyritysten, pienten yritysten tai voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kanssa. Ehdotetun 3 momentin mukaan teleyrityksellä olisi oikeus periä sopimukseen perustuvia maksuja kuluttajalta vasta sen jälkeen, kun yhteys on käytettävissä. Esimerkiksi matkaviestinpalvelujen osalta tämä tarkoittaisi sitä, ettei kuluttajalta saa periä sopimukseen perustuvia maksuja ennen 102 §:ssä tarkoitetun numeronsiirron toteutumista. Kuluttajalla olisi siten aina mahdollisuus perua numeronsiirtopyyntö ennen sen toteuttamista ilman kustannuksia. Momentti koskisi sekä toistaiseksi voimassa olevia viestintäpalvelusopimuksia, että määräaikaisia viestintäpalvelusopimuksia.

Määräaikaisten viestintäpalvelusopimusten jatkumista koskeva 4 momenttia esitetään muutettavaksi teledirektiivin 105 artiklan 3 kohtaa vastaavasti. Kyseisen momentin mukaan tilanteessa, jossa määräaikainen sopimus jatkuu automaattisesti sopimuskauden päätettyä, sopimus olisi tämän jälkeen tilaajan irtisanottavissa päättymään kahden viikon kuluttua irtisanomisesta. Tämä tarkoittaa myös sitä, että jos teleyritys haluaa jatkaa määräaikaista sopimusta uudella määräaikaisella sopimuksella, sen on tehtävä tilaajan kanssa uusi kirjallinen sopimus. Tällöin tilaajalle on annettava ennen uuden määräaikaisen sopimuksen tekemistä muun muassa ehdotetun 106 b §:n mukainen sopimustiivistelmä vastaavasti kuin muutoinkin ennen viestintäpalvelusopimuksen tekemistä.

Teleyrityksen olisi myös hyvissä ajoin ennen määräaikaisen sopimuksen päättymistä ilmoitettava tilaajalle sopimuksen automaattisesta jatkumisesta ja keinoista irtisanoa sopimus. Samalla teleyrityksen olisi myös annettava tilaajalle edullisempia hintoja koskevaa neuvontaa. Tiedot olisi annettava ehdotetun momentin mukaan pysyvällä tavalla. Tällä tarkoitetaan ehdotetun 3 §:n 27a kohdan mukaisesti tietojen antamista joko kirjallisesti taikka sähköisesti siten, että tilaaja voi tallentaa ja toisintaa tiedot muuttumattomina.

Ehdotetun pykälän 5 momentissa säädettäisiin teleyrityksen velvollisuudesta tarjota kuluttajalle palvelua, josta kuluttaja voi viipymättä tarkistaa määräaikaisen matkaviestinverkon puhelinliittymäsopimuksensa päättymispäivämäärän. Palvelun tulisi olla kuluttajalle ilmainen ja helppokäyttöinen. Olennaista on, että kuluttaja voisi uutta matkaviestinverkon puhelinliittymää hankkiessaan nopeasti myyntitilanteessa tarkastaa, onko hänellä jo käytössä oleva liittymäsopimus määräaikainen vai toistaiseksi voimassa oleva ja jos kyseessä on määräaikainen sopimus, milloin sopimus päättyy. Palvelun helppokäyttöisyys edellyttää sitä, että palvelu toteutetaan tavalla, joka on laajasti asiakkaiden käytössä. Tällä hetkellä esimerkiksi tekstiviesteihin perustuva teknologia voisi täyttää momentissa säädetyn helppokäyttöisyyden vaatimuksen. Momentti sisältäisi valtuutussäännöksen, jonka nojalla Liikenne- ja viestintävirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä palvelun teknisestä toteuttamistavasta. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi säännöllisesti arvioida momentin nojalla annetun määräyksen ajantasaisuutta ottaen huomioon teknologian kehityksen.

110 a §. *Internetyhteyspalvelun tarjoajan vaihtaminen.* Pykälä on uusi ja, sillä säädettäisiin internetyhteyspalvelun tarjoajan vaihtamisesta. Pykälällä pantaisiin tältä osin täytäntöön teledirektiivin 106 artikla. Voimassa oleva sähköisen viestinnän palveluista annettu laki ei sisällä internetyhteyspalvelun jatkuvuutta vaihdantatilanteissa koskevaa sääntelyä. Viestintävirasto on kuitenkin antanut suosituksen operaattorien välisistä toimintatavoista laajakaistaprosesseissa (suositus 209/2015 S), joka sisältää myös vaihtotilausta sekä valtuutettua irtisanomista koskevia suosituksia. Direktiivin sääntely vastaa monelta osin jo tällä hetkellä internetyhteyspalvelun tarjoajaa vaihdettaessa noudatettuja käytäntöjä.

Pykälän 1 momentin mukaan luovuttava teleyritys ja vastaanottava teleyritys olisivat velvollisia varmistamaan internetyhteyspalvelun jatkumisen tilanteessa, jossa tilaaja vaihtaa internetyhteyspalvelun tarjoajaa. Palveluntarjoajan vaihdon aikana palvelu saisi momentin mukaan olla poissa käytöstä korkeintaan yhden työpäivän ajan sovitusta siirtopäivästä alkaen. Poikkeuksena velvollisuuteen jatkuvuuden varmistamisesta olisivat kuitenkin tilanteet, joissa jatkuvuus on teknisesti mahdotonta toteuttaa. Palveluntarjoajien olisi myös annettava tilaajille sekä ennen palveluntarjoajan vaihtoa, että sen jälkeen riittävästi tietoa siitä, miten palvelun vaihtoprosessi etenee. Koska teledirektiivin mukaankin tarkoituksena on, että asiakasta varten olisi olemassa yksi keskitetty palvelupiste, vastaanottava teleyritys johtaisi vaihtoprosessia, kuten tällä hetkelläkin on käytäntönä. Näin ollen asiakkaan tarvitsisi pääsääntöisesti olla yhteydessä ainoastaan vastaanottavaan teleyritykseen. Vastaanottavan ja luovuttavan teleyrityksen olisi tehtävä vaihtoprosessissa yhteistyötä vilpittömässä mielessä.

Pykälän 2 momentilla valtuutettaisiin liikenne- ja viestintävirasto antamaan tarkempia teknisiä määräyksiä internetyhteyspalvelun jatkuvuudesta ja vaihtoprosessista palvelun tarjoajaa vaihdettaessa. Määräyksissä otettaisiin huomioon vaihtoprosessin tekninen toteutettavuus ja tarve varmistaa tilaajalle palvelun jatkuvuus. Määräykset voisivat koskea ensinnäkin internetyhteyspalvelun tarjoajan vaihtoprosessin teknistä toteuttamistapaa. Määräyksillä varmistettaisiin osaltaan se, että vaihto sujuu tilaajien kannalta tehokkaasti ja yksinkertaisesti, kuten teledirektiivin 106 artiklan 1 kohdassa edellytetään.

Liikenne- ja viestintävirasto voisi myös antaa tarkempia määräyksiä luovuttavan ja vastaanottavan teleyrityksen tehtävistä palveluntarjoajaa vaihdettaessa. Tehtäviä koskevat määräykset olisivat 2 momentin mukaisesti teknisiä määräyksiä, jotka liittyisivät internetyhteyspalvelun jatkuvuuteen ja vaihtoprosessiin. Ne liittyisivät erityisesti teleyritysten 1 momentin mukaiseen velvollisuuteen varmistaa palveluiden jatkuvuus internetyhteyspalvelun tarjoajaa vaihdettaessa. Liikenne- ja viestintäviraston määräyksissä voitaisiin määrätä myös tarkemmin siitä, miten tilaajalle on tiedotettava vaihtoprosessin etenemisestä eri prosessin vaiheissa. Lisäksi määräykset voisivat koskea muita edellä kuvattuihin asioihin verrattavia internetyhteyspalvelun jatkuvuuden teknisiä edellytyksiä.

Pykälän 3 momentin nojalla tilaajan internetyhteyspalvelua koskeva sopimus luovuttavan teleyrityksen kanssa päättyisi automaattisesti, kun palvelun vaihtoprosessi on suoritettu loppuun. Internetyhteyspalvelua ei olisi näin ollen tarpeen erikseen irtisanoa. Toisaalta 3 momentti tarkoittaa myös sitä, että luovuttavan teleyrityksen on jatkettava internetyhteyspalvelunsa toimittamista entisillä ehdoilla siihen asti, kunnes vastaanottavan palveluntarjoajan palvelut aktivoidaan. Käytännössä jo tälläkin hetkellä asiakkaan vaihtaessa internetyhteyspalvelun tarjoajaa uusi internetyhteyspalvelua koskeva sopimus on monissa tapauksissa samalla vanhan sopimuksen irtisanomisilmoitus.

112 §. *Käyttöraja, ennakkomaksu ja vakuus.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että teleyrityksen ja kuluttajan oikeus asettaa kohtuullinen euromääräinen käyttöraja laajennettaisiin koskemaan yleisesti viestintäpalveluja laitteiden välisiä siirtopalveluja lukuun ottamatta. Voimassa olevassa laissa oikeus koskee ainoastaan puhelinliittymiä. Teledirektiivin 102 artiklan 5 kohdan mukaan teleyritysten on tarjottava kuluttajille mahdollisuus seurata ja hallita internetyhteyspalvelun ja henkilöiden välisen viestintäpalvelun käyttöä, jos palvelusta laskutetaan joko käytetyn ajan tai määrän perusteella. Kyseisellä momentilla pantaisiin osaltaan täytäntöön kuluttajan oikeutta hallita viestintäpalvelunsa käyttöä. Tämän vuoksi momentin soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi teledirektiivin 102 artiklan 5 kohtaa vastaavasti. Momenttia ei sovellettaisi 106 a §:n 3 momentin nojalla laitteiden välisiin siirtopalveluihin.

113 §. *Teleyrityksen tiedonantovelvollisuus.* Voimassa olevan lain 133 §:ssä säädetään tilaajan oikeudesta seurata maksun kertymistä ja säännös on koskenut yleistä puhelinpalvelua matkapuhelinverkossa. Säännös siirrettäisiin viestintäpalvelua koskevaan 15 lukuun ja sen soveltamisala laajenisi direktiivin 102 artiklan 5 kohdan mukaisesti koskemaan internetyhteyspalveluja ja henkilöiden välisiä viestintäpalveluja silloin, kun palvelusta laskutetaan käytetyn ajan tai määrän perusteella. Se ei siis edellä mainitun rajauksen vuoksi koskisi esimerkiksi kiinteähintaisia internetyhteyksiä, joissa hinta on sama käytöstä riippumatta. Ehdotetun säännöksen soveltamisala kaventuisi voimassa olevasta 133 §:stä siten, että säännös koskisi enää kuluttajalle tarjottuja palveluja sekä ehdotetun 106 §:n 3 momentin nojalla mikroyritysten, pienten yritysten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kanssa tehtäviä sopimuksia, jos muuta ei ole sovittu. 106 a §:n 3 momentin perusteella pykälää sovellettaisiin internetyhteyspalveluihin ja henkilöiden välisiin viestintäpalveluihin.

Teleyrityksen olisi erityisesti ilmoitettava kuluttajalle ennen kuin teleyrityksen hinnoittelumalliin sisältyvä käyttömäärän yläraja täyttyy ja kun teleyrityksen hinnoittelumalliin sisältyvä palvelu on käytetty kokonaan.

Ehdotetulla pykälällä pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 102 artiklan 5 kohta.

114 §. *Sopimuksen muuttaminen.* Pykälän 4 momentissa säädetään teleyrityksen velvollisuudesta ilmoittaa sopimusehtojen muutoksesta tilaajalle ja tilaajan oikeudesta irtisanoa viestintäpalvelusopimus näissä tilanteissa. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi teledirektiivin 105 artiklan 4 kohdan täytäntöönpanemiseksi. Voimassa olevan momentin mukaan teleyrityksen on ilmoittaessaan tilaajalle sopimusehtojen muutoksesta samanaikaisesti ilmoitettava tilaajalle myös tämän oikeudesta irtisanoa sopimuksensa heti päättyväksi, jos tilaaja ei hyväksy muutettuja sopimusehtoja. Teledirektiivin 105 artiklan 4 kohdassa ei kuitenkaan enää säädetä toisin kuin yleispalveludirektiivissä, että tilaajalla olisi teleyrityksen muuttaessa sopimusehtoja oikeus välittömästi irtisanoa sopimuksensa. Näissäkin irtisanomistilanteissa noudatetaan teledirektiivin mukaisesti normaaleja, 116 §:ssä säädettyjä irtisanomisaikoja. Tämän vuoksi 4 momentissakaan ei enää viitattaisi oikeuteen irtisanoa sopimus välittömästi. Teleyrityksen olisi tehtävä ilmoitus sopimusehtojen muuttamisesta ja tilaajan oikeudesta irtisanoa sopimus selkeästi ja ymmärrettävästi pysyvällä tavalla.

Lisäksi ehdotettuun 4 momenttiin esitetään lisättäväksi säännös, jonka mukaan tilaajan olisi käytettävä oikeuttaan irtisanoa sopimus sopimusehtojen muutosten vuoksi kolmen kuukauden kuluessa teleyrityksen sopimusehtojen muuttamista koskevasta ilmoituksesta. Tältä osin käytettäisiin teledirektiivin sallimaa liikkumavaraa ja säädettäisiin tilaajan kuukautta pidemmästä irtisanomisoikeuden käyttöajasta, koska irtisanomisoikeuden yhden kuukauden käyttöaikaa pidetään tilaajan kannalta liian lyhyenä. Jos tilaaja ei irtisanoisi sopimustaan kolmen kuukauden kuluessa, hänellä ei ole olisi enää oikeutta irtisanoa sopimusta sopimusehtojen muutoksen perusteella. Uudella säännöksellä pantaisiin osaltaan täytäntöön teledirektiivin 105 artiklan 4 kohta.

Ehdotettua 4 momenttia sovellettaisiin laitteiden välisen siirtopalvelun kyseessä ollessa ainoastaan kuluttajien, mikroyritysten, pienten yritysten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kanssa tehtyihin sopimuksiin. Säännöksellä pantaisiin osaltaan täytäntöön 105 artiklan 7 kohta.

Momenttia ei 106 a §:n 2 kohdan nojalla sovellettaisi numeroista riippumattomiin henkilöiden välisiin viestintäpalveluihin.

116 §. *Sopimuksen irtisanominen.* Pykälän 1 momentti vastaisi sisällöltään voimassa olevan 1 momentin alkua. Momentissa säädettäisiin kuitenkin enää ainoastaan kuluttajien irtisanomisoikeudesta, ei kaikkien tilaajien irtisanomisoikeudesta kuten voimassa olevassa laissa. Ehdotettu momentti vastaisi ennen sähköisen viestinnän palveluista annetun lain antamista voimassa ollutta oikeustilaa. Muutos laajentaisi yritysten sopimusvapautta, koska ne voisivat sopia irtisanomisajasta- ja menettelystä, eikä momentin sääntely enää koskisi niitä. Momenttia sovellettaisiin kuitenkin 106 §:n 3 momentin nojalla mikroyrityksiin, pieniin yrityksiin ja voittoa tavoittelemattomiin yhteisöihin, jos ne eivät ole toisin sopineet eli niiden osalta sääntely olisi dispositiivista.

Ehdotetun pykälän 2 momentissa säädettäisiin tilaajan oikeudesta irtisanoa viestintäpalvelusopimus teleyrityksen muuttaessa sopimusehtoja tilaajan vahingoksi. Momentti koskisi siten kaikkia tilaajia eli sekä oikeushenkilöitä että luonnollisia henkilöitä, jotka ovat tehneet sopimuksen viestintäpalvelun toimittamisesta teleyrityksen kanssa. Momentilla pantaisiin osaltaan täytäntöön teledirektiivin 105 artiklan 4 kohta ja sen vastaisi sisällöltään osittain voimassa olevan 1 momentin loppua.

Ehdotetun momentin mukaan tilaajalla olisi oikeus irtisanoa viestintäpalvelusopimus päättymään kahden viikon kuluttua irtisanomisesta, jos teleyritys ilmoittaa muuttavansa sopimusehtoja tilaajan vahingoksi. Irtisanomisesta ei saisi aiheutua tilaajalle lisäkuluja. Tilaajalla olisi irtisanomisoikeus vain silloin, kun sopimusehtojen muutos tapahtuu hänen vahingokseen. Jos sopimusehtojen muutoksesta olisi yksinomaan etua tilaajalle tai ne olisivat puhtaasti hallinnollisia, eikä niistä olisi kielteisiä vaikutuksia tilaajalle, kuten esimerkiksi teleyrityksen osoitteen muuttuminen, hänellä ei olisi irtisanomisoikeutta sopimusmuutosten perusteella. Tilaajalle epäedulliset muutokset voivat koskea esimerkiksi maksuja, hintoja, datamäärän rajoituksia, tiedonsiirtonopeutta, kattavuutta ja henkilötietojen käsittelyä. Jos sopimusehtojen muutos ovat kuluttajalle epäedullinen, hänellä on oikeus irtisanoa sopimus, vaikka samalla tällaisen muutoksen yhteydessä tehtäisiin myös tilaajia hyödyttäviä muutoksia.

Ehdotetun momentin mukaan tilaajalla ei kuitenkaan olisi oikeutta irtisanoa määräaikaista sopimusta sopimusehtojen muutoksen vuoksi, jos muutos johtuu suoraan lainsäädännön muutoksista. Tällaisia muutoksia voisivat olla esimerkiksi uudet sopimustietoja koskevat vaatimukset. Lainsäädännön muutoksella tarkoitetaan sekä unionin että kansallisen lainsäädännön muutoksia. Tilaajalla ei ole irtisanomisoikeutta ainoastaan niissä tilanteissa, joissa lainsäädäntö edellyttää sopimusehtojen muutosta. Mikäli sopimusehtojen muutos aiheutuu vain välillisesti lainsäädännön muutoksesta, tilaajalla olisi oikeus irtisanoa sopimus. Tältä osin tilaajan oikeus irtisanoa määräaikainen viestintäpalvelusopimus sopimusehtojen muutoksen perusteella kaventuisi nykyiseen lainsäädäntöön verrattuna. Voimassa olevan momentin mukaan tilaajalla ei ole irtisanomisoikeutta vain niissä tapauksissa, joissa sopimusehtojen muutos johtuu verolainsäädännön muutoksista. Ehdotetun momentin mukaan irtisanomisoikeutta ei olisi niissä tilanteissa, joissa muutos johtuu suoraan lainsäädännön, ei ainoastaan verolainsäädännön, muutoksista.

Pykälän 3-5 momentti vastaisivat sisällöltään pääosin voimassa olevan pykälän 2, 3 ja 5 momenttia. Pykälän 3 momentti esitetään kuitenkin muutettavaksi koskemaan ainoastaan kuluttajaa tilaajan sijaan pykälän 1 momenttia vastaavasti. Siten teleyrityksellä olisi velvollisuus lähettää kirjallinen ilmoitus irtisanomisesta ainoastaan kuluttajalle, ei enää esimerkiksi yrityksille. Pykälän 5 momentissa ei enää esitetä säädettäväksi kiellosta periä käyttämättä jäävään sopimusaikaan kohdistuvia maksuja, eikä teleyrityksen oikeudesta saada kytkykaupan yhteydessä luovutettu päätelaite takaisin. Kyseisistä asioista säädettäisiin uudessa 6 momentissa teledirektiivin mukaisesti.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin kiellosta periä käyttämättä jäävään sopimusaikaan kohdistuvia maksuja tilanteissa, joissa tilaajalla tai kuluttajalla on oikeus irtisanoa sopimus ennen sopimuskauden päättymistä. Kaikilla tilaajilla, mukaan lukien yritysasiakkaat, on pykälän 2 momentin mukainen sopimuksen irtisanomisoikeus teleyrityksen muuttaessa sopimusehtoja tilaajan vahingoksi. Kuluttajilla on lisäksi pykälän 5 momentin mukaan irtisanomisoikeus tietyissä sosiaalisen suoritusesteen tapauksissa. Näissä tilanteissa teleyritys ei saisi 6 momentin mukaan periä tilaajalta tai 5 momentissa säädetyissä tapauksissa kuluttajalta viestintäpalvelusopimuksen käyttämättä jäävään sopimusaikaan kohdistuvia maksuja, jos tilaaja tai kuluttaja irtisanoo sopimuksen ennen sopimuskauden päättymistä. Tästä poiketen teleyrityksellä olisi kuitenkin oikeus periä korvaus tilaajan tai 5 momentin tapauksessa kuluttajan haltuun jäävästä sopimukseen sisältyneestä päätelaitteesta. Jos tilaaja tai kuluttaja haluaa sopimuksen päättyessä pitää itsellään sopimukseen sisältyvän päätelaitteen, teleyritys ei saisi momentin mukaan periä päätelaitteesta laitteen käypää arvoa tai jäljellä olevalta sopimuskaudelta perittävää maksua suurempaa korvausta. Perittävä maksu ei saisi olla suurempi kuin pienempi näistä rahamääristä. Käyvällä arvolla tarkoitetaan sopimuksen tekohetkellä sovittua päätelaitteen arvoa suhteutettuna kuluneeseen aikaan (*pro rata temporis*). Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 105 artiklan 4 kohdan ensimmäinen ja toinen alakohta.

Pykälän 7 momentin mukaan teleyrityksen olisi poistettava päätelaitteen käyttöä koskevat estot viimeistään silloin, kun 6 momentissa tarkoitettu korvaus on suoritettu teleyritykselle. Eston poistamisesta ei saisi periä maksua. Säännöksen tarkoituksena on mahdollistaa toisen teleyrityksen liittymän käyttäminen päätelaitteessa heti sopimuksen päätyttyä. Teleyrityksen tulisi poistaa päätelaitteen käyttöä koskevat estot automaattisesti viimeistään, kun korvaus on suoritettu teleyritykselle ilman tilaajan tai kuluttajan pyyntöä. Momentilla pantaisiin täytäntöön 105 artiklan 6 kohdan neljäs alakohta.

Pykälän 8 momentissa säädettäisiin pykälän tiettyjen momenttien soveltamisesta laitteiden välisiin siirtopalveluihin. Ehdotetun momentin mukaan laitteiden välistä siirtopalvelujen kyseessä ollessa pykälän 2, 6 ja 7 momenttia sovellettaisiin ainoastaan kuluttajien, mikroyritysten, pienten yritysten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kanssa tehtyihin sopimuksiin. Momentilla pantaisiin osaltaan täytäntöön 105 artiklan 7 kohta.

Pykälä ei koskisi ehdotetun 106 a §:n 2 momentin nojalla numeroista riippumattomia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja.

117 §. *Sopimuksen purkaminen.* Pykälän 2 momenttia esitetään muutettavaksi. Ehdotetun momentin mukaan teleyrityksellä olisi oikeus purkaa viestintäpalvelusopimus, jos viestintäpalvelu on ollut 115 §:n nojalla suljettuna vähintään kuukauden ja sulkemisen edellytykset ovat edelleen voimassa. Sopimuksen purkuoikeus koskisi viestintäpalvelusopimuksen purkamista nykyisen liittymäsopimuksen purkamisen sijaan. Pykälä ei enää sisältäisi toisin kuin voimassa oleva momentti sopimuksen purkuoikeutta tilanteessa, jossa tilaaja tai käyttäjä on tuomittu viestintäpalvelua käyttäen tehdystä tietoliikenteen häiritsemisestä. Teleyritykset eivät käytännössä ole käyttäneet kyseistä säännöstä purkuperusteena. Kokonaisuutena kyseisten rikoslain säännösten soveltamista koskevia tapauksia on ollut tuomioistuimissa melko vähän, eikä tuomiosta ole ilmoitettu teleyritykselle, ellei teleyritys ole ollut asianosaisena, koska tuomioistuimille ei ole velvollisuutta ilmoittaa kyseisistä tuomioista. Säännös on edellä kuvatun vuoksi ollut tehoton ja epätarkoituksenmukainen, eikä ehdotettu momentti näin ollen enää sisällä kyseistä purkuperustetta.

118 §. *Viestintäpalvelun toimituksen viivästys ja oikeus pidättyä maksusta.* Pykälän 2 momenttia esitetään muutettavaksi siten, että ainoastaan kuluttajalla olisi oikeus viestintäpalvelun kytkemisen jälkeen pidättäytyä maksamasta sellaista osaa palvelusta, joka on tarpeen viivästykseen perustuvan vakiokorvauksen tai vahingonkorvauksen vakuudeksi. Muutos on tarpeen, koska

esityksessä ehdotetaan, että vakiokorvauksia ja vahingonkorvausta viivästystilanteessa koskeva sääntely kohdistuisi vain kuluttajiin. Lisäksi momenttia sovellettaisiin 106 §:n 3 momentin nojalla mikroyrityksiin, pieniin yrityksiin ja voittoa tavoittelemattomiin yhteisöihin.

119 §. *Vakiokorvaus.* Pykälän 1 momenttia esitetään muutettavaksi siten, että voimassa olevassa laissa säädetyn tilaajan sijaan sääntely kohdistuisi vain kuluttajiin. Lisäksi pykälää sovellettaisiin 106 §:n 3 momentin nojalla mikroyrityksiin, pieniin yrityksiin ja voittoa tavoittelemattomiin yhteisöihin.

121 §. *Virheen oikaisu.* Pykälää esitetään muutettavaksi siten, että voimassa olevassa laissa säädetyn tilaajan sijaan sääntely kohdistuisi vain kuluttajiin. Lisäksi pykälää sovellettaisiin 106 §:n 3 momentin nojalla mikroyrityksiin, pieniin yrityksiin ja voittoa tavoittelemattomiin yhteisöihin.

122 §. *Hinnanalennus ja vakiohyvitys*. Pykälää esitetään muutettavaksi siten, että voimassa olevassa laissa säädetyn tilaajan sijaan sääntely kohdistuisi vain kuluttajiin. Lisäksi pykälää sovellettaisiin 106 §:n 3 momentin nojalla mikroyrityksiin, pieniin yrityksiin ja voittoa tavoittelemattomiin yhteisöihin.

123 §. *Vahingonkorvausvelvollisuus.* Pykälää esitetään muutettavaksi siten, että voimassa olevassa laissa säädetyn tilaajan sijaan sääntely kohdistuisi vain kuluttajiin. Lisäksi pykälää sovellettaisiin 106 §:n 3 momentin nojalla mikroyrityksiin, pieniin yrityksiin ja voittoa tavoittelemattomiin yhteisöihin.

124 §. *Virhettä tai viivästystä koskeva ilmoitusvelvollisuus.* Pykälää esitetään muutettavaksi siten, että voimassa olevassa laissa säädetyn tilaajan sijaan sääntely kohdistuisi vain kuluttajiin. Lisäksi pykälää sovellettaisiin 106 §:n 3 momentin nojalla mikroyrityksiin, pieniin yrityksiin ja voittoa tavoittelemattomiin yhteisöihin.

129 §. *Hinnoista sekä numerointimuutoksista tiedottaminen.* Ehdotetussa pykälässä säädettäisiin teleyrityksen velvollisuudesta antaa tilaajalle hintoja koskevia tietoja sekä tiedottaa puhelinverkkoa koskevista numerointimuutoksista. Pykälän otsikko esitetään muutettavaksi vastaamaan paremmin pykälän uutta sisältöä.

Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan teleyrityksen olisi annettava tilaajille vähintään kerran vuodessa tietoja viestinpalvelun edullisimmista hinnoista. Momentilla pantaisiin osaltaan täytäntöön teledirektiivin 105 artiklan 3 kohdan vastaava vaatimus.

Ehdotetun 2 momentin mukaan teleyrityksen olisi tehokkaasti ja hyvissä ajoin tiedotettava tilaajille puhelinverkkoa koskevista numerointimuutoksista. Vastaava velvoite on voimassa olevan pykälän 1 momentissa. Säännös on edelleen tarpeellinen esimerkiksi niissä tapauksissa, joissa teleyritys on tietyillä alueilla luopunut kiinteän lankaverkon liittymien tarjonnasta.

Pykälä ei enää toisin kuin voimassa oleva pykälä sisältäisi velvoitetta ilmoittaa hätäpalvelun tai liittymänhaltijan sijaintitiedon saatavuuteen liittyvistä muutoksista tilaajalle taikka tiedottaa tilaajaa vammaisille tarkoitettujen tuotteiden tai palvelujen yksityiskohdista. Nämä tiedot kuuluvat ehdotetussa 107 §:ssä säädetyn teleyrityksen yleisen tietojen julkaisuvelvollisuuden piiriin. Teleyritysten tulisi siten jatkossa julkaista kyseiset tiedot yleisesti, ei ainoastaan ilmoittaa niistä tilaajille.

130 §. *Palvelun laatua koskeva julkaisuvelvollisuus.* Voimassa olevassa pykälässä Liikenne- ja viestintävirasto voi päätöksellään asettaa teleyritykselle tai numeropalvelun tarjoajalle velvollisuuden julkaista vertailukelpoisia ja ajantasaisia tietoja yrityksen tarjoamien palvelujen laadusta. Liikenne- ja viestintäviraston päätöksessä on määrättävä julkaistavat tiedot ja tietojen julkaisutapa.

Ehdotetussa pykälässä säännöstä muutettaisiin niin, että Liikenne- ja viestintävirasto antaisi määräyksen teleyrityksen velvollisuudesta julkaista palvelun laatua koskevaa tietoa ja määräysten kohteena olisivat internetyhteyspalvelun ja yleisesti saatavilla olevan henkilöiden välisen viestintäpalvelun tarjoajat, mitä direktiivin 104 artikla edellyttää. Numeropalvelun tarjoajat eivät olisi viraston määräyksen kohteena, sillä direktiivi ei enää sääntele numeropalvelun tarjoajia.

Direktiivin 104 artiklan mukaan kansalliset sääntelyviranomaiset voisivat myös vaatia yleisesti saatavilla olevien, henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajia ilmoittamaan kuluttajille siitä, jos niiden tarjoamien palvelujen laatu on riippuvainen ulkoisista tekijöistä, kuten signaalien siirron hallinnasta tai verkkoyhteydestä. Näitäkin tietoja Liikenne- ja viestintävirasto voisi velvoittaa teleyrityksiä julkaisemaan.

Ehdotetussa 2 momentissa olisi direktiivin mukaisesti informatiivinen säännös siitä, että teleyritysten palvelun laadun varmistamista koskevien toimenpiteiden tulee noudattaa EU:n sähköisen viestinnän sisämarkkina-asetusta (EU) 2015/2120. Asetukseen on myös viitattu voimassaolevassa sekä ehdotetussa 108 §:ssä.

Ehdotetun 3 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi määräystä antaessaan otettava huomioon Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen julkaisemat suuntaviivat. Direktiivin 104 artiklan mukaan suuntaviivat annetaan viimeistään 21 päivänä kesäkuuta 2020. Niissä määritetään muun muassa palvelun laatuun sovellettavia mittausmenetelmiä, julkaistavien tietojen sisältö ja muoto sekä laadunvarmistusmekanismit.

Ehdotetulla pykälällä pantaisiin täytäntöön direktiivin 104 artikla.

133 §. *Oikeus seurata maksun kertymistä.* Esityksessä ehdotetaan, että pykälä kumottaisiin ja se siirrettäisiin muutettuna 113 §:ään, missä sillä pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 102 artiklan 5 kohta.

16 luku

Internetyhteyspalvelua ja numeroihin perustuvia viestintäpalveluja koskevat erityiset säännökset

Luku esitetään muutettavaksi koskemaan soveltuvin osin pelkän yleisen puhelinpalvelun sijaan sekä internetyhteyspalveluja että numeroihin perustuvia viestintäpalveluja teledirektiivin täytäntöönpanemiseksi. Tämän vuoksi luvun otsikkoa esitetään muutettavaksi vastaavasti.

134 a §. *Käyttämättä jääneen saldon palautus palveluntarjoajaa vaihdettaessa.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 134 a §, jossa säädettäisiin teleyrityksen velvollisuudesta palauttaa käyttämättä jäänyt saldo kuluttajalle tämän vaihtaessa palveluntarjoajaa. Pykälä koskisi luvun soveltamisalan mukaisesti internetyhteyspalveluja ja numeroihin perustuvia viestintäpalveluja. Pykälällä pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 106 artiklan 6 kohdan kolmas alakohta.

Ehdotetun pykälän mukaan luovuttavan teleyrityksen olisi palautettava kuluttajalle käyttämättä jäänyt saldo tämän vaihtaessa palveluntarjoajaa, jos kuluttaja tätä pyytää. Säännös tulisi sovellettavaksi sellaisissa sopimuksissa, joiden laskutus perustuu palveluiden käytön määrään, kuten puheluminuutteihin tai käytetyn datan määrään, ja kuluttaja maksaa käyttömaksut ennakkoon lataamalla liittymälle saldoa. Teleyritys voisi periä palauttamisesta maksun ainoastaan, jos kuluttajan ja teleyrityksen välisessä sopimuksessa on näin sovittu. Palauttamisesta perittävän maksun tulisi olla oikeasuhtainen ja sen tulisi vastata teleyritykselle palauttamisesta aiheutuneita todellisia kustannuksia. Pykälän mukainen velvollisuus käyttämättä jääneen saldon palauttamiseen koskisi esimerkiksi sellaisia pre-paid-palveluja, joiden osalta kuluttaja on rekisteröity ja tunnistettu palvelun tilaajaksi. Säännös ei sen sijaan soveltuisi sellaisiin pre paid -palveluihin, joiden tilaajia ei ole tunnistettu. Tällaisten ns. anonyymien pre-paid-palveluiden kohdalla numeron siirto ei ole mahdollinen, mikä käytännössä estää palveluntarjoajan vaihtamisen.

Ehdotetun siirtymäsäännöksen nojalla pykälää sovellettaisiin lain voimaantulon jälkeen tehtäviin sopimuksiin. Näin ehdotetaan meneteltäväksi siksi, että sääntely on uutta, eikä olemassa olevissa viestintäpalvelusopimuksissa siten ole sovittu siitä, voiko teleyritys periä maksun käyttämättä jääneen saldon palautuksesta.

157 §. *Velvollisuus säilyttää tiedot viranomaistarpeita varten*. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että säilytysvelvollisten yritysten yhteys teletoimintailmoitukseen poistettaisiin. Lisäksi täsmennettäisiin, ettei säilytysvelvollisuus koske merkitykseltään vähäistä teletoimintaa. Tällä tarkoitetaan toimintaa, joka on nykyisin lain 4 §:n 2 momentissa rajattu teletoimintailmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle ja siten myös säilytysvelvollisuuden ulkopuolelle.

Teledirektiivin myötä teletoimintailmoitusta ei enää voida vaatia numeroista riippumattomilta viestintäpalveluilta. Esityksessä teletoimintailmoitusvelvollisuutta koskevaa lain 4 §:n sääntelyä ehdotetaan muutettavaksi siten, etteivät kaikki yleistä teletoimintaa harjoittavat yritykset enää kuuluisi sen piiriin. Esityksellä ei ole tarkoitus muuttaa säilytysvelvollisia yrityksiä koskevaa nykytilaa, joten 157 §:n muutos tehtäisiin nykytilan säilyttämiseksi.

167 §. *Tietojen merkitseminen verkkotunnusrekisteriin ja tietojen julkaiseminen.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 167 §:ää lukuun ottamatta 2 ja 4 momenttiin ehdotettuja muutoksia. Ehdotetun 2 momentin muutoksella säädettäisiin mahdollisuudesta julkaista tietoja Liikenne- ja viestintäviraston internet-sivujen lisäksi myös muussa sähköisessä palvelussa, jolloin verkkotunnusrekisteristä voidaan julkaista tietoja erilaisten rajapintojen avulla erilaisiin tarpeisiin, muun muassa vapaan verkkotunnuksen etsimiseen tai oman suojatun nimen tai merkin käytön etsimiseen. Tällaisia palveluita ovat esimerkiksi WHOIS-palvelu ja ODATA-palvelu. Ehdotetussa 2 momentissa poistettaisiin myös yleisen tietosuoja-asetuksen ja sitä täydentävän tietosuojalain kanssa ristiriidassa oleva säännös, jonka mukaisesti luonnollisesta henkilöstä on voitu internet-sivuilla julkaista verkkotunnuksen käyttäjän nimi. Verkkotunnusrekisterin henkilötietojen suojaan ja luovuttamiseen sovelletaan julkisuuslakia (621/1999), yleistä tietosuoja-asetusta ja sitä täydentävää tietosuojalakia.

Ehdotetulla 4 momentilla laajennettaisiin Liikenne- ja viestintäviraston määräysvaltaa antaa tarkempia määräyksiä verkkotunnuksen käyttäjän tunnistamisesta. Suomessa verkkotunnuksia välittää Liikenne- ja viestintävirastolle ilmoittautuneet verkkotunnusvälittäjät. Jos verkkotunnusvälittäjät tunnistaisivat fi-tunnusten käyttäjien tiedot luotettavasti, väärien käyttäjätietojen merkitseminen verkkotunnusrekisteriin vaikeutuisi ja verkkotunnusrekisteritietojen luotettavuus kuluttajien ja lainvalvonnan tarpeisiin paranisi. Tunnistamistavasta määrääminen tulisi tehdä kuitenkin kestävästi teknologian kehityksen kannalta ja siten, että se ei tuottaisi kohtuuttomia

toimenpiteitä pienemmille toimijoille. Näin ollen, määräyksessä ei tulisi määrittää tunnistamisen edellytykseksi ainoastaan esimerkiksi vahvaa tunnistamista. Määräysvallan laajentamisen tarkoituksena on antaa lisätehoa jo 167 §:n 1 momentissa todetulle velvoitteelle.

171 §. *Verkkotunnushallinnon järjestäminen.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 171 §:ää lukuun ottamatta 1 momentin 6 kohdan kumoamista. Ehdotetussa 1 momentissa kumottaisiin turha erityissääntely. Verkkotunnusrekisteri on Liikenne- ja viestintäviraston ylläpitämä ajantasainen tietokanta, johon verkkotunnusvälittäjät merkitsevät fi-maatunnukseen päättyvät verkkotunnukset, käyttäjää koskevat tiedot ja verkkotunnuksiin liittyvät tekniset tiedot internetliikenteen ohjaamista varten fi-juuressa. Suomessa verkkotunnushallintoa hoitaa viranomainen, jolloin julkisuuslain mukainen viranomaisen velvollisuus antaa tietoja julkisesta asiakirjasta pätee myös Liikenne- ja viestintävirastoon verkkotunnusrekisterin osalta. Edellä mainittu velvollisuus luovuttaa tietoja julkisesta asiakirjasta pätee niin fi-maatunnuksen, kuin ax-maatunnuksen osalta tietojen luovuttamiseen rekisteristä ilman erityslailla määrättävää velvollisuutta.

22 luku

Tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoaminen

185 §. *Tiedon saannin estoa koskeva määräys.* Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että siinä säädettäisiin käräjäoikeudelle mahdollisuus antaa tiedon saannin estoa koskeva määräys tietoa välittävälle teleyritykselle, jos 1 momentin mukaista tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajaa ei pystytä tunnistamaan tai jos se on sijoittautunut Suomen lainkäyttövallan ulkopuolelle. Pykälän 1 momentista poiketen teleyritykselle kohdistettu määräys olisi mahdollista antaa syyttäjän tai tutkinnanjohtajan hakemuksesta, mutta ei sen hakemuksesta, jonka oikeutta asia koskee. Hakijaa koskeva rajaus tehtäisiin siksi, että teleyrityksen on tehtävä tiedon saannin estoa koskevan määräyksen toimeenpanemiseksi erityisesti sananvapauden näkökulmasta pidemmälle menevämpiä toimenpiteitä kuin tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan ja tästä syystä olisi perusteltua rajoittaa teleyritykselle kohdistettavan määräyksen soveltamista siten, että määräystä voisi hakea vain viranomainen. Pidemmälle menevillä toimenpiteillä tarkoitetaan sitä, että teleyritys ei pysty poistamaan internetsivulta yksittäistä tietosisältöä, vaan sen on määräyksen toimeenpanemiseksi estettävä pääsy koko rikollista aineistoa sisältävälle sivustolle.

Ehdotettu 2 momentti olisi toissijainen suhteessa 1 momenttiin. Määräyksen voisi kohdistaa tietoa välittävään teleyritykseen vain, jos 1 momentin mukaista tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajaa ei pystyttäisi tunnistamaan tai jos kyseinen palveluntarjoaja olisi sijoittautunut Suomen lainkäyttövallan ulkopuolelle. Ehdotetun 2 momentin soveltaminen edellyttäisi määräystä hakevilta tahoilta tosiasiallista näyttöä siitä, millaisia toimia tietoyhteiskunnan palveluntarjoajan tunnistamiseksi on hakijan toimesta tehty. Mikäli hakemuksen perusteena olisi se, että tietoyhteiskunnan palvelun tarjoaja on sijoittautunut Suomen lainkäyttövallan ulkopuolelle, niin myös tästä olisi esitettävä riittävä näyttö hakemuksen perusteena.

Pykälässä tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajalla tarkoitetaan sellaisen palvelun tarjoajaa, joka käsittää palvelun vastaanottajan toimittamien tietojen tallentamisen tämän pyynnöstä. Kyseessä on siis tallennuspalvelu (ns. hoasting-palvelu), kuten palvelintilaa asiakkaan internetisivuja varten tarjoava webhotelli tai videonjakoalusta. Tämän tyyppiset palveluntarjoajat sijaitsevat usein ulkomailla, jolloin tuomioistuimen antama määräys tiedon saannin estämiseksi jää tehottomaksi, koska tuomioistuimella ei ole toimivaltaa määrätä ulkomaisten palveluntarjoajien toiminnasta. Toisinaan myös palveluntarjoajan tunnistaminen on hankalaa tai mahdotonta.

Määräyksen kohdistaminen teleyritykseen tulisi kyseeseen vain sellaisten rikosten kohdalla, joista ankarin säädetty rangaistus olisi vähintään kaksi vuotta vankeutta. Tältä osin kynnys 2 momentin soveltamiselle olisi korkeampi kuin nykyisen 1 momentin, jossa kyseistä rajausta ei ole.

Määräys tulisi panna teknisesti täytäntöön niin, ettei verkon käyttäjien luottamuksellisen viestin salaisuuden suoja vaarannu. Lisäksi määräys voitaisiin antaa vain, jos tiedon saannin estoa koskevien hyötyjen voitaisiin katsoa olevan merkittävästi suuremmat kuin verkon käyttäjien sananvapauteen tai muihin perusoikeuksiin kohdistuvat rajoitukset, eikä määräystä voitaisi pitää teleyrityksenkään kannalta kohtuuttomana. Arvioinnissa tulisi huomioida ainakin käsillä olevan rikoksen vakavuus sekä rikollisen aineiston suhde muihin estomääräyksen yhteydessä mahdollisesti estyviin sisältöihin tai palveluihin. Esimerkiksi tilanne, jossa rikollinen aineisto muodostaisi vain pienen osan verkkosivuston muutoin laillisesta sisällöstä, voisi olla sellainen, jossa tiedon poistamisesta koituvan hyödyn ei voitaisi katsoa olevan merkittävästi suurempi kuin verkkosivuston käyttäjien sananvapauteen kohdistuva rajoitus. Arvioinnissa tulisi kuitenkin kiinnittää huomiota myös käsillä olevan rikoksen vakavuuteen ja estomääräyksellä suojattavan oikeushyvän (esimerkiksi lasten suojelu) merkittävyyteen. Oikeuskäytännössä on esimerkiksi katsottu, että lasten seksuaalista hyväksikäyttöä sisältävän materiaalin estotoimien hyväksyttävyyden arvioinnissa on merkitystä sillä, että toimijalla on mahdollisuus esittää yhteiskuntakriittistä ja muuta aineistoa muussa yhteydessä kuin juuri sellaisella internetsivustolla, joka voidaan ottaa poliisin laatimaan luetteloon lasten seksuaalista hyväksikäyttömateriaalia sisältävistä sivustoista (KHO:2013:136).

Teleyritykselle estomääräyksestä aiheutuvien haittojen kohtuullisuuden arvioinnissa huomiota tulisi kiinnittää esimerkiksi teleyrityksen verkon ja aineistojen välittämiseen liittyvien järjestelmien teknisiin ominaisuuksiin. Estomääräyksellä tulisi olla mahdollisimman vähän kielteisiä vaikutuksia verkon käyttämisen laillisiin tarkoituksiin tai verkon eheyteen. Teleyritykselle estomääräyksestä koituvan taakan minimoimiseksi olisi olennaista, että jo estomääräystä koskevassa viranomaisen hakemuksessa olisi yksiselitteisesti yksilöity ne IP-osoitteet tai muut tekniset tunnisteet, joiden osalta määräystä haetaan. Estomääräyksen kohteen mahdollisimman tarkka määritteleminen jo hakemisvaiheessa olisi tarpeen myös määräyksen oikeasuhtaisuuden varmistamiseksi. Lisäksi määräystä annettaessa tulisi huolehtia siitä, että teleyritykselle varattaisiin riittävä aika määräyksen täytäntöönpanoon. Kohtuullisena aikana voitaisiin pitää noin yhtä viikkoa. Tapauskohtaisesti esimerkiksi rikoksen vakavuuden tai siitä aiheutuvien vahinkojen nojalla tehtävä hyöty-haitta-punninta voisi olla perusteena yhtä viikkoa lyhyemmällekin täytäntöönpanoajalle.

Ehdotetun sääntelyn mukaan teleyritykselle tulisi aina varata tilaisuus tulla kuulluksi. Koska määräyksen kohdistaminen teleyritykseen olisi aina tarkoitettu toissijaiseksi keinoksi, ei asiaa voitaisi pitää siinä määrin kiireellisenä, että kuulematta jättäminen olisi perusteltua.

Palvelun tarjoajan ja sisällön tuottajan kuulemisen osalta sovellettaisiin 1 momentissa säädettyä, eli palvelun tarjoajalle ja sisällön tuottajalle olisi varattava tilaisuus tulla kuulluksi, paitsi jos kuulemista ei voitaisi toimittaa niin nopeasti kuin asian kiireellisyys välttämättä vaatii. Tässä yhteydessä on kuitenkin syytä huomioida, että jo ehdotetun 2 momentin soveltamisen edellytyksenä olisi, että palveluntarjoaja ja sisällön tuottaja olisivat Suomen viranomaisten tai lainsäädännön tavoittamattomissa. Tästä syystä palveluntarjoajan tai sisällön tuottajan kuuleminen tulisi todennäköisesti käytännössä kyseeseen varsin harvoin.

Määräys ei voisi sisältää teleyritykselle velvoitetta yleisesti monitoroida verkon sisältöä, toisin sanoen valvoa siirtämiään tai tallentamiaan tietoja, tai edes määräyksen kohteena olevaa verkkoyhteyttä. Tämä on kielletty sähkökauppadirektiivin 15 artiklassa.

Ehdotettu 5 momentti vastaisi asiasisällöltään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 4 momenttia lukuun ottamatta sitä, että ehdotetun 5 momentin mukaiset muutoksenhakumenettelyt koskisivat myös teleyritystä silloin, kun käräjäoikeuden määräys on kohdistettu teleyritykseen ehdotetun 2 momentin mukaisesti.

Pykälän 4 momenttiin tehtäisiin kielenhuoltoa.

186 §. *Toimivaltainen tuomioistuin.* Pykälää täydennettäisiin siten, että 185 §:ssä tarkoitetuissa hakemuksissa toimivaltainen tuomioistuin voisi määräytyä myös teleyrityksen kotipaikan mukaan silloin, kun määräys olisi kohdistettu teleyritykseen.

206 §. *Soveltamisala ja sen rajoitukset.* Pykälän 4 momentin 2 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi AVMS-direktiivin johdantokappaleen 6 mukaisesti siten, että lakia ei sovellettaisi sanoma- ja aikakauslehtien sähköisten versioiden toimitukselliseen sisältöön sisällytettyihin videoleikkeisiin ja liikkuviin kuviin. Voimassa olevan lain mukaan lakia ei sovelleta sanomaaikakauslehtien sähköisiin versioihin. Lakia sovelletaan uudistetun AVMS-direktiivin 1 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti myös palvelun erotettavissa olevaan osaan, kuten verkkolehtien erillisiin osiin, kun ne sisältävät audiovisuaalisia ohjelmia tai käyttäjien tuottamia videoita, jos kyseisten osien voidaan katsoa olevan erotettavissa verkkolehtien pääasiallisesta toiminnasta. Koska sääntely voi siten tietyin edellytyksin tulla sovellettavaksi myös sanoma- ja aikakauslehtien sähköisiin versioihin, tulee soveltamisalan rajausta täsmentää vastaavasti.

209 §. *Ohjelmiston eurooppalaisuus.* Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi tilausohjelmapalvelun tarjoajien velvollisuus varata eurooppalaisille teoksille vähintään 30 prosentin osuus ohjelmaluettelossaan ja varmistettava eurooppalaisten teosten näkyvyys ohjelmaluettelossaan. Velvollisuutta ei sovelleta tilausohjelmapalvelun tarjoajaan, jolla on pieni liikevaihto tai pieni yleisö eikä myöskään tilanteissa, joissa soveltaminen olisi käytännössä mahdotonta tai perusteetonta. Säännös vastaa AVMS-direktiivin 13 artiklan 1 ja 6 kohtia.

Komissio tulee antamaan tarkempaa ohjeistusta eurooppalaisten teosten osuuksien laskemisesta ja säännöksessä tarkoitetun pienen yleisön ja liikevaihdon määrittelemisestä. Säännöksen soveltamisesta voidaan luopua tilanteissa, joissa soveltaminen olisi käytännössä mahdotonta tai muutoin perusteetonta audiovisuaalisen sisältöpalvelun luonne ja teema huomioon ottaen. Esimerkkinä voidaan pitää palveluita, joissa tarjotun sisällön vaihtuvuus on nopeaa tai jos palvelu on sidottu jonkin tietyn teeman ympärille. Jos palveluntarjoajan ohjelmatarjonta koostuu esimerkiksi pelkästään uutisista tai urheiluohjelmista tai esimerkiksi nopeasti vaihtuvasta ohjelmasisällöstä, ei eurooppalaisuusvaatimuksen soveltamista voida pitää perusteltuna.

Säännöksen mukaan palveluntarjoajan tulee varmistaa eurooppalaisten teosten näkyvyys ohjelmaluettelossa. Teoston näkyvyyden varmistaminen voidaan toteuttaa esimerkiksi varaamalla eurooppalaisille teoksille oma osio ohjelmaluettelossa tai tarjoamalla käyttäjille hakutoiminto, jolla varmistetaan eurooppalaisten teosten riittävä löydettävyys. Eurooppalaisten teosten näkyvyyttä voidaan edistää myös palveluntarjoajan toteuttamassa mainonnassa ja kampanjoissa.

211 §. *Ohjelmiston saattaminen näkö- ja kuulorajoitteisten saataville.* Lain 211 §:ää ehdotetaan muutettavan siten, että ääni- ja tekstityspalvelu olisi liitettävä televisio-ohjelmien ohella myös tilausohjelmapalveluiden ohjelmistoihin. Velvollisuuden laajentaminen tilausohjelmapalveluihin on perusteltua ottaen huomioon, että televisio-ohjelmia seurataan yhä enenevässä määrin internetissä välitettävien tilausohjelmapalvelujen kautta ja useiden eri laitteiden välityksellä.

Pykälän 2 momentin mukaan ääni- ja tekstityspalvelu tulisi liittää Yleisradio Oy:n julkisen palvelun televisio-ohjelmistojen ohella myös Yleisradio Oy:n tilausohjelmapalvelussa saatavilla

oleviin ohjelmistoihin. Ääni- ja tekstityspalvelu olisi liitettävä myös valtakunnallisen ohjelmistotoimiluvan nojalla lähetettäviin useita eri yleisöryhmiä palveleviin televisio-ohjelmistoihin ja niiden tilausohjelmapalveluohjelmistoihin sekä yleisen edun televisio-ohjelmistoihin ja niiden tilausohjelmapalveluohjelmistoihin. Selkeyden vuoksi säännökseen ehdotetaan sisällytettävän viittaus yleisen edun televisio-ohjelmistoihin, joiden jo lain 26 §:n nojalla tulee sisältää ääni- ja tekstityspalvelu.

Tilausohjelmapalveluissa ääni- ja tekstitysvelvollisuuden piiriin kuuluisivat siis tässä vaiheessa ne ohjelmistot, joihin on liitettävä ääni-ja tekstityspalvelu televisiossa esitettäessä. Tällaisia ovat esimerkiksi Yleisradion ohjelmistot, yleisen edun ohjelmistotoimiluvan nojalla lähetettävät ohjelmistot ja useita eri yleisöryhmiä palvelevat ohjelmistot, jotka ovat saatavilla myös tilausohjelmapalveluissa. Ääni- ja tekstitysvelvollisuus ei siten koskisi esimerkiksi tilausohjelmapalvelussa tarjolla olevia kyseisen toimijan muiden televisiokanavien ohjelmistoja tai muita vastaavia ääni- ja tekstitysvelvollisuuden piiriin kuulumattomia ohjelmistoja. Ääni- ja tekstityspalvelua ei edelleenkään tarvitsisi liittää suorana lähetyksenä lähetettäviin musiikkiesityksiin eikä suorana lähetyksenä lähetettäviin urheiluohjelmiin.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan sisällytettäväksi myös tekstityksen laatuun liittyvä velvollisuus. Säännöksen mukaan suomen- ja ruotsinkielisiin ohjelmiin sisältyvässä tekstityspalvelussa tekstitys tulisi toteuttaa riittävän selkeästi ja ymmärrettävästi. Säännös edellyttää, että tekstitys etenee ohjelmasisällön kanssa riittävän samanaikaisesti ilman viivettä lukuun ottamatta suoria lähetyksiä, joiden tekstityksen ei voida edellyttää olevan viiveetöntä. Säännöksellä ei oteta kantaa palvelun toteutustapaan. Tekstityspalvelu voidaan toteuttaa esimerkiksi ihmistyövoimin tai automaattisella puheentunnistustekniikalla. Laadun arvioinnissa tulisi mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon tekstityksen laatuun liittyvät standardit ja suositukset sekä tekstityspalvelun tekninen kehitys. Liikenne- ja viestintäviraston tehtävänä olisi arvioida tekstityspalvelun laadun riittävyyttä.

Pykälän 3 momentissa säädetään ääni- ja tekstityspalvelusta aiheutuvista kustannuksista. Säännöksen mukaan palvelun toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset muun kuin julkisen palvelun televisiotoiminnan harjoittajille eivät saa ylittää yhtä prosenttia televisiotoiminnan harjoittajan edellisen tilikauden liikevaihdosta. Säännöstä ei ehdoteta tässä yhteydessä muutettavan.

Pykälän 4 momentin mukaan ääni- ja tekstityspalvelun osuuden tilausohjelmapalveluiden ohjelmistoissa tulisi olla 30 prosenttia. AVMS-direktiivin esteettömyyden asteittaisen toteutumisen velvollisuus huomioon ottaen voidaan 30 prosentin osuutta pitää toimijoiden ja kuluttajien tarpeiden kannalta tässä vaiheessa sopivana. Säännöstä ehdotetaan tarkennettavaksi myös siten, että siihen sisällytetään viittaus yleisen edun televisio-ohjelmistoihin. Momentti säilyisi muilta osin ennallaan eli ääni- ja tekstityspalvelun osuus olisi edelleen 2 momentissa tarkoitettujen yleisen edun televisio-ohjelmistojen ja useita eri yleisöryhmiä palvelevien ohjelmistojen osalta 75 prosenttia ohjelmista ja julkisen palvelun ohjelmistojen osalta 100 prosenttia ohjelmista.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 momentti, jossa säädetään audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan velvollisuudesta raportoida säännöllisesti Liikenne- ja viestintävirastolle palveluiden esteettömyyden toteutumisesta. Raportista tulee käydä ilmi, kuinka suuri prosentuaalinen osuus ohjelmista on esteettömästi loppukatsojien saatavilla. Siinä tulee myös kuvata tehtyjä toimenpiteitä esteettömyyden asteittaiseksi toteutumiseksi. Raportissa tulee kiinnittää erityistä huomiota esteettömyyden toteutumiseen tilausohjelmapalvelujen ohjelmistoissa. Raportointivelvollisuudet mahdollistavat esteettömyysvelvollisuuksien toteutumisen säännöllisen seurannan sekä tekstitysvelvollisuuden määrällisen tason riittävyyden arvioinnin. Velvollisuudet mahdollistavat lisäksi epäkohtiin puuttumisen ja sääntelymuutosten tarpeen arvioinnin myöhemmässä vaiheessa.

Pykälän 5 momentin mukaan audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan on lisäksi laadittava esteettömyyttä koskevia toimintasuunnitelmia siitä, miten sen palveluja saatetaan jatkuvasti ja asteittain esteettömämmiksi vammaisille henkilöille ja millä keinoin asteittaisuutta edistetään. Raportit ja toimintasuunnitelmat on annettava Liikenne- ja viestintävirastolle pyydettäessä.

Raportointia ja toimintasuunnitelmien toimittamista koskevat velvollisuudet soveltuvat kaikkiin audiovisuaalisia sisältöpalveluja tarjoaviin toimijoihin eli myös muihin televisiotoiminnan harjoittajiin ja tilausohjelmapalveluja tarjoaviin yrityksiin kuin niihin, joihin soveltuvat edellä kuvatut ääni- ja tekstityspalvelujen määrää ja tekstityksen laatua koskevat velvollisuudet.

Pykälän 6 momentti sisältäisi nykyisin 5 momenttiin sisältyvät säännökset Valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävistä seikoista. Ehdotetun uuden 7 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäministeriön päätöksellä määrättäisiin ne useita eri väestöryhmiä palvelevat ohjelmistot, joihin ääni- ja tekstityspalvelu on liitettävä.

Ääni- ja tekstitysvelvollisuuksia koskevilla muutoksilla saatettaisiin voimaan AVMS-direktiivin 7 artikla. Ääni- ja tekstityspalvelun laatuun liittyvät velvollisuudet ehdotetaan sisällytettävän lakiin kansallisista tarpeista esiin nousseina.

216 §. *Eräiden audiovisuaalisten ohjelmien keskeyttäminen mainoksilla*. Pykälää ehdotetaan muutettavan siten, että lastenohjelmien keskeyttäminen teleostoslähetyksillä ei enää ole mahdollista. Pykälää täsmennetään direktiivin mukaisesti myös siten, että siitä selvemmin ilmenee, että televisiotoiminnassa lähetettävän elokuvan, televisiota varten tehdyn elokuvan ja uutisohjelman saa keskeyttää mainoksilla, teleostoslähetyksillä tai molemmilla kerran kutakin aikataulun mukaista 30 minuutin jaksoa kohti. Lastenohjelman saa pykälän 2 momentin mukaan edelleen keskeyttää mainoksilla kerran kutakin aikataulun mukaista 30 minuutin jaksoa kohti, jos ohjelman aikataulun mukainen kesto on enemmän kuin 30 minuuttia. Säännös vastaa muutoin voimassa olevaa sääntelyä. Pykälällä saatetaan voimaan AVMS-direktiivin 20 artiklan 2 kohta.

217 a §. *Päälle liittämiset.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä, jonka mukaan ohjelmia ja audiovisuaalisia sisältöpalveluja ei tule muunnella tai keskeyttää taikka liittää ohjelman päälle kaupallisin tarkoituksin ilman audiovisuaalisen sisältöpalveluntarjoajan nimenomaista suostumusta.

Audiovisuaalisten sisältöpalvelun tarjoajien toimituksellisen vastuun ja audiovisuaalisen arvoketjun suojelemiseksi on tärkeää voida taata audiovisuaalisten sisältöpalvelun tarjoajien toimittamien ohjelmien ja audiovisuaalisten sisältöpalvelujen eheys. Säännöksen perusteella esimerkiksi laitevalmistaja tai teleyritys ei voi liittää omaa mainontaa ohjelman päälle ilman audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan nimenomaista suostumusta. Säännöstä sovelletaan kaikkiin audiovisuaalisiin sisältöpalveluihin eli sekä televisio-ohjelmiin että tilausohjelmapalveluihin.

Säännöksen soveltamisalaan eivät direktiivin johdantokappaleen 26 perusteella kuulu laitteen toimintaan tai ohjelman navigaatioon tarvittavien käyttöliittymien ohjaustoiminnot, kuten esimerkiksi äänenvoimakkuuden säätöpalkit, hakutoiminnot, navigointivalikot tai kanavaluettelot eivätkä myöskään varoitukset, yleistä etua koskeva tiedottaminen ja tekstitys. Säännöksen tarkoittamaa ohjelman muuttamista tai päälle liittämistä eivät myöskään ole pakkaustekniikat, joissa tiedoston kokoa pienennetään, ja muut tekniikat, joilla palvelua mukautetaan jakelutapoihin, kuten resoluution muuttaminen ja koodaus, sisältöä muuttamatta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2015/2120 (1) 3 artiklan 3 kohdan soveltamista. Säännös vastaa AVMS-direktiivin 7 b artiklaa.

220 §. *Tuotesijoittelu*. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että tuotesijoittelu lähtökohtaisesti sallitaan audiovisuaalisissa ohjelmissa. Tuotesijoittelu olisi kuitenkin edelleen kiellettyä uutis- ja ajankohtaisohjelmissa, kuluttaja-asiaohjelmissa, uskonnollisissa ohjelmissa ja lastenohjelmissa. Säännös säilyy muilta osin muuttumattomana. Pykälä vastaa AVMS-direktiivin 11 artiklan 2 kohtaa.

221 §. *Tuotesijoittelun toteuttaminen*. Pykälän 1 momentin 1 kohtaan ehdotetaan tehtäväksi AVMS-direktiivin edellyttämä täsmennys tilausohjelmapalveluiden osalta siten, että tuotesijoittelulla ei myöskään saa vaikuttaa ohjelman sijoitteluun ohjelmaluettelossa. Säännös vastaa AVMS-direktiivin 11 artiklan 3 kohdan a alakohtaa.

222 §. *Teleostoslähetysten ja televisiomainosten aikarajoitukset*. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että mainosten ja teleostoslähetysten osuus kello 6.00:n ja 18.00:n välisenä aikana ja kello 18.00:n ja 24.00:n välisenä aikana ei saa ylittää 20 prosenttia, lukuun ottamatta kanavia, joilla lähetetään pelkästään teleostoslähetyksiä.

Pykälän 2 momentin 1 kohtaa ehdotetaan muutettavan siten, että aikarajoituksiin ei lasketa televisiotoiminnan harjoittajan eikä myöskään muiden samaan lähetystoiminnan harjoittajien ryhmään kuuluvien yhteisöjen ilmoituksia niiden omista audiovisuaalisista ohjelmista ja audiovisuaalisista sisältöpalveluista. Muutoksella otetaan huomioon tilanne, jossa lähetystoiminnan harjoittaja kuuluu laajempiin lähetystoiminnan harjoittajien ryhmiin ja niiden ilmoitukset liittyvät paitsi niiden omiin ohjelmiin ja niistä suoraan johdettuihin oheistuotteisiin myös muiden saman lähetystoiminnan harjoittajien ryhmän yhteisöjen ohjelmiin ja audiovisuaalisiin sisältöpalveluihin. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 7 kohta, jonka mukaan aikarajoitusta ei myöskään sovelleta niin sanottuihin neutraaleihin ruutuihin (niin sanotut mustat sekuntit) toimituksellisen sisällön ja televisiomainosten tai teleostoslähetysten välillä, eikä yksittäisten mainosten välillä. Neutraalit ruudut erottavat toimituksellisen sisällön television mainospaloista tai teleostoslähetyksistä, ja ne erottavat yksittäiset mainospalat ja teleostosesitykset toisistaan. Niiden ansiosta katsoja voi selvästi erottaa, milloin tietyntyyppinen audiovisuaalinen sisältö päättyy ja toisenlainen alkaa. Säännöksen tarkoituksena on varmistaa, että neutraaleihin ruutuihin käytetty aika ei vaikuta mainoksiin käytettyyn aikaan. Säännös säilyy muilta osin muuttumattomana. Pykälä vastaa direktiivin AVMS-direktiivin 23 artiklaa.

26 a luku

Videonjakoalustapalveluihin sovellettavat säännökset

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 26a luku, joka sisältäisi videonjakoalustapalveluihin sovellettavat säännökset.

226 a §. *Soveltamisala.* Lain 26a luvun ensimmäisessä pykälässä ehdotetaan lain 26a luvun ja lain 26 luvun 214 §:n 1 momentin, kuluttajansuojalain 2 luvun 2 §:n, tupakkalain 9 luvun, alkoholilain 7 luvun ja lääkelain 91, 91 a-91 c, 92 a ja 93 a §:n soveltamista videonjakoalustan tarjoajan tarjoamaan videonjakoalustapalveluun

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 214 § sisältää markkinointia koskevat yleiset periaatteet. Säännöksen 1 momentin mukaisesti markkinoinnin on oltava selkeästi tunnistettavissa. Säännöksen 5 momentin mukaan markkinoinnin hyvän tavan vastaisuudesta ja alaikäisille suunnatun markkinoinnin hyvän tavan vastaisuudesta säädetään kuluttajansuojalain 2 luvun 2 §:ssä. Lain 217 §:ssä puolestaan viitataan tupakkatuotteiden markkinoinnin osalta tupakkalakiin, alkoholituotteiden markkinoinnin osalta alkoholilakiin ja lääkkeiden markkinoinnin

osalta lääkelakiin. Uudella 226 a §:llä saatettaisiin voimaan AVMS-direktiivin 28 b artiklan 2 kohta, joka edellyttää kyseisten markkinointisäännösten soveltamista myös audiovisuaaliseen kaupalliseen viestintään videonjakoalustapalveluissa. Videonjakoalustapalveluun ei kaikilta osin sovellu samat kaupallisista viestintää koskevat vaatimukset kuin audiovisuaalisiin sisältöpalveluihin. Videonjakoalustapalveluihin eivät siten sovellu esimerkiksi yksinomaan televisiolähetyksiin soveltuvat mainonnan sijoittelua ja määrää koskevat lain säännökset.

226 b §. *Sijoittautuminen*. Pykälän 1 momentin mukaan videonjakoalustan tarjoajan katsottaisiin olevan Suomeen sijoittautunut tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/31/EY ("Direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä") 2 artiklan ensimmäisen kohdan c alakohdan mukaisissa tilanteissa. ”Sijoittautuneella palvelun tarjoajalla” tarkoitetaan palvelun tarjoajaa, joka tosiasiallisesti harjoittaa taloudellista toimintaa pysyvässä sijoittautumispaikassa määräämättömän ajan. Palvelun tarjoamiseen käytettävien teknisten välineiden ja tekniikoiden olemassaoloa ja käyttöä ei sinällään pidetä tarjoajan sijoittautumisena.

Sähköisestä kaupankäynnistä annetun direktiivin johdantokappaleen 19 mukaan palveluntarjoajan sijoittautumispaikan määrittämisessä olisi noudatettava yhteisön tuomioistuimen oikeuskäytäntöä, jonka mukaan sijoittautumisen käsitteeseen kuuluu taloudellisen toiminnan tosiasiallinen harjoittaminen kiinteästä toimipaikasta määräämättömän ajan. Tämä vaatimus täyttyy myös, jos yritys perustetaan määräajaksi. Kun kyseessä on Internet-sivuston välityksellä palveluja tarjoava yritys, sijoittautumispaikka ei ole siellä, missä sivustoa tukeva teknologia sijaitsee tai missä sivusto on saatavilla, vaan paikka, jossa yritys harjoittaa taloudellista toimintaansa. Jos palveluntarjoaja on sijoittautunut useampaan paikkaan, on tärkeää määrittää, mistä sijoittautumispaikasta palvelua tarjotaan. Jos useiden sijoittautumispaikkojen vuoksi on vaikea määrittää, mistä tiettyä palvelua tarjotaan, tämä paikka on se, jossa palvelun tarjoajan kyseiseen tiettyyn palveluun liittyvän toiminnan keskus sijaitsee. Säännöksellä saatettaisiin voimaan AVMS-direktiivin 28 a artiklan 1 kohta.

Pykälän 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään videonjakoalustan tarjoajan sijoittautumisesta audiovisuaalisia mediapalveluita koskevan direktiivin (2010/13/EU) 28 a artiklan 2-4 kohdan mukaisissa tilanteissa.

226 c §. *Videonjakoalustan tarjoajiin sovellettavat velvollisuudet.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä, jonka mukaan videonjakoalustapalveluilla tulisi olla käyttöehdot. Videonjakoalustan tarjoajan tulisi sisällyttää käyttöehtoihin määräykset, joissa kielletään sellaisten sisältöjen lataaminen videonjakoalustapalveluun, jotka sisältävät rikoslaissa rangaistavaksi säädettyä yllyttämistä terroristiseen tekoon, lapsipornografiaa, laitonta vihapuhetta tai väkivaltakuvausta. Säännöksen tarkoituksena on varmistaa yleisön suojeleminen laittomilta sisällöiltä videonjakoalustapalveluissa. Säännös vastaa AVMS-direktiivin 28 b artiklan 1 kohdan b ja c alakohtia sekä 28 b artiklan 3 kohdan a alakohtaa. Direktiivin 28 b artiklan 1 kohdan c alakohta mahdollistaa yleisön suojelemiseksi tähtäävät toimenpiteet myös muilta lainvastaisilta sisällöiltä kuin säännöksessä mainituilta terrorismiin yllyttämiseltä, vihapuheelta ja lapsipornografialta. Pykälässä on katsottu tarkoituksenmukaisesti velvoittaa videonjakoalustan tarjoajan sisällyttämään käyttöehtoihin määräykset, joissa kiellettäisiin myös rikoslain 17 luvun 17 pykälässä rangaistavaksi säädetyn väkivaltakuvauksen levittäminen sen katsojille haitallisen luonteen vuoksi.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaisesti käyttöehdoissa tulisi myös määrätä, että lain 214 §:n 1 momentin säännöksiä mainonnan tunnistettavuudesta, kuluttajansuojalain 2 luvun 2 §:n sään-

nöksiä markkinoinnin hyvän tavan vastaisuudesta, tupakkalain 9 luvun säännöksiä tupakkatuotteiden markkinoinnista, alkoholilain 7 luvun säännöksiä alkoholimarkkinoinnista ja lääkelain 91, 91 a-91 c, 92 a ja 93 a §:ä lääkkeiden markkinoinnista tulee noudattaa ohjelmiin ja käyttäjien tuottamiin videoihin sisältyvässä audiovisuaalisessa kaupallisessa viestinnässä. AMVS-direktiivin 9 artiklan 1 kohta kieltää kaikenlaisen savukkeita ja muita tupakkatuotteita sekä sähkösavukkeita ja täyttösäiliöitä koskevan audiovisuaalisen kaupallisen viestinnän. AVMS-direktiivi kieltää myös kaikenlaisen lääkärin määräyksestä saatavissa olevien lääkkeiden ja lääketieteellisten hoitojen audiovisuaalisen kaupallisen viestinnän. Niin ikään direktiivin mukaisesti alkoholijuomia koskeva audiovisuaalista kaupallista viestintää ei saa kohdistaa erityisesti alaikäisille.

Pykälän 1 momentin 2 kohta soveltuisi audiovisuaaliseen kaupalliseen viestintään, jota videonjakoalustan tarjoaja ei markkinoi, myy tai järjestä. Käytännössä säännös kohdistuisi esimerkiksi käyttäjien lataamissa videoissa olevan sisältömarkkinoinnin tai muun audiovisuaalisen kaupallisen viestinnän tunnistettavuuteen videonjakoalustapalveluissa. Käyttöehtoihin otettava määräys edesauttaa markkinointia koskevien periaatteiden noudattamista myös sellaisen kaupallisen viestinnän osalta, jota videonjakoalustan tarjoajan on vain rajoitetusti mahdollista valvoa. Säännöksellä saatetaan voimaan AVMS-direktiivin 28 b artiklan 2 kohta.

Pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan videonjakoalustan tarjoajan olisi toteutettava toimenpiteet varmistaakseen, että palvelussa tarjotaan mekanismeja, joilla videonjakoalustan käyttäjät voivat ilmiantaa tai ilmoittaa videonjakoalustan tarjoajalle sen alustalla tarjottavan, pykälän 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun laittoman sisällön. Säännöksessä ei tarkemmin yksilöitäisi, millaisia mekanismeja ilmoitusten vastaanottamiseksi tulisi olla tarjolla. Yksinkertaisimmillaan ilmoitukset voidaan ottaa vastaan alustan ilmoittamaan sähköpostiosoitteeseen. Videonjakoalustan tarjoajan tulisi lisäksi pykälän 2 momentin 2 kohdan nojalla selvittää käyttäjille, miten ilmoitukset on otettu huomioon. Videonjakoalustan tarjoaja voisi esimerkiksi poistaa laittoman sisällön tai ilmoittaa sisällöstä poliisille. Toteutetut toimet tulisi saattaa ilmoituksen tehneen käyttäjän tietoisuuteen. Säännökset vastaavat AVMS-direktiivin 28 b artiklan 3 kohdan d-e alakohtia.

Pykälän 2 momentin 3 kohdan perusteella käyttäjille tulisi antaa tekninen toiminto tai työkalu, jonka avulla voi ilmoittaa, mikäli ladattava sisältö sisältää audiovisuaalista kaupallista viestintää. Käyttäjällä ei kaikissa tilanteissa ole välttämättä tietoa, sisältääkö ladattava sisältö kaupallista viestintää. Säännös soveltuisi tilanteisiin, joissa käyttäjät ovat tietoisia audiovisuaalisesta kaupallisesta viestinnästä tai joista käyttäjien voidaan kohtuudella odottaa olevan tietoisia. Säännös vastaa AVMS-direktiivin 28 b artiklan 3 kohdan c alakohtaa.

Pykälän 2 momentin 4 kohdan mukaan videonjakoalustan tarjoajan olisi toteutettava toimenpiteet varmistaakseen, että käyttäjille ilmoitetaan, kun ohjelmat tai käyttäjien tuottamat videot sisältävät audiovisuaalista kaupallista viestintää edellyttäen, että tällaisesta viestinnästä on ilmoitettu tai kun videonjakoalustan tarjoaja on siitä tietoinen. Säännös edellyttää, että käyttäjille ilmoitetaan selvästi audiovisuaalisesta kaupallisesta viestinnästä. Käyttäjän on ilmoituksen perusteella tultava tietoiseksi ohjelmaan tai videoon sisältyvästä kaupallisesta aineksesta. Säännöksessä ei sen sijaan tarkemmin määriteltäisi, millä tavoin tai millaisia teknisiä työkaluja käyttäen käyttäjille ilmoittaminen tulisi toteuttaa.

Pykälän 3 momentin mukaan videonjakoalustan tarjoajan olisi noudatettava lain 214 §:n 1 momentin säännöksiä mainonnan tunnistettavuudesta ja kuluttajansuojalain 2 luvun 2 §:n vaatimuksia markkinoinnin hyvän tavan vastaisuudesta, tupakkalain 9 luvun säännöksiä tupakkatuotteiden markkinoinnista, alkoholilain 7 luvun säännöksiä alkoholimarkkinoinnista ja lääkelain 91, 91 a-c, 92 a ja 93 a §:ää lääkkeiden markkinoinnista markkinoimaansa, myymäänsä tai

järjestämäänsä audiovisuaaliseen kaupalliseen viestintään. Säännöksen mukaisella audiovisuaalisella kaupallisella viestinnällä tarkoitetaan videonjakoalustan tarjoajan itse markkinoimaa, myymää tai järjestämää audiovisuaalista kaupallista viestintää videonjakoalustapalvelussa. Toisin kuin 1 momentin 2 kohdan mukaisen markkinointiviestinnän osalta, on videonjakoalustan tarjoajan mahdollista vaikuttaa säännöksen tarkoittamaan markkinointiviestintään. Tämän vuoksi videonjakoalustan tarjoan tulisi noudattaa säännöksen mukaisia audiovisuaalista kaupallista viestintää koskevia vaatimuksia. Säännös vastaa AVMS-direktiivin 28 b artiklan 2 kohtaa.

Toimenpiteitä arvioitaisiin suhteellisuusperiaatetta noudattaen siten, että toimenpiteiden riittävyyttä arvioitaisiin muun muassa suhteessa videonjakoalustapalvelun kokoon ja tarjotun sisällön luonteeseen ja siitä mahdollisesti aiheutuvaan haittaan nähden. Videonjakoalustan tarjoajalta ei voida edellyttää sellaista sisällön ennakkotarkastusta tai alustalle lataamiseen sovellettavaa suodatusta, joka on ristiriidassa direktiivin 2000/31/EY 15 artiklan kanssa. Säännös vastaisi AVMS-direktiivin 28 b artiklan 3 kohtaa.

Liikenne- ja viestintävirasto arvioisi lain 303 §:n mukaisen yleisen valvontatehtävänsä nojalla videonjakoalustan tarjoajan toimenpiteiden lainmukaisuutta ja riittävyyttä. Liikenne- ja viestintäviraston on lain 308 §:n nojalla toimittava tarkoituksenmukaisessa yhteistyössä muiden säännöksessä mainittujen viranomaisten, kuten kuluttajaviranomaisten kanssa.

Liikenne- ja viestintävirasto toimisi lain 303 §:n mukaisen yleisen valvontatehtävänsä puitteissa myös tuomioistuimen ulkopuolisena yhteistyötahona käyttäjien ja videonjakoalustan tarjoajan välisissä erimielisyyksissä, jotka koskevat videonjakoalustan tarjoajan toteuttamien toimenpiteiden lainmukaisuuden arviointia. Liikenne- ja viestintäviraston toimivalta käyttäjän ja videonjakoalustan välisissä erimielisyyksissä ulottuisi sen arvioimiseen, onko videonjakoalustan tarjoaja toteuttanut lain edellyttämät toimenpiteet yleisön suojelemiseksi lain vastaisilta sisällöiltä sekä noudattanut audiovisuaalista kaupallista viestintää koskevia vaatimuksia. Toimivalta ei sen sijaan sisältäisi alustalla esitetyn sisällön arviointia. Säännös vastaa AVMS-direktiivin 28 b artiklan 7 kohtaa.

228 §. *Kanavapaikkanumerointi*. Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 228 §:ssä säädetään kanavapaikkanumeroinnista. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi kanavapaikkanumerointimuutosten ajankohtaa koskeva vaatimus. Kanavapaikkanumerointiin tehtävät muutokset tulisi ajoittaa television ohjelmistotoimilupakauden vaihtumisen yhteyteen. Myös pääosa toimijakentällä tapahtuvista muutoksista ajoittuu samaan aikaan. Kanavapaikkajärjestys olisi näin ollen luotava kuluttajien ja televisiotoimijoiden kannalta selkeäksi ja tarkoituksenmukaiseksi aina ohjelmistotoimilupakauden alkaessa. Muuna ajankohtana toteutettaviin muutoksiin olisi oltava erityisen painavasta syystä tarvetta. Tällainen syy voisi olla esimerkiksi se, jos toimija luopuu kanavapaikasta kesken toimilupakauden ja kyseinen kanavapaikka jäisi muuten tyhjäksi. Erityisen painava syy voi olla myös siirtyminen uusien standardien mukaisiin televisiolähetyksiin.

Kanavapaikkanumerointia koskevat ratkaisut tulisi ensisijaisesti pyrkiä tekemään toimialan itsesääntelyllä. Liikenne- ja viestintävirasto voi tarvittaessa edesauttaa itsesääntelyratkaisun saavuttamisessa lain 303 § 6 momentin mukaisesti. Liikenne- ja viestintäviraston määräyksenantovaltuus ehdotetaan siten poistettavaksi.

Säännöksen 2 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto tekisi tarvittaessa päätöksen kanavapaikkanumeroinnista. Etusijalle tulisi tällöin asettaa Yleisradio Oy:n ja 26 §:ssä tarkoitetun ohjelmistotoimiluvan haltijan ohjelmistot, joille on asetettu joukko erityisvelvoitteita. Näiden velvoitteiden vastapainoksi kyseisillä kanavilla tulisi olla oikeus saada ohjelmistoilleen asianmukainen kanavapaikka ja sitä kautta mahdollisuus saavuttaa mahdollisimman kattava yleisö.

Kyseistä etusijajärjestystä sovellettaisiin ohjelmistotoimilupakauden alkaessa tapahtuviin muutoksiin tai kesken ohjelmistotoimilupakauden, mikäli muutoksiin on edellä mainituin tavoin erityisen painava syy. Liikenne- ja viestintävirasto voisi päätöstä valmistellessaan ottaa mahdollisuuksien mukaan huomioon alan toimijoiden sopimuksissa hyväksytyt periaatteet ja toimintamallin.

229 §. *Teleyritysten oikeus sijoittaa telekaapeli, tukiasema ja radiomasto.* Teleyrityksen oikeutta sijoittaa telekaapeli, tukiasema tai radiomasto koskevaa 229 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että pykälän soveltamisala ulotettaisiin koskemaan myös pienalueen langattomana liityntäpisteenä toimivaa matkaviestinverkon tukiasemaa ja sen sijoittamista koskevia erityisiä säännöksiä. Pykälään ehdotetuilla muutoksilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 57 artikla, jonka tavoitteena on edistää etenkin korkeataajuuksisten 5G-verkkojen leviämistä yhdenmukaistamalla ja sujuvoittamalla verkkojen rakentamiseen tarvittavien piensolutukiasemien sijoittamista koskevia jäsenvaltioiden käytäntöjä. Direktiivin johdanto-osan 139 perustelukappaleen mukaisesti matalatehoisten pienalueen langattomien liityntäpisteiden käyttöönottoon liittyvät rajoitukset olisi minimoitava mahdollisuuksien mukaan. Ehdotetut lakimuutokset toteuttavat teledirektiivin 1 ja 3 artikloissa asetettuja jäsenvaltioita koskevia yleisiä tavoitteita erittäin suuren kapasiteetin verkkojen käyttöönoton edistämisestä. Kuten muissakin 229 §:n mukaisissa sijoittamistilanteissa, jo voimassa olevan lainsäädännön ja käytännön mukaisena ensisijaisena menettelynä olisi sijoittamisesta sopiminen osapuolten välillä myös pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamisen osalta.

Pykälän 1 momentin muutoksella lisättäisiin sääntelyyn pienalueen langattomana liityntäpisteenä toimiva matkaviestinverkon tukiasema, sekä siihen liittyvä laite ja kaapeli. Tukiasemaan liittyvän laitteen ja kaapelin määritelmään sisältyy myös virransyöttöön tarvittavat laitteet. Pienalueen langattoman liityntäpisteen tulee täyttää tämän lain 251 §:ssä tarkoitetut olennaiset vaatimukset sekä teledirektiivin 57 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun komission täytäntöönpanosäädöksen tekniset ja fyysiset ominaisuudet. Ensimmäinen komission täytäntöönpanosäädös on tarkoitus hyväksyä viimeistään 30 kesäkuuta 2020. Lisäksi teledirektiivin 58 artiklan mukaisesti on huomioitava, että jos jäsenvaltioiden on tarkoitus asettaa pienalueen liityntäpisteiden käyttöön erilaiset vaatimukset sähkömagneettisten kenttien suhteen kuin suosituksessa 1999/519/EY, on sovellettava EU:n teknisten määräysten ilmoitusmenettelydirektiivin (2015/1535) mukaista menettelyä. Nykyisen pykälän 3 kohta siirrettäisiin uudeksi 4 kohdaksi ja se koskisi muuta kuin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettua matkaviestinverkon tukiasemaa ja siihen liittyvää laitetta ja kaapelia.

Ehdotetun uuden 2 momentin mukaan muualla laissa edellytettyä lupaa ei tarvittaisi 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun tukiaseman sijoittamiseen, elleivät arkkitehtuuriltaan, historialtaan tai luonnoltaan arvokkaiden rakennusten, rakennelmien tai alueiden suojeluun, taikka yleiseen turvallisuuteen liittyvät syyt sitä edellytä. Lisäksi pienalueen liityntäpisteen käyttöönotosta ei saisi periä sellaisia hallinnollisia maksuja, jotka olisivat hallinnollisten toimenpiteiden omakustannusarvoa suurempia. Tällä ei kuitenkaan rajoitettaisi sijoittamista koskevia kaupallisia sopimuksia, kuten esimerkiksi vuokraamista. Esimerkiksi luonnonsuojelulaki (1096/1996), muinaismuistolaki (295/1963), laki rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010) ja vesilaki (587/2011) voivat asettaa rajoituksia pienalueen liityntäpisteen sijoitukseen. Yleiseen turvallisuuteen liittyviä syitä voisivat olla esimerkiksi liikenneturvallisuuteen, säteilyturvallisuuteen, maanpuolustukseen, poliisin toimintaan tai näihin rinnastettavat syyt. Myös esimerkiksi tieliikennelaki (729/2018), laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä (503/2005), ratalaki (110/2007) ja yksityistielaki (560/2018) voivat rajoittaa sijoittamista.

Pykälällä ei ole tarkoitus poistaa mahdollisuutta edellyttää etukäteistä ilmoitusta pienalueen langattoman liityntäpisteen sijoittamisesta. Säännöksellä ei siis rajoitettaisi esimerkiksi kadun ja

eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanpidosta annetun lain (669/1978) mukaista ilmoitusvelvollisuutta. On myös huomioitava, että kunta vastaa katurakenteiden ja erilaisten katualueen yläpuolisten ja alapuolisten johtojen, laitteiden ja rakenteiden yhteensovittamisesta, jonka asianmukaista hoitamista voitaisiin edistää mahdollisella ilmoitusvelvollisuudella. Ehdotetulla muutoksella pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 57 artiklan 1 kohta, jonka mukaisesti toimivaltaiset viranomaiset eivät saa edellyttää teknisiltä, fyysisiltä ja visuaalisilta ominaisuuksiltaan komission täytäntöönpanosäädöksellä määriteltävien pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamiselta erillistä ennakkolupaa.

Ehdotettu 3 momentti vastaa voimassa olevan lain 229 §:n 2 momenttia. Ehdotetun uuden 4 momentin mukaan teleyrityksen olisi sovittava 1 momentissa tarkoitetusta sijoittamisesta kiinteistön tai rakennuksen omistajan kanssa. Momenttiin ehdotetaan lisäksi lisättävän tekninen muutos vaihtamalla sana *sovittu* toteamukseen: *päästy sopimukseen*. Lisäksi ehdotetussa 4 momentissa selkeytettäisiin sääntelyä siltä osin, että jollei sijoittamisesta ole päästy sopimukseen kiinteistön tai rakennuksen omistajan kanssa, sijoittamista koskeva asia voidaan viedä kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätettäväksi. Muutos perustuu sopimusvapauden periaatteeseen, jolloin asian antaminen kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätettäväksi olisi mahdollinen keino ratkaista asia, ei pakollinen keino.

Ehdotetussa 5 momentissa säädettäisiin pienalueen liityntäpisteen sijoittamisesta viranomaisen määräysvallassa oleviin kiinteistöihin, rakennuksiin tai muihin rakennelmiin. Viranomaisen, jonka määräysvallassa on kiinteistö, rakennus tai muu rakennelma, joka teknisesti soveltuu pienalueen langattoman liityntäpisteen sijoittamiseen tai jota tarvitaan tällaisten yhdistämiseen runkoverkkoon, on asetettava etukäteen saataville ehdot liityntäpisteen sijoittamisesta. Ehtojen on oltava oikeudenmukaisia, kohtuullisia, avoimia ja syrjimättömiä, ja niissä voidaan huomioida 2 momentissa tarkoitettuja perusteita. Ehtojen tarkoituksena on asettaa reunaehdot sijoittamiselle. Viranomaisen on mahdollista käsitellä sijoittamispyyntöjä sekä täydentää yleisiä sijoittamisehtoja lainsäädännön puitteissa sekä direktiivin tavoitteiden toteutuminen huomioiden myös tapauskohtaisen harkinnan perusteella, etenkin sijoittamispyynnön kohtuullisuuden tai teknisen soveltuvuuden kannalta. Tekniseen soveltuvuuteen voidaan huomioida esimerkiksi myös vikasietoisuus. Ehdotetun säännöksen mukaisesti sijoittamista koskeva asia voidaan tarvittaessa viedä kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätettäväksi. Esimerkiksi tilanteessa, jossa sijoittamispyynnön tekijä arvioi, että momentin sijoittamisoikeutta koskevia säännöksiä ei ole sovellettu lain edellyttämällä tavalla. Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on kuitenkin päättää vain sijoittamisesta, eikä täten tehtävänä ole arvioida itse sijoittamisehtojen lainmukaisuutta. Muutoksenhakuun kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätöksestä sovellettaisiin lain 43 luvun muutoksenhakua koskevia säännöksiä.

Direktiivin 57 artikla edellyttää, että ehdot on asetettava julkisesti saataville keskitettyyn tietopisteeseen. Suomessa direktiivin tarkoittamana tietopisteenä toimii yhteisrakentamislain (276/2016) 5 §:n mukainen Liikenne- ja viestintäviraston ylläpitämä keskitetty tietopiste verkkotietopiste.fi. Kuitenkin voidaan katsoa riittäväksi, jos keskitetyssä tietopisteessä on esimerkiksi linkki viranomaisen kotisivuille tai muuhun palveluun, josta ehdot voi löytää vaivattomasti ja selkeästi. Ehtojen ei tarvitse olla esimerkiksi kiinteistökohtaisia vaan ne voivat koskea esimerkiksi kuntaa tai muuta maantieteellisesti rajattua aluetta.

Momentin soveltamisalaan kuuluvien viranomaisten olisi hyväksyttävä kaikki ehdot täyttävät käyttöoikeutta koskevat kohtuulliset pyynnöt. Mahdollisten sijoittamistilanteiden erilaisuudesta johtuen sijoittamispyyntöjen ehtojen täyttymisen sekä kohtuullisuuden arviointi todennäköisesti edellyttää viranomaiselta tapauskohtaista harkintaa. Ehdotetussa uudessa 6 momentissa säädettäisiin pykälän soveltamisalaan kuuluvat viranomaiset. Viranomaisella tarkoitetaan tässä pykälässä valtion viranomaisia, kunnallisia viranomaisia ja valtion liikelaitoksia. Esimerkiksi kunta-

tai valtio-omisteiset osakeyhtiöt eivät kuulu momentin soveltamisalaan. Muutoksella pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 57 artiklan 4 kohta.

Direktiivin säännös kattaa myös niin kansallisten, alueellisten kuin paikallisten julkisten viranomaisten määräysvallassa olevat muut rakennelmat, mukaan lukien katukalusteet, kuten valaisinpylväät, katukilvet, liikennevalot, mainostaulut, linja-auto- ja raitiovaunupysäkit ja metroasemat. Muiden rakennelmien soveltuvuus tukiasemien sijoittamiseen on ratkaistava myös tapauskohtaisesti ja ottamalla huomioon esimerkiksi tekninen soveltuvuus ja liikenneturvallisuus, mukaan lukien sähkönsyötön saatavuus, ohjausjärjestelmät ja näkemähaitat. Kaikki rakennelmat eivät välttämättä nykyisellään sovellu tukiasemien sijoittamiskohteeksi, mikä korostaa viranomaisen tapauskohtaisen harkinnan merkitystä. Taajama-alueiden lisäksi sijoittamisoikeus koskisi myös esimerkiksi julkisen tahon määräysvallassa olevia tiealueita, joilla on keskeinen merkitys etenkin liikenteen automatisoitumisen näkökulmasta.

Ehdotettu 7 momentti vastaa pääosin nykyisen 229 §:n 4 momenttia. Momentin soveltamisalaan ehdotetaan lisättävän myös rakennelmat, jolloin sopimus 1 momentissa tarkoitettujen telekaapelin, radiomaston, tukiaseman sekä niihin liittyvien rakennelmien ja laitteiden sijoittamisesta sitoo myös rakennelman uutta omistajaa. Ehdotettu 8 momentti vastaa nykyisen 229 §:n 5 momenttia.

234 §. *Sijoittamisen edellytykset.* Ehdotettu 4 momentin muutos on tekninen ja sillä täsmennettäisiin lain uudistuksessa päivitetty nimi laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä (503/2005).

237 §. *Korvaukset sijoittamisesta.* Ehdotetulla 2 momentin muutoksella laajennettaisiin soveltamisala koskemaan myös 229 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaista pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamista. Momenttiin ehdotetaan lisättävän rakennelman omistajan ja haltijan oikeus saada täysi korvaus haitasta ja vahingosta, joka on aiheutunut 229 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetusta sijoittamisesta.

244 §. *Viestintäverkkoa ja viestintäpalvelua koskevat määräykset*. Pykälän mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa 243 §:ssä tarkoitettuja viestintäverkkojen ja viestintäpalvelujen laatua, tietoturvallisuutta ja yhteensopivuutta koskevia määräyksiä. Pykälässä on luettelo asioista, joita määräykset voivat koskea.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 15 kohta. Ehdotuksen mukaan määräykset voisivat koskea myös viestintäverkon peittoalueen teknistä määrittämistä. Muutoksen tarkoitus on yhdenmukaistaa sovellettavia teknisiä menetelmiä ja mitattavia arvoja, joiden perusteella voidaan katsoa, että kyseessä olevalla joukkoviestintäverkolla tai matkaviestinverkolla on verkkotoimiluvassa vaaditun mukainen peitto alueella.

Liikenne- ja viestintäviraston määräyksellä voitaisiin määrätä esimerkiksi matkaviestinverkon ulkotilapeitolle päätelaitteen vastaanottama verkon lähettämän signaalin voimakkuuden arvo, jota teleyritykset käyttäisivät verkon peiton laskennallisena arvona. Määräyksellä voitaisiin myös antaa tarkemmat perusteet matkaviestinverkon lähettämien signaalien sisätilakuuluvuuden teknisestä määrittämisestä sekä niistä teknisistä perusteista, joilla joukkoviestintäverkon peittoalue määritetään. Edellä mainittujen määräysten tarkoituksena olisi varmistaa viestintäverkkojen laatu ja käytettävyys niiden peittoalueella.

Pykälään tehtäisiin lisäksi kielenhuoltoa. Nykyinen 14 kohta, joka koskee Liikenne- ja viestintäviraston oikeutta antaa muita momentin luettelossa esitettyihin kohtiin verrattavia teknisiä vaatimuksia, siirrettäisiin luettelon viimeiseksi, uudeksi 16 kohdaksi. Nykyinen 15 kohta siirrettäisiin luettelon 14 kohdaksi.

244 a §. *Viestintäverkon kriittisissä osissa käytettävät laitteet.* Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jossa säädettäisiin viestintäverkon kriittisissä osissa käytettävistä viestintäverkkolaitteista. Ehdotetun säännöksen 1 momentin mukaan viestintäverkkolaitetta ei saisi käyttää yleisen viestintäverkon kriittisissä osissa, jos olisi painavia perusteita epäillä, että laitteen käyttäminen vaarantaisi kansallista turvallisuutta tai maanpuolustusta. Viestintäverkkolaite on määritelty nykyisen lain 3 §:n 1 momentin 38 kohdassa. Määritelmän mukaan viestintäverkkolaitteella tarkoitetaan laitetta, joka on tarkoitettu käytettäväksi viestien siirtoon tai ohjaamiseen viestintäverkoissa. Viestintäverkkolaite on siis viestintäverkon osa, kuten esimerkiksi keskus, keskitin ja reititin. Laitteen käyttämisellä tarkoitetaan myös laitteen ylläpitoa, hallintaa ja seurantaa.

Ehdotettu sääntely ei koskisi nykyisen lain 3 §:n 1 momentin 25 kohdassa tarkoitettuja telepäätelaitteita, kuten loppukäyttäjän käytössä olevia matkapuhelimia, modeemeja tai muita viestintäverkon liittymään liitettyjä ja viestintäverkkoa toiminnassaan hyödyntäviä laitteita.

Kansallisen turvallisuuden tai maanpuolustuksen vaarantumisen arviointi kohdistuisi verkon kriittisissä osissa käytettäviin viestintäverkkolaitteisiin. Viestintäverkon kriittisenä osana pidettäisiin verkon ydintä, erityisesti sellaisia toimintoja ja toimenpiteitä, joiden avulla verkkoa ja siellä kulkevaa liikennettä keskeisesti ohjataan ja hallitaan. Nykyisessä verkkoteknologiassa kriittistä ydintä on esimerkiksi se osa runkoverkkoa, jossa hallinnoidaan eri käyttäjien pääsyä verkkoon ja ylläpidetään käyttäjien yhteyksien tilaa. Viestintäverkon kriittisten osat varmistavat palveluiden saatavuuden ja viestinnän luottamuksellisuuden. Viestintäverkon kriittisiin osiin kuuluvat myös ne verkon osat, joissa varmistetaan koko viestintäverkon tietoturva. Nykyisten verkkojen osalta nämä toimet ja toimenpiteet on toteutettu runkoverkossa.

Myös 5G-verkkojen osalta on mahdollista erottaa verkon kriittiset osat, vaikkakin 5G-verkon rakenne on aikaisempia verkkosukupolvia monimutkaisempi. Tulevaisuuden verkkosukupolvissa, kuten 5G-verkoissa ja 6G-verkoissa, kriittiset osat tulisi määritellä sen hetkisen teknologisen kehityksen mukaisesti. Olennaista viestintäverkon kriittisten osien määrittelyssä olisi arvioida myös sitä, kenellä on tosialliset mahdollisuudet vaikuttaa viestintäverkon osan tai siellä olevan viestintäverkkolaitteen toimintaan ja ominaisuuksiin. Liikenne ja viestintäviraston antaessa tarkempia määräyksiä viestintäverkkojen, erityisesti niiden kriittisten osien teknisestä määrittelystä, se kuulee verkkoturvallisuuden neuvottelukuntaa.

Kansallisen turvallisuuden vaarantumisella tarkoitettaisiin esimerkiksi ihmisten henkeä tai terveyttä taikka yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja uhkaavaa toimintaa, vieraan valtion tai sen vaikutusvallassa läheisesti olevan yrityksen toimintaa, joka voi aiheuttaa vahinkoa Suomen kansainvälisille suhteille, taloudellisille tai muille tärkeille eduille taikka ulkomaalaista tiedustelutoimintaa. Kansallisen turvallisuuden käsitteen ydinalueeseen on perinteisesti katsottu kuuluvan myös maanpuolustus, mutta selkeyden vuoksi asia mainitaan nimenomaisesti ehdotettavassa pykälässä kansallisen turvallisuuden rinnalla. Kansallista turvallisuutta uhkaavalla toiminnalla tarkoitettaisiin lähtökohtaisesti toimintaa, joka ei ensisijaisesti kohdistu kehenkään yksilönä vaan yleisemmin yhteiskuntaan ja sen ihmisyhteisöön (ks. HE 198/2017 vp). Tällaiset uhkat vaarantavat yhteiskunnan kriittiset toiminnot myös silloin, kun tiedon saatavuus, luottamuksellisuus ja eheys vaarantuvat viestintäverkossa. Valvovalla viranomaisella on oltava mahdollisuus kieltää laitteen käyttö yleisessä viestintäverkossa edellä mainituissa tilanteissa.

Ehdotettavaa säännöstä sovellettaisiin myös viranomaisviestintään liittyviin verkkopalveluihin siltä osin kuin näiden palveluiden tarjoamisessa hyödynnetään teleyritysten yleisiä viestintäverkkoja.

Ehdotetun 2 momentin mukaan sääntely koskisi yleisten viestintäverkkojen lisäksi myös ydinvoimaloiden, satamien, lentokenttien ja vastaavien yhteiskunnan toiminnan kannalta keskeisten toimijoiden viestintäverkkojen kriittisiä osia, jos verkko on liitetty yleiseen viestintäverkkoon.

Erityisesti 5G-verkkoteknologian on arvioitu lisäävän suljettuja ja paikallisesti operoituja verkkoja, joita voidaan hyödyntää esimerkiksi automatisaatioon tai robotisaatioon liittyvässä koneiden välisessä tietoliikenteessä. Ehdotetulla säännöksellä pyrittäisiin varautumaan myös tällaisten niin sanottujen mikro-operaattoreiden verkkoihin liittyviin turvallisuusuhkiin, jos kyseessä on yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden näkökulmasta merkittävä toimija ja jos mikro-operaattorin verkko on liitetty yleiseen viestintäverkkoon.

Olennaista ehdotetun 2 momentin soveltamisen kannalta olisi, että viestintäverkko toimisi yhteiskunnan näkökulmasta siinä määrin kriittisessä ympäristössä, että verkon ydintoimintojen vaarantuminen voisi johtaa kansallisen turvallisuuden tai maanpuolustuksen vaarantumiseen. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen vaarantumista. Pykälässä mainittujen ydinvoimaloiden, satamien ja lentokenttien lisäksi soveltamisalaan voisi tulla muukin yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen kannalta keskeinen toimija. Yhteiskunnan kriittisiä palveluita on tunnistettu muun muassa huoltovarmuudesta annetun lain (1390/1992) 2 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston päätöksessä huoltovarmuuden tavoitteista (VNp 1048/2018) sekä osana verkko- ja tietoturvadirektiivin kansallista täytäntöönpanoa (HE 192/2017 vp).

Soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät erillisverkot, joita ei ole liitetty yleiseen viestintäverkkoon. Rajaus on tarpeen, koska uhkan voidaan katsoa realisoituvan vasta silloin kun erillisverkko liitetään osaksi yleistä viestintäverkkoa. Niin sanottujen mikro-operaattoreiden hallinnoimat paikalliset verkot ovat lisäksi vasta kehittymässä, eikä sääntelyä ole oikeasuhteisuus ja tarkkarajaisuus huomioiden tarpeen tässä vaiheessa ulottaa erillisverkkoihin.

Ehdotetun säännöksen soveltaminen 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa edellyttäisi painavia perusteita epäilylle kansallisen turvallisuuden vaarantumisesta. Säännöksen soveltamisalaa tulisi aina tulkita suhteellisuusperiaatteen mukaisesti.

Ehdotetun 3 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi velvoittaa viestintäverkon omistajan tai verkon muun haltijan poistamaan kansallista turvallisuutta tai maanpuolustusta vaarantavan verkkolaitteen verkkonsa kriittisistä osista. Verkon muulla haltijalla tarkoitetaan tilannetta, jossa määräysvaltaa verkosta ja siellä käytettävistä laitteista käyttää tosiasiallisesti joku muu kuin verkon omistaja. Liikenne- ja viestintävirasto valvoisi lain 303 §:n mukaisten yleisten tehtäviensä mukaisesti säännöksen noudattamista, mutta ehdotetun 3 momentin tarkoituksena on tuoda selkeästi ilmi, että Liikenne- ja viestintävirasto voisi muiden toimivaltuuksiensa lisäksi valvontapäätöksellään velvoittaa verkon omistajan tai muun haltijan poistamaan kansallista turvallisuutta vaarantavan verkkolaitteen verkkonsa kriittisistä osista.

Liikenne- ja viestintävirasto voi käynnistää toimivaltaansa kuuluvan valvonta-asian joko omasta aloitteestaan tai asia voi tulla vireille ulkopuolisen aloitteesta. Ehdotetun pykälän osalta olisi mahdollista, että esimerkiksi jokin kansalliseen turvallisuuteen tai maanpuolustukseen liittyviä tehtäviä Suomessa hoitava viranomaistaho laittaisi asian vireille Liikenne- ja viestintävirastossa tai virasto käynnistäisi valvonta-asian oma-aloitteisesti esimerkiksi tarkastustoimintansa seurauksena. Liikenne- ja viestintäviraston olisi myös informoitava kansalliseen turvallisuuteen tai maanpuolustukseen liittyviä tehtäviä hoitavia viranomaistahoja mahdollisista epäilyistään. Tällöin viranomaisilla olisi mahdollisuus myös yhdessä arvioida sitä, tulisiko asiasta käynnistää valvontamenettely.

Ennen päätöksen tekemistä Liikenne- ja viestintäviraston olisi kuultava viestintäverkon omistajaa tai muuta haltijaa ja varattava sille mahdollisuus korjata havaitut turvallisuuspuutteet. Tällä pyrittäisiin korostamaan erityisesti suhteellisuusperiaatteen toteutumista valvontatoimissa. Viestintäverkon omistaja tai muu haltija voisi korjata turvallisuuspuutteen esimerkiksi päivittämällä viestintäverkkolaitteen, jos se olisi riittävää tilanteen korjaamiseksi. Velvoitetta kuulla viestintäverkon omistajaa tai muuta haltijaa ja varata tälle mahdollisuus korvata turvallisuuspuutteet ei kuitenkaan olisi, jos kuulemista tai viestintäverkon omistajan tai muun haltijan tekemiä korjaustoimenpiteitä ei voitaisi toteuttaa niin nopeasti kuin asian kiireellisyys välttämättä vaatisi. Tällainen menettely olisi mahdollinen vain erittäin poikkeuksellisissa tilanteissa, joissa erittäin merkittävä kansallisen turvallisuuden vaarantuminen edellyttäisi välittömiä toimenpiteitä viranomaiselta. Vastaava säännös sisältyy voimassaolevan lain 331 §:n väliaikaista päätöstä koskevaan sääntelyyn. Kyseinen pykälä ei kuitenkaan kata kansallista turvallisuutta, joten asiasta on selvyyden vuoksi tarpeen säätää erikseen.

Liikenne- ja viestintäviraston valvontapäätökset ovat hallintopäätöksiä, joita koskevat lain 43 luvun mukaiset muutoksenhakukeinot. Ehdotetun säännöksen nojalla tehtävästä valvontapäätöksestä voisi valittaa hallinto-oikeuteen. Hallintomenettelyä koskevan asianosaisjulkisuuden osalta on syytä huomioida, että asianosaisjulkisuutta rajoittavat säännökset saattavat rajoittaa asianosaisen oikeuttaa saada tietoa esimerkiksi sisäasiain-, ulkoasiain- ja puolustushallinnon kansallisen turvallisuuden tai maanpuolustuksen vaarantumista koskevista arvioista. Hyvän hallintomenettelyn mukaisesti Liikenne- ja viestintäviraston olisi kuitenkin annettava päätöksen kohteelle tietoa päätöksen taustalla olevista perusteista siinä määrin kuin on mahdollista asianosaisjulkisuutta rajoittavia säännöksiä noudattaen. Salassapidettävän tiedon osalta päätöksen kohteena olevaan tahoon sovellettaisiin mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 23 §:ssä säädetään vaitiolovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta. Siltä osin kuin tiedot eivät olisi salassapidettäviä, noudatettaisiin normaalia julkisuusperiaatetta.

Osana ehdotetun säännöksen valvontaa tapahtuva kansallisen turvallisuuden arviointi perustuisi sisäasiain-, ulkoasiain- ja puolustushallinnon asiassa antamiin lausuntoihin, joista tulisi käydä ilmi, onko olemassa painavia perusteita sille, että viestintäverkkolaiteen voitaisiin katsoa vaarantavan kansallista turvallisuutta, ja mitkä nämä perusteet ovat.

Sisäasiain-, ulkoasian- ja puolustushallinnon antamien lausuntojen lisäksi Liikenne- ja viestintävirasto suorittaisi kokonaisarvioinnin, jossa otettaisiin huomioon valvontapäätöksen vaikutukset viestintäverkkojen- ja palveluiden toimintaan ja saatavuuteen suhteessa muihin sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa säädettyihin oikeuksiin ja velvollisuuksiin ja erityisesti lain 1 §:ssä säädettyihin tavoitteisiin sekä hallinnon yleisiin oikeusperiaatteisiin. Kokonaisarvioinnissa tulisi kiinnittää huomiota esimerkiksi siihen, kuinka pitkä aika verkon omistajalle tulee varata korjaaviin toimenpiteisiin tai poistettavaksi määrätyn verkkolaiteen poistamiseen viestintäverkosta ottaen huomioon toimenpiteen vaikutukset verkon ja sen palveluiden muuhun toimintaan. Toimenpiteet eivät saisi merkittävästi vaarantaa verkon käyttäjien sananvapautta ja mahdollisuutta käyttää verkon palveluita.

Ehdotetun 4 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirastolla olisi salassapitosäännösten ja muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa asiakirja ja ilmaista salassa pidettävä tieto muille viranomaisille, jos se on välttämätöntä tämän pykälän mukaisen tehtävän hoitamiseksi. Liikenne- ja viestintäviraston voi olla välttämätöntä antaa esimerkiksi sisäasiain-, ulkoasiain- ja puolustushallinnolle arvioinnin kohteena olevasta verkkolaitteesta tietoa, joka on julkisuuslain nojalla salassapidettävää (esimerkiksi liikesalaisuus).

Ehdotetun 5 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto antaisi tarkempia määräyksiä viestintäverkon, erityisesti sen kriittisten osien, teknisestä määrittelystä. Verkon kriittisiä osia koskevassa määräyksessä kuvattaisiin teknisesti pykälässä tarkoitetut ja määritellyt verkon kriittiset osat eli ne toiminnot ja toimenpiteet, joiden avulla verkkoa ja siellä kulkevaa liikennettä keskeisellä tavalla hallitaan. Määräys valmisteltaisiin hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti laaja-alaisessa yhteistyössä toimialan ja eri viranomaistahojen kanssa. Teknisessä määrittelyssä on keskeistä tunnistaa ne viestintäverkon osat, joissa viestintäverkkolaite voisi tosiasiallisesti johtaa kansallisen turvallisuuden vaarantumiseen ja joissa käytettäviin viestintäverkkolaitteisiin olisi tästä syystä tarpeen soveltaa teknistä tietoturvallisuutta laajempaa turvallisuusarviointia kulloisessakin verkkoteknologian kehitysvaiheessa. Määräyksen teknisissä määrittelyissä olisi huomioitava kansainväliset standardit, joiden perusteella viestintäverkkoja suunnitellaan ja rakennetaan. Kansalliseen turvallisuuteen tai maanpuolustukseen liittyviä viranomaistehtäviä hoitavien tahojen kuuleminen ja osallistaminen olisi määrittelytyössä keskeistä. Liikenne- ja viestintävirasto arvioisi säännöllisesti sääntelyn nojalla annettujen määräysten päivitystarvetta viestintäverkkoteknologian kehittyessä. Arviointityössä se huomioisi ehdotetun verkkoturvallisuuden neuvottelukunnan suositukset.

Ehdotettu sääntely täydentäisi lain muita toimenpiteitä ja velvollisuuksia. Nykyisen lain 243 § edellyttää, että sähköisen viestinnän tietoturvasta huolehditaan viestintäverkkoja suunniteltaessa, rakentaessa ja ylläpidettäessä. Lain 273 §:ssä säädetään teleyrityksen tai muun viestintäverkon tai laitteen haltijan velvollisuudesta korjata viestintäverkon, viestintäpalvelun tai laitteen aiheuttama merkittävä haitta tai häiriö. Liikenne- ja viestintävirasto voi määrätä häiriötä tai haittaa aiheuttavan laitteen irrotettavaksi yleisestä viestintäverkosta. Lain 273 §:ssä soveltamisen yhteydessä on nimenomaisesti jo tunnistettu merkittävää haittaa tai häiriötä aiheuttava viestintäverkko, viestintäpalvelu tai laite ennen kuin teleyritys voidaan velvoittaa korjaaviin toimenpiteisiin. Nyt ehdotetussa sääntelyssä tarkastelu kohdistuisi laaja-alaisemmin kansallisen turvallisuuden ja maanpuolustuksen vaarantumisen arviointiin. Ehdotetun sääntelyn perusteella viestintäverkon kriittisissä osissa käytettävä laite voitaisiin poistaa silloin, jos on painavia perusteita epäillä, että laitteen käyttäminen vaarantaisi kansallista turvallisuutta.

Lain 315 §:n nojalla Liikenne- ja viestintävirastolla on tämän lain mukaisia tehtäviä suorittaessaan oikeus saada tehtäviensä suorittamiseksi tarvittavat tiedot niiltä, joiden oikeuksista ja velvollisuuksista tässä laissa säädetään tai jotka toimivat näiden lukuun. Liikenne- ja viestintävirastolla on näin ollen tarvittaessa jo ennakolta mahdollisuus saada tieto viestintäverkkojen kriittisissä osissa käytettävistä laitteista ja laitehankinnoista, jos se on tarpeen esimerkiksi valvontatoimenpiteiden kohdistamiseksi. Lisäksi lain 325 §:n nojalla Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus tehdä teleyrityksessä tekninen turvallisuus- tai toimivuustarkastus.

EU:n yhteisessä riskiarviossa ja sitä koskevassa keinovalikoimassa jäsenvaltioita on kehotettu kiinnittämään erityistä huomiota viestintäverkkojen kriittisten osien (key assets) turvaamiseen. Ehdotettu pykälä on osa EU:n yhteisen keinovalikoiman strategisten toimenpiteiden toimeenpanoa, mitä on kuvattu tarkemmin hallituksen esityksen EU-säädöksen tavoitteita käsittelevässä osassa.

244 b §. *Verkkoturvallisuuden neuvottelukunta*. Pykälässä säädettäisiin uudesta verkkoturvallisuuden neuvottelukunnasta ja sen tehtävistä. Neuvottelukunnan asettaisi valtioneuvoston yleisistunto liikenne- ja viestintäministeriön esittelystä. Neuvottelukunnassa olisivat edustettuna keskeiset viranomaistahot eri hallinnonaloilta. Ministeriöiden lisäksi mukana olisivat keskeiset virastot kuten Liikenne- ja viestintävirasto ja Suojelupoliisi. Lisäksi edustettuna olisivat keskeiset teleyritykset ja niiden edunvalvojat. Keskeisillä teleyrityksillä tarkoitettaisiin sellaisia vakiintuneita teleyrityksiä, jotka omistavat tai hallinnoivat yleisiä viestintäverkkoja Suomessa ja harjoittavat toimintaansa laaja-alaisesti.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin neuvottelukunnan tehtävistä. Neuvottelukunta toimisi toimivaltaisten viranomaisten päätöksenteon tukena. Se seuraisi viestintäverkkojen ja teknologian kehittymistä ja verkkoturvallisuutta koskevan lainsäädännön soveltamiskäytäntöä. Neuvottelukunta käsittelisi ja esittäisi suosituksia koskien viestintäverkkojen ja -teknologian kehittymistä ja viestintäverkkojen kriittisten osien määrittelyä, kansallisen turvallisuuden edistämistä ja suojaamista viestintäverkoissa ja erityisesti niiden kriittisissä osissa, sekä antaisi suosituksia niiden riskien torjumiseen, jotka vaikuttavat viestintäverkkojen turvallisuuteen ja kansallisen turvallisuuden toteutumiseen mukaan lukien laitevalmistajien riskiarviointi. Neuvottelukunta esittäisi myös tarvittaessa lainsäädäntömuutossuosituksia verkkoturvallisuuden parantamiseksi, erityisesti ehdotetun viestintäverkon kriittisten osien turvallisuutta koskevan 244 a §:n päivittämiseksi. Neuvottelukunta käsittelisi mainittujen tehtävien osalta myös Euroopan unionin viitekehyksessä käytävää keskustelua korkeanriskisten laitevalmistajien arvioinnista ja muita aiheeseen liittyviä ajankohtaisia EU-asioita. Neuvottelukunnan tulisi huomioida toiminnassaan viestintäverkkoihin tehtävien investointien ennakoitavuus ja oikeusvarmuus sekä kansainväliset standardit, joihin viestintäverkkojen rakentaminen perustuu.

Neuvottelukunta osallistuisi tehtäviensä puitteissa Liikenne- ja viestintäviraston viestintäverkkoja koskevien teknisten määräysten valmisteluun. Liikenne- ja viestintävirasto antaa lain nojalla määräyksiä esimerkiksi viestintäverkkojen ja viestintäpalveluiden laadusta, tietoturvallisuudesta ja yhteensopivuudesta sekä ehdotetun 244 a §:n mukaisesti myös viestintäverkon, erityisesti sen kriittisten osien, teknisestä määrittelystä.

Neuvottelukunnan tekemät suositukset eivät sellaisenaan sitoisi yleisten viestintäverkkojen turvallisuutta valvovaa Liikenne- ja viestintävirastoa. Liikenne- ja viestintävirastolla tulisi kuitenkin olla asialliset ja kulloinkin käsiteltävänä olevaan asiaan liittyvät erityiset syyt poiketa neuvottelukunnan suosituksista.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin salassapidettävien tietojen luovuttamisesta neuvottelukunnan jäsenille. Neuvottelukunnan toiminnan kannalta on tarpeellista, että Liikenne- ja viestintävirasto voi tarvittaessa luovuttaa neuvottelukunnan jäsenelle neuvottelukunnan tehtävien hoitamisessa tarvittavia, Liikenne- ja viestintäviraston omiin lakisääteisiin tehtäviin liittyviä, välttämättömiä tietoja. Tiedot eivät kuitenkaan saisi sisältää luottamuksellisia viestejä, välitystietoja ja sijaintietoja. Liikenne- ja viestintävirasto voisi luovuttaa esimerkiksi liikesalaisuuden suojan estämättä tietoa yrityksen omaisuudesta, jos se olisi välttämätöntä neuvottelukunnan tehtävien hoitamiseksi. Luovutettavat tiedot eivät sisältäisi henkilötietoja.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin neuvottelukunnan jäsenen virkavastuusta. Neuvottelukunnan toimintaan osallistuvan virkamiehen virkavastuusta säädetään esimerkiksi virkamieslaissa (750/1994), rikoslaissa (39/1889) ja vahingonkorvauslaissa (412/1974). Ehdotetulla säännöksellä vastaavat virkavastuuta koskevat säännökset ulottuisivat neuvottelukunnan jäseneen myös silloin, kun jäsen ei ole virkamies.

Kaikkiin neuvottelukunnan jäseniin sovellettaisiin neuvottelukunnan tehtäviä hoitaessaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia ja jäsenillä olisi kyseisen lain 23 §:n nojalla vaitiolovelvollisuus salassa pidettävien tietojen osalta. Jäsenellä ei olisi oikeutta käyttää saamaansa tietoa hyväkseen muussa tarkoituksessa kuin pykälässä säädetyn tehtävän hoitamiseen.

264 §. *Erityistarkoituksiin käytettävät radiolaitteet.* Pykälässä säädetään erityistarkoituksiin käytettävistä radiolaitteista, joihin ei sovelleta radiolaitteiden vaatimustenmukaisuutta ja markkinavalvontaa koskevia lain 30 luvun säännöksiä. Pykälän 3 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että yleisesti ilma-alusten ilmailuradioviestinnässä käytettävien laitteiden sijasta lainkohtaa sovellettaisiin Euroopan unionin uuden siviili-ilmailuasetuksen (2018/1139) 138 artiklassa

yksilöityihin radiolaitteisiin. Säännöstä tulisi muuttaa, koska EU:n uuden siviili-ilmailuasetuksen 138 artiklalla on muutettu radiolaitedirektiivin (2014/53/EU) liitteen I (3) kohdassa olevaa direktiivin soveltamisalan rajausta. Direktiivin muutos edellyttää kansallisen täytäntöönpanosäädöksen muuttamista vastaavasti. Muutoksen seurauksena osaan miehittämättömiä ilmailualuksia sovellettaisiin lain 30 luvun säännöksiä.

265 §. *Pätevyyden osoittaminen.* Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Muutosehdotus perustuu kansainvälisen merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskevan vuoden 1978 yleissopimuksen (STCW-sopimus, SopS 22/1984,) vaatimuksiin, jotka koskevat laivaväen ikää ja terveyttä. Niiden osoittamisesta määrätään yleissopimuksen liitteen 1 luvun säännön 1/2 alakohdissa 13.2 ja 13.3. Ehdotus on myös merenkulkijoiden vähimmäiskoulutuksesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/106/EY (Merenkulkijoiden vähimmäiskoulutusdirektiivi) mukainen.

Ehdotuksen mukaan pätevyystodistuksen saamiseksi hakijan tulisi hyväksytysti suoritetun pätevyystutkinnon lisäksi olla iältään vähintään 18-vuotias sekä osoittaa, että täyttää pätevyystodistuksen saamiseksi laivaväen lääkärintarkastuksista annetun lain (1171/2010) 4 §:ssä tarkoitetut terveysvaatimukset. Lisätty pätevyystodistuksen saamisen edellytys koskisi kuitenkin vain hakijaa, joka hakee pätevyystodistusta sen vuoksi, että hänen on tarkoitus toimia kansainvälisessä liikenteessä olevan kauppa-aluksen turvallisuusradioviestintään tarkoitetun radiolähettimen käyttäjänä. Muiden meriradioviestinnän pätevyystodistusten hakijoiden tulee edelleen ainoastaan suorittaa vaadittu pätevyystutkinto pätevyystodistuksen saamiseksi.

Ehdotetun momentin mukaan pätevyystodistuksen saamiseksi on suoritettava pätevyystutkinto. Tutkinnossa on osoitettava kyseiseen radioviestinnän lajiin liittyvien sääntöjen, ohjeiden ja laitteiden tuntemus sekä tarvittava kielitaito. Jos meriradioviestinnän pätevyystodistusta haetaan sen vuoksi, että hakijan on tarkoitus toimia kansainvälisessä liikenteessä olevan kauppa-aluksen turvallisuusradioviestintään tarkoitetun radiolähettimen käyttäjänä, hakijan on lisäksi oltava iältään vähintään 18 vuotias ja osoitettava, että hän täyttää pätevyystodistuksen saamiseksi laivaväen lääkärintarkastuksesta annetun lain 4 §:ssä tarkoitetut terveysvaatimukset. Liikenne- ja viestintävirasto määrää tutkintovaatimuksista sekä päätöksellään hyväksyy ne Liikenne- ja viestintäviraston palveluksessa olevat, jotka toimivat tutkinnon vastaanottajina, Hakemuksesta myös viraston ulkopuolinen voidaan hyväksyä tutkinnon vastaanottajaksi. Tutkinnon vastaanottajalla tulee olla tehtävän edellyttämä taito ja kokemus.

Tutkinnon vastaanottajan on suorittaessaan julkisia hallintotehtäviään noudatettava, mitä muun muassa hallintolaissa, viranomaisten julkisuudesta annetussa laissa ja kielilaissa säädetään. Tutkintoon liittyvien suoritteiden maksullisuudesta ja määrästä säädetään valtion maksuperustelaissa.

Ehdotetut lainsäädännön alaan kuuluvat pätevyystodistuksen saamisen kansainväliseen sopimukseen perustuvat edellytykset tulisi säätää laissa. Vastaavat edellytykset on säädetty laivaväen pätevyyskirjan ja lisäpätevyystodistuksen myöntämisen edellytyksiksi liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 107 §:n 2 momentissa.

266 §. *Pätevyyden ylläpitäminen*. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Muutosehdotus perustuu, samoin kuin 265 §:ää koskeva ehdotus, kansainvälisen merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskevan vuoden 1978 yleissopimuksen (STCW-sopimus, SopS 22/1984,) vaatimuksiin ja merenkulkijoiden vähimmäiskoulutusdirektiiviin. Lakiin lisättäisiin vastaavat edellytykset meriradioviestinnän kelpoisuustodistuksen saamiseksi kuin ehdotetussa 265 §:ssä meriradioviestinnän pätevyystodistuksen osalta.

270 §. *Suojauksen purkujärjestelmää käyttävälle yritykselle asetettavat velvollisuudet.* Pykälän 2 momentti ehdotetaan yhdenmukaistettavaksi teledirektiivin sanamuodon mukaan. Sen mukaan suojauksenpurkujärjestelmää käyttävä yritys olisi velvollinen antamaan toiselle yritykselle 1 momentin mukaisen jakelun edellyttämiä teknisiä palveluita oikeudenmukaisin, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin. Muutoksella ei kuitenkaan olisi tarkoitus muuttaa momentin soveltamista, joten teknisiä palveluita tulisi jatkossakin tarjota kustannussuuntautuneeseen ja syrjimättömään hintaan. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 62 artiklan 1 kohta sekä liitteen II osa I.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi lisäksi uusi 4 momentti, jonka mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi päätöksellään poistaa 1 momentin mukaisen velvollisuuden, jos suojauksenpurkujärjestelmää käyttävällä yrityksellä ei olisi 52 §:n mukaista huomattavaa markkinavoimaa. Velvollisuuksien poistamisen edellytyksenä olisi lisäksi, ettei muuttaminen tai poistaminen estäisi 227 §:n mukaisen siirtovelvoitteen toteuttamista eikä ehkäisi kilpailua digitaalitelevisio- ja digitaaliradiopalveluiden vähittäismarkkinoilla ja suojauksen purkujärjestelmien tai niiden liitännäistoimintojen markkinoilla. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 62 artiklan 2 kohta.

275 §. *Häiriöilmoitukset Liikenne- ja viestintävirastolle.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että Euroopan verkko- ja tietoturvaviraston nimi muutettaisiin Euroopan unionin kyberturvallisuusvirastoksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/881 mukaisesti.

Pykälän 5 momenttiin lisättäisiin Liikenne- ja viestintävirastolle velvollisuus ilmoittaa pykälän 1 momentissa tarkoitetuista häiriöistä tarvittaessa muille asiaan liittyville jäsenvaltioille ja Euroopan unionin kyberturvallisuusvirastolle.

278 §. *Yleinen hätänumero.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että säännöksestä poistetaan viittaus puhelinverkkoihin ja tuodaan hätäpuhelujen ja -tekstiviestien rinnalle mahdollisuus myös muunlaisiin tapoihin tehdä hätäilmoitus. Muutoksella selkiytetään ja ajantasaistetaan nykysääntelyä ja se vastaa teledirektiivin 109 artiklan 1 kohtaa. Muutoksen myötä säännös vastaa nykyistä paremmin lain 243 §:n 1 momentin 5 kohdassa teleyrityksille säädettyä velvoitetta huolehtia mahdollisimman teknologianeutraalisti siitä, että pääsy hätäpalveluihin on turvattu myös verkon häiriötilanteissa.

Siitä, miten hätäilmoituksia voi tehdä, säädetään hätäkeskustoiminnasta annetussa laissa (692/2010). Nykyisellään tämä tarkoittaa mahdollisuutta tehdä hätäilmoitus soittamalla tai lähettämällä tekstiviesti yleiseen hätänumeroon 112. EU:n laajuisen eCall-palvelun toteuttamisessa eli hätänumeroon 112 perustuvien ajoneuvojen hätäpuhelujen välittämisessä eCall-puhelut rinnastetaan tavallisiin puheluihin. Tulevaisuudessa puhelujen ja tekstiviestien lisäksi esimerkiksi pikaviestit, videoviestintä tai muu näihin verrattavissa oleva, tyypillisesti IP-pohjaiseen tiedonsiirtoon perustuva viestintä hätäkeskukseen voi olla mahdollista.

Ehdotetun 1 momentin tarkoituksena on mahdollistaa se, että myös muunlaiset tavat tehdä hätäilmoitus kuin perinteiset puhelut tai tekstiviestit voivat tulevaisuudessa olla mahdollisia, ja teleyrityksen on osaltaan rakennettava viestintäverkkonsa ja -palvelunsa siten, ettei niillä rajoiteta käyttäjien mahdollisuutta saada maksuton yhteys yleiseen hätänumeroon. Muutoksella ei ole tarkoitus edellyttää hätäilmoituksen välitysmahdollisuutta sellaisilta teleyritysten tarjoamilta viestintäverkoilta tai -palveluilta, joihin niiden teknisistä ominaisuuksista johtuen ei sisälly luontevaa mahdollisuutta tehdä hätäilmoitusta. Jos esimerkiksi ääniyhteysominaisuuksia sisältävää viestintäpalvelua ei ole liitetty yleiseen viestintäverkkoon eli siitä ei ole mahdollista soittaa kansallisessa tai kansainvälisessä numerointisuunnitelmassa olevaan numeroon, vaan

palvelu mahdollistaa ainoastaan kyseistä palvelua käyttävien tahojen väliset yhteydet, säännöksellä ei luotaisi velvollisuutta rakentaa palveluun ääniviestintäyhteyttä, joilla voisi soittaa hätäpuhelun.

Käytännössä arviointi uusien viestintäpalvelujen käyttöönotosta hätäkeskustoiminnassa tehdään edellä mainitun hätäkeskustoiminnasta annetun lain muutoksena, jolloin asian laajapohjaisessa valmistelussa voidaan muun muassa ottaa huomioon edellytettävien investointien ja 299 §:ssä säädetyn korvausmekanismin suhde.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan termin hätäpuheluiden korvaamista viittauksella hätäviestintään eli kaikkiin niihin 1 momentissa tarkoitettuihin keinoihin, joilla hätäilmoitukset yleiseen hätänumeroon välitetään. Muutos perustuu edellä 1 momenttiin ehdotettuun muutokseen, jotta hätäilmoituksia vastaanottavat viranomaiset saavat tiedot kaikista merkittävistä hätäilmoitusten välitykseen vaikuttavista häiriöistä.

279 §. *Velvollisuus välittää vaaratiedotteita.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan selkiyttävää kirjausta teleyritysten vastuusta vaaratiedotteiden välittämisessä. Nykyisin voimassa olevassa laissa teleyritysten vaaratiedotteisiin liittyvä velvollisuus on kirjattu 243 § 1 momentin 15 kohtaan, jonka mukaan yleiset viestintäverkot ja -palvelut sekä niihin liitettävät viestintäverkot ja -palvelut on suunniteltava, rakennettava ja ylläpidettävä siten, että viranomaisten antamia vaaratiedotteita voidaan välittää yleisölle siten kuin siitä erikseen säädetään. Kyseisessä säännöksessä viitattu muualla säätäminen tarkoittaa nykyisellään lakia vaaratiedotteesta (466/2012), jossa säädetään muun muassa vaaratiedottamiseen toimivaltaisista viranomaisista sekä vaaratiedottamisprosessin kulusta. Koska yhtäältä 280 §:n mukainen teleyrityksen velvollisuus välittää kohdennettu hätätiedote ehdotetaan kumottavaksi, ja toisaalta vaaratiedotelakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vaaratiedotteen antavan viranomaisen olisi aina kohdennettava vaaratiedote, ehdotetaan teleyrityksen velvollisuudesta välittää vaaratiedotteita säädettäväksi muiden vaaratiedotteiden välittämiseen velvollisten tahojen tavoin 279 §:ssä.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan 1 momentin muutoksesta johtuvaa teknistä mukautusta, jonka mukaan viitattaisiin nykyisin voimassa olevan ”television- tai radiotoiminnan harjoittajan” sijaan yleisemmin 1 momentissa tarkoitettuun toiminnanharjoittajaan, jolloin viittaus kattaisi myös teleyrityksen. Momentissa säädettyyn velvollisuuteen huolehtia vaaratiedotteiden välittämisestä myös normaaliolojen häiriötilanteissa ja valmiuslaissa tarkoitetuissa poikkeusoloissa (varautumisvelvollisuus) ehdotetaan kuuluvaksi myös toiminnanharjoittajan osallistuminen vaaratiedotejärjestelmän testaamiseen. Käytännössä vaaratiedottamisjärjestelmää on testattu kerran vuodessa (11.2.) siten, että Liikenne- ja viestintävirasto ilmoittaa vaaratiedottamisvelvollisuuden alaisille toimijoille etukäteen testaamisajankohdasta, jolloin toiminnanharjoittajat yhteistyössä Hätäkeskuslaitoksen ja Yleisradion kanssa testaavat järjestelmää. Viranomaisaloitteinen testaaminen järjestetään siten, että siitä aiheutuva haitta on suhteessa järjestelmän toimivuuden varmistamisen tavoitteeseen, joka on keskeinen osa toiminnanharjoittajan varautumisvelvollisuutta.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan kirjausta siitä, että Yleisradio Oy:n velvollisuudesta välittää vaaratiedote ja varautua televisio- ja radiotoiminnan hoitamiseen poikkeusoloissa säädetään laissa Yleisradio Oy:stä annetun lain (1380/1993) 7 §:n 2 momentin 7 kohdassa. Säännös vastaisi vaaratiedotelain voimassa olevan 4 §:n 3 momentin kirjausta, jota ehdotetaan siirrettäväksi lain 5 §:n 5 momentiksi. Yleisradiolla on merkittävä asema vaaratiedottamisprosessissa, joten sitä koskevan erityislain tuominen esiin eksplisiittisellä viittauksella myös sähköisen viestinnän palvelulain säännöksessä, joka koskee muita vaaratiedotteiden välittämiseen velvollisia tahoja, parantaisi sääntelyn ymmärrettävyyttä.

Voimassa olevan pykälän 3 momenttia, jonka mukaan vaaratiedotteen sisältöä ei saa muuttaa sitä välitettäessä, ehdotetaan siirrettäväksi 4 momentiksi. Vastaavaa säännöstä ehdotetaan vaaratiedottamista koskevan lainsäädännön koherenssin parantamiseksi myös lisättäväksi vaaratiedotelain 5 §:n (vaaratiedotteen välittäminen yleisölle) uudeksi 4 momentiksi.

Pykälän uudeksi 5 momentiksi ehdotetaan siirrettäväksi kumottavaksi ehdotetun 280 §:n 6 momentin valtuutussäännöstä. Ehdotetun säännöksen mukaan liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitetusta vaaratiedotteiden välittämisestä ja vasteajoista sekä 2 momentissa tarkoitetusta välittämiseen varautumisesta. Säännöstä ehdotetaan siirrettäväksi 280 §:n 6 momentista muutoin sellaisenaan, mutta sitä tarkennettaisiin edellä mainituin momenttiviittauksin, jotka nykyistä tarkemmin yksilöisivät valtuutuksen kohteen.

280 §. *Teleyrityksen velvollisuus välittää kohdennettu viranomaistiedote.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä kumotaan kohdennettua hätätiedotetta koskeva sääntely osittain terminologisesti vanhentuneena ja osittain vaaratiedotelain kanssa päällekkäisenä. Teleyritysten velvoitteesta välittää vaaratiedotteita säädetään 243 § 1 momentin 15 kohdassa sekä nyt muutettavaksi esitettävässä 279 §:ssä. Muutettavaksi ehdotetussa 280 §:ssä säädetään kohdennetusta viranomaistiedotteesta ja sen alalajeina kohdennetusta hätätiedotteesta ja kohdennetusta muusta viranomaistiedotteesta. Näiltä osin pykälän terminologia on vanhentunutta eikä vastaa voimassa olevan vaaratiedotteesta annetun lain terminologiaa, jossa säädetään vain yhdestä vaaratiedottamisen tavasta. Vaaratiedotteesta annetun lain 4 §:ssä ehdotetaan myös aiempaa selvemmin säädettäväksi siitä, että vaaratiedote on aina kohdennettu. Pykälän 1 momentin määritelmä kohdennetusta hätätiedotteesta esitettään poistettavaksi, ja 3 momentin säännös sen antamiseen oikeutetuista viranomaisista kumottavaksi. Pykälän 5 momentissa säädetty velvoite siitä, että kohdennettu hätätiedote on välitettävä viivytyksettä, ehdotetaan siirrettäväksi vaaratiedotetta koskevana velvoitteena 279 § 5 momenttiin. Vastaavasti 280 §:n 6 momentissa säädetty valtuutus Liikenne- ja viestintäviraston alemman asteisen sääntelyn antamiseksi ehdotetaan vaaratiedotetta koskevilta osin siirrettäväksi 279 §:n 6 momentiksi.

Käytännön tasolla on kuitenkin viimeaikaisessa koronavirustilanteen hallintaan liittyvässä viranomaistoiminnassa ilmennyt akuutti tarve hyödyntää muun kohdennetun viranomaistiedotteen tyyppistä väestön tiedottamistapaa, jolla toimivaltainen ministeriö voi saattaa tiedotteen hätäkeskuslaitoksen kautta teleyritysten välitettäväksi määräämillään alueilla välittämishetkellä sijaitseviin päätelaitteisiin tai liittymiin. Koska 280 §:n viittauksia kohdennettuun hätätiedotteeseen esitetään poistettaviksi, jäisi ainoaksi pykälän tarkoittamaksi kohdennetun viranomaistiedotteen muodoksi voimassa olevan lainkohdan tarkoittamat ”muu kohdennettu viranomaistiedote”, jonka osalta esitetään teknisenä muutoksena poistettavaksi sana ”muu”. Tällöin esityksen mukaisissa kohdennetuissa viranomaistiedotteissa kyse olisi jatkossa tilanteista, joissa väestön tiedottaminen on ihmisten henkeen, terveyteen tai omaisuuteen kohdistuva uhkan vuoksi välttämätöntä muissa kuin vaaratiedotelain 4 §:ssä tarkoitetuissa vaaratiedotteella varoittamista edellyttävissä olosuhteissa.

Koska tällaisen kohdennetun viranomaistiedotteen välittämisestä päättäisi voimassa olevaa 3 momenttia vastaavasti toimivaltainen ministeriö, ehdotetaan 2 momentista poistettavaksi viittauksia meripelastuskeskukseen ja meripelastuslohkokeskukseen, joiden rooli viranomaistiedotteen välittämisestä vastaavan toimivaltaisen viranomaisen ja teleyrityksen välissä on painottunut nyt kumottavaksi ehdotetun kohdennetun hätätiedotteen osalle. Kun esityksen mukaan jatkossa kohdennetusta viranomaistiedotteesta päättäisi vain toimivaltainen ministeriö, ministeriöllä olisi yhden luukun periaatetta vastaavasti vain hätäkeskuslaitos yhteyspisteenä tiedotteen välittämisen jatkoprosessia varten. Kun teleyrityksillä ei ole automatisoitua järjestelmää tekstiviestien tai muiden matkaviestinverkossa välitettävien viestien kohdentamiseksi, muodostuu

kohdennetun viranomaistiedotteen välittämistapa jatkossakin nykyisen muun kohdennetun viranomaistiedotteen välittämistapaa vastaavaksi, jolloin lähtökohtana on käytännössä noin viiden tunnin manuaalinen käsittelyaika. Esitetyn 5 momentin mukaan kohdennettu viranomaistiedote olisi välitettävä heti, kun se on mahdollista tavanomaista verkko- ja viestintäpalvelua kohtuuttomasti haittaamatta, mikä vastaa voimassaolevan 5 momentin säännöstä muun kohdennetun viranomaistiedotteen osalta.

283 §. *Viestintäverkon kriittisen järjestelmän palauttaminen Suomeen.* Pykälään ehdotetaan selkiytettäväksi otsikkoaan myöten, joka voimassa olevassa muodossaan kuuluu ”Viestintäverkon kriittisen viestintäjärjestelmän sijainti”. Voimassa olevan säännöksen viestintäjärjestelmä –termistä ehdotetaan luovuttavaksi, koska se poikkeaa muusta lain terminologiasta. Ehdotettu termi viestintäverkko on määritelty laissa, ja siihen liittyviä kriittisiä järjestelmiä ehdotetaan aiemmasta poiketen lueteltavaksi pykälätasolla, mikä selkiyttäisi velvoitteen kohteena olevien tahojen asemaa. Ehdotetun säännöksen mukaan internetyhteyspalvelun, puhelinpalvelun, tekstiviestipalvelun ja tietoyhteiskuntakaaren 227 §:ssä tarkoitettujen ohjelmistojen siirtämisen kannalta viestintäpalvelun toimivuuden turvaamiseksi kriittinen viestintäverkon järjestelmä sekä sen ohjaus, ylläpito ja hallinta on voitava valmiuslain 60 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaista toimivaltuutta käytettäessä viipymättä palauttaa Suomeen. Mainittuihin viestintäverkon kriittisiin järjestelmiin kuuluvia toiminteita olisivat esimerkiksi matkaviestinverkon tilaajatietorekisteri, tekstiviestikeskus, matkapuhelinkeskus, nimipalvelimet, dynaamisten IP-osoitteiden hallinnointi ja palvelutietokanta sekä kanavanipun koodaamiseen ja koostamiseen käytettävät järjestelmät.

287 §. *Toimilupamaksu*. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Voimassa olevan momentin mukaan toimilupamaksu maksetaan toimilupakauden aikana erissä. Momenttiin ehdotetaan tehtäväksi lisäys, jonka mukaan toimilupamaksun ensimmäinen erä voitaisiin kuitenkin periä jo ennen toimilupakauden alkamista. Muilta osin maksuaikataulusta säädettäisiin edelleenkin valtioneuvoston asetuksella.

Lain 40 §:n 4 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto myöntää radioluvan hakemuksesta huutokauppamenettelyssä toimiluvan saaneelle sen jälkeen, kun toimiluvanhaltija on suorittanut 287 §:ssä säädetyn toimilupamaksun ensimmäisen maksuerän. Voimassa olevan 287 §:n mukaan toimilupamaksu tulee maksaa toimilupakauden aikana. Toimiluvanhaltijat haluavat yleensä taajuuksien käytön mahdollistavan radioluvan kuitenkin mahdollisimman pian toimilupakauden alkaessa. Voimassaolevasta sääntelystä on aiheutunut tilanteita, joissa toimiluvanhaltijat ovat maksaneet ensimmäisen erän vapaaehtoisesti ennen maksun eräpäivää saadakseen radioluvan käyttöönsä heti toimilupakauden alkaessa.

288 §. *Markkinaehtoinen taajuusmaksu*. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tekninen tarkennus. Markkinaehtoista taajuusmaksua ei peritä viranomaisverkon verkkotoimiluvan haltijalta. Näin ollen pykälän 1 momentissa tulisi 6 §:n sijaan viitata 6 §:n 1 momenttiin. Lisäksi pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että markkinaehtoista taajuusmaksua perittäisiin myös 17 a §:n mukaisesti jatketun tai 17 b §:n mukaisesti uusitun verkkotoimiluvan haltijalta. Jatketun tai uusitun verkkotoimiluvan haltijalta, jolle verkkotoimilupa on alun perin myönnetty huutokaupalla, perittäisiin markkinaehtoista taajuusmaksua vastaavin perustein kuin vastikkeetta myönnetyn verkkotoimiluvan haltijalta. Markkinaehtoista taajuusmaksua peritään sellaisista taajuuksista, joille käyttöoikeudet on myönnetty vastikkeetta, koska markkinaehtoinen taajuusmaksu ja taajuushuutokaupat ovat vaihtoehtoisia keinoja pyrittäessä taajuuksien käytön tehostamiseen.

Momentin 3. luetelmakohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että kohtaan lisättäisiin viittaus lain 39 §:ään. Ehdotuksen mukaan maksu peritään taajuuksista, jotka on osoitettu 39 §:ssä säädetyllä radioluvalla tai 96 §:n nojalla annetulla Liikenne- ja viestintäviraston määräyksellä puolustusvoimien käyttöön.

Ehdotus liittyy ehdotettuun 39 §:n 7 momentin muutokseen, jolla puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen käytössä olevien radiolähettimien ja –järjestelmien luvanvaraisuudesta koskevaa säännöstä muutettaisiin siten, että ainoastaan sellaiset puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen käytössä olevat radiolähettimet, joita käytetään yksinomaan puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen käyttöön osoitetuilla taajuusalueilla, olisivat luvasta vapaita. Osa niistä taajuuksista, joiden käytöstä puolustusvoimilta peritään markkinaehtoista taajuusmaksua, voitaisiin ehdotetun 39 §:n 7 momentin muutoksen voimaantulon jälkeen osoittaa puolustusvoimien käyttöön radioluvalla.

Voimassa olevan momentin mukaan markkinaehtoista taajuusmaksua voidaan periä vain taajuuksista, jotka on osoitettu puolustusvoimien käyttöön lain 96 §:n nojalla annetulla Liikenne- ja viestintäviraston määräyksellä. Taajuudet, joista puolustusvoimien on voimassa olevan momentin mukaan maksettava markkinaehtoinen taajuusmaksu, pysyisivät kuitenkin samoina. Myöskään puolustusvoimilta perittävän vuosittaisen markkinaehtoisen taajuusmaksun määrä ei muuttuisi. Näin ollen kyseessä on ehdotetun 39 §:n 7 momentin muutokseen liittyvä lakitekninen muutos. Markkinaehtoista taajuusmaksua aletaan periä puolustusvoimilta vasta vuonna 2024 voimassaolevan lain 351 §:n 7 momentin mukaisesti.

289 §. *Tietoyhteiskuntamaksu.* Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että tietoyhteiskuntamaksua ei perittäisi yrityksiltä, joiden Suomessa harjoittaman teletoiminnan liikevaihto on alle 300 000 € edeltävältä tilikaudelta. Samalla 3 momentista poistettaisiin tietoyhteiskuntamaksun 300 euron vähimmäisraja. Ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaisesti muutosta sovellettaisiin 1.1.2021 alkaen. Muutoksen tarkoituksena on hallinnollisen taakan vähentämiseksi vapauttaa pienimuotoisen teletoiminnan harjoittajat kokonaan tietoyhteiskuntamaksusta. Teledirektiivin 16 artiklan 1. kohdan b-alakohdan toisen virkkeen mukaisesti jäsenvaltiot voivat olla soveltamatta hallinnollisia maksuja yrityksiin, joiden liikevaihto on tietyn kynnyksen alapuolella tai joiden toiminta ei johda vähittäismarkkinaosuuteen tai joiden toiminta-alue on hyvin pieni. Näistä vaihtoehdoista liikevaihtoon perustuva kriteeri olisi selkein ja helpoiten todennettavissa.

Vuonna 2018 Liikenne- ja viestintävirasto määräsi 300 euron minimimaksun 90 teleyritykselle. Näiden yritysten teletoiminnan liikevaihdon suuruus oli vähimmillään alle 1000 euroa ja enimmillään noin 250 000 euroa. Vuoden 2018 liikevaihtotietojen mukaisesti 300 000 euron liikevaihtorajalla edellä mainittujen 90 yrityksen lisäksi ehdotetun tietoyhteiskuntamaksun suorittamisvelvollisuuden ulkopuolelle jäisi lisäksi 2 yritystä. Vuonna 2018 maksupäätös annettiin yhteensä 234 teletoimintarekisterissä olevalle yritykselle. Ehdotetun 300 000 euron liikevaihtorajan alapuolelle jäävät yritykset ovat pääasiassa hosting-/pilvipalveluita tarjoavia teleyrityksiä, ulkomaisia teleyrityksiä ja ulkomaisten teleyritysten sivuliikkeitä sekä paikallisia valokuituosuuskuntia.

Ehdotetun tietoyhteiskuntamaksuvelvollisuuden rajaamisen myötä maksukertymä vähenisi vuoden 2018 liikevaihtotietojen perusteella nykyisestä noin 30 000 euroa. Kun otetaan huomioon tietoyhteiskuntamaksun määräämisestä ja keräämisestä Liikenne- ja viestintävirastolle aiheutuvien hallinnollisten kustannuksien väheneminen, ei ehdotetulla minimimaksun suorittajien maksuvelvollisuudesta vapauttamisella olisi merkittävää vaikutusta viraston tuloihin.

Nimellisen hintatason tulevasta kehityksestä riippuen liikevaihtorajan suuruutta on tarkoituksenmukaista arvioida ja tarvittaessa tarkistaa, jotta säännöksen tavoite pienimuotoisen teletoiminnan vapauttamisesta tietoyhteiskuntamaksuvelvollisuudesta toteutuu. Koska tietoyhteiskuntamaksu määräytyy maksuvelvollisen tulojen mukaan eikä kustannusvastaavuusperiaatteen mukaisesti, on kyseessä veroluonteinen maksu, jonka perusteista on säädettävä lailla (ks. esim. PeVL 49/2006 vp, s. 2).

Tietoyhteiskuntamaksun maksuvelvollisuus olisi edelleenkin sidoksissa teletoimintailmoitusvelvollisuuteen tai toimilupaan. Koska tietoyhteiskuntamaksuvelvollisuus on sidottu teletoimintailmoitukseen, teletoimintailmoitusvelvollisuudesta ehdotetun 4 §:n muutoksen mukaisesti vapautettavat numeroista riippumattomien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajat eivät myöskään olisi velvollisia suorittamaan tietoyhteiskuntamaksua. Pelkästään numeroista riippumattomien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajien vähäisestä lukumäärästä (n. 10 kpl) johtuen näiden toimijoiden vapautumisella tietoyhteiskuntamaksuvelvollisuudesta ei ole merkittävää vaikutusta maksukertymään.

293 §. *Televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksu.* Pykälään 1 momenttiin ehdotetaan teknistä täsmennystä. Pykälän voimassa olevan 1 momentin mukaan Yleisradio Oy sekä televisio- tai radiotoiminnan harjoittaja, jolla on tässä laissa tarkoitettu ohjelmistotoimilupa, ovat velvollisia suorittamaan televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksun. Toiminnanharjoittajille ilmaisu tässä laissa tarkoitettu ohjelmistolupa on ollut epäselvä niiltä osin, kun kyseessä on ollut lain 28§:n 1 momentin mukainen vuoden mittainen toimilupa. Lyhytaikaisilta toimiluvanharjoittajilta ei ole peritty valvontamaksuja.

Momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi niin, että televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksun suorittamiseen velvollinen olisi Yleisradio Oy sekä televisio- tai radiotoiminnan harjoittaja, jolla on tämän lain 22 §:n 1 momentissa tai 34 §:n 1 momentissa tarkoitettu ohjelmistotoimilupa. Valvontamaksu koskisi tällöin 22 §:n 1 momentin mukaisia digitaaliseen televisiotoiminnan harjoittajia sekä 34 §:n 1 momentin mukaisia analogisen radiotoiminnan harjoittajia.

301 a §. Korvaus poistettavaksi määrätyistä viestintäverkkolaitteista. Pykälässä säädettäisiin valtion korvausvelvollisuudesta tilanteissa, joissa ehdotetun 244 a §:n nojalla poistettavaksi määrättävä viestintäverkkolaite olisi otettu käyttöön ennen 244 a §:n voimaantuloa tai poistomääräyksen taustalla olisivat tietyt ennakoimattomat syyt. Viestintäverkon omistajalla tai muulla haltialla olisi tällöin oikeus saada valtion varoista täysi korvaus taloudellisista menetyksistä. Korvaamisesta päättäisi liikenne- ja viestintävirasto.

Pykälässä tarkoitettu korvaus vastaisi viestintäverkkolaitteen poistamisesta ja korvaamisesta aiheutuvia tosiasiallisia kustannuksia ja muita taloudellisia menetyksiä. Kustannusten määrittelyssä tulisi huomioida ainakin poistettavaksi määrätyn verkkolaitteen poistamisesta ja korvaamisesta aiheutuvat välittömät kustannukset kuten työ-, korjaus- ja muutoskustannukset sekä korvaavan laitteen hankintakustannukset. Korvausta määriteltäessä huomioitaisiin myös muita välittömiä taloudellisia menetyksiä, jos sellaisia syntyisi. Viestintäverkon omistajan tai muun haltijan olisi huolehdittava siitä, että laitteen poistamisesta ja korvaamisesta aiheutuvat kulut jäävät mahdollisimman pieniksi. Korvausta koskeva päätös olisi annettava samassa yhteydessä kuin 244 a §:n mukainen poistomääräys tai viimeistään neljän kuukauden kuluessa siitä.

Ehdotetun 1 momentin mukaan korvaus maksettaisiin sellaisista poistettavaksi määrätyistä viestintäverkkolaitteista, jotka on otettu käyttöön ennen lain voimaantuloa. Tämä on välttämätöntä omaisuuden suojaan kohdistuvan puuttumisen valtiosääntöisen hyväksyttävyyden varmistamiseksi, sillä viestintäverkon omistajalla tai muulla haltijalla ei ole aiempia verkkoinvestointeja

tehdessään voinut olla tiedossa kriteerejä, joilla yksittäisiä viestintäverkkolaitteita nyt ehdotetussa sääntelyssä arvioitaisiin.

Ehdotetun 2 momentin mukaan korvauksen voisi saada myös lain voimaantulon jälkeen käyttöön otetusta viestintäverkkolaitteesta, jos poistomääräyksen taustalla olisi sellainen merkittävä ja olennainen olosuhteiden muutos tai muu syy, jota viestintäverkon omistaja tai muu haltija ei ole voinut kohtuudella ennakoida. Merkittävänä ja olennaisena olosuhteiden muutoksena voitaisiin pitää esimerkiksi verkkolaitevalmistajan omistussuhteissa tapahtuvia muutoksia, jos ne eivät ole kohtuudella voineet olla verkon omistajan tai muun haltijan tiedossa, silloin kun tämä on ottanut käyttöön poistettavaksi määrättävän viestintäverkkolaitteen. Arvioinnissa tulisi kiinnittää erityistä huomiota niihin perusteisiin, joiden nojalla viestintäverkon omistajalla tai muulla haltijalla on ollut perusteltu syy olettaa, että viestintäverkkolaite on voimassaolevan lainsäädännön ja sen nojalla annettujen teknisten määräysten mukainen.

Liikenne- ja viestintävirasto määrittelisi korvauspäätöksessään korvauksen määrän. Liikenne- ja viestintäviraston päätöksestä saisi valittaa hallinto-oikeuteen.

304 §. *Liikenne- ja viestintäviraston erityiset tehtävät*. Liikenne- ja viestintäviraston erityisiin tehtäviin ehdotetaan lisättäväksi velvollisuus toimia keskitettynä yhteys- ja tietopisteenä esteettömyyttä koskevia yhteydenottoja ja valituksia varten. Velvollisuus toimia direktiivin mukaisena keskitettynä yhteys- ja tietopisteenä lisättäisiin pykälän 1 momenttiin uudeksi 14- kohdaksi. Säännös vastaa AVMS-direktiivin 7 artiklan 4 kohtaa.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi myös 15 kohta. Ehdotetun 15 kohdan mukaan Liikenne- ja viestintäviraston tehtävänä olisi toimia Euroopan unionissa annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 2019/881 mukaisena kansallisena kyberturvallisuussertifioinnin viranomaisena. Tehtävät tulevat suoraan kyseisestä asetuksesta ja sen 58 artiklasta. Koska kyseessä on Euroopan unionin asetus, joka on suoraan sovellettavaa oikeutta, ei näitä tehtäviä lueteltaisi pykälässä. Tehtävä on uusi. Perustuslain 2§:n 3 momentin nojalla julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin, joten tehtävän osoittamisesta Liikenne- ja viestintävirastolle tulee säätää kansallisesti.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi 16 kohtana Liikenne- ja viestintäviraston toimivalta valvoa teledirektiivin 75 artiklan nojalla annettavan komission delegoidun säädöksen mukaisia unionin laajuisia laskevan liikenteen enimmäishintoja. Liikenne- ja viestintävirastolla olisi toimivalta vaatia teleyritystä muuttamaan laskevan liikenteen korvausten määrää, mikäli hinnoittelu ei ole delegoidun säädöksen vaatimusten mukaista. Ehdotetulla momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 75 artiklan 3 kohta.

Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi myös uusi 17 kohta, jossa säädettäisiin liikenne- ja viestintäviraston uusista tehtävistä, jotka koskevat teledirektiivin 103 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettua riippumatonta vertailuvälinettä, jonka avulla loppukäyttäjät voivat vertailla ja arvioida eri viestintäpalveluja. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi ehdotetun 17 kohdan mukaan pitää tarvittaessa yllä riippumatonta vertailuvälinettä. Tällä hetkellä virasto pitää yllä paikkatietoon pohjautuvaa Monitori-palvelua, joka täyttää teledirektiivin 103 artiklan 2 kohdassa vertailuvälineelle asetetut edellytykset. Palvelu on täysin ilmainen selaimessa toimiva palvelu, johon ei tarvitse kirjautua tai rekisteröityä.

Viraston tulisi pitää yllä riippumatonta vertailuvälinettä säännöksen mukaan vain tarvittaessa. Jos markkinoille siten syntyisi kaupallisesti ylläpidettyjä teledirektiivin vaatimukset täyttäviä riippumattomia vertailuvälineitä, liikenne- ja viestintävirastolla ei olisi velvollisuutta pitää yllä

omaa vertailuvälinettä. Tällaisessakin tilanteessa se voisi kuitenkin harkintansa mukaan yllä pitää vertailuvälinettä. Teledirektiivin 103 artiklan 2 kohdassa edellytetään, että riippumattomia vertailuvälineitä on vähintään yksi, mutta niitä voi olla myös useampia.

Lisäksi liikenne- ja viestintäviraston tulisi vertailuvälineen tarjoajan hakemuksesta hyväksyä teledirektiivin 103 artiklan 3 kohdan a-h alakohdan vaatimukset täyttävä vertailuväline. Mainitun teledirektiivin kohdan mukaan vertailuvälineen on muun muassa oltava toiminnallisesti riippumaton tällaisten palvelun palveluntarjoajista siten, että näillä palveluntarjoajilla on tasapuolinen asema hakutuloksia käytettäessä ja sen on asetettava selkeät ja puolueettomat vertailuperusteet.

308 §. *Yhteistyö eri viranomaisten kanssa.* Lain 308 § sisältää säännökset yhteistyöstä eri viranomaisten kanssa. Audiovisuaalisia sisältöpalveluja ja videonjakoalustapalveluja koskevat velvoitteet edellyttävät tiiviimpää viranomaisyhteistyötä erityisesti Kansallisen audiovisuaalisen instituutin ja Liikenne- ja viestintäviraston välillä, minkä vuoksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi Kansallinen audiovisuaalinen instituutti.

310 §. *Erityinen kuulemisvelvollisuus.* Pykälän 1 momenttia ehdotettaisiin muutettavaksi siten, että teledirektiivin edellyttämissä tapauksissa sekä muissa momentissa säädetyissä tilanteissa teleyrityksiä ja käyttäjiä edustaville tahoille on varattava tilaisuus 30 päivän kuluessa esittää lausuntonsa ennen päätöksen tai määräyksen antamista. Lain nykytilan mukaan 30 päivän kuulemisajasta on säädetty vain pykälän 2 momentin mukaisissa toimilupaehtojen muuttamista tai toimiluvan peruuttamista koskevissa tilanteissa. Muutoin kuulemisaikojen osalta on sovellettu yleistä hallinto-oikeudellista lainsäädäntöä. Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaisesti tilaisuus lausunnon antamiseen 30 päivän kuluessa on varattava huomattavalla tavalla viestintämarkkinoihin vaikuttavasta 1) toimiluvan hakuilmoituksesta; 2) telealueita koskevasta määräyksestä; 3) numerointipäätöksestä; 4) 7–10 ja 7 a luvun mukaisista päätöksistä; 5) 82 § 3 momentin mukaisesta muutetusta päätösehdotuksesta; 6) toimilupaehtojen muuttamisesta; 7) toimiluvan peruuttamisesta; 8) toimiluvan uusimisesta sekä 270 §:n 4 momentin mukaisesta päätöksestä. Käytännössä toimiluvan uusimista koskevaa kuulemissäännöstä sovellettaisiin vain lain voimaantulon jälkeen myönnettäviin verkkotoimilupiin.

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi lisäksi siten, että momenttiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan poikkeuksellisissa tilanteissa 30 päivän määräajasta voitaisiin poiketa. Vastaava säännös sisältyy kumottavaksi ehdotettuun pykälän 2 momenttiin ja on teledirektiivin 23 artiklan 1 kohdan mukainen. Tilanne voisi olla poikkeuksellinen esimerkiksi silloin, jos kuulemisesta aiheutuva asian käsittelyn viivästyminen aiheuttaisi huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle, yleiselle turvallisuudelle taikka ympäristölle. Kuuleminen voitaisiin niissä tapauksissa toteuttaa lyhyemmässä kuin kuukauden määräajassa. Lisäksi hallintolaissa säädetään tilanteista, joissa kuuleminen on tarpeetonta.

Pykälän 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi, koska siinä säädetyt 30 päivän kuulemisajat toimilupaehtojen muuttamiseen tai toimiluvan peruuttamiseen liittyen ehdotetaan siirrettäväksi 1 momenttiin. Ehdotettu muutos selkeyttäisi pykälän rakennetta.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaisesti toimiluvanhaltijalle ja teleyrityksiä ja käyttäjiä edustaville tahoille on ennen 17 a §:n mukaista verkkotoimiluvan jatkamista koskevan päätöksen antamista varattava tilaisuus kolmen kuukauden kuluessa esittää lausuntonsa. Ehdotetulla muutoksella toimeenpantaisiin teledirektiivin 49 artiklan 2 kohdan b-alakohdan kuulemisaikaa koskeva säännös. Kyseistä kuulemisaikaa sovellettaisiin lain voimaantulon jälkeen myönnettäviin toimilupiin.

311 §. *Liikenne- ja viestintäviraston ja valtioneuvoston julkaisemisvelvollisuus.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi Liikenne- ja viestintävirastolle velvollisuus julkaista 51 a §:ssä tarkoitetun maantieteellisen kartoituksen tulokset sekä niiden pohjalta laadittu ennuste ennusteen mukaisten alueiden osalta. Julkaisemisvelvollisuus koskee maantieteellistä kartoitusta ja ennustetta ainoastaan niiltä osin kuin ne eivät sisällä liikesalaisuuksia. Tietojen julkaiseminen mahdollistaisi sen, että sekä investointeja suunnittelevat teleyritykset, että laajakaistayhteyden hankkimisesta kiinnostuneet asukkaat voisivat tarkastella laajakaistayhteyksien saatavuutta eri alueilla. Lisäksi pykälässä muutettaisiin lakiviittaukset vastaamaan esitettyjä käyttöoikeuden luovutusta ja yhteenliittämistä koskevien säännösten pykälämuutoksia. Muilta osin momentti vastaisi pykälän voimassaolevaa 1 momenttia. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 22 artiklan 6 kohta.

314 §. *Yritysten välisten riita-asioiden ratkaiseminen Liikenne- ja viestintävirastossa.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi lakiviittausten osalta vastaamaan lain ehdotettua pykäläjaottelua. Ehdotetun säännöksen mukaisesti Liikenne- ja viestintäviraston olisi ratkaistava teleyrityksen ja muun yrityksen 7, 7 a, 8-10 luvun taikka 304 §:n 2 momentin nojalla vireille saattama riita-asia viimeistään neljän kuukauden kuluttua asian vireille tulosta. Aiempaan tapaan riitojenratkaisun soveltamisala kattaisi niin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettuja velvollisuuksia kuin muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettuja velvollisuuksia koskevat riidat pykälän soveltamisalan mukaisesti. Pykälän soveltamisala koskisi myös jatkossa yritysten välisten riitojen ratkaisemista, eikä esimerkiksi teledirektiivin 28 artiklan soveltamisalaan kuuluvia jäsenvaltioiden radiotaajuuksien koordinaatiota koskevia asioita. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan lisäksi pykälätekstin selkeyttämiseksi ja käsitteiden yhdenmukaistamiseksi muutettavaksi siten, että sana "asia" korvataan sanalla "riita".

Pykälän 5 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, että jos riita vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, Liikenne- ja viestintäviraston on ilmoitettava riidasta Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle. Vastaavasti momentista ehdotetaan poistettavaksi säännös, jonka mukaisesti rajat ylittävää riitaa ratkaistessaan Liikenne- ja viestintävirasto voi kuulla yhteistyöelintä. Aiempi direktiivin sanamuoto oli ilmoitusvelvollisuuden osalta väljempi ja jätti jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisille harkintavaltaa yhteistyöelimelle ilmoittamisen osalta tilanteissa, joissa riita vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Muutoksella pannaan toimeen direktiivin 27 artiklan 2 kohta. Direktiivin 27 artiklan 2 kohdan mukaan ilmoitusvelvollisuuden tavoitteena on ratkaista riita johdonmukaisesti edistäen direktiivin 3 artiklassa säädettyjä tavoitteita, kuten kilpailua, sisämarkkinoiden kehittymistä, unionin kansalaisten etuja sekä erittäin suuren kapasiteetin verkkojen käyttöönottoa ja yhteenliitettävyyttä.

Pykälän 5 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan Liikenne- ja viestintäviraston on vahvistettava ratkaisunsa rajat ylittävässä riidassa yhden kuukauden kuluessa Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen lausunnon saapumisesta. Liikenne- ja viestintäviraston on otettava ratkaisussaan yhteistyöelimen antama lausunto mahdollisimman tarkasti huomioon. Muutoksella toimeenpannaan direktiivin 27 artiklan 5 kohta. Kuitenkin, teledirektiivin 27 artiklan 4 kohdan mukaisesti, jos kilpailun turvaamiseksi ja kuluttajien etujen suojaamiseksi on poikkeuksellisissa olosuhteissa toimittava kiireellisesti, Liikenne- ja viestintävirasto voi joko rajat ylittävän riidan osapuolten pyynnöstä tai omasta aloitteestaan hyväksyä oikeasuhtaiset ja tilapäiset toimenpiteet.

315 §. *Viranomaisten yleinen tiedonsaantioikeus.* Pykälän 6 momenttiin esitetään lisättäväksi Liikenne- ja viestintävirastolle valtuus antaa määräyksiä 51 a §:n mukaisia maantieteellistä kartoitusta ja ennustetta sekä teleyrityksen tekemiä ilmoituksia koskevista tiedosta. Liikenne- ja viestintävirastolle toimitettavien tietojen tulisi olla riittävän yksityiskohtaisia ja sisällettävä riittävästi tietoa palvelun laadusta ja muista muuttujista. Tietojen yksityiskohtaisuus ja alueellinen

tarkkuus määräytyisi tietojen käyttötarkoituksen mukaan. Liikenne- ja viestintävirasto voisi 51 a §:n 2 momentin mukaisesti pyytää kuitenkin ainoastaan sellaisia tietoja, jotka olisivat saatavilla ja jotka voitaisiin kohtuullisin toimin toimittaa. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi tietoja kerätessään sekä maantieteellistä kartoitusta ja ennustetta laatiessaan huomioida parhaita käytäntöjä koskevat BERECin suuntaviivat. Muilta osin momentti vastaisi voimassaolevaa 6 momenttia. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 22 artiklan 1 ja 3 kohta.

318 §. *Tietojen luovuttaminen viranomaisesta.* Säännöksen 1 momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että siihen lisätään Kansallinen audiovisuaalinen instituutti. Audiovisuaalisia sisältöpalveluja ja videonjakoalustapalveluja koskevien velvoitteiden valvonta ja erityisesti ilmoitusvelvollisuutta koskevat säännökset edellyttävät tietojen vaihtoa erityisesti Liikenne- ja viestintäviraston ja Kansallisen audiovisuaalisen instituutin välillä, minkä vuoksi säännöstä ehdotetaan tarkennettavaksi tältä osin.

Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Liikenne- ja viestintäministeriöllä ja Liikenne- ja viestintävirastolla olisi oikeus luovuttaa salassa pidettävä asiakirja sekä ilmaista salassa pidettävä tieto komission ja toisen ETA-valtion valvontaviranomaisen lisäksi myös Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle. Muutoksella pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 20 artiklan 3 kohta. Lain viranomaisen julkisuudesta 30 §:n mukaan salassa pidettävän tiedon antaminen ulkomaan viranomaiselle ja kansainväliselle toimielimelle on mahdollista vain pykälässä mainituissa erityistapauksissa, jollei asiasta säädetä erikseen. Lain 4 momentti on tällainen säännös. Yhteistyöelimen oikeudesta myös luottamuksellisten tietojen saamiseen, joita se tarvitsee tehtäviensä hoitamiseen, on säädetty ns. BEREC-asetuksen (EU 2018/1971) 40 artiklassa.

Lisäksi 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Liikenne- ja viestintävirastolla olisi oikeus luovuttaa salassa pidettävä asiakirja sekä ilmaista salassa pidettävä tieto toisen ETA-valtion valvontaviranomaiselle ja verkko- ja tietoturvadirektiivin 11 artiklassa tarkoitetulle yhteistyöryhmälle, jos se on verkko- ja tietoturvallisuuden valvonnan kannalta välttämätöntä.

Luovutusvelvollisuus koskisi tietoja, jotka virasto saisi eräiltä digitaalisen infrastruktuurin tarjoajilta 170 §:n 1 momentin 7 kohdan ja 171 §:n nojalla sekä eräiltä digitaalisen palvelun tarjoajilta 275 §:n 1 ja 2 momentin nojalla.

Verkko- ja tietoturvadirektiivin 16 artiklan 6 kohta edellyttää toimivaltaisten viranomaisten välistä tiedonvaihto-oikeutta digitaalisista palveluista ja 14 artiklan 5 kohta tiedonvaihtoa digitaalisen infrastruktuurin suhteen, joten ehdotetulla säännöksellä täydennettäisiin verkko- ja tietoturvadirektiivin täytäntöönpanoa tältä osin. Ehdotetussa säännöksessä verkko- ja tietoturvallisuuden valvomisella tarkoitettaisiin nimenomaisesti NIS-direktiivi perustuvaa valvontaa, eikä säännös mahdollistaisi muiden kuin NIS-direktiivin soveltamisalaan kuuluvien tietojen luovutuksen.

Liikenne- ja viestintäviraston olisi kiinnitettävä huomiota siihen, ettei luovuttaminen vaarantaisi toimijoiden turvallisuuteen ja liikesalaisuuksiin liittyviä etuja tai annettujen tietojen luottamuksellisuutta. Toisen ETA-valtion valvovalla viranomaisella tarkoitettaisiin tässä tapauksessa NIS-direktiivin nojalla nimettyä verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuudesta vastaavaa viranomaista.

321 §. *Hätäilmoituksia vastaanottavien viranomaisten tiedonsaantioikeus.* Pykälän 1 momentin 1 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että säännös velvoittaisi teleyrityksen mahdollistamaan myös sellaisista päätelaitteista, joissa ei ole liittymää, soitettujen hätäpuhelujen paikantamisen. Matkaviestinverkoissa on mahdollista tehdä hätäilmoitus numeroon 112 ilman liittymää

eli SIM-korttia ja hätäilmoituksen tekijän turvallisuuden sekä Hätäkeskuslaitoksen tehtävien avustamiseksi on perusteltua, että myös tällaiset SIM-kortittomien yhteydenottojen sijaintitiedot pystytään tarvittaessa tuottamaan. Muutoksella pannaan täytäntöön teledirektiivin 109 artiklan 6 kohta, jossa velvoitetaan yleisesti kaikkien hätäpuheluiden paikannukseen. Muutostarpeen arvioinnissa huomionarvoinen on myös Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisu asiassa C-417/18, jonka 24 ratkaisukohdassa direktiivin 2002/22 26 artiklan 5 kohdan tulkinnalla vahvistettu oikeusohje johtaa Suomen osalta SIM-kortittomien hätäpuheluiden paikantamista koskevaan velvoitteeseen.

Pykälän 1 momentin 2 kohtaa ehdotetaan tarkennettavan siten, että säännöksestä ilmenee hätäilmoituksen kohteena olevan henkilön käyttämän päätelaitteen tai liittymän sijaintitietojen lisäksi luovutettavat yhteystiedot yksiselitteisesti. Pykälän 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetaan sellaisia hätäilmoitustilanteita, joissa ilmoituksen hätäkeskukseen tekee muu kuin itse hädässä tai välittömässä vaarassa oleva henkilö. Ratkaisevaa tietojen saamiselle teleyritykseltä on hätäilmoitusta vastaanottaneen virkavastuulla toimivan virkamiehen arvio tilanteesta. Säännöksen tarkoittamia tilanteita voisivat olla esimerkiksi eksymiset merelle tai maastoon, jolloin ensin hätäilmoituksen tekijälle ja ilmoituksen johdosta sen vastaanottavalle viranomaiselle syntyy perusteltu käsitys siitä, että joku muu henkilö kuin ilmoituksen tekijä on ilmeisessä hädässä tai välittömässä vaarassa. Hätäkeskustoiminnasta annetussa laissa säädetään niistä tiedoista, joita voidaan kerätä ja tallettaa hätäkeskustietojärjestelmään. Erotuksena 1 momentin 1 ja 2 kohdissa on se, että 1 kohdan tilanteessa luovutettavat sijaintitiedot ja muut liittymän tiedot koskevat hätäilmoituksen tehneen henkilön liittymää tai päätelaitetta, kun taas 2 kohdassa samat tiedot koskevat hätäilmoituksen kohteena olevan muun henkilön kuin hätäilmoituksen tekijän liittymää tai päätelaitetta.

Liittymän tai päätelaitteen sijaintitiedoilla tarkoitetaan lain määritelmien mukaisesti viestintäverkosta tai päätelaitteesta saatavaa tietoa, joka ilmaisee liittymän tai päätelaitteen maantieteellisen sijainnin. Kyseessä voi siis olla teleyrityksen verkosta saatavat tiedot tai päätelaitteesta, kuten matkaviestinlaitteesta, saatavat tiedot, joita esimerkiksi ovat satelliittinavigointijärjestelmien avulla laitteesta itsestään saatavat tiedot. Sijaintitiedon välitystapoja hätäkeskukseen voivat olla esimerkiksi äänikanavat eli puhelinyhteydet, tekstiviestit tai internetprotokolliin perustuvat tiedonsiirtotavat.

Liittymän tunnisteella tarkoitetaan käytännössä tällä hetkellä liittymän puhelinnumeroa. Hätäilmoitustekniikoiden mahdollisesti tulevaisuudessa kehittyessä tunnisteella voidaan tarkoittaa myös muuta teknistä liittymän yksilöivää tietoa.

Tiedoilla liittymän tilaajasta tarkoitetaan lain määritelmien mukaisesti sen oikeushenkilön tai luonnollisen henkilön, joka on tehnyt sopimuksen viestintäpalvelun tai lisäarvopalvelun toimittamisesta, yhteystietoja. Tiedoilla liittymän käyttäjästä taas tarkoitetaan sen luonnollisen henkilön, joka palvelun tilaajana tai muuten käyttää viestintäpalvelua tai lisäarvopalvelua, yhteystietoja. Liittymän asennusosoitteella tarkoitetaan osoitteita, joihin kiinteän verkon liittymä on toimitettu.

325 §. *Liikenne- ja viestintäviraston tarkastusoikeus.* Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin kustannustenjakoa koskeva säännös, jonka mukaan riippumattomalla asiantuntijalla teetetyn turvallisuus- ja toimivuustarkastuksen kohteena oleva teleyritys vastaisi tarkastuksen kustannuksista. Velvoite tulee suoraan teledirektiivistä. Kustannustenjakoa koskeva sääntely ei koskisi satelliittipalveluteknologiaa koskevaa tarkastusta.

333 §. *Teleyrityksen seuraamusmaksu.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että mahdollisuus asettaa seuraamusmaksu ulotettaisiin myös ehdotetun 81 a §:n mukaiseen

huomattavan markkinavoiman yrityksiä koskevaan sitoumusmenetettelyyn. Muutoksella toimenpantaisiin teledirektiivin 79 artiklan 4 kohdan säännös, jonka mukaisesti kansallisella sääntelyviranomaisella tulee olla mahdollisuus määrätä yritykselle seuraamuksia direktiivin 29 artiklan mukaisesti, jos sääntelyviranomainen katsoo, että yritys ei ole noudattanut kyseisiä tekemiään sitoumuksia, jotka kansallinen sääntelyviranomainen on asettanut sitovaksi.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, joka mahdollistaa seuraamusmaksun asettamisen silloin, jos yritys tahallisesti tai törkeästä huolimattomuudesta antaa harhaanjohtavia, virheellisiä tai puutteellisia tietoja Liikenne- ja viestintävirastolle sen laatiessa ehdotetun 51 a §:n 1 momentin mukaista maantieteellistä kartoitusta tai 2 momentin mukaista ennustetta tai sen nimetessä 3 momentin mukaisia alueita. Seuraamusmaksun asettamisen edellytyksenä on lisäksi, ettei yritys kehotuksesta huolimatta kohtuullisessa, vähintään kolmen kuukauden määräajassa oikaise menettelyään. Säännöksellä toimeenpantaisiin teledirektiivin 29 artiklan 2 ja 3 kohdat.

Seuraamusmaksua ei voitaisi asettaa, jos maantieteellisiä kartoituksia koskevien harhaanjohtavien, virheellisten tai puutteellisten tietojen antaminen ei ole tahallista tai törkeän huolimatonta. Seuraamusmaksun asettamisen edellytysten tulisi olla korkealla ja rajoittua tulkinnallisesti selkeisiin tilanteisiin. Tahallisuutta ja törkeää huolimattomuutta arvioitaessa tulisi soveltaa yleistä rikosoikeudellista kriteeristöä. Teledirektiivin 29 artiklan 2 kohdan 2 kappaleen mukaisesti asetettaessa seuraamusmaksua maantieteellisiä kartoituksia koskevien harhaanjohtavien, virheellisten tai puutteellisten tietojen antamiseen liittyen on otettava huomioon muun muassa, onko yrityksen toiminta vaikuttanut haitallisesti kilpailuun. Erityisesti on otettava huomioon, onko yritys alun perin toimittamiensa tai päivittämiensä tietojen vastaisesti ottanut käyttöön, parantanut tai laajentanut verkkoa tai ollut ottamatta sitä käyttöön esittämättä objektiivista perustetta tälle suunnitelman muutokselle.

Ehdotetun säännöksen soveltamisessa tulisi kiinnittää huomiota siihen, että yritysten liiketoimintaan kuuluvat investointisuunnitelmien muutokset olisivat jatkossakin sallittuja. Käytännössä viestintäverkkojen rakentaminen ja suunnittelu voi olla varsin nopeatempoista ja vaikeasti ennakoitavaa toimintaa. Investointisuunnitelmien toteutuminen voi riippua keskeisesti esimerkiksi siitä, kuinka paljon liittymiä saadaan ennakkoon myydyksi jollekin suunnittelulle alueelle. Jos liittymiä ei mene tarpeeksi kaupaksi, voi myös verkon rakentuminen peruuntua tai supistua merkittävästi aiotusta laajuudesta. Vastaavasti jokin alue voi vastoin ennakko-odotuksia osoittautua kiinnostavaksi investointikohteeksi esimerkiksi uusien yhteisrakentamiseen liittyvien mahdollisuuksien ilmi käytyä, jolloin yrityksellä voi syntyä uusi kannuste verkon rakentamiseen tai laajentamiseen. Kaiken kaikkiaan arvioitaessa yrityksen harhaanjohtavien, virheellisten tai puutteellistietojen antamista, on tilannetta tarkasteltava yrityksen antamien tietojen antamishetken näkökulmasta. Jos vilpittömän mielen periaatteen mukaisesti yritys ei tiennyt tai sen ei pitänytkään tietää tulevasta investointisuunnitelmien muutoksesta jollakin tietyllä maantieteellisellä alueella, seuraamusmaksun määräämisestä tulisi pidättäytyä.

Säännöstä ei ehdotettaisi koskemaan viranomaisten toimintaa. Viranomaisissa tapahtuva lainmukainen menettely kuuluu viranomaisissa työskentelevien virkavelvollisuuksiin. Virkavastuu voi toteutua rikosoikeudellisena virkavastuuna, kurinpidollisena virkavastuuna sekä vahingonkorvausvastuuna. Viranomaisen toiminnasta voidaan myös tehdä hallintokantelu ylemmälle viranomaiselle. Rahamääräisen seuraamuksen vaikutus ei myöskään ole samanlainen kuin yksityisellä sektorilla viranomaisen toiminnan budjettisidonnaisuudesta johtuen. Viranomaisen on myös kaikissa tilanteissa hoidettava lakisääteiset tehtävänsä. Perustuslakivaliokunta (PeVL 14/2018 vp) on katsonut edellä kuvatut perustelut hyväksyttäviksi perusteiksi olla ulottamatta hallinnollista seuraamusmaksua viranomaisten toimintaan.

Muilta osin momentteja ei esitetä muutettavaksi.

336 §. *Kohtuuttoman sopimusehdon kieltäminen viestintäpalvelun tarjonnassa.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi ehdotetun 107 §:n 1 momenttia vastaavasti käyttämällä kuluttajista monikkomuotoa. Muutosta on perusteltu tarkemmin ehdotetun 107 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa.

339 §. *Televisio-ohjelmiston ja tilausohjelmapalvelun ohjelmiston edelleen lähettämisen keskeyttäminen.* Lain 339 §:ää ehdotetaan muutettavaksi AVMS-direktiivin 3 artiklan mahdollistamin tavoin siten, että säännös laajennettaisiin koskemaan televisio-ohjelmistojen ohella myös tilausohjelmapalveluita. Vastaavasti säännöksen nimi ehdotetaan muutettavan siten, että siitä ilmenee sen soveltuminen myös tilausohjelmapalveluihin.

Audiovisuaalista sisältöä tarjotaan yhä enenevässä määrin internetin kautta välitettävissä tilausohjelmapalveluissa. Toimijoiden tasapuoliseksi kohtelemiseksi sääntelyn laajentamista tilausohjelmapalveluihin voidaan pitää perusteltuna. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin lisäksi siten, että Suomen ulkopuolelta tulevan audiovisuaalisen sisältöpalvelun edelleen lähettämisen voisi määrätä keskeytettäväksi myös, jos ohjelmistossa toistuvasti syyllistytään rikoslain 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2-kohdassa tarkoitettuun terroristisessa tarkoituksessa tehtyyn julkiseen kehottamiseen rikokseen. Säännös vastaa AVMS-direktiivin 3 artiklan 3 kohtaa.

Säännökseen ehdotetaan lisättäväksi myös viittaus rikoslain 11 luvun 10 a §:ään. Suomen ulkopuolelta tulevan audiovisuaalisen sisältöpalvelun edelleen lähettämisen voisi siten määrätä keskeytettäväksi myös, jos ohjelmistossa ilmeisellä tavalla toistuvasti syyllistytään rikoslain 11 luvun 10 a §:ssä rangaistavaksi säädettyyn törkeään kiihottamiseen kansanryhmää vastaan. Muutoksella tarkennetaan voimassa olevaa, direktiivin jo aiemmin mahdollistamaa säännöstä, jonka perusteella lähetys voidaan keskeyttää, jos ohjelmistossa syyllistyvään rikoslain 11 luvun 10 §:ssä rangaistavaksi säädettyyn kiihottamiseen kansanryhmää vastaan.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että siitä ilmenee direktiivin 3 artiklan 2 kohdassa säädetyn menettelyn soveltuminen myös tilanteessa, jossa tilausohjelmapalvelun tarjoaja on sijoittautunut johonkin ETA-valtioon. Pykälään on lisäksi tehty kielenhuollollisia tarkennuksia.

344 §. *Muutoksenhaku hallintotuomioistuimeen,* Lain 344 § sisältää säännökset muutoksenhausta hallinto-oikeuteen. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että viittaus kumottuun hallintolainkäyttölakiin vaihdetaan informatiiviseen viittaukseenlakiin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019). Samalla aiempi listaus muutoksenhakukelpoisista päätöksiin poistettaisiin momentista, sillä viittaus lakiin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa kattaa aiemman listauksen tapaukset.

Pykälän 2 ja 3 momentti säilyisivät nykyisessä muodossa.

Pykälän 4 momentti ehdotetaan kumottavaksi yleislakina sovellettavan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 109 §:n 2 momentin kanssa päällekkäisenä säännöksenä.

345 §. *Muutoksenhaku korkeimpaan hallinto-oikeuteen.* Lain 345 § sisältää säännökset muutoksenhausta korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Pykälän aiempi 1 momentti ehdotetaan muutettavaksi, sillä laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa on lähtökohtana, että hallinto-oikeuden päätöksestä voi valittaa vain korkeimman hallinto-oikeuden luvalla. Näin ollen muutoksenhausta ei näiltä osin tarvitse säätää erikseen.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin poikkeuksista oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädettyyn menettelyyn., Momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että listaan päätöksistä, joista valitetaan korkeimpaan hallinto-oikeuteen, lisättäisiin päätökset, joilla Liikenne- ja viestintävirasto asettaa 53 a §:n perusteella ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivalle huomattavan markkinavoiman yrityksille velvollisuuksia. Muilta osin momentti vastaisi voimassaolevaa säännöstä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että 1 momentin 1-4 kohdan mukaisia valtioneuvoston ja Liikenne- ja viestintäviraston päätöksiä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

7.2 Ajoneuvolaki

25 §. *Ajoneuvon rakenne, hallintalaitteet ja varusteet.* Säännökseen lisättäisiin uusi momentti, jonka mukaan, jos uuteen saataville asetettuun henkilö- tai linja-autoon asennetaan kiinteästi autoradiovastaanotin, vastaanottimen tulee olla sellainen, että sillä voidaan vastaanottaa ja toistaa sekä digitaalisina että analogisina maanpäällisinä lähetyksinä lähetettäviä radiopalveluja. Velvoite koskisi vastaanottimia, jotka on kiinteästi asennettu autoihin, eikä säännös siten velvoita autoradion asentamiseen. Ehdotetulla 7 momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 113 artiklan 1 kohta ja direktiivin XI liitteen 3 kohta. EU-asetuksessa EU 2019/1020 on määritelty tarkemmin pykälässä tarkoitettu saataville asettaminen markkinoilla.

Digitaalisina maanpäällisinä radiolähetyksinä tarkoitettaisiin esimerkiksi DAB- tai DAB+-lähetyksiä (Digital Audio Broadcasting), joka on tällä hetkellä yleisin Euroopassa käytössä oleva tekniikka digitaalisten maanpäällisten radiolähetysten vastaanottoon. Muiden digitaalisten lähetystekniikoiden kehittyessä myös esimerkiksi LTE broadcasting (eMBMS-tekniikka) ja 5G broadcasting olisivat mahdollisia kuluttaja-käyttöön tulevia säännöksen mukaisia digitaalisia maanpäällisiä radiolähetystekniikoita. DAB-radiolähetyksiä ei ole mahdollista kuunnella Suomessa, eikä Suomessa ole suunnitelmia DAB-lähetysten käynnistämisestä.

Direktiivin johdantokappaleessa 306 todetaan, että radiovastaanottimien yhteentoimivuutta koskevat säännökset eivät estä jäsenvaltioita asettamasta velvoitteita varmistaa se, että digitaalisilla radiovastaanottimilla voidaan vastaanottaa ja toistaa maanpäällisiä analogisia radiolähetyksiä. Kansallisen liikkumavaran puitteissa on siten mahdollista säätää FM-vastaanottomahdollisuus autoradiovastaanottimen pakolliseksi ominaisuudeksi maanpäällisiä digitaalisia lähetyksiä koskevan velvoitteen rinnalle. Suomessa radiolähetykset lähetetään analogisen FM-radioverkon välityksellä. FM-radioverkkoa pidetään yleisesti luotettavana, toimintavarmana ja kuluttajille edullisena. Ohjelmistotoimiluvat FM-radioverkkoon on myönnetty seuraavaksi kymmeneksi vuodeksi ja tuleva toimilupakausi alkoi 1.1.2020. FM-radion vahva asema Suomessa puoltaa siten FM-radiovelvoitteen asettamista. Auton maahantuojat ovat arvioineet esityksen valmisteluvaiheessa, että Suomeen tuotaviin uusin autoihin asennettaisiin todennäköisesti jatkossakin FM-radiovastaanotin, koska radiokuuntelu on autossa suosittua ja FM-vastaanottimen asentamisella vastataan kuluttajien kysyntään. Koska FM-vastaanottimen asentamisesta ei kuitenkaan ole varmuutta, eikä suomalainen kuluttaja kotimaassa pysty hyödyntämään DAB-vastaanotinta, katsotaan tarkoituksenmukaiseksi asettaa radiovastaanotinta koskeva velvoite vastaanottaa ja toistaa digitaalisten maanpäällisten lähetysten lisäksi analogisia maanpäällisiä lähetyksiä. Tällä vastataan kuluttajien tarpeisiin sekä varmistetaan myös vaaratiedotteiden vastaanottomahdollisuus M-luokan ajoneuvoissa. FM-radiokuuntelun vähentyessä ja siirryttäessä digitaaliseen vastaanottoon tulee myöhemmässä vaiheessa arvioitavaksi tarve sääntelymuutoksen päivittämiselle.

7.3 Kuvaohjelmalaki

1 §. *Lain tarkoitus.* Kuvaohjelmalain soveltamisalan laajeneminen videonjakoalustapalveluihin edellyttää lain tarkoitusta koskevan säännöksen muuttamista siten, että se vastaa lain uutta sisältöä. Tässä yhteydessä pykälän muotoilua muutetaan niin, että se paremmin vastaa pykälän otsikkoa ja ilmaisee selkeämmin nimenomaan lain tarkoituksen, joka on lasten suojeleminen heidän kehitykselleen haitallisilta kuvaohjelmilta. Muutoksella ei ole tarkoitettu muuttaa lain säännösten soveltamista ja tulkintaa.

Ehdotettu muotoilu kattaisi myös lakiin lisättävät videonjakoalustapalveluita koskevat säännökset. Videonjakoalustapalveluita koskevat direktiivin 28 b artiklan säännökset sijoitettaisiin kuvaohjelmalakiin siltä osin kuin niiden tarkoituksena on lasten suojelu heidän kehitykselleen haitalliselta sisällöltä. Muilta osin direktiivin säännökset videonjakoalustapalveluista toimeenpantaisiin sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin otettavilla säännöksillä.

2 §. *Soveltamisala.* Pykälän 1 momentin vanhentunut säädösviittaus korjattaisiin koskemaan voimassa olevaa sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia. Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin vain lainsäädäntöteknisiä korjauksia.

Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin lain soveltamisalasta videonjakoalustapalvelujen osalta. Osaa lain säännöksistä sovellettaisiin sähköisen viestinnän palveluista annetun lain soveltamisalaan kuuluviin videonjakoalustapalveluihin. Videonjakoalustapalvelulla tarkoitettaisiin sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 §:n 36 a kohdan mukaan palvelua tai siitä erotettavissa olevaa osaa, jonka pääasiallisena tarkoituksena on tarjota yleisölle ohjelmia tai käyttäjien tuottamia videoita elinkeinotoiminnassa ja joista videonjakoalustapalvelun tarjoaja ei ole toimituksellisessa vastuussa. Siitä, milloin videonjakoalustan tarjoajan katsotaan olevan sijoittautunut Suomeen, säädettäisiin sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 26 a luvun 226 b §:ssä.

Momentissa lueteltaisiin erikseen videonjakoalustapalveluihin sovellettavat kuvaohjelmalain säännökset. Videonjakoalustapalveluihin eivät sovellu samanlaiset sääntelykeinot kuin kuvaohjelmien tarjoamiseen, koska videonjakoalustan tarjoaja ei ole toimituksellisessa vastuussa palvelussa tarjottavasta sisällöstä. Lakiin lisättäisiin uusi 7 a §, joka koskisi pelkästään videonjakoalustapalveluita. Lisäksi videonjakoalustapalveluihin sovellettaisiin lain 8 §:ää käytännesäännöistä, 19 §:ää valvontaviranomaisesta, 20 §:ää yleisöpalautteesta, uutta 23 a §:ää videonjakoalustan tarjoajan tiedonantovelvollisuudesta, 25 §:ää huomautuksesta ja uhkasakosta sekä 26-28 §:ää valvontamaksusta ja sen suuruudesta, määräämisestä ja perimisestä.

2 luku

Kuvaohjelman ja videonjakoalustapalvelun tarjoaminen

Luvun otsikkoa täydennettäisiin siten, että se kattaa myös videonjakoalustapalveluita koskevat säännökset.

7 a §. *Lasten suojeleminen haitallisilta kuvaohjelmilta videonjakoalustapalveluissa.* Pykälä sisältää direktiivin 28 b artiklan toimeenpanemiseksi tarpeelliset videonjakoalustapalveluita koskevat aineelliset säännökset lasten suojelemiseksi ohjelmilta, käyttäjien tuottamilta videoilta ja audiovisuaaliselta kaupalliselta viestinnältä, jotka saattaisivat haitata heidän fyysistä, henkistä, tai moraalista kehitystään. Säännöksessä edellytettäisiin videonjakoalustapalvelun tarjoajia toteuttamaan asianmukaiset toimenpiteet lasten suojelemiseksi kuvaohjelmilta, joka saattavat olla haitallisia lapsen kehitykselle. Säännöksessä käytetty kuvaohjelman käsite kattaa lain 3 §:n 1

kohdan mukaan elokuvat, televisio-ohjelmat, pelit ja muut liikkuvina kuvina teknisin keinoin katseltavaksi tarkoitettua sisällöt. Käsite on eräiltä osin direktiivin 28 b artiklan soveltamisalaa laajempi, mutta johdonmukaisuuden vuoksi on tarkoituksenmukaista käyttää tässä samaa käsitettä kuin lain muissa säännöksissä. Käsitteen laajemmalla sisällöllä ei ole käytännössä vaikutusta sääntelyn soveltamisalaan, koska soveltamisalan merkittävimmät erot koskevat digitaalisia pelejä, joita ei ole jaossa videonjakoalustapalveluissa.

Siitä, millaista kuvaohjelmaa on pidettävä lapsen kehitykselle haitallisena, säädetään lain 15 §:ssä. Lapsen kehitykselle haitallisena voidaan siten pitää sisältöä, joka väkivaltaisuutensa tai seksuaalisen sisältönsä vuoksi tai ahdistusta aiheuttamalla taikka muulla näihin rinnastettavalla tavalla on omiaan vaikuttamaan haitallisesti lapsen kehitykseen. Sisällön haitallisuutta arvioitaessa on otettava huomioon, millaisessa yhteydessä ja miten tapahtumat kuvataan.

Säännöksessä ei tarkemmin määriteltäisi, mitä konkreettisia keinoja videonjakoalustan tarjoajan tulisi käyttää lasten suojelemiseksi haitalliselta sisällöltä. Käytettäviä keinoja voisivat tilanteesta riippuen olla esimerkiksi palvelun käyttöehtoihin sisällytettävät määräykset, toiminnot, joiden avulla palvelun käyttäjät voivat ilmoittaa palvelun tarjoajalle lapsen kehitykselle haitallisena pitämästään sisällöstä ja järjestelmät tällaisten ilmoitusten käsittelemiseksi ja huomioon ottamiseksi, käyttäjien iäntarkistusjärjestelmät sekä loppukäyttäjän hallittavissa olevat sisällönsuodatusjärjestelmät.

Toimenpiteiden asianmukaisuutta arvioitaessa noudatettaisiin suhteellisuusperiaatetta siten, että toimenpiteiden riittävyyttä arvioitaisiin suhteessa sisällön luonteeseen ja siitä mahdollisesti aiheutuvaan haittaan. Huomioon otettaisiin videonjakoalustapalvelun koko ja tarjotun palvelun luonne. Videonjakoalustan tarjoajalta ei voida edellyttää sellaista sisällön ennakkotarkastusta tai alustalle lataamiseen sovellettavaa suodatusta, joka on ristiriidassa direktiivin 2000/31/EY 15 artiklan kanssa. Säännöksen tulkinnassa otettaisiin huomioon direktiivin 28 b artiklan 3 kohdassa säädetyt periaatteet. Haitallisimpiin kuvaohjelmiin, esimerkiksi perusteetonta väkivaltaa ja pornografiaa sisältävään sisältöön, tulisi soveltaa tiukimpia toimenpiteitä. Lisäksi käytettävien toimenpiteiden on luonnollisesti oltava sopusoinnussa muun lainsäädännön, muun muassa henkilötietojen suojaa koskevien säännösten kanssa.

8 §. *Käytännesäännöt.* Pykälän soveltamisalaa laajennettaisiin koskemaan myös videonjakoalustapalveluiden käytännesääntöjä. Säännöksellä pannaan osaltaan täytäntöön direktiivin 4 a artiklan ja 28 b artiklan 4 kohdan säännöksiä yhteissääntelyn edistämisestä. Nykytilanteessa videonjakoalustapalveluita koskevan lisäyksen käytännön merkitys on vähäinen, koska alan merkittäviä toimijoita ei ole sijoittautunut Suomeen.

Säännöksen sanamuotoa käytännesääntöjen tarkoituksesta ehdotetaan muutettavaksi siten, että sama sanamuoto soveltuu sekä kuvaohjelmien että videonjakoalustapalvelun tarjoajiin. Muutoksella ei ole tarkoitettu muuttaa oikeustilaa kuvaohjelmien tarjoajien käytännesääntöjen osalta. Voimassa olevan säännöksen perusteella televisioyhtiöt ovat laatineet käytännesäännöt, joissa on sovittu tarkemmin muun muassa ohjelmien esittämisaikaa koskevista rajoituksista.

20 §. *Yleisöpalaute.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi siten, että yleisöpalautetta voi antaa myös 7 a §:ssä tarkoitettujen, lasten suojelemista videonjakoalustapalveluissa koskevien toimenpiteiden asianmukaisuudesta. Kansallinen audiovisuaalinen instituutti valvoo kuvaohjelmien tarjoamista suurelta osin yleisöpalautteen perusteella ja voidaan ennakoida, että yleisöpalautteella tulee olemaan keskeinen merkitys myös videonjakoalustapalvelujen valvonnassa. Tarkoituksena on, että Kansalliselle audiovisuaaliselle instituutille annettaisiin palautetta ensisijaisesti siitä, jos videonjakoalustan tarjoaja ei ole toteuttanut asianmukaisia toimenpiteitä lasten suojelemiseksi haitalliselta sisällöltä. Sen sijaan yksittäisiä haitallisia sisältöjä koskeva

palaute tulisi ensisijaisesti antaa palvelun tarjoajalle. Pykälän 2 momenttiin ei ehdoteta muutoksia.

23 a §. *Videonjakoalustan tarjoajan tiedonantovelvollisuus.* Pykälä sisältäisi uuden säännöksen videonjakoalustan tarjoajan velvollisuudesta antaa pyydettäessä Kansalliselle audiovisuaaliselle instituutille tämän lain noudattamisen valvonnassa tarpeellisia tietoja. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin tehtävästä valvoa kuvaohjelmalain noudattamista säädetään lain 19 §:ssä.

Jotta instituutti voisi valvonnassaan arvioida, ovatko videonjakoalustan tarjoajan toimenpiteet lasten suojelemiseksi heidän kehitykselleen haitalliselta sisällöltä asianmukaisia, instituutilla tulisi olla mahdollisuus saada toiminnan harjoittajalta tietoja näistä toimenpiteistä ja muista arviointiin vaikuttavista seikoista. Velvoite koskisi vain valvonnassa tarpeellisia tietoja. Jos videonjakoalustan tarjoaja ei antaisi pyydettyjä tietoa, instituutti voisi 25 §:n nojalla kehottaa tätä täyttämään velvollisuutensa ja tarvittaessa asettaa uhkasakon kehotuksen tehosteeksi.

Videonjakoalustan tarjoaja, joka on sijoittautunut Suomeen, olisi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 4 §:n nojalla velvollinen tekemään ennen toiminnan aloittamista ilmoituksen Liikenne- ja viestintävirastolle, joka pitää ilmoituksista julkista luetteloa. Valvontatehtävässään Kansallinen audiovisuaalinen instituutti voisi hyödyntää tätä luetteloa, eikä erillinen ilmoitusvelvollisuus instituutille siten olisi tarpeen.

Kansallinen audiovisuaalinen instituutti toimii yleisen 19 §:n mukaisen valvontatehtävänsä puitteissa myös tuomioistuimen ulkopuolisena yhteistyötahona käyttäjien ja videonjakoalustan tarjoajan välisissä erimielisyyksissä, jotka koskevat videonjakoalustan tarjoajan toteuttamien toimien asianmukaisuuden arviointia kuvaohjelmalain noudattamisen kannalta.

25 §. *Huomautus ja uhkasakko.* Pykälää täydennettäisiin siten, että mahdollisuus huomautukseen ja uhkasakkoon laajenisi koskemaan myös videonjakoalustan tarjoajalle 7 a ja 23 a §:ssä säädettäviä velvollisuuksia. Kansallinen audiovisuaalinen instituutti voisi kehottaa videonjakoalustan tarjoajaa täyttämään velvollisuutensa, jos tämä ei ole toteuttanut asianmukaisia toimenpiteitä lasten suojelemiseksi heidän kehitykselleen haitalliselta sisällöltä tai pyynnöstä antanut instituutille tämän lain noudattamisen valvonnassa tarpeellisia tietoja. Instituutti voisi tarvittaessa tehostaa kehotustaan uhkasakkolaissa (1113/1990) tarkoitetulla uhkasakolla. Päätöksestä voisi tehdä oikaisuvaatimuksen ja oikaisuvaatimuksesta tehtyyn päätökseen hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen.

26 §. *Valvontamaksu.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi säännökset videonjakoalustapalveluiden valvontamaksuista. Voimassa olevan säännöksen mukaan valvontamaksun on velvollinen suorittamaan sellainen kuvaohjelman tarjoaja, jota koskee 4 §:ssä tarkoitettu ilmoitusvelvollisuus. Kun Kansallisen audiovisuaalisen instituutin valvontatehtävä laajenisi koskemaan videonjakoalustapalveluita, on perusteltua, että valvontatehtävän kustannuksia myös tältä osin katettaisiin osittain valvottavilta perittävillä maksuilla. Videonjakoalustapalveluiden osalta maksuvelvollisuus koskisi kaikkia lain soveltamisalan piiriin kuuluvia videonjakoalustapalveluita.

Valtiosääntöoikeudellisesta näkökulmasta valvontamaksu on vero, josta perustuslain 81 §:n mukaisesti on säädettävä lailla, joka sisältää säännökset verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta. Verovelvollisuudesta säädetään 26 §:ssä, veron suuruuden perusteista 27 §:ssä ja verovelvollisen oikeusturvasta 30 §:ssä.

27 §. *Valvontamaksun suuruus.* Pykälään lisättäisiin uusi 7 kohta, jossa säädetään valvontamaksun suuruudesta videonjakoalustapalveluiden osalta. Eri maksuryhmille määritellyt euromäärät

perustuvat arvioon erilaisten kuvaohjelmien tarjoajien toiminnan valvonnasta aiheutuvista kustannuksista viranomaiselle ottaen huomioon kuvaohjelmien tarjoamisen volyymi ja ohjelmien yleisön katseltavana olemisen laajuus. Arvioinnissa on otettu huomioon myös se, ettei maksu muodostu esteeksi sananvapauden käyttämiselle. Arviointi perustuu arvioon keskimääräisestä kustannuksesta tarjoajaryhmää kohden. Videonjakoalustapalveluiden voidaan katsoa olevan verrattavissa lähinnä tilausohjelmapalveluihin. Tällä perusteella videonjakoalustapalveluita koskevan maksun suuruudeksi ehdotetaan 400 euroa.

7.4 Laki vaaratiedotteesta

1 §. *Soveltamisala.* Voimassa olevan lain mukaan lakia vaaratiedotteesta sovelletaan vaaratiedotteeseen, jonka viranomainen antaa välitettäväksi radiossa ja televisiossa. Lain soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi siten, että se koskisi myös vaaratiedotteita, jotka viranomainen antaisi välitettäväksi muihin telepäätelaitteisiin.

Pykälästä esitetään teknisesti ajantasaistettavaksi voimassa oleva 2 momentti, jossa viitataan sähköisen viestinnän tietosuojalakiin (516/2004). Mainittu laki on kumottu ja kohdennetusta viranomaistiedotteesta säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 280 §:ssä. Mainittua sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 280 §:ää esitetään tämän hallituksen esityksen ensimmäisessä lakiesityksessä muutettavaksi siten, että siitä kumotaan terminologisesti vanhentuneet ja sisällöllisesti vaaratiedotelain kanssa päällekkäiset viittaukset kohdennettuun hätätiedotteeseen.

3 §. *Toimivaltaiset viranomaiset.* Voimassa olevassa laissa vaaratiedotteen antamiseen toimivaltaisista viranomaisista säädetään 5 §:ssä. Pykälän paikkaa ehdotetaan muutettavaksi lain luettavuuden parantamiseksi niin, että vaaratiedotteen antamiseen oikeutetut viranomaiset tulisivat määriteltyä jo heti vaaratiedotteen määritelmän jälkeen. Toimivaltaisten viranomaisten luetteloa ehdotetaan samalla päivitettäväksi siten, että Elintarviketurvallisuusvirasto muutetaan Ruokavirastoksi jo tapahtuneen organisaatio- ja nimenmuutoksen johdosta. Toimivaltaiseksi viranomaiseksi ehdotetaan lisättäväksi Ahvenanmaan valtionvirasto. Toimivalta olisi perusteltu esimerkiksi niihin tilanteisiin, joista säädetään Ahvenanmaan itsehallintolain 27 §:n 1 momentin 28 ja 34 kohdassa, joissa on kyse muun muassa väestönsuojelusta ja varautumisesta poikkeusoloihin.

4 §. *Vaaratiedotteen antaminen.* Vaaratiedotteen antamisesta säädetään voimassa olevan lain 3 §:ssä, joka muutettaisiin 4 §:ksi sen johdosta, että toimivaltaisista viranomaisista säädettäisiin 5 §:n sijasta vastaisuudessa 3 §:ssä. Pykälän 2 momentiksi esitetään lisättäväksi säännös, jonka mukaan toimivaltaisen viranomaisen on vaaratiedotetta antaessaan päätettävä sen maantieteellisestä kohdentamisesta joko valtakunnalliseksi tai alueelliseksi vaaran laadun ja muiden vaarasta varoittamisen kannalta oleellisten seikkojen perusteella.

Vaaratiedotteen kohdentaminen on aiempaa tärkeämpää, kun lain soveltamisalaa esitetään laajennettavaksi koskemaan myös muita telepäätelaitteita kuin radiota ja televisiota. Tällä hetkellä vaaratiedotteita voidaan kohdentaa radiolähetyksissä alueellisesti. Televisiossa annettavat vaaratiedotteet välitetään valtakunnallisesti, koska teknistä ratkaisua erilliseen alueelliseen jakeluun ei vielä ole olemassa.

5 §. *Vaaratiedotteen välittäminen väestölle.* Vaaratiedotteen välittämistä väestölle koskeva pykälä on voimassa olevassa laissa 4 §. Pykälän otsikkoa muutettaisiin siten, että sen lopusta otettaisiin pois sana tiedoksi, joka ei sinällään omaa erillistä merkitystä ja saattaa jopa aiheuttaa erilaisia mielleyhtymiä siitä, miten väestön tulisi toimia.

Pykälän 1 momentin mukaan vaaratiedote välitettäisiin väestölle radiossa ja Hätäkeskuslaitoksen tarjoamaan telepäätelaitesovellukseen. Säännökseen lisättäisiin lain soveltamisalan laajennuksen myötä muut telepäätelaitteet. Teknisesti vaaratiedotteen välittäminen tapahtuisi siten, että toimivaltainen viranomainen antaa ensin vaaratiedotteen Hätäkeskuslaitokselle, joka kirjaa sen hätäkeskustietojärjestelmään siinä tapauksessa, ettei toimivaltaisella viranomaisella ole hätäkeskusjärjestelmään suoraa pääsyä. Tämän jälkeen Hätäkeskuslaitos toimittaa vaaratiedotteen sekä Yleisradiolle, joka välittää sen jaettavaksi radioon ja televisioon, että samanaikaisesti sovellinpalvelimelle, josta muut telepäätelaitteet voivat internet-yhteyspalvelua hyödyntäen vaaratiedotteen saada.

Pykälän 2 momentti vastaisi voimassa olevan lain 4 §:n 2 momenttia muutoin, mutta säännöksestä poistettaisiin tiedoksi -sana.

Pykälän 3 momentti olisi niin ikään vastaava kuin voimassa olevan lain 4 §:n 3 momentti, mutta siitä poistettaisiin tiedoksi -sana.

Pykälän 4 momentin mukaan vaaratiedotteen sisältöä ei saisi muuttaa sitä välitettäessä. Ehdotettu säännös olisi vaaratiedotelaissa uusi ja sen tarkoitus olisi varmistaa, että toimivaltaisen viranomaisen laatimaa vaaratiedotetta ei muutettaisi esimerkiksi toimituksellisilla perusteilla välitettäessä se väestölle. Vastaava säännös sisältyy jo voimassa olevan sähköisen viestinnän palveluista annetun 279 §:n 3 momenttiin. Säännöksen sisällyttämistä vaaratiedotelakiin esitetään siksi, että se on vaaratiedottamisprosessin yleinen lähtökohta, joista pyritään säätämään nimenomaan vaaratiedotelaissa.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin niistä asiatekijöistä, joista on säädetty voimassa olevan lain 4 §:n 4 momentissa. Sääntelyä ehdotetaan lain soveltamisalan laajentamisen vuoksi muutettavaksi siten, että televisio- ja radiotoiminnan harjoittajan velvollisuuden lisäksi myös teleyrityksillä olisi vastaisuudessa velvollisuus välittää vaaratiedotteita. Säännöksessä olevat säädösviittaukset ajantasaistettaisiin.

6 §. *Väestön varoittamisessa käytettävät kielet.* Pykälän 2 momentissa muutettaisiin viittaus 3 §:stä 4 §:ksi.

7 §. *Vaaratiedottamisprosessin kulku.* Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavan ytimekkäämmäksi. Pykälän 1 momentin sanamuotoa muutettaisiin yksinkertaisemmaksi muuttamalla pykäläviittaus määritelmäksi.

Pykälän 2 momentissa tehtäisiin sanamuodollisia tarkistuksia Hätäkeskuslaitoksen tehtävään välittää vaaratiedote. Lisäyksenä olisi Hätäkeskuslaitoksen tehtävä välittää vaaratiedote sen tarjoamaan telepäätelaitesovellukseen.

Pykälän 3 momentin asetuksenantovaltuuteen tehtäisiin pykälän 2 momentista johtuvat muutokset.

8 §. *Vaaratiedotteen kääntäminen.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan muutettavaksi viittaus pykälään, jossa säädetään vaaratiedotteen antamiseen toimivaltaisista viranomaisista. Hätäkeskuslaitoksen velvollisuutta avustaa vaaratiedotteen kääntämisessä esitetään laajennettavaksi koskemaan Ahvenanmaan valtionvirastoa, joka on yksikielinen valtion virasto.

7.5 Maankäyttö- ja rakennuslaki

161 §. *Yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittaminen*. Esityksessä ehdotetaan muutettavan maankäyttö-ja rakennuslain 161 §:n 6 momenttia siten, että lisättäisiin viittaus telekaapeleiden lisäksi myös tukiasemaan ja radiomastoon, jotka myös kuuluvat lain sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 28 luvun soveltamisalaan telekaapeleiden lisäksi. Lisäksi ehdotetaan lisättäväksi viittaus myös lakiin liikennejärjestelmästä ja maanteistä (503/2005), jonka 42 a §:ssä säädetään tiettyjen kaapeleiden sijoittamisesta tiealueelle.

7.6 Kuluttajansuojalaki

2 luku

14 §. *Puhelinasioinnista perittävät kulut.* Voimassa olevan 1 momentin mukaan elinkeinonharjoittaja ei saa käyttää tekemäänsä kulutushyödykesopimusta koskevassa puhelinasioinnissa palvelua, jonka käyttämisestä kuluttajalta peritään tämän liittymäsopimuksen mukaisen hinnan ylittäviä kuluja taikka kuluja, jotka ylittävät liittymäsopimuksen mukaista hintaa vastaavan laskennallisen perushinnan. Laskennallinen perushinta on tarkoitettu sovellettavaksi tilanteissa, joissa sopimusasiakkaille tarkoitetun valtakunnallisen tilaajanumeron (entinen nimitys ”yritysnumero”) hinnoitteluperuste on muu kuin kuluttajan liittymäsopimuksen mukainen hinta.

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin viittaus laskennalliseen perushintaan. Muutos on tarpeen sen johdosta, että 1. lakiehdotuksen 65 §:ssä ehdotetun mukaisesti valtakunnallisten tilaajanumeroiden hinnoittelu ei voisi jatkossa perustua muuhun kuin kuluttajan liittymäsopimukseen.

Jatkossa asianmukaisena olisi siis pidettävä nykyiseen tapaan paitsi maksutonta puhelinpalvelua myös puhelinpalvelua, johon soittamisesta kuluttaja maksaa operaattorinsa kanssa tekemänsä sopimuksen perusteella määräytyvän hinnan. Kyseessä voisi olla myös tällaiseen hinnoitteluun perustuva valtakunnallinen tilaajanumero. Sen sijaan lisämaksullisten palvelunumeroiden käyttö sopimusasiakkaille tarkoitettuna numerona olisi jatkossakin säännöksen nojalla kiellettyä.

Voimassa olevassa 2 momentissa säädetään laskennallisesta perushinnasta ja sen laskemisesta sekä siihen liittyvästä asetuksenantovaltuudesta. Mainittu sääntely käy tarpeettomaksi 1 momenttiin ehdotettavan muutoksen johdosta, minkä vuoksi voimassa olevaan 2 momenttiin sisältyvä sääntely ehdotetaan poistettavaksi. Tämän johdosta voimassa olevaan 3 momenttiin sisältyvä sääntely siirtyy pykälän 2 momentiksi. Nykyisen 3 momentin sanamuotoa ehdotetaan kuitenkin yksinkertaistettavaksi 1 momenttiin ehdotetun muutoksen johdosta.

Voimassa olevassa 4 momentissa rahoituspalveluja ja -välineitä koskevat sopimukset on rajattu puhelinasioinnista perittäviä kuluja koskevan pykälän soveltamisalan ulkopuolelle. Poikkeus on ollut mahdollinen, koska kuluttajaoikeusdirektiiviä (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/83/EU kuluttajan oikeuksista, neuvoston direktiivin 93/13/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/44/EY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 85/577/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY kumoamisesta), jonka 21 artiklaan puhelinasioinnista perittäviä kuluja koskeva pykälä perustuu, ei sovelleta muun ohella rahoituspalveluihin ja -välineisiin. Rajausta pidettiin alun perin perusteltuna siitä syystä, että rahoituspalveluja koskevat sopimukset, kuten luotto- ja vakuutussopimukset, ovat luonteeltaan erityyppisiä kuin esimerkiksi perinteiset tavaran kauppaa koskevat sopimukset ennen kaikkea niiden pitkäkestoisuuden vuoksi. Mainittu poikkeus ehdotetaan poistettavaksi säännöksestä,

sillä poikkeuksen käytännön merkitys vähenisi joka tapauksessa olennaisesti jo valtakunnallisten tilaajanumeroiden hinnoitteluun ehdotetun muutoksen johdosta. Mainitun poikkeuksen poistamista puoltaa myös se, että kuluttajien mahdollisuudet asioida elinkeinonharjoittajan toimitiloissa, kuten pankin konttorissa, ovat heikenneet viime vuosina olennaisesti, mikä korostaa kohtuuhintaisen puhelinpalvelun merkitystä erityisesti heikommassa asemassa olevien kuluttajien kannalta.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

8.1 Numerointia koskevat Liikenne- ja viestintäviraston määräykset

Direktiivi edellyttää muutoksia Liikenne- ja viestintäviraston määräykseen yleisen puhelinverkon numeroinnista. Määräyksessä yleisen puhelinverkon numeroinnista määritellään Suomen yleisissä puhelinverkoissa käytettävät numerot ja tunnukset. Määräystä sovelletaan yleisten puhelinverkkojen ja niissä toteutettujen viestintäpalveluiden numerointiin. Määräystä tulisi muuttaa siten, että määräyksessä tullaan määrittämään myös muiden kuin maantieteellisten numeroiden alue, joka on tarkoitettu muiden kuin henkilöiden välisten viestintäpalvelujen käyttöön, eli koneiden väliseen viestintään (M2M) ja esineiden internetin (IoT) käyttöön.

Direktiivi edellyttää viranomaisia varmistamaan, että myös muiden kuin maantieteellisten numeroiden käyttöehdot sekä valvonta ovat yhtä tiukat kuin maatunnuksen sisällä olevissa numeroissa. Ehtoihin tulee myös direktiivin vaatimusten myötä lisätä erityisehtoja, jotta voidaan varmistaa niissä jäsenvaltioissa, joissa numerovaroja käytetään, sovellettavan kansallista lainsäädäntöä. Lisäksi määräyksen (32 M) perustelut ja soveltaminen dokumentissa (MPS 32 S) tullaan varmistamaan, että yleiseurooppalainen 116 000 kadonneiden lapsien vihjepuhelinnumero ja lasten auttavan puhelimen 116 111- numero toimivat kyseisissä numeroissa.

Jäsenvaltioiden on edistettävä direktiivin mukaisesti SIM-parametrien muuttamista etäyhteyttä käyttämällä, jos se on teknisesti toteutettavissa, mitä tullaan edistämään siirrettävyysmääräyksen (46 M) perustelut ja soveltaminen dokumentissa (MPS 46 J). Tällä tarkoitetaan sähköisen SIM-kortin vaihtamista langattomasti etäyhteyden avulla. Sähköinen SIM-moduli (niin sanottu eSIM) on käytössä tällä hetkellä lähinnä esineiden internetin sekä koneiden välisen kommunikaation mahdollistamissa liittymissä ja laitteissa. Edellä mainittujen lisäksi lain 103 §:n mukaista määräysvaltaa laajennetaan siirrettävyyden osalta, joka voi aiheuttaa muutoksia siirrettävyysmääräykseen.

8.2 Verkkotunnukset

Liikenne- ja viestintäviraston määräysvaltaa laajennettaisiin 167 §:n 4 momentin muutoksella, jolloin Liikenne- ja viestintävirasto saisi jatkossa antaa tarkempia määräyksiä verkkotunnuksen käyttäjän luotettavasta tunnistamisesta. Määräysvallan laajennuksen tarkoituksena on estää väärien käyttäjätietojen merkitsemistä verkkotunnusrekisteriin, jolloin verkkotunnusrekisterin tietojen luotettavuus kasvaisi.

8.3 Käyttöoikeuden luovutukseen ja yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet

Esityksen käyttöoikeuden luovuttamista ja yhteenliittämistä koskevat säännökset sisältävät yhden valtuutuksen valtioneuvostolle antaa asetuksia sekä kaksi valtuutusta Liikenne- ja viestintävirastolle antaa määräyksiä, joilla täydennetään teledirektiivin kansallista täytäntöönpanoa.

Ehdotetussa 81 c §:ssä asetettaisiin huomattavan markkinavoiman yritykselle ilmoitusvelvollisuus Liikenne- ja viestintävirastolle sen suunnitellessa verkkonsa korvaamista tai käytöstä poistamista. Pykälän 3 momentin mukaan ilmoitukseen on liitettävä riittävät tiedot korvaamista tai poistamista suunnittelevasta huomattavan markkinavoiman yrityksestä, poistettavasta tai purettavasta verkosta sekä suunnitelluista toimenpiteistä. Momentin mukaan tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä ja sen sähköisestä tekemisestä annetaan valtioneuvoston asetuksella. Pykälällä pannaan täytäntöön teledirektiivin 81 artikla. Teledirektiivi ei itsessään sisällä tarkkoja säännöksiä niistä tiedoista, joita huomattavan markkinavoiman yritysten tulee liittää ilmoitukseensa. Säännöksen johdonmukaisen ja selkeän soveltamisen vuoksi on kuitenkin tarkoituksenmukaista säätää asiasta kansallisesti. Koska kyseessä on teknisluonteinen asia, on asiasta tarkoituksenmukaisempaa säätää lain sijasta valtioneuvoston asetuksella.

Liikenne- ja viestintäviraston määräyksenantovaltuuksia ehdotetaan lisättäväksi 60 §:n 3 momenttiin sekä 315 §:n 6 momenttiin. Ehdotetun 60 §:n 3 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi antaa määräyksiä menettelyistä, joita sovelletaan käyttöoikeuden saamiseksi ja yhteenliittämiseksi. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 61 artiklan 1 kohta, jonka mukaan kansallisten sääntelyviranomaisten on annettava ohjeita ja asetettava yleisesti käytettäviksi menettelyt, joita sovelletaan käyttöoikeuden saamiseksi ja yhteenliittämiseksi, sen varmistamiseksi, että pienet ja keskisuuret yritykset ja operaattorit rajoitetulla maantieteellisellä alueella voivat hyötyä asetetuista velvollisuuksista.

Ehdotetun 315 §:n 6 momentin 5 kohdan mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä, jotka voivat koskea tietoja, jotka ovat tarpeellisia 51 a §:n 1 momentissa tarkoitetun maantieteellisen kartoituksen ja 2 momentissa tarkoitetun ennusteen laatimiseksi sekä 4 momentissa tarkoitetun tiedon keräämiseksi. Lisäyksellä pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 22 artiklan 1 kohta, jonka mukaan maantieteellisessä kartoituksessa kerättyjen tietojen on oltava paikallisesti riittävän yksityiskohtaisia ja sisällettävä riittävästi tietoa palvelun laadusta ja muuttujista. Koska kyse on Liikenne- ja viestintäviraston keräämistä tiedoista sille asetetun tehtävän hoitamiseksi, on tarkoituksenmukaista, että asiasta voidaan määrätä viraston määräyksellä.

8.4 Valtioneuvoston asetus tarkoituksenmukaisen internetyhteyden vähimmäisnopeudesta yleispalvelussa ja erityisryhmille tarjottavien palveluiden vähimmäisvaatimuksista

Yleispalvelun osalta tarkoituksenmukaisen internetyhteyden nopeudesta ja erityisryhmien tarpeista yleisten puhelinpalveluiden ja internetyhteyspalvelun osalta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella ehdotetuissa 86 §:ssä ja 87 §:ssä annetun valtuuden perusteella. Asetus täsmentäisi laissa esitettyä sääntelyä ja osaltaan toimeenpanisi teledirektiivin 84 artiklan 3 alakohtaa. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin 87 §:n mukaisen yleispalveluun käytetyn internetyhteyden vähimmäisnopeudesta sekä yhteyden sallitusta laatuvaihtelusta. Lisäksi asetuksessa säädettäisiin kuulo-, puhe ja näkövammaisten henkilöiden erityistarpeista, kuten videopuhelu- ja etätulkkauspalveluun tarvitun liittymän laadusta ja nopeudesta sekä oikeudesta saada liittymän asiakassuhteen hoitamisessa tarvittavat palvelut esteettömästi.

Esitetty valtioneuvoston asetus yhdistäisi nykyisen liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen tarkoituksenmukaisen internetyhteyden vähimmäisnopeudesta yleispalvelussa (439/2015) sekä valtioneuvoston asetuksen kuulo-, puhe- ja näkövammaisille tarjottavien yleisten puhelinpalvelujen vähimmäisvaatimuksista (1247/2014).

8.5 Valtioneuvoston asetus televisio- ja radiotoiminnasta

Tarkemmat säännökset audiovisuaalisten sisältöpalvelun tarjoajien ja videonjakoalustan tarjoajien sijoittautumisesta sisällytetään valtioneuvostoon asetukseen televisio- ja radiotoiminnasta (1245/2014). Asetuksen nimi ehdotetaan samassa yhteydessä muutettavaksi valtioneuvoston asetukseksi audiovisuaalisista palveluista. Asetuksella toimeenpannaan AVMS-direktiivin 2 artiklan 3 kohdan b alakohta ja 28 a artiklan 2-4 kohdat.

8.6 Valtioneuvoston asetus ennen viestintäpalvelusopimuksen tekemistä annettavista tiedoista

Tarkemmat säännökset tiedoista, joita teleyrityksen on annettava kuluttajalle ennen viestintäpalvelusopimuksen tekemistä, annettaisiin ehdotetussa 106 b §:n 2 momentissa olevan valtuuden nojalla valtioneuvoston asetuksella. Teleyrityksen velvollisuus antaa tietoja koskisi myös mikroyritysten, pienten yritysten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kanssa tehtäviä sopimuksia, ellei muuta sovita. Ehdotetun 106 b §:n 1 momentin mukaan teleyrityksen olisi ennen viestintäpalvelusopimuksen tekemistä kuluttajan kanssa annettava kuluttajalle kuluttajansuojalain 2 luvun 8 a §:n 1 momentissa tai 6 luvun 9 §:ssä säädetyt tiedot. Asetuksella säädettäisiin teledirektiivin VIII liitteen mukaisista tarkemmista tietovaatimuksista ja sillä pantaisiin siten täytäntöön teledirektiivin kyseinen liite.

9 Voimaantulo

Ehdotetaan, että lait tulevat voimaan pääosin teledirektiivin mukaisesti 21.12.2020. AVMS-direktiivin edellyttämät lakimuutokset sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin ja kuvaohjelmalakiin ehdotetaan kuitenkin tulemaan voimaan viimeistään 19.9.2020.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 65 §:n 1 momenttia sekä kuluttajansuojalain 2 luvun 14 §:ää sovellettaisiin kuitenkin vasta 21.12.2022 lukien.

10 Toimeenpano ja seuranta

Direktiivien seuranta

AVMS-direktiivin osalta komissio tekee viimeistään 19.12.2026 mennessä jälkiarvioinnin direktiivin soveltamisesta sekä vaikutuksista. Komissio voi tässä yhteydessä tehdä ehdotuksia direktiivin tarkistamisesta. Lisäksi komissio toimittaa Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle sekä neuvostolle kertomuksen direktiivin soveltamisesta 19.12.2022 mennessä ja tämän jälkeen kolmen vuoden välein.

AVMS-direktiivistä seuraa jäsenvaltioille tiettyjen velvoitteiden seuranta- ja raportointivelvoitteita. Esteettömyysvelvoitteiden osalta jäsenvaltioiden on direktiivin 7 artiklan 2 kohdan nojalla annettava komissiolle viimeistään 19 päivänä joulukuuta 2022 ja sen jälkeen joka kolmas vuosi kertomus toimenpiteistä esteettömyyden asteittaiseksi toteuttamiseksi. Erillisenä toimenpiteenä tullaan kartoittamaan erilaisten tukitoimenpiteiden mahdollisuutta esteettömän - erityisesti viittomakielisen - ohjelmantarjonnan lisäämiseksi

AVMS-direktiivin 13 artiklan 4 kohdan nojalla jäsenvaltioiden tulee antaa komissiolle viimeistään 19.12.2021 sekä sen jälkeen kahden vuoden välein kertomus eurooppalaisten teosten pro-

senttiosuudesta tilausohjelmapalveluissa sekä näiden teosten näkyvyyden varmistamisesta ohjelmaluetteloissa. Direktiivin 33 a artiklan mukaisesti jäsenvaltioiden on myös annettava komissiolle viimeistään 19 päivänä joulukuuta 2022 ja sen jälkeen joka kolmas vuosi kertomus medialukutaidon edistämisestä ja toimenpiteistä sen kehittämiseksi.

Teledirektiivi sisältää useita uudelleentarkastelu- ja raportointilausekkeita. Komissio tulee tarkastelemaan koko direktiivin toimimista ensimmäisen kerran 21.12.2025 mennessä. Tämän jälkeen direktiiviä seurataan viiden vuoden välein.

Erityisesti seurannassa tarkastellaan muun muassa 61 artiklan 3 kohdan mukaisen käyttöoikeussääntelyn ja 76 artiklan mukaisten yhteisinvestointien markkinavaikutuksia sekä direktiivin antamien sääntelyvaltuuksien riittävyyttä. Tavoitteena on kilpailun turvaaminen eurooppalaisilla telemarkkinoilla.

Komissio tarkastelee myös yleispalvelun laajuutta viimeistään 21.12.2025, ottaen huomioon muun muassa yhteiskunnallisen ja teknisen kehityksen. Komissio voi tällöin tehdä ehdotuksia yleispalvelun laajuuden muuttamisesta tai uudelleenmäärittelystä. Komissio voi myös julkaista kertomuksen 12-19 artikloiden eli ilmoitusvelvollisuuksien ja yleisvaltuutuksen soveltamisesta ja tehdä tarvittavia säädösehdotuksia, jos ne ovat välttämättömiä markkinoiden toimimisen kannalta.

Lisäksi BEREC tarkastelee teledirektiivin loppukäyttäjien oikeuksia koskevan III-osaston sääntelyä säännöllisesti. BEREC tarkastelee loppukäyttäjien oikeuksia koskevan sääntelyn toimimista erityisesti teknologian kehityksen ja uusien sähköisten viestintäpalveluiden osalta. BEREC tarkastelee muun muassa viestintäpalveluiden tarjoajan vaihtamisen helppoutta sekä loppukäyttäjien oikeuksia koskevan sääntelyn tuomia kustannuksia teleyrityksille. Tarkastelussa on myös hätäpalveluiden saatavuus jäsenmaissa, numeroista riippumattomien henkilöiden välisten viestintäpalveluiden käytön lisääntyessä. BEREC julkaisee ensimmäisen asiaa koskevan lausuntonsa viimeistään 21.12.2021 ja tämän jälkeen kolmen vuoden välein.

Lisäksi jäsenmaiden tulee tarkastella artiklan 114 mukaista siirtovelvoitetta 21.12.2019 mennessä ja tämän jälkeen vähintään viiden vuoden välein. Suomessa arviointi on tehty edellisen kerran vuonna 2016, joten arviointi tullaan tekemään seuraavaksi vuonna 2021.

Ehdotettujen lainmuutosten seuranta

Esitettyjen muutosten seuranta tehtäisiin samassa yhteydessä edellä esitetyn komission tarkastelun kanssa.

Ehdotetuista, teledirektiivin tuomista lakimuutoksista tehtäisiin laajempi seurantatutkimus Liikenne- ja viestintävirastossa vuosina 2024-2025, jolloin seuranta tukee Suomen osalta myös komission tulevaa koko direktiivin toiminnan seurantaa vuonna 2025. Lisäksi liikenne- ja viestintävirasto osallistuu BERECin työhön ja toimittaa sille seurantaan pyydettyjä tietoja.

Ehdotettuja käyttäjien ja tilaajien oikeuksiin liittyviä muutoksia seurattaisiin BERECin seurannan yhteydessä. Muutoinkin markkinatilannetta ja sen vaikutusta käyttäjien ja tilaajien asemaan ja kuluttajansuojaan on tarkoitus seurata Liikenne- ja viestintäviraston ja Kilpailu- ja kuluttajaviraston yhteistyönä.

Direktiivin 22 artiklan mukaiset, ehdotuksessa 51a §:ssä esitetyn Liikenne- ja viestintäviraston tekemän maantieteellisen kartoituksen tulee ensimmäisen kerran olla tehtynä 21.12.2023 mennessä.

Erityisesti seurannassa arvioidaan esitettyjen tavoitteiden toteutumista, esityksen vaikutuksia ja esitettyjen muutosten täytäntöönpanoa.

Ehdotetun 65 §:n osalta tehtäisiin vuonna 2024 seurantaselvitys siitä, ovatko muutosehdotuksen tavoitteet toteutuneet.

11 Suhde muihin esityksiin

11.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä

Hallituksen esitys ajoneuvolaiksi (nyk. 1090/2002) ja siihen liittyviksi laeiksi annetaan eduskunnalle kevään 2020 aikana.

12 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

12.1 Kansallinen liikkumavara perusoikeuksien kannalta

Usea esitetty muutos on merkityksellinen myös perusoikeuksien kannalta. Suurin osa esityksen perusoikeuksiin liittyvästä sääntelystä perustuu tele- ja AVMS-direktiiveihin, mutta joiltakin osin muutokset ovat kansallisia. Taulukossa on esitetty kansallinen liikkumavara keskeisen perusoikeuksiin vaikuttavan sääntelyn osalta.

Taulukko 2. Kansallinen liikkumavara keskeisen perusoikeuksiin vaikuttavan sääntelyn osalta

Videonjakoalustojen tarjoajien velvollisuudet (26 a –luku)	• AVMS-direktiivin videonjakoalustoja koskevat velvollisuudet saattavat merkitä perustuslailla suojattujen perusoikeuksien rajoituksia. • AVMS-direktiivin 28 b artikla ei juurikaan mahdollista kansallisen liikkumavaran käyttöä vaan asettaa varsin yksityiskohtaiset minivaatimukset videonjakoalustan tarjoajille asetettavista velvollisuuksista. Esityksessä videonjakoalustan tarjoajiin kohdistuvissa velvollisuuksissa on pyritty pitäytymään minimisääntelyssä siten, että sääntely olisi täsmällistä ja tarkkarajaista sekä oikeasuhtaista sillä tavoiteltaviin päämääriin nähden.
Tiedon saannin estoa koskeva määräys (185 §)	• Esitetty muutos on kansallinen, eikä perustu direktiiveistä tulevaan sääntelyyn.
Audiovisuaalisten sisältöpalveluiden esteettömyys (211 §)	• Perustuu AVMS-direktiivin 7 artiklaan, mutta esteettömyyden toteuttamisen keinot ovat pitkälti jäsenmaiden valittavissa.
Taajuuksien käyttö (6- 20 §)	• Toimilupasääntelyyn ehdotetut muutokset (mm. jatkamisen ja uusimisen osalta) perustuvat pääasiassa teledirektiivin 45-

	55 artiklojen sääntelyyn, jossa kansallista liikkumavaraa ei ole. • Ehdotettu 6 § vähäisen paikallisen verkkopalvelun tarjoamisesta rajatulla alueella toimivassa matkaviestinverkossa on täysin kansallista sääntelyä.
Käyttöoikeuden luovutukseen ja yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet (mm. 53-55 §)	• Esitetyt muutokset perustuvat suoraan teledirektiiviin II osan sääntelyyn. Direktiivi ei mahdollista liikkumavaran käyttöä. • Aiemman infrastruktuurin korvaaminen vastaa teledirektiivin 81 artiklaa. • Esityksessä on pitäydytty minimisääntelyssä.
Sijoittaminen (229 §)	• Esitys perustuu suoraan teledirektiivin 57 artiklaan, joka on pakottavaa sääntelyä.
Yleispalvelu (85-94 §)	• Esitetyt muutokset perustuvat suoraan teledirektiivin 84-92 artikloihin • Esityksessä kansallista liikkumavaraa on käytetty soveltamisalan laajuuden osalta, joka voidaan direktiivin mukaan laajentaa koskemaan koskemaan loppukäyttäjiä, jotka ovat mikroyrityksiä ja pk-yrityksiä sekä voittoa tavoittelemattomia yhteisöjä.

12.2 Julkisen vallan lakisidonnaisuus

Perustuslain 2 §:n 3 momentissa asetetaan julkisen vallan lakisidonnaisuus ja lainalaisuus. Sen mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia. Perustuslain 119 §:ssä säädetään valtionhallinnosta. Valtionhallinnon toimielinten yleisistä perusteista on säädettävä lailla, jos niiden tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä. Valtion alue- ja paikallishallinnon perusteista säädetään niin ikään lailla. Valtionhallinnon yksiköistä voidaan muutoin säätää asetuksella.

Koska viranomaisten toimivallasta tulee säätää laissa (esim. PeVL 72/2014 vp), ehdotetaan Liikenne- ja viestintävirastolle asetettavat uudet tehtävät toimia AVMS-direktiivin edellyttämänä keskitettynä yhteyspisteenä esteettömyyskysymyksissä sekä toimia Euroopan unionissa annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 2019/881 mukaisena kansallisena kyberturvallisuussertifioinnin viranomaisena lisättäväksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 304 §:ään uusina 13 ja 14 kohtina.

12.3 Yhdenvertaisuus ja perusoikeuksien turvaaminen

Perustuslain 6 §:ssä säädetään yhdenvertaisuudesta. Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Perustuslain 22 §:n mukaisesti julkisen vallan on myös turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

Vammaisten ihmisten yhdenvertaisuuden toteuttamisesta säädetään myös yhdenvertaisuuslain 15 §:ssä. Pykälän mukaan viranomaisten ohella myös tavaroiden tai palvelujen tarjoajan on tehtävä asianmukaiset ja kulloisessakin tilanteessa tarvittavat kohtuulliset mukautukset, jotta vammainen henkilö voi yhdenvertaisesti muiden kanssa asioida viranomaisissa sekä saada koulutusta, työtä ja yleisesti tarjolla olevia tavaroita ja palveluita samoin kuin suoriutua työtehtävistä ja edetä työuralla. Mukautusten kohtuullisuutta arvioidaan palvelun tarjoajien osalta painottaen muun muassa toimijan koon, taloudellisen aseman, toiminnan luonteen ja laajuuden sekä mukautusten arvioituja kustannuksia ja mukautuksia varten saatavissa olevaa tukea.

Euroopan ihmisoikeussopimuksen ohella (63/1999) myös YK:n yleissopimuksessa vammaisten henkilöiden oikeuksista (SopS 27/2016) on korostettu mm. yleistä yhdenvertaisuutta (5 artikla), yksityisten palveluiden esteettömyyttä (9 artikla) sekä yhdenvertaista sanan- ja mielipiteenvapautta sekä tiedonsaantia (21 artikla).

Esityksessä on useita ehdotuksia, joiden voidaan katsoa parantavan yhdenvertaisuutta ja edistävän edellä mainittujen sopimusten toteutumista. Audiovisuaalisten palveluiden ääni- ja tekstitysvelvollisuuden laajentaminen tilausohjelmapalveluihin sekä tekstityksen laatuvaatimus ja esteettömyyttä koskevat raportointivelvoitteet parantavat mediapalveluiden saavutettavuutta ja tätä kautta sananvapautta.

Viestintäpalveluiden käytön esteettömyyttä parannettaisiin velvoitteella julkaista sopimustiedot esteettömästi esteettömyysdirektiivin mukaisesti. Laajakaistan yleispalvelun osalta valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin vammaisten henkilöiden erityistarpeista yleisten puhelinpalveluiden ja laajakaistan osalta. Asetuksessa säädettäisiin muun muassa tulkkauspalvelut mahdollistavasta tasalaatuisesta yhteydestä sekä oikeudesta saada liittymän asiakassuhteen hoitamisessa tarvittavat palvelut esteettömästi. Esityksen voidaan katsoa edistävän vammaisten henkilöiden oikeuksien toteutumista.

Näiden velvoitteiden voidaan kuitenkin katsoa olevan kohtuullisia palvelun tarjoajille, sillä niissä otetaan huomioon muun muassa mukautusten kustannukset.

Vaaratiedottaminen ja hätäviestintä

Vaaratiedottamista koskevaan sääntelyyn teledirektiivin 110 artiklan johdosta esitettävät muutokset laajentavat vaaratiedotelain soveltamisalaa siten, että vaaratiedotteita jatkossa välitettäisiin lakisääteisesti myös muihin telepäätelaitteisiin kuin radioon ja televisioon. Vaaratiedotteiden välittämisen keinovalikoiman laventuminen parantaa selvästi vaaratiedotteiden saavuttavuutta varsinkin sellaisina ajankohtina, joina television ja radion avulla väestön tavoittaminen on rajoitetumpaa.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 278 § ja 321 §:ään esitettävät muutokset edistävät SIM-kortittomien hätäpuheluiden paikantamista ja 283 §:ään esitettävien selkeyttävien muutosten tavoitteena on osaltaan parantaa viestintäverkon kriittisten järjestelmien palautettavuutta Suomeen tiettyä valmiuslaissa tarkoitettua poikkeusolojen toimivaltuutta käytettäessä. Kokonaisuutena näiden esitysten voidaan arvioida edistävän Suomen valmiuksia palvella väestöä myös normaaliolojen häiriötilanteissa tai jopa poikkeusoloissa. Ottaen huomioon viestintäpalvelujen keskeinen merkitys yhteiskunnalle sekä suoraan että välillisesti muiden palveluiden mahdollistajana, on arvioitavissa, että mainitut muutosehdotukset edistäisivät osaltaan perustuslain 22 § ja 23 §:ssä säädettyjen tavoitteiden toteutumista.

Vaaratiedottamisen osalta olennainen kansallinen lähtökohta teledirektiivin vaatimusten saattamisessa osaksi lainsäädäntöämme on se, että samalla ei toteuteta heikennyksiä perinteisiin vaaratiedottamisen tapoihin, vaan teledirektiivin edellyttämistä uusista väestön varoittamisen keinoista säädetään kansallista vaaratiedotusjärjestelmää täydentävästi, ei korvaavasti. Tästä lähtökohdasta vaaratiedottamisen yleisen väestöpeiton eli tavoittavuuden parantumisen on pikemminkin syytä arvioida parantavan perustuslain 6 §:ssä turvattua ihmisten yhdenvertaisuutta yhteiskunnallisesti erittäin kriittisten tiedotteiden vastaanottajina kuin heikentävän sitä. Saatavilla olevien selvitysten perusteella sovellusperusteisen ratkaisun älypuhelinedellytys ei Suomen kehittyneen telemarkkinan ja korkean älypuhelinpenetraation vuoksi enää näyttäydy yhdenvertaisuuskysymyksenä, kunhan perinteisempää tekniikkaa edustavat vaaratiedottamisen keinot säilytetään ja ylläpidetään.

Sama nykyisen keinovalikoiman ylläpitämisen edellytys varmistaa osaltaan sen, että vaaratiedottamisjärjestelmä täyttää sille välttämättömän esteettömyyden edellytykset. Teknologianeutraalia yhdenvertaisuutta edistävät osaltaan sähköisen viestinnän palvelulain 278 § ja 321 §:ään esitettävät muutokset, jotka edellyttäisivät jatkossa sim-kortittomien hätäpuheluiden paikannettavuutta; paikannettavan hätäpuhelun voisi soittaa mistä tahansa matkapuhelimesta, jossa on toimiva virtalähde.

12.4 Viestinnän luottamuksellisuus ja henkilötietojen suoja

Perustuslain 10 §:ssä säädetään että, jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu. Pykälän 2 momentin mukaisesti kirjeen, puhelun ja muun luottamuksellisen viestin salaisuus on loukkaamaton.

Tiedon saannin estoa koskeva määräys

Ehdotettu 185 §:n muutos on merkityksellinen perustuslain 10 §:ssä turvatun yksityiselämän suojaan ja luottamuksellisen viestin salaisuuden suojan kannalta. Ehdotettu sääntely kohdistuisi teleyrityksiin, joiden ydintehtävänä on luottamuksellisen viestinnän välittäminen. Tästä syystä sääntelyssä edellytettäisiin, että teleyritykselle kohdistettu määräys tulisi panna teknisesti täytäntöön niin, ettei verkon käyttäjien luottamuksellisen viestin salaisuuden suoja vaarannu. Näin ollen ehdotetun sääntelyn ei voida katsoa rajoittavan perustuslain 10 §:ssä turvattuja perusoikeuksia.

Vaaratiedottaminen ja hätäviestintä

Perustuslain 10 §:n turvaaman yksityisyyden suojaan liittyvän henkilötietojen suojan osalta nyt esitettävä mobiilin vaaratiedottamisen sovelluspohjainen toteutusmalli edellyttää selvästi rajatumpaa henkilötietojen keräämisen ja säilyttämisen infrastruktuuria kuin teledirektiivin 110 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut tekstiviesti- tai yleissolulähetykseen perustuvat toteutusmallit. Niidenkin toteutus olisi todennäköisesti kansainvälisen vertailun perusteella voitu perustella perusoikeuksien punninnalla, mutta nyt esitettävä sovellusperusteinen ratkaisu on tässä lähtökohtaisesti perusoikeutta vähemmän rajoittava.

Lisäksi esitys sisältää jonkin verran sääntelyä, jolla on liityntää henkilötietojen käsittelyyn (mm. verkkotunnukset). Mainittu sääntely ei kuitenkaan ole perusoikeuksien näkökulmasta siinä määrin merkityksellistä, että sillä olisi vaikutusta säätämisjärjestyksen arviointiin.

12.5 Sananvapaus ja julkisuus

Perustuslain 12 §:n mukaan jokaisella on sananvapaus. Sananvapauteen sisältyy oikeus ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä. Tarkempia säännöksiä sananvapauden käyttämisestä annetaan lailla. Sananvapaus ymmärretään perustuslaissa laajasti ja välineneutraalina (HE 309/1993 vp, s. 56-57). Sananvapauden rajoitusten sallittavuutta on arvioitava perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten (PeVM 25/1994 vp) valossa.

Taajuuksien käyttö ja verkkotoimiluvat

Perustuslakivaliokunta on toistuvasti katsonut, että taajuuksien niukkuus on sellainen tekninen rajoitusperuste, jonka huomioon ottamiseksi lupajärjestelmän ylläpitäminen on hyväksyttävää sananvapauden näkökulmasta (PeVL 40/2017 vp, PeVL 18/2104 vp, PeVL 3/2010 vp, PeVL 61/2002 vp, PeVL 8/2002 vp, PeVL 19/1998 vp). Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että lupajärjestelmän avulla tulee turvata käytettävissä olevien radiotaajuuksien tasapuolinen jako ja luodaan edellytykset sananvapauden toteuttamiselle. Perustuslakivaliokunta on toisaalta lupajärjestelmän hyväksyessään huomioinut myös taajuuksien niukkuuden. Toimilupasääntelyn perusteena on edelleen taajuuksien niukkuus. Sananvapauden rajoittamiselle on siten hyväksyttävä peruste.

Esityksen mukaan valtioneuvosto käsittelisi radiolupahakemuksen Liikenne- ja viestintäviraston sijasta sellaisissa tilanteissa, joissa on syytä epäillä luvan myöntämisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta. Valtioneuvosto voisi ehdotuksen mukaan jättää myöntämättä radioluvan tilanteissa, joissa on syytä epäillä toimiluvan myöntämisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta.

Ehdotetun 40 §:n 3 momentin mukaan valtioneuvosto myöntäisi radioluvan, jos radioluvan myöntämisellä voisi olla huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen tai ilmeisesti kansalliseen turvallisuuteen. Ehdotetun 41 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan radiolupa voitaisiin jättää myöntämättä tilanteessa, jossa on syytä epäillä radioluvan myöntämisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta.

Kansallisen turvallisuuden vaarantumisella tarkoitettaisiin esimerkiksi ihmisten henkeä tai terveyttä taikka yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja uhkaavaa toimintaa, vieraan valtion toimintaa, joka voi aiheuttaa vahinkoa Suomen kansainvälisille suhteille, taloudellisille tai muille tärkeille eduille taikka ulkomaalaista tiedustelutoimintaa. Kansallista turvallisuutta uhkaavalla toiminnalla tarkoitettaisiin lähtökohtaisesti toimintaa, joka ei ensisijaisesti kohdistu kehenkään yksilönä vaan yleisemmin yhteiskuntaan ja sen ihmisyhteisöön. Kansallisen turvallisuuden vaarantumiseen liittyvät tilanteet ovat erittäin harvinaisia.

Viestintäverkkojen ja viestintäpalveluiden luotettavuus ja turvallisuus ovat ehdottomia edellytyksiä yhteiskunnan elintärkeille toiminnoille. Viestintäverkot muodostavat nykyisin niin sanotun kriittisen infrastruktuurin, jonka varassa toimivat useimmat yhteiskunnan, kansalaisten, yritysten ja yhteisöjen kannalta välttämättömät palvelut. Näiden palveluiden on toimittava luotettavasti sekä normaalioloissa, normaaliolojen häiriötilanteissa, että poikkeusoloissa.

Taajuudet itsessään ovat kiistatta kaikkein kriittisintä infrastruktuuria viestintämarkkinoilla, koska lähes kaikki viestintäpalveluiden tarjonta edellyttää taajuuksia. Muun muassa verkkotoimiluvan myöntämiseen, siirtämiseen ja taajuuksien vuokraamiseen liittyen voimassaolevassa laissa on jo säännöksiä, joissa valtioneuvoston myönteinen hallintopäätös edellyttää, ettei asia

vaaranna ilmeisesti kansallista turvallisuutta. Säännösten tarkoituksena on ollut vastata turvallisuusympäristön muutoksiin myös viestintäverkkojen osalta. Myös muu kuin toimiluvanvaraiseen tele- ja digitaaliseen joukkoviestintään liittyvä radioviestintä voi olla tällaista merkittävää viestintää, johon voi liittyä kansallisen turvallisuuden vaarantumisen riski.

Edellä mainituista syistä on välttämätöntä, että myös radiolupien myöntämistä harkittaessa voidaan huomioida kansalliseen turvallisuuteen liittyvät seikat. Lupaviranomaisen harkintavalta asiassa on esityksessä sidottu tilanteisiin, joissa viranomaisella on erityisen painavia perusteita epäillä luvan myöntämisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta. Kyseessä voisi olla esimerkiksi yritys, jonka Suomen turvallisuusetujen vahingoittamistarkoituksesta on vahva epäilys. Käytännössä valtioneuvoston päätöksenteko asiassa voisi perustua esimerkiksi suojelupoliisin hakijasta antamaan lausuntoon. Tilanteet, joissa radioluvan myöntäminen sitä hakeneelle taholle voisi vaarantaa kansallista turvallisuutta, ovat kuitenkin erittäin harvinaisia.

Ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamisesta annetun yleissopimuksen (Ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehty yleissopimus ja sen yhdestoista pöytäkirja SopS 18/1990 ja 85/1998, jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus) 10 artiklan 2 kohdan mukaan sananvapautta voidaan rajoittaa, jos se on välttämätöntä kansallisen turvallisuuden vuoksi.

Sananvapauden rajoitukset perustuvat lakiin ja niille on Euroopan ihmisoikeussopimuksessa tarkoitettu hyväksyttävä peruste. Sääntely on tarkkarajaista ja täsmällistä. Tämän vuoksi ehdotettu sääntely ei ole sananvapauden kannalta ongelmallinen.

Tiedon saannin estoa koskeva määräys

Ehdotettu 185 §:n muutos on merkityksellinen perustuslain 12§:ssä turvatun sananvapauden kannalta. Perustuslakivaliokunta on arvioinut nykyisen 185 §:n sisältämän sääntelyn perustuslainmukaisuutta lausunnossaan PeVL 60/2001 vp. Perustuslakivaliokunta on myös käsitellyt tekijänoikeuslaissa olevaa vastaavantyyppistä estomääräystä lausunnossaan PeVL 15/2006 vp. Lisäksi perustuslakivaliokunta on viime aikaisessa tulkintakäytännössään arvioinut sananvapauden suhdetta internetissä tapahtuvan terroristisen sisällön levittämisen estämiseen (PeVL 43/2018 vp ja PeVL 4/2019 vp) sekä Ruokaviraston toimivaltuuteen määrätä internetsivusto suljettavaksi (PeVL 6/2019 vp).

Terroristisen sisällön osalta valiokunta on korostanut muun muassa sääntelyn täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden merkitystä, sekä sitä, että sääntelyssä huolehditaan poistamismääräyksen kohteena olevien tahojen oikeusturvasta (PeVL 43/2018). Tekijänoikeuslakia koskevassa arvioinnissa valiokunta on kiinnittänyt huomiota muun muassa kohtuullisuusarvioinnin merkittävyyteen. Ruokaviraston toimivaltuuksia koskevassa tarkastelussa valiokunta on korostanut erityisesti sitä, että koko internetsivuston sulkeminen tulisi olla viimesijainen keino ja sulkemisen perusteet tulisi sitoa sivustolla olevien tietojen ilmeiseen lainvastaisuuteen. Sananvapauden rajoittamista verkkosisällön estämisessä on käsitelty myös oikeuskäytännössä (KHO:2013:136).

Nykyinen 185 §:n sääntely on annettu perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella. Nyt pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että siinä säädettäisiin käräjäoikeudelle mahdollisuus antaa tiedon saannin estoa koskeva määräys tietoa välittävälle teleyritykselle, jos 1 momentin mukaista tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajaa ei pystytä tunnistamaan tai jos se on sijoittautunut Suomen lainkäyttövallan ulkopuolelle. Tätä teleyritykseen kohdistuvaa pääsyn estoa koskevaa määräystä voidaan pitää nykyistä 185 §:n sääntelyä pidemmälle menevänä puuttumisena sananvapauteen. Tämä johtuu siitä, että teleyritys ei pysty poistamaan internetsivuilta yksittäistä tietosisältöä, vaan sen on määräyksen toimeenpanemiseksi estettävä pääsy koko rikollista aineis-

toa sisältävälle sivustolle. Tästä syystä ehdotettu sääntely sisältää useita nykysääntelyä tiukempia rajauksia, joilla on pyritty varmistamaan sananvapauteen kohdistuvan rajoituksen sallittavuus.

Rajoituksen täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden näkökulmasta on keskeistä, että määräyksen teleyritykselle antaisi käräjäoikeus syyttäjän tai tutkinnanjohtajan hakemuksesta. Toisin kuin pykälän 1 momentin tilanteessa määräystä ei voisi hakea se, jonka oikeutta asia koskee, vaan määräyksen hakijana olisi aina virkavastuulla toimiva viranomainen. Ehdotettu sääntely olisi sidottu tekoihin, joissa estomääräyksen kohteena oleva tieto on ilmeisesti sellainen, että sen pitäminen yleisön saatavilla tai sen välittäminen on rikos. Lisäksi säännöksen soveltaminen olisi sidottu tietyn vakavuusasteen ylittävään rikollisuuteen, eli tekoihin, joista ankarin säädetty rangaistus olisi vähintään kaksi vuotta vankeutta. Tämä on merkityksellistä myös ehdotetun sääntelyn ja perusoikeusrajoituksen oikeasuhtaisuuden arvioinnissa. Säännös ei koskisi kaikkia ehdotetun rangaistusmaksimin ylittäviä rikoksia, vaan soveltamisen edellytyksenä olisi, että estomääräyksen kohteena olevan tiedon pitäminen yleisön saatavilla täyttäisi rikoksen tunnusmerkistön.

Rajoituksen oikeasuhtaisuuden arvioinnissa tulee huomioida, että pääsyn estoa koskevan määräyksen voisi kohdistaa teleyritykseen vain toissijaisesti silloin, kun tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajaa ei pystyttäisi tunnistamaan tai jos se olisi sijoittautunut Suomen lainkäyttövallan ulkopuolelle. Tämä korostaisi keinon viimesijaisuutta. Määräyksen kohdistaminen teleyritykseen edellyttäisi määräystä hakevilta tahoilta tosiasiallista näyttöä siitä, että määräystä ei ole kyetty kohdistamaan tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajaan.

Lisäksi määräys voitaisiin antaa vain, jos tiedon saannin estoa koskevien hyötyjen voitaisiin katsoa olevan merkittävästi suuremmat kuin verkon käyttäjien sananvapauteen ja muihin perusoikeuksiin kohdistuvat rajoitukset, eikä määräystä voitaisi pitää teleyrityksen kannalta kohtuuttomana. Tämä tarkoittaisi sitä, että muiden kriteerien täyttyessä käräjäoikeuden olisi vielä kokonaisuutena arvioitava määräyksen suhdetta sananvapauden ja muiden perusoikeuksien toteutumiseen sekä teleyritykselle koituviin vaikutuksiin. Arvioinnissa tulisi ehdotetun säännöksen mukaan huomioida ainakin käsillä olevan rikoksen vakavuus sekä rikollisen aineiston suhde muihin määrättävän eston yhteydessä mahdollisesti estyviin sisältöihin tai palveluihin.

Rajoituksen hyväksyttävyyden kannalta on olennaista, että teleyritykselle annettavan estomääräyksen avulla pyrittäisiin estämään sisällöltään lainvastaisen tiedon levittäminen tai välittäminen. Rikoksen estämistavoite muodostaa hyväksyttävän rajoitusperusteen (PeVL 60/2001 vp). Ehdotetun sääntelyn avulla olisi mahdollista puuttua nykyistä tehokkaammin esimerkiksi internetissä tapahtuvan lasten seksuaalista hyväksikäyttöä sisältävän materiaalin levittämiseen sekä muuhun vakavaan rikollisuuteen.

Nykyistä 185 §:ää koskevat oikeusturvatakeet laajenisivat koskemaan myös teleyrityksiä. Tämä tarkoittaisi, että teleyrityksellä olisi asiassa käytössään samat muutoksenhakukeinot kuin tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajalla on nykyisen sääntelyn mukaan. Lisäksi tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajista poiketen, teleyritykselle olisi aina varattava tilaisuus tulla kuulluksi hakemusta käsiteltäessä. Myös palvelun tarjoajaa ja sisällön tuottajaa olisi kuultava, paitsi jos kuulemista ei voitaisi toimittaa niin nopeasti kuin asian kiireellisyys välttämättä vaatii.

Audiovisuaalisten palveluiden sääntely

Esteettömyysvelvollisuudet

Esityksessä ehdotetaan ohjelmistojen ääni- ja tekstitysvelvollisuuksien laajentamista tilausohjelmapalveluissa esitettäviin ohjelmistoihin. Ääni- ja tekstityspalvelu tulisi liittää Yleisradio Oy:n julkisen palvelun televisio-ohjelmistoihin ja tilausohjelmapalvelussa saatavilla oleviin ohjelmistoihin. Ääni- ja tekstityspalvelu tulisi liittää myös valtakunnallisen ohjelmistotoimiluvan nojalla lähetettäviin useita eri yleisöryhmiä palveleviin televisio-ohjelmistoihin ja niiden tilausohjelmapalveluohjelmistoihin sekä yleisen edun televisio-ohjelmistoihin ja niiden tilausohjelmapalveluohjelmistoihin. Ääni- ja tekstitysvelvollisuuden piiriin kuuluville audiovisuaalisten sisältöpalveluiden tarjoajille asetettaisiin lisäksi tekstityksen laatuun liittyvä velvollisuus.

Ääni- ja tekstitysvelvollisuudet liittyvät näkö- ja kuulorajoitteisten sekä vanhempien ikäryhmien perustuslain 12 §:ssä turvatun oikeuden ottaa vastaan viestejä turvaamiseen ja edistämiseen. Velvollisuus on merkityksellinen myös perustuslaissa turvattujen omaisuudensuojan (15 §) ja elinkeinovapauden (18 §) sekä kielellisten oikeuksien (17 §) kannalta.

Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien toteutuminen. Ottaen huomioon, että televisio-ohjelmistoja katsotaan yhä enenevässä määrin internetissä välitettävien tilausohjelmapalveluiden välityksellä ja useilla eri laitteilla, on velvoitteen laajentaminen ehdotetuin tavoin tilausohjelmapalvelussa tarjottaviin ohjelmistoihin perusteltua näkö- ja kuulorajoitteisten perustuslain 12 §:ssä turvatun viestin vastaanottamisen oikeuden ja 17 §:ssä turvatun oikeuden omaan kieleen turvaamiseksi. Velvollisuus on perusteltua myös kansalaisten yhdenvertaisen kohtelun toteutumiseksi.

Perustuslakivaliokunta katsoi lausunnossaan PeVL 27/2010 vp, että tekstitysvelvollisuuden asettamisen tarkoituksena on parantaa näkö- ja kuulovammaisten henkilöiden mahdollisuuksia päästä osallisiksi televisiolähetyksistä. Velvoitteen katsotaan edistävän näkö- ja kuulovammaisten henkilöiden osalta perustuslain 12 §:n 1 momentissa säädettyä oikeutta vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä samoin kuin perustuslain 17 §:n 3 momentissa säädettyä velvoitetta turvata viittomakieltä käyttävien sekä vammaisuuden vuoksi tulkitsemis- ja käännösapua tarvitsevien oikeudet lailla. Sääntelyllä toteutetaan Suomen allekirjoittaman YK:n vammaisten oikeuksien ja ihmisarvon suojaamista koskevan yleissopimuksen 30 artiklan 1 kohdan b alakohdan määräystä, jonka mukaan sopimusvaltioiden on taattava vammaisille mahdollisuus päästä osallisiksi muun muassa televisio-ohjelmista ja elokuvista yhdenvertaisesti muiden väestöryhmien kanssa. Perustuslakivaliokunnan mukaan ehdotus on kaiken kaikkiaan omiaan turvaamaan perustuslain 22 §:n mukaisesti perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutumista ja sääntelylle on siten epäilemättä olemassa perusoikeusjärjestelmän kannalta erityisen painavia perusteita.

Ehdotettu ääni- ja tekstitysvelvollisuus rajoittuisi tilausohjelmapalveluissa ainoastaan niihin ohjelmistoihin, joihin jo sovelletaan ääni-ja tekstitysvelvollisuutta televisiossa esitettäessä. Ääni- ja tekstitysvelvollisuuden määrä on lisäksi rajattu 30 prosenttiin kyseisistä tilausohjelmapalveluissa esitettävistä ohjelmista. Ääni- ja tekstitysvelvollisuudesta aiheutuvat kustannukset eivät voimassa olevan lain mukaan saa ylittää yhtä prosenttia kaupallisen televisiotoiminnan harjoittajan edellisen tilikauden liikevaihdosta. Säännös turvaa televisiotoiminnan harjoittajien asemaa ja estää ääni- ja tekstityspalvelusta aiheutuvien kustannusten nousemisen kohtuuttomiksi. Viime kädessä ehdotettu prosentin enimmäismäärä käytännössä rajaa velvollisuuden ulottuvuuden. Perustuslakivaliokunta piti edellä mainitussa lausunnossaan (PeVL 27/2010 vp) oikeasuhtaisuusvaatimuksen näkökulmasta olennaisena, että velvollisuudesta seuraavat kustannukset muun kuin julkisen palvelun yhteydessä eivät saa ylittää yhtä prosenttia televisiotoiminnan harjoittajan edellisen tilikauden liikevaihdosta. Tällaista kustannuskattoa voidaan pitää toiminnanharjoittajan kannalta kohtuullisena.

Ääni- ja tekstitysvelvollisuuteen ehdotettujen muutosten voidaan arvioida täyttävän perusoikeuksien yleiset rajoitusedellytykset, sillä rajoituksista säädettäisiin lailla, rajoitukset ovat hyväksyttäviä, täsmällisiä ja tarkkarajaisia. Rajoitukset ovat myös oikeassa suhteessa tavoiteltuihin päämääriin nähden. Säännöksen ei katsota olevan ongelmallinen perustuslain kannalta.

Alaikäisten ja yleisön suojeleminen videonjakoalustapalveluissa

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 226 c §

AVMS-direktiivi edellyttää uudenlaista sääntelyä alaikäisten ja yleisön suojelemiseksi haitallisilta sisällöiltä videonjakoalustapalveluissa. Säännökset ehdotetaan sisällytettäväksi sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin ja kuvaohjelmalakiin. Kuvaohjelmalakiin säännökset tullaan sisällyttämään siltä osin kuin kyse on alaikäisten suojelemisesta heidän kehitykselleen haitallisilta sisällöiltä.

Sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin ehdotettu 226 c § sisältäisi säännökset videonjakoalustan tarjoajaan sovellettavista velvollisuuksista. Säännöksellä saatetaan voimaan AVMS-direktiivin 28 b artikla, joka sisältää vähimmäisvaatimukset videonjakoalustan tarjoajalle asetettavista velvollisuuksista. Artiklan 1 kohdan b-c alakohtien nojalla jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden lainkäyttövaltaan kuuluvat videonjakoalustan tarjoajat toteuttavat asianmukaiset toimenpiteet suojellakseen yleisöä ohjelmilta, käyttäjien tuottamilta videoilta ja audiovisuaaliselta kaupalliselta viestinnältä, jotka sisältävät yllyttämistä väkivaltaan tai vihaan, joka kohdistuu tiettyyn ihmisryhmään tai ryhmän jäseneen. Jäsenvaltioiden on lisäksi varmistettava, että yleisöä suojellaan lainvastaisilta sisällöiltä kuten terrorismiin yllyttämiseltä ja lapsipornografialta. Direktiivin 28 b artiklan 3 kohta sisältää 10-kohtaisen luettelon, jossa on esimerkinomaisesti lueteltu ne toimenpiteet, jotka videonjakoalustapalvelun tarjoaja voidaan velvoittaa toteuttamaan. Direktiivin 28 b artiklan 6 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat asettaa direktiiviä tiukempia velvollisuuksia.

Ehdotetun 226 c §:n 1 momentin mukaan videonjakoalustalla olisi oltava käyttöehdot. Videonjakoalustan tarjoajan olisi sisällytettävä käyttöehtoihin määräykset, joissa kielletään sellaisten ohjelmien, käyttäjien tuottamien videoiden ja audiovisuaalisen kaupallisen viestinnän lataaminen videonjakoalustapalveluun, jotka sisältävät rikoslaissa rangaistavaksi säädettyä terrorismiin yllyttämistä, kiihottamista kansanryhmää vastaan, väkivaltakuvausta tai lapsipornografiaa. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin toimenpiteistä, jotka videonjakoalustan tarjoajan olisi lisäksi toteutettava. Käyttöehtoihin sisällytettävät määräykset sekä 2 momentin mukaiset muut toimenpiteet perustuvat direktiivin 28 b artiklan 3 kohtaan. Pykälän 2 momentin mukaan videonjakoalustapalvelussa tulisi olla käytössä mekanismeja, joilla videonjakoalustapalvelun käyttäjät voivat ilmiantaa tai ilmoittaa lain vastaisista sisällöistä. Videonjakoalustapalvelussa tulisi lisäksi olla käytössä myös järjestelmiä, joiden avulla videonjakoalustapalvelun käyttäjille selvitetään, miten ilmiannot tai ilmoitukset on otettu huomioon. Videonjakoalustan tarjoaja voisi esimerkiksi poistaa laittoman sisällön tai ilmoittaa siitä poliisille. Käytännössä jo nykyisin alustat poistavat omien käyttöehtojensa vastaista sisältöä. Videonjakoalustan tarjoajan mahdollisesti toteuttamat sisällön poistotoimenpiteet eivät tarkoita sitä, että sisältö olisi lopullisesti poistettu internetistä.

Videonjakoalustan tarjoajan pykälän 2 momentin mukaisesti toteuttamien toimenpiteiden tulisi direktiivin 28 b artiklan edellyttämin tavoin olla oikeassa suhteessa kyseessä olevan sisällön luonteeseen ja siitä mahdollisesti aiheutuvaan haittaan nähden ottaen huomioon muun muassa videonjakoalustapalvelun koko ja tarjotun palvelun luonne. Toimenpiteet eivät saisi johtaa sisällön ennakkotarkastukseen tai alustalle lataamiseen sovellettavaan suodatukseen. Ehdotettu

velvollisuus ei tarkoita yleistä valvontavelvollisuutta, joka olisi vastoin sähkökauppadirektiivin 15 artiklaa.

Ehdotettu 226 c § on merkityksellinen perustuslain 12 §:ssä turvatun sananvapauden kannalta. Valmistelun yhteydessä on tiedostettu myös kysymys säännöksen suhteesta perustuslain 124 §:ään julkisen hallintotehtävän siirtämisestä muulle kuin viranomaiselle. Ehdotettu säännös ja sen taustalla oleva AVMS-direktiivin 28 b artikla asettavat videonjakoalustoille tiettyjä lainvastaisen sisällön torjuntaan liittyviä velvollisuuksia. Julkinen hallintotehtävä voidaan 124 §:n mukaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi. Arvioinnissa on otettava huomioon, että säännöksessä on kysymys AVMS-direktiivin sellaisten velvollisuuksien täytäntöönpanosta, jotka eivät juurikaan mahdollista kansallisen liikkumavaran käyttöä vaan asettavat vähimmäisvaatimukset videonjakoalustan tarjoajalle asetettavista velvollisuuksista. Ehdotetun 226 c §:n tarkoittamia tehtäviä ei myöskään välttämättä voida pitää sellaisina julkisina tehtävänä, mitä 124 §:llä tarkoitetaan.

Perustuslakivaliokunta on linjannut, ettei esim. rikoslaissa rangaistavaksi säädetty kiihottaminen kansanryhmää vastaan nauti sen paremmin perustuslain turvaaman sananvapauden kuin esimerkiksi yhdistymis- ja kokoontumisvapauden suojaa (PeVL 40/2017 vp, PeVL 10/2000 ja PeVL 19/1998 vp). Perustuslakivaliokunta on niin ikään pitänyt sananvapausrajoituksen hyväksyttävyyden kannalta ongelmattomana esimerkiksi säännösehdotusta, jonka mukaan tietoyhteiskunnan palvelun tulee viipymättä toimia tallentamansa tiedon saannin estämiseksi, kun tallennettu tieto on sisällöltään selvästi rikoslain kiihottamista kansanryhmää vastaan koskevan rangaistussäännöksen vastainen (PeVL 60/2001 vp). Sääntely, joka pyrkii torjumaan viestintää, joka sisältää rikoslain 34 a luvun 1 §:n 2-kohdan mukaan terroristisena tekona rangaistavaksi säädettyä julkista kehottamista rikokseen, ei myöskään ole sananvapauden kannalta ongelmallista (PeVL 43/2018 vp). Ehdotetun säännöksen tarkoitus on suojella yleisöä lainvastaisilta sisällöiltä. Sääntelylle on olemassa hyväksyttävät perusteet.

Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan lailla on säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Lailla säätämisen vaatimus edellyttää sääntelyn täsmällisyyttä ja tarkkarajaisuutta. Ehdotettu 226 c §:n 1 momentti sisältää säännökset videonjakoalustan käyttöehtoihin otettavista määräyksistä. Säännöksestä ilmenee seikkaperäisesti ne rikoslain vastaiset sisällöt, joiden lataaminen alustalle olisi kiellettyä. Pykälän 2 momentti puolestaan sisältäisi säännökset toimenpiteistä, jotka videonjakoalustan tarjoajan olisi lisäksi toteutettava. Näiden toimenpiteiden arvioinnissa noudatettaisiin suhteellisuusperiaatetta siten, että toimenpiteiden riittävyyttä arvioitaisiin suhteessa sisällön luonteeseen ja siitä mahdollisesti aiheutuvaan haittaan. Huomioon otettaisiin videonjakoalustapalvelun koko ja tarjotun palvelun luonne. Ehdotettu sääntely on täsmällistä ja tarkkarajaista. Se on myös oikeasuhtaista sillä tavoiteltavaan päämäärään nähden. Säännöksen ei arvioida olevan ongelmallinen perustuslain kannalta.

Direktiivin 28 b artiklan täytäntöön panemiseksi arvioitiin myös muita toteuttamistapoja. Edellä esitetyn mukaisesti artikla asettaa tietyt vähimmäisvaatimukset videonjakoalustoja koskeville velvollisuuksille, mutta jättää jossain määrin liikkumavaraa toimenpiteiden valinnassa. Vaihtoehtoisena toteuttamistapana arvioitiin mahdollisuutta viitata direktiivin säännöksiin, erityisesti 28 b artiklan 3 kohdan mukaiseen toimenpideluetteloon, itse pykälässä. Perustuslakivaliokunta on todennut, että tätä niin sanottua viittaustekniikan käyttöä tulisi välttää (PeVL 5/2013 vp.). Valiokunnan mukaan viittaustekniikan käyttö voi olla perusteltua teknisluonteisen ja yksityiskohtaisen direktiivin sääntelyn täytäntöön panemiseksi. Perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella täytäntöönpanotoimien valinnassa on otettava huomioon myös erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten mahdollisuus ymmärtää sääntelyä ja saada tietoa oikeustilasta. Toteutta-

mistapaa arvioitaessa huomiota kiinnitettiin siihen, että sääntely olisi mahdollisimman ymmärrettävää sekä videonjakoalustan tarjoajalle, että videoita alustalle lataaville käyttäjille. Sääntelyn ymmärrettävyys ja perustuslain 80 § huomioon ottaen päädyttiin sähköisen viestinnän palvelulain 226 c §:n osalta sisällyttämään alustalta edellytettävät toimenpiteet itse pykälään.

Kuvaohjelmalain 7 a §

Kuvaohjelmalakiin ehdotettu 7 a § sisältäisi säännökset lasten suojelemiseksi heidän kehitykselleen haitalliselta sisällöltä videonjakoalustapalveluissa. Pykälällä saatetaan voimaan AVMS-direktiivin 28 b artikla, joka velvoittaa jäsenvaltiot varmistamaan, että niiden lainkäyttövaltaan kuuluvat videonjakoalustan tarjoajat toteuttavat asianmukaiset toimenpiteet suojellakseen alaikäisiä ohjelmilta, käyttäjien tuottamilta videoilta ja audiovisuaaliselta kaupalliselta viestinnältä, jotka saattavat haitata heidän fyysistä, henkistä tai moraalista kehitystään.

Perustuslain 12 §:n mukaan lailla voidaan säätää kuvaohjelmia koskevia lasten suojelemiseksi välttämättömiä rajoituksia. Videonjakoalustan tarjoajalta lasten suojelemiseksi edellytettäviä toimenpiteitä koskeva sääntely kohdistuisi nimenomaisesti perustuslain 12 §:n 1 momentissa mainitulla tavalla kuvaohjelmiin ja lasten suojelemiseksi välttämättömiin rajoituksiin. Kyseessä ei olisi ennakollinen rajoitus.

Säännöksessä ei tarkemmin määriteltäisi, mitä konkreettisia keinoja videonjakoalustan tarjoajan tulisi käyttää lasten suojelemiseksi haitalliselta sisällöltä. Käytettäviä keinoja voisivat tilanteesta riippuen olla AVMS-direktiivin 28 b artiklan 3 kohdan mukaisesti esimerkiksi palvelun käyttöehtoihin sisällytettävät määräykset, toiminnot, joiden avulla palvelun käyttäjät voivat ilmoittaa palvelun tarjoajalle lapsen kehitykselle haitallisena pitämästään sisällöstä ja järjestelmät tällaisten ilmoitusten käsittelemiseksi ja huomioon ottamiseksi, käyttäjien iäntarkistusjärjestelmät sekä loppukäyttäjän hallittavissa olevat sisällönsuodatusjärjestelmät.

Tätä on pidetty perusteltuna sen vuoksi, että toimenpiteiden yksityiskohtainen määritteleminen laissa direktiivin asettamat vähimmäisvaatimukset täyttävällä tavalla todennäköisesti johtaisi pidemmälle menevään sananvapauden rajoittamiseen kuin ehdotettu avoimempi sääntelytapa. Toisin kuin sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin ehdotetun 226 c §:n kohdalla, kyseessä ei ole sinällään kielletty sisältö, jolloin asianmukaisiksi katsottavissa toimenpiteissä voi olla enemmän tapauskohtaista vaihtelua. Kuvaohjelmalain 7 a §:ssä kuitenkin täsmennettäisiin videonjakoalustan tarjoajalta edellytettäviä toimenpiteitä AVMS-direktiivin 28 b artiklan mukaisesti siten, että toimenpiteiden tulee olla oikeassa suhteessa kyseessä olevien kuvaohjelmien luonteeseen ja niistä mahdollisesti aiheutuvaan haittaan ottaen huomioon videonjakoalustapalvelun koko ja tarjotun palvelun luonne. Toimenpiteet eivät saisi johtaa sisällön ennakkotarkastukseen tai alustalle lataamiseen sovellettavaan suodatukseen.

Audiovisuaalinen kaupallinen viestintä

Esitys sisältää audiovisuaalisia sisältöpalveluja ja videonjakoalustapalveluja koskevia audiovisuaaliseen kaupalliseen viestintään kohdistuvia rajoituksia. Rajoitukset ovat merkityksellisiä perustuslain 12 §:ssä turvatun sananvapauden ja 18 §:n mukaisen elinkeinonvapauden kannalta. Perustuslakivaliokunta on käytännössään katsonut, että sananvapauden suoja kattaa lähtökohtaisesti myös mainonnan ja markkinoinnin. Niihin voidaan kuitenkin kohdistaa pidemmälle meneviä rajoituksia kuin sananvapauden sisällöllisellä ydinalueella olisi mahdollista. Toisaalta myös mainontaa ja markkinointia koskevan sääntelyn tulee täyttää perusoikeutta rajoittavalta lailta vaadittavat yleiset edellytykset (PeVL 3/2010 vp, PeVL 54/2006 vp).

Lakiehdotuksella kevennetään ja joustavoitetaan televisiomainonnan määrää ja tuotesijoittelua koskevia lain säännöksiä, jotka ovat aiemmin perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 19/1998 vp, PeVL 3/2010 vp) säädetty. Mainonnan määrälliset rajoitukset koskevat televisiotoiminnan harjoittajan oikeutta välittää viestejä, minkä lisäksi sääntely vaikuttaa toiminnan harjoittamisen taloudellisiin edellytyksiin. Sääntelyn keventämisen ja joustavoittamisen voidaan katsoa olevan ongelmatonta perusoikeuksien kannalta, koska perustuslakivaliokunta on pitänyt mainonnan rajoittamista sinänsä asiallisena ja hyväksyttävänä, koska sillä turvataan ohjelma-aikaa muiden ohjelmatyyppien käyttöön.

Lain 216 § 2 momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että lastenohjelmien keskeyttäminen teleostoslähetyksillä ei enää olisi mahdollista. AVMS-direktiivin 20 artiklan 2 kohta kieltää lasten ohjelmien keskeyttämisen teleostoslähetyksillä. Lasten ohjelmien keskeyttäminen mainoksilla on edelleen sallittua. Perustuslakivaliokunta on katsonut (PeVL 6/2012 vp.), että esimerkiksi kuluttajien suojaaminen voi olla hyväksyttävä peruste perustuslain rajoituksille. Säännöksellä suojellaan kuluttajia, erityisesti lapsia liialliselta mainonnalta. Rajoitukselle on siten olemassa hyväksyttävä peruste.

AVMS-direktiivin 28 b artikla sisältää uudenlaista sääntelyä audiovisuaaliselle kaupalliselle viestinnällä asetettavista vähimmäisvaatimuksista videonjakoalustapalveluissa. Artiklan nojalla videonjakoalustan tarjoajien tulee noudattaa audiovisuaalisella kaupalliselle viestinnälle asetettuja 9 artiklan 1 kohdan mukaisia vaatimuksia markkinoimansa, myymänsä tai järjestämänsä audiovisuaalisen kaupallisen viestinnän osalta. Lisäksi videonjakoalustan tarjoajien tulee toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet audiovisuaalisen kaupallisen viestinnän vaatimusten toteuttamiseksi sellaisen kaupallisen viestinnän osalta, jota kyseiset videonjakoalustan tarjoajat eivät markkinoi, myy tai järjestä, koska videonjakoalustat valvovat vain rajoitetusti tällaista audiovisuaalista kaupallista viestintää. Videonjakoalustan tarjoajien tulee myös ilmoittaa selvästi käyttäjille, kun ohjelmat ja käyttäjien tuottamat videot sisältävät audiovisuaalista kaupallista viestintää edellyttäen, että tällaisesta viestinnästä on ilmoitettu tai kun tarjoaja on siitä tietoinen. Direktiivin 28 b artiklan 3 kohdassa luetellaan ne toimenpiteet, jotka videonjakoalustapalvelun tarjoaja voidaan velvoittaa toteuttamaan.

Direktiivin säännökset ehdotetaan täytäntöön pantaviksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 226 c §:llä. Pykälän 1 momentin 2 kohdan nojalla videonjakoalustan tarjoajan olisi sisällytettävä käyttöehtoihin määräykset, joiden mukaan lain 214 §:n 1 momentin säännöksiä mainonnan tunnistettavuudesta, kuluttajansuojalain 2 luvun 2 §:n säännöksiä markkinoinnin hyvän tavan vastaisuudesta sekä tupakkalain 9 luvun, alkoholilain 7 luvun ja lääkelain 91, 91 a–91 c, 92 a ja 93 a §:n markkinointia koskevia vaatimuksia on noudatettava ohjelmiin ja käyttäjien tuottamiin videoihin sisältyvässä audiovisuaalisessa kaupallisessa viestinnässä. Säännöksen 3 momentissa velvoitettaisiin videonjakoalustan tarjoaja noudattamaan kyseisiä markkinointia koskevia vaatimuksia myös itse markkinoimaansa, myymäänsä ja järjestämäänsä audiovisuaaliseen kaupalliseen viestintään.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin toimenpiteistä, jotka videonjakoalustan tarjoajan olisi lisäksi toteutettava. Videonjakoalustapalvelussa tulisi olla tarjolla toiminto, jonka avulla käyttäjien tuottamia videoita lataavat käyttäjät voivat ilmoittaa, sisältävätkö videot audiovisuaalista kaupallista viestintää. Käyttäjille olisi myös ilmoitettava selvästi, kun ohjelmat tai käyttäjien tuottamat videot sisältävät audiovisuaalista kaupallista viestintää.

Kuten edellä on todettu, AVMS-direktiivi asettaa tietyt vähimmäisvaatimukset videonjakoalustoja koskeville velvollisuuksille, mutta jättää jossain määrin liikkumavaraa toimenpiteiden valinnassa. Ehdotetussa sääntelyssä on pyritty pitäytymään minimisääntelyssä ottaen huomioon perustuslain rajoitukselta edellytettävä sääntelyn täsmällisyys ja tarkkarajaisuus.

Markkinointiin liittyviä rajoituksia on säädetty jo muille audiovisuaalisille sisältöpalveluille perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella. Audiovisuaalisen kaupalliselle viestinnälle asetettujen vaatimusten laajentaminen videonjakoalustapalveluihin tukee teknologianeutraalia lähestymistapaa ja luo tasapuolisemmat toimintaedellytykset erityyppisille audiovisuaalisille palveluille. Sääntelyllä myös suojataan videonjakoalustapalvelun käyttäjiä sopimattomalta markkinoinnilta. Sääntelylle on siten olemassa hyväksyttävät perusteet. Sääntely on täsmällistä ja tarkkarajaista. Se on myös oikeasuhtaista mahdollistaen toimenpiteiden arvioinnin alustan koon ja palvelun luonteen huomioon ottamisen. Ehdotettu sääntely ei ole perustuslain kannalta ongelmallista.

Eurooppalaisten teosten edistäminen

Ehdotuksessa ohjelmiston eurooppalaisuutta koskevat sähköisen viestinnän palvelulain 209 §:n vaatimukset laajenisivat televisiotoimijoiden ohella tilausohjelmapalvelujen tarjoajiin siten, että niiden tulisi varata eurooppalaisille teoksille vähintään 30 prosentin osuus ohjelmaluettelossaan ja varmistettava näiden teosten näkyvyys. Säännöksellä voimaan saatetaan AVMS-direktiivin 13 artiklan 1 kohta.

Perustuslakivaliokunta on ottanut kantaa eurooppalaisuusvaatimuksiin televisio-ohjelmien osalta lausunnossaan PeVL 19/1998 vp ja katsonut kyseisten säännösten osaltaan edistävän sananvapauden toteutumista. Valiokunnan näkemyksen mukaan ohjelmiston eurooppalaisuusvaatimus tukee paitsi eurooppalaista ohjelmatuotantoa ja tämän käsitteen piiriin kuuluvana suomalaista ohjelmatuotantoa ja siten kansallista kulttuuria, myös eurooppalaisen ja Euroopan ulkopuolisen ohjelmiston tasapuolista kohtelua televisio-ohjelmiston kokonaisuudessa. Perustuslakivaliokunnan kanta huomioon ottaen velvoitteen soveltamisella tilausohjelmapalvelujen ohjelmistoihin voidaan katsoa olevan hyväksyttävät perusteet sen edistäessä eurooppalaista ja siten myös suomalaista ohjelmatarjontaa tilausohjelmapalveluissa. Rajoitus on täsmällinen asettaessaan selkeän määrällisen vaatimuksen eurooppalaisille teoksille. Sääntelyn laajentuminen tilausohjelmapalveluihin tukee teknologianeutraalia lähestymistapaa ottaen huomioon, että audiovisuaalista sisältöä tarjotaan yhä enenevässä määrin internetin kautta välitettävissä tilausohjelmapalveluissa. Sääntelyn ei voida katsoa olevan ongelmallinen perustuslain kannalta.

Viestintäverkon kriittisissä osissa käytettävät laitteet

Lakiehdotuksen 244 a § on merkityksellinen sananvapauden kannalta. Perustuslakivaliokunta on aiemmassa tulkintakäytännössään katsonut, että viestintäpalvelujen häiriötön toimivuus on tärkeä edellytys sananvapauden käyttämiselle sähköisessä viestinnässä. Tietoverkkojen toimivuutta ja turvallisuutta edistävät toimenpiteet on katsottu hyväksyttäviksi ja painaviksi perusteiksi tietoverkoissa harjoitettavaan viestintään kohdistuville rajoituksille (PeVL 9/2004 vp).

Ehdotetun sääntelyn keskeisenä tarkoituksena on turvata tietoverkkojen toiminta erityisesti kansallisen turvallisuuden ja maanpuolustuksen näkökulmasta. Ehdotetun pykälän mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi velvoittaa viestintäverkon omistajan poistamaan kansallista turvallisuutta vaarantavan verkkolaitteen verkkonsa kriittisistä osista. Tätä ennen verkon omistajalle olisi lähtökohtaisesti varattava mahdollisuus korjata havaitut turvallisuuspuutteet itse. Tästä lähtökohdasta voitaisiin kuitenkin poiketa kiireellisissä tilanteissa.

Pykälää koskevissa perusteluissa on tuotu esille, että kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi tehtävät toimenpiteet eivät saisi merkittävästi vaarantaa verkon käyttäjien sananvapautta ja mahdollisuutta käyttää verkon palveluita. Lisäksi säännöksen soveltamisalaa tulisi aina tulkita suhteellisuusperiaatteen mukaisesti. Näin ollen sääntelyllä ei suhteettomasti ilman hyväksyttä-

vää syytä rajoitettaisi verkon käyttäjien sananvapautta. Sananvapauden vaarantumien olisi lisäksi arvioitava tapauskohtaisesti jokaisen ehdotetun pykälän nojalla tehtävän viranomaispäätöksen kohdalla.

Ehdotetun sääntelyn suhdetta muihin perusoikeuden rajoitusedellytyksiin on tarkasteltu tarkemmin omaisuuden suojaa koskevassa kohdassa 12.6.

12.6 Omaisuudensuoja

Perustuslain 15 §:n mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Omaisuudensuojasta on säännöksiä myös Euroopan ihmisoikeussopimuksen ensimmäisessä lisäpöytäkirjassa. Lisäpöytäkirjan 1 artiklan mukaisesti jokaisella luonnollisella tai oikeushenkilöllä on oikeus nauttia rauhassa omaisuudestaan. Keneltäkään ei saa riistää hänen omaisuuttaan paitsi julkisen edun nimissä ja laissa määrättyjen ehtojen sekä kansainvälisen oikeuden yleisten periaatteiden mukaisesti.

Käyttöoikeuden luovutukseen ja yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet

Perustuslain omaisuudensuojan kannalta merkityksellisiä ovat ehdotuksen III osan säännökset, jotka koskevat 53, 53 a ja 54 §:n nojalla tehtäviä huomattavaan markkinavoimaan perustuvia päätöksiä, niiden perusteella asetettavia käyttöoikeuden myöntämiseen ja yhteenliittämiseen liittyviä velvollisuuksia sekä 55 §:n nojalla muilla perusteilla asetettavia velvollisuuksia. Käyttöoikeuden luovuttamista ja verkkojen yhteenliittämistä koskevat säännökset on valmisteltu ottaen huomioon teledirektiivin asiaa koskeva säännökset, eikä niihin esitetä tehtävän muita kuin direktiivistä johtuvia muutoksia. Säännökset vastaavat pääperiaatteiltaan voimassa olevia käyttöoikeuksien luovuttamista ja yhteenliittämistä koskevia säännöksiä, eikä esimerkiksi Liikenne- ja viestintäviraston toimivaltaa asettaa velvollisuuksia merkittävästi laajenneta.

Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa käyttöoikeuden luovuttamiseen tai yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet joko 53, 53 a tai 54 §:n nojalla huomattavan markkinavoiman yritykselle taikka 55 §:n nojalla muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella. Velvollisuuksien asettamisen perusteet on säädetty velvollisuuskohtaisesti, mutta lähtökohtaisesti ne edellyttävät sitä, että velvollisuuksien asettaminen katsotaan välttämättömäksi markkinahäiriöiden korjaamiseksi tai loppukäyttäjien edun vuoksi. Liikenne- ja viestintäviraton päätös, jolla velvollisuudet asetettaisiin, on hallintopäätös, johon voi hakea muutosta valittamalla 344 §:n perusteella.

Perustuslain omaisuudensuojan kannalta merkityksellinen uusi säännös on huomattavan markkinavoiman yrityksen aikaisemman verkon korvaamista koskeva ehdotettu 81 c §. Sen mukaan huomattavan markkinavoiman yrityksen on ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle hyvissä ajoin ennen kuin se aikoo poistaa käytöstä tai korvata uudella verkolla olemassa olevaa verkkoaan tai sen osia.

Liikenne- ja viestintävirasto voi tällaisessa tilanteessa loppukäyttäjien edun tai kilpailun turvaamiseksi asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuksia soveltaa läpinäkyvää aikataulua sekä irtisanomis- tai siirtymäaikaa koskevia ehtoja tai varmistaa vähintään vastaavanlaatuisten vaihtoehtoisten tuotteiden saatavuuden, joilla voi saada käyttöoikeuden aiemmat verkkoelementit korvaavaan parannettuun verkkoinfrastruktuuriin.

Edellä kuvatut ehdotukset merkitsevät viranomaisen mahdollisuutta rajoittaa omistajan oikeutta määrätä omaisuutensa käytöstä. Sääntelyä on tarkasteltava perustuslain 15 §:n 1 momentissa turvatun omaisuuden suojan näkökulmasta. Merkityksellinen on lisäksi perustuslain 18 §:n 1 momentin säännös, jonka mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Merkittävä on myös perustuslakivaliokunnan

käytännössä toistettu kanta perusoikeuksien käyttämisen kannalta keskeisten kysymysten sääntelemisestä lailla. Perustuslakivaliokunta on aikaisemmin arvioinut ehdotuksia, joissa muun ohella sähkö-, maakaasu- ja teleyritysten omistajille on asetettu omaisuuden käyttöön kohdistuvia velvollisuuksia tai rajoituksia kilpailuedellytysten luomiseksi tai turvaamiseksi. Valiokunta on näissä yhteyksissä lähtenyt vakiintuneesti siitä, että velvoitteet ja rajoitukset ovat kulloinkin kysymyksessä olevan omaisuuden erityisluonne huomioon ottaen perustuslainmukaisia, jos ne perustuvat lain täsmällisiin säännöksiin ja ovat omistajan kannalta kohtuullisia (PeVL 1/1996 vp (teletoimintalain muuttaminen), PeVL 47/1996 vp (telemarkkinalaki), PeVL 34/2000 ja PeVL 5/2001 vp (telemarkkinalain muuttaminen), PeVL 36/2004 (sähkömarkkinalain muuttaminen), PeVL 8/2002 vp (viestintämarkkinoita koskevan lainsäädännön muuttaminen) sekä PeVL 61/2002 vp, PeVL 32/2004 vp, PeVL 45/2005 vp (viestintämarkkinalaki), PeVL 10/2007 vp (viestintämarkkinalaki).

Valiokunta on todennut sittemmin kumottua viestintämarkkinalakia koskevassa lausunnossaan PeVL 10/2007, että sääntelyn täsmällisyyttä ja tarkkarajaisuutta arvioitaessa on merkitystä sääntelykohteen erityispiirteillä, teknologian monimutkaisuudella ja kansainvälisellä toimintaympäristöllä, jossa huomattavan markkinavoiman teleyritykset toimivat. Tällaisten yritysten tulee perustuslakivaliokunnan mukaan varautua muun muassa EU:n taholta kansalliseen sääntelyjärjestelmään kohdistuviin muutosvaatimuksiin. Valiokunta on lausunnossaan PeVL 45/2005 vp todennut, että keskeisiä seikkoja arvioitaessa myös muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavia velvollisuuksia, ovat omaisuuden erityisluonne, säännösten kohtuullisuus omistajan kannalta sekä millaiseen yritykseen tai oikeushenkilöön velvollisuudet kohdistetaan. Ehdotetun 55 §:n mukaisesti muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavien velvollisuuksien olisi oltava puolueettomia, avoimia, oikeasuhtaisia ja syrjimättömiä. Lisäksi ehdotetussa 7 a luvussa säädettäisiin tarkemmin niistä edellytyksistä, jolloin velvollisuuksia voitaisiin asettaa muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella. Lähtökohtaisesti velvollisuuksien asettaminen olisi mahdollista tapauksissa, joissa päällekkäisen infrastruktuurin rakentaminen ei teknisesti tai taloudellisesti olisi mahdollista tai tarkoituksenmukaista.

Perusteet käyttöoikeuden luovuttamista ja yhteenliittämistä koskevien velvollisuksien asettamiseen on säännelty ehdotetuissa 53-55 ja 53 a §:ssä sekä lain muissa III osan säännöksissä riittävän tarkasti ja mahdollisimman teknologianeutraalisti. Tämä estää mielivaltaisten ja yllättävien velvoitteiden asettamisen, joten sääntely täyttää perustuslakivaliokunnan aikaisemmassa käytännössään edellyttämän täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimukset. Lisäksi velvollisuuksien asettaminen edellyttäisi sitä, että niiden asettaminen olisi kohtuullista verkon omistajalle. Perustuslakivaliokunta on tarkastellut aikaisemmin teleyrityksille asetettavia velvoitteita myös suhteellisuusvaatimuksen kannalta (PeVL 10/2007 vp, s.2.). Ehdotetun 53-55 ja 53 a §:n mukaan asetettavien velvollisuuksien tulee olla oikeassa suhteessa tavoiteltavaan päämäärään. Lisäksi säännöksissä luetellaan kriteerit, jotka Liikenne- ja viestintäviraston tulee ottaa huomioon velvollisuuksia asettaessaan. Lisäksi lain 59 §:llä turvataan mahdollisesti asetettavien velvollisuuksien kohteen oma käyttö. Perustuslakivaliokunta on pitänyt elinkeinotoiminnan sääntelyä niin sanottuun luonnolliseen monopoliin perustuvassa markkinatilanteessa lähtökohtaisesti tarpeellisena ja hyväksyttävänä. Tällaisessa tilanteessa on perusteltua pyrkiä edistämään kilpailua ja suojaamaan teleyritysten asiakkaiden varallisuusarvoisia oikeuksia tavanomaista tehokkaammilla sääntelykeinoilla (PeVL 37/2000 vp).

Aiemman infrastruktuurin korvaamista koskeva säännös vastaa teledirektiivin 81 artiklaa. Ehdotetun 81 c §:n nojalla Liikenne- ja viestintävirasto voisi poikkeuksellisessa tilanteessa velvoittaa huomattavan markkinavoiman yrityksen korvaamaan tämän käytöstä poistamansa infrastruktuurin uudella parannetulla infrastruktuurilla. Liikenne- ja viestintävirasto voisi säännöksen mukaan asettaa tällaisen velvollisuuden ainoastaan, jos loppukäyttäjän etu ja kilpailu sitä

vaatisivat. Velvollisuuksien asettamista harkitessa tulisi arvioida niiden kohtuullisuutta verkon omistajalle. Arvioitaessa sääntelyn täsmällisyyttä ja tarkkarajaisuutta on merkitystä sääntelykohteen erityispiirteillä, teknologian monimutkaisuudella ja sillä kansainvälisellä toimintaympäristöllä, jossa huomattavan markkinavoiman teleyritykset toimivat. Tällaisten yritysten tulee varautua muun muassa EU:n taholta kansalliseen sääntelyjärjestelmään kohdistuviin muutosvaatimuksiin. Säännös on kirjoitettu tarkkarajaisesti siten, että siitä selviää, missä tilanteissa Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa velvollisuuksia. Perustuslakivaliokunta on aikaisemmin arvioinut ehdotuksia, joissa sähkömarkkinalakiin on lisätty kantaverkonhaltijoille sähköverkkonsa kehittämisvelvollisuus. Valiokunta on pitänyt kehittämisvelvollisuuksia perusteltuna, jos niiden asettaminen perustuu kohtuullisuuteen sekä tällaisia velvollisuuksia voidaan pitää tarpeellisena maan infrastruktuurin toimivuuden ja käyttövarmuuden turvaamiseksi (PeVL 4/2000 vp, PeVL 63/2002 vp). Ehdotetulle sääntelylle on toiminnan luonteeseen sekä EU:n televiestintäsääntelyn toimeenpanoon liittyvät hyväksyttävät perusteet. Sääntely on sovitettu perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntöön. Ehdotetun sääntelyn ei arvioida olevan ongelmallista perustuslain 15 §:n kannalta.

Sijoittaminen

Ehdotuksella on merkitystä omaisuudensuojan kannalta, koska lain 28 lukua ehdotetaan täydennettäväksi siltä osin, että se sisältäisi säännökset teleyrityksen oikeudesta sijoittaa pienalueen langattomana liityntäpisteenä toimiva tukiasema toisen omistamalle tai hallitsemalle alueelle, kiinteistöön tai rakennukseen. Jo nykyisen lain 229 §:n mukainen sijoittamisoikeus koskee 1) telekaapeleita sekä siihen liittyviä laitteita, vähäisiä rakennelmia ja pylväitä; 2) matkaviestinverkon radiomastoa tukiasemineen sekä niihin liittyvää laitetta, kaapelia ja vähäistä rakennelmaan; ja 3) matkaviestinverkon tukiasemaa sekä siihen liittyvää laitetta ja kaapelia. Ehdotettu pienalueen langattomien liityntäpisteitä koskeva sääntely näin ollen täydentäisi nykyisen 28 luvun sääntelyä teledirektiivin 57 artiklan täytäntöönpanemiseksi.

Nykyisen lainsäädännön mukaisesti myös pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamisessa ensisijaisena menettelynä olisi sijoittamisesta sopiminen. Mikäli sijoittamisesta ei päästä sopimukseen osapuolten välillä, viime kädessä kunnan rakennusvalvontaviranomainen voisi päättää liityntäpisteen sijoittamisesta toisen kiinteistölle tai rakennukseen. Ehdotettu sääntely on siten merkityksellinen perustuslain 15 §:n 1 momentissa turvatun omaisuudensuojan näkökulmasta. Omaisuudensuoja muun muassa sisältää omistajalle lähtökohtaisesti kuuluvan vapauden käyttää omaisuuttaan. Omistajan oikeuksia voidaan kuitenkin rajoittaa lailla, joka täyttää perusoikeutta rajoittavalta lailta vaaditut yleiset edellytykset (PeVL 6/2010 vp, PeVL 49/2002 vp).

Pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamista koskevan ehdotetun sääntelyn tarkoituksena on nykysääntelyn mukaisesti varmistaa mahdollisuus sijoittaa yleisiä tietoliikenneyhteyksiä palvelevia matkaviestinverkon osia toisen omistamalle maalle tai rakennukseen. Puhe- ja tietoliikennepalveluiden luonne peruspalvelun kaltaisena hyödykkeenä perustelee tarpeen varmistaa viime kädessä lainsäädännön keinoin kansalaisten ja yritysten mahdollisuudet saada toimivia viestintäpalveluja. Tarkoituksena on kuitenkin myös jatkossa, että käytännössä sijoittamisesta neuvoteltaisiin ja sovittaisiin osapuolten välillä. Kyseisin perustein omaisuuden suojaan puuttumiseen on painava yhteiskunnallinen tarve ja sen voidaan katsoa olevan välttämätöntä yleisesti hyväksyttävän tavoitteen saavuttamiseksi.

Nykylainsäädäntöä vastaavasti myös ehdotetuissa pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamista koskevissa säännöksissä omaisuuden suojaan puuttumisen edellytykset on määritelty laissa tarkkarajaisesti ja täsmällisesti. Nykyisen sääntelyn mukaisesti myös pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamisen edellytyksenä olisi lisäksi, ettei sijoittamista voida

muutoin järjestää tyydyttävästi ja kohtuullisin kustannuksin. Sijoittamisesta ja laitteiden kunnossapidosta ei saisi myöskään aiheutua sellaista haittaa, joka on kohtuullisin kustannuksin vältettävissä.

Oikeasuhtaisuuden näkökulmasta ehdotetun sääntelyn ei voida katsoa olevan ongelmallinen, kun otetaan huomioon nykysääntelyä vastaavan omistusoikeuden rajoituksen taustalla oleva yhteiskunnallinen tarve varmistaa nykyaikaiset tietoliikenneyhteydet sekä se, että maanomistajalla ja rakennuksen omistajalla olisi oikeus täyteen korvaukseen pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamisesta lunastuslain mukaisesti. Ehdotetun pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamista koskevan yleisen sääntelyn ei näillä perusteilla voida arvioida vaarantavan perustuslain 15 §:n turvaamaa omaisuuden suojaa.

Lain 229 §:ään ehdotetut kokonaan uudet säännökset koskevat oikeutta sijoittaa pienalueen langattomia liityntäpisteitä viranomaisen hallinnassa oleviin kiinteistöihin rakennuksiin tai rakennelmiin. Viranomaisella tarkoitettaisiin sijoittamisääntelyn yhteydessä valtion viranomaisia, kunnallisia viranomaisia tai valtion liikelaitoksia. Ehdotetun sääntelyn mukaisesti viranomaisen olisi asetettava etukäteen saataville ehdot mahdollisuudesta sijoittaa pienalueen langaton liityntäpiste hallinnassaan olevalle kiinteistölle, rakennukseen tai rakennelmaan, joka teknisesti soveltuu pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamiseen tai jota tarvitaan langattomien liityntäpisteiden yhdistämiseen runkoverkkoon. Viranomaisten olisi lisäksi hyväksyttävä kaikki ehdot täyttävät käyttöoikeutta koskevat kohtuulliset pyynnöt, rajaamatta kuitenkaan pois mahdollisuutta soveltaa esimerkiksi rakennusten tai ympäristön suojelua koskevaa lainsäädäntöä. Ehdotetulla sääntelyllä toimeenpantaisiin teledirektiivin 57 artiklan 4 kohta ja sen voitaisiin katsoa rajoittavan viranomaisen oikeutta kieltäytyä liityntäpisteiden sijoittamisesta.

Omaisuudensuojasäännöksen soveltamisalan näkökulmasta puhtaasti julkiset oikeushenkilöt, kuten valtio ja sen laitokset, kunnat ja muut julkisoikeudelliset laitokset jäävät perustuslain omaisuudensuojasääntelyn soveltamisalan ulkopuolelle. Käytännössä merkittävä osa ehdotetun säännöksen soveltamisalaan kuuluvasta infrastruktuurista koskisi kuntien määräysvallassa olevia kiinteistöjä, rakennuksia ja muita rakennelmia. Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaisesti kunnat eivät nauti perustuslain turvaamaa omaisuuden suojaa (PeVL 41/2017 vp, PeVL 18/1982 vp, PeVL 6/1990 vp). Näin ollen ehdotetun liityntäpisteiden sijoittamista koskevan sääntelyn viranomaisten hallinnassa olevaan infrastruktuuriin ei voida katsoa olevan ongelmallinen omaisuuden suojan näkökulmasta.

Viestintäverkon kriittisissä osissa käytettävät laitteet

Lakiehdotuksen 244 a § on merkityksellinen omaisuuden suojan kannalta, sillä säännös rajoittaisi viestintäverkkolaitteiden käyttöä yleisen viestintäverkkojen ja tiettyjen niihin liitettyjen erillisverkkojen kriittisissä osissa. Rajoituksella pyrittäisiin suojaamaan kansallista turvallisuutta ja maanpuolustusta.

Perustuslakivaliokunta on aiemmissa lausunnoissaan todennut, että omaisuus ei ole perustuslain suojaama kaikkia käyttörajoituksia vastaan, ja että omistajan oikeuksia voidaan rajoittaa lailla, joka täyttää perusoikeutta rajoittavalta laita vaaditut yleiset edellytykset (PeVM 25/1994 vp). Viestintäverkkoja koskevan sääntelyn osalta perustuslakivaliokunta on lähtenyt vakiintuneesti siitä, että velvoitteet ja rajoitukset ovat kulloinkin kysymyksessä olevan omaisuuden erityisluonne huomioon ottaen perustuslainmukaisia, jos ne perustuvat lain täsmällisiin säännöksiin ja ovat omistajan kannalta kohtuullisia (esim. PeVL 1/1996 vp, PeVL 47/1996 vp, PeVL 34/2000, PeVL 5/2001 vp, PeVL 8/2002, PeVL 61/2002 vp, PeVL 32/2004 vp ja PeVL 45/2005 vp). Tällöin velvoitteiden ja rajoitusten tavoitteena on kuitenkin ollut kilpailuedellytysten luominen.

Perustuslakivaliokunta on myös vakiintuneesti katsonut, että lainsäätäjän liikkumavara omaisuudensuojan näkökulmasta on lähtökohtaisesti suurempi tilanteessa, jossa omaisuudensuojaa rajoittava sääntely kohdistuu pörssiyhtiöihin tai muihin varallisuusmassaltaan huomattaviin oikeushenkilöihin verrattuna tilanteeseen, jossa tällaisen sääntelyn vaikutukset muodostuvat hyvin välittömiksi oikeushenkilön taustalla olevien luonnollisten henkilöiden asemalle (ks. esim. PeVL 55/2018 vp, PeVL 10/2014 vp, PeVL 21/2010 vp, PeVL 9/2008 vp, PeVL 32/2004 vp, PeVL 61/2002 vp ja PeVL 34/2000 vp).

Ehdotetun säännöksen mukaan viestintäverkkolaitetta ei saisi käyttää yleisen viestintäverkon tai tietyt edellytykset täyttävän erillisverkon kriittisissä osissa, jos olisi painavia perusteita epäillä, että laitteen käyttäminen vaarantaisi kansallisen turvallisuuden tai maanpuolustuksen. Perustuslakivaliokunta on aiemmassa lausuntokäytännössään pitänyt kansallisen turvallisuuden ylläpitämistä hyväksyttävänä tavoitteena arvioidessaan esimerkiksi ulkomaalaisia yritysostoihin ja kiinteistöomistuksiin liittyviä perusoikeuksiin kohdistuvia rajoituksia (PeVL 16/2011 vp, PeVL 57/2018 vp). Maanpuolustus on katsottu osaksi kansallisen turvallisuuden käsitettä.

Viestintäverkkojen ja viestintäpalveluiden luotettavuus ja turvallisuus ovat ehdottomia edellytyksiä yhteiskunnan elintärkeille toiminnoille, kuten veden tai sähkön jakelulle taikka rahaliikenteelle. Viestintäverkot muodostavat yhteiskunnassa kriittisen infrastruktuurin, jonka varassa toimivat useimmat yhteiskunnan, kansalaisten, yritysten ja yhteisöjen kannalta välttämättömät palvelut. Näiden palveluiden on toimittava luotettavasti sekä normaaliolojen häiriötilanteissa, että valmiuslaissa (1080/1991) tarkoitetuissa poikkeusoloissa. Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen vaarantumisenlisäksi kansallisen turvallisuuden tai maanpuolustuksen voi vaarantaa esimerkiksi ulkomaalainen tiedustelutoiminta tai Suomen kansainvälisiä, taloudellisia tai muita tärkeitä etuja vahingoittava vieraan valtion toiminta.

Ehdotetussa sääntelyssä on täsmällisesti ja tarkkarajaisesti määritelty sekä sääntelyn kohde, että sen mahdolliset vaikutukset. Viestintäverkkolaite ja yleinen viestintäverkko on määritelty voimassa olevassa laissa ja ne ovat käsitteinä vakiintuneita. Viestintäverkon kriittinen osa määriteltäisiin ehdotetussa pykälässä ja lisäksi Liikenne- ja viestintävirasto antaisi tarkempia määräyksiä viestintäverkon kriittisten osien teknisestä määrittelystä. Myös kansallisen turvallisuuden käsitettä voidaan pitää vakiintuneena (ks. esim. HE 198/2017 vp). Säännöksessä myös todettaisiin yksiselitteisesti, että Liikenne- ja viestintävirasto voisi velvoittaa verkon omistajan poistamaan kansallista turvallisuutta tai maanpuolustusta vaarantavan verkkolaiteen verkkonsa kriittisistä osista.

Omaisuuden suojaan kohdistuvan rajoituksen oikeasuhtaisuuden varmistamiseksi sääntely kohdistuisi vain verkon kriittisiin osiin. Kriittisenä osana pidettäisiin ehdotetun säännöksen mukaan toimintoja ja toimenpiteitä, joiden avulla verkkoa ja siellä kulkevaa liikennettä keskeisellä tavalla hallitaan. Kyseessä olisivat siis sellaiset verkon osat, joita voidaan myös kansallisen turvallisuuden näkökulmasta pitää kaikkein merkityksellisimpinä. Säännöksen soveltamisalaa tulisi perustelutekstin mukaisesti aina tulkita suhteellisuusperiaatteen mukaan mahdollisimman suppeasti.

Yleisten viestintäverkkojen lisäksi sääntely koskisi tiettyjä erillisverkkoja. Sääntelyn ulottaminen erillisverkkoon edellyttäisi, että kyseessä olisi yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden näkökulmasta merkittävä toimija, kuten ydinvoimala, satama tai lentokenttä. Lisäksi kyseisen verkon tulisi olla liitetty yleiseen viestintäverkkoon. Valtaosa erillisverkoista jäisi sääntelyn ulkopuolelle, mukaan lukien kaikki suljetut verkot, jotka eivät ole yhteydessä yleiseen viestintäverkkoon. Erityisesti 5g-verkkoteknologian myötä kehittymässä olevien erillisverkkojen jättäminen pääosin sääntelyn ulkopuolelle on katsottu perustelluksi sekä sääntelyn tarkkarajaisuuden, että oikeasuhtaisuuden kannalta.

Yleisiä viestintäverkkoja ja pääosin myös niihin liitettyjä verkkoja koskevat jo nykyisen lain mukaan kattavat tietoturvaa ja toimintavarmuutta koskevat velvoitteet, jotka muun muassa edellyttävät viestintäverkkojen suunnittelemista, rakentamista ja ylläpitämistä siten, että verkot toimivat mahdollisimman luotettavasti häiriötilanteissa eikä kenenkään tietosuoja tai tietoturva vaarannu. Ehdotettu uusi sääntely tarkoittaisi sitä, että verkon kriittisissä osissa olevia viestintäverkkolaitteita tarkasteltaisiin normaalia turvallisuusvalvontaa laajemmin kansallisen turvallisuuden ja maanpuolustuksen näkökulmasta.

Sääntelyä sovellettaisiin taannehtivasti eli myös ennen lain voimaantuloa käyttöön otettuihin viestintäverkkolaitteisiin. Kyse on viranomaisen puuttumisesta viestintäverkon omistajan tai muun haltijan omistuksessa olevaan irtaimeen omaisuuteen, jolloin tilanne rinnastuu taannehtivuuden ja tiettyjen muiden ennakoimattomien tilanteiden osalta irtaimen omaisuuden pakkolunastukseen. Perustuslakivaliokunta on aiemmassa lausuntokäytännössään katsonut, että pakkolunastuksessa tai siihen rinnastuvassa omaisuuden pois ottamisessa edellytetään lähtökohtaisesti puuttumista omistussuhteisiin, mutta esimerkiksi varojen jäädyttämisen vaikutukset saattavat lähestyä omaisuuden pois ottamista, jos toimenpiteen kesto muodostuu hyvin pitkäksi (PeVL 38/2012 vp). Ehdotetulla sääntelyllä ei sinänsä puututa viestintäverkkolaitteen omistussuhteisiin, mutta viestintäverkkolaitteeseen kohdistuva poistomääräys tarkoittaa kuitenkin tosiasiallisesti hyvin pitkälle menevää, käytännössä pysyvää, omaisuuden käyttöoikeuden rajoitusta.

Perustuslain 15 §:n 2 momentin mukaan omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen täyttä korvausta vastaan säädetään lailla. Ehdotetun sääntelyn mukaan viestintäverkon omistaja tai muu haltija olisi oikeutettu täyteen korvaukseen poistettavaksi määrätystä viestintäverkkolaitteesta, jos laite olisi otettu käyttöön ennen lain voimaantuloa tai jos viestintäverkkolaiteen poistomääräyksen taustalla olisi sellainen merkittävä ja olennainen olosuhteiden muutos, jota viestintäverkon omistaja tai muu haltija ei ole voinut kohtuudella ennakoida. Viestintäverkon omistajan tai muun haltijan oikeudesta korvaukseen säädettäisiin ehdotuksen 301 a §:ssä.

Taloudellisista menetyksistä suoritettavalla korvauksella suojattaisiin viestintäverkon omistajien perusteltuja odotuksia ja varmistettaisiin sääntelyn valtiosääntöinen hyväksyttävyys perustuslain 15 §:n 2 momentin valossa. Viestintäverkon omistajalla tai muulla haltijalla ei ole aiempia verkkoinvestointeja tehdessään voinut olla tiedossa kriteerejä, joilla yksittäisiä viestintäverkkolaitteita nyt ehdotetussa sääntelyssä arvioitaisiin. Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että sääntelyn oikeasuhtaisuuden kannalta on merkitystä sillä, millaisia mahdollisuuksia elinkeinonharjoittajalla on sopeuttaa toimintaansa lainsäädännön muutoksiin ja katsonut, että lainsäädännöstä elinkeinonharjoittajille johtuvien menetysten kompensointivelvoite voi syntyä, kun sääntelyn vaikutukset ovat poikkeuksellisen huomattavia ja äkillisiä (PeVL 7/2020 vp). Nykyisten verkkolaitteiden poistaminen viestintäverkoista voisi tarkoittaa verkon omistajalle mittavia kustannuksia ja vaikeuttaa sen mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoaan.

Ehdotetun omaisuuden suojaan kohdistuvan puuttumisen perusteena olisi painava epäilys kansallisen turvallisuuden ja maanpuolustuksen vaarantumisesta, jolloin sääntelyn soveltamisen kynnystä voidaan pitää hyväksyttävänä ja varsin korkeana. Kansallisen turvallisuuden ja maanpuolustuksen vaarantumisen estämisen voidaan katsoa täyttävän perustuslain pakkolunastusta koskevan 15 §:n 2 momentin yleisen tarpeen vaatimuksen.

Puuttumisvelvoitetta pehmentäisi viranomaisen velvollisuus varata viestintäverkon omistajalle tai haltijalle mahdollisuus korjata havaitut turvallisuuspuutteet, ellei asian kiireellisyys muuta vaadi. Liikenne- ja viestintäviraston antama poistomääräys olisi viimesijainen keino tilanteen

ratkaisemiseksi. Ehdotetun säännöksen ei arvioida kohtuuttomasti heikentävän verkon omistajan tai haltijan oikeusasemaa, kun otetaan huomioon erityisesti viranomaisella asetettu korvausvelvollisuus.

Oikeusturvan toteutumisen kannalta on keskeistä, että Liikenne- ja viestintäviraston valvontapäätökset ovat hallintopäätöksiä, joita koskevat lain 43 luvun mukaiset muutoksenhakukeinot. Ehdotetun säännöksen nojalla tehtävästä valvontapäätöksestä voisi valittaa hallinto-oikeuteen. Valitusoikeus koskisi myös ehdotetun 301 a §:n mukaisia korvauspäätöksiä. Lisäksi teleyrityksillä ja muilla verkon omistajilla tai haltijoilla olisi mahdollisuus vuorovaikutteisesti osallistua verkon kriittisten osien teknistä määrittelyä koskevan Liikenne- ja viestintäviraston määräyksen valmisteluun.

Vaaratiedottaminen, hätäviestintä ja viestinnän palveluiden jatkuvuuden turvaaminen

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 278 § ja 321 §:ään esitettävien muutosten aiheuttamat investointitarpeet on arvioitavissa omaisuuden suojan suhteen selkeämmiksi käsitellä voimassa olevan lain korvaussäännösten pohjalta. Lain 283 §:ään (viestintäverkon kriittisen järjestelmän palauttaminen Suomeen) esitettävien muutosten on tarkoitus parantaa PL 15 §:ssä turvattuun omaisuuden suojaan kohdistuvien rajoitusten ennustettavuutta. Esityksen mukaisesti yksilöitäisiin nykyistä oikeustilaa selkeämmin neljä yhteiskunnallisesti merkittävää palvelukokonaisuutta, joiden turvaamiseksi kriittisen viestintäverkon järjestelmä sekä sen ohjaus, ylläpito ja hallinta olisi voitava tiettyjä poikkeusolojen toimivaltuuksia käytettäessä palauttaa Suomeen.

12.7 Sopimussuhteiden pysyvyys

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi eräitä sähköisen viestinnän palveluista annetun lain V osan tilaajia ja kuluttajia koskevia säännöksiä. Jotkut näistä muutoksista merkitsevät puuttumista myös teleyritysten voimassaoleviin viestintäpalvelusopimuksiin, koska niitä sovellettaisiin myös ennen lain voimaantuloa tehtyihin sopimuksiin. Tällaisia muutoksia olisivat muun muassa ehdotetun 107 §:n 2 momentin säännös tilaajien syrjimättömyydestä, jolla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 99 artikla sekä ehdotetun 109 §:n 4 momentin sääntely tilaajien oikeudesta irtisanoa määräaikainen viestintäpalvelusopimus kahden viikon irtisanomisajalla, jos määräaikainen sopimus jatkuu automaattisesti sopimuskauden jälkeen. Jälkimmäisellä säännöksellä pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 105 artiklan 3 kohta. Esityksessä ehdotetaan myös säädettäväksi uusi 110 §, jossa velvoitetaan teleyritykset varmistamaan internetyhteyspalvelun jatkuvuus palveluntarjoajaa vaihdettaessa ja jolla pannaan osaltaan täytäntöön teledirektiivin 106 artikla. Ehdotetun 114 §:n 4 momentilla korvattaisiin tilaajien välitön oikeus irtisanoa sopimus teleyrityksen muuttaessa sopimusehtoja tilaajan vahingoksi oikeudella irtisanoa sopimus tavanomaisella kahden viikon irtisanomisajalla sekä asetettaisiin tilaajalle kolmen kuukauden määräaika käyttää irtisanomisoikeuttaan näissä tilanteissa. Ehdotetun 116 §:n 2 momentti merkitsisi puolestaan sitä, että tilaajalla ei olisi edellä kuvatuissa tilanteissa irtisanomisoikeutta, jos sopimusehtojen muutos johtuu lainsäädännön muutoksista. Voimassa olevan lain nojalla irtisanomisoikeutta ei ole ainoastaan tilanteissa, joissa muutos johtuu verolainsäädännön muutoksista. Toisaalta ehdotetun 116 §:n 6 ja 7 momentti takaavat tilaajille oikeuden halutessaan pitää itsellään sopimukseen kuuluva päätelaite ja saada pois sen käyttöä koskevat estot tilanteissa, joissa hänellä on oikeus irtisanoa sopimus ennen sopimuskauden päättymistä. Säännöksillä pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 105 artiklan 4 ja 6 kohta.

Edellä kuvattuja säännöksiä sovellettaisiin myös lain voimaantullessa voimassa oleviin sopimuksiin. Ehdotetulla lailla olisi tältä osin taannehtivia vaikutuksia voimassa oleviin sopimussuhteisiin.

Omaisuuden perustuslainsuoja turvaa myös sopimussuhteiden pysyvyyttä, joskaan kielto puuttua taannehtivasti sopimussuhteiden koskemattomuuteen ei ole perustuslakivaliokunnan käytännössä muodostunut ehdottomaksi. Varallisuusoikeudellisten oikeustoimien pysyvyyden suojan taustalla on ajatus oikeussubjektien perusteltujen odotusten suojaamisesta taloudellisissa asioissa. Taannehtivalla puuttumisella ei voida kohtuuttomasti heikentää sopimuspuolten oikeusasemaa (PeVL 21/2004 ja PeVL 42/2006).

Tarpeen soveltaa eräitä tilaajan ja kuluttajan oikeuksia koskevia säännöksiä myös voimassa oleviin teleyrityksen viestintäpalvelusopimuksiin, voidaan katsoa täyttävän perusoikeuksien yleiset rajoitusedellytykset. Sen ei voida katsoa kohtuuttomasti heikentävän sopimuspuolten oikeusasemaa. Edellä kuvatut muutokset eivät ole suuria ja ne vastaavat osin, esimerkiksi ehdotetun 109 §:n osalta, jo voimassa olevaa käytäntöä. Sopimussuhteisiin puuttumisen vaikutukset jäisivät siten verraten vähäisiksi. Kyseisten säännösten soveltaminen voimassaoleviin sopimuksiin selventää oikeustilaa verrattuna siihen, että niitä sovellettaisiin vain lain voimaantulon jälkeen tehtyihin sopimuksiin. Viestintäpalvelusopimukset, kuten kiinteän verkon liittymäsopimukset, ovat usein pitkäkestoisia. Tämän vuoksi olisi epätarkoituksenmukaista, että kyseisiä uusia säännöksiä ei sovellettaisi myös vanhoihin sopimuksiin. Mainittujen tilaajan ja kuluttajan oikeuksia koskevien säännösten soveltaminen myös voimassaoleviin sopimuksiin parantaa kuluttajien oikeusasemaa, sillä sääntelyllä kokonaisuutena helpotetaan kuluttajien mahdollisuutta vaihtaa palveluntarjoajaa sekä pyritään takaamaan kuluttajien yhdenvertainen kohtelu. Ehdotettu sääntely on siten perusteiltaan hyväksyttävää ja oikeasuhtaista.

12.8 Elinkeinovapaus

Perustuslain 18 §:n mukaan jokaisella on oikeus hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla.

Taajuuksien käyttö ja verkkotoimiluvat

Perustuslakivaliokunta on aiemmassa lausuntokäytännössään käsitellyt toimiluvan ja elinkeinovapauden suhdetta muun muassa lausunnoissa PeVL 47/1996 vp (telemarkkinalaki), PeVL 4/2000 vp (maakaasumarkkinalaki), PeVL 19/1998 vp (laki televisio- ja radiotoiminnasta) ja PeVL 61/2002 vp (viestintämarkkinalaki).

Valiokunta on lausuntokäytännössään katsonut elinkeinotoiminnan luvanvaraistamisen olevan poikkeuksellisesti mahdollista. Luvanvaraisuudesta on kuitenkin aina säädettävä lailla, jonka on täytettävä perusoikeuden rajoitusta koskevat tarkkarajaisuuden ja täsmällisyyden vaatimukset. Suomessa taajuuksien käyttöoikeuksia eli verkkotoimilupia myönnetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain mukaisesti joko vertailevassa menettelyssä tai huutokauppaamalla.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 11 § ehdotetaan muutettavaksi siten, että mahdollistetaan sellainen taajuushuutokauppoja koskeva sääntely, joka voimassa olevaa sääntelyä laajemmin ja selkeämmin mahdollistaisi erilaisten huutokauppamallien käyttämisen. Ehdotus ei juurikaan käytännössä muuttaisi nykyistä sääntelyä.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi verkkotoimiluvan jatkamista koskeva 17 a § sekä verkkotoimiluvan uusimista koskeva 17 b § sekä toimiluvan vähimmäiskestoa koskeva muutos toimilupaehdoista säätävään 16 §:ään. Lisäksi valtioneuvoston harkintavaltaa kavennettaisiin verkkotoimilupien siirtämisen ja vuokraamisen osalta ehdotetuissa 18 ja 20 §:ssä.

Edellä mainittuja säännöksiä sovellettaisiin ainoastaan Euroopan unionissa yhdenmukaistetuilla taajuuksilla toimivien matkaviestinverkkojen verkkotoimilupiin. Ehdotetun 17 a §:n sekä 16 §:n

muutoksen tarkoituksena olisi teledirektiivin edellyttämällä tavalla parantaa sääntelyn ennustettavuutta takaamalla verkkotoimiluvanhaltijalle käyttöoikeus taajuuksiin tietyksi laissa säädetyksi vähimmäisajaksi, josta voisi poiketa ainoastaan tietyin laissa säädetyin perustein. Ehdotetun 17 b §:n tarkoituksena olisi myös parantaa verkkotoimiluvan voimassaoloajan riittävyyteen liittyvää oikeusvarmuutta oikeudenhaltijoiden osalta.

Ehdotuksen 6 §:n mukaan vähäisen paikallisen verkkopalvelun tarjoaminen rajatulla alueella toimivassa matkaviestinverkossa, jossa harjoitetaan yleistä teletoimintaa, ei edellyttäisi valtioneuvoston myöntämää verkkotoimilupaa, jos verkkopalvelua tarjotaan valtioneuvoston taajuusasetuksessa tällaiseen käyttöön osoitetulla taajuusalueella. Näin ollen säännöstä sovellettaisiin vain tilanteissa, joissa toiminnan harjoittamisen mittakaava ei edellyttäisi valtioneuvoston myöntämää toimilupaa, vaan toimintaa voisi harjoittaa Liikenne- ja viestintäviraston myöntämän radioluvan nojalla. Näin ollen valtioneuvosto edelleenkin päättäisi siitä millä taajuusalueilla yleistä teletoimintaa voisi harjoittaa ilman valtioneuvoston myöntämää toimilupaa. Liikenne- ja viestintävirasto ei voi tehdä lupia myöntäessään tarkoituksenmukaisuusharkintaa. Ehdotetut oikeusharkintaiset perusteet ovat täsmällisiä ja tarkkarajaisia ja lupa on myönnettävä, jos laissa säädetyt radioluvan myöntämisen edellytykset täyttyvät.

Toimilupasääntelyn perusteena on edelleen taajuuksien niukkuus. Toimiluvan edellytykset perustuvat esityksessä lakiin ja ovat tarkkarajaisia ja täsmällisiä. Näin ollen ehdotettu verkkotoimilupiin liittyvä sääntely ei ole elinkeinonvapauden kannalta ongelmallinen.

Perustuslakivaliokunta on lisäksi toistuvasti katsonut, että taajuuksien niukkuus on sellainen tekninen rajoitusperuste, jonka huomioon ottamiseksi lupajärjestelmän ylläpitäminen on ollut hyväksyttävää elinkeinonvapauden näkökulmasta (PeVL 40/2017 vp, PeVL 18/2104 vp, PeVL 3/2010 vp, PeVL 61/2002 vp, PeVL 8/2002 vp, PeVL 19/1998 vp). Perustuslakivaliokunta on lupajärjestelmän hyväksyessään liittänyt taajuuksien niukkuutta koskevan arvion teknologisen kehityksen vaiheeseen. Taajuuksista voi edelleen esiintyä niukkuutta siten, että niitä ei riitä kaikille hakijoille,

Lisäksi suurin osa muutosehdotuksista parantaa verkkotoimiluvanhaltijan oikeusvarmuutta elinkeinotoiminnan jatkuvuuden suhteen ja turvaa toimiluvanhaltijan elinkeinotoiminnan investointiedellytyksiä.

Yleispalvelu

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 85 §:n mukaisesti tehtävään yleispalveluyrityksen nimeämiseen voi liittyä elinkeinotoiminnan vapauteen tai omaisuudensuojaan liittyviä näkökohtia. Lain mukaan liikenne- ja viestintävirasto voi päätöksellään nimetä yhden tai useamman teleyrityksen yleispalveluyritykseksi, jos se on välttämätöntä yleispalvelun tarjonnan takaamiseksi tietyllä maantieteellisellä alueella.

Yleispalvelusääntelyn päälinja ei muutu. Esityksen suurimmat muutokset liittyvät 85 §:n nimeämismenettelyyn lisättävän 51 a §:n mukaisten maantieteellisten kartoitusten huomiointiin, 91 a §:ssa esitettyyn velvollisuuteen ilmoittaa verkon luovuttamisesta sekä 93 §:ssä esitettyyn tarkennukseen nettokustannusten laskennan menetelmien julkisuudesta ja raportoinnista. Lisäksi esityksen 87 §:ssä esitetyllä yleispalveluliittymällä tulisi voida käyttää teledirektiivin liitteessä V määriteltyjä palveluita. Tämä asettaa uuden reunaehdon yleispalveluliittymän tekniselle toteuttamiselle.

Perustuslakivaliokunta on muun muassa postipalvelulaista antamassaan lausunnossa (PeVL 28/2000 vp) todennut, että yleispalveluvelvoitteen asettaminen ei saa olla yrityksen kannalta

kohtuutonta. Hakemuksetta määrättävä velvoite ei siten saa muodostua yritykselle kohtuuttoman raskaaksi, vaan velvoitteen tulee olla oikeassa suhteessa yrityksen toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden.

Yleispalvelusta aiheutuvat kohtuuttomat nettokustannukset korvattaisiin edelleen valtion varoista nykyisen lain 93 §:n ja 94 §:n määrittelemällä tavalla. Yleispalveluyritykselle on hakemuksesta korvattava valtion varoista se osa yleispalvelun nettokustannuksista, joiden katsotaan aiheuttavan kohtuuttoman taloudellisen rasitteen yritykselle, ottaen huomioon muun muassa yrityksen koko ja sen harjoittaman teletoiminnan liikevaihto. Korvaamisesta päättää liikenne- ja viestintäministeriö Liikenne- ja viestintäviraston laatiman nettokustannuslaskennan pohjalta.

Yleispalvelusääntelyä ja siihen esitettyjä muutoksia voidaan pitää perusoikeusrajoituksen kannalta oikeasuhteisina ja tarkkarajaisina.

Audiovisuaalisten mediapalveluiden sääntely

Esityksen 4 §:ssä laajennettaisiin toiminnan harjoittamista koskevaa ilmoitusvelvollisuutta myös videonjakoalustan tarjoajiin. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että perusoikeuden käyttämisen tekeminen ilmoituksen varaiseksi saattaa merkitä perusoikeusrajoitusta (PeVL 14/2000). Ehdotuksessa ilmoituksen tekeminen liittyy AVMS-direktiivistä tulevaan viraston velvollisuuteen ylläpitää kaupallisten videonjakoalustapalveluiden Suomeen sijoittautumista koskevia tietoja. Perustuslakivaliokunta ei ole pitänyt ilmoittautumisvelvollisuutta perustuslain 18 §:ää rikkovana, mikäli viranomainen ei tee ilmoituksen johdosta päätöstä (PeVL 10/2012).

Liikenne- ja viestintävirasto ei tekisi videonjakoalustan tarjoajan ilmoituksen johdosta toiminnan harjoittamista koskevia päätöksiä. Kyse ei näin ollen olisi esimerkiksi toimilupapäätöksistä. Virastolla ei myöskään ole ilmoituksen johdosta toimivaltaa puuttua viestinnän sisältöön tai estää toiminnan aloittamista. Ehdotetussa muutoksessa esitetyillä rajoituksilla on yleisesti hyväksyttävä peruste ja rajoituksia voidaan pitää riittävän täsmällisiä ja tarkkarajaisina.

Viestintäverkon kriittisissä osissa käytettävät laitteet

Lakiehdotuksen 244 a §:n voidaan katsoa merkitsevän rajoitusta elinkeinovapauteen siltä osin, kuin sillä puututaan teleyritysten ja muiden toimijoiden mahdollisuuksiin rakentaa verkkoja ja harjoittaa toimintaansa valitsemillaan viestintäverkkolaitteilla. Myös verkkolaitevalmistajan näkökulmasta ehdotettu säännös voi merkitä rajoitusta elinkeinovapauteen, jos laitteen katsotaan vaarantavan kansallista turvallisuutta tai maanpuolustusta.

Perustuslakivaliokunta on katsonut, että kansalliseen turvallisuuteen liittyvät seikat ovat sellaisia painavia perusteita, jotka oikeuttavat esimerkiksi elinkeinovapauden rajoittamisen (PeVL 16/2011). Näin ollen esimerkiksi teleyrityksen tai verkkolaitevalmistajan osalta ei voida pitää suhteettomana puuttumisena elinkeinovapauteen sitä, että viestintäverkon kaikkein kriittisimmissä osissa ei saisi käyttää kansallista turvallisuutta tai maanpuolustusta vaarantavia viestintäverkkolaitteita.

Jo nykyisen teletoimintaa koskevan sääntelyn mukaan valtioneuvosto voi jättää verkkotoimiluvan myöntämättä, jos on erityisen painavia perusteita epäillä, että toimiluvan myöntäminen vaarantaisi ilmeisesti kansallista turvallisuutta. Teleyritysten on siis jo verkkotoimilupaa hakiessaan otettava huomioon kansalliseen turvallisuuteen liittyviä intressejä. Lisäksi nykyinen laki edellyttää, että verkot täyttävät laissa säädetyt laatuvaatimukset, mikä myöskin rajoittaa sitä, millaisilla viestintäverkoilla toimintaa on mahdollista harjoittaa. Ehdotettu sääntely tuo kuiten-

kin toiminnassa käytettävien viestintäverkkolaitteiden arviointiin siinä määrin uusia arviointikriteerejä, ettei teleyrityksillä ole ollut kohtuudella mahdollisuuksia varautua niihin ennakolta. Tästä syystä on pidetty välttämättömänä säätää valtiolle korvausvelvollisuus sellaisista poistettavaksi määrätyistä viestintäverkkolaitteista, jotka on otettu käyttöön ennen lain voimaantuloa. Lisäksi korvausvelvollisuus voi tulla kyseeseen tilanteissa, joissa poistomääräyksen taustalla on sellainen merkittävä ja olennainen olosuhteiden muutos tai muu syy, jota viestintäverkon omistaja tai muu haltija ei ole voinut kohtuudella ennakoida.

Ehdotetun sääntelyn suhdetta muihin perusoikeuden rajoitusedellytyksiin on tarkasteltu tarkemmin omaisuuden suojaa koskevassa kohdassa 12.6.

12.9 Lainsäädäntövallan siirtäminen ja asetuksenantovaltuudet

Perustuslain 80 §:n mukaan tasavallan presidentti, valtioneuvosto ja ministeriö voivat antaa asetuksia tässä perustuslaissa tai muussa laissa säädetyn valtuuden nojalla. Lailla on kuitenkin säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan.

Perustuslain 80 §:n 2 momentin mukaan myös muu viranomainen voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määrätyistä asioista, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädetään lailla tai asetuksella. Tällaisen valtuutuksen tulee olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu. Lisäksi perustuslaista johtuu, että valtuuden kattamat asiat on määriteltävä tarkasti laissa. Perustuslakivaliokunta on käsitellyt asiaa muun muassa lausunnossaan PeVL 34/2000 vp (telemarkkinalaki).

Taajuuksien käyttö ja verkkotoimiluvat

Laki sisältää säännöksiä Liikenne- ja viestintäviraston määräystenantovallasta sekä valtioneuvoston asetuksenantovallasta.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 11 §:n 3 momentissa säädetään valtioneuvoston asetuksesta, jolla voidaan antaa tarkempia taajuusalue- ja huutokauppakohtaisia säännöksiä. Ehdotuksessa momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että asetuksessa voitaisiin säätää myös tarjousten sitovuudesta. Muilta osin momentti vastaisi voimassa olevaa säännöstä.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 12 §:ssä säädetään tarkemmista määräyksistä, joita Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa huutokaupassa noudatettavasta menettelystä. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että korkeimman tarjouksen sijasta määrättäisiin voittavasta tarjouksesta. Muutoksen tarkoituksena olisi mahdollistaa erilaisten huutokauppamallien käyttäminen. Muilta osin pykälä vastaisi voimassa olevaa säännöstä.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 95 §:ssä säädetään taajuuksien käytöstä ja taajuussuunnitelmasta annettavasta valtioneuvoston asetuksesta. Asetuksella vahvistetaan yleiset periaatteet taajuuksien käytölle. Tältä osin säännöstä ei ehdoteta muutettavaksi vaan se vastaa voimassa olevaa säännöstä.

Pykälään ehdotetaan teledirektiivin voimaan saattamiseksi eräitä muutoksia. Valtioneuvostolle asetettaisiin pykälässä velvollisuus mahdollistaa tiettyjen taajuusalueiden käyttöönotto direktiivissä säädetyssä määräajassa sekä perusteet määräajasta poikkeamiselle.

Lain 96 §:ssä säädetään taajuuksien käytöstä annetuista Liikenne- ja viestintäviraston määräyksistä. Pykälää muutettaisiin siten, että voidaan paremmin mahdollistaa taajuuksien yhteiskäyttö.

Muutoksella virastolla olisi toimivalta sallia taajuuksien yhteiskäyttö myös tilanteissa, joissa se voi aiheuttaa vähäisiä häiriöitä. Muilta osin säännös vastaisi voimassa olevaa säännöstä.

Lain 244 §:ssä säädetään viestintäverkkoa ja viestintäpalvelua koskevista Liikenne- ja viestintäviraston määräyksistä. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi kohta, jonka mukaan viraston määräykset voisivat koskea myös viestintäverkon peittoalueen teknistä määrittämistä. Muilta osin säännös vastaisi voimassa olevaa säännöstä.

Ehdotuksessa valtuutussäännökset on sijoitettu säänneltävää asiaa koskevaan kohtaan. Norminantovalta on säädetty mahdollisimman tarkkarajaisesti ja täsmällisesti. Määräysten antamiseen liittyy vain vähäisissä määrin tarkoituksenmukaisuusharkintaa. Säännökset ovat välttämättömiä sääntelyn kohteen teknisen luonteen ja sääntelyn edellyttämän erityisen asiantuntemuksen vuoksi.

Perustuslain 80 §:n mukaan lailla on säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista. Ehdotetut muutokset valtuutussäännöksiin on rajoitettu koskemaan ainoastaan teknisluontoisia yksityiskohtia yritysten oikeusaseman perusteiden määräytyessä edelleenkin lain säännösten perusteella. Näin ollen ehdotuksen norminantovaltuudet eivät ole ristiriidassa perustuslain 80 §:n kanssa.

Käyttöoikeuden luovuttaminen ja yhteenliittäminen

Ehdotettuun sähköisen viestinnän palveluista annetun lain käyttöoikeuden luovuttamista ja yhteenliittämistä koskevaan sääntelyyn ehdotetaan sisällytettäväksi valtuuksia tarkempien säännösten ja määräyksien antamiseen.

Ehdotetussa 81 c §:ssä asetettaisiin huomattavan markkinavoiman yritykselle ilmoitusvelvollisuus Liikenne- ja viestintävirastolle sen suunnitellessa verkkonsa korvaamista tai käytöstä poistamista. Pykälän 3 momentin mukaan ilmoitukseen on liitettävä riittävät tiedot korvaamista tai poistamista suunnittelevasta huomattavan markkinavoiman yrityksestä, poistettavasta tai purettavasta verkosta sekä suunnitelluista toimenpiteistä. Momentin mukaan tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä ja sen sähköisestä tekemisestä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Liikenne- ja viestintäviraston määräyksenantovaltuuksia ehdotetaan lisättäväksi 60 §:n 3 momenttiin sekä 315 §:n 6 momenttiin. Ehdotetun 60 §:n 3 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi antaa määräyksiä menettelyistä, joita sovelletaan käyttöoikeuden saamiseksi ja yhteenliittämiseksi. Ehdotetun 315 §:n 6 momentin 5 kohdan mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä, jotka voivat koskea tietoja, jotka ovat tarpeellisia 51 a §:n 1 momentissa tarkoitetun maantieteellisen kartoituksen ja 2 momentissa tarkoitetun ennusteen laatimiseksi sekä 4 momentissa tarkoitetun tiedon keräämiseksi.

Käyttöoikeuden luovuttamista ja yhteenliittämistä koskeva lainsäädäntövalta rajataan ehdotuksessa täsmällisesti ja tarkkarajaisesti. Ne koskevat teknisluonteisia yksityiskohtia oikeusaseman perusteiden määräytyessä lain säännösten perusteella. Valtuutussäännökset on sijoitettu ja asiallisesti kytketty säänneltävää asiaa koskevaan pykälään. Lakiehdotusten sisältämien norminantovaltuuksien ei arvioida olevan ristiriidassa perustuslain 80 §:n kanssa.

Yleispalvelu

Ehdotetussa 86 § ja 87 §:ssä annettaisiin asetuksenantovaltuus valtioneuvostolle liittyen vammaisten henkilöiden puhelinpalveluiden erityisvaatimuksiin ja tarkoituksenmukaisen internetyhteyden vähimmäisnopeuteen. Ennen asetuksen antamista Liikenne- ja viestintäviraston on

tarvittaessa laadittava selvitys tiedonsiirtopalvelujen markkinoista, käyttäjien ja tilaajien enemmistön käytössä olevasta yhteysnopeudesta ja teknisestä kehitystasosta sekä arvio sääntelyn taloudellisista vaikutuksista teleyrityksille. Selvityksessä tulee huomioida myös BERECin tarkoituksenmukaisen internetyhteyspalvelun määrittelemisen parhaita käytäntöjä koskeva raportti.

Nykyisessä laissa tarkoituksenmukaista internetyhteyden nopeutta koskeva asetuksenantovaltuus on annettu liikenne- ja viestintäministeriölle. Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksessa tarkoituksenmukaisen internetyhteyden vähimmäisnopeudesta yleispalvelussa on nykyään säädetty 2 megabittiä sekunnissa vähimmäisnopeuden lisäksi yhteyden laatuvaatimuksesta.

Asetuksenantovaltuutta muutettaisiin siirtämälle se valtioneuvostolle. Valtioneuvoston tulee antaa asetukset poliittiselta merkitykseltään suuremmista, laajakantoisista ja periaatteellisesti tärkeistä asioista (HE 1/1998vp). Ministeriölle voidaan osoittaa asetuksenantovaltaa teknisluonteisemmissa sekä yhteiskunnalliselta ja poliittiselta merkitykseltään vähäisemmissä asioissa. Myös perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä on korostettu tätä erottelua (esim. PeVL 34/2000 vp, PeVL 27/2004 vp).

Perustuslakivaliokunta on katsonut (PeVL 27/2004vp), että asetuksenantovaltuuden käyttöä tulee ohjata riittävillä lain säännöksillä. Asetuksenantovaltuus ei voi olla liian avoin, vaan sen tulee olla täsmällinen ja tarkkarajainen.

Internetyhteyttä voidaan pitää välttämättömyyshyödykkeenä, jonka kautta käytetään muun muassa useita viranomaispalveluita, huolehditaan tiedonsaannista sekä perusasioinnista. Internetyhteyden nopeuden ja laatuvaatimusten kautta sen tosiasiallisesta toimivuudesta säätämisen voidaan katsoa olevan yhteiskunnalliselta merkitykseltään tärkeä asia, josta tulee säätää valtioneuvoston tasolla. Sama koskee vammaisten henkilöiden erityistarpeita myös yleisten puhelinpalveluiden osalta. Esitettyä asetuksenantovaltuutta voidaan pitää riittävän täsmällisenä ja valtioneuvoston asetusta lakitasoista sääntelyä teknisluontoisesti täsmentävänä.

Käyttäjän ja tilaajan oikeudet

Ehdotetun 106 b §:n 2 momentti sisältää asetuksenantovaltuudet, joiden nojalla valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset ennen viestintäpalvelusopimuksen tekemistä annettavista tiedoista.

Ehdotetun 109 §:n 4 momentin mukaan teleyrityksen tulee tarjota kuluttajalle maksuton ja helppokäyttöinen mahdollisuus tarkastaa matkaviestinverkon määräaikaisen liittymäsopimuksensa päättymispäivämäärä. Siitä, miten palvelu teknisesti toteutettaisiin, voitaisiin määrätä Liikenne- ja viestintäviraston määräyksellä.

Ehdotetun 110 a §:n 2 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi antaa internetyhteyspalvelun jatkuvuutta koskevia teknisiä määräyksiä. Momentissa säädettäisiin tarkemmin myös seikoista, joita määräykset voisivat koskea. Määräykset voisivat koskea muun muassa internetyhteyspalvelun jatkuvuuden teknistä toteuttamistapaa.

Ehdotetun 130 §:n 1 momentin mukaan internetyhteyspalvelun ja yleisesti saatavilla olevan henkilöiden välisen viestintäpalvelun tarjoajan tulee julkaista ajantasaista tietoa yrityksen tarjoamien palvelujen laadusta ja ominaisuuksista sekä palvelujen soveltuvuudesta vammaisille käyttäjille. Ehdotetun 3 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi antaa määräyksen 1 momentissa tarkoitetuista julkaistavista tiedoista ja tietojen julkaisutavan ottaen huomioon Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisen yhteistyöelimen suuntaviivat.

Norminantovalta on säädetty kyseessä olevissa säännöksissä mahdollisimman tarkkarajaisesti ja täsmällisesti. Ehdotetut valtuudet koskevat teknisiä yksityiskohtia oikeusaseman perusteiden määräytyessä lain säännösten perusteella. Ehdotettujen normiantovaltuuksien ei siten katsota olevan ristiriidassa perustuslain kanssa.

Viestintäverkon kriittisissä osissa käytettävät laitteet

Ehdotettu säännös sisältää määräyksenantovaltuutuksen Liikenne- ja viestintävirastolle. Säännöksen mukaan Liikenne- ja viestintävirasto antaisi tarkempia määräyksiä viestintäverkon, erityisesti sen kriittisten osien, teknisestä määrittelystä.

Perustuslakivaliokunta on katsonut (PeVL 27/2004vp), että asetuksenantovaltuuden käyttöä tulee ohjata riittävillä lain säännöksillä. Asetuksenantovaltuus ei voi olla liian avoin, vaan sen tulee olla täsmällinen ja tarkkarajainen. Ehdotettu säännös sisältäisi viestintäverkon kriittisten osien määritelmän, jota on avattu säännöskohtaisissa perusteluissa. Viestintäverkko on määritelty lain 3 §:n 1 momentin 39 kohdassa ja yleinen viestintäverkko 3 §:n 1 momentin 43 kohdassa.

Viestintäverkkoteknologiaan liittyy runsaasti sellaisia teknisiä ominaispiirteitä, joiden yksityiskohtainen määrittely lain tasolla ei ole tarkoituksenmukaista. Ehdotettu valtuutussäännös koskisi verkon kriittisten osien teknisiä yksityiskohtia, joiden määrittelyyn vaadittaisiin huomattavaa teknistä asiantuntemusta. Myös nykyisen lain 243 §:ssä säädettyjä viestintäverkon laatuvaatimuksia on täsmennetty Liikenne- ja viestintäviraston antamilla määräyksillä, jotka ilmentävät teknisellä tasolla laissa säädettyjä periaatteita.

Ehdotettua määräyksenantovaltuutusta voidaan pitää perustuslain 80 §:n näkökulmasta hyväksyttävänä.

12.10 Kunnallinen itsehallinto

Sijoittaminen

Perustuslain 121 §:n mukaan Suomi jakaantuu kuntiin, joiden hallinnon tulee perustua kuntien asukkaiden itsehallintoon. Kuntien hallinnon yleisistä perusteista ja kunnille annettavista tehtävistä säädetään lailla. Kunnallisen itsehallinnon kannalta merkityksellisiä ovat lain 229 §:ään ehdotetut pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamista koskevat säännökset, joilla pannaan täytäntöön teledirektiivin 57 artikla. Artiklan mukaisesti toimivaltaiset viranomaiset eivät saa edellyttää liityntäpisteiden käyttöönotolta erillistä kaavoituslupaa tai muuta erillistä ennakkolupaa. Suomessa direktiivin tarkoittamat toimivaltaiset viranomaiset ovat kunnallisia viranomaisia.

Ehdotetun 229 §:n säännöksen mukaisesti erillisiä hallinnollisia lupia pienalueen langattomien liityntäpisteiden käyttöönotolta ei saisi edellyttää, mikäli pienalueen liityntäpiste täyttää 57 artiklan nojalla annetun komission täytäntöönpanosäädöksen mukaiset fyysiset ja tekniset ominaisuudet. Ehdotetun säännöksen nojalla lupaa on kuitenkin mahdollista edellyttää liityntäpisteiden sijoittamiselle sellaisissa arkkitehtuuriltaan, historialtaan tai luonnoltaan arvokkaissa rakennuksissa tai paikoissa, jotka ovat kansallisen lainsäädännön mukaan suojeltuja tai tarvittaessa yleiseen turvallisuuteen liittyvistä syistä. Liityntäpisteiden sijoittamisessa sovellettavaksi tulisi näin ollen esimerkiksi mahdollinen muu rakennusten suojelua, ympäristöä tai yleistä turvallisuutta koskeva lainsäädäntö. Ehdotettu säännös ei myöskään rajoittaisi kuntien oikeutta vaatia erillistä ilmoitusmenettelyä pienalueen liityntäpisteiden sijoittamisesta.

Perustuslakivaliokunta on käytännössään katsonut perustuslain 121 §:n 1 momentin säännöksen keskeisenä sisältönä olevan, ettei tavallisella lailla voida puuttua itsehallinnon keskeisiin ominaispiirteisiin tavalla, joka asiallisesti ottaen tekisi itsehallinnon merkityksettömäksi (PeVL 41/2017 vp, PeVL 26/2017 vp ja PeVL 67/2014 vp). Koska maankäyttö- ja rakennuslain 20 §:n mukaisesti kunnalle on säädetty tehtäväksi huolehtia alueiden käytön suunnittelusta, rakentamisen ohjauksesta ja valvonnasta alueellaan sekä maapolitiikan harjoittamisesta, ulottuu ehdotettu lain 229 §:n säännös kuntien toimivallan ja kunnallisen itsehallinnon piiriin. Ottaen huomioon perustuslain kunnallista itsehallintoa koskevan sääntelyn, direktiivin 57 artiklan mukaista sääntelyä ei ehdotettaisi toimeenpantavaksi laajemmin kuin mitä direktiivin katsotaan välttämättä edellyttävän.

Ehdotetun sääntelyn ei myöskään voitaisi katsoa merkitsevän merkittävää muutosta jo lain 28 luvun nykytilaan sisältyvään telekaapelin, tukiaseman ja radiomaston sijoittamista koskevaan sääntelyyn. On lisäksi huomioitava, että lain nykytilan mukaisesti myös pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittaminen perustuisi ensisijaisesti sopimiseen. Kuten muussakin nykyisen lain 28 luvun tarkoittamassa sijoittamisessa myös pienalueen langattomien liityntäpisteiden osalta kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tekemä päätös sijoittamisesta olisi vasta viimesijainen keino, jos sijoittamisesta ei päästä sopimukseen. Ehdotetun sääntelyn ei siten arvioida merkitsevän huomattavaa muutosta nykytilaan, eikä puuttuvan oleellisella tavalla kunnallisen itsehallinnon ominaispiirteisiin. Tämän vuoksi ehdotettua sääntelyä ei voida pitää kunnallisen itsehallinnon toteutumisen kannalta ongelmallisena.

12.11 Ahvenanmaan erityisasema

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 ja 27 §:ssä säädetään valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan välisestä toimivallan jaosta. Ahvenanmaan maakunnan hallituksen 29.1.2020 ulkoministeriölle toimittamassa unionin lainsäädännön kansallista täytäntöönpanoa koskevassa notifikaatioilmoituksessa (ÅLR 2019/175) todetaan, että teledirektiivin sääntelemä oikeusala kuuluu valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

Vaaratiedottaminen

Perustuslaissa säädetään Ahvenanmaan erityislaeista 75 §:ssä ja Ahvenanmaan erityisasemasta 120 §:ssä. Molemmissa perustuslain säännöksissä viitataan Ahvenanmaan itsehallintolakiin (1991/1144), joka on hyväksytty perustuslain säätämisjärjestyksessä. Ahvenanmaan itsehallintolain 18 §:ssä säädetään maakunnan lainsäädäntötoimivaltaan kuuluvista asioista, jotka koskevat muun muassa yleistä järjestystä ja turvallisuutta tietyin poikkeuksin sekä palo- ja pelastustointa (1 momentin 6 kohta). Valtakunnan lainsäädäntötoimivaltaan kuuluvat puolestaan itsehallintolain 27 §:n mukaan muun muassa teletoimintaa tietyin toimilupia koskevin rajauksin koskevat asiat (1 momentin 40 kohta). Lähtökohtaisesti tämän esityksen sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin kohdistuvat muutokset kuuluvat teletoiminnan alaan.

Itsehallintolain säännöksistä ei ole johdettavissa selvää vastausta siihen, miten vaaratiedottamisen kaltainen koko maata koskeva väestön varoittaminen tulisi lainsäädännöllisesti toteuttaa. Yhtäältä väestön suojelu on valtakunnan toimivallassa, toisaalta maakunnan lainsäädäntötoimivallassa on sen palo- ja pelastustoimi sekä pääosa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden sääntelystä. Valtakunnallisen vaaratiedotelain hallituksen esityksen (HE 31/2012) mukaan vaaratiedottamista Ahvenanmaan maakunnassa ei erikseen säänneltäisi valtakunnan lainsäädännöllä, vaan ”vastaisuudessakin vaaratiedotteiden tiedoksianto maakunnan ja valtakunnan välillä voitaisiin perustaa toimiviin viranomaiskäytäntöihin.” Käsillä olevassa hallituksen esityksessäkin tähän vaaratiedotelain säätämisen yhteydessä omaksuttuun lähtökohtaan, jonka mukaan ”Ahve-

nanmaalla on oma järjestelmä viranomaistiedotteiden antamista varten ja maakunnan viranomaiset päättävät itse viranomaistiedotteiden antamisesta ja välittämisestä väestölle tiedoksi", ehdotetaan vain määrättyjä täydennyksiä.

Näiltä osin merkittävintä eroa voimassaolevaan oikeuteen nähden edustaa vaaratiedotelain 3 §:n (nykyinen 5 §) uutta 15 kohtaa koskeva käsillä oleva esitys siitä, että Ahvenanmaan valtionvirasto lisättäisiin (valtakunnalliseen) vaaratiedottamiseen toimivaltaisten viranomaisten joukkoon. Tämä asian valmistelussa Ahvenanmaan maakuntahallituksen teholta tullut esitys kuitenkin lähinnä täydentäisi edellä mainittua erillisen maakunnallisen varoitusjärjestelmän lähtökohtaa. Esityksen perusteella Ahvenanmaan valtionvirasto tulisi nimittäin toimivaltaiseksi antamaan vaaratiedotteita niissä kysymyksissä, joita se hoitaa aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) 4 §:ssä perusteella, ja jotka Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) mukaan kuuluvat valtakunnan toimivaltaan. Näin ollen esitetyllä vaaratiedotelain muutoksella varmistettaisiin vain lakitasoisesti se, että Ahvenanmaan alueeltakin voidaan antaa vaaratiedotteita valtakunnan toimivaltaan kuuluvien vaarallisten tapahtumien johdosta.

Vaaratiedottamisen käytännön tasolle on voimassa olevan lainsäädännön varassa vakiintunut menettely, jossa valtakunnan viranomaiset voivat sisällyttää vaaratiedotteen kohdealueeseen myös Ahvenanmaan. Ahvenanmaalle välitetään myös koko Suomea koskevat vaaratiedotteet. Sen sijaan Ahvenanmaan maakuntaviranomaiset eivät ole vaaratiedotelain perusteella toimivaltaisia antamaan suoraan valtakunnan puolelle vaaratiedotteita, mikä ei luonnollisestikaan estä maakunnan puolella tunnistetun maakunnan toimivaltaan kuuluvan vaaran saattamista em. toimivilla viranomaiskäytännöillä myös valtakunnan viranomaisten tietoon ja tarvittaessa valtakunnan viranomaisten toimesta vaaratiedotettavaksi.

Arvioitaessa täytäntöönpantavana olevan teledirektiivin 110 artiklan säännöksiä väestön varoitusjärjestelmästä on tarkasteltava sitä, kuinka voidaan varmistaa EU-sääntelyn edellyttämä vaaratiedottamisen keinovalikoiman laajentuminen myös Ahvenanmaan maakunnassa. Valtakunnallisen vaaratiedotelain mukaisen vaaratiedotteen välittyminen maakunnassa sijaitseviin mobiileihin telepäätelaitteisiin voi tapahtua samoin ehdoin kuin valtakunnan puolellakin; maakunnassa toimivien teleyritysten verkossa voidaan hyödyntää samaa sovelluspohjaista vaaratiedotteiden välittämistapaa kuin valtakunnan puolella.

Sen sijaan maakunnan omien väestön varoitusten välittäminen valtakunnallisissa vaaratiedotteissa hyödynnettävään sovelluspalvelimeen edellyttää uusia käytännön yhteistyöjärjestelyjä maakunnan ja valtakunnan toimivaltaisten viranomaisten välillä. Tämän esityksen lähtökohta on se, ettei tämä yhteistyö edellyttäisi erityistä sääntelyä osakseen, vaan maakunnan ja valtakunnan viranomaisten, oletusarvoisesti Alarmcentralenin ja Hätäkeskuslaitoksen, tulisi voida sopia siitä, että Ahvenanmaan maakunnalliset varoitukset voitaisiin saattaa asianmukaisella teknisellä toteutuksella vaaratiedotteita välittävää sovellukseen, sikäli kun Ahvenanmaan viranomaiset ovat toimivaltaansa kuuluvien varoitusten osalta tähän uuteen vaaratiedottamisyhteistyöhön halukkaita.

Kyberturvallisuusertifiointi

Ahvenanmaan itsehallintolain 59 b §:n 3 momentissa säädetään toimivallanjaosta pantaessa Euroopan unionissa tehtyjä päätöksiä täytäntöön. Jos jäsenvaltio yhteisön oikeuden mukaan voi nimetä vain yhden hallintoviranomaisen sellaisessa tilanteessa, jossa sekä maakunnalla että valtakunnalla olisi toimivaltaa, viranomaisen nimeäminen kuuluu valtakunnalle.

Tämän viranomaisen sellainen päätös, joka muutoin kuuluisi maakunnan toimivaltaan, tulee tehdä maakunnan hallituksen esittämän kannan mukaisesti. Asetus edellyttää yhden kansallisen

kyberturvallisuussertifioinnin viranomaisen nimeämistä. Näin ollen sen määrääminen on valtakunnan toimivaltaan kuuluva asia.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä.

Ponsi

Koska teledirektiivissä ja AVMS-direktiivissä on säännöksiä, jotka ehdotetaan pantaviksi täytäntöön lailla, annetaan eduskunnan hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

Lakiehdotukset

1.

Laki

sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 14 §:n 1 momentti, 39 §:n 2 momentti, 57, 58, 62 ja 72 §, 75 §:n 3 momentti, 91 ja 133 §, sellaisina kuin niistä ovat 14 §:n 1 momentti, 39 §:n 2 momentti, 57, 58, 62, 72 § ja 75 §:n 3 momentti laissa 1003/2018,

muutetaan 2 §, 3 §:n 1, 2 ja 37 kohta, 4, 11, 12 ja 16 §, 18 §:n 5 ja 6 momentti, 20 §, 25 §:n 1 momentin 3 kohta, 26 §:n 3 momentin 6 ja 7 kohta, 28 §:n 1 momentti, 30 §:n 5 momentti, 32 §:n 1 momentin 1 kohta, 36 §:n 1 momentin 3 kohta, 39 §:n 3 ja 7 momentti, 40 §, 41 §:n 1 momentti, 42 §:n 2 momentti, 45 §:n 2 ja 3 momentti, 51— 53, 55, 56, 59 ja 61 §, 65 §:n 1 momentti, 67— 69 §, 71 §:n 4 momentti ja 5 momentin 5 kohta, 74 §, 75 §:n 1 momentti, 77 §, 80 §:n 1 momentti, 82— 84 §, 85 §:n 2 momentti, 86— 88 §, 93 ja 95 §, 96 §:n 6 momentti, 100 §:n 3 momentti, 103 §:n 2 momentti, 106— 109 §, 112 §:n 1 momentti, 114 §:n 4 momentti, 116 §, 117 §:n 2 momentti, 118 §:n 2 momentti, 119, 121— 124, 129 ja 130 §, 16 luvun otsikko, 157 §:n 1 momentti, 167 §:n 2 ja 4 momentti, 171 §:n 1 momentti, 185 ja 186 §, 206 §:n 4 momentin 2 kohta, 209 §:n 4 momentti, 211, 216 ja 220 §, 221 §:n 1 momentin 1 kohta, 222, 228 ja 229 §, 234 §:n 3 momentti, 237 §:n 2 momentti, 244 ja 264 §, 265 §:n 3 momentti, 266 §:n 3 momentti, 270 §:n 2 momentti, 275, 278 ja 279 §, 280 §:n 1-3 ja 5 momentti, 283 §, 287 §:n 2 momentti, 288 §:n 1 momentti, 289 §:n 3 momentti, 293 §, 304 §:n 1 momentin 13 kohta, 308 §:n 1 momentti, 310 ja 311 §, 314 §:n 1 ja 5 momentti, 315 §:n 6 momentti, 318 §:n 1 ja 4 momentti, 321 §:n 1 momentti, 325 §:n 3 momentti, 333 §:n 1 momentti, 336 §:n 1 momentin suomenkielinen sanamuoto, sekä 339, 344 § ja 345 §, sellaisina kuin niistä ovat, 4, 11, 12 ja 16 §, 18 §:n 5 ja 6 momentti, 25 §:n 1 momentin 3 kohta, 26 §:n 3 momentin 6 ja 7 kohta, 28 §:n 1 momentti, 30 §:n 5 momentti, 36 §:n 1 momentin 3 kohta, 39 §:n 3 ja 7 momentti, 40 §, 41 §:n 1 momentti, 42 §:n 2 momentti, 45 §:n 2 ja 3 momentti, 51— 53, 55, 56 ja 61 §, 65 §:n 1 momentti, 67— 69 §, 71 §:n 4 momentti ja 5 momentin 5 kohta, 74 §, 75 §:n 1 momentti, 82— 84 §, 85 §:n 2 momentti, 86,87 ja 93 §, 96 §:n 6 momentti, 100 §:n 3 momentti, 103 §:n 2 momentti, 124 ja 130 §, 157 §:n 1 momentti, 167 §:n 2 ja 4 momentti, 171 §:n 1 momentti, 209 §:n 4 momentti, 228 ja 244 §, 265 §:n 3 momentti, 266 §:n 3 momentti, 270 §:n 2 momentti, 275 ja 278 §, 287 §:n 2 momentti, 288 §:n 1 momentti, 289 §:n 3 momentti, 308 §:n 1 momentti, 311 §, 314 §:n 1 ja 5 momentti, 315 §:n 6 momentti, 318 §:n 1 ja 4 momentti, 325 §:n 3 momentti, 333 §:n 1 momentti, 336 §:n 1 momentin suomenkielinen sanamuoto, sekä 344 ja 345 § ovat laissa 1003/2018, 32 §:n 1 momentin 1 kohta ja 211 § laissa 68/2018, 108 § osaksi laissa 456/2018, 116 § osaksi laissa 68/2018, 264 § laissa 456/2016 sekä 304 §:n 1 momentin 13 kohta laissa 350/2019 *sekä*

lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 456/2016 ja 52/2019, uusi 2 b, 7 a, 10 a, 11 a, 11 b, 12 a, 27 a, 32 a, 36 a ja 36 b kohta, lakiin uusi 4 a §, 5 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1003/2018, uusi 3 momentti, 6 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 52/2019, uusi 4 momentti, lakiin uusi 7 a §, 8 §:ään, uusi 3 momentti, lakiin uusi 17 a ja 17 b §, 18 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1003/2018, uusi 9 momentti, 20 §:ään uusi 3 momentti, 26 §:n 3 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 1003/2018, uusi 8 kohta, 30 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1003/2018, uusi 6 momentti, lakiin uusi 51 a, 53 a §, 54 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1003/2018, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 ja4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, lakiin uusi 7 a § luku, 60 §:ään uusi 3 momentti, lakiin uusi 81 a – 81 c ja 91 a §, 99 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1003/2018, uusi 4 momentti, 100 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1003/2018,

uusi 6 momentti, 102 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1003/2018, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2— 4 momenttisiirtyvät 3— 5 momentiksi, lakiin uusi 106 a, 106 b, 108 a ja 110 a §, lakiin siitä lailla 68/2018 kumotun 113 §:n tilalle uusi 113 §, lakiin uusi 134 a §, lakiin uusi 217 a §, 222 §:n 2 momenttiin uusi 7 kohta, lakiin uusi 26 a luku, 244 a § ja 244 b §, 270 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1003/2018, uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4— 7 momentti siirtyvät 5— 8 momentiksi, lakiin uusi 301 a §, 304 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 1003/2018 ja 350/2019 uusi 14— 17 kohta, seuraavasti:

2 §

Eräiden säännösten soveltaminen

Mitä 136-145 ja 247 §:ssä säädetään, sovelletaan mainituissa säännöksissä tarkoitettuihin toiminnan harjoittajiin, jos:

1) toiminnan harjoittajan toimipaikka on Suomessa tai muuten Suomen oikeudenkäytön piirissä;

2) toiminnan harjoittajalla ei ole toimipaikkaa Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueella, mutta palveluun sisältyvässä viestinnän välittämisessä käytettävät toiminnan harjoittajan keskeiset laitteet ovat Suomessa taikka niitä ylläpidetään Suomessa; tai

3) toiminnan harjoittajalla ei ole toimipaikkaa Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueella, mutta palvelun käyttäjä on Suomessa ja tarjottavan palvelun sisällön tai sen markkinoinnin perusteella on ilmeistä, että palvelu on suunnattu Suomeen.

Jäljempänä 247 a §:ssä tarkoitetun verkossa toimivan markkinapaikan, hakukonepalvelun ja pilvipalvelun tarjoajan katsotaan kuuluvan sen jäsenvaltion lainkäyttövallan piiriin, jossa sen tosiasiallinen toimipaikka sijaitsee. Mainitussa pykälässä tarkoitetun toimijan, joka ei ole sijoittautunut Euroopan unioniin, on nimettävä edustaja Euroopan unionin aluetta varten. Edustajan on oltava sijoittautunut johonkin niistä jäsenvaltioista, joissa palveluja tarjotaan. Toimijan katsotaan kuuluvan sen jäsenvaltion lainkäyttövallan piiriin, johon edustaja on sijoittautunut.

Tällä pykälällä ei rajoiteta Suomen lain kansainvälisyksityisoikeudellisten säännösten soveltamista.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *audiovisuaalisella ohjelmalla* elokuvaa, televisio-ohjelmaa, videoklippiä, tapahtuman välittämistä yleisölle sekä muuta vastaavaa pääasiassa liikkuvista kuvista ja niihin liitetystä äänestä muodostuvaa kokonaisuutta;

2) *audiovisuaalisella sisältöpalvelulla* palvelua tai siitä erotettavissa olevaa osaa, jonka pääasiallinen tarkoitus on tarjota yleisölle televisiolähetyksiä tai tilausohjelmapalveluja elinkeinotoiminnassa ja joista audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoaja on toimituksellisessa vastuussa*;*

— —

2 b) *erittäin suuren kapasiteetin verkolla* viestintäverkkoa, joka koostuu kokonaan valokuituelementeistä tai joka pystyy tarjoamaan vastaavan verkon suorituskyvyn tavanomaisissa ruuhka-aikaolosuhteissa; Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelin antaa suuntaviivat vaatimuksista, jotka verkon on täytettävä, jotta sitä pidetään erittäin suuren kapasiteetin verkkona;

— —

7a) *käyttäjän tuottamalla videolla* pääasiassa liikkuvista kuvista ja niihin liitetystä äänestä muodostuvaa kokonaisuutta, joka on käyttäjän luoma ja jonka käyttäjä tai joku muu lataa videonjakoalustalle;

— —

10 a) *loppukäyttäjällä* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka ei tarjoa käyttöön yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja eikä yleisesti saatavilla olevia sähköisiä viestintäpalveluja;

— —

11 a) *mikroyrityksellä* mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä annetussa komission suosituksessa (2003/361/EY) tarkoitettua mikroyritystä *ja pienellä yrityksellä* mainitussa komission suosituksessa tarkoitettua pientä yritystä;

11 b) *numeroista riippumattomalla henkilöiden välisellä viestintäpalvelulla* henkilöiden välisen viestinnän palvelua, joka ei yhdisty kansallisessa tai kansainvälisessä numerointisuunnitelmassa olevan numeron tai olevien numeroiden avulla;

— —

12 a) *pienalueen langattomalla liityntäpisteellä* laajakaistaiset mobiiliyhteydet tai langattoman lähiverkon yhteydet mahdollistavaa langattoman lähiverkon laitetta tai matkaviestinverkon lyhyellä kantamalla toimivaa laitetta;

— —

27 a) *tietojen antamisella pysyvällä tavalla* tietojen antamista henkilökohtaisesti kirjallisesti tai sähköisesti siten, että vastaanottaja voi tallentaa ja toisintaa ne muuttumattomina;

— —

32 a) *tukkumarkkinoilla toimivalla yrityksellä* yritystä, joka ei itse eikä mikään samaan kirjanpitolain (1336/1997) 6 §:ssä tarkoitettuun konserniin kuuluva yritys eikä mikään yritys, johon samalla lopullisella omistajalla on kirjanpitolain 5 §:n mukainen määräysvalta harjoita tai suunnittele harjoittavansa toimintaa millään vähittäismarkkinoilla. Yritys ei saa myöskään olla sidottu toimimaan yksinoikeussopimuksella tai muulla yksinoikeutta tosiasiallisesti tarkoitettavalla sopimuksella toisen yrityksen kanssa, joka toimii vähittäismarkkinoilla;

— —

36 a) *videonjakoalustapalvelulla* elinkeinotoiminnassa tarjottavaa palvelua tai palvelun erotettavissa olevaa osaa, jonka pääasiallisena tarkoituksena on tarjota yleisölle sellaisia ohjelmia tai käyttäjien tuottamia videoita, joista videonjakoalustapalvelun tarjoaja ei ole toimituksellisessa vastuussa, ja joiden sisällön esittämisen, asiasanoituksen, järjestämisen ja muun organisoinnin videonjakoalustan tarjoaja määrittää automaattisilla keinoilla, algoritmeilla tai muilla keinoilla;

36 b) *videonjakoalustan tarjoajalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka tarjoaa videonjakoalustapalvelua;

37) *viestintäpalvelulla* palvelua, joka muodostuu kokonaan tai pääosin viestien siirtämisestä viestintäverkossa sekä siirto- ja lähetyspalvelua joukkoviestintäverkossa ja henkilöiden välisen viestinnän palvelua;

— —

43 a) *yhdenmukaistetuilla radiotaajuuksilla toimivalla matkaviestinverkolla* sellaista matkaviestinverkkoa, joka toimii taajuusalueella, jonka saatavuutta ja tehokasta käyttöä koskevat yhdenmukaistetut ehdot on vahvistettu teknisellä täytäntöönpanotoimenpiteellä Euroopan yhteisön radiotaajuuspolitiikan sääntelyjärjestelmästä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 676/2002/EY (*radiotaajuuspäätös)* 4 artiklan mukaisesti.

4 §

Toiminnan harjoittamista koskevat ilmoitusvelvollisuudet

Toiminnan harjoittajan, on ennen toiminnan aloittamista tehtävä sähköisesti ilmoitus Liikenne- ja viestintävirastolle:

1) yleisestä teletoiminnasta (*teletoimintailmoitus*);

2) muusta kuin toimiluvanvaraisesta televisiotoiminnasta, jos palvelun tarjoaja on sijoittautunut Suomeen (*ohjelmistotoimintailmoitus*);

3) tilausohjelmapalvelun tarjoamisesta, jos palvelun tarjoaja on sijoittautunut Suomeen (*tilausohjelmapalveluilmoitus*);

4) jos toiminnan harjoittaja tarjoaa maanpäällisessä digitaalisessa joukkoviestintäverkossa lineaarista maksutelevisiopalvelua käyttäen suojauksen purkujärjestelmää (*maksutelevisiopalveluilmoitus*);

5) videonjakoalustapalvelun tarjoamisesta, jos palvelun tarjoaja on sijoittautunut Suomeen (*videonjakoalustapalveluilmoitus*).

Edellä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä toiminnasta, joka on lyhytaikaista tai muuten merkitykseltään vähäistä tai jos toiminta koskee numeroista riippumatonta henkilöiden välisen viestintäpalvelun tarjoamista.

Edellä 1 momentissa tarkoitetussa ilmoituksessa on annettava kaikki valvonnan kannalta tarpeelliset yrityksen tai yhteisön yksilöinti- ja yhteystiedot sekä kuvaus harjoitettavasta toiminnasta. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä annettavista tiedoista sekä ilmoituksen muodosta ja toimittamisesta.

Ilmoituksessa annettuihin tietoihin vaikuttavista toiminnan muutoksista ja toiminnan lopettamisesta on viipymättä ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle.

Jos teleyritys tai maksutelevisiopalvelun tarjoaja ei ennakoimattoman syyn vuoksi voi enää tarjota tilaajalle sopimuksen mukaista viestintäpalvelua tai muuta palvelua eikä noudattaa palvelun irtisanomisessa sopimusehtojen mukaista menettelyä, yrityksen on viipymättä tai viimeistään kaksi viikkoa ennen palvelun lakkaamista ilmoitettava tilaajalle ja Liikenne- ja viestintävirastolle palvelun lakkaamisesta. Teleyrityksen on samalla ilmoitettava tilaajan käytettävissä olevista keinoista turvata viestiensä säilyminen.

Jos 5 momentissa tarkoitettu viestintäpalvelun lakkaaminen johtuu verkkopalvelun katkaisemisesta, on verkkoyrityksen, jonka viestintäverkossa palveluyritys toimii, ilmoitettava asiasta viestintäpalvelua tarjoavalle teleyritykselle ja Liikenne- ja viestintävirastolle viimeistään neljä viikkoa ennen verkkopalvelun katkaisemista.

4 a §

Audiovisuaalisten sisältöpalvelun tarjoajien tiedonantovelvollisuus

Audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan on pidettävä ainakin seuraavat tiedot palvelun vastaanottajien saatavilla helposti, välittömästi ja jatkuvasti:

1) palveluntarjoajan nimi, maantieteellinen osoite sijoittautumisvaltiossa, sähköpostiosoite tai verkko-osoite sekä sellaiset muut yhteystiedot, joiden avulla palveluntarjoajaan voidaan saada yhteys nopeasti, suoraan ja tehokkaasti;

2) tieto jäsenvaltiosta, jonka lainkäyttövaltaan palveluntarjoaja kuuluu sekä tieto keskeisistä sääntelyviranomaisista;

3) tiedot palveluntarjoajan omistusrakenteesta.

5 §

Ilmoitusluettelo

Liikenne- ja viestintävirasto välittää vastaanottamansa teletoimintailmoitukset Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle.

6 §

Verkkotoimilupaa edellyttävä toiminta

— —

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, vähäisen paikallisen verkkopalvelun tarjoaminen sellaisessa rajatulla alueella toimivassa matkaviestinverkossa, jossa harjoitetaan yleistä teletoimintaa, ei edellytä verkkotoimilupaa, jos verkkopalvelua tarjotaan 95 §:n 1 momentin nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa tällaiseen käyttöön osoitetulla taajuusalueella.

7 a §

Vertaisarviointimenettely

Liikenne- ja viestintäministeriön on ilmoitettava Euroopan komission radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevälle ryhmälle tarkoituksesta myöntää 8 §:ssä tarkoitetussa menettelyssä verkkotoimilupa yhdenmukaistetuilla radiotaajuuksilla toimivalle matkaviestinverkolle. Ilmoitus on tehtävä ennen verkkotoimiluvan julistamista haettavaksi. Liikenne ja viestintäministeriön on samalla ilmoitettava, pyytääkö se ryhmää järjestämään vertaisarviointimenettelyn.

Jos vertaisarviointimenettely järjestetään liikenne- ja viestintäministeriön pyynnöstä tai poikkeuksellisesti radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän aloitteesta, liikenne- ja viestintäministeriön tulee perustella, kuinka 1 momentissa tarkoitettu verkkotoimiluvan myöntäminen edistäisi Euroopan unionin yleisiä ja taajuuspoliittisia tavoitteita. Liikenne- ja viestintäministeriö voi pyytää radiotaajuuspolitikkaa käsittelevältä ryhmältä lausunnon antamastaan selvityksestä.

8 §

Verkkotoimiluvan myöntäminen

— —

Valtioneuvosto voi tehdä yhteistyötä Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja Euroopan komission radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän kanssa valmistellessaan verkkotoimiluvan myöntämistä.

11 §

Verkkotoimiluvan myöntäminen huutokaupalla

Valtioneuvoston on myönnettävä 8 §:n 2 momentissa tarkoitettu toimilupa yritykselle tai yhteisölle, joka on tehnyt huutokaupassa voittavan tarjouksen taajuuskaistasta tai taajuuskaistaparista, jollei ole erityisen painavia perusteita epäillä toimiluvan myöntämisen ilmeisesti vaarantavan kansallista turvallisuutta.

Huutokaupan järjestää Liikenne- ja viestintävirasto. Huutokauppa tulee järjestää siten, että se on puolueeton, selkeä, avoin, syrjimätön sekä teknologia- ja palveluriippumaton.

Myönnettävien taajuuskaistojen tai taajuuskaistaparien määrästä, yritystä ja yhteisöä kohden myönnettävien taajuuksien enimmäismäärästä, käytettävästä huutokauppamallista, tarjousten sitovuudesta sekä huutokaupattavien taajuuksien lähtöhinnasta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Liikenne- ja viestintävirasto julistaa huutokaupan päättyneeksi sen tarjouskierroksen jälkeen, jonka kuluessa yhdestäkään taajuuskaistaparista tai taajuuskaistasta ei enää ole tehty uusia tarjouksia.

12 §

Tarkemmat määräykset huutokauppamenettelystä

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä huutokaupassa noudatettavasta menettelystä. Määräykset voivat koskea:

1) huutokauppaan ilmoittautumisen tapaa ja määräaikaa;
2) tarjousten tekemistä;
3) tarjousten korottamista;
4) tarjousten siirtämistä taajuuskaistaparien ja taajuuskaistan välillä siten, että niistä jo tehtyjen tarjousten arvo ei siirtojen johdosta laske;
5) huuto-oikeuden määräytymistä kullakin tarjouskierroksella;
6) voittavan tarjouksen määräytymistä;
7) huutokaupan keskeyttämistä tai peruuttamista ylivoimaisen esteen tai teknisen syyn takia;
8) muita vastaavia huutokaupan sääntöjä sekä sen teknistä järjestämistapaa.

16 §

Verkkotoimiluvan ehdot

Valtioneuvosto myöntää verkkotoimiluvan määräajaksi, enintään 20 vuodeksi.

Valtioneuvosto myöntää verkkotoimiluvan yhdenmukaistetuilla radiotaajuuksilla toimiville matkaviestinverkoille vähintään 15 vuodeksi. Verkkotoimiluvan voi myöntää tätä lyhyemmäksi ajaksi:

1) rajatulle maantieteelliselle alueelle, jolla ei ole saatavilla nopeita langattomia laajakaistaverkkoja tai niiden tarjonta on rajallista;
2) erityiseen lyhytaikaiseen hankkeeseen;
3) Euroopan unionin vahvistamasta taajuusalueen yhdenmukaistetusta käytöstä poikkeavaan vaihtoehtoiseen taajuuksien käyttöön;
4) jotta voidaan varmistaa verkkotoimilupien voimassaolon samanaikainen päättyminen yhdellä tai useammalla taajuusalueella.

Verkkotoimiluvassa voidaan määritellä teleyrityksen maantieteellinen toimialue sekä verkon peittoalue.

Toimilupaan voidaan liittää:

1) 1 §:ssä säädettyjä tavoitteita edistäviä vaatimuksia;
2) sellaisia 243 §:ssä säädettyjä vaatimuksia tai 244 §:ssä tarkoitettuja Liikenne- ja viestintäviraston teknisiä määräyksiä täydentäviä ehtoja, jotka koskevat viestintäverkkojen teknisiä ominaisuuksia tai taajuuksien tehokasta käyttöä;
3) ehtoja, jotka koskevat ohjelmistoluvan haltijalle varattavan kapasiteetin määrää taikka ohjelmistoluvan haltijoiden yhteistyötä kapasiteetin jakoon tai sähköiseen ohjelmaoppaaseen liittyvissä kysymyksissä;
4) lähetystekniikkaa tai lähetysten salaamista koskevia ehtoja;

5) ehtoja, jotka koskevat toimiluvan haltijan velvollisuutta poistaa toiminnastaan muulle määräysten mukaiselle radioviestinnälle aiheutuvat häiriöt sekä näiden häiriöiden poistamisesta aiheutuvien kustannusten korvaamista;

6) ehtoja, jotka koskevat matkaviestinverkkojen verkkoteknistä yhteysnopeutta peittoalueella.

Verkkotoimiluvan ehdot eivät saa estää radiotaajuuksien yhteiskäyttöä.

Verkkotoimilupa, joka koskee verkkopalvelun tarjoamista maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa, voidaan myöntää sillä ehdolla, että toimiluvanhaltija omalta osaltaan huolehtii siitä, että Yleisradio Oy sekä 22 §:ssä ja radio- ja televisiotoiminnasta annetun maakuntalain (Ålands författningssamling 2011:95) 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun ohjelmistotoimiluvan haltija saavat käytettäväkseen toiminnan harjoittamiseen tarvittavan kapasiteetin.

Valtioneuvoston on tässä pykälässä tarkoitetuilla toimilupaehdoilla huolehdittava siitä, että 6 momentissa mainitut televisio- ja radiotoiminnan harjoittajat saavat kaikissa tilanteissa käytettäväkseen toiminnan harjoittamiseen tarvittavan kapasiteetin.

17 a §

Verkkotoimiluvan jatkaminen

Valtioneuvosto päättää viimeistään kaksi vuotta ennen 16 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyä verkkotoimiluvan voimassaolon päättymistä, voidaanko yhdenmukaistetuilla radiotaajuuksilla toimivalle matkaviestinverkolle myönnetyn verkkotoimiluvan voimassaoloa jatkaa.

Valtioneuvoston on jatkettava verkkotoimiluvan voimassaoloa vähintään viidellä vuodella, jos:

1) valtioneuvostossa ei ole vireillä 19 §:ssä säädetty verkkotoimiluvan peruuttaminen;

2) Liikenne- ja viestintävirastossa ei ole vireillä 42 luvussa säädetty valvontapäätös tai pakkokeino toimiluvanhaltijan 330 §:ssä tarkoitetun laiminlyönnin vuoksi; ja

3) verkkotoimiluvan jatkaminen ei heikennä 1 §:ssä säädettyjen tai ihmishengen turvaamiseen, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä maanpuolustukseen liittyvien yleistä etua koskevien tavoitteiden saavuttamista.

17 b §

Verkkotoimiluvan uusiminen

Valtioneuvosto päättää kohtuullisessa ajassa tai verkkotoimiluvanhaltijan pyynnöstä aikaisintaan 5 vuotta ennen 16 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyä verkkotoimiluvan voimassaolon päättymistä, voidaanko yhdenmukaistetuilla radiotaajuuksilla toimivalle matkaviestinverkolle myönnetty verkkotoimilupa uusia määräajaksi, jos uusimista ei ole verkkotoimilupaa myönnettäessä kielletty.

18 §

Verkkotoimiluvan siirtäminen

— —

Jos määräysvalta muuttuu yrityskaupassa, joka on kilpailulain (948/2011) mukaan ilmoitettava Kilpailu- ja kuluttajavirastolle tai yrityskeskittymien valvonnasta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 (*EY:n sulautuma-asetus*) mukaan Euroopan komissiolle, jäljempänä

komissio, valtioneuvoston päätös on annettava kahden kuukauden kuluessa siitä kun yrityskauppaa koskeva asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Valtioneuvoston on verkkotoimiluvan haltijan pyynnöstä siirrettävä 11 §:ssä säädetyssä menettelyssä myönnetty verkkotoimilupa, jos:

1) valtioneuvostolla ei ole erityisen painavia perusteita epäillä siirron estävän kilpailua tai vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta; ja

2) on ilmeistä, että toiminta jatkuu toimiluvan ehtojen mukaisena eikä valtioneuvostolla ole perusteita epäillä, ettei verkkotoimiluvan uusi haltija kykenisi niitä noudattamaan.

— —

Valtioneuvoston on julkaistava tieto 8 §:n 2 momentissa tarkoitetuista verkkotoimiluvista.

20 §

Taajuuksien käyttöoikeuden vuokraaminen

Toimiluvanhaltija, jonka toimilupa on myönnetty 8 §:n 2 momentissa tarkoitetussa huutokauppamenettelyssä, voi vuokrata käyttöoikeuden toimiluvassa tarkoitettuihin taajuuksiin toiselle yritykselle tai yhteisölle. Toimiluvan ja siihen liittyvän 39 §:ssä säädetyn radioluvan ja 44 §:ssä säädetyn taajuusvarauksen mukaisista velvoitteista vastaa kuitenkin edelleen toimiluvanhaltija.

Valtioneuvoston on hyväksyttävä toimiluvanhaltijan hakemuksesta käyttöoikeuden vuokraaminen toiselle yritykselle, jos:

1) ei ole erityisen painavia perusteita epäillä vuokraamisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta tai estävän kilpailua; ja

2) vuokralle antaja sitoutuu vastaamaan verkkotoimiluvan ehtojen noudattamisesta.

Valtioneuvoston on päätettävä hyväksymisestä kahden kuukauden kuluessa hakemuksen saapumisesta.

Hyväksymisestä päättää Liikenne- ja viestintävirasto, jos taajuudet vuokrataan vähäisen paikallisen verkkopalvelun tarjoamiseen rajatulla alueella toimivassa matkaviestinverkossa.

Liikenne- ja viestintäviraston on hyväksyttävä käyttöoikeuden vuokraaminen 2 momentissa säädetyn mukaisesti. Liikenne- ja viestintäviraston on päätettävä hyväksymisestä kuukauden kuluessa hakemuksen saapumisesta. Jos hakemuksen hyväksymisellä voisi olla vaikutuksia kansalliseen turvallisuuteen tai kilpailuun markkinoilla, asian ratkaisee valtioneuvosto.

25 §

Ohjelmistotoimiluvan myöntäminen

Liikenne- ja viestintäviraston on myönnettävä 22 §:n 1 momentissa tarkoitettu ohjelmistotoimilupa sitä hakeneelle, jos:

— —

3) ei ole ilmeistä syytä epäillä, että hakija rikkoo tätä lakia tai kuvaohjelmalain (710/2011) 6 §:ää kuvaohjelman ikärajan noudattamisesta taikka syyllistyy rikoslain (39/1889) 11 luvun 10 §:ssä tarkoitettuun kiihottamiseen kansanryhmää vastaan, 10 a §:ssä tarkoitettuun törkeään kiihottamiseen kansanryhmää vastaan tai mainitun lain 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun terroristisessa tarkoituksessa tehtyyn julkiseen kehottamiseen rikokseen; ja

— —

26 §

Ohjelmistotoimiluvan myöntäminen yleisen edun televisiotoimintaan

— —

Ohjelmistotoimilupa on myönnettävä, jos:

— —

6) lähetyksiin sisältyy 211 §:ssä tarkoitetut ääni- ja tekstityspalvelut;
7) hakija on toimittanut riittävän selvityksen ohjelmiston jakelun järjestämisestä; ja
8) ohjelmiston päivittäinen lähetysaika on vähintään 8 tuntia.

— —

28 §

Lyhytaikainen ohjelmistotoimilupa

Liikenne- ja viestintäviraston on myönnettävä ohjelmistotoimilupa lyhytaikaiseen televisio- ja radiotoimintaan digitaalisessa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa ilman 23 ja 25 §:ssä säädettyä menettelyä, jos ei ole ilmeistä syytä epäillä, että hakija rikkoo tätä lakia tai kuvaohjelmalain 6 §:ää kuvaohjelman ikärajan noudattamisesta taikka syyllistyy rikoslain 11 luvun 10 §:ssä tarkoitettuun kiihottamiseen kansanryhmää vastaan, 10 a §:ssä tarkoitettuun törkeään kiihottamiseen kansanryhmää vastaan tai mainitun lain 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun terroristisessa tarkoituksessa tehtyyn julkiseen kehottamiseen rikokseen ja toiminnan:

1) kesto on enintään kolme kuukautta; tai
2) viikoittainen kesto on enintään kaksitoista tuntia.

— —

30 §

Ohjelmistotoimiluvan siirtäminen

— —

Jos määräysvalta muuttuu yrityskaupassa, joka on kilpailulain mukaan ilmoitettava Kilpailu- ja kuluttajavirastolle tai EY:n sulautuma-asetuksen mukaan komissiolle, toimilupaviranomaisen päätös on annettava kahden kuukauden kuluessa siitä, kun yrityskauppaa koskeva asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Toimilupaviranomaisten toimivalta määräytyy 25 §:n 3 momentin mukaisesti. Jos toimilupaasia siirtyy Liikenne- ja viestintävirastolta valtioneuvoston ratkaistavaksi, valtioneuvoston tulee ratkaista asia kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asia on siirretty.

32 §

Ohjelmistoimiluvan peruuttaminen

Toimilupaviranomainen voi peruuttaa toimiluvan osaksi tai kokonaan, jos:

1) ohjelmistotoimiluvanhaltija on toistuvasti ja vakavasti rikkonut tätä lakia, arpajaislain (1047/2001) 62 §:n 2 momentin 1 kohtaa arpojen myymisestä ja välittämisestä, kuvaohjelmalain 6 §:ää kuvaohjelman ikärajan noudattamisesta, tämän lain 27 tai 37 §:ssä tarkoitettuja toimilupaehtoja taikka syyllistynyt rikoslain 11 luvun 10 §:ssä tarkoitettuun kiihottamiseen kansanryh-

mää vastaan, 10 a §:ssä tarkoitettuun törkeään kiihottamiseen kansanryhmää vastaan tai mainitun lain 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun terroristisessa tarkoituksessa tehtyyn julkiseen kehottamiseen rikokseen;

— —

36 §

Ohjelmistotoimiluvan myöntäminen analogiseen radiotoimintaan

Liikenne- ja viestintäviraston on myönnettävä 34 §:ssä tarkoitettu ohjelmistotoimilupa sitä hakeneelle, jos:

— —

3) ei ole ilmeistä syytä epäillä, että hakija rikkoo tätä lakia tai syyllistyy rikoslain 11 luvun 10 §:ssä tarkoitettuun kiihottamiseen kansanryhmää vastaan, 10 a §:ssä tarkoitettuun törkeään kiihottamiseen kansanryhmää vastaan tai mainitun lain 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun terroristisessa tarkoituksessa tehtyyn julkiseen kehottamiseen rikokseen.

— —

39 §

Radiolupa

— —

Radiolähettimen hallussapitoon ja käyttöön ei tarvita radiolupaa, jos radiolähetintä käytetään ainoastaan Liikenne- ja viestintäviraston sille määräämällä yhteistaajuudella ja sen vaatimustenmukaisuus on varmistettu tässä laissa säädetyllä tavalla. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tällaisen radiolähettimen käyttöä rajoittavia määräyksiä, jotka ovat taajuuksien tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen käytön sekä häiriöiden estämisen tai poistamisen kannalta tarpeellisia.

— —

Puolustusvoimat ja Rajavartiolaitos eivät tarvitse radiolupaa radiolähettimen hallussapitoon ja käyttöön, jos radiolähetintä käytetään ainoastaan Liikenne- ja viestintäviraston 96 §:n 1 momentin nojalla antamassa määräyksessä yksinomaan puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen käyttöön määrätyillä taajuusalueilla.

— —

40 §

Radioluvan myöntäminen

Radioluvan myöntää Liikenne- ja viestintävirasto. Hakemuksessa on esitettävä Liikenne- ja viestintäviraston pyytämät hakemuksen käsittelemiseksi tarpeelliset tiedot.

Radiolupa sähköisten viestintäpalvelujen käyttöön tarkoitetuille radiotaajuuksille on myönnettävä kuuden viikon kuluessa siitä, kun Liikenne- ja viestintävirasto on saanut kaikki asian ratkaisemiseksi tarpeelliset asiakirjat. Liikenne- ja viestintävirasto voi pidentää kuuden viikon määräaikaa enintään kahdeksalla kuukaudella, jos se on hakumenettelyn tasapuolisuuden, kohtuullisuuden, selkeyden tai avoimuuden varmistamiseksi, hakemusten täydentämiseksi taikka muusta erityisestä syystä tarpeen. Määräajan pidentämisestä on ilmoitettava julkisesti.

Jos yksittäisen radioluvan myöntämisellä voi olla vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen, Liikenne- ja viestintäviraston on lupapäätöstä valmistellessaan kuultava liikenne-

ja viestintäministeriötä ja toimittava yhteistyössä sen kanssa. Jos radioluvan myöntämisellä voi olla huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen tai ilmeisesti kansalliseen turvallisuuteen, valtioneuvosto myöntää radioluvan.

Radiolupa myönnetään enintään 10 vuodeksi kerrallaan. Edellä 6 §:ssä tarkoitetun toimilupaa edellyttävän teletoiminnan tarjoamiseen käytettävän radiolähettimen, 22 §:ssä tarkoitetun digitaalisen televisio- ja radiotoiminnan ja 34 §:ssä tarkoitetun analogisen radiotoiminnan harjoittamiseen käytettävän radiolähettimen radiolupa myönnetään kuitenkin enintään 20 vuodeksi kerrallaan.

Edellä 11 §:ssä tarkoitetussa huutokauppamenettelyssä toimiluvan saaneelle tai tällaisen toimiluvan siirron saajalle Liikenne- ja viestintävirasto myöntää radioluvan hakemuksesta sen jälkeen, kun toimiluvan haltija on suorittanut 287 §:ssä säädetyn toimilupamaksun ensimmäisen maksuerän.

Radiolupa, joka myönnetään 34 §:n 2 momentissa tarkoitettuun enintään kolme kuukautta kestävään toimintaan, voidaan myöntää uudelleen samalle tai osittain samalle peittoalueelle ja samalle toiminnanharjoittajalle tai pääosin saman ohjelmiston tarjoamiseen aikaisintaan kahden kuukauden kuluttua edellisen radioluvan päättymisestä. Mitä edellä säädetään, ei kuitenkaan koske toimintaa, joka on tilapäistä tai ei ole muusta syystä jatkuvaa tai säännöllistä.

Radiolupa myönnetään 34 §:n 2 momentissa tarkoitettuun vähäiseen, rajatulla alueella harjoitettavaan radiotoimintaan enintään vuodeksi kerrallaan.

Radiolupa 34 §:n 2 momentissa tarkoitettuun toimintaan on myönnettävä, jos ei ole ilmeistä syytä epäillä, että hakija rikkoo tätä lakia tai syyllistyy rikoslain 11 luvun 10 §:ssä tarkoitettuun kiihottamiseen kansanryhmää vastaan taikka 10 a §:ssä tarkoitettuun törkeään kiihottamiseen kansanryhmää vastaan.

41 §

Radioluvan ja taajuusvarauksen myöntämisen edellytykset

Jollei tämän pykälän 2-4 momentista muuta johdu, radiolupa tai 44 §:ssä säädetyt edellytykset täyttävä taajuusvaraus on myönnettävä, jos:

1) sitä haetaan taajuusalueelle, joka 95 §:n 1 momentin nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa tai 96 §:n 1 momentin nojalla annetussa Liikenne- ja viestintäviraston määräyksessä on osoitettu hakemuksessa tarkoitettuun käyttöön;

2) taajuusalueelta on osoitettavissa teknisesti tarkoituksenmukaisia radiotaajuuksia hakijan käytettäväksi tai varattavaksi;

3) radiolähettimen vaatimustenmukaisuus on varmistettu; ja

4) ei ole perusteltua syytä epäillä hakijan rikkovan radioviestintää koskevia säännöksiä, määräyksiä tai radiolupaan liitettyjä ehtoja tai vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta.

— —

42 §

Lupaehdot

— —

Suuren häiriöriskin aiheuttavan radiolähettimen lupaehdoissa voidaan määrätä, että kuuden kuukauden kuluessa lähettimen käyttöön oikeuttavan radioluvan voimaantulosta tai lähettimen teknisiä ominaisuuksia koskevan radioluvan muutoksen voimaantulosta on tarkastettava, että lähetin ja sen toiminta ovat määräysten ja radioluvan ehtojen mukaisia. Liikenne- ja viestintävirasto tekee tarkastuksen luvanhaltijan hakemuksesta. Liikenne- ja viestintävirasto määrää ne

radiolähetinlajit, joiden katsotaan aiheuttavan suuren häiriöriskin ja antaa tarkemmat määräykset niiden tarkastusmenettelystä sekä lähettimien säätämisestä ja muista lähettimen käytön edellytyksistä.

45 §

Taajuusvarauksen myöntäminen

— —

Liikenne- ja viestintävirasto myöntää 6 §:ssä tarkoitetun verkkotoimiluvan haltijalle taajuusvarauksen toimiluvan voimaantulosta lukien ilman hakemusta.

Jos 6 §:ssä säädetyn verkkotoimiluvan mukaisen toiminnan radioluvan voimassaolo lakkaa toimiluvan ollessa vielä voimassa, taajuusvaraus tulee uudelleen voimaan ilman hakemusta.

51 §

Markkinamäärittely

Liikenne- ja viestintäviraston on säännöllisin väliajoin määriteltävä merkitykselliset viestintämarkkinat, joista se tekee markkina-analyysin 52 §:n mukaisesti. Liikenne- ja viestintäviestintäviraston on otettava mahdollisimman tarkasti huomioon komission markkina-analyysia ja huomattavan markkinavoiman arviointia koskevat suuntaviivat sekä komission suositus merkityksellisistä tuote- ja palvelumarkkinoista. Lisäksi Liikenne- ja viestintäviraston on tarvittaessa otettava huomioon 51 a §:ssä tarkoitetun maantieteellisen kartoituksen tulos.

51 a §

Viestintäverkkoja koskeva maantieteellinen kartoitus

Liikenne- ja viestintäviraston on tehtävä vähintään kolmen vuoden välein maantieteellinen kartoitus laajakaistaverkkojen kattavuudesta.

Virasto voi sisällyttää kartoitukseen ennusteen laajakaistaverkkojen saatavuudesta. Ennusteen tulee sisältää asianmukaiset tiedot yritysten tai viranomaisten aikeesta ottaa käyttöön uusia verkkoja sekä laajentaa tai parantaa olemassa olevia verkkojaan siltä osin kuin tällaisia tietoja on saatavilla ja ne voidaan toimittaa kohtuullisin toimin.

Virasto voi nimetä alueet, joille kartoituksen ja ennusteen mukaan ei suunnitella otettavan käyttöön erittäin suuren kapasiteetin verkkoa tai suunnitella verkon parannuksia tai laajennuksia, joilla olemassa olevan verkon latausnopeus nostetaan vähintään 100 megabittiin sekunnissa sillä ajanjaksolla, jonka ennuste kattaa.

Virasto voi pyytää yrityksiä ja viranomaisia ilmoittamaan aikeistaan ottaa käyttöön erittäin suuren kapasiteetin verkkoja nimetyillä alueilla. Jos joku yritys tai viranomainen mainitun pyynnön perusteella ilmoittaa tällaisista aikomuksistaan, virasto voi velvoittaa muita yrityksiä ilmoittamaan vastaavista aikeistaan tai aikeistaan tehdä olemassa olevaan verkkoon merkittäviä parannuksia tai laajennuksia nimetyllä alueella. Viraston on ilmoitettava kiinnostuksensa ilmaisseelle yritykselle, onko alueella olemassa tai todennäköisesti tulossa viestintäverkko. Viraston on noudatettava tehokasta, puolueetonta, avointa ja syrjimätöntä menettelyä.

Viranomaisten on otettava huomioon kartoituksen ja ennusteen tulokset sekä nimetyt alueet laatiessaan kansallisia laajakaistasuunnitelmia, myöntäessään julkista tukea laajakaistaverkkojen rakentamiseen, asettaessaan verkkotoimilupien peittovelvoitteita sekä tarkastaessaan yleispalveluvelvollisuuden soveltamisalaan kuuluvien palveluiden saatavuutta.

52 §

Markkina-analyysi ja päätös huomattavasta markkinavoimasta

Liikenne- ja viestintäviraston on kilpailutilanteen selvittämiseksi tehtävä merkityksellisiksi määritellyistä tukku- ja vähittäismarkkinoista säännöllisin väliajoin markkina-analyysi. Markkina-analyysi on tehtävä viimeistään kolmen vuoden kuluttua komission antamasta markkinasuosituksesta, jos kyseessä on aiemmin määrittelemättömät markkinat ja vähintään viiden vuoden välein, jos kyseessä ovat jo aiemmin määritellyt markkinat. Viiden vuoden määräaikaa voidaan pidentää enintään vuodella, jos Liikenne- ja viestintävirasto pyytää sitä komissiolta vähintään neljä kuukautta ennen määräajan päättymistä, eikä komissio kiellä sitä kuukauden kuluessa pyynnöstä. Liikenne- ja viestintäviraston on markkina-analyysia tehdessään otettava mahdollisimman tarkasti huomioon komission markkina-analyysia ja huomattavan markkinavoiman arviointia koskevat suuntaviivat.

Liikenne- ja viestintävirasto voi pyytää Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimeltä apua markkina-analyysin tekemiseen, jos Liikenne- ja viestintävirasto katsoo, ettei se pysty tekemään markkina-analyysia 1 momentin mukaisessa aikataulussa.

Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa markkinoilla 53, 53 a tai 54 §:ssä tarkoitettuja velvollisuuksia, jos:

1) markkinoille tulolle on suuria ja pysyväisluonteisia rakenteellisia, oikeudellisia tai sääntelyllisiä esteitä;

2) markkinarakenne ei ole omiaan johtamaan todelliseen kilpailuun merkityksellisellä aikavälillä; ja

3) pelkän kilpailulainsäädännön soveltaminen ei riitä korjaamaan markkinoiden häiriöitä.

Liikenne- ja viestintäviraston tulee katsoa, että 3 momentissa tarkoitetut edellytykset täyttyvät automaattisesti, jos tarkastellut markkinat sisältyvät komission suositukseen merkityksellisistä tuote- ja palvelumarkkinoista luetelluilla markkinoilla, jollei se erikseen totea, ettei yksi tai useampi 3 momentissa tarkoitetuista edellytyksistä täyty.

Liikenne- ja viestintäviraston on 1 momentissa tarkoitettua markkina-analyysia tehdessään arvioitava markkinoita ennakoivasta näkökulmasta ottaen huomioon:

1) markkinoiden kehityssuunnat, jotka vaikuttavat tosiasiallisen kilpailun syntymisen todennäköisyyteen;

2) tukku- ja vähittäismyyntitason kilpailurajoitukset;

3) muut toimenpiteet ja velvollisuudet, joita kyseisille markkinoille on asetettu; sekä

4) muille merkityksellisille markkinoille huomattavan markkinavoiman perusteella asetetut velvollisuudet.

Liikenne- ja viestintävirasto voi yhdessä toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan jäsenvaltion, jäljempänä *ETA-valtion*, asianomaisen sääntelyviranomaisen kanssa pyytää Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelintä tekemään analyysin mahdollisista valtioiden rajat ylittävistä markkinoista, joiden perusteella komissio voi antaa päätöksiä, joissa määritellään valtioiden rajat ylittävät markkinat.

Jos kyseessä ovat valtion rajat ylittävät markkinat, Liikenne- ja viestintäviraston on markkina-analyysiä tehdessään toimittava yhteistyössä toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa sekä tehtävä tämän kanssa yhteen sovitetusti päätös 53, 53 a tai 54 §:n mukaisesti asetettavista, muutettavista tai poistettavista velvollisuuksista. Liikenne- ja viestintävirasto voi toimia yhteis-

työssä toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa myös tilanteessa, jossa maiden markkinaolot ovat riittävän yhtenäiset. Liikenne- ja viestintäviraston ja toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen on otettava mahdollisimman tarkasti huomioon Euroopan komission markkina-analyysia ja huomattavan markkinavoiman arviointia koskevat suuntaviivat.

Liikenne- ja viestintävirasto voi yhdessä toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa pyytää Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisen yhteistyöelintä tekemään analyysin mahdollisesta valtioiden rajat ylittävästä loppukäyttäjien kysynnästä. Liikenne- ja viestintävirasto voi tehdä pyynnön, jos se havaitsee vakavia ongelmia kysyntään vastaamisessa 51 §:ssä tarkoitetussa komission suosituksessa luetelluilla markkinoilla. Liikenne- ja viestintäviraston on perusteltava pyyntö ja osoitettava sen tueksi näyttöä. Jos Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelin antaa analyysin perusteella suuntaviivoja yhteisistä lähestymistavoista, Liikenne- ja viestintäviraston on otettava ne mahdollisimman tarkasti huomioon 53, 53 a ja 54 §:ssä tarkoitettuja velvollisuuksia asettaessaan.

Liikenne- ja viestintäviraston on päätöksellään määrättävä yritys huomattavan markkinavoiman yritykseksi, jos sillä markkina-analyysin perusteella havaitaan olevan tietyillä markkinoilla yksin tai yhdessä muiden kanssa sellaista taloudellista vaikutusvaltaa, jonka turvin se voi toimia huomattavassa määrin riippumattomana kilpailijoista, kuluttajista tai muista käyttäjistä. Liikenne- ja viestintäviraston on arvioidessaan yrityksen huomattavaa markkinavoimaa otettava erittäin tarkasti huomioon komission markkina-analyysia ja huomattavan markkinavoiman arviointia koskevat suuntaviivat.

Yrityksellä, jolla on 9 momentin mukaan tietyillä markkinoilla huomattava markkinavoima, voidaan katsoa olevan sama asema myös niihin läheisessä yhteydessä olevilla markkinoilla, jos yritys kykenee laajentamaan markkinavoimaansa ensimmäisiltä markkinoilta niihin läheisessä yhteydessä oleville markkinoille ja siten vahvistamaan markkinavoimaansa myös näillä markkinoilla.

Liikenne- ja viestintäviraston on muutettava huomattavaa markkinavoimaa koskevaa päätöstä, jos markkina-analyysin perusteella markkinoiden kilpailutilanteessa havaitaan tapahtuneen merkityksellisiä muutoksia. Liikenne- ja viestintäviraston on päätöksellään poistettava yritykseltä huomattavan markkinavoiman asema tietyillä markkinoilla, jos markkina-analyysin perusteella havaitaan, ettei yrityksellä enää ole 9 momentissa tarkoitettua huomattavaa markkinavoimaa tai jos muuttuneet olosuhteet markkinoilla eivät enää täytä 3–5 momentissa säädettyjä edellytyksiä. Huomattavan markkinavoiman yrityksen tulee ilmoittaa velvollisuuksien poistamisesta niille osapuolille, joita velvollisuuksien poistaminen koskee. Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa määräajan ilmoituksen tekemiselle sekä vahvistaa ilmoitukseen liittyviä erityisedellytyksiä ja irtisanomisaikoja.

53 §

Tukkumarkkinoilla huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavat velvollisuudet

Liikenne- ja viestintäviraston on päätöksellään asetettava huomattavan markkinavoiman yritykselle 56, 61 ja 65 §:ssä sekä 10 luvussa tarkoitettuja velvollisuuksia, jos ne ovat tarpeen kilpailun esteiden poistamiseksi tai kilpailun edistämiseksi kyseisillä merkityksellisillä markkinoilla.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, Liikenne- ja viestintävirasto voi päätöksellään asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle, jolla katsotaan olevan 52 §:n 9 momentissa tarkoitettu huomattava markkinavoima myös kyseisten markkinoiden läheisessä yhteydessä olevilla markkinoilla, 68–71 ja 74 §:ssä tarkoitettuja velvollisuuksia.

Liikenne- ja viestintäviraston on 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen velvollisuuksien asettamista harkitessaan arvioitava, riittäisivätkö 55 §:n perusteella asetettavat velvollisuudet, kaupalliset

käyttöoikeustarjoukset tai 53, 53 a tai 54 §:n perusteella aiemmin asetetut velvollisuudet loppukäyttäjien edun turvaamiseksi.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen velvollisuuksien tulee olla oikeassa suhteessa tavoiteltavaan päämäärään, ja niitä asetettaessa tulee erityisesti ottaa huomioon:

1) yhteenliittämisen tai käyttöoikeuden tekninen ja taloudellinen tarkoituksenmukaisuus markkinoiden kehitysaste ja yhteenliittämisen tai käyttöoikeuden laatu huomioon ottaen;

2) käyttöoikeuden toteuttamiskelpoisuus käytettävissä oleva kapasiteetti huomioon ottaen;

3) tietosuojaan ja tietoturvaan liittyvät vaatimukset;

4) huomattavan markkinavoiman yrityksen tekemät investoinnit ja riskit huomioiden erityisesti erittäin suuren kapasiteetin verkkoon tehtävät investoinnit;

5) tarve turvata kilpailu pitkällä aikavälillä;

6) asiaan liittyvät teollis- ja tekijänoikeudet;

7) eurooppalaisten palvelujen tarjoaminen;

8) odotettavissa oleva teknologinen kehitys, joka vaikuttaa verkon suunnitteluun ja hallintaan;

9) tarve varmistaa teknologianeutraalius.

Huomattavaa markkinavoimaa koskevassa päätöksessään Liikenne- ja viestintäviraston on arvioitava yrityksille asetettavien velvollisuuksien vaikutukset markkinoille.

Liikenne- ja viestintäviraston on muutettava 1 ja 2 momentissa tarkoitettua päätöstä, jos 1-3 momentissa tarkoitetuissa seikoissa taikka markkinoiden kilpailutilanteessa tapahtuu merkityksellisiä muutoksia.

53 a §

Ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivalle huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavat velvollisuudet

Poiketen siitä, mitä 53 §:n 1 momentissa säädetään, Liikenne- ja viestintävirasto voi päätöksellään asettaa ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivalle huomattavan markkinavoiman yritykselle ainoastaan 56 §:n 3 momentissa ja 61, 67 ja 68 §:ssä sekä 71 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja velvollisuuksia, jos ne ovat perusteltuja markkina-analyysin ja ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivan huomattavan markkinavoiman yrityksen toimintaa koskevan ennakkoarvioinnin perusteella.

Liikenne- ja viestintäviraston on muutettava 1 momentissa tarkoitettua päätöstä, jos sen perusteena olevissa seikoissa tapahtuu merkityksellisiä muutoksia. Mainitussa momentissa tarkoitettujen yritysten on ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle merkityksellisistä muutoksista ilman aiheetonta viivästystä.

Liikenne- ja viestintäviraston on lisäksi muutettava 1 momentissa tarkoitettua päätöstä, jos se ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivan huomattavan markkinavoiman yrityksen asiakkailleen tarjoamien ehtojen ja edellytysten perusteella arvioi, että on syntynyt tai voi todennäköisesti syntyä käyttäjiin haitallisesti vaikuttavia kilpailuongelmia sekä tarvittaessa asetettava päätöksellään yritykselle 1 momentissa tarkoitettujen velvollisuuksien lisäksi 56 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 69–71 ja 74 §:ssä tarkoitettuja velvollisuuksia.

54 §

Vähittäismarkkinoilla huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavat velvollisuudet

— —

Liikenne- ja viestintävirasto voi 1 momentissa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi ja loppukäyttäjien etujen suojelemiseksi asettaa vähittäismarkkinoilla toimivalle huomattavan markkinavoiman yritykselle lisäksi velvollisuuden noudattaa:
1) Liikenne- ja viestintäviraston asettamia enimmäishintoja;
2) kustannussuuntautunutta hinnoittelua;
3) vastaavilla markkinoilla käytettävää hinnoittelua; tai
4) hinnoittelun valvontaa koskevia velvollisuuksia.

— —

55 §

Muun kuin huomattavan markkinavoiman aseman perusteella asetettavat velvollisuudet

Liikenne- ja viestintävirasto voi päätöksellään asettaa teleyritykselle sekä 55 a §:n 1 momentissa, 55 d §:n 2 momentissa ja 55 e §:ssä tarkoitetulle yritykselle tässä laissa jäljempänä säädetyin edellytyksin muunkin kuin huomattavan markkinavoiman perusteella 7 a luvun mukaisia käyttöoikeuden luovutusta ja yhteenliittämistä koskevia sekä näihin liittyviä velvollisuuksia.

Asetettujen velvollisuuksien on oltava puolueettomia, avoimia, oikeasuhtaisia ja syrjimättömiä.

Liikenne- ja viestintäviraston on arvioitava 1 momentin perusteella asetettujen velvollisuuksien ja ehtojen tuloksia viiden vuoden kuluttua velvollisuuksien asettamisesta. Liikenne- ja viestintäviraston on muutettava tai peruutettava 1 momentissa tarkoitettu päätös, jos velvollisuuden asettamisen edellytyksenä olleissa olosuhteissa tapahtuu merkityksellisiä muutoksia.

7 a luku

Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat käyttöoikeuden luovutukseen ja yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet

55 a §

Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat käyttöoikeuden luovutukseen liittyvät velvollisuudet

Liikenne- ja viestintävirasto voi 55 §:n mukaisella päätöksellä asettaa teleyritykselle ja muille johtojen ja kaapeleiden omistajille muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella velvollisuuden luovuttaa käyttöoikeuden johtoihin ja kaapeleihin sekä niiden liitännäistoimintoihin rakennuksissa tai päätöksessä määriteltyyn ensimmäiseen rakennuksen ulkopuolella sijaitsevaan keskittimeen tai jakelupisteeseen saakka, jos johtojen ja kaapeleiden toisintaminen olisi taloudellisesti tehotonta tai fyysisesti mahdotonta.

Liikenne- ja viestintävirasto voi liittää 1 momentin mukaiseen velvollisuuteen määräyksiä johtojen ja kaapeleiden sekä niiden liitännäistoimintojen ja -palvelujen käyttöoikeudesta, avoimuudesta ja syrjimättömyydestä, käyttöoikeuden kustannusten jakamisesta sekä mahdollisesta mukauttamisesta riskitekijöiden huomioimiseksi.

Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa 1 momentin mukaisen velvollisuuden käyttöoikeuden luovuttamiseen ensimmäistä keskitintä tai jakelupistettä pidemmälle, jos johtojen ja kaapelien toisintamiseen liittyvät taloudelliset tai fyysiset esteet ovat niin suuria ja pysyväisluonteisia, että 1 momentin mukaisesti asetettu velvollisuus ei riitä estämään kilpailun vähenemistä merkittävästi. Virasto voi asettaa velvollisuuden käyttöoikeuden luovuttamiseen oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin sellaiseen pisteeseen asti, joka on riittävän lähellä loppukäyttäjiä ollakseen

kaupallisesti kannattava. Viraston tulee ottaa mahdollisimman tarkasti huomioon Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen suuntaviivat pistettä määritellessään. Virasto voi liittää velvollisuuteen aktiivisia tai virtuaalisia käyttöoikeuksia koskevia velvollisuuksia, jos se on teknisesti ja taloudellisesti perusteltua.

Liikenne- ja viestintävirasto ei saa asettaa 3 momentin mukaisia velvollisuuksia, jos 53 a §:n mukaisesti ainoastaan tukkumarkkinoilla toimiva yritys asettaa muiden teleyritysten saataville vastaavanlaisen vaihtoehdon, jonka kautta muut teleyritykset voivat saada käyttöoikeuden toisten johtoihin, kaapeleihin sekä niiden liitännäistoimintoihin oikeudenmukaisin, syrjimättömin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin.

Poiketen siitä, mitä 4 momentissa säädetään, Liikenne- ja viestintävirasto voi päätöksellään asettaa 3 momentin mukaisia velvollisuuksia, jos ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivan yrityksen verkko on julkisesti rahoitettu.

Liikenne- ja viestintävirasto voi soveltaa 4 momenttia myös sellaisiin teleyrityksiin, jotka tarjoavat käyttöoikeuden erittäin suuren kapasiteetin verkkoon oikeudenmukaisin, syrjimättömin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin.

Liikenne- ja viestintävirasto ei saa asettaa 3 momentin mukaisia velvollisuuksia, jos velvollisuuksien asettaminen vaarantaisi uuden verkon käyttöönoton taloudellisen ja rahoituksellisen toteutettavuuden.

Edellä 1 ja 3 momentissa tarkoitettua velvollisuutta ei voida asettaa johtojen ja kaapeleiden omistajille, jos kyseessä olevat johdot ja kaapelit palvelevat julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua turvallisuusverkkotoimintaa.

55 b §

Sähköisen ohjelmaoppaan ja ohjelmointirajapinnan käyttöoikeuden luovutukseen liittyvien velvollisuuksien asettaminen

Liikenne- ja viestintävirasto voi 55 §:n mukaisella päätöksellä asettaa teleyritykselle muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella velvollisuuden luovuttaa käyttöoikeuden oikeudenmukaisin, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin:

1) digitaalisen television tai radion sähköiseen ohjelmaoppaaseen, jos se on välttämätöntä sen varmistamiseksi, että tiedot 227 §:ssä tarkoitetun siirtovelvoitteen piiriin kuuluvista digitaalisista televisio- ja radiolähetyksistä ja lisäpalveluista saatetaan yleisön saataville sähköisessä ohjelmaoppaassa;

2) televisio- tai radiojärjestelmän ohjelmointirajapintaan, jos se on välttämätöntä sen varmistamiseksi, että 227 §:ssä tarkoitetun siirtovelvoitteen piiriin kuuluvat digitaaliset televisio- ja radiolähetykset ja lisäpalvelut voidaan liittää käytössä olevaan ohjelmointirajapintaan.

55 c §

Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat passiivisen infrastruktuurin yhteiskäyttöön ja paikallisiin verkkovierailusopimuksiin liittyvät velvoitteet

Liikenne- ja viestintävirasto voi 55 §:n mukaisella päätöksellä asettaa teleyritykselle muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella velvollisuuden passiivisen infrastruktuurin yhteiskäyttöön sekä velvollisuuden tehdä paikallisia verkkovierailua koskevia sopimuksia. Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa velvollisuuden, jos se on välittömästi tarpeen radiotaajuuksien käyttöön perustuvien palveluiden tarjoamiseksi paikallisesti ja jos muiden yritysten ei ole mahdollista saada käyttöoikeutta vastaavaan infrastruktuuriin oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin. Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa velvollisuuden ainoastaan, jos

alueella on ylitsepääsemättömiä taloudellisia tai fyysisiä esteitä radiotaajuuksia edellyttävien verkkojen tai palveluiden tarjoamiseen käytettävän infrastruktuurin markkinaehtoiselle käyttöönotolle, minkä vuoksi loppukäyttäjillä on erittäin rajalliset mahdollisuudet päästä verkkoon tai käyttää palveluita. Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa velvollisuuksia ainoastaan, jos mahdollisuudesta asettaa velvollisuuksia on selkeästi todettu 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua verkkotoimilupaa tai 39 §:n 1 momentissa tarkoitettua radiolupaa myönnettäessä.

Liikenne- ja viestintäviraston tulee 1 momentissa tarkoitettuja velvoitteita asettaessaan ottaa huomioon:

1) tarve maksimoida laajakaistayhteydet Euroopan unionissa, tärkeimmillä liikenneväylillä ja erityisalueilla sekä käyttäjien saatavilla olevaa palveluvalikoimaa ja palveluiden laatua;
2) radiotaajuuksien tehokas käyttö;
3) yhteiskäytön tekninen toteutettavuus sekä siihen liittyvät ehdot;
4) infrastruktuuri- ja palvelukilpailu;
5) teknologinen innovointi;
6) kannusteiden luominen infrastruktuurin käyttöönottoon.

Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa 1 momentin mukaisia käyttöoikeusvelvollisuuksia myös aktiiviseen infrastruktuuriin, jos 1 momentin mukaiset velvollisuudet eivät riitä tilanteen korjaamiseen.

Liikenne- ja viestintävirasto voi 314 §:n mukaisen riita-asioiden ratkaisemisen yhteydessä määrätä 1 momentin mukaisen infrastruktuurin käyttöoikeuden saajalle velvollisuuden antaa infrastruktuurin haltijalle alueella, jota 1 momentin mukainen velvollisuus koskee, oikeuden niiden radiotaajuuksien yhteiskäyttöön, joiden käyttöön saajalla on käyttöoikeus.

55 d §

Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet

Liikenne- ja viestintävirasto voi 55 §:n mukaisella päätöksellä asettaa muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella teleyritykselle, joka hallitsee käyttäjien yhteyksiä viestintäverkkoon:

1) 61 §:n mukaisen yhteenliittämisvelvollisuuden, jos velvollisuuden asettaminen on viestintäverkkojen päästä päähän -liitettävyyden varmistamiseksi välttämätöntä; ja
2) velvollisuuden tehdä palveluistaan yhteentoimivia toisen teleyrityksen palvelujen kanssa siinä laajuudessa kuin se on välttämätöntä.

Liikenne- ja viestintävirasto voi 55 §:n mukaisella päätöksellä asettaa velvollisuuden tehdä palveluistaan yhteentoimivia myös numeroista riippumattoman henkilöiden välisten viestintäpalveluiden tarjoajille, jos yrityksen tarjoama palvelu on kattavuudeltaan ja käyttäjäkunnaltaan merkittävä, jos velvollisuuden asettaminen on välttämätöntä loppukäyttäjien päästä päähän -liitettävyyden ja henkilöiden välisten viestintäpalveluiden yhteentoimivuuden varmistamiseksi ja kyseinen yhteentoimivuus muuten vaarantuisi. Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa tällaisen velvollisuuden ainoastaan, jos komissio on hyväksynyt asiassa täytäntöönpanotoimenpiteitä.

Liikenne- ja viestintävirasto voi liittää 2 momentin mukaiseen velvollisuuteen oikeasuhtaisia velvollisuuksia, jotka koskevat viranomaisten ja muiden palveluntarjoajien antamien merkityksellisten tietojen julkaisemista, käytön sallimista, muuttamista ja levitystä sekä velvollisuuden käyttää eurooppalaisia tai kansainvälisiä standardeja ja eritelmiä.

55 e §

Rinnakkain sijoittaminen ja yhteiskäyttö

Liikenne- ja viestintävirasto voi velvoittaa verkkoyrityksen sallimaan toiselle teleyritykselle omaisuuden yhteiskäytön tai rinnakkain sijoittamisen, jos verkkoyritys on:

1) 233 §:ssä tarkoitetun päätöksen perusteella sijoittanut telekaapelin tai radiomaston, siihen liittyvän laitteen, kaapelin, vähäisen rakennelman taikka pylvään toisen omistamalle tai hallitsemalle alueelle;

2) 233 §:ssä tarkoitetun päätöksen perusteella sijoittanut matkaviestinverkon tukiaseman, siihen liittyvän laitteen tai kaapelin toisen omistamaan tai hallitsemaan rakennukseen; taikka

3) 236 §:ssä tarkoitetulla tavalla kiinnittänyt rakennuksiin tai rakennelmiin tarpeellisia laitteita.

Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa 1 momentissa tarkoitetun velvollisuuden, jos rakentamista tai sijoittamista ei muutoin voida järjestää tyydyttävällä tavalla ja kohtuullisin kustannuksin. Velvollisuuden asettamisen edellytyksenä on lisäksi, ettei sillä estetä tai rajoiteta kohtuuttomasti verkkoyrityksen omaa käyttöä. Liikenne- ja viestintäviraston asettamien velvollisuuksien tulee olla puolueettomia, avoimia, syrjimättömiä ja oikeasuhtaisia.

Jolleivat asianosaiset sovi yhteiskäyttöön tai rinnakkain sijoittamiseen liittyvistä kustannuksista, Liikenne- ja viestintävirasto voi määrätä aiheutuvien kustannusten jakamisesta.

55 f §

Puhelinverkon laskevan liikenteen hinnoittelu

Poiketen siitä, mitä 71 §:ssä säädetään, Liikenne- ja viestintävirasto ei saa päätöksellään asettaa teleyritykselle laskevan liikenteen hinnoittelua koskevia velvollisuuksia.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, Liikenne- ja viestintävirasto voi 55 §:n mukaisella päätöksellä asettaa teleyritykselle laskevan liikenteen hinnoittelua koskevia velvollisuuksia, jos komissio päättää olla asettamatta unionin laajuisia puhelinverkon laskevan liikenteen enimmäishintoja. Liikenne- ja viestintäviraston on ennen päätöksen tekemistä tehtävä 52 §:ssä tarkoitettu markkina-analyysi. Valtioneuvoston asetuksella säädetään niistä periaatteista, perusteista ja parametreistä, joita Liikenne- ja viestintäviraston tulee käyttää asettaessaan enimmäishintoja merkityksellisillä markkinoilla.

Liikenne- ja viestintäviraston on vuosittain raportoitava komissiolle ja Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle laskevan liikenteen hinnoittelun soveltamisesta.

8 luku

Käyttöoikeuden luovutukseen liittyvät velvollisuudet

56 §

Huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat käyttöoikeuden luovutukseen liittyvät velvollisuudet

Liikenne- ja viestintävirasto voi 53 tai 53 a §:n mukaisella päätöksellä asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuden luovuttaa kohtuulliseksi katsottava käyttöoikeus rakennustekniseen infrastruktuuriin, kuten rakennusten, niiden sisääntulojen ja kaapelointien, mastojen, antennien, tornien, muiden tukirakennelmien, kaapelikanavien ja -kaivojen, tyhjien

putkien ja jakamoiden käyttöoikeuden luovuttaminen. Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa velvollisuuden, jos se on tarpeen kestävien kilpailumarkkinoiden kehittymiseksi tai loppukäyttäjien eduksi.

Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa 1 momentin mukaisen velvollisuuden myös sellaiseen infrastruktuuriin, joka ei ole 52 §:n mukaisen markkina-analyysin mukaisesti osa merkityksellisiä markkinoita, jos se katsoo velvollisuuden olevan tarpeellinen ja oikeassa suhteessa 1 §:ssä säädettyihin tavoitteisiin.

Jos 1 momentin mukaan asetetut velvollisuudet eivät riittävällä tavalla edistä kilpailua ja loppukäyttäjien etuja, Liikenne- ja viestintävirasto voi 53 tai 53 a §:n mukaisella päätöksellä asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuden luovuttaa myös kohtuulliseksi katsottava muu kuin 1 momentissa tarkoitettu käyttöoikeus viestintäverkkoon taikka viestintäverkkoon tai viestintäpalveluun liittyvään liitännäistoimintoon tai liitännäispalveluun. Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa velvollisuuden käyttöoikeuden luovuttamiseen, jos se on tarpeen kestävien kilpailumarkkinoiden kehittymiseksi vähittäismyynnissä tai loppukäyttäjien edun turvaamiseksi. Tällainen käyttöoikeus voi sisältää velvollisuuden:

1) luovuttaa käyttöoikeus viestintäverkkoon ja verkon osiin;

2) luovuttaa käyttöoikeus viestintäverkon kapasiteettiin;

3) tarjota rinnakkain sijoittamista ja muita liitännäistoimintojen yhteiskäyttötapoja, kuten kaapelikanavien, -laitetilojen ja radiomastojen käyttöoikeuden luovuttaminen;

4) luovuttaa käyttöoikeus sellaisiin liitännäispalveluihin, jotka mahdollistavat viestintäverkon tai viestintäpalvelun tarjoamisen tai tukevat palvelujen tarjoamista kyseisen verkon tai palvelun kautta;

5) tarjota matkaviestinverkkojen verkkovierailuihin liittyviä toimintoja ja muita sellaisia palveluja, joita tarvitaan päästä päähän -palvelujen yhteen toimivuuden varmistamiseksi käyttäjälle saakka;

6) mahdollistaa toisen teleyrityksen tarjoamien puhelinpalvelujen käyttäminen sekä puhelukohtaisesti valintakoodin avulla että käyttämällä sellaista ennalta valintaa, joka voidaan tarvittaessa ohittaa valintakoodilla;

7) luovuttaa käyttöoikeus aktiivisiin tai virtuaalisiin verkkoelementteihin ja palveluihin;

8) olla peruuttamatta jo myönnettyä toimintojen käyttöoikeutta;

9) neuvotella käyttöoikeutta pyytävien yritysten kanssa vilpittömässä mielessä;

10) tarjota tiettyjä palveluja tukkumyynnissä kolmansille osapuolille jälleenmyyntiä varten;

11) luovuttaa muun 1—10 kohdassa tarkoitettuihin rinnastettavan kohtuulliseksi katsottavan 1 momentissa tarkoitetun käyttöoikeuden.

Liikenne- ja viestintävirasto voi liittää 1—3 momentissa tarkoitettuun käyttöoikeuden luovutusvelvollisuuteen vilpittömyyttä, kohtuullisuutta ja määräaikoja koskevia ehtoja.

Edellä 1 tai 3 momentissa tarkoitettua velvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos käyttöoikeuden luovutus johtaa tietosuojan tai kansallisen turvallisuuden vaarantumiseen tai se on yrityksen kannalta teknisesti epätarkoituksenmukaista tai muutoin kohtuutonta.

59 §

Oma käyttö tai kohtuullinen tuleva tarve

Huolimatta edellä 56 §:n nojalla asetetusta velvollisuudesta velvollisuutta ei ole, jos käyttöoikeuden kohde on teleyrityksen omassa käytössä taikka se on tarpeen sen omaa kohtuullista tulevaa tarvetta varten.

60 §

Neuvotteluvelvollisuus

— —

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä menettelyistä, joita sovelletaan käyttöoikeuden saamiseksi ja yhteenliittämiseksi.

61 §

Yhteenliittämisvelvollisuus huomattavan markkinavoiman perusteella

Liikenne- ja viestintävirasto voi 53 tai 53 a §:n mukaisella päätöksellä asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuden liittää viestintäverkko yhteen toisen teleyrityksen viestintäverkon kanssa (*yhteenliittämisvelvollisuus*). Tällöin sen on neuvoteltava yhteenliittämisestä toisen verkkoyrityksen kanssa ehdoin, jotka eivät ole ristiriidassa mainitulla päätöksellä asetettujen velvoitteiden kanssa.

Liikenne- ja viestintävirasto voi liittää 1 momentissa tarkoitettuun yhteenliittämisvelvollisuuteen vilpittömyyttä, kohtuullisuutta ja määräaikoja koskevia ehtoja.

Teleyrityksen, jolle Liikenne- ja viestintävirasto on asettanut yhteenliittämisvelvollisuuden, on noudatettava 63 ja 64 §:ää, jos yhteenliittämisvelvollisuuden sisällöstä ei muutoin päästä sopimukseen.

65 §

Puhelinverkon käytöstä perittävä korvaus

Yhteenliittämisvelvollisen teleyrityksen on hinnoiteltava erikseen toiselta teleyritykseltä perittävä korvaus verkon käytöstä puheyhteyden muodostamiseen silloin, kun yhteys muodostetaan teleyrityksen verkosta toisen teleyrityksen verkkoon (*nouseva liikenne*) ja yhteys muodostetaan:

1) ilmaisnumeroon; taikka
2) palvelunumeroon.

— —

10 Luku

Muut velvollisuudet

67 §

Käyttöoikeuden luovutusvelvollisuuteen liittyvät tekniset velvollisuudet

Liikenne- ja viestintävirasto voi käyttöoikeuden luovutusvelvollisuutta ja yhteenliittämistä koskevassa päätöksessä asettaa teleyritykselle sellaisia teknisiä velvollisuuksia ja luovutusvelvollisuuden käyttöä koskevia ehtoja, jotka ovat välttämättömiä, jotta käyttöoikeuden luovutusvelvollisuus voidaan teknisesti toteuttaa.

68 §

Syrjimättömyysvelvollisuus

Liikenne- ja viestintävirasto voi 53 tai 53 a §:n mukaisella päätöksellä asettaa teleyritykselle käyttöoikeuden luovutusta tai yhteenliittämistä koskevan syrjimättömyysvelvollisuuden.

Syrjimättömyysvelvollisuudella tarkoitetaan velvollisuutta noudattaa hinnoittelua (*syrjimätön hinnoittelu*) tai ehtoa (*syrjimätön ehto*), joka kohtelee samanlaisessa tilanteessa olevia teleyrityksiä tasapuolisesti. Jos teleyritys käyttää tiettyä palvelua itse tai tarjoaa sitä tytäryhtiölleen tai muulle sellaiselle taholle, sen on tarjottava vastaavaa palvelua vastaavin ehdoin ja vastaavanlaatuisena kilpailevalle teleyritykselle.

69 §

Avoimuutta koskevat velvollisuudet

Liikenne- ja viestintävirasto voi 53 tai 53 a §:n mukaisella päätöksellä asettaa teleyritykselle velvollisuuden julkaista kirjanpitotiedot, tarjonnan ja käytön ehdot, tekniset eritelmät, verkon ominaisuudet ja odotettavissa oleva kehitys, hinnasto sekä tehdyt sopimukset ja muut käyttöoikeuden luovuttamisen tai yhteenliittämisen kannalta merkitykselliset tiedot siltä osin, kun ne eivät sisällä liikesalaisuuksia tai luottamuksellisia tietoja.

Jos teleyritykselle on asetettu 68 §:ssä tarkoitettu syrjimättömyysvelvollisuus, sille voidaan asettaa velvollisuus julkaista käyttöoikeutta tai yhteenliittämistä koskeva viitetarjous. Viitetarjouksen on oltava niin yksilöity, etteivät käyttöoikeuden pyytäjät joudu maksamaan tuotteista, jotka eivät ole tarjottavan palvelun kannalta välttämättömiä.

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, Liikenne- ja viestintäviraston on velvoitettava teleyritys julkaisemaan viitetarjous, jos sille on asetettu velvollisuus luovuttaa käyttöoikeus viestintäverkkoon tai sen osaan. Liikenne- ja viestintäviraston on otettava mahdollisimman tarkasti huomioon Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen suuntaviivat ja tarvittaessa varmistettava, että keskeiset suorituskykyindikaattorit ja vastaavat palvelutasot määritellään.

71 §

Käyttöoikeuden ja yhteenliittämisen hinnoittelua koskevat velvollisuudet

— —

Asettaessaan 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetun velvollisuuden noudattaa kustannussuuntautunutta hinnoittelua, Liikenne- ja viestintävirasto voi velvoittaa huomattavan markkinavoiman yrityksen myös noudattamaan säännellyn tuotteen tai palvelun hinnoittelussa Liikenne- ja viestintäviraston etukäteen määrittämää enimmäishintaa. Enimmäishinta voidaan asettaa, jos hinnoitteluvelvollisuuden vastainen hinnoittelu aiheuttaisi vakavaa haittaa kyseisillä markkinoilla eikä 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua velvollisuutta voida pitää riittävänä kilpailun esteiden poistamiseksi tai kilpailun edistämiseksi näillä markkinoilla. Enimmäishinta voidaan asettaa enintään viideksi vuodeksi kerrallaan.

Edellä 1—4 momentissa tarkoitettujen hinnoitteluvelvollisuuksien tulee:

— —

5) sallia kohtuullinen tuotto säänneltyyn toimintaan sitoutuneelle pääomalle ottaen huomioon investointiin liittyvät riskit.

74 §

Kustannuslaskentajärjestelmä

Liikenne- ja viestintävirasto voi 53 tai 53 a §:n mukaisella päätöksellä asettaa teleyritykselle velvollisuuden käyttää kustannuslaskentajärjestelmää, jos se on tarpeen yritykselle asetetun hinnoitteluvelvollisuuden valvomiseksi.

Yritys saa itse määrittää käyttämänsä kustannuslaskentajärjestelmän. Liikenne- ja viestintävirasto voi kuitenkin asettaa yritykselle 53 tai 53 a §:n nojalla säänneltyjen tuotteiden tai palvelujen osalta kustannuslaskentajärjestelmää koskevia vaatimuksia kustannusten kohdentamisesta pääluokkiin, jos se on tarpeen yritykselle asetetun hinnoitteluvelvollisuuden valvomiseksi. Yrityksen tulee laatia käyttämästään kustannuslaskentajärjestelmästä Liikenne- ja viestintävirastolle kuvaus, josta käyvät ilmi vähintään kustannusten pääluokat ja ne säännöt, joiden mukaan kustannukset kohdennetaan.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä kustannuslaskentajärjestelmän avulla kerättävistä tiedoista, kustannusten pääluokista sekä kustannuslaskentajärjestelmän kuvauksesta. Määräykset voivat koskea:

1) kustannuslaskentajärjestelmän ja hinnoittelun välisen yhteyden osoittamisessa välttämättömiä tietoja;

2) kustannusten kohdentamista pääluokkiin ja sääntöjä, joiden mukaan kustannukset kohdennetaan;

3) kustannuslaskentajärjestelmän kuvauksen sisältöä ja muotoa;

4) kustannuslaskentajärjestelmän kuvauksen toimittamista Liikenne- ja viestintävirastolle.

75 §

Kustannuslaskentajärjestelmän valvonta

Yrityksen tulee valita tilintarkastuslaissa (1141/2015) tarkoitettu tilintarkastaja tarkastamaan yrityksen kustannuslaskentajärjestelmä yrityksen tilintarkastuksen yhteydessä. Tilintarkastajan on laadittava tarkastuksesta kertomus. Yrityksen on julkaistava kertomus ja toimitettava se pyydettäessä Liikenne- ja viestintävirastolle yrityksen tilikauden päättymistä seuraavan elokuun loppuun mennessä.

— —

77 §

Omistajanvaihdosta koskeva ilmoitusvelvollisuus

Huomattavan markkinavoiman yrityksen on ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle viimeistään kolme kuukautta etukäteen aikeestaan siirtää paikallisverkkonsa tai huomattava osa siitä perustamalleen erilliselle liiketoimintayksikölle tai sellaiselle erilliselle oikeushenkilölle, jolla on eri omistaja. Huomattavan markkinavoiman yrityksen on lisäksi ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle tätä aietta koskevista muutoksista sekä omistajanvaihdoksen lopputuloksesta.

Huomattavan markkinavoiman yritys voi1 momentissa tarkoitetun mukaisen omistajanvaihdoksen toteutuessa tarjota 81 a §:n mukaisessa menettelyssä sellaisia hyväksyttäviä ja riittävän yksityiskohtaisia sitoumuksia käyttöoikeusehdoista, joita sovelletaan sen verkkoon tosiasiallisen ja syrjimättömän käyttöoikeuden varmistamiseksi.

Liikenne- ja viestintäviraston on ilmoituksen vastaanotettuaan tehtävä uusi 52 §:n mukainen markkina-analyysi kyseiseen viestintäverkkoon liittyvillä markkinoilla, jos luovutuksella on

merkittävä vaikutus kyseisillä markkinoilla. Liikenne- ja viestintäviraston on markkina-analyysia tehdessään huomioitava 2 momentin mukaiset sitoumukset.

Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa omistajanvaihdoksen kohteena olevalle verkolle 53 §:n mukaisia velvollisuuksia, jos se katsoo, että 3 momentin mukaiset sitoumukset eivät ole lain tavoitteet huomioon ottaen riittäviä.

80 §

Tietojen luottamuksellisuus teleyritysten välillä

Teleyritys saa käyttää 7, 7 a, 8 ja 10 luvussa tarkoitettua käyttöoikeuden luovutusta tai 9 luvussa tarkoitettua yhteenliittämistä koskevien neuvottelujen yhteydessä saatuja ja 79 §:n nojalla saatuja toista teleyritystä koskevia tietoja vain siihen tarkoitukseen, jota varten ne on teleyritykselle annettu. Tietoja saavat teleyrityksessä käsitellä ainoastaan ne, jotka tarvitsevat tietoja välttämättä työssään. Tietoja on muutoinkin käsiteltävä siten, ettei toisen teleyrityksen liikesalaisuuksia vaaranneta.

— —

81 a §

Huomattavan markkinavoiman yrityksiä koskeva sitoumusmenettely

Liikenne- ja viestintävirasto voi huomattavan markkinavoiman yrityksen hakemuksesta päätöksellään määrätä osin tai kokonaan sitovaksi huomattavan markkinavoiman yrityksen tekemiä käyttöoikeusehtoihin tai investointiehtoihin liittyviä sitoumuksia, jotka voivat liittyä:

1) yhteistyöjärjestelyihin, jotka saattavat vaikuttaa 53 §:ssä tarkoitettujen velvollisuuksien asettamisen arviointiin;

2) 81 b §:ssä tarkoitettuihin yhteisinvestointisopimuksiin;

3) 77 §:ssä tarkoitettuihin omistajanvaihdoksiin; tai

4) muihin 1—3 kohtaa vastaaviin seikkoihin.

Liikenne- ja viestintäviraston on tehtävä yrityksen hakemuksen perusteella markkinatesti liittyen erityisesti sitoumukseen liitettyihin ehtoihin. Liikenne- ja viestintäviraston ei tarvitse tehdä markkinatestiä, jos huomattavan markkinavoiman yrityksen sitoumus ei selkeästi täytä tämän pykälän mukaisia ehtoja tai edellytyksiä.

Liikenne- ja viestintäviraston on arvioidessaan 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua yhteistyöjärjestelyä otettava erityisesti huomioon:

1) näyttö tarjottujen sitoumusten oikeudenmukaisuudesta ja kohtuullisuudesta;

2) tarjottujen sitoumusten avoimuus kaikille markkinaosallistujille;

3) käyttöoikeuksien asettaminen viipymättä saataville oikeudenmukaisin, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin ennen vähittäispalveluiden käyttöönottoa; ja

4) tarjottujen sitoumusten yleinen riittävyys liittyen kestävän kilpailun mahdollistamiseen ja erittäin suuren kapasiteetin verkkojen yhteistyössä tapahtuvan käyttöönoton edistämiseen loppukäyttäjien edun turvaamiseksi.

Huomattavan markkinavoiman yrityksen sitoumuksen on sisällettävä riittävän yksityiskohtaiset tiedot 3 momentin mukaisen arvioinnin tekemiseksi.

Järjestelyt määrätään sitoviksi määräajaksi. Yhteisinvestointeja koskevat 81 b §:ssä tarkoitetut sitoumukset voidaan määrätä sitoviksi vähintään seitsemäksi vuodeksi. Liikenne- ja viestintäviraston on arvioitava sitoumusten sitovuuden jatkamista, kun niitä koskeva määräaika päättyy.

Liikenne- ja viestintäviraston on 52 §:ssä tarkoitettua markkina-analyysia tehdessään huomioitava tämän pykälän mukaisesti sitovaksi määräämänsä sitoumukset.

81 b §

Yhteisinvestoinnit erittäin suuren kapasiteetin verkkoihin

Liikenne- ja viestintävirasto voi päätöksellään 81 a §:n mukaisessa menettelyssä asettaa huomattavan markkinavoiman yrityksen ja yhden tai useamman muun teleyrityksen välisen valokuituelementeistä loppukäyttäjän tiloihin tai tukiasemaan asti koostuvaa erittäin suuren kapasiteetin verkkoa koskevan yhteisinvestointisopimuksen sitovaksi, jos se täyttää tässä pykälässä säädetyt edellytykset. Liikenne- ja viestintävirasto ei saa asettaa sitovan yhteisinvestointisopimuksen mukaiselle verkolle 53, 53 a ja 54 §:n nojalla asetettavia velvollisuuksia.

Liikenne- ja viestintävirasto voi lisäksi perustelluissa tapauksissa asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle 8-10 luvun mukaisia velvollisuuksia, jos se toteaa, että velvollisuuksien asettaminen on välttämätöntä markkinoilla olevien merkittävien kilpailuongelmien ratkaisemiseksi näiden markkinoiden erityispiirteiden vuoksi.

Päätöksen edellytyksenä on, että yhteisinvestointia koskeva tarjous täyttää vähintään seuraavat edellytykset:

1) yhteisinvestointia koskeva tarjous on syrjimättömästi avoin kaikille teleyrityksille missä tahansa verkon käyttöiän vaiheessa;

2) verkon yhteisinvestoijat voivat tosiasiallisesti kilpailla tuotantoketjun loppupään markkinoilla;

3) yhteisinvestoijat saavat oikeudenmukaisin, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin ja edellytyksin yhteisinvestoinnin kohteena olevan verkon täyden kapasiteetin käyttöoikeuden;

4) yhteisinvestoijat voivat osallistua yhteisinvestointiin arvoltaan ja ajoitukseltaan joustavalla osuudella, jota on mahdollista kasvattaa tulevaisuudessa;

5) yhteisinvestoijat saavat vastavuoroiset oikeudet oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin yhteisinvestoinnin kohteena olevaan verkkoon sen jälkeen, kun verkko on otettu käyttöön;

6) tarjouksessa vahvistetaan etukäteen yhteisinvestointihankkeen etenemissuunnitelma;

7) yhteisinvestoinnissa saavutetut oikeudet on mahdollista siirtää eteenpäin samoin oikeuksin; ja

8) yhteisinvestointia koskeva tarjous on tehty vilpittömässä mielessä.

Huomattavan markkinavoiman yrityksen on julkaistava tarjous yhteisinvestointiin hyvissä ajoin ja muiden kuin 53 a §:n mukaisten ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivien yritysten osalta vähintään kuusi kuukautta ennen verkon käyttöönottoa. Yhteisinvestointia koskeva tarjous on julkaistava yrityksen verkkosivuilla, siten että se on helposti havaittavissa ja saatavilla. Lisäksi yksityiskohtaiset tiedot tarjousta koskien on annettava viipymättä.

Huomattavan markkinavoiman yritys voi sisällyttää tarjoukseen kohtuullisia ehtoja, jotka liittyvät yritysten taloudelliseen valmiuteen osallistua yhteisinvestointiin.

Jos yhteisinvestoinnilla korvataan huomattavan markkinavoiman yrityksen aikaisempaa verkkoa uudella valokuituelementteihin perustuvalla verkolla, sellaisten yritysten, jotka eivät osallistu yhteisinvestointiin tulee saada pääsy yhteisinvestoinnin kohteena olevaan verkkoon samoin laatua, nopeutta ja loppukäyttäjien saavutettavuutta koskevin ehdoin, jotka olivat saatavilla vanhassa verkossa ennen sen korvaamista yhteisinvestoinnin kohteena olevan verkon käyttöönottoa ja jotka Liikenne- ja viestintävirasto vahvistaa 1 momentissa tarkoitetulla päätöksellään. Liikenne- ja viestintävirasto voi liittää 1 momentin mukaiseen päätökseen ehtoja, joilla käyttöoikeuden laatua voidaan syrjimättömästi mukauttaa huomioiden vähittäismarkkinoiden kehityksen ja yhteisinvestointiin liittyvien kannustimien säilyminen.

Liikenne- ja viestintäviraston tulee ottaa yhteisinvestointisitoumusta arvioidessaan huomioon Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen suuntaviivat.

Liikenne- ja viestintävirasto voi liittää yhteisinvestointisopimukseen huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuden toimittaa vuosittain vaatimuksenmukaisuusvakuutuksia.

81 c §

Huomattavan markkinavoiman yrityksen aikaisemman verkon korvaaminen tai poistaminen käytöstä

Huomattavan markkinavoiman yrityksen on ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle, kun se aikoo poistaa käytöstä tai korvata uudella verkolla olemassa olevaa verkkoaan tai sen osia. Ilmoitus on toimitettava Liikenne- ja viestintävirastolle sähköisenä.

Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin ja viimeistään kuusi kuukautta ennen käytöstä poistamisen tai korvaamisen suunniteltua aloituspäivää. Jos käytöstä poistamisen tai korvaamisen aikataulu määräytyy huomattavan markkinavoiman yrityksestä riippumattomista syistä, sen on ilmoitettava aiotusta korvaamisesta tai poistamisesta viipymättä Liikenne- ja viestintävirastolle.

Ilmoitukseen on liitettävä riittävät tiedot korvaamista tai poistamista suunnittelevasta huomattavan markkinavoiman yrityksestä, poistettavasta tai purettavasta verkosta sekä suunnitelluista toimenpiteistä. Tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä ja sen sähköisestä tekemisestä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Liikenne- ja viestintävirasto voi ennen ilmoitettua aloituspäivää asettaa päätöksellään huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuksia soveltaa läpinäkyvää aikataulua sekä irtisanomis- tai siirtymäaikaa koskevia ehtoja tai muita ehtoja verkkoa korvattaessa tai poistettaessa käytöstä, jos se on tarpeen kilpailun ja loppukäyttäjien edun turvaamiseksi. Jos Liikenne- ja viestintävirasto asettaa päätöksellään tässä momentissa tarkoitettuja velvollisuuksia, sen on tehtävä päätös velvollisuuksien asettamisesta vähintään kaksi kuukautta ennen ilmoitettua aloituspäivää, jos ilmoitus on toimitettu Liikenne- ja viestintävirastolle 2 momentin mukaisesti kuusi kuukautta ennen ilmoitettua aloituspäivää.

Liikenne- ja viestintävirasto voi lisäksi ennen ilmoitettua aloituspäivää asettaa päätöksellään kohtuullisia velvollisuuksia sen varmistamiseksi, että saatavilla on vähintään vastaavanlaatuisia vaihtoehtoisia tuotteita, joilla voi saada käyttöoikeuden aiemmat verkkoelementit korvaavaan parannettuun verkkoinfrastruktuuriin, jos se on tarpeen kilpailun ja loppukäyttäjien edun turvaamiseksi. Kilpailun ja loppukäyttäjien etu ei vaadi vaihtoehtoisten tuotteiden saatavuutta etenkään tilanteessa, jossa käytöstä poistettava tai korvattava verkko ei ole ollut tosiasiallisesti käytössä.

Liikenne- ja viestintävirasto voi peruuttaa 53, 53 a ja 54 §:n perusteella asetetut velvollisuudet niiltä verkon osilta, jotka ovat ilmoitettu käytöstä poistettavaksi tai korvattavaksi, jos käyttöoikeuden tarjoaja on:

1) vahvistanut asianmukaiset edellytykset siirtymälle asettamalla saataville vähintään vastaavanlaatuisen vaihtoehtoisen käyttöoikeustuotteen, joka mahdollistaa samojen loppukäyttäjien saavuttamisen kuin olemassa olevassa infrastruktuurissa tai muulla vastaavalla tavalla; ja

2) noudattanut tämän pykälän mukaisia sekä Liikenne- ja viestintäviraston tämän pykälän perusteella asettamia edellytyksiä ja menettelyitä.

82 §

Markkinamäärittelyä, markkina-analyysia ja huomattavaa markkinavoimaa koskeva kuuleminen

Liikenne- ja viestintäviraston on varattava komissiolle, Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle ja muiden ETA-valtioiden sääntelyviranomaisille tilaisuus antaa lausuntonsa kuukauden määräajassa ennen ETA-valtioiden väliseen kauppaan vaikuttavaa:

1) komission suosituksesta poikkeavaa markkinamäärittelyä;
2) markkina-analyysiä;
3) huomattavaa markkinavoimaa koskevaa päätöstä;
4) 76 §:ssä tarkoitettua päätöstä;
5) 55 §:ssä tarkoitettua muuta kuin huomattavan markkinavoiman yritystä koskevaa päätöstä;
6) 270 §:n 4 momentissa tarkoitettua velvollisuuden poistamista koskevaa päätöstä.

Liikenne- ja viestintäviraston on lykättävä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä kahdella kuukaudella, jos komissio ilmoittaa pitävänsä päätösehdotusta Euroopan unionin oikeuden vastaisena tai katsovansa sen muodostavan esteen sisämarkkinoille. Liikenne- ja viestintäviraston on kuuden kuukauden kuluessa komission ilmoituksesta peruttava 1 momentissa tarkoitettu päätöksensä tai muutettava sitä, jos komissio tätä vaatii.

Jos Liikenne- ja viestintävirasto muuttaa 1 momentissa tarkoitettua päätösehdotusta komission vaatimuksesta, Liikenne- ja viestintäviraston on varattava niille asianosaisille, joiden oikeutta tai etua päätös koskee, mahdollisuus antaa lausuntonsa muutetusta päätösehdotuksesta 310 §:n mukaisesti sekä tehtävä uusi 1 momentin mukainen ilmoitus komissiolle. Liikenne- ja viestintäviraston on lopullista päätöstä tehdessään otettava mahdollisimman tarkasti huomioon myös 1 momentissa tarkoitetut lausunnot. Liikenne- ja viestintäviraston on annettava päätös tiedoksi komissiolle ja Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle.

Liikenne- ja viestintäviraston on tehtävä 1 momentin mukainen ilmoitus yhdessä toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa, jos markkinamäärittely on laadittu toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa 52 §:n 7 momentin mukaisesti.

83 §

Yritykselle asetettavaa velvollisuutta koskeva kuuleminen

Liikenne- ja viestintäviraston on varattava komissiolle ja Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle tilaisuus antaa lausuntonsa kuukauden määräajassa ennen ETA-valtioiden väliseen kauppaan vaikuttavaa päätöstä, jolla Liikenne- ja viestintävirasto asettaa, muuttaa tai poistaa huomattavan markkinavoiman perusteella tai muulla perusteella 7 a tai 8–10 luvussa tarkoitetut velvoitteet lukuun ottamatta 55 f tai 76 §:ään perustuvaa päätöstä.

Liikenne- ja viestintäviraston on otettava mahdollisimman tarkasti huomioon 1 momentissa tarkoitetut lausunnot.

Jos komissio ilmoittaa katsovansa, että Liikenne- ja viestintäviraston 1 momentissa tarkoitettu päätösehdotus muodostaisi esteen yhtenäismarkkinoille tai vakavasti epäilevänsä, ettei Liikenne- ja viestintäviraston päätösehdotus ole Euroopan unionin oikeuden mukainen, Liikenne- ja viestintäviraston on lykättävä päätöksen tekemistä kolmella kuukaudella komission ilmoituksesta. Liikenne- ja viestintäviraston on tällöin jatkettava päätöksen valmistelua yhteistyössä komission ja Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen kanssa.

Liikenne- ja viestintävirasto voi 3 momentissa mainitun määräajan kuluessa muuttaa päätösehdotustaan tai perua sen. Jos Liikenne- ja viestintävirasto muuttaa päätösehdotustaan tai pitää sen sellaisenaan voimassa, komissio voi antaa Liikenne- ja viestintäviraston päätösehdotuksesta vielä ratkaisusuosituksen tai peruuttaa 3 momentissa tarkoitetun ilmoituksensa. Liikenne- ja viestintäviraston on annettava lopullinen päätöksensä tiedoksi komissiolle ja Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle kuukauden kuluessa ratkaisusuosituksen antamisesta. Määräaikaa voidaan kuitenkin jatkaa, jos se on tarpeen asianosaisten kuulemiseksi.

Jos Liikenne- ja viestintävirasto päättää olla muuttamatta tai perumatta päätöstä komission suosituksesta huolimatta, sen on perusteltava päätöksensä. Poiketen siitä, mitä 4 ja 5 momentissa säädetään Liikenne- ja viestintäviraston mahdollisuudesta olla muuttamatta tai peruuttamatta päätösehdotustaan, Liikenne- ja viestintäviraston on muutettava tai peruutettava 55 a §:n 3 momentin tai 81 b §:n mukainen päätösehdotus, jos komissio tätä päätöksellään vaatii.

Liikenne- ja viestintäviraston on varattava 1 momentin mukainen tilaisuus antaa lausunto yhdessä toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa, jos päätös on valmisteltu toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa 52 §:n 7 momentin mukaisesti.

84 §

Menettely kiireellisissä tapauksissa

Markkinamäärittely, markkina-analyysi sekä Liikenne- ja viestintäviraston päätös huomattavasta markkinavoimasta ja teleyritykselle asetettavasta velvollisuudesta voidaan tehdä komissiota, Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelintä ja muiden ETA-valtioiden sääntelyviranomaisia kuulematta, jos toimenpide on:

1) kiireellinen;
2) välttämätön kilpailun ja kuluttajien edun turvaamiseksi;
3) tilapäinen; sekä
4) oikeassa suhteessa sillä tavoiteltavaan päämäärään.

Liikenne- ja viestintäviraston on toimitettava 1 momentissa tarkoitettu toimenpide viipymättä tiedoksi komissiolle, Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle ja muiden ETA-valtioiden sääntelyviranomaisille.

85 §

Yleispalveluyrityksen nimeäminen

— —

Liikenne- ja viestintäviraston on päätöksellään nimettävä yksi tai useampi teleyritys tai yhteystietopalvelua tarjoava yritys yleispalveluyritykseksi, jos se on välttämätöntä yleispalvelun tarjonnan takaamiseksi tietyllä maantieteellisellä alueella. Nimeämismenettelyn on oltava tehokas, puolueeton, avoin ja syrjimätön. Nimeämismenettelyssä on tarvittaessa huomioitava myös 51 a §:n mukaiset maantieteelliset kartoitukset. Yleispalveluyritykseksi on nimettävä se yritys, jolla on parhaat edellytykset yleispalvelun tarjontaan.

— —

86 §

Yleisiä puhelinpalveluita koskeva yleispalveluvelvollisuus

Teleyritys, jonka Liikenne- ja viestintävirasto on 85 §:ssä tarkoitetulla tavalla nimennyt yleisissä puhelinpalveluissa yleispalveluyritykseksi, on velvollinen tarjoamaan maantieteellisestä paikasta riippumatta keskimääräisen käyttäjän kannalta kohtuullisella hinnalla liittymän yleiseen viestintäverkkoon käyttäjälle ja mikroyritykselle vakinaisessa asuin- tai sijaintipaikassa. Teleyrityksen on toimitettava liittymä kohtuullisessa ajassa tilauksesta.

Tarjottavan liittymän on oltava sellainen, että kaikki, myös vammaiset henkilöt, voivat käyttää hätäpalveluja, soittaa ja vastaanottaa kotimaan ja ulkomaan puheluita sekä käyttää muita tavanomaisia puhelinpalveluja. Tarjottavan liittymän on oltava saatavilla myös ilman pakollisia lisäpalveluita tai -toimintoja.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä vammaisten henkilöiden erityistarpeista. Ennen asetuksen antamista Liikenne- ja viestintäviraston on tarvittaessa laadittava niistä selvitys.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, miten liittymä on teknisesti toteutettava tai mitä teknisiä ominaisuuksia liittymässä on oltava, jotta myös vammaiset henkilöt voivat sitä käyttää.

87 §

Internetyhteyspalvelua koskeva yleispalveluvelvollisuus

Teleyritys, jonka Liikenne- ja viestintävirasto on 85 §:ssä tarkoitetulla tavalla nimennyt internetyhteyspalvelussa yleispalveluyritykseksi, on velvollinen tarjoamaan maantieteellisestä paikasta riippumatta keskimääräisen käyttäjän kannalta kohtuullisella hinnalla liittymän yleiseen viestintäverkkoon käyttäjälle tai mikroyritykselle vakinaisessa asuin- tai sijaintipaikassa. Tarjottavan liittymän on oltava saatavilla myös ilman pakollisia lisäpalveluita tai -toimintoja. Teleyrityksen on toimitettava liittymä kohtuullisessa ajassa tilauksesta.

Tarjottavan liittymän on mahdollistettava kaikille käyttäjille ja mikroyrityksilletarkoituksenmukainen internetyhteys, ottaen huomioon käyttäjien enemmistön käytössä oleva yhteysnopeus, tekninen toteutettavuus ja kustannukset. Eurooppalaisesta sähköisen viestinnän säännöstöstä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/1972, jäljempänä *teledirektiivi,* liitteessä V mainittujen palveluiden tulee olla käytettävissä tarjottavalla liittymällä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkoituksenmukaisen internetyhteyden vähimmäisnopeudesta. Ennen asetuksen antamista Liikenne- ja viestintäviraston on tarvittaessa laadittava selvitys tiedonsiirtopalvelujen markkinoista, käyttäjien ja tilaajien enemmistön käytössä olevasta yhteysnopeudesta ja teknisestä kehitystasosta sekä arvio sääntelyn taloudellisista vaikutuksista teleyrityksille. Liikenne- ja viestintäviraston tulee selvityksessä huomioida myös Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen tarkoituksenmukaisen internetyhteyspalvelun määrittelemisen parhaita käytäntöjä koskeva raportti.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, miten liittymä on teknisesti toteutettava tai mitä teknisiä ominaisuuksia liittymässä on oltava.

88 §

Liittymän tarjoamista koskevat muut oikeudet ja velvollisuudet

Yleispalveluyritys voi tarjota 86 ja 87 §:ssä tarkoitettuja palveluja myös useamman liittymän välityksellä, jos siitä ei aiheudu käyttäjälle tai mikroyritykselle kohtuuttomia lisäkustannuksia.

Yleispalveluyrityksen on tarjottava tilaajana olevalle luonnolliselle henkilölle mahdollisuus maksaa 86 ja 87 §:ssä tarkoitetun liittymän rakentamisesta johtuva korvaus useammassa maksuerässä. Yleispalveluyritys saa kieltäytyä velvollisuudestaan vain, jos kieltäytymiselle on tilaajana olevan luonnollisen henkilön maksukykyyn liittyvä painava peruste.

Yleispalveluyrityksellä on oikeus kieltäytyä tekemästä käyttäjän tai mikroyrityksen kanssa sopimusta 86 ja 87 §:ssä tarkoitetusta liittymästä, jos tämä on asetettu syytteeseen tai viimeisen vuoden aikana tuomittu jonkin teleyrityksen liittymää hyväksi käyttäen tehdystä tietoliikenteen

häirinnästä taikka jos tilaajalla on yleispalveluyrityksen tarjoaman toisen liittymän käytöstä aiheutuneita maksamattomia, erääntyneitä ja riidattomia velkoja.

91 a §

Velvollisuus ilmoittaa verkon luovuttamisesta

Teleyritys, jonka Liikenne- ja viestintävirasto on 85 §:ssä tarkoitetulla tavalla nimennyt yleispalveluyritykseksi, on velvollinen ilmoittamaan Liikenne- ja viestintävirastolle, jos se luovuttaa yleispalvelun tarjonnassa välttämättömän verkon tai verkonosan yleispalveluyrityksestä erilliselle oikeushenkilölle.

Liikenne- ja viestintävirasto voi ilmoituksen jälkeen muuttaa, peruuttaa tai asettaa yleispalveluvelvollisuuksia 85 §:n mukaisesti.

93 §

Yleispalvelun nettokustannukset

Yleispalvelun nettokustannuksilla tarkoitetaan niitä palvelun tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia, joita yleispalveluyritys ei saa katetuiksi palvelun tuottamilla tuloilla.

Jos on ilmeistä, että yleispalvelun tarjonta muodostaa yleispalveluyritykselle kohtuuttoman taloudellisen rasitteen, ja yleispalveluyritys sitä vaatii, Liikenne- ja viestintäviraston on laskettava yleispalvelun nettokustannukset. Nettokustannusten laskennan periaatteiden, sekä yksityiskohtaisten tietojen käytettävistä menetelmistä tulee tällöin olla yleisesti saatavilla.

Liikenne- ja viestintävirasto ei ole nettokustannuksia laskiessaan sidottu yleispalveluyrityksen ilmoittamiin tietoihin tai sen kustannuslaskennassa käytettyihin periaatteisiin.

Jos Liikenne- ja viestintävirasto on laskenut nettokustannukset, sen tulee julkaista vuosiraportti, joka sisältää yksityiskohtaiset tiedot yleispalveluvelvollisuuksien kustannuksista ja jossa yksilöidään kaikkien asianosaisten yritysten osuudet, sekä mahdolliset markkinaedut, joita yritys on voinut saada yleispalveluvelvollisuuksien johdosta, jollei liikesalaisuutta koskevista kansallisista ja unionin säännöistä muuta johdu.

95 §

Taajuuksien käyttöä ja taajuussuunnitelmaa koskeva valtioneuvoston asetus

Valtioneuvoston asetuksella vahvistetaan yleiset periaatteet 3 momentissa tarkoitettujen taajuuksien käytölle. Säädettäessä viestintäpalvelujen tarjontaan soveltuvien taajuuksien käytöstä on noudatettava tekniikka- ja palveluriippumattomuutta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetussa asetuksessa voidaan kuitenkin poiketa verkko- ja viestintäpalvelujen:

1) tekniikkariippumattomuudesta:

a) haitallisten häiriöiden välttämiseksi;

b) yleisön suojelemiseksi sähkömagneettisilta kentiltä;

c) palvelujen teknisen laadun, taajuuksien yhteiskäytön tai yleisen edun tavoitteiden saavuttamiseksi; sekä

2) palveluriippumattomuudesta:

a) ihmishengen turvallisuuden takaamiseksi;

b) sosiaalisen, alueellisen tai maantieteellisen yhteenkuuluvuuden edistämiseksi;

c) taajuuksien tehottoman käytön välttämiseksi;
d) kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden ja tiedotusvälineiden moniarvoisuuden edistämiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitetulla valtioneuvoston asetuksella vahvistetaan taajuussuunnitelma:

1) 6 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun verkkotoimilupaa edellyttävään teletoimintaan ja 6 §:n 4 momentissa tarkoitettuun yleiseen teletoimintaan tarkoitetuille taajuusalueille;
2) 22 ja 34 §:ssä tarkoitettuun toimiluvanvaraiseen televisio- ja radiotoiminnan harjoittamiseen tarkoitetuille taajuusaluille;
3) 96 §:n 5 momentissa tarkoitetuille taajuusalueille;
4) tuotekehitys-, testaus- ja opetustoimintaan tarkoitetuille taajuusalueille; sekä
5) Yleisradio Oy:stä annetun lain (1380/1993) 7 §:ssä tarkoitettuun julkisen palvelun televisio- ja radiotoimintaan tarkoitetuille taajuusalueille.

Ennen kuin valtioneuvosto vahvistaa taajuussuunnitelman, teleyrityksille, Yleisradio Oy:lle ja muille taajuusalueiden käyttäjäryhmille on varattava tilaisuus tulla kuulluksi taajuussuunnitelmasta. Valtioneuvoston on tarkasteltava taajuussuunnitelmaa uudelleen, jos 3 momentissa tarkoitettuun julkiseen palveluun tai toimiluvanvaraiseen toimintaan voidaan osoittaa lisää taajuusalueita tai jos tässä momentissa mainittu taho esittää tarkastelua koskevan perustellun pyynnön.

Liikenne- ja viestintäministeriön on ilmoitettava komissiolle ja Euroopan unionin jäsenvaltioille, jos 1 momentissa tarkoitetulla valtioneuvoston asetuksella sallitaan 3 momentissa tarkoitetulla taajuusalueella Euroopan unionissa yhdenmukaistettujen radiotaajuuksien käyttötarkoituksesta poikkeava vaihtoehtoinen käyttö.

Euroopan unionissa yhdenmukaistettujen radiotaajuuksien käyttö on mahdollistettava mahdollisimman pian ja viimeistään 30 kuukauden kuluttua radiotaajuuspäätöksen mukaisesta taajuusalueen teknisestä täytäntöönpanotoimenpiteestä. Valtioneuvosto voi poiketa tästä määräajasta, jos:

1) taajuusalueen vaihtoehtoinen käyttö perustuu 2 momentin 2 kohdan a tai d alakohdassa tarkoitettuun yleisen edun tavoitteeseen;
2) taajuuksia ei ole koordinoitu kolmannen maan kanssa ja taajuuksien käyttö johtaisi haitallisiin häiriöihin; tai
3) kansallisen turvallisuuden, puolustuksen tai ylivoimaisen esteen vuoksi.

Edellä 6 momentissa tarkoitettua määräaikaa voidaan lykätä enintään 30 kuukautta, jos:

1) taajuuksia ei ole koordinoitu Euroopan unionin jäsenvaltion kanssa ja taajuuksien käyttö johtaisi haitallisiin häiriöihin; tai
2) on tarpeen varmistaa nykyisten käyttäjien tekninen siirtyminen taajuuksilta.

Valtioneuvoston on tarkasteltava uudelleen 6 momentissa tarkoitettua poikkeusta vähintään joka toinen vuosi. Valtioneuvoston on ilmoitettava 6 ja 7 momentissa tarkoitetusta poikkeuksesta komissiolle ja sellaiselle Euroopan unionin jäsenvaltiolle, jonka taajuuskäyttöön asia voi vaikuttaa.

96 §

Taajuuksien käytöstä annetut Liikenne- ja viestintäviraston määräykset

— —

Liikenne- ja viestintävirasto voi radiotaajuuksien yhteiskäytön edistämiseksi tai muusta perustellusta syystä sallia 95 §:n 1 momentin nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetylle radiotaajuusalueelle tai tämän pykälän 1 momentin nojalla annetussa määräyksessä tarkoitetulle taajuusalueelle myös muuta kuin sen käyttötarkoituksen mukaista radioviestintää, jos

muu radioviestintä ei vähäistä enempää rajoita taajuusalueen käyttöä sen ensisijaisiin käyttötarkoituksiin eikä aiheuta haitallisia häiriöitä ensisijaisten käyttötarkoitusten mukaiselle radioviestinnälle.

99 §

Numerointia koskeva Liikenne- ja viestintäviraston määräys

— —

Liikenne- ja viestintäviraston on toimitettava tietoja numeroalueista, joita voidaan käyttää myös Suomen alueen ulkopuolella, Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle.

100 §

Numerointipäätös

— —

Liikenne- ja viestintäviraston on tehtävä päätös numeron tai tunnuksen myöntämisestä (*numerointipäätös*) kolmen viikon kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Jos numerolla tai tunnuksella on poikkeuksellista taloudellista arvoa, numerointipäätös voidaan kuitenkin tehdä kuuden viikon kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta.

— —

Numeron tai tunnuksen käyttöoikeuden saanut teleyritys ei saa syrjiä muita teleyrityksiä niiden palvelujen käyttöön tarvittavien numeroiden ja tunnusten osalta.

102 §

Puhelinnumeron siirrettävyys

— —

Tilaajan oikeus puhelinnumeron siirtämiseen on voimassa vähintään 1 kuukauden irtisanomispäivästä, jollei hän luovu tästä oikeudesta. Tilaajan sopimus siirrettävän numeron osalta päättyy automaattisesti, kun siirto saadaan päätökseen. Luovuttavan ja vastaanottavan teleyrityksen on tiedotettava tilaajalle siirtoprosessin etenemisestä.

— —

103 §

Puhelinnumeron siirrettävyyttä koskevat tekniset määräykset

— —

Liikenne- ja viestintäviraston määräykset voivat koskea:

1) puhelinnumeroita, jotka teknisistä syistä vapautetaan siirtovelvoitteesta;
2) siirrettävyyden teknistä toteuttamistapaa;
3) siirrettyyn numeroon liittyvän puhelun ohjausta;
4) siirrettyjä puhelinnumeroita koskevan tiedotuspalvelun järjestämistä;
5) muita 1-4 kohdassa mainittuihin verrattavia numeron siirrettävyyden teknisiä edellytyksiä;

6) luovuttavan ja vastaanottavan teleyrityksen tehtäviä palveluntarjoajaa vaihdettaessa;
7) tilaajalle siirtoprosessista tiedottamisen yksityiskohtia.

106 §

Soveltamisala ja säännösten pakottavuus

Tämän osan säännöksistä ei saa sopimuksin poiketa tilaajan vahingoksi, ellei 2 momentista muuta johdu.

Mitä 118 §:ssä, 125 §:n 2–4 momentissa, 126 §:ssä, 134 §:n 1 momentissa ja 135 §:ssä säädetään, sovelletaan muun kuin kuluttajan kanssa tehtävään sopimukseen vain, jos muuta ei ole sovittu.

Mitä 106 b §:ssä, 108 a §:n 1 ja 3 momentissa, 109 §:n 2 momentissa, 112 §:n 1 momentissa, 113 §:ssä, 118 §:n 2 momentissa, 119 §:ssä ja 121-124 §:ssä säädetään, sovelletaan kuluttajien lisäksi myös mikroyrityksen, pienen yrityksen ja voittoa tavoittelemattoman yhteisön kanssa tehtävään sopimukseen, jos muuta ei ole sovittu.

106 a §

Soveltamisalan rajoitukset

Tämän osan säännöksiä ei 107 §:n 2 momenttia lukuun ottamatta sovelleta mikroyrityksiin, jotka tarjoavat vain numeroista riippumattomia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja. Niiden on kuitenkin ennen sopimuksen tekemistä ilmoitettava tästä tilaajalle.

Mitä 109 §:n 2-5 momentissa sekä 114 ja 116 §:ssä säädetään, ei sovelleta numeroista riippumattomiin henkilöiden välisiin viestintäpalveluihin.

Mitä 106 b §:ssä, 107 §:n 3 ja 4 momentissa, 109 §:n 2 ja 4 momentissa, 112 §:n 1 momentissa ja 113 §:ssä säädetään, ei sovelleta laitteiden välisiin siirtopalveluihin.

Mitä 108, 112, 118, 119, 121, 122, 128 ja 134 §:ssä säädetään, ei sovelleta itsenäisesti vastikkeetta tarjottavaan viestintäpalveluun.

15 luku

Viestintäpalvelusopimus

106 b §

Ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot ja sopimustiivistelmä

Teleyrityksen on ennen viestintäpalvelusopimuksen tekemistä annettava kuluttajalle kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvun 8 a §:ssä tai 6 luvun 9 §:ssä tarkoitetut tiedot. Tiedot on annettava selkeästi ja ymmärrettävästi sekä pysyvällä tavalla. Jos tietojen antaminen pysyvällä tavalla ei ole mahdollista, teleyrityksen on annettava tiedot kuluttajan saataville asetetussa helposti ladattavassa asiakirjassa, josta teleyritys ilmoittaa kuluttajalle. Tällöin teleyrityksen on kiinnitettävä kuluttajan huomio asiankirjan lataamisen tärkeyteen tietojen säilyttämiseksi, myöhempää käyttöä varten sekä tietojen toisintamiseksi muuttumattomina.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa teledirektiivin liitteen VIII täytäntöön panemiseksi tarkempia säännöksiä ennen viestintäpalvelusopimuksen tekemistä annettavista tiedoista.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut tiedot on pyydettäessä annettava vammaisille soveltuvassa muodossa noudattaen tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä (EU) 2019/882, jäljempänä *esteettömyysdirektiivi*.

Teleyrityksen on annettava kuluttajalle ennen sopimuksen tekemistä maksutta helppolukuinen sopimustiivistelmä. Sopimustiivistelmä on tehtävä sopimustiivistelmän mallista, jota yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajien on määrä käyttää Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/1972 mukaisesti, annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) N:o 2019/2243 vahvistettua mallia käyttäen. Jos sopimustiivistelmää on teknisesti mahdotonta antaa ennen sopimuksen tekemistä, se on annettava viipymättä sopimuksen tekemisen jälkeen. Tällöin sopimus tulee voimaan vasta, kun kuluttaja on sopimustiivistelmän saatuaan vahvistanut hyväksyvänsä sopimuksen.

107 §

Sopimusehdot ja tietojen julkaiseminen

Viestintäpalvelusopimuksissa ei saa olla kuluttajien kannalta kohtuuttomia ehtoja tai rajoituksia.

Teleyritys ei saa soveltaa tilaajiin erilaisia kansalaisuuteen, asuinpaikkaan tai sijoittautumispaikkaan perustuvia ehtoja, elleivät erilaiset ehdot ole objektiivisesti perusteltuja.

Teleyrityksen on julkaistava:

1) käyttämänsä vakiosopimusehdot;

2) viestintäpalveluja koskevat hinnastot;

3) tarjoamiensa numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen osalta tiedot hätäpalvelun saatavuudesta sekä liittymänhaltijan sijaintitiedon saatavuudesta ja sen rajoituksista;

4) tarjoamiensa numeroista riippumattomien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen osalta, tieto siitä, onko hätäpalvelujen käyttö mahdollista;

5) tiedot vammaisille tarkoitettuja tuotteita ja palveluja koskevista yksityiskohdista.

Edellä 3 momentissa tarkoitetut tiedot on julkaistava siten, että ne ovat helposti saatavilla ilman korvausta. Tiedot on myös julkaistava vammaisten henkilöiden käyttöön soveltuvassa muodossa noudattaen esteettömyysdirektiiviä.

108 §

Viestintäpalvelusopimus

Teleyrityksen ja tilaajan välinen viestintäpalvelusopimus on tehtävä kirjallisesti.

Internetyhteyspalvelun tiedonsiirtonopeuden ja eräiden muiden internetyhteyspalvelua koskevien tietojen ilmoittamisesta viestintäpalvelusopimuksessa säädetään avointa internetyhteyttä koskevista toimenpiteistä ja yleispalvelusta ja käyttäjien oikeuksista sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen alalla annetun direktiivin 2002/22/EY sekä verkkovierailuista yleisissä matkaviestinverkoissa unionin alueella annetun asetuksen (EU) N:o 531/2012 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2015/2120, jäljempänä *EU:n sähköisen viestinnän sisämarkkina-asetus*.

108 a §

Teleyrityksen toimittama palvelupaketti

Jos teleyritys toimittaa internetyhteyspalvelua tai numeroihin perustuvaa henkilöiden välistä viestintäpalvelua kuluttajalle pakettina yhdessä muiden palveluiden tai päätelaitteen kanssa, paketin kaikkiin palveluihin ja päätelaitteeseen sovelletaan soveltuvin osin 106 b §:n 4 momenttia, 107 §:n 3 ja 4 momenttia, 109 §:n 1, 2 ja 4 momenttia, 110 a §:n 1 momenttia, 114 §:n 4 momenttia sekä 116 §:n 2, 6 ja 7 momenttia.

Jos kuluttajalla on lain mukaan oikeus purkaa 1 momentissa tarkoitettuun pakettiin sisältyvää palvelua tai päätelaitetta koskeva sopimus sillä perusteella, että kyseinen palvelu tai päätelaite ei ole ollut sopimuksen mukainen tai sitä ei ole toimitettu, kuluttajalla on oikeus purkaa kaikki pakettiin sisältyviä palveluja tai päätelaitetta koskevat sopimukset.

Jos teleyritys on tehnyt sopimuksen kuluttajan kanssa internetyhteyspalvelun tai numeroihin perustuvan henkilöiden välisen viestintäpalvelun toimittamisesta ja kuluttaja hankkii teleyritykseltä aikaisempaan sopimukseen liittyvän lisäpalvelun tai päätelaitteen, uusi sopimus ei saa pidentää alkuperäisen sopimuksen voimassaoloa, elleivät kuluttaja ja teleyritys nimenomaisesti sovi toisin.

109 §

Viestintäpalvelusopimuksen kesto

Viestintäpalvelusopimus on voimassa toistaiseksi, jollei erikseen toisin sovita.

Teleyritys saa tehdä kuluttajan kanssa enintään 24 kuukauden määräaikaisen sopimuksen. Kuluttajan kanssa tehtävä matkaviestinverkon määräaikainen puhelinliittymäsopimus saa kuitenkin olla voimassa enintään 12 kuukautta.

Kuluttaja on velvollinen maksamaan viestintäpalvelusopimukseen perustuvat maksut vasta siitä lukien, kun yhteys on käytettävissä.

Jos määräaikainen sopimus jatkuu sopimuskauden päätyttyä automaattisesti, sopimus on tämän jälkeen tilaajan irtisanottavissa päättymään kahden viikon kuluttua irtisanomisesta. Teleyrityksen on ilmoitettava tilaajalle sopimuksen automaattisesta jatkumisesta, keinoista irtisanoa sopimus sekä annettava edullisempia hintoja koskevaa neuvontaa hyvissä ajoin ennen määräaikaisen sopimuksen päättymistä. Tiedot on ilmoitettava pysyvällä tavalla.

Teleyrityksen tulee tarjota kuluttajalle maksuton ja helppokäyttöinen mahdollisuus tarkastaa välittömästi matkaviestinverkon määräaikaisen puhelinliittymäsopimuksensa päättymispäivämäärä. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä palvelun teknisestä toteuttamistavasta.

110 a §

Internetyhteyspalvelun tarjoajan vaihtaminen

Tilaajan vaihtaessa internetyhteyspalvelun tarjoajaa luovuttava ja vastaanottava teleyritys ovat velvollisia varmistamaan palvelun jatkumisen lukuun ottamatta korkeintaan vuorokauden katkosta, jollei tämä ole teknisesti mahdotonta. Niiden on tiedotettava tilaajalle vaihtoprosessin etenemisestä.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa internetyhteyspalvelun jatkuvuutta ja vaihtoprosessia koskevia teknisiä määräyksiä. Määräykset voivat koskea:

1) internetyhteyspalvelun jatkuvuuden teknistä toteuttamistapaa;
2) luovuttavan ja vastaanottavan teleyrityksen tehtäviä palveluntarjoajaa vaihdettaessa;
3) tilaajalle vaihtoprosessista tiedottamisen yksityiskohtia;
4) muita 1 ja 2 kohdassa mainittuihin verrattavia internetyhteyspalvelun jatkuvuuden teknisiä edellytyksiä.

Tilaajan internetyhteyspalvelua koskeva sopimus luovuttavan palveluntarjoajan kanssa päättyy, kun internetyhteyspalvelun vaihtoprosessi on suoritettu loppuun.

112 §

Käyttöraja, ennakkomaksu ja vakuus

Teleyritys tai kuluttaja voi asettaa kohtuullisen euromääräisen käyttörajan viestintäpalvelulle.
— —

113 §

Teleyrityksen tiedonantovelvollisuus

Jos viestintäpalveluja laskutetaan käytetyn ajan tai määrän perusteella, teleyrityksen on tarjottava kuluttajalle maksuton mahdollisuus palvelun käytöstä kertyvien maksujen seuraamiseen. Teleyrityksen on ilmoitettava kuluttajalle ja kuluttajan liittymän käyttäjälle ennen kuin hinnoittelumalliin sisältyvä käyttömäärän yläraja täyttyy ja kun hinnoittelumalliin sisältyvä palvelu on käytetty kokonaan.

114 §

Sopimuksen muuttaminen

— —

Teleyrityksen on ilmoitettava tilaajalle sopimusehtojen muutoksesta, niiden sisällöstä ja muutoksen perusteesta viimeistään kuukautta ennen kuin muutetut ehdot tulevat voimaan. Teleyrityksen on ilmoitettava tilaajalle samanaikaisesti tämän oikeudesta irtisanoa sopimuksensa, jos tilaaja ei hyväksy muutettuja sopimusehtoja. Ilmoitus on tehtävä selkeästi ja ymmärrettävästi pysyvällä tavalla. Jos tilaaja haluaa käyttää oikeuttaan irtisanoa sopimus, se on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa teleyrityksen ilmoituksesta. Jos kyseessä on laitteiden välinen siirtopalvelu, tätä momenttia sovelletaan ainoastaan kuluttajien, mikroyritysten, pienten yritysten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kanssa tehtyihin sopimuksiin.

116 §

Sopimuksen irtisanominen

Kuluttaja voi irtisanoa viestintäpalvelusopimuksen suullisesti tai kirjallisesti. Kuluttajalla on oikeus milloin tahansa irtisanoa toistaiseksi voimassa oleva sopimus päättymään kahden viikon kuluttua irtisanomisesta.

Tilaajalla on oikeus irtisanoa viestintäpalvelusopimus päättymään kahden viikon kuluttua irtisanomisesta, jos teleyritys ilmoittaa muuttavansa sopimusehtoja tilaajan vahingoksi. Jos sopimusehtojen muutos johtuu suoraan lainsäädännön muutoksista, tilaajalla ei kuitenkaan ole oikeutta irtisanoa määräaikaista viestintäpalvelusopimusta.

Teleyrityksen on lähetettävä kuluttajalle irtisanomisesta kirjallinen vahvistus.

Teleyrityksen on irtisanottava viestintäpalvelusopimus kirjallisesti.

Kuluttajalla on sopimuksen määräaikaisuudesta huolimatta oikeus irtisanoa sopimus päättymään kahden viikon kuluttua irtisanomisesta, jos kuluttaja on joutunut maksuvaikeuksiin sairauden, työttömyyden tai vastaavan hänestä riippumattoman syyn takia taikka jos sopimuksen pitäminen voimassa on muun erityisen syyn takia hänen kannaltaan kohtuutonta.

Jos tilaajalla on 2 tai 5 momentin nojalla oikeus irtisanoa määräaikainen sopimus ennen sopimuskauden päättymistä, teleyritys ei saa periä tilaajalta viestintäpalvelusopimuksen käyttämättä jäävään sopimusaikaan kohdistuvia maksuja lukuun ottamatta korvausta tilaajan haltuun jäävästä sopimukseen sisältyneestä päätelaitteesta. Jos tilaaja haluaa sopimuksen päättyessä pitää itsellään sopimukseen sisältyvän päätelaitteen, teleyritys ei saa periä päätelaitteesta laitteen käypää arvoa tai jäljellä olevalta sopimuskaudelta perittävää maksua suurempaa korvausta.

Teleyrityksen on poistettava päätelaitteen käyttöä koskevat estot viimeistään silloin, kun 6 momentissa tarkoitettu korvaus on suoritettu teleyritykselle. Eston poistamisesta ei saa periä maksua.

Jos kyse on laitteiden välistä siirtopalvelua koskevasta sopimuksesta, 2, 6 ja 7 momenttia sovelletaan ainoastaan kuluttajien, mikroyritysten, pienten yritysten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kanssa tehtyihin sopimuksiin.

117 §

Sopimuksen purkaminen

— —

Teleyrityksellä on oikeus purkaa viestintäpalvelusopimus, jos viestintäpalvelu on ollut 115 §:n nojalla suljettuna vähintään kuukauden ja sulkemisen edellytykset ovat edelleen voimassa.

— —

118 §

Viestintäpalvelun toimituksen viivästys ja oikeus pidättäytyä maksusta

— —

Tilaaja on velvollinen maksamaan viestintäpalvelusopimukseen perustuvat maksut vasta siitä lukien, kun yhteys on käytettävissä. Palvelun kytkemisen jälkeen kuluttajalla on oikeus pidättyä maksamasta sellaista osaa maksusta, joka on tarpeen viivästykseen perustuvan vakiokorvauksen ja vahingonkorvauksen vakuudeksi.

119 §

Vakiokorvaus

Kuluttajalla on oikeus vakiokorvaukseen silloin, kun toimitus on 118 §:ssä säädetyllä tavalla viivästynyt. Vakiokorvauksen määrä on vähintään 20 euroa kultakin alkavalta viivästysviikolta, kuitenkin enintään 160 euroa.

Oikeutta vakiokorvaukseen ei kuitenkaan ole, jos teleyritys osoittaa viivästyksen johtuneen sen vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevasta esteestä, jota sen ei kohtuudella voida edellyttää ottaneen huomioon sopimusta tehtäessä ja jonka seurauksia se ei ole kohtuudella voinut välttää tai voittaa.

Jos viivästys johtuu henkilöstä, jota teleyritys on käyttänyt apunaan sopimuksen tai sen osan täyttämisessä, teleyritys vapautuu vastuusta vain, jos myös tämä henkilö olisi 2 momentin mukaan vapaa vastuusta.

121 §

Virheen oikaisu

Teleyritys on velvollinen korjaamaan virheen tai uusimaan suorituksen ilman, että siitä aiheutuu kuluttajalle kustannuksia. Teleyritys ei kuitenkaan ole velvollinen oikaisemaan virhettä, jos siitä aiheutuisi teleyritykselle kohtuuttomia kustannuksia tai kohtuutonta haittaa. Kustannusten kohtuuttomuutta ja kohtuutonta haittaa arvioitaessa on erityisesti otettava huomioon virheen merkitys ja suorituksen arvo, jos se olisi sopimuksen mukainen.

Vaikka kuluttaja ei vaatisi virheen korjaamista tai suorituksen uusimista, teleyritys saa omalla kustannuksellaan oikaista virheen, jos se kuluttajan ilmoittaessa virheestä viipymättä tarjoutuu tekemään sen. Kuluttaja saa kieltäytyä oikaisusta, jos siitä aiheutuisi hänelle olennaista haittaa tai vaaraa siitä, että kuluttajalle aiheutuvat kustannukset jäävät korvaamatta taikka jos kieltäytymiseen on muu erityinen syy.

Teleyritys ei saa vedota siihen, ettei se ole saanut tilaisuutta oikaisuun, jos kuluttaja on korjauttanut virheen, eikä olosuhteet huomioon ottaen voida kohtuudella edellyttää, että kuluttaja olisi jäänyt odottamaan teleyrityksen oikaisua.

122 §

Hinnanalennus ja vakiohyvitys

Jollei virheen korjaaminen tai uusi suoritus tule kysymykseen taikka jollei tällaista oikaisua suoriteta kohtuullisessa ajassa siitä, kun kuluttaja on ilmoittanut virheestä, kuluttajalla on oikeus virhettä vastaavaan hinnanalennukseen.

Kuluttajalla on oikeus vakiohyvitykseen, jos 120 §:ssä tarkoitettu virhe perustuu toimituksen keskeytykseen. Vakiohyvityksen määrä on vähintään 20 euroa kultakin alkavalta keskeytysviikolta, kuitenkin enintään 160 euroa. Jos kuluttajalle maksetaan vakiohyvitys, hänellä ei ole oikeutta 1 momentissa tarkoitettuun hinnanalennukseen saman keskeytyksen johdosta.

Oikeutta vakiohyvitykseen ei kuitenkaan ole, jos teleyritys osoittaa keskeytyksen johtuneen sen vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevasta esteestä, jota sen ei kohtuudella voida edellyttää ottaneen huomioon sopimusta tehtäessä ja jonka seurauksia se ei ole kohtuudella voinut välttää tai voittaa.

123 §

Vahingonkorvausvelvollisuus

Kuluttajalla on oikeus korvaukseen vahingosta, jonka hän kärsii toimituksen viivästyksen taikka keskeytyksen tai muun viestintäpalvelussa olevan virheen vuoksi. Jos kuluttajalla on oikeus 119 §:ssä tarkoitettuun vakiokorvaukseen, oikeus vahingonkorvaukseen on vain siltä osin kuin vahinko ylittää maksetun vakiokorvauksen määrän.

Teleyritys vastaa toimituksen viivästyksestä taikka keskeytyksestä tai muusta viestintäpalvelun virheestä aiheutuneesta välillisestä vahingosta vain, jos vahinko on aiheutunut huolimattomuudesta teleyrityksen puolella. Välillisenä vahinkona pidetään:

1) ansion menetystä, joka kuluttajalle aiheutuu viivästyksen, keskeytyksen tai siitä johtuvien toimenpiteiden vuoksi;
2) vahinkoa, joka johtuu muuhun sopimukseen perustuvasta velvoitteesta;
3) viestintäpalvelun käyttöhyödyn olennaista menetystä, josta ei aiheudu suoranaista taloudellista vahinkoa, sekä siihen rinnastettavaa olennaista haittaa.

124 §

Virhettä tai viivästystä koskeva ilmoitusvelvollisuus

Kuluttaja ei saa vedota viivästykseen, ellei hän ilmoita viivästyksestä teleyritykselle kohtuullisessa ajassa sen jälkeen, kun palvelu on toimitettu. Kuluttaja ei saa vedota virheeseen, ellei hän ilmoita virheestä teleyritykselle kohtuullisessa ajassa siitä, kun hän on havainnut virheen tai hänen olisi pitänyt se havaita.

Kuluttaja saa 1 momentin estämättä vedota viivästykseen tai virheeseen, jos teleyritys on menetellyt törkeän huolimattomasti tai kunnianvastaisesti ja arvottomasti taikka, jos viestintäpalvelu ei vastaa laissa tai sen nojalla annetussa Liikenne- ja viestintäviraston määräyksessä asetettuja vaatimuksia.

129 §

Hinnoista sekä numerointimuutoksista tiedottaminen

Teleyrityksen on annettava tilaajille vähintään kerran vuodessa tietoja viestintäpalvelujen edullisimmista hinnoista.

Teleyrityksen on tehokkaasti ja hyvissä ajoin tiedotettava tilaajille puhelinverkkoa koskevista numerointimuutoksista.

130 §

Palvelun laatua koskeva julkaisuvelvollisuus

Internetyhteyspalvelun ja yleisesti saatavilla olevan henkilöiden välisen viestintäpalvelun tarjoajan tulee julkaista ajantasaista tietoa yrityksen tarjoamien palvelujen laadusta ja ominaisuuksista sekä palvelujen soveltuvuudesta vammaisille käyttäjille.

Teleyritysten palvelun laadun varmistamista koskevien toimenpiteiden tulee olla EU:n sähköisen viestinnän sisämarkkina-asetuksen mukaisia.

Liikenne- ja viestintävirasto antaa määräyksen 1 momentissa tarkoitetuista julkaistavista tiedoista ja tietojen julkaisutavasta ottaen huomioon Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen suuntaviivat.

16 luku

Internetyhteyspalvelua ja numeroihin perustuvia viestintäpalveluja koskevat erityiset säännökset

— —

134 a §

Käyttämättä jääneen saldon palautus palveluntarjoajaa vaihdettaessa

Jos kuluttaja on maksanut ennakolta palveluista, luovuttavan teleyrityksen on palautettava kuluttajan pyynnöstä käyttämättä jäänyt saldo tämän vaihtaessa palveluntarjoajaa. Teleyritys voi periä palauttamisesta maksun vain, jos siitä on viestintäpalvelusopimuksessa sovittu. Maksu saa olla enintään teleyritykselle palauttamisesta aiheutuneiden todellisten kustannusten suuruinen.

157 §

Velvollisuus säilyttää tiedot viranomaistarpeita varten

Sen estämättä, mitä tässä osassa säädetään välitystietojen käsittelystä, sisäministeriön päätöksellään erikseen nimeämän teleyrityksen (*säilytysvelvollinen yritys*) on huolehdittava jäljempänä säädetyin edellytyksin, että säilytysvelvollisuuden piiriin 2 ja 3 momentin mukaisesti kuuluvat tiedot säilytetään 4 momentissa säädettyjen säilytysaikojen mukaisesti. Säilytysvelvollisuus ei koske merkitykseltään vähäistä teletoimintaa. Säilytettäviä tietoja saa käyttää ainoastaan pakkokeinolain (806/2011) 10 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettujen rikosten selvittämiseksi ja syyteharkintaan saattamiseksi.

— —

167 §

Tietojen merkitseminen verkkotunnusrekisteriin ja tietojen julkaiseminen

— —

Liikenne- ja viestintävirasto voi julkaista internet-sivuillaan ja sen lisäksi muussa sähköisessä palvelussa tietoja verkkotunnusrekisteristä. Rekisterin tietojen luovuttamiseen sovelletaan muutoin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:ää

— —

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä merkitsemisen teknisestä toteuttamistavasta ja merkitsemisen yhteydessä ilmoitettavista tiedoista sekä verkkotunnuksen käyttäjän tunnistamisesta.

171 §

Verkkotunnushallinnon järjestäminen

Liikenne- ja viestintäviraston tehtävänä on:
1) hallinnoida fi-maatunnusta;
2) ylläpitää ja kehittää fi-verkkotunnustoimintaa;
3) huolehtia fi-juuren nimipalvelimien siirtoyhteyksistä ja yhdysliikenteestä internetiin;
4) valvoa verkkotunnusvälittäjien toimintaa;
5) huolehtia fi-verkkotunnustoiminnan tietoturvasta.

— —

185 §

Tiedon saannin estoa koskeva määräys

Käräjäoikeus voi syyttäjän tai tutkinnanjohtajan hakemuksesta taikka sen hakemuksesta, jonka oikeutta asia koskee, määrätä 184 §:ssä tarkoitetun tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan sakon uhalla estämään tallentamansa tiedon saannin, jos tieto on ilmeisesti sellainen, että sen sisällön pitäminen yleisön saatavilla tai sen välittäminen on säädetty rangaistavaksi tai korvausvastuun perusteeksi. Hakemus on käsiteltävä kiireellisesti. Hakemusta ei voida hyväksyä varaamatta palvelun tarjoajalle ja sisällön tuottajalle tilaisuutta tulla kuulluksi, paitsi jos kuulemista ei voida toimittaa niin nopeasti kuin asian kiireellisyys välttämättä vaatii.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu määräys voidaan syyttäjän tai tutkinnanjohtajan hakemuksesta kohdistaa tietoa välittävään teleyritykseen, jos 1 momentin mukaista tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajaa ei pystytä tunnistamaan tai jos se on sijoittautunut Suomen lainkäyttövallan ulkopuolelle ja on ilmeistä, että määräyksen kohteena olevan tiedon pitäminen yleisön saatavilla tai sen välittäminen on rikos, josta ankarin säädetty rangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta. Teleyritykselle kohdistettu määräys tulee panna teknisesti täytäntöön niin, ettei verkon käyttäjien luottamuksellisen viestin salaisuuden suoja vaarannu. Määräys voidaan antaa vain, jos tiedon saannin estoa koskevien hyötyjen voidaan katsoa olevan merkittävästi suuremmat kuin verkon käyttäjien sananvapauteen ja muihin perusoikeuksiin kohdistuvat rajoitukset, eikä määräystä voida pitää teleyrityksen kannalta kohtuuttomana. Arvioinnissa tulee huomioida ainakin käsillä olevan rikoksen vakavuus sekä rikoksen suhde muihin määrättävän eston yhteydessä mahdollisesti estyviin sisältöihin tai palveluihin. Teleyritykselle kohdistettua määräystä ei voida hyväksyä varaamatta teleyritykselle tilaisuutta tulla kuulluksi. Edellä 1 momentissa tarkoitetun palvelun tarjoajan ja sisällön tuottajan kuulemiseen sovelletaan mitä 1 momentissa säädetään.

Käräjäoikeuden määräys on annettava tiedoksi myös sisällön tuottajalle. Jos sisällöntuottaja on tuntematon, käräjäoikeus voi määrätä tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan huolehtimaan tiedoksiannosta.

Määräys raukeaa, jollei sen kohteena olevan tiedon sisältöön tai välittämiseen perustuvasta rikoksesta nosteta syytettä tai, jos kysymys on korvausvastuusta, panna vireille kannetta kolmen kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta. Käräjäoikeus voi syyttäjän, asianomistajan tai asianosaisen edellä tarkoitettuna määräaikana esittämästä vaatimuksesta pidentää tätä määräaikaa enintään kolmella kuukaudella.

Tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajalla, sisällön tuottajalla ja teleyrityksellä on oikeus hakea määräyksen kumoamista siinä käräjäoikeudessa, jossa määräys on annettu. Määräyksen kumoamista koskevan asian käsittelyssä noudatetaan oikeudenkäymiskaaren 8 lukua. Tuomioistuin huolehtii kuitenkin tarpeellisista toimenpiteistä syyttäjän kuulemiseksi. Kumoamista on haettava 14 päivän kuluessa siitä, kun hakija on saanut tiedon määräyksestä. Tietoa ei saa saattaa uudelleen saataville kumoamista koskevan asian käsittelyn ollessa vireillä, ellei asiaa käsittelevä tuomioistuin toisin määrää. Myös syyttäjällä on oikeus hakea muutosta päätökseen, jolla määräys on kumottu.

186 §

Toimivaltainen tuomioistuin

Edellä 185 §:ssä tarkoitettu hakemus tutkitaan käräjäoikeudessa, jonka tuomiopiirissä tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajalla tai teleyrityksellä on kotipaikka. Hakemus voidaan kuitenkin aina tutkia myös Helsingin käräjäoikeudessa. Käräjäoikeus on päätösvaltainen myös, kun siinä on yksin puheenjohtaja.

206 §

Soveltamisala ja sen rajoitukset

— —

Tätä lakia ei sovelleta:

— —

2) sanoma- ja aikakauslehtien sähköisten versioiden toimitukselliseen sisältöön sisällytettyihin videoklippeihin ja liikkuviin kuviin.

209 §

Ohjelmiston eurooppalaisuus

— —

Tilausohjelmapalvelun tarjoajan on varattava eurooppalaisille teoksille vähintään 30 prosentin osuus ohjelmaluettelossaan ja varmistettava näiden teosten näkyvyys ohjelmaluettelossaan. Velvoitetta ei sovelleta tilausohjelmapalvelun tarjoajaan, jolla on pieni liikevaihto tai pieni yleisö taikka jos velvoitteen soveltaminen olisi käytännössä mahdotonta tai perusteetonta.

211 §

Ohjelmiston saattaminen näkö- ja kuulorajoitteisten saataville

Suomen- tai ruotsinkielisiin televisio-ohjelmiin ja tilausohjelmapalveluiden ohjelmistoihin on liitettävä tekstitys sekä muihin ohjelmiin selostus tai palvelu, jossa tekstitetyn ohjelman teksti muutetaan ääneksi (*ääni- ja tekstityspalvelu*) siten kuin tässä pykälässä säädetään.

Ääni- ja tekstityspalvelu on liitettävä Yleisradio Oy:stä annetussa laissa tarkoitettuihin julkisen palvelun televisio-ohjelmistoihin ja tilausohjelmapalvelussa saatavilla oleviin ohjelmistoihin. Ääni- ja tekstityspalvelu on liitettävä myös valtakunnallisen ohjelmistotoimiluvan nojalla lähetettäviin useita eri yleisöryhmiä palveleviin televisio-ohjelmistoihin ja yleisen edun televisio-ohjelmistoihin sekä niiden tilausohjelmapalveluohjelmistoihin. Ääni- ja tekstityspalvelua ei kuitenkaan tarvitse liittää suorana lähetyksenä lähetettäviin musiikkiesityksiin eikä urheiluohjelmiin. Tekstityspalvelu tulee toteuttaa laadukkaasti siten, että tekstitys on käyttäjälle riittävän selkeää ja ymmärrettävää.

Ääni- ja tekstityspalvelun toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset muun kuin julkisen palvelun televisiotoiminnan harjoittajille eivät saa ylittää yhtä prosenttia televisiotoiminnan harjoittajan edellisen tilikauden liikevaihdosta.

Ääni- ja tekstityspalvelun osuuden on oltava 2 momentissa tarkoitettujen yleisen edun televisio-ohjelmistojen ja useita eri yleisöryhmiä palvelevien ohjelmistojen osalta 75 prosenttia ohjelmista ja julkisen palvelun ohjelmistojen osalta 100 prosenttia ohjelmista. Ääni- ja tekstityspalvelun osuuden on oltava 2 momentissa tarkoitetuissa tilausohjelmapalveluissa 30 prosenttia ohjelmistoista.

Audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan on raportoitava Liikenne- ja viestintävirastolle toimistaan palvelujen esteettömyyden toteuttamiseksi. Audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan on lisäksi laadittava esteettömyyttä koskevia toimintasuunnitelmia siitä, kuinka sen palveluja saatetaan jatkuvasti ja asteittain esteettömiksi. Toimintasuunnitelma tulee antaa Liikenne- ja viestintävirastolle.

Valtioneuvoston asetuksella:
1) voidaan säätää ääni- ja tekstityspalvelun teknisestä toteuttamisesta ja lähettämisestä;
2) säädetään ääni- ja tekstityspalvelun toteuttamisesta aiheutuvasta ohjelmatuntikohtaisesta kustannuksesta;
3) annetaan tarkempia säännöksiä siitä, mikä katsotaan useita eri yleisöryhmiä palvelevaksi ohjelmistoksi.
Liikenne- ja viestintäministeriö määrää päätöksellään ne useita eri yleisöryhmiä palvelevat ohjelmistot, joihin ääni- ja tekstityspalvelu on liitettävä.

216 §

Eräiden audiovisuaalisten ohjelmien keskeyttäminen mainoksilla

Televisiotoiminnassa lähetettävän elokuvan, televisiota varten tehdyn elokuvan ja uutisohjelman saa keskeyttää mainoksilla ja teleostoslähetyksillä kerran kutakin aikataulun mukaista 30 minuutin jaksoa kohti.
Lastenohjelman saa keskeyttää mainoksilla kerran kutakin aikataulun mukaista 30 minuutin jaksoa kohti kuitenkin vain, jos ohjelman aikataulun mukainen kesto on enemmän kuin 30 minuuttia.
Uskonnollisten tilaisuuksien televisiolähetyksiä ei saa katkaista mainoksilla eikä teleostoslähetyksillä.

217 a §

Päälle liittämiset

Audiovisuaalisia sisältöpalveluita ei saa muunnella, keskeyttää eikä liittää ohjelman päälle kaupallisin tarkoituksin ilman audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan nimenomaista suostumusta.

220 §

Tuotesijoittelu

Tuotteen, palvelun tai tavaramerkin saa sijoittaa audiovisuaaliseen ohjelmaan vastiketta vastaan (*tuotesijoittelu*) lukuun ottamatta uutis- ja ajankohtaisohjelmia, kuluttaja-asiaohjelmia, uskonnollisia ohjelmia ja lastenohjelmia.
Tuotesijoitteluna pidetään myös vastikkeetonta merkittävän arvokkaan tarpeiston tai tuotepalkinnon antamista käytettäväksi audiovisuaalisessa ohjelmassa. Tällaista tuotesijoittelua saa käyttää muissa kuin lastenohjelmissa.

221 §

Tuotesijoittelun toteuttaminen

Tuotesijoittelussa ei saa:
1) vaikuttaa tuotesijoittelulla ohjelmien sisältöön tai niiden sijoitteluun ohjelmistossa tai ohjelmaluettelossa;

— —

222 §

Teleostoslähetysten ja televisiomainosten aikarajoitukset

Mainosten ja teleostoslähetysten osuus kello 6.00:n ja 18.00:n välisenä aikana ja kello 18.00:n ja 24.00:n välisenä aikana ei saa ylittää 20 prosenttia, lukuun ottamatta kanavia, joilla lähetetään pelkästään teleostoslähetyksiä.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta:

1) televisiotoiminnan harjoittajan tai muiden samaan lähetystoiminnan harjoittajien ryhmään kuuluvien yhteisöjen ilmoituksiin niiden omista audiovisuaalisista ohjelmista ja audiovisuaalisista sisältöpalveluista;

2) ohjelmiin suoraan liittyviin oheistuotteisiin;

3) sponsorointia koskeviin ilmoituksiin;

4) tuotesijoitteluun;

5) 224 §:ssä tarkoitettuun aatteelliseen tai yhteiskunnalliseen mainontaan;

6) 225 §:ssä tarkoitettuihin teleostoslähetyksille varattuihin ohjelmapaikkoihin;

7) neutraaleihin ruutuihin toimituksellisen sisällön ja televisiomainosten tai teleostoslähetysten välillä eikä yksittäisten mainosten välillä.

26a luku

Videonjakoalustapalveluihin sovellettavat säännökset

226 a §

Soveltamisala

Tätä lukua, 214 §:n 1 momenttia, kuluttajansuojalain 2 luvun 2 §:ä, tupakkalain (549/2016) 9 lukua, alkoholilain (1102/2017) 7 lukua ja lääkelain (395/1987) 91, 91 a-91 c, 92 a ja 93 a §:ä sovelletaan Suomeen sijoittautuneen videonjakoalustan tarjoajan tarjoamaan videonjakoalustapalveluun.

226 b §

Sijoittautuminen

Videonjakoalustan tarjoajan katsotaan sijoittautuneen Suomeen tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/31/EY ("*Direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä*") 2 artiklan ensimmäisen kohdan c alakohdan mukaisissa tilanteissa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään videonjakoalustan tarjoajan sijoittautumisesta Suomeen audiovisuaalisten mediapalvelujen tarjoamista koskevien jäsenvaltioiden tiettyjen lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (*audiovisuaalisia mediapalveluita koskeva direktiivi*) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/13/EU 28 a artiklan 2-4 mukaisissa tilanteissa.

226 c §

Videonjakoalustan tarjoajaan sovellettavat velvollisuudet

Videonjakoalustapalvelulla on oltava käyttöehdot. Videonjakoalustan tarjoajan on sisällytettävä käyttöehtoihin määräykset:

1) joissa kielletään sellaisten ohjelmien, käyttäjien tuottamien videoiden ja audiovisuaalisen kaupallisen viestinnän lataaminen videonjakoalustapalveluun, jotka sisältävät rikoslain:

a) 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa rangaistavaksi säädettyä terroristisessa tarkoituksessa tehtyä julkista kehottamista rikokseen;

b) 17 luvun 18 §:n 1 momentin 1 kohdassa rangaistavaksi säädettyä sukupulisiveellisyyttä loukkaavan kuvan levittämistä;

c) 17 luvun 18 a §:ssä säädettyä törkeää sukupuolisiveellisyyttä loukkaavan lasta esittävän kuvan levittämistä;

d) 17 luvun 17 §:ssä rangaistavaksi säädettyä väkivaltakuvauksen levittämistä

e) 11 luvun 10 §:ssä tarkoitettua rangaistavaksi säädettyä kiihottamista kansanryhmää vastaan;

f) 11 luvun 10 a §:ssä tarkoitettua törkeää kiihottamista kansanryhmää vastaan; ja

2) joiden mukaan kuluttajansuojalain 2 luvun 2 §:n, tupakkalain 9 luvun, alkoholilain 7 luvun ja lääkelain 91, 91 a-91 c, 92 a ja 93 a §:n vaatimuksia on noudatettava ohjelmiin ja käyttäjien tuottamiin videoihin sisältyvässä audiovisuaalisessa kaupallisessa viestinnässä.

Videonjakoalustan tarjoajan on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että:

1) videonjakoalustapalvelussa on käytössä mekanismeja, joilla käyttäjät voivat ilmiantaa tai ilmoittaa 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetusta sisällöstä;

2) videonjakoalustapalvelussa on käytössä järjestelmiä, joiden avulla käyttäjille selvitetään, miten 1 kohdassa tarkoitetut ilmiannot tai ilmoitukset on otettu huomioon;

3) videonjakoalustapalvelussa on tarjolla toiminto, jonka avulla käyttäjät voivat ilmoittaa, sisältävätkö videot audiovisuaalista kaupallista viestintää; ja

4) videonjakoalustapalvelun käyttäjille ilmoitetaan selvästi, kun ohjelmat tai käyttäjien tuottamat videot sisältävät audiovisuaalista kaupallista viestintää, jos tällaisesta viestinnästä on ilmoitettu 3 kohdan mukaisesti tai videonjakoalustan tarjoaja on siitä tietoinen.

Videonjakoalustan tarjoajan on noudatettava lain 214 §:n 1 momentin, kuluttajansuojalain 2 luvun 2 §:n, tupakkalain 9 luvun, alkoholilain 7 luvun ja lääkelain 91, 91 a-91 c, 92 a ja 93 a §:n vaatimuksia markkinoimaansa, myymäänsä tai järjestämäänsä audiovisuaaliseen kaupalliseen viestintään.

Edellä 2 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden tulee olla oikeassa suhteessa kyseessä olevan sisällön luonteeseen ja siitä mahdollisesti aiheutuvaan haittaan nähden ottaen huomioon videonjakoalustapalvelun koko ja tarjotun sisällön luonne, siitä mahdollisesti aiheutuva haitta sekä videonjakoalustan tarjoajien sekä sisällön luoneiden tai videonjakoalustalle ladanneiden käyttäjien oikeudet. Tässä pykälässä tarkoitetut toimenpiteet eivät saa johtaa sisällön ennakkotarkastukseen tai alustalle lataamiseen sovellettavaan suodatukseen.

228 §

Kanavapaikkanumerointi

Maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa toimivalla teleyrityksellä ja televisio- ja radiotoiminnan harjoittajalla on velvollisuus huolehtia osaltaan siitä, että ohjelmistojen kanavapaikkanumerointi on käyttäjien kannalta selkeä ja tarkoituksenmukainen. Kanavapaikkanumerointiin tehtävät muutokset on ajoitettava ohjelmistotoimilupakauden vaihtumisen yhteyteen. Muuna ajankohtana toteutettaviin muutoksiin on oltava erityisen painava syy.

Liikenne- ja viestintävirasto antaa tarvittaessa päätöksen kanavapaikkanumeroinnista. Kanavapaikkanumeroinnissa tulee asettaa etusijalle Yleisradio Oy:n ja 26 §:ssä tarkoitetun ohjelmistotoimiluvan haltijan ohjelmistot.

229 §

Teleyrityksen oikeus sijoittaa telekaapeli, tukiasema ja radiomasto

Teleyrityksellä on tässä luvussa säädetyin edellytyksin oikeus sijoittaa toisen omistamalle tai hallitsemalle alueelle yleisiä tietoliikenneyhteyksiä palveleva:

1) telekaapeli sekä siihen liittyvä laite, vähäinen rakennelma ja pylväs;

2) matkaviestinverkon radiomasto tukiasemineen sekä niihin liittyvä laite, kaapeli ja vähäinen rakennelma;

3) pienalueen langattomana liityntäpisteenä toimiva matkaviestinverkon tukiasema, jonka vaatimustenmukaisuus on varmistettu tässä laissa säädetyllä tavalla ja joka täyttää teledirektiivin 57 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun komission täytäntöönpanosäädöksen tekniset ja fyysiset ominaisuudet, sekä siihen liittyvä laite ja kaapeli;

4) muu kuin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu matkaviestinverkon tukiasema sekä siihen liittyvä laite ja kaapeli.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun tukiaseman sijoittamiseen tai käyttöönottoon ei tarvita muualla laissa edellytettyä viranomaisen myöntämää hallinnollista lupaa, elleivät arkkitehtuuriltaan, historialtaan tai luonnoltaan arvokkaiden rakennusten, rakennelmien tai alueiden suojeluun taikka yleiseen turvallisuuteen liittyvät syyt sitä edellytä.

Edellä 1 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitettu tukiasema sekä siihen liittyvä laite ja kaapeli saadaan sijoittaa myös toisen omistamaan tai hallitsemaan rakennukseen tässä luvussa säädetyin edellytyksin. Edellä 1 momentissa tarkoitettujen rakennelmien, verkon osien ja laitteiden sijoittamiseen liittyvistä muista edellytyksistä säädetään erikseen.

Teleyrityksen on sovittava 1 momentissa tarkoitetusta sijoittamisesta kiinteistön, rakennuksen tai muun rakennelman omistajan tai haltijan kanssa. Jollei sijoittamisesta ole päästy sopimukseen kiinteistön tai rakennuksen omistajan kanssa, sijoittamista koskeva asia voidaan viedä kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätettäväksi.

Jos kiinteistö, rakennus tai muu rakennelma, joka teknisesti soveltuu 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun tukiaseman sijoittamiseen tai jota tarvitaan tämän yhdistämiseen runkoverkkoon, on viranomaisen määräysvallassa, viranomaisen on asetettava etukäteen saataville ehdot mahdollisuudesta sijoittaa tukiasema kiinteistölle, rakennukseen tai rakennelmaan. Ehtojen on oltava oikeudenmukaisia, kohtuullisia, avoimia ja syrjimättömiä. Niissä voidaan huomioida 2 momentissa tarkoitettuja perusteita. Viranomaisen on asetettava ehdot saataville verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja käytöstä annetun lain (276/2016) 5 §:ssä tarkoitetussa keskitetyssä tietopisteessä. Viranomaisen on hyväksyttävä kaikki ehdot täyttävät, käyttöoikeutta koskevat kohtuulliset pyynnöt. Tässä momentissa tarkoitettu sijoittamista koskeva asia voidaan viedä kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätettäväksi.

Edellä 5 momentissa viranomaisella tarkoitetaan valtion viranomaisia, kunnallisia viranomaisia ja valtion liikelaitoksia.

Sopimus 1 momentissa tarkoitettujen telekaapelin, radiomaston, tukiaseman sekä niihin liittyvien rakennelmien ja laitteiden sijoittamisesta sitoo myös kiinteistön, rakennelman tai rakennuksen uutta omistajaa ja haltijaa.

Mitä tässä pykälässä säädetään kiinteistön omistajasta ja haltijasta, koskee myös yleisen alueen omistajaa ja haltijaa.

234 §

Sijoittamisen edellytykset

— —

Telekaapeli on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetussa laissa (503/2005) tarkoitetulle tiealueelle tai kiinteistönmuodostamislaissa (554/1995) tarkoitetulle yleiselle alueelle.

237 §

Korvaukset sijoittamisesta

— —

Kiinteistön omistajalla ja haltijalla, rakennuksen omistajalla ja haltijalla, rakennelman omistajalla ja haltijalla sekä kunnalla yleisen alueen omistajana ja haltijana on oikeus saada täysi korvaus 229 §:n 1 momentin 2—4 kohdassa tarkoitetusta sijoittamisesta. Korvauksesta säädetään kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa (603/1977), jäljempänä *lunastuslaki*.

— —

244 §

Viestintäverkkoa ja viestintäpalvelua koskevat määräykset

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa 243 §:ssä tarkoitettuja viestintäverkkojen ja viestintäpalvelujen laatua, tietoturvallisuutta ja yhteensopivuutta koskevia määräyksiä. Määräykset voivat koskea:

1) tärkeysluokittelua, tehon syöttöä, varmistamista ja varatiejärjestelyjä;
2) viestintäverkon ja siihen kuuluvan laitetilan sähköistä ja fyysistä suojaamista;
3) suorituskykyä, tietoturvallisuutta ja häiriöttömyyttä sekä niiden ylläpitoa, seurantaa ja verkonhallintaa;
4) menettelyä vika- ja häiriötilanteissa sekä tietoturvallisuuden ja toimintavarmuuden ylläpitämiseksi;
5) viestintäverkon rakennetta ja sen liityntäpisteen teknisiä ominaisuuksia;
6) hätäliikenteen teknistä toteutusta ja varmistamista;
7) veloituksen teknistä toteutusta;
8) yhteenliittämistä, yhteentoimivuutta, merkinantoa ja synkronointia;
9) antennijärjestelmän ja yhteisantennijärjestelmän teknisiä ominaisuuksia;
10) laajakuvatelevisiopalveluja ja laajakuvatelevisio-ohjelmia vastaanottavan televisioverkon teknisiä ominaisuuksia;
11) sähköisen ohjelmaoppaan aloitussivun sisältöä ja rakennetta;
12) teknistä dokumentointia ja tilastointia sekä näihin liittyvien asiakirjojen muotoa ja tietojen säilyttämistä;
13) noudatettavia standardeja;
14) liitännäistoimintoja ja liitännäispalveluja siltä osin kuin niillä on vaikutusta 243 §:ssä säädettyihin viestintäverkkoa tai viestintäpalvelua koskeviin vaatimuksiin;
15) viestintäverkon peittoalueen teknistä määrittämistä;
16) muita 1-15 kohdassa tarkoitettuihin verrattavia viestintäverkolle tai viestintäpalvelulle asetettavia teknisiä vaatimuksia.

244 a §

Viestintäverkon kriittisissä osissa käytettävät laitteet

Viestintäverkkolaitetta ei saa käyttää yleisen viestintäverkon kriittisissä osissa, jos on painavia perusteita epäillä, että laitteen käyttäminen vaarantaisi kansallista turvallisuutta tai maanpuolustusta. Viestintäverkon kriittisenä osana pidetään toimintoja ja toimenpiteitä, joiden avulla hallitaan ja ohjataan keskeisellä tavalla verkkoa ja siellä kulkevaa liikennettä.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös ydinvoimaloiden, satamien, lentokenttien ja vastaavien yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen kannalta keskeisten toimijoiden yleiseen viestintäverkkoon liitettyyn erillisverkkoon.

Liikenne- ja viestintävirasto voi 1 momentissa tarkoitetussa tilanteessa omasta aloitteestaan tai ulkopuolisen tahon aloitteesta velvoittaa viestintäverkon omistajan tai muun haltijan poistamaan viestintäverkkolaitteen verkkonsa kriittisistä osista. Ennen päätöksen tekemistä Liikenne- ja viestintäviraston on kuultava viestintäverkon omistajaa tai muuta haltijaa ja varattava sille mahdollisuus korjata havaitut turvallisuuspuutteet, paitsi jos kuulemista ja korjaustoimenpiteitä ei voida toteuttaa niin nopeasti kuin asian kiireellisyys välttämättä vaatii.

Liikenne- ja viestintävirastolla on salassapitosäännösten ja muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa asiakirja ja ilmaista salassa pidettävä tieto muille viranomaisille, jos se on välttämätöntä tämän pykälän mukaisen tehtävän hoitamiseksi.

Liikenne- ja viestintävirasto antaa tarkempia määräyksiä viestintäverkkojen, erityisesti niiden kriittisten osien, teknisestä määrittelystä 244 b §:ssä tarkoitetun verkkoturvallisuuden neuvottelukunnan suositukset huomioiden.

244 b §

Verkkoturvallisuuden neuvottelukunta

Valtioneuvoston asettama verkkoturvallisuuden neuvottelukunta arvioi kokonaisvaltaisesti kansallisen turvallisuuden toteutumista viestintäverkoissa. Neuvottelukunnassa ovat edustettuina liikenne- ja viestintäministeriön, sisäasiainhallinnon, puolustushallinnon, ulkoasiainhallinnon, työ- ja elinkeinoministeriön ja muiden viestintäverkkojen turvallisuuden kannalta keskeisten hallinnonalojen edustajat sekä keskeisten teleyritysten edustajat ja edunvalvojat.

Verkkoturvallisuuden neuvottelukunnan tehtävänä on toimivaltaisten viranomaisten päätöksenteon tueksi seurata viestintäverkkojen ja teknologian kehittymistä ja verkkoturvallisuutta koskevan lainsäädännön soveltamiskäytäntöä sekä käsitellä ja esittää suosituksia:

1) viestintäverkkojen ja -teknologian kehittymisestä ja viestintäverkkojen kriittisten osien määrittelystä;

2) kansallisen turvallisuuden edistämisestä ja suojaamisesta viestintäverkoissa, erityisesti verkon kriittisissä osissa;

3) toimenpiteistä niiden riskien torjumiseksi, jotka vaikuttavat viestintäverkkojen turvallisuuteen ja kansallisen turvallisuuden toteutumiseen;

4) lainsäädännön muuttamiseksi verkkoturvallisuuden parantamiseksi.

Liikenne- ja viestintävirasto voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa neuvottelukunnan tehtävien hoitamisessa tarvittavia, omiin lakisääteisiin tehtäviinsä liittyviä, tietoja neuvottelukunnan jäsenelle, jos tiedot ovat välttämättömiä neuvottelukunnan tehtävien hoitamiseksi eivätkä sisällä luottamuksellisia viestejä, välitystietoja tai sijaintitietoja.

Neuvottelukunnan jäseneen sovelletaan tämän pykälän mukaisissa tehtävissä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) sekä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

264 §

Erityistarkoituksiin käytettävät radiolaitteet

Mitä 251-253, 253 a — 253 e ja 254-263 §:ssä säädetään, ei koske:

1) yksinomaan radioamatöörien käytössä olevia radiolaitteita, joita ei ole asetettu saataville markkinoilla;

2) laivavarustelaissa (1503/2011) tarkoitettuja laivanvarusteita;

3) yhteisistä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan unionin lentoturvallisuusviraston perustamisesta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 2111/2005, (EY) N:o 1008/2008, (EU) N:o 996/2010, (EU) N:o 376/2014 ja direktiivien 2014/30/EU ja 2014/53/EU muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 552/2004, (EY) N:o 216/2008 ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3922/91 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1139 138 artiklassa määriteltyjä ilmailuvälineitä;

4) ammattikäyttöön tarkoitettuja yksilöllisesti suunniteltuja laitesarjoja, joita käytetään ainoastaan tutkimus- tai kehityslaitoksissa näiden toimintaan liittyviin käyttötarkoituksiin;

5) radiolaitteita, joita käytetään yksinomaan yleisen turvallisuuden varmistamiseen, maanpuolustukseen, valtion muissa turvallisuusasioissa tai valtion toiminnassa rikosoikeuden alalla.

265 §

Pätevyyden osoittaminen

— —

Pätevyystodistuksen saamiseksi on suoritettava pätevyystutkinto. Tutkinnossa on osoitettava kyseiseen radioviestinnän lajiin liittyvien sääntöjen, ohjeiden ja laitteiden tuntemus sekä tarvittava kielitaito. Jos meriradioviestinnän pätevyystodistusta haetaan sen vuoksi, että hakijan on tarkoitus toimia kansainvälisessä liikenteessä olevan kauppa-aluksen turvallisuusradioviestintään tarkoitetun radiolähettimen käyttäjänä, on hakijan lisäksi oltava iältään vähintään 18-vuotias ja osoitettava, että hän täyttää pätevyystodistuksen saamiseksi laivaväen lääkärintarkastuksista annetun lain (1171/2010) 4 §:ssä tarkoitetut terveysvaatimukset. Liikenne- ja viestintävirasto määrää tutkintovaatimukset sekä päätöksellään hyväksyy ne Liikenne- ja viestintäviraston palveluksessa olevat, jotka toimivat tutkinnon vastaanottajina. Hakemuksesta myös viraston ulkopuolinen voidaan hyväksyä tutkinnon vastaanottajaksi. Tutkinnon vastaanottajalla tulee olla tehtävän edellyttämä taito ja kokemus. Tutkinnon vastaanottajan on suorittaessaan tässä laissa tarkoitettuja tehtäviään noudatettava, mitä hallintolaissa, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja kielilaissa säädetään. Tutkintoon liittyvien suoritteiden maksullisuudesta ja määrästä säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

— —

266 §

Pätevyyden ylläpitäminen

— —

Liikenne- ja viestintävirasto myöntää hakemuksesta kelpoisuustodistuksen sille, joka 1 momentissa tarkoitetulla tavalla osoittaa pätevyytensä ylläpitämisen sekä osoittaa, että täyttää ter-

veydeltään ja iältään kelpoisuustodistuksen saamiseksi määrätyt vaatimukset. Liikenne- ja viestintävirasto voi hyväksyä pätevyyden ylläpitämisen osoitukseksi myös muun maan toimivaltaisen viranomaisen antaman todistuksen pätevyyden ylläpitämisestä.

270 §

Suojauksen purkujärjestelmää käyttävälle yritykselle asetettavat velvollisuudet

— —

Suojauksen purkujärjestelmää käyttävä yritys on velvollinen antamaan toiselle yritykselle edellä mainitun jakelun edellyttämiä teknisiä palveluja oikeudenmukaisin, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin.

— —

Liikenne- ja viestintävirasto voi päätöksellään poistaa 1 momentin mukaisen velvollisuuden, jos suojauksenpurkujärjestelmää käyttävällä yrityksellä ei ole 52 §:n mukaista huomattavaa markkinavoimaa, jos velvollisuuksien muuttaminen tai poistaminen ei estä 227 §:n mukaisen siirtovelvoitteen toteuttamista eikä ehkäise kilpailua digitaalitelevisio- ja digitaaliradiopalveluiden vähittäismarkkinoilla tai suojauksen purkujärjestelmien tai niiden liitännäistoimintojen markkinoilla.

— —

275 §

Häiriöilmoitukset Liikenne- ja viestintävirastolle

Teleyrityksen on ilmoitettava viipymättä Liikenne- ja viestintävirastolle, jos sen palveluun kohdistuu tai sitä uhkaa merkittävä tietoturvaloukkaus taikka muu tapahtuma, joka estää viestintäpalvelun toimivuuden tai häiritsee sitä olennaisesti. Teleyrityksen on ilmoitettava myös ilman aiheetonta viivästystä häiriön tai sen uhan arvioitu kesto ja vaikutukset, korjaustoimenpiteet sekä ne toimenpiteet, joilla häiriön toistuminen pyritään estämään. Liikenne- ja viestintävirasto toimittaa komissiolle ja Euroopan unionin kyberturvallisuusvirastolle vuosittain tiivistelmäraportin ilmoituksista.

Edellä 247 a §:ssä tarkoitetun verkossa toimivan markkinapaikan tarjoajan, hakukonepalvelun tarjoajan sekä pilvipalvelun tarjoajan on ilmoitettava viipymättä Liikenne- ja viestintävirastolle sen palveluun kohdistuvasta merkittävästä tietoturvallisuuteen liittyvästä häiriöstä.

Jos häiriöistä ilmoittaminen on yleisen edun mukaista, Liikenne- ja viestintävirasto voi velvoittaa teleyrityksen tai palvelun tarjoajan tiedottamaan asiasta tai kuultuaan ilmoitusvelvollista tiedottaa asiasta itse.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, milloin 1 momentissa tarkoitettu häiriö on merkittävä, sekä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten sisällöstä, muodosta ja toimittamisesta.

Liikenne- ja viestintäviraston on arvioitava, koskeeko 1 ja 2 momentissa tarkoitettu häiriö muita Euroopan unionin jäsenvaltioita ja ilmoitettava tarvittaessa muille asiaan liittyville jäsenvaltioille. Edellä 1 momentissa tarkoitetusta häiriöstä on lisäksi tarvittaessa ilmoitettava Euroopan unionin kyberturvallisuusvirastolle.

278 §

Yleinen hätänumero

Teleyritys on velvollinen osaltaan huolehtimaan siitä, että käyttäjät saavat puhelimitse, tekstiviestillä sekä muulla hätäkeskustoiminnasta annetussa laissa (692/2010) säädetyllä tavalla yhteyden maksutta yleiseen hätänumeroon 112.

Teleyrityksen on viipymättä ilmoitettava Hätäkeskuslaitokselle, meripelastuskeskukselle ja meripelastuslohkokeskukselle 1 momentissa tarkoitettujen hätäilmoitusten välittämisen kannalta merkittävistä viestintäverkon, verkkopalvelun ja viestintäpalvelun vikatilanteista ja häiriötilanteista.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa säädetyn velvollisuuden täyttämiseksi välttämättömistä teknisistä toimenpiteistä.

279 §

Velvollisuus välittää vaaratiedotteita

Teleyritys sekä se, jolla on 34 §:ssä tarkoitettu lupa radiotoiminnan harjoittamiseen tai 26 §:ssä tarkoitettu ohjelmistotoimilupa yleisen edun televisiotoiminnan harjoittamiseen, on velvollinen välittämään viivytyksettä yleisölle vaaratiedotteen, jonka antamisesta säädetään vaaratiedotteesta annetussa laissa (466/2012, vaaratiedotelaki). Vaaratiedotteen vastaanottamisesta ei saa periä käyttäjältä erillistä korvausta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun toiminnanharjoittajan on huolehdittava siitä, että vaaratiedote voidaan välittää myös normaaliolojen häiriötilanteissa ja valmiuslaissa tarkoitetuissa poikkeusoloissa. Toiminnanharjoittajan on myös osallistuttava vaaratiedotusjärjestelmän viranomaisen aloitteesta tapahtuvaan säännölliseen testaamiseen.

Yleisradio Oy:n velvollisuudesta välittää vaaratiedote ja varautua televisio- ja radiotoiminnan hoitamiseen poikkeusoloissa säädetään Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:n 2 momentin 7 kohdassa.

Vaaratiedotteen sisältöä ei saa muuttaa sitä välitettäessä.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitetusta vaaratiedotteiden välittämisestä ja vasteajoista sekä 2 momentissa tarkoitetusta välittämiseen varautumisesta.

280 §

Teleyrityksen velvollisuus välittää kohdennettu viranomaistiedote

Kohdennetulla viranomaistiedotteella tarkoitetaan ihmisten tai omaisuuden suojelemiseksi välitettävää tiedoteta, joka välitetään matkaviestinverkossa tekstiviestillä tai muulla viestillä tietyllä alueella tai alueilla oleviin päätelaitteisiin tai liittymiin tilanteessa, jossa väestön tiedottaminen on ihmisten henkeen, terveyteen tai omaisuuteen kohdistuvan uhkan vuoksi välttämätöntä muissa kuin vaaratiedotteesta annetun lain 4 §:ssä tarkoitetuissa vaaratiedotteella varoittamista edellyttävissä olosuhteissa.

Teleyritys on velvollinen välittämään kohdennetun viranomaistiedotteen, jos tiedote tulee välitettäväksi hätäkeskuslaitokselta.

Kohdennetun viranomaistiedotteen välittämisestä päättää toimivaltainen ministeriö.

Kohdennettu viranomaistiedote tulee välittää viranomaisen päättämillä kielillä ja määräämillä alueilla tiedotteen välittämishetkellä sijaitseviin päätelaitteisiin tai liittymiin. Teleyritys ei saa muuttaa kohdennetun viranomaistiedotteen sisältöä.

Kohdennettu viranomaistiedote on välitettävä heti, kun se on mahdollista tavanomaista verkko- ja viestintäpalvelua kohtuuttomasti haittaamatta.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä kohdennettujen viranomaistiedotteiden välittämisestä, vasteajoista ja välittämiseen varautumisesta.

283 §

Viestintäverkon kriittisen järjestelmän palauttaminen Suomeen

Teleyrityksen on huolehdittava siitä, että sen tarjoaman internetyhteyspalvelun, puhelinpalvelun, tekstiviestipalvelun ja 227 §:ssä tarkoitettujen ohjelmistojen siirtämisen kannalta kriittinen viestintäverkon järjestelmä sekä sen ohjaus, ylläpito ja hallinta voidaan valmiuslain 60 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaista toimivaltuutta käytettäessä viipymättä palauttaa Suomeen ja että teleyrityksen tarjoamaa palvelua tai järjestelmää voidaan ylläpitää mainitun pykälän 1 momentin mukaisessa menettelyssä määritellystä paikasta. Velvollisuus ei koske merkitykseltään vähäisiä viestintäpalveluja.

287 §

Toimilupamaksu

— —

Toimilupamaksu maksetaan toimilupakauden aikana erissä. Toimilupamaksun ensimmäinen erä voidaan kuitenkin periä jo ennen toimilupakauden alkamista. Maksuaikataulusta säädetään muilta osin valtioneuvoston asetuksella. Maksu määrätään maksettavaksi Liikenne- ja viestintäviraston päätöksellä.

288 §

Markkinaehtoinen taajuusmaksu

Liikenne- ja viestintävirasto perii vuosittain valtiolle maksettavan markkinaehtoisen taajuusmaksun valtioneuvoston 6 §:n 1 momentin nojalla tele- ja televisiotoimintaan vastikkeetta myöntämän verkkotoimiluvan, 17 a §:n nojalla jatketun verkkotoimiluvan ja 17 b §:n nojalla uusitun verkkotoimiluvan haltijalta sekä puolustusvoimilta. Maksu peritään taajuuksista, jotka on osoitettu 39 §:ssä säädetyllä radioluvalla:

1) verkkotoimiluvan haltijalle;

2) verkkotoimiluvan haltijan verkolle, jota käytetään muuhun televisiotoimintaan kuin yleisen edun televisiotoimintaan;

3) tai 96 §:n nojalla annetulla Liikenne- ja viestintäviraston määräyksellä puolustusvoimien käyttöön.

— —

289 §

Tietoyhteiskuntamaksu

— —

Tietoyhteiskuntamaksu on 0,12 prosenttia teleyrityksen Suomessa harjoittaman teletoiminnan liikevaihdosta maksun määräämistä edeltävällä tilikaudella. Jos liikevaihto on kuitenkin alle 300 000 euroa, maksuvelvollisuutta ei ole.

— —

293 §

Televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksu

Yleisradio Oy sekä televisio- tai radiotoiminnan harjoittaja, jolla on 22 §:n 1 momentissa tai 34 §:n 1 momentissa tarkoitettu ohjelmistotoimilupa, ovat velvollisia suorittamaan televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksun.

Maksuvelvollisuus alkaa kalenterivuonna, jona televisio- tai radiotoiminnan harjoittajan toimiluvan saamisesta on kulunut 6 kuukautta. Televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksua ei palauteta, vaikka televisio- tai radiotoiminnan harjoittaja lopettaa toimintansa kesken kalenterivuotta.

301 a §

Korvaus poistettavaksi määrätyistä viestintäverkkolaitteista

Viestintäverkon omistajalla tai muulla haltijalla on oikeus saada valtion varoista täysi korvaus 244 a §:n nojalla poistettavaksi määrätystä viestintäverkkolaitteesta, jos viestintäverkkolaite on otettu käyttöön ennen lain voimaantuloa. Korvauksen perusteena ovat viestintäverkkolaitteen poistamisesta ja korvaamisesta aiheutuneet tosiasialliset kustannukset ja muut taloudelliset menetykset. Viestintäverkon omistajan tai muun haltijan on huolehdittava siitä, että laitteen poistamisesta ja korvaamisesta aiheutuvat kulut jäävät mahdollisimman pieniksi. Korvaamisesta päättää Liikenne- ja viestintävirasto. Korvausta koskeva päätös on annettava samassa yhteydessä kuin 244 a §:n mukainen poistomääräys tai viimeistään neljän kuukauden kuluessa siitä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun korvauksen voi saada myös lain voimaantulon jälkeen käyttöön otetusta viestintäverkkolaitteesta, jos viestintäverkkolaitetta koskevan poistomääräyksen taustalla on sellainen merkittävä ja olennainen olosuhteiden muutos tai muu syy, jota viestintäverkon omistaja tai muu haltija ei ole voinut kohtuudella ennakoida.

304 §

Liikenne- ja viestintäviraston erityiset tehtävät

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, Liikenne- ja viestintäviraston tehtävänä on:

— —

13) toimia muiden kuin henkilötietojen vapaan liikkuvuuden kehyksestä Euroopan unionissa annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1807 mukaisena keskitettynä yhteys- ja tietopisteenä;

14) toimia keskitettynä yhteyspisteenä audiovisuaalisten sisältöpalvelujen esteettömyyteen liittyvissä kysymyksissä;

15) toimia Euroopan unionin kyberturvallisuusvirasto ENISAsta ja tieto-ja viestintätekniikan kyberturvallisuusertifioinnista sekä asetuksen (EU) N:o 526/2013 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/881 (kyberturvallisuusasetus) mukaisena kansallisena kyberturvallisuusertifioinnin viranomaisena;

16) valvoa teledirektiivin 75 artiklan nojalla annettavan komission delegoidun säädöksen mukaisia unionin laajuisia laskevan liikenteen enimmäishintoja. Liikenne- ja viestintävirasto voi vaatia teleyritystä muuttamaan laskevan liikenteen hintoja, mikäli hinnoittelu ei ole delegoidun säädöksen vaatimusten mukaista;

17) pitää tarvittaessa yllä teledirektiivin 103 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua riippumatonta vertailuvälinettä sekä hyväksyä *vertailuvälineen* tarjoajan hakemuksesta mainitun artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan vaatimukset täyttävä riippumaton vertailuväline.

— —

308 §

Yhteistyö eri viranomaisten kanssa

Liikenne- ja viestintäministeriön, Liikenne- ja viestintäviraston, tietosuojavaltuutetun, kilpailuviranomaisten, kuluttajaviranomaisten, markkinavalvonta- ja tuoteturvallisuusviranomaisten sekä Kansallisen audiovisuaalisen instituutin on tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan oltava tarkoituksenmukaisessa yhteistyössä.

— —

310 §

Erityinen kuulemisvelvollisuus

Sen lisäksi, mitä hallintolaissa säädetään viranomaisen kuulemisvelvollisuudesta, teleyrityksiä ja käyttäjiä edustaville tahoille on ennen päätöksen tai määräyksen antamista varattava tilaisuus 30 päivän kuluessa esittää lausuntonsa huomattavalla tavalla viestintämarkkinoihin vaikuttavasta:

1) toimiluvan hakuilmoituksesta;
2) telealueita koskevasta määräyksestä;
3) numerointipäätöksestä;
4) 7, 7 a ja 8–10 luvun mukaisista päätöksistä;
5) 82 §:n 3 momentin mukaisesta muutetusta päätösehdotuksesta;
6) toimilupaehtojen muuttamisesta;
7) toimiluvan peruuttamisesta;
8) toimiluvan uusimisesta;
9) 270 §:n 4 momentin mukaisesta päätöksestä.

Poikkeuksellisissa tilanteissa 30 päivän määräajasta voidaan poiketa.

Toimiluvanhaltijalle ja teleyrityksiä ja käyttäjiä edustaville tahoille on ennen 17 a §:ssä säädettyä päätöstä varattava tilaisuus esittää lausuntonsa kolmen kuukauden kuluessa.

311 §

Liikenne- ja viestintäviraston ja valtioneuvoston julkaisemisvelvollisuus

Liikenne- ja viestintäviraston on julkaistava 51 a §:ssä tarkoitettu maantieteellinen kartoitus ja ennuste niiltä osin, jotka eivät sisällä liikesalaisuuksia, 7, 7 a ja 8-10 luvuissa tarkoitetut päätökset, telealuejakoa koskeva määräys, numerointipäätös ja teleyritysten välistä riita-asiaa koskeva ratkaisu siten, että ne ovat teleyritysten ja käyttäjäryhmien saatavilla.

Valtioneuvoston on julkaistava toimiluvan hakuilmoitus ja toimilupapäätös 1 momentissa tarkoitetulla tavalla.

314 §

Yritysten välisten riita-asioiden ratkaiseminen Liikenne- ja viestintävirastossa

Liikenne- ja viestintäviraston on ratkaistava teleyrityksen ja muun yrityksen 7, 7 a ja 8–10 luvun taikka 304 §:n 2 momentin nojalla vireille saattama riita viimeistään neljän kuukauden kuluttua asian vireille tulosta. Määräaika ei koske poikkeuksellisen laajoja tai muuten poikkeuksellisissa olosuhteissa vireille saatettuja riitoja. Osapuolille päätöksen yhteydessä asetettavien velvoitteiden tulee olla tämän lain säännösten mukaisia.

— —

Jos riita vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, Liikenne- ja viestintäviraston on ilmoitettava riidasta Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisen yhteistyöelimelle lausunnon antamista varten. Jos rajat ylittävästä riidasta on ilmoitettu mainitulle yhteistyöelimelle, Liikenne- ja viestintävirasto ei saa ratkaista asiaa ennen kuin yhteistyöelimen lausunto on saapunut tai sen antamiselle varattu määräaika on kulunut loppuun. Liikenne- ja viestintäviraston ratkaisu on annettava viimeisään kuukauden kuluttua yhteistyöelimen lausunnon saapumisesta.

315 §

Viranomaisten yleinen tiedonsaantioikeus

— —

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä sille säännöllisesti kerättävistä ja luovutettavista tiedoista sekä tietojen digitaalisesta muodosta ja toimittamisesta. Määräykset voivat koskea tietoja, jotka ovat tarpeellisia:

1) 16 §:ssä tarkoitettujen verkkotoimiluvan ehtojen valvomiseksi;

2) 52 §:ssä tarkoitetun markkina-analyysin tai huomattavan markkinavoiman päätöksen valmistelemiseksi taikka päätöksessä asetettujen velvoitteiden valvomiseksi;

3) 85 §:ssä tarkoitetun yleispalveluyrityksen nimeämistä koskevan päätöksen valmistelemiseksi tai päätöksessä asetettujen velvoitteiden valvomiseksi;

4) 304 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetun tiedon keräämistä tai tiedottamista koskevan tehtävän hoitamiseksi;

5) 51 a §:n 1 momentissa tarkoitetun maantieteellisen kartoituksen ja 2 momentissa tarkoitetun ennusteen laatimiseksi sekä 4 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten vastaanottamiseksi.

318 §

Tietojen luovuttaminen viranomaisesta

Liikenne- ja viestintäministeriöllä, Liikenne- ja viestintävirastolla, tietosuojavaltuutetulla, Kilpailu- ja kuluttajavirastolla, markkinavalvonta- ja tuoteturvallisuusviranomaisilla sekä Kansallisella audiovisuaalisella instituutilla on salassapitosäännösten tai muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamisen yhteydessä saamansa tai laatimansa asiakirja sekä ilmaista salassa pidettävä tieto toisilleen, jos se on näille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämätöntä.

— —

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ja Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus luovuttaa salassa pidettävä asiakirja sekä ilmaista salassa pidettävä tieto komissiolle, Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle ja toisen ETA-valtion valvontaviranomaiselle, jos se on viestintämarkkinoiden valvonnan kannalta välttämätöntä. Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus luovuttaa 170 §:n 1 momentin 7 kohdan, 171 §:n ja 275 §:n 1 ja 2 momentin nojalla saamansa salassa pidettävä asiakirja sekä ilmaista salassa pidettävä tieto toisen ETA-valtion valvontaviranomaiselle ja verkko-ja tietoturvadirektiivin 11 artiklassa tarkoitetulle yhteistyöryhmälle, jos se on verkko- ja tietoturvallisuuden valvonnan kannalta välttämätöntä, eikä luovuttaminen vaaranna mainituissa pykälissä tarkoitettujen toimijoiden turvallisuuteen ja liikesalaisuuksiin liittyviä etuja tai annettujen tietojen luottamuksellisuutta.

— —

321 §

Hätäilmoituksia vastaanottavien viranomaisten tiedonsaantioikeus

Teleyritys on velvollinen luovuttamaan Hätäkeskuslaitokselle, meripelastuskeskukselle, meripelastuslohkokeskukselle ja poliisille käsiteltäväksi:

1) sen liittymän tai päätelaitteen, josta hätäilmoitus on tehty, sijaintitiedot ja tiedot liittymän tunnisteesta, tilaajasta, käyttäjästä ja asennusosoitteesta; sekä

2) hätäilmoituksen kohteena olevan henkilön käyttämän liittymän tai päätelaitteen sijaintitiedot sekä tiedot liittymän tunnisteesta, tilaajasta, käyttäjästä ja asennusosoitteesta, jos henkilö on hätäilmoituksen vastaanottaneen viranomaisen perustellun käsityksen mukaan ilmeisessä hädässä tai välittömässä vaarassa.

— —

325 §

Liikenne- ja viestintäviraston tarkastusoikeus

— —

Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus teettää tekninen turvallisuus- ja toimivuustarkastus sekä satelliittipalveluteknologiaa koskeva tarkastus riippumattomalla asiantuntijalla. Asiantuntijaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen hoitaessaan tämän pykälän mukaisia tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa. Riippumattomalla asiantuntijalla teetetyn teknisen turvallisuus- ja toimivuustarkastuksen kohteena oleva teleyritys vastaa tarkastuksen kustannuksista.

— —

333 §

Teleyrityksen seuraamusmaksu

Teleyritykselle, joka toimii 53, 53 a, 54 tai 55 §:n nojalla asetetun velvollisuuden tai 81 a §:n nojalla sitovaksi annetun sitoumuksen vastaisesti eikä kehotuksesta huolimatta kohtuullisessa, vähintään kolmen kuukauden määräajassa oikaise menettelyään, voidaan määrätä seuraamusmaksu. Seuraamusmaksu voidaan määrätä myös yritykselle, joka tahallisesti tai törkeästä huolimattomuudesta antaa harhaanjohtavia, virheellisiä tai puutteellisia tietoja 51 a §:ssä tarkoitetun

menettelyn yhteydessä eikä kehotuksesta huolimatta kohtuullisessa vähintään kolmen kuukauden määräajassa oikaise menettelyään.

— —

336 §

Kohtuuttoman sopimusehdon kieltäminen viestintäpalvelun tarjonnassa

Liikenne- ja viestintävirasto voi kieltää jatkamasta 107 §:n vastaisen sopimusehdon käyttämistä tai uudistamasta sellaisen tai siihen rinnastettavan sopimusehdon käyttämistä, jos kielto on *kuluttajien* suojaamiseksi tarpeen.

— —

339 §

Televisio-ohjelmiston ja tilausohjelmapalvelun ohjelmiston edelleen lähettämisen keskeyttäminen

Valtioneuvosto voi määrätä enintään kuukauden ajaksi keskeytettäväksi Suomen ulkopuolelta tulevan televisio-ohjelmiston ja tilausohjelmapalvelun ohjelmiston edelleen lähettämisen, jos ohjelmistossa ilmeisellä tavalla toistuvasti:

1) syyllistytään rikoslain 11 luvun 10 §:ssä rangaistavaksi säädettyyn kiihottamiseen kansanryhmää vastaan tai 10 a §:ssä rangaistavaksi säädettyyn törkeään kiihottamiseen kansanryhmää vastaan;

2) törkeästi rikotaan kuvaohjelmalain 6 §:n säännöksiä;

3) syyllistytään rikoslain 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa rangaistavaksi säädettyyn terroristisessa tarkoituksessa tehtyyn julkiseen kehottamiseen rikokseen.

Jos 1 momentissa tarkoitetusta televisio-ohjelmistosta vastuussa oleva televisiotoiminnan harjoittaja tai tilausohjelmapalvelun ohjelmistosta vastuussa oleva tilausohjelmapalvelun tarjoaja on sijoittautunut johonkin ETA-valtioon, edelleen lähettämisen keskeytyksen määräämisessä on noudatettava audiovisuaalisia mediapalveluita koskevan direktiivin 3 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädettyä menettelyä. Jos televisiotoiminnan harjoittaja on sijoittautunut johonkin Euroopan talousalueeseen kuulumattomaan, mutta Euroopan neuvoston televisioyleissopimuksen sopimusosapuolena olevaan valtioon, televisio-ohjelmiston edelleen lähettämisen keskeyttämisen määräämisessä on noudatettava mainitun sopimuksen 24 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädettyä menettelyä.

344 §

Muutoksenhaku hallintotuomioistuimeen

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Mitä mainitussa laissa säädetään, noudatetaan myös muutoksenhaussa kunnallisen viranomaisen päätökseen.

Päätöksen tehnyt viranomainen tai ilmoitettu laitos voi muussa kuin 233 ja 235 §:ssä tarkoitetussa päätöksessä määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Edellä 213 §:ssä tarkoitettua lähetysoikeuden luovuttamista koskevaa Liikenne- ja viestintäviraston päätöstä on 2 momentista poiketen noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

345 §

Muutoksenhaku korkeimpaan hallinto-oikeuteen

Poiketen siitä, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään, korkeimpaan hallinto-oikeuteen valittamalla voi hakea muutosta päätökseen, jonka:

1) valtioneuvosto on tehnyt tämän lain nojalla

2) Liikenne- ja viestintävirasto on tehnyt 52, 53, 53 a, 54 tai 55§:n nojalla tai joka koskee tällaisen päätöksen noudattamisen valvontaa;

3) Liikenne- ja viestintävirasto on tehnyt 85 §:n nojalla;

4) Liikenne- ja viestintävirasto on tehnyt 314 §:n nojalla EU:n verkkovierailuasetuksen valvonnasta;

5) markkinaoikeus on tehnyt tämän lain nojalla lukuun ottamatta 336 ja 337 §:ssä tarkoitettua päätöstä, johon haetaan muutosta siten kuin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa säädetään.

Edellä 2 momentin 1-4 kohdassa tarkoitettua valtioneuvoston ja Liikenne- ja viestintäviraston päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää. Valitus on käsiteltävä kiireellisenä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2020.

Tämän lain I 3 §:n 1, 2, 20, 26, 36 a ja 36 b kohta, 6 §:n 4 momentti,25 §:n 1 momentin 3 kohta, 28 §:n 1 momentti, 30 §:n 5 momentti, 32 §:n 1 momentin 1 kohta, 206 §, 209 §:n 4 momentti, 211, 216, 217 a, 220, 221 §:n 1 momentin 1 kohta, 222 §, 26 a luku sekä 304 §:n 1 momentin 14 kohta ja 339 § tulevat kuitenkin voimaan jo päivänä kuuta 2020.

Tämän lain 17 a ja 17 b §:ää sovelletaan vain tämän lain voimaantulon jälkeen myönnettäviin verkkotoimilupiin.

Tämän lain 56 ja 59 §:ää, 61 §:n 3 momenttia, 61, 65 ja 67—69 §:ää, 71 §:n 4 momenttia ja 5 momentin 5 kohtaa, 74 §:ää, 75 §:n 1 momenttia, 77 §:ää, 80 §:n 1 momenttia sekä 81 a—81 c §:ää sovelletaan vasta sen jälkeen, kun Liikenne- ja viestintävirasto on ensimmäisen kerran tehnyt tämän lain 52 §:n mukaisen päätöksen huomattavasta markkinavoimasta ja tämän seurauksena asettanut teleyrityksille tai muille yrityksille tämän lain mukaiset oikeudet ja velvollisuudet.

Tämän lain 26 § 3 momentin 8-kohtaa sovelletaan tämän lain voimaan tulon jälkeen myönnettäviin ohjelmistotoimilupiin.

Tämän lain 65 §:n 1 momenttia sovelletaan 21 päivästä joulukuuta 2022.

Tämän lain 108 a §:n 1 ja 2 momenttia sovelletaan tämän lain voimaantulon jälkeen tehtäviin sopimuksiin.

Tämän lain 109 §:n 2 momenttia sovelletaan tämän lain voimaantulon jälkeen tehtäviin viestintäpalvelusopimuksiin.

Tämän lain 134 a §:ää sovelletaan tämän lain voimaantulon jälkeen tehtäviin sopimuksiin.

Tämän lain 244 a §:ää sovelletaan myös ennen tämän lain voimaantuloa käyttöön otettuihin viestintäverkkolaitteisiin.

Tämän lain 289 §:n 3 momenttia sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2021.

2.

Laki

ajoneuvolain 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään ajoneuvolain (1090/2002) 25 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1042/2014, 321/2017 ja 130/2019, uusi 7 momentti, seuraavasti:

25 §

Ajoneuvon rakenne, hallintalaitteet ja varusteet

— —

Jos markkinoille saataville asetettuun uuteen M-luokan ajoneuvoon on asennettu kiinteästi autoradiovastaanotin, vastaanottimella tulee voida vastaanottaa ja toistaa maanpäällisiä digitaalisia ja analogisia radiolähetyksiä.

———

Tämä laki tulee voimaan .päivänä kuuta 20 . Sitä sovelletaan uusiin M-luokan ajoneuvoihin, jotka on asetettu saataville 21 päivänä joulukuuta 2020 tai sen jälkeen.

———

3.

Laki

kuvaohjelmalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuvaohjelmalain (710/2011) 1 ja 2 §, 2 luvun otsikko, 8 §, 20 §:n 1 momentti, 25 §, 26 §:n 1 ja 2 momentti ja 27 §:n 6 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 8 §, 20 §:n 1 momentti, 25 § sekä 26 §:n 1 ja 2 momentti laissa 673/2013 ja
lisätään lakiin uusi 7 a ja 23 a § sekä 27 §:ään uusi 7 kohta seuraavasti:

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on lasten suojeleminen heidän kehitykselleen haitallisilta kuvaohjelmilta.

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan kuvaohjelman tarjoamiseen ja sen valvontaan Suomessa, jos ohjelmaa tarjotaan sellaisessa televisiotoiminnassa tai tilausohjelmapalvelussa, johon sovelletaan sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia (917/2014). Muuhun kuvaohjelman tarjoamiseen ja sen valvontaan Suomessa lakia sovelletaan, jos:
1) ohjelmaa tarjoaa yhteisö tai elinkeinonharjoittaja, joka on rekisteröity Suomessa tai jolla on toimipaikka Suomessa;
2) ohjelmaa tarjoaa henkilö, joka on Suomen kansalainen tai jolla on vakinainen asuinpaikka Suomessa; tai
3) päätös ohjelman tarjoamisesta on tehty Suomessa.
Sellaiseen kuvaohjelmaan, joka sisältyy Suomen ulkopuolelta alkunsa saavaan ohjelmistoon ja jota tarjotaan Suomessa samanaikaisesti alkuperäisen lähetyksen kanssa, sovelletaan ainoastaan 4 §:n 1-3 momenttia sekä 7 ja 25-29 §:ää.
Lisäksi sellaiseen sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 §:n 36 a kohdassa tarkoitettuun videonjakoalustapalveluun, jonka tarjoajan katsotaan mainitun lain 226 b §:n mukaan sijoittautuneen Suomeen, sovelletaan tämän lain 7 a, 8, 19, 20, 23 a ja 25-28 §:ää.

2 luku

Kuvaohjelman ja videonjakoalustapalvelun tarjoaminen

7 a §

Lasten suojeleminen haitallisilta kuvaohjelmilta videonjakoalustapalveluissa

Videonjakoalustan tarjoajan on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet lasten suojelemiseksi sellaisilta kuvaohjelmilta, jotka saattavat olla haitallisia lapsen kehitykselle. Toimenpiteiden tulee olla oikeassa suhteessa kyseessä olevien kuvaohjelmien luonteeseen ja niistä mahdollisesti aiheutuvaan haittaan ottaen huomioon videonjakoalustapalvelun koko ja tarjotun palvelun luonne. Toimenpiteet eivät saa johtaa sisällön ennakkotarkastukseen tai alustalle lataamiseen sovellettavaan suodatukseen.

8 §

Käytännesäännöt

Kuvaohjelmien ja videonjakoalustan tarjoajat voivat laatia käytännesääntöjä lasten suojelemiseksi haitalliselta sisällöltä ja mediakasvatuksen edistämiseksi. Kansallinen audiovisuaalinen instituutti voi tarkastaa, että käytännesäännöt ovat tämän lain mukaisia.

20 §

Yleisöpalaute

Kansallinen audiovisuaalinen instituutti ottaa vastaan yleisöpalautetta lapsen kehitykselle haitallisten kuvaohjelmien tarjoamisesta ja 7 a §:ssä tarkoitettujen toimenpiteiden asianmukaisuudesta.

— —

23 a §

Videonjakoalustan tarjoajan tiedonantovelvollisuus

Videonjakoalustan tarjoajan tulee pyynnöstä antaa Kansalliselle audiovisuaaliselle instituutille tämän lain noudattamisen valvonnassa tarpeellisia tietoja.

25 §

Huomautus ja uhkasakko

Jos kuvaohjelman tarjoaja laiminlyö 6 §:n 2-5 momentissa tai 7 §:ssä säädettyjä velvollisuuksiaan tai videonjakoalustan tarjoaja laiminlyö 7 a tai 23 a §:ssä säädettyjä velvollisuuksiaan, Kansallinen audiovisuaalinen instituutti voi kehottaa sitä täyttämään velvollisuutensa. Instituutti voi asettaa kehotuksen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

26 §

Valvontamaksu

Kuvaohjelmien ja videonjakoalustapalveluiden tarjoamisen valvonnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi peritään Kansalliselle audiovisuaaliselle instituutille valvontamaksu.

Valvontamaksun on velvollinen suorittamaan yhteisö ja henkilö, jota koskee 4 §:ssä tarkoitettu ilmoitusvelvollisuus, sekä sellainen videonjakoalustan tarjoaja, johon sovelletaan sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia.

— —

27 §

Valvontamaksun suuruus

Kuvaohjelman tarjoamisen vuosittaiset valvontamaksut ovat:

— —

6) valtakunnallinen televisio-ohjelmisto 600 euroa;
7) videonjakoalustapalvelu 400 euroa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20_.

4.

Laki

vaaratiedotteesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vaaratiedotteesta annetun lain (466/2012) 1 ja, 3-8 §, sellaisena kuin niistä 5 § on laissa 1008/2018, seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan vaaratiedotteeseen, jonka viranomainen antaa välitettäväksi radiossa, televisiossa ja muihin telepäätelaitteisiin.
Kohdennetusta viranomaistiedotteesta säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa (917/2014).
Viranomaisten velvollisuudesta tiedottaa, ohjata ja neuvoa muutoin kuin antamalla vaaratiedote säädetään erikseen.

3 §

Toimivaltaiset viranomaiset

Vaaratiedotteen saa antaa:
1) pelastuslain (379/2011) 26 §:ssä tarkoitettu pelastusviranomainen;
2) poliisilaitos;
3) rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain (577/2005) 4 §:ssä tarkoitettu rajavartioviranomainen;
4) Hätäkeskuslaitos;
5) Poliisihallitus;
6) poliisin hallinnosta annetun lain (110/1992) 1 §:n 2 momentissa tarkoitettu Poliisihallituksen alainen valtakunnallinen yksikkö;
7) Säteilyturvakeskus;
8) Ilmatieteen laitos;
9) Väylävirasto;
10) Liikenne- ja viestintävirasto;
11) Ruokavirasto;
12) Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto;
13) Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus;
14) ministeriö;
15) Ahvenanmaan valtionvirasto.

4 §

Vaaratiedotteen antaminen

Vaaratiedote voidaan antaa, jos se on välttämätöntä väestön varoittamiseksi silloin, kun vaarallisen tapahtuman seurauksena voi aiheutua ihmisille hengen- tai terveysvaara taikka vaara merkittävälle omaisuuden vaurioitumiselle tai tuhoutumiselle.

Toimivaltaisen viranomaisen on vaaratiedotetta antaessaan päätettävä sen maantieteellisestä kohdentamisesta joko valtakunnalliseksi tai alueelliseksi vaaran laadun ja muiden vaarasta varoittamisen kannalta oleellisten seikkojen perusteella.

Vaaratiedote voidaan lisäksi antaa, kun vaaratilanne, jonka perusteella vaaratiedote on annettu, on ohi.

Vaaratiedotteen sisällöstä ja antamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

5 §

Vaaratiedotteen välittäminen väestölle

Vaaratiedote välitetään väestölle radiossa ja Hätäkeskuslaitoksen tarjoamaan telepäätelaitesovellukseen.

Vaaratiedote voidaan lisäksi välittää väestölle televisiossa, jos vaaratiedotteen antava viranomainen niin päättää.

Vaaratiedote tulee välittää väestölle välittömästi.

Vaaratiedotteen sisältöä ei saa muuttaa sitä välitettäessä.

Teleyrityksen sekä televisio- ja radiotoiminnan harjoittajan velvollisuudesta välittää viranomaistiedotuksia säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 243 §:n 1 momentin 15 kohdassa, 279 §:ssä sekä Yleisradio Oy:stä annetun lain (1380/1993) 7 §:n 2 momentin 7 kohdassa.

6 §

Väestön varoittamisessa käytettävät kielet

Vaaratiedote tulee kielilain (423/2003) 32 §:n mukaisesti antaa sekä suomen että ruotsin kielellä.

Jos 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu vaarallinen tapahtuma tai sen seuraukset kohdistuvat saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:n mukaiselle saamelaisten kotiseutualueelle, vaaratiedote on mainitulla alueella annettava lisäksi saamen kielellä.

7 §

Vaaratiedottamisprosessin kulku

Toimivaltainen viranomainen lähettää vaaratiedotteen Hätäkeskuslaitokseen.

Hätäkeskuslaitos välittää vaaratiedotteen telepäätelaitesovelluksiin sekä radiossa ja televisiossa jakelua varten Yleisradio Oy:öön.

Vaaratiedotteen lähettämisestä Hätäkeskuslaitokseen ja vaaratiedotteen välittämisestä Yleisradio Oy:öön sekä telepäätelaitesovelluksiin voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

8 §

Vaaratiedotteen kääntäminen

Hätäkeskuslaitoksen tulee tarvittaessa avustaa 3 §:n 1-3 ja 15 kohdassa mainittuja viranomaisia vaaratiedotteen kääntämisessä toiselle kansalliskielelle. Vaaratiedotteen antava viranomainen vastaa tiedotteen ja sen käännöksen sisällön oikeellisuudesta.

Vaaratiedotteen kääntämisestä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

5.

Laki

maankäyttö- ja rakennuslain 161 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 161 §:n 6 momentti, sellaisena kuin se on laissa 918/2014, seuraavasti:

161 §

Yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittaminen

— —

Telekaapeleiden, tukiasemien ja radiomaston sijoittamisesta toisen omistamalle tai hallitsemalle kiinteistölle säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 28 luvussa. Telekaapeleiden sijoittamisesta tiealueelle säädetään liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 a §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

kuluttajansuojalain 2 luvun 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvun 14 §, sellaisena kuin se on laissa 1211/2013, seuraavasti:

2 luku

Markkinointi ja menettelyt asiakassuhteessa

14 §

Puhelinasioinnista perittävät kulut

Elinkeinonharjoittaja ei saa käyttää tekemäänsä kulutushyödykesopimusta koskevassa puhelinasioinnissa palvelua, jonka käyttämisestä kuluttajalta peritään hänen liittymäsopimuksensa mukaisen hinnan ylittäviä kuluja.
Jos elinkeinonharjoittaja rikkoo, mitä tässä pykälässä säädetään, kuluttajalla on oikeus saada elinkeinonharjoittajalta korvaus hänen liittymäsopimuksensa mukaisen hinnan ylittäneistä puhelinkuluista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 11 päivänä kesäkuuta 2020

Pääministeri

Sanna Marin

Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka

Liite
Rinnakkaistekstit

1.

Laki

sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 14 §:n 1 momentti, 39 §:n 2 momentti, 57, 58, 62 ja 72 §, 75 §:n 3 momentti, 91 ja 133 §, sellaisina kuin niistä ovat 14 §:n 1 momentti, 39 §:n 2 momentti, 57, 58, 62, 72 § ja 75 §:n 3 momentti laissa 1003/2018,

muutetaan 2 §, 3 §:n 1,2 ja 37 kohta, 4 , 11, 12 ja 16 §, 18 §:n 5 ja 6 momentti, 20 § , 25 §:n 1 momentin 3 kohta, 26 §:n 3 momentin 6 ja 7 kohta, 28 §:n 1 momentti, 30 §:n 5 momentti, 32 §:n 1 momentin 1 kohta, 36 §:n 1 momentin 3 kohta, 39 §:n 3 ja 7 momentti, 40 §, 41 §:n 1 momentti, 42 §:n 2 momentti, 45 §:n 2 ja 3 momentti, 51— 53, 55, 56, 59 ja 61 §, 65 §:n 1 momentti, 67— 69 §, 71 §:n 4 momentti ja 5 momentin 5 kohta, 74 §, 75 §:n 1 momentti, 77 §, 80 §:n 1 momentti, 82— 84 §, 85 §:n 2 momentti, 86— 88 §, 93 ja 95 §, 96 §:n 6 momentti, 100 §:n 3 momentti, 103 §:n 2 momentti, 106— 109 §, 112 §:n 1 momentti, 114 §:n 4 momentti, 116 §, 117 §:n 2 momentti, 118 §:n 2 momentti, 119, 121— 124, 129 ja 130 §, 16 luvun otsikko, 157 §:n 1 momentti, 167 §:n 2 ja 4 momentti, 171 §:n 1 momentti, 185 ja 186 §, 206 §:n 4 momentin 2 kohta, 209 §:n 4 momentti, 211, 216 ja 220 §, 221 §:n 1 momentin 1 kohta, 222, 228 ja 229 §, 234 §:n 3 momentti, 237 §:n 2 momentti, 244 ja 264 §, 265 §:n 3 momentti, 266 §:n 3 momentti, 270 §:n 2 momentti, 275, 278 ja 279 §, 280 §:n 1-3 ja 5 momentti, 283 §, 287 §:n 2 momentti, 288 §:n 1 momentti, 289 §:n 3 momentti, 293 §, 304 §:n 1 momentin 13 kohta, 308 §:n 1 momentti, 310 ja 311 §, 314 §:n 1 ja 5 momentti, 315 §:n 6 momentti, 318 §:n 1 ja 4 momentti, 321 §:n 1 momentti, 325 §:n 3 momentti, 333 §:n 1 momentti, 336 §:n 1 momentin suomenkielinen sanamuoto, sekä 339, 344 § ja345 §, sellaisina kuin niistä ovat, 4, 11, 12 ja16 §, 18 §:n 5 ja 6 momentti, 25 §:n 1 momentin 3 kohta, 26 §:n 3 momentin 6 ja 7 kohta, 28 §:n 1 momentti, 30 §:n 5 momentti, 36 §:n 1 momentin 3 kohta, 39 §:n 3 ja 7 momentti, 40 §, 41 §:n 1 momentti, 42 §:n 2 momentti, 45 §:n 2 ja 3 momentti, 51— 53, 55, 56 ja 61 §, 65 §:n 1 momentti, 67— 69 §, 71 §:n 4 momentti ja 5 momentin 5 kohta, 74 §, 75 §:n 1 momentti, 82— 84 §, 85 §:n 2 momentti, 86,87 ja 93 §, 96 §:n 6 momentti, 100 §:n 3 momentti, 103 §:n 2 momentti, 124 ja 130 §, 157 §:n 1 momentti, 167 §:n 2 ja 4 momentti, 171 §:n 1 momentti, 209 §:n 4 momentti, 228 ja 244 §, 265 §:n 3 momentti, 266 §:n 3 momentti, 270 §:n 2 momentti, 275 ja 278 §, 287 §:n 2 momentti, 288 §:n 1 momentti, 289 §:n 3 momentti, 308 §:n 1 momentti, 311 §, 314 §:n 1 ja 5 momentti, 315 §:n 6 momentti, 318 §:n 1 ja 4 momentti, 325 §:n 3 momentti, 333 §:n 1 momentti, 336 §:n 1 momentin suomenkielinen sanamuoto, sekä 344 ja 345 § ovat laissa 1003/2018, 32 §:n 1 momentin 1 kohta ja 211 § laissa 68/2018, 108 § osaksi laissa 456/2018, 116 § osaksi laissa 68/2018, 264 § laissa 456/2016 sekä 304 §:n 1 momentin 13 kohta laissa 350/2019 *sekä*

lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 456/2016 ja 52/2019, uusi 2 b, 7 a, 10 a, 11 a, 11 b, 12 a, 27 a, 32 a, 36 a ja 36 b kohta, lakiin uusi 4 a §, 5 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1003/2018, uusi 3 momentti, 6 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 52/2019, uusi 4 momentti, lakiin uusi 7 a §, 8 §:ään, uusi 3 momentti, lakiin uusi 17 a ja 17 b §, 18 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1003/2018, uusi 9 momentti, 20 §:ään uusi 3 momentti, 26 §:n 3 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 1003/2018, uusi 8 kohta, 30 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1003/2018, uusi 6 momentti, lakiin uusi 51 a, 53 a §, 54 §:ään, sellaisena kuin se on laissa

1003/2018, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen3 ja4 momentti siirtyvät 4 ja5 momentiksi, lakiin uusi 7 a § luku, 60 §:ään uusi 3 momentti, lakiin uusi 81 a – 81 c ja 91 a §, 99 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1003/2018, uusi 4 momentti, 100 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1003/2018, uusi 6 momentti, 102 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1003/2018, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2— 4 momenttisiirtyvät 3— 5 momentiksi, lakiin uusi 106 a, 106 b, 108 a ja 110 a §, lakiin siitä lailla 68/2018 kumotun 113 §:n tilalle uusi 113 §, lakiin uusi 134 a §, lakiin uusi 217 a §, 222 §:n 2 momenttiin uusi 7 kohta, lakiin uusi 26 a luku, 244 a § ja 244 b §, 270 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1003/2018, uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4— 7 momentti siirtyvät 5— 8 momentiksi, lakiin uusi 301 a §, 304 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 1003/2018 ja 350/2019 uusi 14— 17 kohta, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Eräiden säännösten soveltaminen

Tämän lain 136–145 ja 247 §:ää sovelletaan näissä säännöksissä tarkoitettuihin toiminnan harjoittajiin niissä tilanteissa, joissa:

1) toiminnan harjoittajan toimipaikka on Suomessa tai muuten Suomen oikeudenkäytön piirissä;

2) toiminnan harjoittajalla ei ole toimipaikkaa Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueella, mutta palveluun sisältyvässä viestinnän välittämisessä käytettävät toiminnan harjoittajan keskeiset laitteet ovat Suomessa taikka niitä ylläpidetään Suomessa; tai

3) toiminnan harjoittajalla ei ole toimipaikkaa Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueella, mutta palvelun käyttäjä on Suomessa ja tarjottavan palvelun sisällön tai sen markkinoinnin perusteella on ilmeistä, että palvelu on suunnattu Suomeen.

(uusi)

Ehdotus

2 §

Eräiden säännösten soveltaminen

Mitä 136-145 ja 247 §:ssä säädetään, sovelletaan mainituissa säännöksissä tarkoitettuihin toiminnan harjoittajiin, jos:

1) toiminnan harjoittajan toimipaikka on Suomessa tai muuten Suomen oikeudenkäytön piirissä;

2) toiminnan harjoittajalla ei ole toimipaikkaa Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueella, mutta palveluun sisältyvässä viestinnän välittämisessä käytettävät toiminnan harjoittajan keskeiset laitteet ovat Suomessa taikka niitä ylläpidetään Suomessa; tai

3) toiminnan harjoittajalla ei ole toimipaikkaa Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueella, mutta palvelun käyttäjä on Suomessa ja tarjottavan palvelun sisällön tai sen markkinoinnin perusteella on ilmeistä, että palvelu on suunnattu Suomeen.

Jäljempänä 247 a §:ssä tarkoitetun verkossa toimivan markkinapaikan, hakukonepalvelun ja pilvipalvelun tarjoajan katsotaan kuuluvan sen jäsenvaltion lainkäyttövallan piiriin, jossa sen tosiasiallinen toimipaikka sijaitsee. Mainitussa pykälässä tarkoitetun toimijan, joka ei ole sijoittautunut Euroopan unioniin, on nimettävä edustaja Euroopan unionin aluetta varten. Edustajan on oltava sijoittautunut johonkin niistä jäsenvaltioista, joissa palveluja tarjotaan. Toimijan katsotaan kuuluvan sen jäsenvaltion lainkäyttövallan piiriin, johon edustaja on sijoittautunut.

Tällä pykälällä ei rajoiteta Suomen lain kansainvälisyksityisoikeudellisten säännösten soveltamista.	Tällä pykälällä ei rajoiteta Suomen lain kansainvälisyksityisoikeudellisten säännösten soveltamista.
3 §	3 §
Määritelmät	*Määritelmät*
Tässä laissa tarkoitetaan: 1) *audiovisuaalisella ohjelmalla* elokuvaa, televisio-ohjelmaa, tapahtuman välittämistä yleisölle sekä muuta vastaavaa pääasiassa liikkuvista kuvista ja niihin liitetystä äänestä muodostuvaa kokonaisuutta; 2) *audiovisuaalisella sisältöpalvelulla* televisiotoimintaa ja tilausohjelmapalvelua, jota tarjotaan yleisölle elinkeinotoiminnassa;	Tässä laissa tarkoitetaan: 1) *audiovisuaalisella ohjelmalla* elokuvaa, televisio-ohjelmaa, *videoklippiä,* tapahtuman välittämistä yleisölle sekä muuta vastaavaa pääasiassa liikkuvista kuvista ja niihin liitetystä äänestä muodostuvaa kokonaisuutta; 2) *audiovisuaalisella sisältöpalvelulla palvelua tai siitä erotettavissa olevaa osaa, jonka pääasiallinen tarkoitus on tarjota yleisölle televisiolähetyksiä tai tilausohjelmapalveluja elinkeinotoiminnassa ja joista audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoaja on toimituksellisessa vastuussa;*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
(uusi)	*2 b) erittäin suuren kapasiteetin verkolla viestintäverkkoa, joka koostuu kokonaan valokuituelementeistä tai joka pystyy tarjoamaan vastaavan verkon suorituskyvyn tavanomaisissa ruuhka-aikaolosuhteissa. Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelin antaa suuntaviivat vaatimuksista, jotka verkon on täytettävä, jotta sitä pidetään erittäin suuren kapasiteetin verkkona;*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
(uusi)	*7 a) käyttäjän tuottamalla videolla pääasiassa liikkuvista kuvista ja niihin liitetystä äänestä muodostuvaa kokonaisuutta, joka on käyttäjän luoma ja jonka käyttäjä tai joku muu lataa videonjakoalustalle;*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
(uusi)	*10 a) loppukäyttäjällä luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka ei tarjoa käyttöön yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja eikä yleisesti saatavilla olevia sähköisiä viestintäpalveluja;*
	— — — — — — — — — — — — — — — —
(uusi)	*11 a) mikroyrityksellä mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä annetussa komission suosituksessa (2003/361/EY) tarkoitettua mikroyritystä ja*

	pienellä yrityksellä mainitussa komission suosituksessa tarkoitettua pientä yritystä;
(uusi)	*11 b) numeroista riippumattomalla henkilöiden välisellä viestintäpalvelulla henkilöiden välisen viestinnän palvelua, joka ei yhdisty kansallisessa tai kansainvälisessä numerointisuunnitelmassa olevan numeron tai olevien numeroiden avulla;*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
(uusi)	*12 a) pienalueen langattomalla liityntäpisteellä laajakaistaiset mobiiliyhteydet tai langattoman lähiverkon yhteydet mahdollistavaa langattoman lähiverkon laitetta tai matkaviestinverkon lyhyellä kantamalla toimivaa laitetta;*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
(uusi)	*27 a) tietojen antamisella pysyvällä tavalla tietojen antamista henkilökohtaisesti kirjallisesti tai sähköisesti siten, että vastaanottaja voi tallentaa ja toisintaa ne muuttumattomina;*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
(uusi)	*32 a) tukkumarkkinoilla toimivalla yrityksellä yritystä, joka ei itse eikä mikään samaan kirjanpitolain (1336/1997) 6 §:ssä tarkoitettuun konserniin kuuluva yritys eikä mikään yritys, johon samalla lopullisella omistajalla on kirjanpitolain 5 §:n mukainen määräysvalta, harjoita tai suunnittele harjoittavansa toimintaa millään vähittäismarkkinoilla. Yritys ei saa myöskään olla sidottu toimimaan yksinoikeussopimuksella tai muulla yksinoikeutta tosiasiallisesti tarkoitettavalla sopimuksella toisen yrityksen kanssa, joka toimii vähittäismarkkinoilla;*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
(uusi)	*36 a) videonjakoalustapalvelulla elinkeinotoiminnassa tarjottavaa palvelua tai palvelun erotettavissa olevaa osaa, jonka pääasiallisena tarkoituksena on tarjota yleisölle sellaisia ohjelmia tai käyttäjien tuottamia videoita, joista videonjakoalustapalvelun tarjoaja ei ole toimituksellisessa vastuussa, ja joiden sisällön esittämisen, asiasanoituksen, järjestämisen ja muun organisoinnin videonjakoalustan tarjoaja määrittää automaattisilla keinoilla, algoritmeilla tai muilla keinoilla;*
(uusi)	*36 b) videonjakoalustan tarjoajalla luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka tarjoaa videonjakoalustapalvelua.*

37) *viestintäpalvelulla* palvelua, joka muodostuu kokonaan tai pääosin viestien siirtämisestä viestintäverkossa sekä siirto- ja lähetyspalvelua joukkoviestintäverkossa;

— — — — — — — — — — — — — — —

(uusi)

37) *viestintäpalvelulla* palvelua, joka muodostuu kokonaan tai pääosin viestien siirtämisestä viestintäverkossa sekä siirto- ja lähetyspalvelua joukkoviestintäverkossa *ja henkilöiden välisen viestinnän palvelua*;

— — — — — — — — — — — — — — —

43 a) yhdenmukaistetuilla radiotaajuuksilla toimivalla matkaviestinverkolla sellaista matkaviestinverkkoa, joka toimii taajuusalueella, jonka saatavuutta ja tehokasta käyttöä koskevat yhdenmukaistetut ehdot on vahvistettu teknisellä täytäntöönpanotoimenpiteellä Euroopan yhteisön radiotaajuuspolitiikan sääntelyjärjestelmästä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 676/2002/EY (radiotaajuuspäätös) 4 artiklan mukaisesti.

4 §

Toiminnan harjoittamista koskevat ilmoitusvelvollisuudet

Toiminnan harjoittajan on ennen toiminnan aloittamista tehtävä sähköisesti ilmoitus Liikenne- ja viestintävirastolle:

1) yleisestä teletoiminnasta (*teletoimintailmoitus*);

2) muusta kuin toimiluvanvaraisesta televisiotoiminnasta, jos palvelun tarjoaja on sijoittautunut Suomeen (*ohjelmistotoimintailmoitus*);

3) tilausohjelmapalvelun tarjoamisesta, jos palvelun tarjoaja on sijoittautunut Suomeen (*tilausohjelmapalveluilmoitus*); sekä

4) jos toiminnan harjoittaja tarjoaa maanpäällisessä digitaalisessa joukkoviestintäverkossa lineaarista maksutelevisiopalvelua käyttäen suojauksen purkujärjestelmää (*maksutelevisiopalveluilmoitus*).

(uusi)

Edellä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä toiminnasta, joka on lyhytaikaista tai muuten merkitykseltään vähäistä.

4 §

Toiminnan harjoittamista koskevat ilmoitusvelvollisuudet

Toiminnan harjoittajan, on ennen toiminnan aloittamista tehtävä sähköisesti ilmoitus Liikenne- ja viestintävirastolle:

1) yleisestä teletoiminnasta (*teletoimintailmoitus*);

2) muusta kuin toimiluvanvaraisesta televisiotoiminnasta, jos palvelun tarjoaja on sijoittautunut Suomeen (*ohjelmistotoimintailmoitus*);

3) tilausohjelmapalvelun tarjoamisesta, jos palvelun tarjoaja on sijoittautunut Suomeen (*tilausohjelmapalveluilmoitus*);

4) jos toiminnan harjoittaja tarjoaa maanpäällisessä digitaalisessa joukkoviestintäverkossa lineaarista maksutelevisiopalvelua käyttäen suojauksen purkujärjestelmää (*maksutelevisiopalveluilmoitus*);

5) videonjakoalustapalvelun tarjoamisesta, jos palvelun tarjoaja on sijoittautunut Suomeen (videonjakoalustapalveluilmoitus).

Edellä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä toiminnasta, joka on lyhytaikaista tai muuten merkitykseltään vähäistä *tai jos toiminta koskee numeroista riippumatonta henkilöiden välisen viestintäpalvelun tarjoamista.*

Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, millaista toimintaa on pidettävä lyhytaikaisena tai merkitykseltään vähäisenä.

Pykälän 1 momentissa tarkoitetussa ilmoituksessa on annettava kaikki valvonnan kannalta tarpeelliset yrityksen tai yhteisön yksilöinti- ja yhteystiedot sekä kuvaus harjoitettavasta toiminnasta. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä annettavista tiedoista sekä ilmoituksen muodosta ja toimittamisesta.

Ilmoituksessa annettuihin tietoihin vaikuttavista toiminnan muutoksista ja toiminnan lopettamisesta on viipymättä ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle.

Jos teleyritys tai maksutelevisiopalvelun tarjoaja ei ennakoimattoman syyn vuoksi voi enää tarjota tilaajalle sopimuksen mukaista viestintäpalvelua tai muuta palvelua eikä noudattaa palvelun irtisanomisessa sopimusehtojen mukaista menettelyä, yrityksen on viipymättä tai viimeistään kaksi viikkoa ennen palvelun lakkaamista ilmoitettava tilaajalle ja Liikenne- ja viestintävirastolle palvelun lakkaamisesta. Teleyrityksen on samalla ilmoitettava tilaajan käytettävissä olevista keinoista turvata viestiensä säilyminen.

Jos 6 momentissa tarkoitettu viestintäpalvelun lakkaaminen johtuu verkkopalvelun katkaisemisesta, on verkkoyrityksen, jonka viestintäverkossa palveluyritys toimii, ilmoitettava asiasta viestintäpalvelua tarjoavalle teleyritykselle ja Liikenne- ja viestintävirastolle viimeistään neljä viikkoa ennen verkkopalvelun katkaisemista.

(kumotaan)

Edellä 1 momentissa tarkoitetussa ilmoituksessa on annettava kaikki valvonnan kannalta tarpeelliset yrityksen tai yhteisön yksilöinti- ja yhteystiedot sekä kuvaus harjoitettavasta toiminnasta. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä annettavista tiedoista sekä ilmoituksen muodosta ja toimittamisesta.

Ilmoituksessa annettuihin tietoihin vaikuttavista toiminnan muutoksista ja toiminnan lopettamisesta on viipymättä ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle.

Jos teleyritys tai maksutelevisiopalvelun tarjoaja ei ennakoimattoman syyn vuoksi voi enää tarjota tilaajalle sopimuksen mukaista viestintäpalvelua tai muuta palvelua eikä noudattaa palvelun irtisanomisessa sopimusehtojen mukaista menettelyä, yrityksen on viipymättä tai viimeistään kaksi viikkoa ennen palvelun lakkaamista ilmoitettava tilaajalle ja Liikenne- ja viestintävirastolle palvelun lakkaamisesta. Teleyrityksen on samalla ilmoitettava tilaajan käytettävissä olevista keinoista turvata viestiensä säilyminen.

Jos *5* momentissa tarkoitettu viestintäpalvelun lakkaaminen johtuu verkkopalvelun katkaisemisesta, on verkkoyrityksen, jonka viestintäverkossa palveluyritys toimii, ilmoitettava asiasta viestintäpalvelua tarjoavalle teleyritykselle ja Liikenne- ja viestintävirastolle viimeistään neljä viikkoa ennen verkkopalvelun katkaisemista.

(uusi)

4 a §

Audiovisuaalisten sisältöpalvelujen tarjoajien tiedonantovelvollisuus

Audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan on pidettävä ainakin seuraavat tiedot palvelun vastaanottajien saatavilla helposti, välittömästi ja jatkuvasti:

1) palveluntarjoajan nimi, maantieteellinen osoite sijoittautumisvaltiossa, sähköpostiosoite tai verkko-osoite sekä sellaiset muut yhteystiedot, joiden avulla palvelun tarjoajaan voidaan saada yhteys nopeasti, suoraan ja tehokkaasti;

2) tieto jäsenvaltiosta, jonka lainkäyttövaltaan palvelun tarjoaja kuuluu sekä tieto keskeisistä sääntelyviranomaisista;

3) tiedot palveluntarjoajan omistusrakenteesta.

5 §

Ilmoitusluettelo

— — — — — — — — — — — — — — —

(uusi)

5 §

Ilmoitusluettelo

— — — — — — — — — — — — — — —

Liikenne- ja viestintävirasto välittää vastaanottamansa teletoimintailmoitukset Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle.

6 §

Verkkotoimilupaa edellyttävä toiminta

— — — — — — — — — — — — — — —

(uusi)

6 §

Verkkotoimilupaa edellyttävä toiminta

— — — — — — — — — — — — — — —

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, vähäisen paikallisen verkkopalvelun tarjoaminen sellaisessa rajatulla alueella toimivassa matkaviestinverkossa, jossa harjoitetaan yleistä teletoimintaa, ei edellytä verkkotoimilupaa, jos verkkopalvelua tarjotaan 95 §:n 1 momentin nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa tällaiseen käyttöön osoitetulla taajuusalueella.

7 a §

Vertaisarviointimenettely

(uusi)

Liikenne- ja viestintäministeriön on ilmoitettava Euroopan komission radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevälle ryhmälle tarkoituksesta myöntää 8 §:ssä tarkoitetussa menettelyssä verkkotoimilupa yhdenmukaistetuilla radiotaajuuksilla toimivalle matkaviestinverkolle.

Ilmoitus on tehtävä ennen verkkotoimiluvan julistamista haettavaksi. Liikenne ja viestintäministeriön on samalla ilmoitettava, pyytääkö se ryhmää järjestämään vertaisarviointimenettelyn.

Jos vertaisarviointimenettely järjestetään liikenne- ja viestintäministeriön pyynnöstä tai poikkeuksellisesti radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän aloitteesta, liikenne- ja viestintäministeriön tulee perustella, kuinka 1 momentissa tarkoitettu verkkotoimiluvan myöntäminen edistäisi Euroopan unionin yleisiä ja taajuuspoliittisia tavoitteita. Liikenne- ja viestintäministeriö voi pyytää radiotaajuuspolitikkaa käsittelevältä ryhmältä lausunnon antamastaan selvityksestä.

8 §

Verkkotoimiluvan myöntäminen

— — — — — — — — — — — — — — — —

(uusi)

8 §

Verkkotoimiluvan myöntäminen

— — — — — — — — — — — — — — — —

Valtioneuvosto voi tehdä yhteistyötä Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja Euroopan komission radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän kanssa valmistellessaan verkkotoimiluvan myöntämistä.

11 §

Verkkotoimiluvan myöntäminen huutokaupalla

Valtioneuvoston on myönnettävä 8 §:n 2 momentissa tarkoitettu toimilupa yritykselle tai yhteisölle, joka on tehnyt huutokaupassa korkeimman hyväksytyn tarjouksen taajuuskaistasta tai taajuuskaistaparista, jollei ole erityisen painavia perusteita epäillä toimiluvan myöntämisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta.

Huutokaupan järjestää Liikenne- ja viestintävirasto. Huutokauppa tulee järjestää siten, että se on puolueeton, selkeä, avoin, syrjimätön sekä teknologia- ja palveluriippumaton.

Myönnettävien taajuuskaistojen tai taajuuskaistaparien määrästä, yritystä ja yhteisöä

11 §

Verkkotoimiluvan myöntäminen huutokaupalla

Valtioneuvoston on myönnettävä 8 §:n 2 momentissa tarkoitettu toimilupa yritykselle tai yhteisölle, joka on tehnyt huutokaupassa *voittavan* tarjouksen taajuuskaistasta tai taajuuskaistaparista, jollei ole erityisen painavia perusteita epäillä toimiluvan myöntämisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta.

Huutokaupan järjestää Liikenne- ja viestintävirasto. Huutokauppa tulee järjestää siten, että se on puolueeton, selkeä, avoin, syrjimätön sekä teknologia- ja palveluriippumaton.

Myönnettävien taajuuskaistojen tai taajuuskaistaparien määrästä, yritystä ja yhteisöä

kohden myönnettävien taajuuksien enimmäismäärästä, käytettävästä huutokauppamallista sekä huutokaupattavien taajuuksien lähtöhinnasta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Huutokauppa voidaan toteuttaa sähköistä huutokauppajärjestelmää käyttäen. Huutokaupassa voidaan järjestää yksi tai useampi tarjouskierros nousevin tarjouksin. Kaikki huutokaupan aikana annetut tarjoukset ovat sitovia huutokaupan päättymiseen saakka.

Liikenne- ja viestintävirasto julistaa huutokaupan päättyneeksi sen tarjouskierroksen jälkeen, jonka kuluessa yhdestäkään taajuuskaistaparista tai taajuuskaistasta ei enää ole tehty uusia tarjouksia.

Huutokaupan päättyessä kustakin taajuuskaistaparista tai taajuuskaistasta annettu korkein hyväksytty tarjous voittaa.

kohden myönnettävien taajuuksien enimmäismäärästä, käytettävästä huutokauppamallista, *tarjousten sitovuudesta* sekä huutokaupattavien taajuuksien lähtöhinnasta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

(kumotaan)

Liikenne- ja viestintävirasto julistaa huutokaupan päättyneeksi sen tarjouskierroksen jälkeen, jonka kuluessa yhdestäkään taajuuskaistaparista tai taajuuskaistasta ei enää ole tehty uusia tarjouksia.

(kumotaan)

12 §

Tarkemmat määräykset huutokauppamenettelystä

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä huutokaupassa noudatettavasta menettelystä. Määräykset voivat koskea:

1) huutokauppaan ilmoittautumisen tapaa ja määräaikaa;
2) tarjousten tekemistä;
3) tarjousten korottamista;
4) tarjousten siirtämistä taajuuskaistaparien ja taajuuskaistan välillä siten, että niistä jo tehtyjen tarjousten arvo ei siirtojen johdosta laske;
5) huuto-oikeuden määräytymistä kullakin tarjouskierroksella;
6) voimassa olevan korkeimman tarjouksen määräytymistä;
7) huutokaupan keskeyttämistä tai peruuttamista ylivoimaisen esteen tai teknisen syyn takia;
8) muita vastaavia huutokaupan sääntöjä sekä sen teknistä järjestämistapaa.

12 §

Tarkemmat määräykset huutokauppamenettelystä

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä huutokaupassa noudatettavasta menettelystä. Määräykset voivat koskea:

1) huutokauppaan ilmoittautumisen tapaa ja määräaikaa;
2) tarjousten tekemistä;
3) tarjousten korottamista;
4) tarjousten siirtämistä taajuuskaistaparien ja taajuuskaistan välillä siten, että niistä jo tehtyjen tarjousten arvo ei siirtojen johdosta laske;
5) huuto-oikeuden määräytymistä kullakin tarjouskierroksella;
6) *voittavan* tarjouksen määräytymistä;
7) huutokaupan keskeyttämistä tai peruuttamista ylivoimaisen esteen tai teknisen syyn takia;
8) muita vastaavia huutokaupan sääntöjä sekä sen teknistä järjestämistapaa.

16 §

16 §

Verkkotoimiluvan ehdot

Valtioneuvosto myöntää verkkotoimiluvan määräajaksi, enintään 20 vuodeksi.

(uusi)

Verkkotoimiluvassa voidaan määritellä teleyrityksen maantieteellinen toimialue sekä verkon peittoalue.

Toimilupaan voidaan liittää:

1) 1 §:ssä säädettyjä tavoitteita edistäviä vaatimuksia;

2) 243 §:ssä säädettyjä vaatimuksia tai 244 §:ssä tarkoitettuja Liikenne- ja viestintäviraston teknisiä määräyksiä täydentäviä ehtoja, jotka koskevat viestintäverkkojen teknisiä ominaisuuksia tai taajuuksien tehokasta käyttöä;

3) ehtoja, jotka koskevat ohjelmistoluvan haltijalle varattavan kapasiteetin määrää taikka ohjelmistoluvan haltijoiden yhteistyötä kapasiteetin jakoon tai sähköiseen ohjelmaoppaaseen liittyvissä kysymyksissä;

4) lähetystekniikkaa tai lähetysten salaamista koskevia ehtoja;

5) ehtoja, jotka koskevat toimiluvan haltijan velvollisuutta poistaa toiminnastaan muulle määräysten mukaiselle radioviestinnälle aiheutuvat häiriöt sekä näiden häiriöiden poistamisesta aiheutuvien kustannusten korvaamista.

(uusi)

Verkkotoimiluvan ehdot

Valtioneuvosto myöntää verkkotoimiluvan määräajaksi, enintään 20 vuodeksi.

Valtioneuvosto myöntää verkkotoimiluvan yhdenmukaistetuilla radiotaajuuksilla toimiville matkaviestinverkoille vähintään 15 vuodeksi. Verkkotoimiluvan voi myöntää tätä lyhyemmäksi ajaksi:

1) rajatulle maantieteelliselle alueelle, jolla ei ole saatavilla nopeita langattomia laajakaistaverkkoja tai niiden tarjonta on rajallista;

2) erityiseen lyhytaikaiseen hankkeeseen;

3) Euroopan Unionin vahvistamasta taajuusalueen yhdenmukaistetusta käytöstä poikkeavaan vaihtoehtoiseen taajuuksien käyttöön

4) jotta voidaan varmistaa verkkotoimilupien voimassaolon samanaikainen päättyminen yhdellä tai useammalla taajuusalueella.

Verkkotoimiluvassa voidaan määritellä teleyrityksen maantieteellinen toimialue sekä verkon peittoalue.

Toimilupaan voidaan liittää:

1) 1 §:ssä säädettyjä tavoitteita edistäviä vaatimuksia;

2) 243 §:ssä säädettyjä vaatimuksia tai 244 §:ssä tarkoitettuja Liikenne- ja viestintäviraston teknisiä määräyksiä täydentäviä ehtoja, jotka koskevat viestintäverkkojen teknisiä ominaisuuksia tai taajuuksien teho-kasta käyttöä;

3) ehtoja, jotka koskevat ohjelmistoluvan haltijalle varattavan kapasiteetin määrää taikka ohjelmistoluvan haltijoiden yhteistyötä kapasiteetin jakoon tai sähköiseen ohjelmaoppaaseen liittyvissä kysymyksissä;

4) lähetystekniikkaa tai lähetysten salaamista koskevia ehtoja;

5) ehtoja, jotka koskevat toimiluvan haltijan velvollisuutta poistaa toiminnastaan muulle määräysten mukaiselle radioviestinnälle aiheutuvat häiriöt sekä näiden häiriöiden poistamisesta aiheutuvien kustannusten korvaamista.

6) ehtoja, jotka koskevat matkaviestinverkkojen verkkoteknistä yhteysnopeutta peittoalueella

Verkkotoimilupa, joka koskee verkkopalvelun tarjoamista maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa, voidaan myöntää sillä ehdolla, että toimiluvanhaltija omalta osaltaan huolehtii siitä, että Yleisradio Oy sekä tämän lain 22 §:ssä ja radio- ja televisiotoiminnasta annetun maakuntalain Ålands författningssamling (2011:95) 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun ohjelmistotoimiluvan haltija saavat käytettäväkseen toiminnan harjoittamiseen tarvittavan kapasiteetin.

Valtioneuvoston on edellä mainituilla toimilupaehdoilla huolehdittava siitä, että 4 momentissa mainitut televisio- ja radiotoiminnan harjoittajat saavat kaikissa tilanteissa käytettäväkseen toiminnan harjoittamiseen tarvittavan kapasiteetin.

Verkkotoimiluvan ehdot eivät saa estää radiotaajuuksien yhteiskäyttöä.

Verkkotoimilupa, joka koskee verkkopalvelun tarjoamista maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa, voidaan myöntää sillä ehdolla, että toimiluvanhaltija omalta osaltaan huolehtii siitä, että Yleisradio Oy sekä tämän lain 22 §:ssä ja radio- ja televisiotoiminnasta annetun maakuntalain Ålands författningssamling (2011:95) 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun ohjelmistotoimiluvan haltija saavat käytettäväkseen toiminnan harjoittamiseen tarvittavan kapasiteetin.

Valtioneuvoston on *tässä pykälässä* tarkoitetuilla toimilupaehdoilla huolehdittava siitä, että *6* momentissa mainitut televisio- ja radiotoiminnan harjoittajat saavat kaikissa tilanteissa käytettäväkseen toiminnan harjoittamiseen tarvittavan kapasiteetin.

(uusi)

17 a §

Verkkotoimiluvan jatkaminen

Valtioneuvosto päättää viimeistään kaksi vuotta ennen 16 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyä verkkotoimiluvan voimassaolon päättymistä, voidaanko yhdenmukaistetuilla radiotaajuuksilla toimivalle matkaviestinverkolle myönnetyn verkkotoimiluvan voimassaoloa jatkaa.

Valtioneuvoston on jatkettava verkkotoimiluvan voimassaoloa vähintään viidellä vuodella, jos:

1) valtioneuvostossa ei ole vireillä 19 §:ssä säädetty verkkotoimiluvan peruuttaminen;

2) Liikenne- ja viestintävirastossa ei ole vireillä 42 luvussa säädetty valvontapäätös tai pakkokeino toimiluvanhaltijan 330 §:ssä tarkoitetun laiminlyönnin vuoksi; ja

3) verkkotoimiluvan jatkaminen ei heikennä 1 §:ssä säädettyjen tai ihmishengen turvaamiseen, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä maanpuolustukseen liittyvien yleistä etua koskevien tavoitteiden saavuttamista.

17 b §

	Verkkotoimiluvan uusiminen
(uusi)	*Valtioneuvosto päättää kohtuullisessa ajassa tai verkkotoimiluvanhaltijan pyynnöstä aikaisintaan 5 vuotta ennen 16 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyä verkkotoimiluvan voimassaolon päättymistä, voidaanko yhdenmukaistetuilla radiotaajuuksilla toimivalle matkaviestinverkolle myönnetty verkkotoimilupa uusia määräajaksi, jos uusimista ei ole verkkotoimilupaa myönnettäessä kielletty.*
18 §	18 §
Verkkotoimiluvan siirtäminen	*Verkkotoimiluvan siirtäminen*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Jos määräysvalta on muuttunut yrityskaupassa, joka on kilpailulain (948/2011) mukaan ilmoitettava Kilpailu- ja kuluttajavirastolle tai yrityskeskittymien valvonnasta ("EY:n sulautuma-asetus") annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 mukaan Euroopan komissiolle, jäljempänä *komissio*, valtioneuvoston päätös on annettava kahden kuukauden kuluessa siitä kun yrityskauppaa koskeva asia on lainvoimaisesti ratkaistu. Valtioneuvosto voi verkkotoimiluvan haltijan pyynnöstä siirtää 11 §:ssä säädetyssä huutokauppamenettelyssä myönnetyn verkkotoimiluvan, jos sillä ei ole erityisen painavia perusteita epäillä siirron estävän kilpailua tai vaarantavan radioviestinnän häiriöttömyyttä tai ilmeisesti kansallista turvallisuutta. Valtioneuvoston päätös on annettava kahden kuukauden kuluessa siirtämistä koskevan hakemuksen saapumisesta	Jos määräysvalta *muuttuu* yrityskaupassa, joka on kilpailulain (948/2011) mukaan ilmoitettava Kilpailu- ja kuluttajavirastolle tai yrityskeskittymien valvonnasta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 (EY:n sulautuma-asetus) mukaan Euroopan komissiolle, jäljempänä *komissio*, valtioneuvoston päätös on annettava kahden kuukauden kuluessa siitä kun yrityskauppaa koskeva asia on lainvoimaisesti ratkaistu. *Valtioneuvoston on verkkotoimiluvan haltijan pyynnöstä siirrettävä lain 11 §:ssä säädetyssä menettelyssä myönnetty verkkotoimilupa, jos:* *1) valtioneuvostolla ei ole erityisen painavia perusteita epäillä siirron estävän kilpailua tai vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta; ja* *2) on ilmeistä, että toiminta jatkuu toimiluvan ehtojen mukaisena eikä valtioneuvostolla ole perusteita epäillä, ettei verkkotoimiluvan uusi haltija kykenisi niitä noudattamaan.*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
(uusi)	*Valtioneuvoston on julkaistava tieto 8 §:n 2 momentissa tarkoitetuista verkkotoimiluvista.*
20 §	20 §
Taajuuksien käyttöoikeuden vuokraaminen	*Taajuuksien käyttöoikeuden vuokraaminen*

Toimiluvanhaltija, jonka toimilupa on myönnetty 8 §:n 2 momentissa tarkoitetussa huutokauppamenettelyssä, voi vuokrata käyttöoikeuden toimiluvassa tarkoitettuihin taajuuksiin toiselle yritykselle tai yhteisölle. Toimiluvan ja siihen liittyvän 39 §:ssä säädetyn radioluvan ja 44 §:ssä säädetyn taajuusvarauksen mukaisista velvoitteista vastaa kuitenkin edelleen toimiluvanhaltija.

Käyttöoikeuden vuokraamiseen tulee saada valtioneuvoston hyväksyntä. Valtioneuvosto voi hyväksyä toimiluvanhaltijan hakemuksesta käyttöoikeuden vuokraamisen, jos sillä ei ole erityisen painavia perusteita epäillä vuokraamisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta. Valtioneuvoston on päätettävä hyväksymisestä kahden kuukauden kuluessa hakemuksen saapumisesta.

(uusi)

(uusi)

Toimiluvanhaltija, jonka toimilupa on myönnetty 8 §:n 2 momentissa tarkoitetussa huutokauppamenettelyssä, voi vuokrata käyttöoikeuden toimiluvassa tarkoitettuihin taajuuksiin toiselle yritykselle tai yhteisölle. Toimiluvan ja siihen liittyvän 39 §:ssä säädetyn radioluvan ja 44 §:ssä säädetyn taajuusvarauksen mukaisista velvoitteista vastaa kuitenkin edelleen toimiluvanhaltija.

Valtioneuvoston on hyväksyttävä toimiluvanhaltijan hakemuksesta käyttöoikeuden vuokraaminen toiselle yritykselle, jos:

1) ei ole erityisen painavia perusteita epäillä vuokraamisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta tai estävän kilpailua; ja

2) vuokralle antaja sitoutuu vastaamaan verkkotoimiluvan ehtojen noudattamisesta.

Valtioneuvoston on päätettävä hyväksymisestä kahden kuukauden kuluessa hakemuksen saapumisesta.

Hyväksymisestä päättää Liikenne- ja viestintävirasto, jos taajuudet vuokrataan vähäisen paikallisen verkkopalvelun tarjoamiseen rajatulla alueella toimivassa matkaviestinverkossa.

Liikenne- ja viestintäviraston on hyväksyttävä käyttöoikeuden vuokraaminen 2 momentissa säädetyn mukaisesti. Liikenne- ja viestintäviraston on päätettävä hyväksymisestä kuukauden kuluessa hakemuksen saapumisesta. Jos hakemuksen hyväksymisellä voisi olla vaikutuksia kansalliseen turvallisuuteen tai kilpailuun markkinoilla, asian ratkaisee valtioneuvosto.

25 §

Ohjelmistotoimiluvan myöntäminen

Liikenne- ja viestintäviraston on myönnettävä 22 §:n 1 momentissa tarkoitettu ohjelmistotoimilupa sitä hakeneelle, jos:

— — — — — — — — — — — — — — —

3) ei ole ilmeistä syytä epäillä, että hakija rikkoo tätä lakia tai kuvaohjelmalain (710/2011) 6 §:ää kuvaohjelman ikärajan noudattamisesta taikka syyllistyy rikoslain

25 §

Ohjelmistotoimiluvan myöntäminen

Liikenne- ja viestintäviraston on myönnettävä 22 §:n 1 momentissa tarkoitettu ohjelmistotoimilupa sitä hakeneelle, jos:

— — — — — — — — — — — — — — —

3) ei ole ilmeistä syytä epäillä, että hakija rikkoo tätä lakia tai kuvaohjelmalain (710/2011) 6 §:ää kuvaohjelman ikärajan noudattamisesta taikka syyllistyy rikoslain

(39/1889) 11 luvun 10 §:ssä tarkoitettuun kiihottamiseen kansanryhmää vastaan tai 10 a §:ssä tarkoitettuun törkeään kiihottamiseen kansanryhmää vastaan; ja	(39/1889) 11 luvun 10 §:ssä tarkoitettuun kiihottamiseen kansanryhmää vastaan, 10 a §:ssä tarkoitettuun törkeään kiihottamiseen kansanryhmää vastaan *tai mainitun lain 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun terroristisessa tarkoituksessa tehtyyn julkiseen kehottamiseen rikokseen;* ja
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
26 §	26 §
Ohjelmistotoimiluvan myöntäminen yleisen edun televisiotoimintaan	*Ohjelmistotoimiluvan myöntäminen yleisen edun televisiotoimintaan*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
Ohjelmistotoimilupa on myönnettävä, jos:	Ohjelmistotoimilupa on myönnettävä, jos:
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
6) lähetyksiin sisältyy 211 §:ssä tarkoitetut ääni- ja tekstityspalvelut; ja	6) lähetyksiin sisältyy 211 §:ssä tarkoitetut ääni- ja tekstityspalvelut; ja
7) hakija on toimittanut riittävän selvityksen ohjelmiston jakelun järjestämisestä.	7) hakija on toimittanut riittävän selvityksen ohjelmiston jakelun järjestämisestä*; ja*
(uusi)	*8) ohjelmiston päivittäinen lähetysaika on vähintään 8 tuntia.*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
28 §	28 §
Lyhytaikainen ohjelmistotoimilupa	*Lyhytaikainen ohjelmistotoimilupa*
Liikenne- ja viestintäviraston on myönnettävä ohjelmistotoimilupa lyhytaikaiseen televisio- ja radiotoimintaan digitaalisessa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa ilman 23 ja 25 §:ssä säädettyä menettelyä, jos ei ole ilmeistä syytä epäillä, että hakija rikkoo tätä lakia tai kuvaohjelmalain 6 §:ää kuvaohjelman ikärajan noudattamisesta taikka syyllistyy rikoslain 11 luvun 10 §:ssä tarkoitettuun kiihottamiseen kansanryhmää vastaan *tai* 10 a §:ssä tarkoitettuun törkeään kiihottamiseen kansanryhmää vastaan ja toiminnan:	Liikenne- ja viestintäviraston on myönnettävä ohjelmistotoimilupa lyhytaikaiseen televisio- ja radio-toimintaan digitaalisessa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa ilman 23 ja 25 §:ssä säädettyä menettelyä, jos ei ole ilmeistä syytä epäillä, että hakija rikkoo tätä lakia tai kuvaohjelmalain 6 §:ää kuvaohjelman ikärajan noudattamisesta taikka syyllistyy rikoslain 11 luvun 10 §:ssä tarkoitettuun kiihottamiseen kansanryhmää vastaan, 10 a §:ssä tarkoitettuun törkeään kiihottamiseen kansanryhmää vastaan *tai mainitun lain 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun terroristisessa tarkoituksessa tehtyyn julkiseen kehottamiseen rikokseen* ja toiminnan:
1) kesto on enintään kolme kuukautta; tai	1) kesto on enintään kolme kuukautta; tai
2) viikoittainen kesto on enintään kaksitoista tuntia.	2) viikoittainen kesto on enintään kaksitoista tuntia.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —

30 §

Ohjelmistoimiluvan siirtäminen

— — — — — — — — — — — — — — —

Jos määräysvalta on muuttunut yrityskaupassa, joka on kilpailulain mukaan ilmoitettava Kilpailu- ja kuluttajavirastolle tai yrityskeskittymien valvonnasta annetun neuvoston asetuksen mukaan komissiolle, toimilupaviranomaisen päätös on annettava kahden kuukauden kuluessa siitä, kun yrityskauppaa koskeva asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

(uusi)

30 §

Ohjelmistoimiluvan siirtäminen

— — — — — — — — — — — — — — —

Jos määräysvalta *muuttuu* yrityskaupassa, joka on kilpailulain mukaan ilmoitettava Kilpailu- ja kuluttajavirastolle *tai EY:n sulautuma-asetuksen mukaan komissiolle*, toimilupaviranomaisen päätös on annettava kahden kuukauden kuluessa siitä, kun yrityskauppaa koskeva asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Toimilupaviranomaisten toimivalta määräytyy 25 § 3 momentin mukaisesti. Jos toimilupa-asia siirtyy Liikenne- ja viestintävirastolta valtioneuvoston ratkaistavaksi, valtioneuvoston tulee ratkaista asia kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asia on siirretty.

32 §

Ohjelmistotoimiluvan peruuttaminen

Toimilupaviranomainen voi peruuttaa toimiluvan osaksi tai kokonaan, jos:

1) ohjelmistotoimiluvanhaltija on toistuvasti ja vakavasti rikkonut tätä lakia, arpajaislain (1047/2001) 62 §:n 2 momentin 1 kohtaa, kuvaohjelmalain 6 §:ää, tämän lain 27 tai 37 §:ssä tarkoitettuja toimilupaehtoja taikka syyllistynyt rikoslain 11 luvun 10 §:ssä tarkoitettuun kiihottamiseen kansanryhmää vastaan *tai* 10 a §:ssä tarkoitettuun törkeään kiihottamiseen kansanryhmää vastaan;

— — — — — — — — — — — — — — —

32 §

Ohjelmistotoimiluvan peruuttaminen

Toimilupaviranomainen voi peruuttaa toimiluvan osaksi tai kokonaan, jos:

1) ohjelmistotoimiluvanhaltija on toistuvasti ja vakavasti rikkonut tätä lakia, arpajaislain (1047/2001) 62 §:n 2 momentin 1 kohtaa *arpojen myymisestä ja välittämisestä*, kuvaohjelmalain 6 §:ää kuvaohjelman ikärajan noudattamisesta, tämän lain 27 tai 37 §:ssä tarkoitettuja toimilupaehtoja taikka syyllistynyt rikoslain 11 luvun 10 §:ssä tarkoitettuun kiihottamiseen kansanryhmää vastaan, 10 a §:ssä tarkoitettuun törkeään kiihottamiseen kansanryhmää vastaan *tai mainitun lain 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun terroristisessa tarkoituksessa tehtyyn julkiseen kehottamiseen rikokseen*;

— — — — — — — — — — — — — — —

36 §

36 §

Ohjelmistotoimiluvan myöntäminen analogiseen radiotoimintaan

Liikenne- ja viestintäviraston on myönnettävä 34 §:ssä tarkoitettu ohjelmistotoimilupa sitä hakeneelle, jos:

— — — — — — — — — — — — — — — —

3) ei ole ilmeistä syytä epäillä, että hakija rikkoo tätä lakia tai syyllistyy rikoslain 11 luvun 10 §:ssä tarkoitettuun kiihottamiseen kansanryhmää vastaan *taikka* 10 a §:ssä tarkoitettuun törkeään kiihottamiseen kansanryhmää vastaan;

— — — — — — — — — — — — — — — —

39 §

Radiolupa

— — — — — — — — — — — — — — — —

Radiolupa sähköisten viestintäpalvelujen käyttöön tarkoitetuille radiotaajuuksille on myönnettävä kuuden viikon kuluessa siitä, kun Liikenne- ja viestintävirasto on saanut kaikki asian ratkaisemiseksi tarpeelliset asiakirjat. Myöntäessään radioluvan 40 §:n nojalla Liikenne- ja viestintävirasto voi pidentää kuuden viikon määräaikaa enintään kahdeksalla kuukaudella, jos se on hakumenettelyn tasapuolisuuden, kohtuullisuuden, selkeyden tai avoimuuden varmistamiseksi, hakemusten täydentämiseksi taikka muusta erityisestä syystä tarpeen. Määräajan pidentämisestä on ilmoitettava julkisesti.

Radiolähettimen hallussapitoon ja käyttöön ei tarvita radiolupaa, jos radiolähetin toimii ainoastaan Liikenne- ja viestintäviraston sille määräämällä yhteistaajuudella ja sen vaatimustenmukaisuus on varmistettu tässä laissa säädetyllä tavalla. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tällaisen radiolähettimen käyttöä rajoittavia määräyksiä, jotka ovat taajuuksien tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen käytön sekä häiriöiden estämisen tai poistamisen kannalta tarpeellisia.

Ohjelmistotoimiluvan myöntäminen analogiseen radiotoimintaan

Liikenne- ja viestintäviraston on myönnettävä 34 §:ssä tarkoitettu ohjelmistotoimilupa sitä hakeneelle, jos:

— — — — — — — — — — — — — — — —

3) ei ole ilmeistä syytä epäillä, että hakija rikkoo tätä lakia tai syyllistyy rikoslain 11 luvun 10 §:ssä tarkoitettuun kiihottamiseen kansanryhmää vastaan, 10 a §:ssä tarkoitettuun törkeään kiihottamiseen kansanryhmää vastaan *tai mainitun lain 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun terroristisessa tarkoituksessa tehtyyn julkiseen kehottamiseen rikokseen;*

— — — — — — — — — — — — — — — —

39 §

Radiolupa

— — — — — — — — — — — — — — — —

(kumotaan)

Radiolähettimen hallussapitoon ja käyttöön ei tarvita radiolupaa, jos *radiolähetintä käytetään* ainoastaan Liikenne- ja viestintäviraston sille määräämällä yhteistaajuudella ja sen vaatimustenmukaisuus on varmistettu tässä laissa säädetyllä tavalla. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tällaisen radiolähettimen käyttöä rajoittavia määräyksiä, jotka ovat taajuuksien tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen käytön sekä häiriöiden estämisen tai poistamisen kannalta tarpeellisia.

— — — — — — — — — — — — — — —

Puolustusvoimat ja Rajavartiolaitos eivät tarvitse radiolupaa *yksinomaan sotilaalliseen maanpuolustukseen tarkoitetun* radiolähettimen hallussapitoon ja käyttöön.

— — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — —

Puolustusvoimat ja Rajavartiolaitos eivät tarvitse radiolupaa radiolähettimen hallussapitoon ja käyttöön*, jos radiolähetintä käytetään ainoastaan Liikenne- ja viestintäviraston 96 §:n 1 momentin nojalla antamassa määräyksessä yksinomaan puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen käyttöön määrätyillä taajuusalueilla.*

— — — — — — — — — — — — — — —

40 §

Radioluvan myöntäminen

Radioluvan myöntää Liikenne- ja viestintävirasto. Hakemuksessa on esitettävä Liikenne- ja viestintäviraston pyytämät hakemuksen käsittelemiseksi tarpeelliset tiedot.

(uusi)

Jos yksittäisen radioluvan myöntämisellä voi olla vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen, Liikenne- ja viestintäviraston on lupapäätöstä valmistellessaan kuultava liikenne- ja viestintäministeriötä ja toimittava yhteistyössä sen kanssa. Jos radioluvan myöntämisellä voi olla huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen, valtioneuvosto myöntää radioluvan.

Radiolupa myönnetään enintään 10 vuodeksi kerrallaan. Edellä 6 §:ssä tarkoitetun toimilupaa edellyttävän teletoiminnan tarjoamiseen käytettävän radiolähettimen tai 22 §:ssä tarkoitetun digitaalisen televisio- ja radiotoiminnan tai 34 §:ssä tarkoitetun analogisen ra-

40 §

Radioluvan myöntäminen

Radioluvan myöntää Liikenne- ja viestintävirasto. Hakemuksessa on esitettävä Liikenne- ja viestintäviraston pyytämät hakemuksen käsittelemiseksi tarpeelliset tiedot.

Radiolupa sähköisten viestintäpalvelujen käyttöön tarkoitetuille radiotaajuuksille on myönnettävä kuuden viikon kuluessa siitä, kun Liikenne- ja viestintävirasto on saanut kaikki asian ratkaisemiseksi tarpeelliset asiakirjat. Liikenne- ja viestintävirasto voi pidentää kuuden viikon määräaikaa enintään kahdeksalla kuukaudella, jos se on hakumenettelyn tasapuolisuuden, kohtuullisuuden, selkeyden tai avoimuuden varmistamiseksi, hakemusten täydentämiseksi taikka muusta erityisestä syystä tarpeen. Määräajan pidentämisestä on ilmoitettava julkisesti.

Jos yksittäisen radioluvan myöntämisellä voi olla vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen, Liikenne- ja viestintäviraston on lupapäätöstä valmistellessaan kuultava liikenne- ja viestintäministeriötä ja toimittava yhteistyössä sen kanssa. Jos radioluvan myöntämisellä voi olla huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen *tai ilmeisesti kansalliseen turvallisuuteen*, valtioneuvosto myöntää radioluvan.

Radiolupa myönnetään enintään 10 vuodeksi kerrallaan. Edellä 6 §:ssä tarkoitetun toimilupaa edellyttävän teletoiminnan tarjoamiseen käytettävän radiolähettimen tai 22 §:ssä tarkoitetun digitaalisen televisio- ja radiotoiminnan tai 34 §:ssä tarkoitetun analogisen ra-

diotoiminnan harjoittamiseen käytettävän radiolähettimen radiolupa myönnetään kuitenkin enintään 20 vuodeksi kerrallaan.

Lain 11 §:ssä säädetyssä huutokauppamenettelyssä toimiluvan saaneelle tai tällaisen toimiluvan siirron saajalle Liikenne- ja viestintävirasto myöntää radioluvan hakemuksesta sen jälkeen, kun toimiluvan haltija on suorittanut 287 §:ssä säädetyn toimilupamaksun ensimmäisen maksuerän.

Radiolupa, joka myönnetään 34 §:n 2 momentissa tarkoitettuun enintään kolme kuukautta kestävään toimintaan, voidaan myöntää uudelleen samalle tai osittain samalle peittoalueelle ja samalle toiminnanharjoittajalle tai pääosin saman ohjelmiston tarjoamiseen aikaisintaan kahden kuukauden kuluttua edellisen radioluvan päättymisestä. Mitä edellä säädetään, ei kuitenkaan koske toimintaa, joka on tilapäistä tai ei ole muusta syystä jatkuvaa tai säännöllistä.

Radiolupa myönnetään 34 §:n 2 momentissa tarkoitettuun vähäiseen, rajatulla alueella harjoitettavaan radiotoimintaan enintään vuodeksi kerrallaan.

Radiolupa 34 §:n 2 momentissa tarkoitettuun toimintaan on myönnettävä, jos ei ole ilmeistä syytä epäillä, että hakija rikkoo tätä lakia tai syyllistyy rikoslain 11 luvun 10 §:ssä tarkoitettuun kiihottamiseen kansanryhmää vastaan taikka 10 a §:ssä tarkoitettuun törkeään kiihottamiseen kansanryhmää vastaan.

diotoiminnan harjoittamiseen käytettävän radiolähettimen radiolupa myönnetään kuitenkin enintään 20 vuodeksi kerrallaan.

Lain 11 §:ssä säädetyssä huutokauppamenettelyssä toimiluvan saaneelle tai tällaisen toimiluvan siirron saajalle Liikenne- ja viestintävirasto myöntää radioluvan hakemuksesta sen jälkeen, kun toimiluvan haltija on suorittanut 287 §:ssä säädetyn toimilupamaksun ensimmäisen maksuerän.

Radiolupa, joka myönnetään 34 §:n 2 momentissa tarkoitettuun enintään kolme kuukautta kestävään toimintaan, voidaan myöntää uudelleen samalle tai osittain samalle peittoalueelle ja samalle toiminnanharjoittajalle tai pääosin saman ohjelmiston tarjoamiseen aikaisintaan kahden kuukauden kuluttua edellisen radioluvan päättymisestä. Mitä edellä säädetään, ei kuitenkaan koske toimintaa, joka on tilapäistä tai ei ole muusta syystä jatkuvaa tai säännöllistä.

Radiolupa myönnetään 34 §:n 2 momentissa tarkoitettuun vähäiseen, rajatulla alueella harjoitettavaan radiotoimintaan enintään vuodeksi kerrallaan.

Radiolupa 34 §:n 2 momentissa tarkoitettuun toimintaan on myönnettävä, jos ei ole ilmeistä syytä epäillä, että hakija rikkoo tätä lakia tai syyllistyy rikoslain 11 luvun 10 §:ssä tarkoitettuun kiihottamiseen kansanryhmää vastaan taikka 10 a §:ssä tarkoitettuun törkeään kiihottamiseen kansanryhmää vastaan.

41 §

Radioluvan ja taajuusvarauksen myöntämisen edellytykset

Jollei tämän pykälän 2–4 momentista muuta johdu, radiolupa tai 44 §:ssä säädetyt edellytykset täyttävä taajuusvaraus on myönnettävä, jos:

1) sitä haetaan taajuusalueelle, joka 95 §:n 1 momentin nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa tai 96 §:n 1 momentin nojalla annetussa Liikenne- ja viestintäviraston määräyksessä on osoitettu hakemuksessa tarkoitettuun käyttöön;

41 §

Radioluvan ja taajuusvarauksen myöntämisen edellytykset

Jollei tämän pykälän 2–4 momentista muuta johdu, radiolupa tai 44 §:ssä säädetyt edellytykset täyttävä taajuusvaraus on myönnettävä, jos:

1) sitä haetaan taajuusalueelle, joka 95 §:n 1 momentin nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa tai 96 §:n 1 momentin nojalla annetussa Liikenne- ja viestintäviraston määräyksessä on osoitettu hakemuksessa tarkoitettuun käyttöön;

2) taajuusalueelta on osoitettavissa teknisesti tarkoituksenmukaisia radiotaajuuksia hakijan käytettäväksi tai varattavaksi;

3) radiolähettimen vaatimustenmukaisuus on varmistettu; ja

4*) Liikenne- ja viestintävirastolla* ei ole perusteltua syytä epäillä hakijan rikkovan radioviestintää koskevia säännöksiä, määräyksiä tai radiolupaan liitettyjä ehtoja.

— — — — — — — — — — — — — —

2) taajuusalueelta on osoitettavissa teknisesti tarkoituksenmukaisia radiotaajuuksia hakijan käytettäväksi tai varattavaksi;

3) radiolähettimen vaatimustenmukaisuus on varmistettu; ja

4) ei ole perusteltua syytä epäillä hakijan rikkovan radioviestintää koskevia säännöksiä, määräyksiä tai radiolupaan liitettyjä ehtoja *tai vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta.*

— — — — — — — — — — — — — —

42 §

Lupaehdot

— — — — — — — — — — — — — —

Suuren häiriöriskin aiheuttavan radiolähettimen lupaehdoissa voidaan määrätä, ettei lähetintä saa ottaa käyttöön, ennen kuin Liikenne- ja viestintävirasto on tarkastuksen perusteella hyväksynyt käyttöönoton. Liikenne- ja viestintävirasto määrää ne radiolähetinlajit, joiden katsotaan aiheuttavan suuren häiriöriskin, ja antaa tarkemmat määräykset niiden tarkastusmenettelystä sekä lähettimien säätämisestä ja muista *siihen verrattavista käyttöönoton hyväksymisen* edellytyksistä.

42 §

Lupaehdot

— — — — — — — — — — — — — —

Suuren häiriöriskin aiheuttavan radiolähettimen lupaehdoissa voidaan määrätä, *että kuuden kuukauden kuluessa lähettimen käyttöön oikeuttavan radioluvan voimaantulosta tai lähettimen teknisiä ominaisuuksia koskevan radioluvan muutoksen voimaantulosta on tarkastettava, että lähetin ja sen toiminta ovat määräysten ja radioluvan ehtojen mukaisia. Liikenne- ja viestintävirasto tekee tarkastuksen luvanhaltijan hakemuksesta.* Liikenne- ja viestintävirasto määrää ne radiolähetinlajit, joiden katsotaan aiheuttavan suuren häiriöriskin ja antaa tarkemmat määräykset niiden tarkastusmenettelystä sekä lähettimien säätämisestä ja muista *lähettimen käytön* edellytyksistä.

45 §

Taajuusvarauksen myöntäminen

— — — — — — — — — — — — — —

Liikenne- ja viestintävirasto myöntää 6 §:ssä tarkoitetun verkkotoimiluvan *ja 34 §:ssä tarkoitetun ohjelmistotoimiluvan* haltijalle taajuusvarauksen toimiluvan voimaantulosta lukien ilman hakemusta.

Jos 6 §:ssä säädetyn verkkotoimiluvan *tai 34 §:ssä säädetyn ohjelmistotoimiluvan* mukaisen toiminnan radioluvan voimassaolo lak-

45 §

Taajuusvarauksen myöntäminen

— — — — — — — — — — — — — —

Liikenne- ja viestintävirasto myöntää 6 §:ssä tarkoitetun verkkotoimiluvan haltijalle taajuusvarauksen toimiluvan voimaantulosta lukien ilman hakemusta.

Jos 6 §:ssä säädetyn verkkotoimiluvan mukaisen toiminnan radioluvan voimassaolo lak-

kaa toimiluvan ollessa vielä voimassa, taajuusvaraus tulee uudelleen voimaan ilman hakemusta.

51 §

Markkinamäärittely

Liikenne- ja viestintäviraston on säännöllisin väliajoin määriteltävä merkitykselliset viestintämarkkinat, joista se tekee markkinaanalyysin 52 §:n mukaisesti.

kaa toimiluvan ollessa vielä voimassa, taajuusvaraus tulee uudelleen voimaan ilman hakemusta.

51 §

Markkinamäärittely

Liikenne- ja viestintäviraston on säännöllisin väliajoin määriteltävä merkitykselliset viestintämarkkinat, joista se tekee markkinaanalyysin 52 §:n mukaisesti. *Liikenne- ja viestintäviestintäviraston on otettava mahdollisimman tarkasti huomioon komission markkina-analyysia ja huomattavan markkinavoiman arviointia koskevat suuntaviivat sekä komission suositus merkityksellisistä tuote- ja palvelumarkkinoista. Lisäksi Liikenne- ja viestintäviraston on tarvittaessa otettava huomioon 51 a §:ssä tarkoitetun maantieteellisen kartoituksen tulos.*

(uusi)

51 a §

Viestintäverkkoja koskeva maantieteellinen kartoitus

Liikenne- ja viestintäviraston on tehtävä vähintään kolmen vuoden välein maantieteellinen kartoitus laajakaistaverkkojen kattavuudesta.

Virasto voi sisällyttää kartoitukseen ennusteen laajakaistaverkkojen saatavuudesta. Ennusteen tulee sisältää asianmukaiset tiedot yritysten tai viranomaisten aikeesta ottaa käyttöön uusia verkkoja sekä laajentaa tai parantaa olemassa olevia verkkojaan siltä osin kuin tällaisia tietoja on saatavilla ja ne voidaan toimittaa kohtuullisin toimin.

Virasto voi nimetä alueet, joille kartoituksen ja ennusteen mukaan ei suunnitella otettavan käyttöön erittäin suuren kapasiteetin verkkoa tai suunnitella verkon parannuksia tai laajennuksia, joilla olemassa olevan verkon latausnopeus nostetaan vähintään 100 megabittiin sekunnissa sillä ajanjaksolla, jonka ennuste kattaa.

Virasto voi pyytää yrityksiä ja viranomaisia ilmoittamaan aikeistaan ottaa käyttöön erittäin suuren kapasiteetin verkkoja nimetyillä alueilla. Jos joku yritys tai viranomainen mainitun pyynnön perusteella ilmoittaa tällaisista aikomuksistaan, virasto voi velvoittaa muita yrityksiä ilmoittamaan vastaavista aikeistaan tai aikeistaan tehdä olemassa olevaan verkkoon merkittäviä parannuksia tai laajennuksia nimetyllä alueella. Viraston on ilmoitettava kiinnostuksensa ilmaisseelle yritykselle, onko alueella olemassa tai todennäköisesti tulossa viestintäverkko. Viraston on noudatettava tehokasta, puolueetonta, avointa ja syrjimätöntä menettelyä.

Viranomaisten on otettava huomioon kartoituksen ja ennusteen tulokset sekä nimetyt alueet laatiessaan kansallisia laajakaistasuunnitelmia, myöntäessään julkista tukea laajakaistaverkkojen rakentamiseen, asettaessaan verkkotoimilupien peittovelvoitteita sekä tarkastaessaan yleispalveluvelvollisuuden soveltamisalaan kuuluvien palveluiden saatavuutta.

52 §

Markkina-analyysi ja päätös huomattavasta markkinavoimasta

Liikenne- ja viestintäviraston on kilpailutilanteen selvittämiseksi tehtävä merkityksellisiksi määritellyistä tukku- ja vähittäismarkkinoista säännöllisin väliajoin markkina-analyysi. Markkina-analyysi on tehtävä viimeistään *kahden* vuoden kuluttua komission antamasta markkinasuosituksesta, jos kyseessä on aiemmin määrittelemättömät markkinat ja vähintään *kolmen* vuoden välein, jos kyseessä ovat jo aiemmin määritellyt markkinat. *Kolmen* vuoden määräaikaa voidaan pidentää enintään *kolmella* vuodella, jos Liikenne- ja viestintävirasto pyytää sitä komissiolta, eikä komissio kiellä sitä kuukauden kuluessa pyynnöstä.

52 §

Markkina-analyysi ja päätös huomattavasta markkinavoimasta

Liikenne- ja viestintäviraston on kilpailutilanteen selvittämiseksi tehtävä merkityksellisiksi määritellyistä tukku- ja vähittäismarkkinoista säännöllisin väliajoin markkina-analyysi. Markkina-analyysi on tehtävä viimeistään *kolmen* vuoden kuluttua komission antamasta markkinasuosituksesta, jos kyseessä on aiemmin määrittelemättömät markkinat ja vähintään *viiden* vuoden välein, jos kyseessä ovat jo aiemmin määritellyt markkinat. *Viiden* vuoden määräaikaa voidaan pidentää enintään *vuodella*, jos Liikenne- ja viestintävirasto pyytää sitä komissiolta *vähintään neljä kuukautta ennen määräajan päättymistä*, eikä komissio kiellä sitä kuukauden kuluessa pyynnöstä. *Liikenne- ja viestintäviraston on markkina-analyysia tehdessään otettava mahdolli-*

simman tarkasti huomioon komission markkina-analyysia ja huomattavan markkinavoiman arviointia koskevat suuntaviivat.

(uusi) *Liikenne- ja viestintävirasto voi pyytää Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimeltä apua markkina-analyysin tekemiseen, jos Liikenne- ja viestintävirasto katsoo, ettei se pysty tekemään markkina-analyysia 1 momentin mukaisessa aikataulussa.*

(uusi) *Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa markkinoilla 53 tai 54 §:ssä tarkoitettuja velvollisuuksia, jos:*

1) markkinoille tulolle on suuria ja pysyväisluonteisia rakenteellisia, oikeudellisia tai sääntelyllisiä esteitä;

2) markkinarakenne ei ole omiaan johtamaan todelliseen kilpailuun merkityksellisellä aikavälillä; ja

3) pelkän kilpailulainsäädännön soveltaminen ei riitä korjaamaan markkinoiden häiriöitä.

(uusi) *Liikenne- ja viestintäviraston tulee katsoa, että 3 momentissa tarkoitetut edellytykset täyttyvät automaattisesti, jos tarkastellut markkinat sisältyvät komission suositukseen merkityksellisistä tuote- ja palvelumarkkinoista luetelluilla markkinoilla, jollei se erikseen totea, ettei yksi tai useampi 3 momentissa tarkoitetuista edellytyksistä täyty.*

(uusi) *Liikenne- ja viestintäviraston on 1 momentissa tarkoitettua markkina-analyysia tehdessään arvioitava markkinoita ennakoivasta näkökulmasta ottaen huomioon:*

1) markkinoiden kehityssuunnat, jotka vaikuttavat tosiasiallisen kilpailun syntymisen todennäköisyyteen;

2) tukku- ja vähittäismyyntitason kilpailurajoitukset;

3) muut toimenpiteet ja velvollisuudet, joita kyseisille markkinoille on asetettu; sekä

4) muille merkityksellisille markkinoille huomattavan markkinavoiman perusteella asetetut velvollisuudet.

(uusi) *Liikenne- ja viestintävirasto voi yhdessä toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan jäsenvaltion, jäljempänä ETA-valtion, asianomaisen sääntelyviranomaisen kanssa pyytää Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyvi-*

ranomaisten yhteistyöelintä tekemään analyysin mahdollisista valtioiden rajat ylittävistä markkinoista, joiden perusteella komissio voi antaa päätöksiä, joissa määritellään valtioiden rajat ylittävät markkinat.

Jos kyseessä ovat valtion rajat ylittävät markkinat, Liikenne- ja viestintäviraston on markkina-analyysiä tehdessään toimittava yhteistyössä *Euroopan talousalueeseen kuuluvan asianomaisen jäsenvaltion, jäljempänä* ETA-valtio, sääntelyviranomaisen kanssa.

Jos kyseessä ovat valtion rajat ylittävät markkinat, Liikenne- ja viestintäviraston on markkina-analyysiä tehdessään toimittava yhteistyössä toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa sekä tehtävä tämän kanssa yhteen sovitetusti päätös 53 §:n mukaisesti asetettavista, muutettavista tai poistettavista velvollisuuksista. Liikenne- ja viestintävirasto voi toimia yhteistyössä toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa myös tilanteessa, jossa maiden markkinaolot ovat riittävän yhtenäiset. Liikenne- ja viestintäviraston ja toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen on otettava mahdollisimman tarkasti huomioon komission markkina-analyysia ja huomattavan markkinavoiman arviointia koskevat suuntaviivat.

(uusi)

Liikenne- ja viestintävirasto voi yhdessä toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa pyytää Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisen yhteistyöelintä tekemään analyysin mahdollisesta valtioiden rajat ylittävästä loppukäyttäjien kysynnästä. Liikenne- ja viestintävirasto voi tehdä pyynnön, jos se havaitsee vakavia ongelmia kysyntään vastaamisessa 51 §:ssä tarkoitetussa komission suosituksessa luetelluilla markkinoilla. Liikenne- ja viestintäviraston on perusteltava pyyntö ja osoitettava sen tueksi näyttöä. Jos Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelin antaa analyysin perusteella suuntaviivoja yhteisistä lähestymistavoista, Liikenne- ja viestintäviraston on otettava ne mahdollisimman tarkasti huomioon 53 ja 54 §:ssä tarkoitettuja velvollisuuksia asettaessaan.

Liikenne- ja viestintäviraston on päätöksellään määrättävä yritys huomattavan markkinavoiman yritykseksi, jos sillä markkina-analyysin perusteella havaitaan olevan tietyillä markkinoilla yksin tai yhdessä muiden kanssa sellaista taloudellista vaikutusvaltaa, jonka turvin se voi toimia huomattavassa määrin riippumattomana kilpailijoista, kuluttajista tai

Liikenne- ja viestintäviraston on päätöksellään määrättävä yritys huomattavan markkina-voiman yritykseksi, jos sillä markkina-analyysin perusteella havaitaan olevan tietyillä markkinoilla yksin tai yhdessä muiden kanssa sellaista taloudellista vaikutusvaltaa, jonka turvin se voi toimia huomattavassa määrin riippumattomana kilpailijoista, kuluttajista

muista käyttäjistä. *Yrityksellä, jolla on tietyillä markkinoilla huomattava markkinavoima, voidaan katsoa olevan sama asema myös niihin läheisessä yhteydessä olevilla markkinoilla, jos yritys kykenee laajentamaan markkinavoimaansa ensimmäisiltä markkinoilta niihin läheisessä yhteydessä oleville markkinoille ja siten vahvistamaan markkinavoimaansa myös näillä markkinoilla.*

(uusi)

Liikenne- ja viestintäviraston on muutettava huomattavaa markkinavoimaa koskevaa päätöstä, jos markkina-analyysin perusteella markkinoiden kilpailutilanteessa havaitaan tapahtuneen merkityksellisiä muutoksia. Liikenne- ja viestintäviraston on päätöksellään poistettava yritykseltä huomattavan markkinavoiman asema tietyillä markkinoilla, jos markkina-analyysin perusteella havaitaan, ettei yrityksellä enää ole *3* momentissa tarkoitettua huomattavaa markkinavoimaa.

53 §

Tukkumarkkinoilla huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavat velvollisuudet

Liikenne- ja viestintäviraston on päätöksellään asetettava huomattavan markkinavoiman yritykselle 56, 61 ja 65 §:ssä sekä 10 luvussa tarkoitettuja velvoitteita, jos ne ovat tarpeen kilpailun esteiden poistamiseksi tai kilpailun

tai muista käyttäjistä. *Liikenne- ja viestintäviraston on arvioidessaan yrityksen huomattavaa markkinavoimaa otettava erittäin tarkasti huomioon komission markkina-analyysia ja huomattavan markkinavoiman arviointia koskevat suuntaviivat.*

Yrityksellä, jolla on 9 momentin mukaan tietyillä markkinoilla huomattava markkinavoima, voidaan katsoa olevan sama asema myös niihin läheisessä yhteydessä olevilla markkinoilla, jos yritys kykenee laajentamaan markkinavoimaansa ensimmäisiltä markkinoilta niihin läheisessä yhteydessä oleville markkinoille ja siten vahvistamaan markkinavoimaansa myös näillä markkinoilla.

Liikenne- ja viestintäviraston on muutettava huomattavaa markkinavoimaa koskevaa päätöstä, jos markkina-analyysin perusteella markkinoiden kilpailutilanteessa havaitaan tapahtuneen merkityksellisiä muutoksia. Liikenne- ja viestintäviraston on päätöksellään poistettava yritykseltä huomattavan markkinavoiman asema tietyillä markkinoilla, jos markkina-analyysin perusteella havaitaan, ettei yrityksellä enää ole *9* momentissa tarkoitettua huomattavaa markkinavoimaa *tai jos muuttuneet olosuhteet markkinoilla eivät enää täytä 3–5 momentissa säädettyjä edellytyksiä. Huomattavan markkinavoiman yrityksen tulee ilmoittaa velvollisuuksien poistamisesta niille osapuolille, joita velvollisuuksien poistaminen koskee. Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa määräajan ilmoituksen tekemiselle sekä vahvistaa ilmoitukseen liittyviä erityisedellytyksiä ja irtisanomisaikoja.*

53 §

Tukkumarkkinoilla huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavat velvollisuudet

Liikenne- ja viestintäviraston on päätöksellään asetettava huomattavan markkinavoiman yritykselle 56, 61 ja 65 §:ssä sekä 10 luvussa tarkoitettuja *velvollisuuksia*, jos ne ovat tar-

edistämiseksi kyseisillä merkityksellisillä markkinoilla.

peen kilpailun esteiden poistamiseksi tai kilpailun edistämiseksi kyseisillä merkityksellisillä markkinoilla.

(uusi)

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, Liikenne- ja viestintävirasto voi päätöksellään asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle, jolla katsotaan olevan 52 §:n 9 momentissa tarkoitettu huomattava markkinavoima myös kyseisten markkinoiden läheisessä yhteydessä olevilla markkinoilla 68–71 ja 74§:ssä tarkoitettuja velvollisuuksia.

Liikenne- ja viestintäviraston on 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen velvollisuuksien asettamista harkitessaan arvioitava, riittäisivätkö 55 §:n perusteella asetettavat velvollisuudet, kaupalliset käyttöoikeustarjoukset tai muut 53 tai 54 §:n perusteella aiemmin asetetut velvollisuudet loppukäyttäjien edun turvaamiseksi.

Edellä *1* momentissa tarkoitettujen velvollisuuksien tulee olla oikeassa suhteessa tavoiteltavaan päämäärään, ja niitä asetettaessa tulee erityisesti ottaa huomioon:

1) käyttöoikeuden tekninen ja taloudellinen tarkoituksenmukaisuus markkinoiden kehitysaste ja käyttöoikeuden laatu huomioon ottaen;

2) käyttöoikeuden toteuttamiskelpoisuus käytettävissä oleva kapasiteetti huomioon ottaen;

3) tietosuojaan ja tietoturvaan liittyvät vaatimukset;

4) huomattavan markkinavoiman yrityksen tekemät investoinnit ja riskit;

5) tarve turvata kilpailu pitkällä aikavälillä;

6) asiaan liittyvät teollis- ja tekijänoikeudet;

7) eurooppalaisten palvelujen tarjoaminen.

Edellä 1 *ja 2* momentissa tarkoitettujen velvollisuuksien tulee olla oikeassa suhteessa tavoiteltavaan päämäärään, ja niitä asetettaessa tulee erityisesti ottaa huomioon:

1) *yhteenliittämisen tai* käyttöoikeuden tekninen ja taloudellinen tarkoituksenmukaisuus markkinoiden kehitysaste ja *yhteenliittämisen tai* käyttöoikeuden laatu huomioon ottaen;

2) käyttöoikeuden toteuttamiskelpoisuus käytettävissä oleva kapasiteetti huomioon ottaen;

3) tietosuojaan ja tietoturvaan liittyvät vaatimukset;

4) huomattavan markkinavoiman yrityksen tekemät investoinnit ja riskit *huomioiden erityisesti erittäin suuren kapasiteetin verkkoon tehtävät investoinnit*;

5) tarve turvata kilpailu pitkällä aikavälillä;

6) asiaan liittyvät teollis- ja tekijänoikeudet;

7) eurooppalaisten palvelujen tarjoaminen;

8) odotettavissa oleva teknologinen kehitys, joka vaikuttaa verkon suunnitteluun ja hallintaan;

9) tarve varmistaa teknologianeutraalius.

(uusi)

Huomattavaa markkinavoimaa koskevassa päätöksessään Liikenne- ja viestintäviraston on arvioitava yrityksille asetettavien velvollisuuksien vaikutukset markkinoille.

Liikenne- ja viestintäviraston on muutettava *1* momentissa tarkoitettua päätöstä, jos 1 *tai 2* momentissa tarkoitetuissa seikoissa taikka

(uusi)

Huomattavaa markkinavoimaa koskevassa päätöksessään Liikenne- ja viestintäviraston on arvioitava yrityksille asetettavien velvollisuuksien vaikutukset markkinoille.

Liikenne- ja viestintäviraston on muutettava 1 *ja 2* momentissa tarkoitettua päätöstä, jos *1–3* momentissa tarkoitetuissa seikoissa taikka

markkinoiden kilpailutilanteessa tapahtuu merkityksellisiä muutoksia.

markkinoiden kilpailutilanteessa tapahtuu merkityksellisiä muutoksia.

(uusi)

53 a §

Ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivalle huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavat velvollisuudet

Poiketen siitä, mitä 53 §:n 1 momentissa säädetään, Liikenne- ja viestintävirasto voi päätöksellään asettaa ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivalle huomattavan markkinavoiman yritykselle ainoastaan 56 §:n 3 momentissa ja 61, 67 ja 68 §:ssä sekä 71 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja velvollisuuksia, jos ne ovat perusteltuja markkina-analyysin ja ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivan huomattavan markkinavoiman yrityksen toimintaa koskevan ennakkoarvioinnin perusteella.

Liikenne- ja viestintäviraston on muutettava 1 momentissa tarkoitettua päätöstä, jos sen perusteena olevissa seikoissa tapahtuu merkityksellisiä muutoksia. Mainitussa momentissa tarkoitettujen yritysten on ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle merkityksellisistä muu-toksista ilman aiheetonta viivästystä.

Liikenne- ja viestintäviraston on lisäksi muutettava 1 momentissa tarkoitettua päätöstä, jos se ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivan huomattavan markkinavoiman yrityksen asiakkailleen tarjoamien ehtojen ja edellytysten perusteella arvioi, että on syntynyt tai voi todennäköisesti syntyä käyttäjiin haitallisesti vaikuttavia kilpailuongelmia sekä tarvittaessa asetettava päätöksellään yritykselle 1 momentissa tarkoitettujen velvollisuuksien lisäksi 56 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 69–71 ja 74 §:ssä tarkoitettuja velvollisuuksia.

54 §

Vähittäismarkkinoilla huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavat velvollisuudet

— — — — — — — — — — — — — — —

54 §

Vähittäismarkkinoilla huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavat velvollisuudet

— — — — — — — — — — — — — — —

Liikenne- ja viestintävirasto voi 1 momentissa tarkoitetun tavoitteen saavuttamiseksi määrätä, että vähittäismarkkinoilla toimiva huomattavan markkinavoiman yritys ei saa:

1) periä kohtuuttomia hintoja;

2) estää markkinoille pääsyä tai rajoittaa kilpailua perusteettoman alhaisella hinnoittelulla;

3) suosia tiettyjä käyttäjiä epäasiallisella tavalla;

4) sitoa tiettyä tuotetta tai palvelua muihin tuotteisiin tai palveluihin.

— — — — — — — — — — — — — —

Liikenne- ja viestintävirasto *voi 1 momentissa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi ja loppukäyttäjien etujen suojelemiseksi asettaa vähittäismarkkinoilla toimivalle huomattavan markkinavoiman yritykselle lisäksi velvollisuuden noudattaa:*

1) Liikenne- ja viestintäviraston asettamia enimmäishintoja;

2) kustannussuuntautunutta hinnoittelua;

3) vastaavilla markkinoilla käytettävää hinnoittelua; tai

4) hinnoittelun valvontaa koskevia velvollisuuksia.

— — — — — — — — — — — — — —

55 §

Muun kuin huomattavan markkinavoiman aseman perusteella asetettavat velvollisuudet

Liikenne- ja viestintävirasto voi päätöksellään asettaa teleyritykselle sekä 57 §:n 2 momentissa tarkoitetulle yritykselle tässä laissa jäljempänä säädetyin edellytyksin muunkin kuin huomattavan markkinavoiman perusteella 57 §:n mukaista käyttöoikeuden luovutusta tai 62 §:n mukaista yhteenliittämistä koskevia sekä mainittuun käyttöoikeuden luovutukseen tai yhteenliittämiseen liittyviä 67–69, 72 ja 74 §:n mukaisia velvollisuuksia.

Asetettujen velvollisuuksien on oltava puolueettomia, avoimia, oikeasuhtaisia ja syrjimättömiä.

Liikenne- ja viestintäviraston on muutettava 1 momentissa tarkoitettua päätöstä, jos velvollisuuden asettamisen edellytyksenä olleissa olosuhteissa tapahtuu merkityksellisiä muutoksia.

55 §

Muun kuin huomattavan markkinavoiman aseman perusteella asetettavat velvollisuudet

Liikenne- ja viestintävirasto voi päätöksellään asettaa teleyritykselle sekä *55 a §:n 1 momentissa, 55 d §:n 2 momentissa ja 55 e §:ssä tarkoitetulle yritykselle* tässä laissa jäljempänä säädetyin edellytyksin muunkin kuin huomattavan markkinavoiman perusteella *7 a luvun mukaisia käyttöoikeuden luovutusta ja yhteenliittämistä koskevia sekä näihin liittyviä velvollisuuksia.*

Asetettujen velvollisuuksien on oltava puolueettomia, avoimia, oikeasuhtaisia ja syrjimättömiä.

Liikenne- ja viestintäviraston on arvioitava 1 momentin perusteella asetettujen velvollisuuksien ja ehtojen tuloksia viiden vuoden kuluttua velvollisuuksien asettamisesta. Liikenne- ja viestintäviraston on muutettava *tai peruutettava* 1 momentissa *tarkoitettu päätös*, jos velvollisuuden asettamisen edellytyksenä olleissa olosuhteissa tapahtuu merkityksellisiä muutoksia.

(uusi luku)

7 a luku

Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat käyttöoikeuden luovutukseen ja yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet

55 a §

Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat käyttöoikeuden luovutukseen liittyvät velvollisuudet

Liikenne- ja viestintävirasto voi 55 §:n mukaisella päätöksellä asettaa teleyritykselle ja muille johtojen ja kaapeleiden omistajille muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella velvollisuuden luovuttaa käyttöoikeuden johtoihin ja kaapeleihin sekä niiden liitännäistoimintoihin rakennuksissa tai päätöksessä määriteltyyn ensimmäiseen rakennuksen ulkopuolella sijaitsevaan keskittimeen tai jakelupisteeseen saakka, jos johtojen ja kaapeleiden toisintaminen olisi taloudellisesti tehotonta tai fyysisesti mahdotonta.

Liikenne- ja viestintävirasto voi liittää 1 momentin mukaiseen velvollisuuteen määräyksiä johtojen ja kaapeleiden sekä niiden liitännäistoimintojen ja -palvelujen käyttöoikeudesta, avoimuudesta ja syrjimättömyydestä, käyttöoikeuden kustannusten jakamisesta sekä mahdollisesta mukauttamisesta riskitekijöiden huomioimiseksi.

Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa 1 momentin mukaisen velvollisuuden käyttöoikeuden luovuttamiseen ensimmäistä keskitintä tai jakelupistettä pidemmälle, jos johtojen ja kaapelien toisintamiseen liittyvät taloudelliset tai fyysiset esteet ovat niin suuria ja pysyväisluonteisia, että 1 momentin mukaisesti asetettu velvollisuus ei riitä estämään kilpailun vähenemistä merkittävästi. Virasto voi asettaa velvollisuuden käyttöoikeuden luovuttamiseen oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin sellaiseen pisteeseen asti, joka on riittävän lähellä loppukäyttäjiä ollakseen kaupallisesti kannattava. Viraston tulee ottaa mahdollisimman tarkasti huomioon Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen suuntaviivat pistettä määritellessään. Virasto voi liittää velvollisuuteen aktiivisia tai virtuaalisia käyttöoikeuksia koskevia

velvollisuuksia, jos se on teknisesti ja taloudellisesti perusteltua.

Liikenne- ja viestintävirasto ei saa asettaa 3 momentin mukaisia velvollisuuksia, jos 53 a §:n mukaisesti ainoastaan tukkumarkkinoilla toimiva yritys asettaa muiden teleyritysten saataville vastaavanlaisen vaihtoehdon, jonka kautta muut teleyritykset voivat saada käyttöoikeuden toisten johtoihin, kaapeleihin sekä niiden liitännäistoimintoihin oikeudenmukaisin, syrjimättömin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin.

Poiketen siitä, mitä 4 momentissa säädetään, Liikenne- ja viestintävirasto voi päätöksellään asettaa 3 momentin mukaisia velvollisuuksia, jos ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivan yrityksen verkko on julkisesti rahoitettu.

Liikenne- ja viestintävirasto voi soveltaa 4 momenttia myös sellaisiin teleyrityksiin, jotka tarjoavat käyttöoikeuden erittäin suuren kapasiteetin verkkoon oikeudenmukaisin, syrjimättömin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin.

Liikenne- ja viestintävirasto ei saa asettaa 3 momentin mukaisia velvollisuuksia, jos velvollisuuksien asettaminen vaarantaisi uuden verkon käyttöönoton taloudellisen ja rahoituksellisen toteutettavuuden.

Edellä 1 ja 3 momentissa tarkoitettua velvollisuutta ei voida asettaa johtojen ja kaapeleiden omistajille, jos kyseessä olevat johdot ja kaapelit palvelevat julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua turvallisuusverkkotoimintaa.

55 b §

Sähköisen ohjelmaoppaan ja ohjelmointirajapinnan käyttöoikeuden luovutukseen liittyvien velvollisuuksien asettaminen

Liikenne- ja viestintävirasto voi 55 §:n mukaisella päätöksellä asettaa teleyritykselle muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella velvollisuuden luovuttaa käyttöoikeuden oikeudenmukaisin, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin:

1) digitaalisen television tai radion sähköiseen ohjelmaoppaaseen, jos se on välttämätöntä sen varmistamiseksi, että tiedot 227 §:ssä tarkoitetun siirtovelvoitteen piiriin kuuluvista digitaalisista televisio- ja radiolähetyksistä ja lisäpalveluista saatetaan yleisön saataville sähköisessä ohjelmaoppaassa;

2) televisio- tai radiojärjestelmän ohjelmointirajapintaan, jos se on välttämätöntä sen varmistamiseksi, että 227 §:ssä tarkoitetun siirtovelvoitteen piiriin kuuluvat digitaaliset televisio- ja radiolähetykset ja lisäpalvelut voidaan liittää käytössä olevaan ohjelmointirajapintaan.

55 c §

Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat passiivisen infrastruktuurin yhteiskäyttöön ja paikallisiin verkkovierailusopimuksiin liittyvät velvoitteet

Liikenne- ja viestintävirasto voi 55 §:n mukaisella päätöksellä asettaa teleyritykselle muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella velvollisuuden passiivisen infrastruktuurin yhteiskäyttöön sekä velvollisuuden tehdä paikallisia verkkovierailua koskevia sopimuksia. Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa velvollisuuden, jos se on välittömästi tarpeen radiotaajuuksien käyttöön perustuvien palveluiden tarjoamiseksi paikallisesti ja jos muiden yritysten ei ole mahdollista saada käyttöoikeutta vastaavaan infrastruktuuriin oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin. Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa velvollisuuden ainoastaan, jos alueella on ylitsepääsemättömiä taloudellisia tai fyysisiä esteitä radiotaajuuksia edellyttävien verkkojen tai palveluiden tarjoamiseen käytettävän infrastruktuurin markkinaehtoiselle käyttöönotolle, minkä vuoksi loppukäyttäjillä on erittäin rajalliset mahdollisuudet päästä verkkoon tai käyttää palveluita. Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa velvollisuuksia ainoastaan, jos mahdollisuudesta asettaa velvollisuuksia on selkeästi todettu 6

§:n 1 momentissa tarkoitettua verkkotoimilupaa tai 39 §:n 1 momentissa tarkoitettua radiolupaa myönnettäessä.

Liikenne- ja viestintäviraston tulee 1 momentissa tarkoitettuja velvoitteita asettaessaan ottaa huomioon:

1) tarve maksimoida laajakaistayhteydet Euroopan unionissa, tärkeimmillä liikenneväylillä ja erityisalueilla sekä käyttäjien saatavilla olevaa palveluvalikoimaa ja palveluiden laatua;

2) radiotaajuuksien tehokas käyttö;

3) yhteiskäytön tekninen toteutettavuus sekä siihen liittyvät ehdot;

4) infrastruktuuri- ja palvelukilpailu;

5) teknologinen innovointi;

6) kannusteiden luominen infrastruktuurin käyttöönottoon.

Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa 1 momentin mukaisia käyttöoikeusvelvollisuuksia myös aktiiviseen infrastruktuuriin, jos 1 momentin mukaiset velvollisuudet eivät riitä tilanteen korjaamiseen.

Liikenne- ja viestintävirasto voi 314 §:n mukaisen riita-asioiden ratkaisemisen yhteydessä määrätä 1 momentin mukaisen infrastruktuurin käyttöoikeuden saajalle velvollisuuden antaa infrastruktuurin haltijalle alueella, jota 1 momentin mukainen velvollisuus koskee, oikeuden niiden radiotaajuuksien yhteiskäyttöön, joiden käyttöön saajalla on käyttöoikeus.

55 d §

Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet

Liikenne- ja viestintävirasto voi 55 §:n mukaisella päätöksellä asettaa muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella teleyritykselle, joka hallitsee käyttäjien yhteyksiä viestintäverkkoon:

1) 61 §:n mukaisen yhteenliittämisvelvollisuuden, jos velvollisuuden asettaminen on viestintäverkkojen päästä päähän -liitettävyyden varmistamiseksi välttämätöntä; ja

2) velvollisuuden tehdä palveluistaan yhteentoimivia toisen teleyrityksen palvelujen kanssa siinä laajuudessa kuin se on välttämätöntä.

Liikenne- ja viestintävirasto voi 55 §:n mukaisella päätöksellä asettaa velvollisuuden tehdä palveluistaan yhteentoimivia myös numeroista riippumattoman henkilöiden välisten viestintäpalveluiden tarjoajille, jos yrityksen tarjoama palvelu on kattavuudeltaan ja käyttäjäkunnaltaan merkittävä, jos velvollisuuden asettaminen on välttämätöntä loppukäyttäjien päästä päähän -liitettävyyden ja henkilöiden välisten viestintäpalveluiden yhteentoimivuuden varmistamiseksi ja kyseinen yhteentoimivuus muuten vaarantuisi. Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa tällaisen velvollisuuden ainoastaan, jos komissio on hyväksynyt asiassa täytäntöönpanotoimenpiteitä.

Liikenne- ja viestintävirasto voi liittää 2 momentin mukaiseen velvollisuuteen oikeasuhtaisia velvollisuuksia, jotka koskevat viranomaisten ja muiden palveluntarjoajien antamien merkityksellisten tietojen julkaisemista, käytön sallimista, muuttamista ja levitystä sekä velvollisuuden käyttää eurooppalaisia tai kansainvälisiä standardeja ja eritelmiä.

55 e §

Rinnakkain sijoittaminen ja yhteiskäyttö

Liikenne- ja viestintävirasto voi velvoittaa verkkoyrityksen sallimaan toiselle teleyritykselle omaisuuden yhteiskäytön tai rinnakkain sijoittamisen, jos verkkoyritys on:

1) 233 §:ssä tarkoitetun päätöksen perusteella sijoittanut telekaapelin tai radiomaston, siihen liittyvän laitteen, kaapelin, vähäisen rakennelman taikka pylvään toisen omistamalle tai hallitsemalle alueelle;

2) 233 §:ssä tarkoitetun päätöksen perusteella sijoittanut matkaviestinverkon tukiaseman, siihen liittyvän laitteen tai kaapelin toisen omistamaan tai hallitsemaan rakennukseen; taikka

3) 236 §:ssä tarkoitetulla tavalla kiinnittänyt rakennuksiin tai rakennelmiin tarpeellisia laitteita.

Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa 1 momentissa tarkoitetun velvollisuuden, jos rakentamista tai sijoittamista ei muutoin voida järjestää tyydyttävällä tavalla ja kohtuullisin kustannuksin. Velvollisuuden asettamisen edellytyksenä on lisäksi, ettei sillä estetä tai rajoiteta kohtuuttomasti verkkoyrityksen omaa käyttöä. Liikenne- ja viestintäviraston asettamien velvollisuuksien tulee olla puolueettomia, avoimia, syrjimättömiä ja oikeasuhtaisia.

Jolleivat asianosaiset sovi yhteiskäyttöön tai rinnakkain sijoittamiseen liittyvistä kustannuksista, Liikenne- ja viestintävirasto voi määrätä aiheutuvien kustannusten jakamisesta.

55 f §

Puhelinverkon laskevan liikenteen hinnoittelu

Poiketen siitä, mitä 71 §:ssä säädetään, Liikenne- ja viestintävirasto ei saa päätöksellään asettaa teleyritykselle laskevan liikenteen hinnoittelua koskevia velvollisuuksia.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, Liikenne- ja viestintävirasto voi 55 §:n mukaisella päätöksellä asettaa teleyritykselle laskevan liikenteen hinnoittelua koskevia velvollisuuksia, jos komissio päättää olla asettamatta unionin laajuisia puhelinverkon laskevan liikenteen enimmäishintoja. Liikenne- ja viestintäviraston on ennen päätöksen tekemistä tehtävä 52 §:ssä tarkoitettu markkinaanalyysi. Valtioneuvoston asetuksella säädetään niistä periaatteista, perusteista ja parametreistä, joita Liikenne- ja viestintäviraston tulee käyttää asettaessaan enimmäishintoja merkityksellisillä markkinoilla.

Liikenne- ja viestintäviraston on vuosittain raportoitava komissiolle ja Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle laskevan liikenteen hinnoittelun soveltamisesta.

8 luku

8 luku

Käyttöoikeuden luovutukseen liittyvät velvollisuudet

56 §

Huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat käyttöoikeuden luovutukseen liittyvät velvollisuudet

(uusi)

Liikenne- ja viestintävirasto voi 53 §:n mukaisella päätöksellä asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuden luovuttaa kohtuulliseksi katsottava käyttöoikeus viestintäverkkoon taikka viestintäverkkoon tai viestintäpalveluun liittyvään liitännäistoimintoon tai liitännäispalveluun. Tällainen käyttöoikeus voi sisältää velvollisuuden:

1) luovuttaa käyttöoikeus viestintäverkkoon ja verkon osiin;

2) luovuttaa käyttöoikeus viestintäverkon kapasiteettiin;

Käyttöoikeuden luovutukseen liittyvät velvollisuudet

56 §

Huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat käyttöoikeuden luovutukseen liittyvät velvollisuudet

Liikenne- ja viestintävirasto voi 53 tai 53 a §:n mukaisella päätöksellä asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuden luovuttaa kohtuulliseksi katsottava käyttöoikeus rakennustekniseen infrastruktuuriin, kuten rakennusten, niiden sisääntulojen ja kaapelointien, mastojen, antennien, tornien, muiden tukirakennelmien, kaapelikanavien ja -kaivojen, tyhjien putkien ja jakamoiden käyttöoikeuden luovuttaminen. Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa velvollisuuden, jos se on tarpeen kestävien kilpailumarkkinoiden kehittymiseksi tai loppukäyttäjien eduksi.

Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa 1 momentin mukaisen velvollisuuden myös sellaiseen infrastruktuuriin, joka ei ole 52 §:n mukaisen markkina-analyysin mukaisesti osa merkityksellisiä markkinoita, jos se katsoo velvollisuuden olevan tarpeellinen ja oikeassa suhteessa 1 §:ssä säädettyihin tavoitteisiin.

Jos 1 momentin mukaan asetetut velvollisuudet eivät riittävällä tavalla edistä kilpailua ja loppukäyttäjien etuja, Liikenne- ja viestintävirasto voi 53 *tai 53 a* §:n mukaisella päätöksellä asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuden luovuttaa myös kohtuulliseksi katsottava *muu kuin 1 momentissa tarkoitettu* käyttöoikeus viestintäverkkoon taikka viestintäverkkoon tai viestintäpalveluun liittyvään liitännäistoimintoon tai liitännäispalveluun. *Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa velvollisuuden käyttöoikeuden luovuttamiseen, jos se on tarpeen kestävien kilpailumarkkinoiden kehittymiseksi vähittäismyynnissä tai loppukäyttäjien edun turvaamiseksi.* Tällainen käyttöoikeus voi sisältää velvollisuuden:

1) luovuttaa käyttöoikeus viestintäverkkoon ja verkon osiin;

2) luovuttaa käyttöoikeus viestintäverkon kapasiteettiin;

3) tarjota rinnakkain sijoittamista ja muita liitännäistoimintojen yhteiskäyttötapoja, mukaan lukien kaapelikanavien, -laitetilojen ja radiomastojen käyttöoikeuden luovuttaminen;

4) luovuttaa käyttöoikeus sellaisiin liitännäispalveluihin, jotka mahdollistavat viestintäverkon tai viestintäpalvelun tarjoamisen tai tukevat palvelujen tarjoamista kyseisen verkon tai palvelun kautta;

5) tarjota matkaviestinverkkojen verkkovierailuihin liittyviä toimintoja ja muita palveluja, joita tarvitaan päästä päähän -palvelujen yhteen toimivuuden varmistamiseksi käyttäjälle saakka;

6) mahdollistaa toisen teleyrityksen tarjoamien puhelinpalvelujen käyttäminen sekä puhelukohtaisesti valintakoodin avulla että käyttämällä sellaista ennalta valintaa, joka voidaan tarvittaessa ohittaa valintakoodilla;

7) luovuttaa muun edellä mainittuihin rinnastettavan kohtuulliseksi katsottavan 1 momentissa tarkoitetun käyttöoikeuden.

(uusi)

(uusi)

(uusi)

(uusi)

Liikenne- ja viestintävirasto voi liittää *1 momentissa* tarkoitettuun käyttöoikeuden luovutusvelvollisuuteen määräaikoja koskevia ehtoja.

Edellä *1 momentissa* tarkoitettua velvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos käyttöoikeuden luovutus johtaa tietosuojan tai kansallisen turvallisuuden vaarantumiseen tai se on yrityksen kannalta teknisesti epätarkoituksenmukaista tai muutoin kohtuutonta.

3) tarjota rinnakkain sijoittamista ja muita liitännäistoimintojen yhteiskäyttötapoja, kuten kaapelikanavien, -laitetilojen ja radiomastojen käyttöoikeuden luovuttaminen;

4) luovuttaa käyttöoikeus sellaisiin liitännäispalveluihin, jotka mahdollistavat viestintäverkon tai viestintäpalvelun tarjoamisen tai tukevat palvelujen tarjoamista kyseisen verkon tai palvelun kautta;

5) tarjota matkaviestinverkkojen verkkovierailuihin liittyviä toimintoja ja muita sellaisia palveluja, joita tarvitaan päästä päähän -palvelujen yhteen toimivuuden varmistamiseksi käyttäjälle saakka;

6) mahdollistaa toisen teleyrityksen tarjoamien puhelinpalvelujen käyttäminen sekä puhelukohtaisesti valintakoodin avulla että käyttämällä sellaista ennalta valintaa, joka voidaan tarvittaessa ohittaa valintakoodilla;

7) luovuttaa *käyttöoikeus aktiivisiin tai virtuaalisiin verkkoelementteihin ja palveluihin*;

8) olla peruuttamatta jo myönnettyä toimintojen käyttöoikeutta;

9) neuvotella käyttöoikeutta pyytävien yritysten kanssa vilpittömässä mielessä;

10) tarjota tiettyjä palveluja tukkumyynnissä kolmansille osapuolille jälleenmyyntiä varten;

11) luovuttaa muun 1—10 kohdassa tarkoitettuihin rinnastettavan kohtuulliseksi katsottavan 1 momentissa tarkoitetun käyttöoikeuden.

Liikenne- ja viestintävirasto voi liittää *1—3* momentissa tarkoitettuun käyttöoikeuden luovutusvelvollisuuteen *vilpittömyyttä, kohtuullisuutta ja* määräaikoja koskevia ehtoja.

Edellä 1 *tai 3* momentissa tarkoitettua velvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos käyttöoikeuden luovutus johtaa tietosuojan tai kansallisen turvallisuuden vaarantumiseen tai se on yrityksen kannalta teknisesti epätarkoituksenmukaista tai muutoin kohtuutonta.

57 §

Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat käyttöoikeuden luovutukseen liittyvät velvollisuudet

(kumotaan)

Liikenne- ja viestintävirasto voi 55 §:n mukaisella päätöksellä asettaa teleyritykselle muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella velvollisuuden luovuttaa käyttöoikeus:

1) toiselle teleyritykselle tilaajayhteyteen tai sen osaan, tilaajayhteyden välityskykyyn tai tilaajayhteyden siirtokapasiteettiin rinnakkaiskäyttöä varten sekä vähäiseen laitetilaan, jos teleyritys hallitsee käyttäjien yhteyksiä viestintäverkkoon ja velvollisuuden asettaminen on käyttäjien edun varmistamiseksi välttämätöntä;

2) digitaalisen television tai radion sähköiseen ohjelmaoppaaseen, jos se on välttämätöntä sen varmistamiseksi, että tiedot 227 §:ssä tarkoitetun siirtovelvoitteen piiriin kuuluvista digitaalisista televisio- ja radiolähetyksistä saatetaan yleisön saataville sähköisessä ohjelmaoppaassa;

3) televisio- tai radiojärjestelmän ohjelmointirajapintaan, jos se on välttämätöntä sen varmistamiseksi, että 227 §:ssä tarkoitetun siirtovelvoitteen piiriin kuuluvat digitaaliset televisio- ja radiolähetykset voidaan liittää käytössä olevaan ohjelmointirajapintaan;

4) kaapelikanavaan tai radiomaston antennipaikkaan sekä siihen liittyvään laitetilaan, jos rinnakkaisen kaapelikanavan tai radiomaston rakentaminen ei ole tarkoituksenmukaista ympäristönsuojelusta, luonnonsuojelusta tai maankäytön suunnittelusta johtuvasta taikka muusta näihin verrattavasta syystä.

Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun antennipaikan ja laitetilan vuokrausvelvollisuuden mainitussa kohdassa tarkoitetuilla perusteilla myös muulle yritykselle kuin teleyritykselle, jos yritys vuokraa antennipaikkaa ja siihen liittyvää laitetilaa jollekin teleyritykselle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua velvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos käyttöoikeuden luovutus johtaa kansallisen turvallisuuden tai tietosuojan vaarantumiseen tai se on yrityksen

kannalta teknisesti epätarkoituksenmukaista tai muutoin kohtuutonta.

58 §

Rinnakkain sijoittaminen ja yhteiskäyttö

Liikenne- ja viestintävirasto voi velvoittaa verkkoyrityksen sallimaan toiselle teleyritykselle omaisuuden yhteiskäytön tai rinnakkain sijoittamisen, jos verkkoyritys on sijoittanut:

1) 233 §:ssä tarkoitetulla tavalla telekaapelin tai radiomaston, siihen liittyvän laitteen, kaapelin, vähäisen rakennelman taikka pylvään toisen omistamalle tai hallitsemalle alueelle;

2) 233 §:ssä tarkoitetulla tavalla matkaviestinverkon tukiaseman, siihen liittyvän laitteen tai kaapelin toisen omistamaan tai hallitsemaan rakennukseen; taikka

3) 236 §:ssä tarkoitetulla tavalla kiinnittänyt rakennuksiin tai rakennelmiin tarpeellisia laitteita.

Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa 1 momentissa tarkoitetun velvoitteen, jos rakentamista tai sijoittamista ei muutoin voida järjestää tyydyttävällä tavalla ja kohtuullisin kustannuksin. Velvoitteen asettamisen edellytyksenä on lisäksi, ettei sillä estetä tai rajoiteta kohtuuttomasti verkkoyrityksen omaa käyttöä.

Jolleivät asianosaiset sovi yhteiskäyttöön tai rinnakkain sijoittamiseen liittyvistä kustannuksista, Liikenne- ja viestintävirasto voi määrätä aiheutuvien kustannusten jakamisesta.

(kumotaan)

59 §

Oma käyttö tai kohtuullinen tuleva tarve

Edellä *56 tai 57 §:n nojalla asetetusta velvollisuudesta huolimatta velvollisuutta ei ole, jos käyttöoikeuden kohde on teleyrityksen tai 57 §:n 2 momentissa tarkoitetun yrityksen* omassa käytössä taikka se on tarpeen sen omaa kohtuullista tulevaa tarvetta varten.

59 §

Oma käyttö tai kohtuullinen tuleva tarve

Huolimatta edellä 56 §:n nojalla asetetusta velvollisuudesta velvollisuutta ei ole, jos käyttöoikeuden kohde on teleyrityksen omassa käytössä taikka se on tarpeen sen omaa kohtuullista tulevaa tarvetta varten.

60 §	60 §
Neuvotteluvelvollisuus	*Neuvotteluvelvollisuus*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
(uusi)	*Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä menettelyistä, joita sovelletaan käyttöoikeuden saamiseksi ja yhteenliittämiseksi.*
61 §	61 §
Yhteenliittämisvelvollisuus huomattavan markkinavoiman perusteella	*Yhteenliittämisvelvollisuus huomattavan markkinavoiman perusteella*
Liikenne- ja viestintävirasto voi *53 §:n* mukaisella päätöksellä asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuden liittää viestintäverkko yhteen toisen teleyrityksen viestintäverkon kanssa (*yhteenliittämisvelvollisuus*). Tällöin sen on neuvoteltava yhteenliittämisestä toisen verkkoyrityksen kanssa ehdoin, jotka eivät ole ristiriidassa mainitulla päätöksellä asetettujen velvoitteiden kanssa.	Liikenne- ja viestintävirasto voi 53 *tai 53 a* §:n mukaisella päätöksellä asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuden liittää viestintäverkko yhteen toisen teleyrityksen viestintäverkon kanssa (*yhteenliittämisvelvollisuus*). Tällöin sen on neuvoteltava yhteenliittämisestä toisen verkkoyrityksen kanssa ehdoin, jotka eivät ole ristiriidassa mainitulla päätöksellä asetettujen velvoitteiden kanssa.
Edellä 1 momentissa tarkoitetun yhteenliittämisvelvollisuuden lisäksi Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa velvollisuuden tehdä palveluista yhteentoimivia toisen teleyrityksen palvelujen kanssa siinä laajuudessa kuin se on välttämätöntä.	*Liikenne- ja viestintävirasto voi liittää 1 momentissa tarkoitettuun yhteenliittämisvelvollisuuteen vilpittömyyttä, kohtuullisuutta ja määräaikoja koskevia ehtoja.*
Teleyrityksen, jolle Liikenne- ja viestintävirasto on asettanut yhteenliittämisvelvollisuuden, on noudatettava 63 ja 64 §:*n* säännöksiä, jos yhteenliittämisvelvollisuuden sisällöstä ei muutoin päästä sopimukseen.	Teleyrityksen, jolle Liikenne- ja viestintävirasto on asettanut yhteenliittämisvelvollisuuden, on noudatettava 63 ja 64 *§:ää*, jos yhteenliittämisvelvollisuuden sisällöstä ei muutoin päästä sopimukseen.
62 §	
Muulla perusteella asetettava yhteenliittämisvelvollisuus	
Liikenne- ja viestintävirasto voi 55 §:n mukaisella päätöksellä asettaa teleyritykselle:	*(kumotaan)*

1) 61 §:n mukaisen yhteenliittämisvelvollisuuden, jos teleyritys hallitsee käyttäjien yhteyksiä viestintäverkkoon ja velvollisuuden asettaminen on viestintäverkkojen yhteenliitettävyyden varmistamiseksi välttämätöntä; ja
2) 1 kohdassa tarkoitetun yhteenliittämisvelvollisuuden lisäksi velvollisuuden tehdä palveluistaan yhteentoimivia toisen teleyrityksen palvelujen kanssa siinä laajuudessa kuin se on välttämätöntä.

65 §

Puhelinverkon käytöstä perittävä korvaus

Yhteenliittämisvelvollisen teleyrityksen on hinnoiteltava erikseen toiselta teleyritykseltä perittävä korvaus verkon käytöstä puheyhteyden muodostamiseen silloin, kun yhteys muodostetaan teleyrityksen verkosta toisen teleyrityksen verkkoon (*nouseva liikenne*) ja yhteys muodostetaan:
1) ilmaisnumeroon; taikka
2) palvelunumeroon *tai valtakunnalliseen tilaajanumeroon.*

— — — — — — — — — — — — — — —

65 §

Puhelinverkon käytöstä perittävä korvaus

Yhteenliittämisvelvollisen teleyrityksen on hinnoiteltava erikseen toiselta teleyritykseltä perittävä korvaus verkon käytöstä puheyhteyden muodostamiseen silloin, kun yhteys muodostetaan teleyrityksen verkosta toisen teleyrityksen verkkoon (*nouseva liikenne*) ja yhteys muodostetaan:
1) ilmaisnumeroon; taikka
2) palvelunumeroon.

— — — — — — — — — — — — — — —

67 §

Käyttöoikeuden luovutusvelvollisuuteen liittyvät tekniset velvoitteet

Liikenne- ja viestintävirasto voi käyttöoikeuden luovutusvelvollisuutta ja yhteenliittämistä koskevassa päätöksessä asettaa teleyritykselle *ja 57 §:n 2 momentissa tarkoitetulle yritykselle* sellaisia teknisiä velvoitteita ja luovutusvelvollisuuden käyttöä koskevia ehtoja, jotka ovat välttämättömiä, jotta käyttöoikeuden luovutusvelvoite voidaan teknisesti toteuttaa.

68 §

Syrjimättömyysvelvollisuus

67 §

Käyttöoikeuden luovutusvelvollisuuteen liittyvät tekniset velvoitteet

Liikenne- ja viestintävirasto voi käyttöoikeuden luovutusvelvollisuutta ja yhteenliittämistä koskevassa päätöksessä asettaa teleyritykselle sellaisia teknisiä *velvollisuuksia* ja luovutusvelvollisuuden käyttöä koskevia ehtoja, jotka ovat välttämättömiä, jotta käyttöoikeuden luovutusvelvollisuus voidaan teknisesti toteuttaa.

68 §

Syrjimättömyysvelvollisuus

Liikenne- ja viestintävirasto voi 53 tai *55 §:n* mukaisella päätöksellä asettaa teleyritykselle *ja 57 §:n 2 momentissa tarkoitetulle yritykselle* käyttöoikeuden luovutusta tai yhteenliittämistä koskevan syrjimättömyysvelvollisuuden.

Syrjimättömyysvelvollisuudella tarkoitetaan velvollisuutta noudattaa hinnoittelua (*syrjimätön hinnoittelu*) tai ehtoa (*syrjimätön ehto*), joka kohtelee samanlaisessa tilanteessa olevia teleyrityksiä tasapuolisesti. Jos teleyritys *tai 57 §:n 2 momentissa tarkoitettu yritys* käyttää tiettyä palvelua itse tai tarjoaa sitä tytäryhtiölleen tai muulle sellaiselle taholle, sen on tarjottava vastaavaa palvelua vastaavin ehdoin ja vastaavanlaatuisena kilpailevalle teleyritykselle.

69 §

Avoimuutta koskevat velvollisuudet

Liikenne- ja viestintävirasto voi 53 tai *55* §:n mukaisella päätöksellä asettaa teleyritykselle *ja 57 §:n 2 momentissa tarkoitetulle yritykselle* avoimuutta koskevia velvollisuuksia, joiden mukaan teleyrityksen on julkaistava käyttöoikeuden luovuttamisen tai yhteenliittämisen kannalta merkitykselliset tiedot, kuten *palvelun toimitusehdot*, tekniset eritelmät, hinnasto sekä tehdyt sopimukset siltä osin, kun ne eivät sisällä liikesalaisuuksia tai luottamuksellisia tietoja.

Jos teleyritykselle *tai 57 §:n 2 momentissa tarkoitetulle yritykselle* on asetettu 68 §:ssä tarkoitettu syrjimättömyysvelvollisuus, sille voidaan asettaa velvollisuus julkaista käyttöoikeutta tai yhteenliittämistä koskeva viitetarjous. Viitetarjouksen on oltava niin yksilöity, etteivät käyttöoikeuden pyytäjät joudu maksamaan tuotteista, jotka eivät ole tarjottavan palvelun kannalta välttämättömiä.

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, Liikenne- ja viestintäviraston on velvoitettava *yritys* julkaisemaan viitetarjous, jos *teleyritykselle* on asetettu velvollisuus luovuttaa käyttöoikeus viestintäverkkoon tai sen osaan. *Tällaisen viitetarjouksen tulee sisältää vähintään käyttöoikeuden luovuttamisen kannalta merkitykselliset tiedot.*

Liikenne- ja viestintävirasto voi 53 tai *53 a* §:n mukaisella päätöksellä asettaa teleyritykselle käyttöoikeuden luovutusta tai yhteenliittämistä koskevan syrjimättömyysvelvollisuuden.

Syrjimättömyysvelvollisuudella tarkoitetaan velvollisuutta noudattaa hinnoittelua (*syrjimätön hinnoittelu*) tai ehtoa (*syrjimätön ehto*), joka kohtelee samanlaisessa tilanteessa olevia teleyrityksiä tasapuolisesti. Jos teleyritys käyttää tiettyä palvelua itse tai tarjoaa sitä tytäryhtiölleen tai muulle sellaiselle taholle, sen on tarjottava vastaavaa palvelua vastaavin ehdoin ja vastaavanlaatuisena kilpailevalle teleyritykselle.

69 §

Avoimuutta koskevat velvollisuudet

Liikenne- ja viestintävirasto voi 53 tai *53 a* §:n mukaisella päätöksellä asettaa teleyritykselle *velvollisuuden julkaista kirjanpitotiedot, tarjonnan ja käytön ehdot*, tekniset eritelmät, *verkon ominaisuudet ja odotettavissa oleva kehitys*, hinnasto sekä tehdyt sopimukset ja *muut käyttöoikeuden luovuttamisen tai yhteenliittämisen kannalta merkitykselliset tiedot* siltä osin, kun ne eivät sisällä liikesalaisuuksia tai luottamuksellisia tietoja.

Jos teleyritykselle on asetettu 68 §:ssä tarkoitettu syrjimättömyysvelvollisuus, sille voidaan asettaa velvollisuus julkaista käyttöoikeutta tai yhteenliittämistä koskeva viitetarjous. Viitetarjouksen on oltava niin yksilöity, etteivät käyttöoikeuden pyytäjät joudu maksamaan tuotteista, jotka eivät ole tarjottavan palvelun kannalta välttämättömiä.

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, Liikenne- ja viestintäviraston on velvoitettava *teleyritys* julkaisemaan viitetarjous, jos *sille* on asetettu velvollisuus luovuttaa käyttöoikeus viestintäverkkoon tai sen osaan. *Liikenne- ja viestintäviraston on otettava mahdollisimman tarkasti huomioon Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten*

yhteistyöelimen suuntaviivat ja tarvittaessa varmistettava, että keskeiset suorituskykyindikaattorit ja vastaavat palvelutasot määritellään.

71 §

Käyttöoikeuden ja yhteenliittämisen hinnoittelua koskevat velvollisuudet

— — — — — — — — — — — — — — —

Asettaessaan 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetun velvollisuuden noudattaa kustannussuuntautunutta hinnoittelua, Liikenne- ja viestintävirasto voi velvoittaa huomattavan markkinavoiman yrityksen myös noudattamaan säännellyn tuotteen tai palvelun hinnoittelussa Liikenne- ja viestintäviraston etukäteen määrittämää enimmäishintaa. Enimmäishinta voidaan asettaa, jos *hinnoitteluvelvoitteen* vastainen hinnoittelu aiheuttaisi vakavaa haittaa kyseisillä markkinoilla eikä 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua *velvoitetta* voida pitää riittävänä kilpailun esteiden poistamiseksi tai kilpailun edistämiseksi näillä markkinoilla. Enimmäishinta voidaan asettaa enintään *kolmeksi* vuodeksi kerrallaan.

Edellä 1–4 momentissa tarkoitettujen hinnoitteluvelvollisuuksien tulee:

— — — — — — — — — — — — — — —

5) sallia kohtuullinen tuotto säänneltyyn toimintaan sitoutuneelle pääomalle.

72 §

Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettava hinnoitteluvelvoite

Liikenne- ja viestintävirasto voi 55 §:n mukaisella päätöksellään asettaa teleyritykselle ja 57 §:n 2 momentissa tarkoitetulle yritykselle velvollisuuden noudattaa käyttöoikeuden luovutuksessa tai yhteenliittämisessä 71 §:n 2–5 momentissa tarkoitettuja hinnoitteluvelvollisuuksia, jos se on välttämätöntä käyttöoikeuden luovutuksen tai yhteenliittämisen turvaamiseksi.

71 §

Käyttöoikeuden ja yhteenliittämisen hinnoittelua koskevat velvollisuudet

— — — — — — — — — — — — — — —

Asettaessaan 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetun velvollisuuden noudattaa kustannussuuntautunutta hinnoittelua, Liikenne- ja viestintävirasto voi velvoittaa huomattavan markkinavoiman yrityksen myös noudattamaan säännellyn tuotteen tai palvelun hinnoittelussa Liikenne- ja viestintäviraston etukäteen määrittämää enimmäishintaa. Enimmäishinta voidaan asettaa, jos *hinnoitteluvelvollisuuden* vastainen hinnoittelu aiheuttaisi vakavaa haittaa kyseisillä markkinoilla eikä 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua *velvollisuutta* voida pitää riittävänä kilpailun esteiden poistamiseksi tai kilpailun edistämiseksi näillä markkinoilla. Enimmäishinta voidaan asettaa enintään *viideksi* vuodeksi kerrallaan.

Edellä 1-4 momentissa tarkoitettujen hinnoitteluvelvollisuuksien tulee:

— — — — — — — — — — — — — — —

5) sallia kohtuullinen tuotto säänneltyyn toimintaan sitoutuneelle pääomalle *ottaen huomioon investointiin liittyvät riskit.*

(kumotaan)

74 §

Kustannuslaskentajärjestelmä

Liikenne- ja viestintävirasto voi 53 tai *55* §:n mukaisella päätöksellä asettaa teleyritykselle *tai 57 §:n 2 momentissa tarkoitetulle yritykselle* velvollisuuden käyttää kustannuslaskentajärjestelmää, jos se on tarpeen yritykselle asetetun hinnoitteluvelvollisuuden valvomiseksi.

Yritys saa itse valita käyttämänsä kustannuslaskentajärjestelmän. Yrityksen *on laadittava* kustannuslaskentajärjestelmästä Liikenne- ja viestintävirastolle kuvaus, josta käyvät ilmi vähintään kustannusten pääluokat ja ne säännöt, joiden mukaan kustannukset kohdennetaan.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä kustannuslaskentajärjestelmän avulla kerättävistä tiedoista *ja* kustannuslaskentajärjestelmän kuvauksesta. Määräykset voivat koskea:

1) kustannuslaskentajärjestelmän ja hinnoittelun välisen yhteyden osoittamisessa välttämättömiä tietoja;

(uusi)

2) kustannuslaskentajärjestelmän kuvauksen sisältöä ja muotoa;

3) kustannuslaskentajärjestelmän kuvauksen toimittamista Liikenne- ja viestintävirastolle.

75 §

Kustannuslaskentajärjestelmän valvonta

74 §

Kustannuslaskentajärjestelmä

Liikenne- ja viestintävirasto voi 53 tai *53 a* §:n mukaisella päätöksellä asettaa teleyritykselle velvollisuuden käyttää kustannuslaskentajärjestelmää, jos se on tarpeen yritykselle asetetun hinnoitteluvelvollisuuden valvomiseksi.

Yritys saa itse määrittää käyttämänsä kustannuslaskentajärjestelmän. *Liikenne- ja viestintävirasto voi kuitenkin asettaa yritykselle 53 tai 53 a §:n nojalla säänneltyjen tuotteiden tai palvelujen osalta kustannuslaskentajärjestelmää koskevia vaatimuksia kustannusten kohdentamisesta pääluokkiin, jos se on tarpeen yritykselle asetetun hinnoitteluvelvollisuuden valvomiseksi.* Yrityksen *tulee laatia käyttämästään* kustannuslaskentajärjestelmästä Liikenne- ja viestintävirastolle kuvaus, josta käyvät ilmi vähintään kustannusten pääluokat ja ne säännöt, joiden mukaan kustannukset kohdennetaan.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä kustannuslaskentajärjestelmän avulla kerättävistä tiedoista, *kustannusten pääluokista sekä* kustannuslaskentajärjestelmän kuvauksesta. Määräykset voivat koskea:

1) kustannuslaskentajärjestelmän ja hinnoittelun välisen yhteyden osoittamisessa välttämättömiä tietoja;

2) kustannusten kohdentamisesta pääluokkiin ja sääntöjä, joiden mukaan kustannukset kohdennetaan;

3) kustannuslaskentajärjestelmän kuvauksen sisältöä ja muotoa;

4) kustannuslaskentajärjestelmän kuvauksen toimittamista Liikenne- ja viestintävirastolle.

75 §

Kustannuslaskentajärjestelmän valvonta

Yrityksen tulee valita tilintarkastuslaissa (1141/2015) tarkoitettu tilintarkastaja tarkastamaan yrityksen kustannuslaskentajärjestelmä yrityksen tilintarkastuksen yhteydessä. Tilintarkastajan on laadittava tarkastuksesta kertomus. Yrityksen on *toimitettava* kertomus Liikenne- ja viestintävirastolle yrityksen tilikauden päättymistä seuraavan elokuun loppuun mennessä.

— — — — — — — — — — — — — — —

Liikenne- ja viestintäviraston on julkaistava vuosittain kertomus siitä, miten kustannuslaskentajärjestelmiä noudatetaan yrityksissä.

Yrityksen tulee valita tilintarkastuslaissa (1141/2015) tarkoitettu tilintarkastaja tarkastamaan yrityksen kustannuslaskentajärjestelmä yrityksen tilintarkastuksen yhteydessä. Tilintarkastajan on laadittava tarkastuksesta kertomus. Yrityksen on *julkaistava* kertomus *ja* toimitettava *se pyydettäessä* Liikenne- ja viestintävirastolle yrityksen tilikauden päättymistä seuraavan elokuun loppuun mennessä.

— — — — — — — — — — — — — — —

(kumotaan)

77 §

Omistajanvaihdosta koskeva ilmoitusvelvollisuus

Huomattavan markkinavoiman yrityksen on ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle etukäteen *ja viipymättä* aikeestaan siirtää paikallisverkkonsa tai huomattava*n* osan siitä perustamalleen erilliselle liiketoimintayksikölle tai *erilliselle* oikeushenkilölle, jolla on eri omistaja.

(uusi)

Liikenne- ja viestintäviraston on ilmoituksen vastaanotettuaan tehtävä uusi 52 §:n mukainen markkina-analyysi kyseiseen viestintäverkkoon liittyvillä markkinoilla, jos luovutuksella on merkittävä vaikutus kyseisillä markkinoilla.

77 §

Omistajanvaihdosta koskeva ilmoitusvelvollisuus

Huomattavan markkinavoiman yrityksen on ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle *viimeistään kolme kuukautta* etukäteen aikeestaan siirtää paikallisverkkonsa tai huomattavan osan siitä perustamalleen erilliselle liiketoimintayksikölle tai *sellaiselle* erilliselle oikeushenkilölle, jolla on eri omistaja. *Huomattavan markkinavoiman yrityksen on lisäksi ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle tätä aietta koskevista muutoksista sekä omistajanvaihdoksen lopputuloksesta.*

Huomattavan markkinavoiman yritys voi 1 momentissa tarkoitetun mukaisen omistajanvaihdoksen toteutuessa tarjota 81 a §:n mukaisessa menettelyssä sellaisia hyväksyttäviä ja riittävän yksityiskohtaisia sitoumuksia käyttöoikeusehdoista, joita sovelletaan sen verkkoon tosiasiallisen ja syrjimättömän käyttöoikeuden varmistamiseksi.

Liikenne- ja viestintäviraston on ilmoituksen vastaanotettuaan tehtävä uusi 52 §:n mukainen markkina-analyysi kyseiseen viestintäverkkoon liittyvillä markkinoilla, jos luovutuksella on merkittävä vaikutus kyseisillä markkinoilla. *Liikenne- ja viestintäviraston on markkina-analyysia tehdessään huomioitava 2 momentin mukaiset sitoumukset. Liikenne- ja viestintäviraston on markkina-analyysia tehdessään huomioitava 2 momentin mukaiset sitoumukset.*

(uusi)

Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa omistajanvaihdoksen kohteena olevalle verkolle 53 §:n mukaisia velvollisuuksia, jos se katsoo, että 3 momentin mukaiset sitoumukset eivät ole lain tavoitteet huomioon ottaen riittäviä.

80 §

Tietojen luottamuksellisuus teleyritysten välillä

Teleyritys saa käyttää 7 *ja 8 luvun käyttöoikeuden luovutuksen, 9 luvun yhteenliittämisen yhteydessä* ja 79 §:n nojalla saatuja toista teleyritystä koskevia tietoja vain siihen tarkoitukseen, jota varten ne on teleyritykselle annettu. Tietoja saavat teleyrityksessä käsitellä ainoastaan ne, jotka tarvitsevat tietoja välttämättä työssään. Tietoja on muutoinkin käsiteltävä siten, ettei toisen teleyrityksen liikesalaisuuksia vaaranneta.

— — — — — — — — — — — — — — —

80 §

Tietojen luottamuksellisuus teleyritysten välillä

Teleyritys saa käyttää 7, *7 a, 8 ja 10 luvussa tarkoitettua käyttöoikeuden luovutusta tai 9 luvussa tarkoitettua yhteenliittämistä koskevien neuvottelujen* yhteydessä *saatuja* ja 79 §:n nojalla saatuja toista teleyritystä koskevia tietoja vain siihen tarkoitukseen, jota varten ne on teleyritykselle annettu. Tietoja saavat teleyrityksessä käsitellä ainoastaan ne, jotka tarvitsevat tietoja välttämättä työssään. Tietoja on muutoinkin käsiteltävä siten, ettei toisen teleyrityksen liikesalaisuuksia vaaranneta.

— — — — — — — — — — — — — — —

(uusi)

81 a §

Huomattavan markkinavoiman yrityksiä koskeva sitoutumismenettely

Liikenne- ja viestintävirasto voi huomattavan markkinavoiman yrityksen hakemuksesta päätöksellään määrätä osin tai kokonaan sitovaksi huomattavan markkinavoiman yrityksen tekemiä käyttöoikeusehtoihin tai investointiehtoihin liittyviä sitoumuksia, jotka voivat liittyä:

1) yhteistyöjärjestelyihin, jotka saattavat vaikuttaa 53 §:ssä tarkoitettujen velvollisuuksien asettamisen arviointiin;

2) 81 b §:ssä tarkoitettuihin yhteisinvestointisopimuksiin;

3) 77 §:ssä tarkoitettuihin omistajanvaihdoksiin; tai

4) muihin 1—3 kohtaa vastaaviin seikkoihin.

Liikenne- ja viestintäviraston on tehtävä yrityksen hakemuksen perusteella markkinatesti liittyen erityisesti sitoumukseen liitettyihin ehtoihin. Liikenne- ja viestintäviraston ei tarvitse tehdä markkinatestiä, jos huomattavan markkinavoiman yrityksen sitoumus ei selkeästi täytä tämän pykälän mukaisia ehtoja tai edellytyksiä.

Liikenne- ja viestintäviraston on arvioidessaan 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua yhteistyöjärjestelyä otettava erityisesti huomioon:

1) näyttö tarjottujen sitoumusten oikeudenmukaisuudesta ja kohtuullisuudesta;

2) tarjottujen sitoumusten avoimuus kaikille markkinaosallistujille;

3) käyttöoikeuksien asettaminen viipymättä saataville oikeudenmukaisin, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin ennen vähittäispalveluiden käyttöönottoa; ja

4) tarjottujen sitoumusten yleinen riittävyys liittyen kestävän kilpailun mahdollistamiseen ja erittäin suuren kapasiteetin verkkojen yhteistyössä tapahtuvan käyttöönoton edistämiseen loppukäyttäjien edun turvaamiseksi.

Huomattavan markkinavoiman yrityksen sitoumuksen on sisällettävä riittävän yksityiskohtaiset tiedot 3 momentin mukaisen arvioinnin tekemiseksi.

Järjestelyt määrätään sitoviksi määräajaksi. Yhteisinvestointeja koskevat 81 b §:ssä tarkoitetut sitoumukset voidaan määrätä sitoviksi vähintään seitsemäksi vuodeksi. Liikenne- ja viestintäviraston on arvioitava sitoumusten sitovuuden jatkamista, kun niitä koskeva määräaika päättyy.

Liikenne- ja viestintäviraston on 52 §:ssä tarkoitettua markkina-analyysia tehdessään huomioitava tämän pykälän mukaisesti sitovaksi määräämänsä sitoumukset.

(uusi)

81 b §

Yhteisinvestoinnit erittäin suuren kapasiteetin verkkoihin

Liikenne- ja viestintävirasto voi päätöksellään 81 a §:n mukaisessa menettelyssä asettaa huomattavan markkinavoiman yrityksen ja

yhden tai useamman muun teleyrityksen välisen valokuituelementeistä loppukäyttäjän tiloihin tai tukiasemaan asti koostuvaa erittäin suuren kapasiteetin verkkoa koskevan yhteisinvestointisopimuksen sitovaksi, jos se täyttää tässä pykälässä säädetyt edellytykset. Liikenne- ja viestintävirasto ei saa asettaa sitovan yhteisinvestointisopimuksen mukaiselle verkolle 53, 53 a ja 54 §:n nojalla asetettavia velvollisuuksia.

Liikenne- ja viestintävirasto voi lisäksi perustelluissa tapauksissa asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle 8-10 luvun mukaisia velvollisuuksia, jos se toteaa, että velvollisuuksien asettaminen on välttämätöntä markkinoilla olevien merkittävien kilpailuongelmien ratkaisemiseksi näiden markkinoiden erityispiirteiden vuoksi.

Päätöksen edellytyksenä on, että yhteisinvestointia koskeva tarjous täyttää vähintään seuraavat edellytykset:

1) yhteisinvestointia koskeva tarjous on syrjimättömästi avoin kaikille teleyrityksille missä tahansa verkon käyttöiän vaiheessa;

2) verkon yhteisinvestoijat voivat tosiasiallisesti kilpailla tuotantoketjun loppupään markkinoilla;

3) yhteisinvestoijat saavat oikeudenmukaisin, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin ja edellytyksin yhteisinvestoinnin kohteena olevan verkon täyden kapasiteetin käyttöoikeuden;

4) yhteisinvestoijat voivat osallistua yhteisinvestointiin arvoltaan ja ajoitukseltaan joustavalla osuudella, jota on mahdollista kasvattaa tulevaisuudessa;

5) yhteisinvestoijat saavat vastavuoroiset oikeudet oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin yhteisinvestoinnin kohteena olevaan verkkoon sen jälkeen, kun verkko on otettu käyttöön;

6) tarjouksessa vahvistetaan etukäteen yhteisinvestointihankkeen etenemissuunnitelma;

7) yhteisinvestoinnissa saavutetut oikeudet on mahdollista siirtää eteenpäin samoin oikeuksin; ja

8) yhteisinvestointia koskeva tarjous on tehty vilpittömässä mielessä.

Huomattavan markkinavoiman yrityksen on julkaistava tarjous yhteisinvestointiin hyvissä

ajoin ja muiden kuin 53 a §:n mukaisten ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivien yritysten osalta vähintään kuusi kuukautta ennen verkon käyttöönottoa. Yhteisinvestointia koskeva tarjous on julkaistava yrityksen verkkosivuilla, siten että se on helposti havaittavissa ja saatavilla. Lisäksi yksityiskohtaiset tiedot tarjousta koskien on annettava viipymättä.

Huomattavan markkinavoiman yritys voi sisällyttää tarjoukseen kohtuullisia ehtoja, jotka liittyvät yritysten taloudelliseen valmiuteen osallistua yhteisinvestointiin.

Jos yhteisinvestoinnilla korvataan huomattavan markkinavoiman yrityksen aikaisempaa verkkoa uudella valokuituelementteihin perustuvalla verkolla, sellaisten yritysten, jotka eivät osallistu yhteisinvestointiin tulee saada pääsy yhteisinvestoinnin kohteena olevaan verkkoon samoin laatua, nopeutta ja loppukäyttäjien saavutettavuutta koskevin ehdoin, jotka olivat saatavilla vanhassa verkossa ennen sen korvaamista yhteisinvestoinnin kohteena olevan verkon käyttöönottoa ja jotka Liikenne- ja viestintävirasto vahvistaa 1 momentissa tarkoitetulla päätöksellään. Liikenne- ja viestintävirasto voi liittää 1 momentin mukaiseen päätökseen ehtoja, joilla käyttöoikeuden laatua voidaan syrjimättömästi mukauttaa huomioiden vähittäismarkkinoiden kehityksen ja yhteisinvestointiin liittyvien kannustimien säilyminen.

Liikenne- ja viestintäviraston tulee ottaa yhteisinvestointisitoumusta arvioidessaan huomioon Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen suuntaviivat.

Liikenne- ja viestintävirasto voi liittää yhteisinvestointisopimukseen huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuden toimittaa vuosittain vaatimuksenmukaisuusvakuutuksia.

(uusi)

81 c §

Huomattavan markkinavoiman yrityksen aikaisemman verkon korvaaminen tai poistaminen käytöstä

Huomattavan markkinavoiman yrityksen on ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle,

kun se aikoo poistaa käytöstä tai korvata uudella verkolla olemassa olevaa verkkoaan tai sen osia. Ilmoitus on toimitettava Liikenne- ja viestintävirastolle sähköisenä.

Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin ja viimeistään kuusi kuukautta ennen käytöstä poistamisen tai korvaamisen suunniteltua aloituspäivää. Jos käytöstä poistamisen tai korvaamisen aikataulu määräytyy huomattavan markkinavoiman yrityksestä riippumattomista syistä, sen on ilmoitettava aiotusta korvaamisesta tai poistamisesta viipymättä Liikenne- ja viestintävirastolle.

Ilmoitukseen on liitettävä riittävät tiedot korvaamista tai poistamista suunnittelevasta huomattavan markkinavoiman yrityksestä, poistettavasta tai purettavasta verkosta sekä suunnitelluista toimenpiteistä. Tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä ja sen sähköisestä tekemisestä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Liikenne- ja viestintävirasto voi ennen ilmoitettua aloituspäivää asettaa päätöksellään huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuksia soveltaa läpinäkyvää aikataulua sekä irtisanomis- tai siirtymäaikaa koskevia ehtoja tai muita ehtoja verkkoa korvattaessa tai poistettaessa käytöstä, jos se on tarpeen kilpailun ja loppukäyttäjien edun turvaamiseksi. Jos Liikenne- ja viestintävirasto asettaa päätöksellään tässä momentissa tarkoitettuja velvollisuuksia, sen on tehtävä päätös velvollisuuksien asettamisesta vähintään kaksi kuukautta ennen ilmoitettua aloituspäivää, jos ilmoitus on toimitettu Liikenne- ja viestintävirastolle 2 momentin mukaisesti kuusi kuukautta ennen ilmoitettua aloituspäivää.

Liikenne- ja viestintävirasto voi lisäksi ennen ilmoitettua aloituspäivää asettaa päätöksellään kohtuullisia velvollisuuksia sen varmistamiseksi, että saatavilla on vähintään vastaavanlaatuisia vaihtoehtoisia tuotteita, joilla voi saada käyttöoikeuden aiemmat verkkoelementit korvaavaan parannettuun verkkoinfrastruktuuriin, jos se on tarpeen kilpailun ja loppukäyttäjien edun turvaamiseksi. Kilpailun ja loppukäyttäjien etu ei vaadi vaihtoehtoisten tuotteiden saatavuutta etenkään ti-

lanteessa, jossa käytöstä poistettava tai korvattava verkko ei ole ollut tosiasiallisesti käytössä.

Liikenne- ja viestintävirasto voi peruuttaa 53, 53 a ja 54 §:n perusteella asetetut velvollisuudet niiltä verkon osilta, jotka ovat ilmoitettu käytöstä poistettavaksi tai korvattavaksi, jos käyttöoikeuden tarjoaja on:

1) vahvistanut asianmukaiset edellytykset siirtymälle asettamalla saataville vähintään vastaavanlaatuisen vaihtoehtoisen käyttöoikeustuotteen, joka mahdollistaa samojen loppukäyttäjien saavuttamisen kuin olemassa olevassa infrastruktuurissa tai muulla vastaavalla tavalla; ja

2) noudattanut tämän pykälän mukaisia sekä Liikenne- ja viestintäviraston tämän pykälän perusteella asettamia edellytyksiä ja menettelyitä.

82 §

Markkinamäärittelyä, markkina-analyysiä ja huomattavaa markkinavoimaa koskeva kuuleminen

Liikenne- ja viestintäviraston on varattava komissiolle ja Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle tilaisuus antaa lausuntonsa kuukauden määräajassa ennen ETA-valtioiden väliseen kauppaan vaikuttavaa:

1) komission suosituksesta poikkeavaa markkinamäärittelyä;
2) markkina-analyysiä;
3) huomattavaa markkinavoimaa koskevaa päätöstä;
4) 76 §:ssä tarkoitettua päätöstä.
(uusi)

(uusi)

Liikenne- ja viestintäviraston on lykättävä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä kahdella kuukaudella, jos komissio ilmoittaa pitävänsä päätösehdotusta Euroopan unionin

82 §

Markkinamäärittelyä, markkina-analyysiä ja huomattavaa markkinavoimaa koskeva kuuleminen

Liikenne- ja viestintäviraston on varattava komissiolle, Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle *ja muiden ETA-valtioiden sääntelyviranomaisille* tilaisuus antaa lausuntonsa kuukauden määräajassa ennen ETA-valtioiden väliseen kauppaan vaikuttavaa:

1) komission suosituksesta poikkeavaa markkinamäärittelyä;
2) markkina-analyysiä;
3) huomattavaa markkinavoimaa koskevaa päätöstä;
4) 76 §:ssä tarkoitettua päätöstä;
5) 55 §:ssä tarkoitettua muun kuin huomattavan markkinavoiman yritystä koskevaa päätöstä;
6) 270 §:n 4 momentissa tarkoitettua velvollisuuden poistamista koskevaa päätöstä.

Liikenne- ja viestintäviraston on lykättävä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä kahdella kuukaudella, jos komissio ilmoittaa pitävänsä päätösehdotusta Euroopan unionin

oikeuden vastaisena. Liikenne- ja viestintäviraston on kuuden kuukauden kuluessa komission ilmoituksesta peruttava 1 momentissa tarkoitettu päätöksensä tai muutettava sitä, jos komissio tätä vaatii.

Jos Liikenne- ja viestintävirasto muuttaa 1 momentissa tarkoitettua päätösehdotusta komission vaatimuksesta, Liikenne- ja viestintäviraston on varattava niille asianosaisille, joiden oikeutta tai etua päätös koskee, mahdollisuus antaa lausuntonsa muutetusta päätösehdotuksesta. Liikenne- ja viestintäviraston on lopullista päätöstä tehdessään otettava asianmukaisest*i* huomioon myös 1 momentissa tarkoitetut lausunnot. Liikenne- ja viestintäviraston on annettava päätös tiedoksi komissiolle.

oikeuden vastaisena *tai katsovansa sen muodostavan esteen sisämarkkinoille*. Liikenne- ja viestintäviraston on kuuden kuukauden kuluessa komission ilmoituksesta peruttava 1 momentissa tarkoitettu päätöksensä tai muutettava sitä, jos komissio tätä vaatii.

Jos Liikenne- ja viestintävirasto muuttaa 1 momentissa tarkoitettua päätösehdotusta komission vaatimuksesta, Liikenne- ja viestintäviraston on varattava niille asianosaisille, joiden oikeutta tai etua päätös koskee, mahdollisuus antaa lausuntonsa muutetusta päätösehdotuksesta *310 §:n mukaisesti sekä tehtävä uusi 1 momentin mukainen ilmoitus komissiolle*. Liikenne- ja viestintäviraston on lopullista päätöstä tehdessään otettava *mahdollisimman tarkasti* huomioon myös 1 momentissa tarkoitetut lausunnot. Liikenne- ja viestintäviraston on annettava päätös tiedoksi komissiolle *ja Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle.*

Liikenne- ja viestintäviraston on tehtävä 1 momentin mukainen ilmoitus yhdessä toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa, jos markkinamäärittely on laadittu toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa 52 §:n 7 momentin mukaisesti.

83 §

Yrityksille asetettavaa velvoitetta koskeva kuuleminen

Liikenne- ja viestintäviraston on varattava komissiolle ja Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle tilaisuus antaa lausuntonsa kuukauden määräajassa ennen ETA-valtioiden väliseen kauppaan vaikuttavaa päätöstä, jolla Liikenne- ja viestintävirasto asettaa huomattavan markkinavoiman perusteella tai muulla perusteella 8–10 luvussa tarkoitetut velvoitteet lukuun ottamatta *57 §:n 1 momentin 4 kohtaan taikka 58* tai 76 §:ään perustuvaa päätöstä.

(uusi)

83 §

Yrityksille asetettavaa velvoitetta koskeva kuuleminen

Liikenne- ja viestintäviraston on varattava komissiolle ja Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle tilaisuus antaa lausuntonsa kuukauden määräajassa ennen ETA-valtioiden väliseen kauppaan vaikuttavaa päätöstä, jolla Liikenne- ja viestintävirasto asettaa*, muuttaa tai poistaa* huomattavan markkinavoiman perusteella tai muulla perusteella *7 a tai* 8–10 luvussa tarkoitetut velvoitteet lukuun ottamatta *55 f* tai 76 §:ään perustuvaa päätöstä.

Liikenne- ja viestintäviraston on otettava mahdollisimman tarkasti huomioon 1 momentissa tarkoitetut lausunnot.

Jos komissio ilmoittaa katsovansa, että Liikenne- ja viestintäviraston 1 momentissa tarkoitettu päätösehdotus muodostaisi esteen yhtenäismarkkinoille tai vakavasti epäilevänsä, ettei Liikenne- ja viestintäviraston päätösehdotus ole Euroopan unionin oikeuden mukainen, Liikenne- ja viestintäviraston on lykättävä päätöksen tekemistä kolmella kuukaudella komission ilmoituksesta. Liikenne- ja viestintäviraston on tällöin jatkettava päätöksen valmistelua yhteistyössä komission ja Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen kanssa.

Liikenne- ja viestintävirasto voi 2 momentissa mainitun määräajan kuluessa muuttaa päätösehdotustaan tai perua sen. Jos Liikenne- ja viestintävirasto muuttaa päätösehdotustaan tai pitää sen sellaisenaan voimassa, komissio voi antaa Liikenne- ja viestintäviraston päätösehdotuksesta vielä ratkaisusuosituksen tai peruuttaa 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksensa. Liikenne- ja viestintäviraston on annettava lopullinen päätöksensä tiedoksi komissiolle ja Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle kuukauden kuluessa ratkaisusuosituksen antamisesta. Määräaikaa voidaan kuitenkin jatkaa, jos se on tarpeen asianosaisten kuulemiseksi.

Jos Liikenne- ja viestintävirasto päättää olla muuttamatta tai perumatta päätöstä komission suosituksesta huolimatta, sen on perusteltava päätöksensä.

(uusi)

84 §

Jos komissio ilmoittaa katsovansa, että Liikenne- ja viestintäviraston 1 momentissa tarkoitettu päätösehdotus muodostaisi esteen yhtenäismarkkinoille tai vakavasti epäilevänsä, ettei Liikenne- ja viestintäviraston päätösehdotus ole Euroopan unionin oikeuden mukainen, Liikenne- ja viestintäviraston on lykättävä päätöksen tekemistä kolmella kuukaudella komission ilmoituksesta. Liikenne- ja viestintäviraston on tällöin jatkettava päätöksen valmistelua yhteistyössä komission ja Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen kanssa.

Liikenne- ja viestintävirasto voi *3* momentissa mainitun määräajan kuluessa muuttaa päätösehdotustaan tai perua sen. Jos Liikenne- ja viestintävirasto muuttaa päätösehdotustaan tai pitää sen sellaisenaan voimassa, komissio voi antaa Liikenne- ja viestintäviraston päätösehdotuksesta vielä ratkaisusuosituksen tai peruuttaa *3* momentissa tarkoitetun ilmoituksensa. Liikenne- ja viestintäviraston on annettava lopullinen päätöksensä tiedoksi komissiolle ja Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle kuukauden kuluessa ratkaisusuosituksen antamisesta. Määräaikaa voidaan kuitenkin jatkaa, jos se on tarpeen asianosaisten kuulemiseksi.

Jos Liikenne- ja viestintävirasto päättää olla muuttamatta tai perumatta päätöstä komission suosituksesta huolimatta, sen on perusteltava päätöksensä. *Poiketen siitä, mitä 4 ja 5 momentissa säädetään Liikenne- ja viestintäviraston mahdollisuudesta olla muuttamatta tai peruuttamatta päätösehdotustaan, Liikenne- ja viestintäviraston on muutettava tai peruutettava 55 a §:n 3 momentin tai 81 b §:n mukainen päätösehdotus, jos komissio tätä päätöksellään vaatii.*

Liikenne- ja viestintäviraston on varattava 1 momentin mukainen tilaisuus antaa lausunto yhdessä toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa, jos päätös on valmisteltu toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa 52 §:n 7 momentin mukaisesti.

84 §

Menettely kiireellisissä tapauksissa

Markkinamäärittely, markkina-analyysi sekä Liikenne- ja viestintäviraston päätös huomattavasta markkinavoimasta ja teleyritykselle asetettavasta velvollisuudesta voidaan tehdä komissiota ja Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelintä kuulematta, jos toimenpide on:

1) kiireellinen;
2) välttämätön kilpailun ja kuluttajien edun turvaamiseksi;
3) tilapäinen; sekä
4) oikeassa suhteessa sillä tavoiteltavaan päämäärään.

Liikenne- ja viestintäviraston on toimitettava 1 momentissa tarkoitettu toimenpide viipymättä tiedoksi komissiolle ja Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle.

Menettely kiireellisissä tapauksissa

Markkinamäärittely, markkina-analyysi sekä Liikenne- ja viestintäviraston päätös huomattavasta markkinavoimasta ja teleyritykselle asetettavasta velvollisuudesta voidaan tehdä komissiota, Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelintä *ja muiden ETA-valtioiden sääntelyviranomaisia* kuulematta, jos toimenpide on:

1) kiireellinen;
2) välttämätön kilpailun ja kuluttajien edun turvaamiseksi;
3) tilapäinen; sekä
4) oikeassa suhteessa sillä tavoiteltavaan päämäärään.

Liikenne- ja viestintäviraston on toimitettava 1 momentissa tarkoitettu toimenpide viipymättä tiedoksi komissiolle, Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle *ja muiden ETA-valtioiden sääntelyviranomaisille.*

85 §

Yleispalveluyrityksen nimeäminen

— — — — — — — — — — — — — — —

Liikenne- ja viestintäviraston on päätöksellään nimettävä yksi tai useampi teleyritys tai yhteystietopalvelua tarjoava yritys yleispalveluyritykseksi, jos se on välttämätöntä yleispalvelun tarjonnan takaamiseksi tietyllä maantieteellisellä alueella. Nimeämismenettelyn on oltava tehokas, puolueeton, avoin ja syrjimätön. Yleispalveluyritykseksi on nimettävä se yritys, jolla on parhaat edellytykset yleispalvelun tarjontaan.

— — — — — — — — — — — — — — —

85 §

Yleispalveluyrityksen nimeäminen

— — — — — — — — — — — — — — —

Liikenne- ja viestintäviraston on päätöksellään nimettävä yksi tai useampi teleyritys tai yhteystietopalvelua tarjoava yritys yleispalveluyritykseksi, jos se on välttämätöntä yleispalvelun tarjonnan takaamiseksi tietyllä maantieteellisellä alueella. Nimeämismenettelyn on oltava tehokas, puolueeton, avoin ja syrjimätön. *Nimeämismenettelyssä on tarvittaessa huomioitava myös 51 a §:n mukaiset maantieteelliset kartoitukset*. Yleispalveluyritykseksi on nimettävä se yritys, jolla on parhaat edellytykset yleispalvelun tarjontaan.

— — — — — — — — — — — — — — —

86 §

Yleisiä puhelinpalveluja koskeva yleispalveluvelvollisuus

86 §

Yleisiä puhelinpalveluja koskeva yleispalveluvelvollisuus

Teleyritys, jonka Liikenne- ja viestintävirasto on 85 §:ssä tarkoitetulla tavalla nimennyt yleisissä puhelinpalveluissa yleispalveluyritykseksi, on velvollinen tarjoamaan maantieteellisestä paikasta riippumatta keskimääräisen käyttäjän kannalta kohtuullisella hinnalla liittymän yleiseen viestintäverkkoon käyttäjä*n tai tilaajan* vakinaisessa asuin- tai sijaintipaikassa. Teleyrityksen on toimitettava liittymä kohtuullisessa ajassa tilauksesta.

Tarjottavan liittymän on oltava sellainen, että kaikki, myös vammaiset, voivat käyttää hätäpalveluja, soittaa ja vastaanottaa kotimaan ja ulkomaan puheluita sekä käyttää muita tavanomaisia puhelinpalveluja.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin vammaisten erityistarpeista. Ennen asetuksen antamista Liikenne- ja viestintäviraston on tarvittaessa laadittava niistä selvitys.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, miten liittymä on teknisesti toteutettava tai mitä teknisiä ominaisuuksia liittymässä on oltava, jotta myös vammaiset voivat sitä käyttää.

87 §

Internetyhteyspalvelua koskeva yleispalveluvelvollisuus

Teleyritys, jonka Liikenne- ja viestintävirasto on 85 §:ssä tarkoitetulla tavalla nimennyt internetyhteyspalvelussa yleispalveluyritykseksi, on velvollinen tarjoamaan maantieteellisestä paikasta riippumatta keskimääräisen käyttäjän kannalta kohtuullisella hinnalla liittymän yleiseen viestintäverkkoon käyttäjän tai *tilaajan* vakinaisessa asuin- tai sijaintipaikassa. Teleyrityksen on toimitettava liittymä kohtuullisessa ajassa tilauksesta.

Teleyritys, jonka Liikenne- ja viestintävirasto on 85 §:ssä tarkoitetulla tavalla nimennyt yleisissä puhelinpalveluissa yleispalveluyritykseksi, on velvollinen tarjoamaan maantieteellisestä paikasta riippumatta keskimääräisen käyttäjän kannalta kohtuullisella hinnalla liittymän yleiseen viestintäverkkoon käyttäjä*lle ja mikroyritykselle* vakinaisessa asuin- tai sijaintipaikassa. Teleyrityksen on toimitettava liittymä kohtuullisessa ajassa tilauksesta.

Tarjottavan liittymän on oltava sellainen, että kaikki, myös vammaiset *henkilöt*, voivat käyttää hätäpalveluja, soittaa ja vastaanottaa kotimaan ja ulkomaan puheluita sekä käyttää muita tavanomaisia puhelinpalveluja. *Tarjottavan liittymän on oltava saatavilla myös ilman pakollisia lisäpalveluita tai -toimintoja.*

Valtioneuvoston asetuksella *annetaan tarkempia säännöksiä* vammaisten *henkilöiden* erityistarpeista. Ennen asetuksen antamista Liikenne- ja viestintäviraston on tarvittaessa laadittava niistä selvitys.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, miten liittymä on teknisesti toteutettava tai mitä teknisiä ominaisuuksia liittymässä on oltava, jotta myös vammaiset *henkilöt* voivat sitä käyttää.

87 §

Internetyhteyspalvelua koskeva yleispalveluvelvollisuus

Teleyritys, jonka Liikenne- ja viestintävirasto on 85 §:ssä tarkoitetulla tavalla nimennyt internetyhteyspalvelussa yleispalveluyritykseksi, on velvollinen tarjoamaan maantieteellisestä paikasta riippumatta keskimääräisen käyttäjän kannalta kohtuullisella hinnalla liittymän yleiseen viestintäverkkoon käyttäjän viestintäverkkoon *käyttäjälle tai mikroyritykselle* vakinaisessa asuin- tai sijaintipaikassa. *Tarjottavan liittymän on oltava saatavilla myös ilman pakollisia lisäpalveluita tai -toimintoja.* Teleyrityksen on toimitettava liittymä kohtuullisessa ajassa tilauksesta.

Tarjottavan liittymän on mahdollistettava kaikille käyttäjille ja tilaajille tarkoituksenmukainen internetyhteys, ottaen huomioon käyttäjien *ja tilaajien* enemmistön käytössä oleva yhteysnopeus, tekninen toteutettavuus ja kustannukset.

Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella säädetään tarkoituksenmukaisen internetyhteyden vähimmäisnopeudesta. Ennen asetuksen antamista Liikenne- ja viestintäviraston on tarvittaessa laadittava selvitys tiedonsiirtopalvelujen markkinoista, käyttäjien ja tilaajien enemmistön käytössä olevasta yhteysnopeudesta ja teknisestä kehitystasosta sekä arvio sääntelyn taloudellisista vaikutuksista teleyrityksille.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, miten liittymä on teknisesti toteutettava tai mitä teknisiä ominaisuuksia liittymässä on oltava.

88 §

Liittymän tarjoamista koskevat muut oikeudet ja velvollisuudet

Yleispalveluyritys voi tarjota 86 ja 87 §:ssä tarkoitettuja palveluja myös useamman liittymän välityksellä, jos siitä ei aiheudu *tilaajalle ja* käyttäjälle kohtuuttomia lisäkustannuksia.

Yleispalveluyrityksen on tarjottava tilaajana olevalle luonnolliselle henkilölle mahdollisuus maksaa 86 ja 87 §:ssä tarkoitetun liittymän rakentamisesta johtuva korvaus useammassa maksuerässä. Yleispalveluyritys saa kieltäytyä velvollisuudestaan vain, jos kieltäytymiselle on tilaajana olevan luonnollisen

Tarjottavan liittymän on mahdollistettava kaikille käyttäjille ja *mikroyrityksille* tarkoituksenmukainen internetyhteys, ottaen huomioon käyttäjien enemmistön käytössä oleva yhteysnopeus, tekninen toteutettavuus ja kustannukset. *Eurooppalaisesta sähköisen viestinnän säännöstöstä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/1972, jäljempänä teledirektiivi, liitteessä V mainittujen palveluiden tulee olla käytettävissä tarjottavalla liittymällä.*

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkoituksenmukaisen internetyhteyden vähimmäisnopeudesta. Ennen asetuksen antamista Liikenne- ja viestintäviraston on tarvittaessa laadittava selvitys tiedonsiirtopalvelujen markkinoista, käyttäjien ja tilaajien enemmistön käytössä olevasta yhteysnopeudesta ja teknisestä kehitystasosta sekä arvio sääntelyn taloudellisista vaikutuksista teleyrityksille. *Liikenne- ja viestintäviraston tulee selvityksessä huomioida myös Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen tarkoituksenmukaisen internetyhteyspalvelun määrittelemisen parhaita käytäntöjä koskeva raportti.*

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, miten liittymä on teknisesti toteutettava tai mitä teknisiä ominaisuuksia liittymässä on oltava.

88 §

Liittymän tarjoamista koskevat muut oikeudet ja velvollisuudet

Yleispalveluyritys voi tarjota 86 ja 87 §:ssä tarkoitettuja palveluja myös useamman liittymän välityksellä, jos siitä ei aiheudu käyttäjälle *tai mikroyritykselle* kohtuuttomia lisäkustannuksia.

Yleispalveluyrityksen on tarjottava tilaajana olevalle luonnolliselle henkilölle mahdollisuus maksaa 86 ja 87 §:ssä tarkoitetun liittymän rakentamisesta johtuva korvaus useammassa maksuerässä. Yleispalveluyritys saa kieltäytyä velvollisuudestaan vain, jos kieltäytymiselle on tilaajana olevan luonnollisen

henkilön maksukykyyn liittyvä painava peruste.

Yleispalveluyrityksellä on oikeus kieltäytyä tekemästä *tilaajan* kanssa sopimusta 86 ja 87 §:ssä tarkoitetusta liittymästä, jos *tilaaja* on asetettu syytteeseen tai viimeisen vuoden aikana tuomittu jonkin teleyrityksen liittymää hyväksi käyttäen tehdystä tietoliikenteen häirinnästä taikka jos tilaajalla on yleispalveluyrityksen tarjoaman toisen liittymän käytöstä aiheutuneita maksamattomia, erääntyneitä ja riidattomia velkoja.

91 §

Yleispalveluyrityksen velvollisuus tiedottaa yleispalveluvelvoitteistaan sekä tarjota yleispalvelutuotteitaan ja –palvelujaan

Yleispalveluyrityksen on tiedotettava tarkoituksenmukaisella tavalla yleispalveluvelvoitteistaan sekä tarjottava yleispalvelutuotteitaan ja -palvelujaan.

Yleispalveluyrityksen on julkaistava tiedot ja aineistot tarjoamistaan yleispalvelutuotteista ja -palveluista siten, että ne ovat helposti tilaajien ja käyttäjien saatavilla.

(uusi)

93 §

henkilön maksukykyyn liittyvä painava peruste.

Yleispalveluyrityksellä on oikeus kieltäytyä tekemästä *käyttäjän tai mikroyrityksen* kanssa sopimusta 86 ja 87 §:ssä tarkoitetusta liittymästä, jos *tämä* on asetettu syytteeseen tai viimeisen vuoden aikana tuomittu jonkin teleyrityksen liittymää hyväksi käyttäen tehdystä tietoliikenteen häirinnästä taikka jos tilaajalla on yleispalveluyrityksen tarjoaman toisen liittymän käytöstä aiheutuneita maksamattomia, erääntyneitä ja riidattomia velkoja.

(kumotaan)

91 a §

Velvollisuus ilmoittaa verkon luovuttamisesta

Teleyritys, jonka Liikenne- ja viestintävirasto on 85 §:ssä tarkoitetulla tavalla nimennyt yleispalveluyritykseksi, on velvollinen ilmoittamaan Liikenne- ja viestintävirastolle, jos se luovuttaa yleispalvelun tarjonnassa välttämättömän verkon tai verkonosan yleispalveluyrityksestä erilliselle oikeushenkilölle.

Liikenne- ja viestintävirasto voi ilmoituksen jälkeen muuttaa, peruuttaa tai asettaa yleispalveluvelvollisuuksia 85 §:n mukaisesti.

93 §

Yleispalvelun nettokustannukset

Yleispalvelun nettokustannuksilla tarkoitetaan niitä palvelun tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia, joita yleispalveluyritys ei saa katetuiksi palvelun tuottamilla tuloilla

Jos on ilmeistä, että yleispalvelun tarjonta muodostaa yleispalveluyritykselle kohtuuttoman taloudellisen rasitteen, ja yleispalveluyritys sitä vaatii, Liikenne- ja viestintäviraston on laskettava yleispalvelun nettokustannukset.

Liikenne- ja viestintävirasto ei ole nettokustannuksia laskiessaan sidottu yleispalveluyrityksen ilmoittamiin tietoihin tai sen kustannuslaskennassa käytettyihin periaatteisiin.

(uusi)

Yleispalvelun nettokustannukset

Yleispalvelun nettokustannuksilla tarkoitetaan niitä palvelun tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia, joita yleispalveluyritys ei saa katetuiksi palvelun tuottamilla tuloilla

Jos on ilmeistä, että yleispalvelun tarjonta muodostaa yleispalveluyritykselle kohtuuttoman taloudellisen rasitteen, ja yleispalveluyritys sitä vaatii, Liikenne- ja viestintäviraston on laskettava yleispalvelun nettokustannukset. *Nettokustannusten laskennan periaatteiden, sekä yksityiskohtaisten tietojen käytettävistä menetelmistä tulee tällöin olla yleisesti saatavilla.*

Liikenne- ja viestintävirasto ei ole nettokustannuksia laskiessaan sidottu yleispalveluyrityksen ilmoittamiin tietoihin tai sen kustannuslaskennassa käytettyihin periaatteisiin.

Jos Liikenne- ja viestintävirasto on laskenut nettokustannukset, sen tulee julkaista vuosiraportti, joka sisältää yksityiskohtaiset tiedot yleispalveluvelvollisuuksien kustannuksista ja jossa yksilöidään kaikkien asianosaisten yritysten osuudet, sekä mahdolliset markkinaedut, joita yritys on voinut saada yleispalveluvelvollisuuksien johdosta. jollei liikesalaisuutta koskevista kansallisista ja unionin säännöistä muuta johdu.

95 §

Taajuuksien käyttöä ja taajuussuunnitelmaa koskeva valtioneuvoston asetus

Valtioneuvoston asetuksella vahvistetaan yleiset periaatteet 3 momentissa tarkoitettujen taajuuksien käytölle. Säädettäessä viestintäpalvelujen tarjontaan soveltuvien taajuuksien käytöstä on noudatettava tekniikka- ja palveluriippumattomuutta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetussa asetuksessa voidaan kuitenkin poiketa verkko- ja viestintäpalvelujen:

1) tekniikkariippumattomuudesta:

a) haitallisten häiriöiden välttämiseksi;

b) yleisön suojelemiseksi sähkömagneettisilta kentiltä;

95 §

Taajuuksien käyttöä ja taajuussuunnitelmaa koskeva valtioneuvoston asetus

Valtioneuvoston asetuksella vahvistetaan yleiset periaatteet 3 momentissa tarkoitettujen taajuuksien käytölle. Säädettäessä viestintäpalvelujen tarjontaan soveltuvien taajuuksien käytöstä on noudatettava tekniikka- ja palveluriippumattomuutta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetussa asetuksessa voidaan kuitenkin poiketa verkko- ja viestintäpalvelujen:

1) tekniikkariippumattomuudesta:

a) haitallisten häiriöiden välttämiseksi;

b) yleisön suojelemiseksi sähkömagneettisilta kentiltä;

c) palvelujen teknisen laadun, taajuuksien yhteiskäytön tai yleisen edun tavoitteiden saavuttamiseksi; sekä

2) palveluriippumattomuudesta:

a) ihmishengen turvallisuuden takaamiseksi;

b) sosiaalisen, alueellisen tai maantieteellisen yhteenkuuluvuuden edistämiseksi;

c) taajuuksien tehottoman käytön välttämiseksi;

d) kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden ja tiedotusvälineiden moniarvoisuuden edistämiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitetulla valtioneuvoston asetuksella vahvistetaan taajuussuunnitelma:

1) *6 §:ssä* tarkoitettuun verkkotoimilupaa edellyttävään teletoimintaan tarkoitetuille taajuusalueille;

2) 22 ja 34 §:ssä tarkoitettuun toimiluvanvaraiseen televisio- ja radiotoiminnan harjoittamiseen tarkoitetuille taajuusaluille;

3) 96 §:n 5 momentissa tarkoitetuille taajuusalueille;

4) tuotekehitys-, testaus- ja opetustoimintaan tarkoitetuille taajuusalueille; sekä

5) Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:ssä tarkoitettuun julkisen palvelun televisio- ja radiotoimintaan tarkoitetuille taajuusalueille.

Ennen kuin valtioneuvosto vahvistaa taajuussuunnitelman, teleyrityksille, Yleisradio Oy:lle ja muille taajuusalueiden käyttäjäryhmille on varattava tilaisuus tulla kuulluksi taajuussuunnitelmasta. Valtioneuvoston on tarkasteltava taajuussuunnitelmaa uudelleen, jos 3 momentissa tarkoitettuun julkiseen palveluun tai toimiluvanvaraiseen toimintaan voidaan osoittaa lisää taajuusalueita tai jos tässä momentissa mainittu taho esittää tarkastelua koskevan perustellun pyynnön.

(uusi)

c) palvelujen teknisen laadun, taajuuksien yhteiskäytön tai yleisen edun tavoitteiden saavuttamiseksi; sekä

2) palveluriippumattomuudesta:

a) ihmishengen turvallisuuden takaamiseksi;

b) sosiaalisen, alueellisen tai maantieteellisen yhteenkuuluvuuden edistämiseksi;

c) taajuuksien tehottoman käytön välttämiseksi;

d) kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden ja tiedotusvälineiden moniarvoisuuden edistämiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitetulla valtioneuvoston asetuksella vahvistetaan taajuussuunnitelma:

1) 6 *§:n 1 ja 2 momentissa* tarkoitettuun verkkotoimilupaa edellyttävään teletoimintaan *ja 6 §:n 4 momentissa tarkoitettuun yleiseen teletoimintaan* tarkoitetuille taajuusalueille;

2) 22 ja 34 §:ssä tarkoitettuun toimiluvanvaraiseen televisio- ja radiotoiminnan harjoittamiseen tarkoitetuille taajuusaluille;

3) 96 §:n 5 momentissa tarkoitetuille taajuusalueille;

4) tuotekehitys-, testaus- ja opetustoimintaan tarkoitetuille taajuusalueille; sekä

5) Yleisradio Oy:stä annetun lain *(1380/1993)* 7 §:ssä tarkoitettuun julkisen palvelun televisio- ja radiotoimintaan tarkoitetuille taajuusalueille.

Ennen kuin valtioneuvosto vahvistaa taajuussuunnitelman, teleyrityksille, Yleisradio Oy:lle ja muille taajuusalueiden käyttäjäryhmille on varattava tilaisuus tulla kuulluksi taajuussuunnitelmasta. Valtioneuvoston on tarkasteltava taajuussuunnitelmaa uudelleen, jos 3 momentissa tarkoitettuun julkiseen palveluun tai toimiluvanvaraiseen toimintaan voidaan osoittaa lisää taajuusalueita tai jos tässä momentissa mainittu taho esittää tarkastelua koskevan perustellun pyynnön.

Liikenne- ja viestintäministeriön on ilmoitettava komissiolle ja Euroopan unionin jäsenvaltioille, jos 1 momentissa tarkoitetulla valtioneuvoston asetuksella sallitaan 3 momentissa tarkoitetulla taajuusalueella Euroo-

(uusi)

pan unionissa yhdenmukaistettujen radiotaajuuksien käyttötarkoituksesta poikkeava vaihtoehtoinen käyttö.

Euroopan unionissa yhdenmukaistettujen radiotaajuuksien käyttö on mahdollistettava mahdollisimman pian ja viimeistään 30 kuukauden kuluttua radiotaajuuspäätöksen mukaisesta taajuusalueen teknisestä täytäntöönpanotoimenpiteestä. Valtioneuvosto voi poiketa tästä määräajasta, jos:

1) taajuusalueen vaihtoehtoinen käyttö perustuu 2 momentin 2 kohdan a tai d alakohdassa tarkoitettuun yleisen edun tavoitteeseen;

2) taajuuksia ei ole koordinoitu kolmannen maan kanssa ja taajuuksien käyttö johtaisi haitallisiin häiriöihin; tai

3) kansallisen turvallisuuden, puolustuksen tai ylivoimaisen esteen vuoksi.

Edellä 6 momentissa tarkoitettua määräaikaa voidaan lykätä enintään 30 kuukautta, jos:

1) taajuuksia ei ole koordinoitu Euroopan unionin jäsenvaltion kanssa ja taajuuksien käyttö johtaisi haitallisiin häiriöihin; tai

2) on tarpeen varmistaa nykyisten käyttäjien tekninen siirtyminen taajuuksilta.

Valtioneuvoston on tarkasteltava uudelleen 6 momentissa tarkoitettua poikkeusta vähintään joka toinen vuosi. Valtioneuvoston on ilmoitettava 6 ja 7 momentissa tarkoitetusta poikkeuksesta komissiolle ja sellaiselle Euroopan unionin jäsenvaltiolle, jonka taajuuskäyttöön asia voi vaikuttaa.

96 §

Taajuuksien käytöstä annetut Liikenne- ja viestintäviraston määräykset

— — — — — — — — — — — — — — —

Liikenne- ja viestintävirasto voi radiotaajuuksien yhteiskäytön edistämiseksi tai muusta perustellusta syystä sallia 95 §:n 1 momentin nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetylle radiotaajuusalueelle tai tämän pykälän 1 momentin nojalla annetussa määräyksessä tarkoitetulle taajuusalueelle

96 §

Taajuuksien käytöstä annetut Liikenne- ja viestintäviraston määräykset

— — — — — — — — — — — — — — —

Liikenne- ja viestintävirasto voi radiotaajuuksien yhteiskäytön edistämiseksi tai muusta perustellusta syystä sallia 95 §:n 1 momentin nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetylle radiotaajuusalueelle tai tämän pykälän 1 momentin nojalla annetussa määräyksessä tarkoitetulle taajuusalueelle

myös muuta kuin sen käyttötarkoituksen mukaista radioviestintää, jos muu radioviestintä ei rajoita taajuusalueen käyttöä sen ensisijaisiin käyttötarkoituksiin eikä aiheuta häiriöitä ensisijaisten käyttötarkoitusten mukaiselle radioviestinnälle.

myös muuta kuin sen käyttötarkoituksen mukaista radioviestintää, jos muu radioviestintä *ei vähäistä enempää* rajoita taajuusalueen käyttöä sen ensisijaisiin käyttötarkoituksiin eikä aiheuta haitallisia häiriöitä ensisijaisten käyttötarkoitusten mukaiselle radioviestinnälle.

99 §

Numerointia koskeva Liikenne- ja viestintäviraston määräys

— — — — — — — — — — — — — — —

(uusi)

99 §

Numerointia koskeva Liikenne- ja viestintäviraston määräys

— — — — — — — — — — — — — — —

Liikenne- ja viestintäviraston on toimitettava tietoja numeroalueista, joita voidaan käyttää myös Suomen alueen ulkopuolella, Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle.

100 §

Numerointipäätös

— — — — — — — — — — — — — — —

Liikenne- ja viestintäviraston on tehtävä päätös numeron tai tunnuksen *jakamisesta* (*numerointipäätös*) kolmen viikon kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Jos numerolla tai tunnuksella on poikkeuksellista taloudellista arvoa, numerointipäätös voidaan kuitenkin tehdä kuuden viikon kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta.

— — — — — — — — — — — — — — —

(uusi)

100 §

Numerointipäätös

— — — — — — — — — — — — — — —

Liikenne- ja viestintäviraston on tehtävä päätös numeron tai tunnuksen *myöntämisestä* (*numerointipäätös*) kolmen viikon kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Jos numerolla tai tunnuksella on poikkeuksellista taloudellista arvoa, numerointipäätös voidaan kuitenkin tehdä kuuden viikon kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta.

— — — — — — — — — — — — — — —

Numeron tai tunnuksen käyttöoikeuden saanut teleyritys ei saa syrjiä muita teleyrityksiä niiden palvelujen käyttöön tarvittavien numeroiden ja tunnusten osalta.

102 §

Puhelinnumeron siirrettävyys

— — — — — — — — — — — — — — —

(uusi)

102 §

Puhelinnumeron siirrettävyys

— — — — — — — — — — — — — — —

Tilaajalla on oikeus siirtää kansalliseen numerointisuunnitelmaan sisältyvä puhelinnu-

	mero toiselle teleyritykselle vähintään 1 kuukausi irtisanomispäivästä, ellei luovu tästä oikeudesta. Tilaajan sopimus siirrettävän numeron osalta päättyy automaattisesti, kun siirto saadaan päätökseen. Luovuttavan ja vastaanottavan teleyrityksen on tiedotettava tilaajalle siirtoprosessin etenemisestä.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
103 §	103 §
Puhelinnumeron siirrettävyyttä koskevat tekniset määräykset	*Puhelinnumeron siirrettävyyttä koskevat tekniset määräykset*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Liikenne- ja viestintäviraston määräykset voivat koskea: 1) puhelinnumeroita, jotka teknisistä syistä vapautetaan siirtovelvoitteesta; 2) siirrettävyyden teknistä toteuttamistapaa; 3) siirrettyyn numeroon liittyvän puhelun ohjausta; 4) siirrettyjä puhelinnumeroita koskevan tiedotuspalvelun järjestämistä; 5) muita 1–4 kohdassa mainittuihin verrattavia numeron siirrettävyyden teknisiä edellytyksiä.	Liikenne- ja viestintäviraston määräykset voivat koskea: 1) puhelinnumeroita, jotka teknisistä syistä vapautetaan siirtovelvoitteesta; 2) siirrettävyyden teknistä toteuttamistapaa; 3) siirrettyyn numeroon liittyvän puhelun ohjausta; 4) siirrettyjä puhelinnumeroita koskevan tiedotuspalvelun järjestämistä; 5) muita 1–4 kohdassa mainittuihin verrattavia numeron siirrettävyyden teknisiä edellytyksiä*;* *6) luovuttavan ja vastaanottavan teleyrityksen tehtäviä palveluntarjoajaa vaihdettaessa;* *7) tilaajalle siirtoprosessista tiedottamisen yksityiskohtia.*
(uusi)	
106 §	106 §
Soveltamisala ja säännösten pakottavuus	*Soveltamisala ja säännösten pakottavuus*
Tämän osan säännöksistä ei saa sopimuksin poiketa *kuluttajan* vahingoksi. Jäljempänä *118–123 §:ää,* 125 §:n 2–4 momenttia *sekä* 126 §:ää, 134 §:n 1 momenttia ja 135 §:*ää* sovelletaan muun kuin kuluttajan kanssa tehtävään sopimukseen vain, jos muuta ei ole sovittu. Jäljempänä 108, 112, 118, 119, 121, 122, 128 ja 134 §:ää ei sovelleta itsenäisesti vastikkeetta tarjottavaan viestintäpalveluun.	Tämän osan säännöksistä ei saa sopimuksin poiketa *tilaajan* vahingoksi*, ellei 2 momentista muuta johdu*. *Mitä* 118 *§:ssä*, 125 §:n 2–4 moment*issa*, 126 §:*ssä*, 134 §:n 1 moment*issa* ja 135 §:*ssä säädetään,* sovelletaan muun kuin kuluttajan kanssa tehtävään sopimukseen vain, jos muuta ei ole sovittu. *Mitä 106 b §:ssä, 108 a §:n 1 ja 3 momentissa, 109 §:n 2 momentissa, 112 §:n 1 momentissa, 113 §:ssä, 118 §:n 2 momentissa, 119 §:ssä ja 121-124 §:ssä säädetään, sovel-*

letaan kuluttajien lisäksi myös mikroyrityksen, pienen yrityksen ja voittoa tavoittelemattoman yhteisön kanssa tehtävään sopimukseen, jos muuta ei ole sovittu.

106 a §

Soveltamisalan rajoitukset

(uusi)

Tämän osan säännöksiä ei 107 §:n 2 momenttia lukuun ottamatta sovelleta mikroyrityksiin, jotka tarjoavat vain numeroista riippumattomia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja. Niiden on kuitenkin ennen sopimuksen tekemistä ilmoitettava tästä tilaajalle.

Mitä 109 §:n 2-5 momentissa sekä 114 ja 116 §:ssä säädetään, ei sovelleta numeroista riippumattomiin henkilöiden välisiin viestintäpalveluihin.

Mitä 106 b §:ssä, 107 §:n 3 ja 4 momentissa, 109 §:n 2 ja 4 momentissa, 112 §:n 1 momentissa ja 113 §:ssä säädetään, ei sovelleta laitteiden välisiin siirtopalveluihin.

Mitä 108, 112, 118, 119, 121, 122, 128 ja 134 §:ssä säädetään, ei sovelleta itsenäisesti vastikkeetta tarjottavaan viestintäpalveluun.

15 luku

Viestintäpalvelusopimus

15 luku

Viestintäpalvelusopimus

106 b §

(uusi)

Ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot ja sopimustiivistelmä

Teleyrityksen on ennen viestintäpalvelusopimuksen tekemistä annettava kuluttajalle kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvun 8 a §:ssä tai 6 luvun 9 §:ssä tarkoitetut tiedot. Tiedot on annettava selkeästi ja ymmärrettävästi sekä pysyvällä tavalla. Jos tietojen antaminen pysyvällä tavalla ei ole mahdollista, teleyrityksen on annettava tiedot kuluttajan saataville asetetussa helposti ladattavassa asiakirjassa, josta teleyritys ilmoittaa kuluttajalle. Tällöin teleyrityksen on kiinnitettävä kuluttajan huo-

mio asiankirjan lataamisen tärkeyteen tietojen säilyttämiseksi, myöhempää käyttöä varten sekä tietojen toisintamiseksi muuttumattomina.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa teledirektiivin liitteen VIII täytäntöön panemiseksi tarkempia säännöksiä ennen viestintäpalvelusopimuksen tekemistä annettavista tiedoista.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut tiedot on pyydettäessä annettava vammaisille soveltuvassa muodossa noudattaen tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä (EU) 2019/882, jäljempänä esteettömyysdirektiivi.

Teleyrityksen on annettava kuluttajalle ennen sopimuksen tekemistä maksutta helppolukuinen sopimustiivistelmä. Sopimustiivistelmä on tehtävä sopimustiivistelmän mallista, jota yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajien on määrä käyttää Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/1972 mukaisesti, annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) N:o 2019/2243 vahvistettua mallia käyttäen. Jos sopimustiivistelmää on teknisesti mahdotonta antaa ennen sopimuksen tekemistä, se on annettava viipymättä sopimuksen tekemisen jälkeen. Tällöin sopimus tulee voimaan vasta, kun kuluttaja on sopimustiivistelmän saatuaan vahvistanut hyväksyvänsä sopimuksen

107 §

Sopimusehdot ja hinnasto

Teleyrityksen on laadittava kuluttajan kanssa tehtäviä viestintäpalvelusopimuksia varten vakiosopimusehdot ja käytettävä niitä tehdessään sopimuksia kuluttajan kanssa. Sopimuksissa ei saa olla kuluttajan kannalta kohtuuttomia ehtoja tai rajoituksia. Sopimusehdot on laadittava selkeällä ja ymmärrettävällä kielellä.

Teleyrityksen on julkaistava käyttämänsä vakiosopimusehdot sekä viestintäpalveluja koskevat hinnastot siten, että ne ovat helposti saatavilla ilman korvausta.

107 §

Sopimusehdot ja tietojen julkaiseminen

Viestintäpalvelusopimuksissa ei saa olla kuluttajien kannalta kohtuuttomia ehtoja tai rajoituksia.

Teleyritys ei saa soveltaa tilaajiin erilaisia kansalaisuuteen, asuinpaikkaan tai sijoittautumispaikkaan perustuvia ehtoja, elleivät erilaiset ehdot ole objektiivisesti perusteltuja.

(uusi)

Teleyrityksen on julkaistava:

1) käyttämänsä vakiosopimusehdot;

2) viestintäpalveluja koskevat hinnastot;

3) tarjoamiensa numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen osalta tiedot hätäpalvelun saatavuudesta sekä liittymänhaltijan sijaintitiedon saatavuudesta ja sen rajoituksista;

4) tarjoamiensa numeroista riippumattomien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen osalta, tieto siitä, onko hätäpalvelujen käyttö mahdollista;

5) tiedot vammaisille tarkoitettuja tuotteita ja palveluja koskevista yksityiskohdista.

(uusi)

Edellä 3 momentissa tarkoitetut tiedot on julkaistava siten, että ne ovat helposti saatavilla ilman korvausta. Tiedot on myös julkaistava vammaisten henkilöiden käyttöön soveltuvassa muodossa noudattaen esteettömyysdirektiiviä.

108 §

Viestintäpalvelusopimus

Teleyrityksen ja tilaajan välinen viestintäpalvelusopimus on tehtävä kirjallisesti.

Sopimuksessa on yksilöitävä teleyrityksen nimi ja yhteystiedot. Sopimuksessa on mainittava ainakin:

1) sopimuksen voimaantulopäivä, voimassaoloaika ja mahdollinen uusimismenettely;

2) tarjottavien palvelujen laatu, ominaisuudet sekä ylläpitopalvelutyypit; (17.6.2016/456)

3) viestintäpalvelun toimitusaika;

4) sopimuksen irtisanomismenettely ja irtisanomisen perusteet;

5) virheen tai viivästyksen seuraamukset;

6) miten sopimusehtojen muutoksista tiedotetaan tilaajalle;

7) mitkä ovat tilaajan ja käyttäjän oikeudet sopimusehtojen muuttuessa;

8) palvelujen hinnoitteluperuste tai sovellettavat hinnastot;

9) tilaajan oikeus saada tietoja laskunsa muodostumisesta;

10) tilaajan oikeus tehdä telelaskusta muistutus;

108 §

Viestintäpalvelusopimus

Teleyrityksen ja tilaajan välinen viestintäpalvelusopimus on tehtävä kirjallisesti.

(kumotaan)

11) maksun laiminlyönnin seuraamukset;

12) teleyrityksen oikeus lopettaa palvelun tarjoaminen tai rajoittaa palvelun käyttöä;

13) 112 §:n 1 momentissa tarkoitettu käyttöraja sekä ohjeet siitä, miten kuluttaja voi seurata laskun kertymistä;

14) voiko liittymän avulla käyttää hätäpalveluja ja voidaanko liittymän haltijan sijainti paikantaa hätätilanteissa;

15) tiedot menettelyistä, joilla teleyritys mittaa ja muokkaa tietoliikennettä välttääkseen verkkoyhteyden ylikuormittumisen;

16) tiedot siitä, miten 15 kohdassa tarkoitetut menettelyt saattavat vaikuttaa palvelun laatuun;

17) tarjottavat asiakaspalvelut;

18) toimitettavan päätelaitteen käyttöä koskevat rajoitukset;

19) tilaajan ja käyttäjän mahdollisuus valita, sisällytetäänkö hänen yhteystietonsa puhelinluetteloon sekä mitä yhteystietoja tilaaja haluaa siihen sisällyttää;

20) laskun maksutavat ja niistä aiheutuvat hintaerot;

21) millaisiin toimenpiteisiin teleyritys voi ryhtyä tietoturvan vaarantuessa.

Sopimuksessa on lisäksi mainittava kuluttajan oikeudesta saattaa sopimusta koskeva riita kuluttajariitalautakunnan ratkaistavaksi.

Internetyhteyspalvelun tiedonsiirtonopeuden ja eräiden muiden internetyhteyspalvelua koskevien tietojen ilmoittamisesta viestintäpalvelusopimuksessa säädetään avointa internetyhteyttä koskevista toimenpiteistä ja yleispalvelusta ja käyttäjien oikeuksista sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen alalla annetun direktiivin 2002/22/EY sekä verkkovierailuista yleisissä matkaviestinverkoissa unionin alueella annetun asetuksen (EU) N:o 531/2012 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2015/2120, jäljempänä *EU:n sähköisen viestinnän sisämarkkina-asetus*.

Internetyhteyspalvelun tiedonsiirtonopeuden ja eräiden muiden internetyhteyspalvelua koskevien tietojen ilmoittamisesta viestintäpalvelusopimuksessa säädetään avointa internetyhteyttä koskevista toimenpiteistä ja yleispalvelusta ja käyttäjien oikeuksista sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen alalla annetun direktiivin 2002/22/EY sekä verkkovierailuista yleisissä matkaviestinverkoissa unionin alueella annetun asetuksen (EU) N:o 531/2012 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2015/2120, jäljempänä *EU:n sähköisen viestinnän sisämarkkina-asetus*.

(uusi)

108 a §

Teleyrityksen toimittama palvelupaketti

Jos teleyritys toimittaa internetyhteyspalvelua tai numeroihin perustuvaa henkilöiden välistä viestintäpalvelua kuluttajalle pakettina yhdessä muiden palveluiden tai päätelaitteen kanssa, paketin kaikkiin palveluihin ja päätelaitteeseen sovelletaan soveltuvin osin 106 b §:n 4 momenttia, 107 §:n 3 ja 4 momenttia, 109 §:n 1, 2 ja 4 momenttia, 110 a §:n 1 momenttia, 114 §:n 4 momenttia sekä 116 §:n 2, 6 ja 7 momenttia.

Jos kuluttajalla on lain mukaan oikeus purkaa 1 momentissa tarkoitettuun pakettiin sisältyvää palvelua tai päätelaitetta koskeva sopimus sillä perusteella, että kyseinen palvelu tai päätelaite ei ole ollut sopimuksen mukainen tai sitä ei ole toimitettu, kuluttajalla on oikeus purkaa kaikki pakettiin sisältyviä palveluja tai päätelaitetta koskevat sopimukset.

Jos teleyritys on tehnyt sopimuksen kuluttajan kanssa internetyhteyspalvelun tai numeroihin perustuvan henkilöiden välisen viestintäpalvelun toimittamisesta ja kuluttaja hankkii teleyritykseltä aikaisempaan sopimukseen liittyvän lisäpalvelun tai päätelaitteen, uusi sopimus ei saa pidentää alkuperäisen sopimuksen voimassaoloa, elleivät kuluttaja ja teleyritys nimenomaisesti sovi toisin.

109 §

Viestintäpalvelusopimuksen kesto

Viestintäpalvelusopimus on voimassa toistaiseksi, jollei erikseen toisin sovita.

Teleyritys saa tehdä kuluttajan kanssa enintään 24 kuukauden määräaikaisen sopimuksen. Jos teleyritys tarjoaa pidempää kuin 12 kuukauden sopimusta, kuluttajalle on tarjottava myös mahdollisuus tehdä 12 kuukauden määräaikainen sopimus.

(uusi)

Teleyritys ei saa jatkaa määräaikaista sopimusta uudella määräaikaisella sopimuksella ilman tilaajan kanssa tehtyä uutta kirjallista sopimusta.

109 §

Viestintäpalvelusopimuksen kesto

Viestintäpalvelusopimus on voimassa toistaiseksi, jollei erikseen toisin sovita.

Teleyritys saa tehdä kuluttajan kanssa enintään 24 kuukauden määräaikaisen sopimuksen. *Kuluttajan kanssa tehtävä matkaviestinverkon määräaikainen puhelinliittymäsopimus saa kuitenkin olla voimassa enintään 12 kuukautta.*

Kuluttaja on velvollinen maksamaan viestintäpalvelusopimukseen perustuvat maksut vasta siitä lukien, kun yhteys on käytettävissä.

Jos määräaikainen sopimus jatkuu sopimuskauden päätyttyä automaattisesti, sopimus on tämän jälkeen tilaajan irtisanottavissa päättymään kahden viikon kuluttua irtisanomisesta. Teleyrityksen on ilmoitettava tilaajalle sopi-

muksen automaattisesta jatkumisesta, keinoista irtisanoa sopimus sekä annettava edullisempia hintoja koskevaa neuvontaa hyvissä ajoin ennen määräaikaisen sopimuksen päättymistä. Tiedot on ilmoitettava pysyvällä tavalla.

(uusi)

Teleyrityksen tulee tarjota kuluttajalle maksuton ja helppokäyttöinen mahdollisuus tarkastaa välittömästi matkaviestinverkon määräaikaisen puhelinliittymäsopimuksensa päättymispäivämäärä. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä palvelun teknisestä toteuttamistavasta.

(uusi)

110 a §

Internetyhteyspalvelun tarjoajan vaihtaminen

Tilaajan vaihtaessa internetyhteyspalvelun tarjoajaa luovuttava ja vastaanottava teleyritys ovat velvollisia varmistamaan palvelun jatkumisen lukuun ottamatta korkeintaan vuorokauden katkosta, jollei tämä ole teknisesti mahdotonta. Niiden on tiedotettava tilaajalle vaihto-prosessin etenemisestä.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa internetyhteyspalvelun jatkuvuutta ja vaihtoprosessia koskevia teknisiä määräyksiä. Määräykset voivat koskea:

1) internetyhteyspalvelun jatkuvuuden teknistä toteuttamistapaa;

2) luovuttavan ja vastaanottavan teleyrityksen tehtäviä palveluntarjoajaa vaihdettaessa;

3) tilaajalle vaihtoprosessista tiedottamisen yksityiskohtia;

4) muita 1 ja 2 kohdassa mainittuihin verrattavia internetyhteyspalvelun jatkuvuuden teknisiä edellytyksiä.

Tilaajan internetyhteyspalvelua koskeva sopimus luovuttavan palveluntarjoajan kanssa päättyy, kun internetyhteyspalvelun vaihtoprosessi on suoritettu loppuun.

112 §

Käyttöraja, ennakkomaksu ja vakuus

112 §

Käyttöraja, ennakkomaksu ja vakuus

Teleyritys tai kuluttaja voi asettaa kohtuullisen euromääräisen käyttörajan *puhelinliittymälle*.

— — — — — — — — — — — — — — —

Teleyritys tai kuluttaja voi asettaa kohtuullisen euromääräisen käyttörajan *viestintäpalvelulle*.

— — — — — — — — — — — — — — —

(uusi)

113 §

Teleyrityksen tiedonantovelvollisuus

Jos viestintäpalveluja laskutetaan käytetyn ajan tai määrän perusteella, teleyrityksen on tarjottava kuluttajalle maksuton mahdollisuus palvelun käytöstä kertyvien maksujen seuraamiseen. Teleyrityksen on ilmoitettava kuluttajalle ja kuluttajan liittymän käyttäjälle ennen kuin hinnoittelumalliin sisältyvä käyttömäärän yläraja täyttyy ja kun hinnoittelumalliin sisältyvä palvelu on käytetty kokonaan.

114 §

Sopimuksen muuttaminen

— — — — — — — — — — — — — — —

Teleyrityksen on ilmoitettava tilaajalle sopimusehtojen muutoksesta, niiden sisällöstä ja muutoksen perusteesta viimeistään kuukautta ennen kuin muutetut ehdot tulevat voimaan. Teleyrityksen on ilmoitettava tilaajalle samanaikaisesti tämän oikeudesta irtisanoa sopimuksensa *heti päättyväksi*, jos tilaaja ei hyväksy muutettuja sopimusehtoja.

114 §

Sopimuksen muuttaminen

— — — — — — — — — — — — — — —

Teleyrityksen on ilmoitettava tilaajalle sopimusehtojen muutoksesta, niiden sisällöstä ja muutoksen perusteesta viimeistään kuukautta ennen kuin muutetut ehdot tulevat voimaan. Teleyrityksen on ilmoitettava tilaajalle samanaikaisesti tämän oikeudesta irtisanoa sopimuksensa, jos tilaaja ei hyväksy muutettuja sopimusehtoja. *Ilmoitus on tehtävä selkeästi ja ymmärrettävästi pysyvällä tavalla. Jos tilaaja haluaa käyttää oikeuttaan irtisanoa sopimus, se on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa teleyrityksen ilmoituksesta. Jos kyseessä on laitteiden välinen siirtopalvelu, tätä momenttia sovelletaan ainoastaan kuluttajien, mikroyritysten, pienten yritysten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kanssa tehtyihin sopimuksiin.*

116 §

Sopimuksen irtisanominen

116 §

Sopimuksen irtisanominen

Tilaaja voi irtisanoa viestintäpalvelusopimuksen suullisesti tai kirjallisesti. Tilaajalla on oikeus milloin tahansa irtisanoa toistaiseksi voimassa oleva sopimus päättymään kahden viikon kuluttua irtisanomisesta. Tilaajalla on oikeus irtisanoa viestintäpalvelusopimus heti päättyväksi, jos teleyritys ilmoittaa muuttavansa sopimusehtoja tilaajan vahingoksi.

Jos sopimusehtojen muutos johtuu verolainsäädännön muutoksista, tilaajalla ei ole oikeutta irtisanoa määräaikaista viestintäpalvelusopimusta.

Teleyrityksen on lähetettävä tilaajalle irtisanomisesta kirjallinen vahvistus.

Teleyrityksen on irtisanottava viestintäpalvelusopimus kirjallisesti.

(uusi)

(uusi)

(uusi)

(uusi)

Kuluttaja voi irtisanoa viestintäpalvelusopimuksen suullisesti tai kirjallisesti. Kuluttajalla on oikeus milloin tahansa irtisanoa toistaiseksi voimassa oleva sopimus päättymään kahden viikon kuluttua irtisanomisesta. Tilaajalla on oikeus irtisanoa viestintäpalvelusopimus *päättymään kahden viikon kuluttua irtisanomisesta*, jos teleyritys ilmoittaa muuttavansa sopimusehtoja tilaajan vahingoksi.

Jos sopimusehtojen muutos johtuu suoraan lainsäädännön muutoksista, tilaajalla ei kuitenkaan ole oikeutta irtisanoa määräaikaista viestintäpalvelusopimusta.

Teleyrityksen on lähetettävä *kuluttajalle* irtisanomisesta kirjallinen vahvistus.

Teleyrityksen on irtisanottava viestintäpalvelusopimus kirjallisesti.

Kuluttajalla on sopimuksen määräaikaisuudesta huolimatta oikeus irtisanoa sopimus päättymään kahden viikon kuluttua irtisanomisesta, jos kuluttaja on joutunut maksuvaikeuksiin sairauden, työttömyyden tai vastaavan hänestä riippumattoman syyn takia taikka jos sopimuksen pitäminen voimassa on muun erityisen syyn takia hänen kannaltaan kohtuutonta.

Jos tilaajalla on 2 tai 5 momentin nojalla oikeus irtisanoa määräaikainen sopimus ennen sopimuskauden päättymistä, teleyritys ei saa periä tilaajalta viestintäpalvelusopimuksen käyttämättä jäävään sopimusaikaan kohdistuvia maksuja lukuun ottamatta korvausta tilaajan haltuun jäävästä sopimukseen sisältyneestä päätelaitteesta. Jos tilaaja haluaa sopimuksen päättyessä pitää itsellään sopimukseen sisältyvän päätelaitteen, teleyritys ei saa periä päätelaitteesta laitteen käypää arvoa tai jäljellä olevalta sopimuskaudelta perittävää maksua suurempaa korvausta.

Teleyrityksen on poistettava päätelaitteen käyttöä koskevat estot viimeistään silloin, kun 6 momentissa tarkoitettu korvaus on suoritettu teleyritykselle. Eston poistamisesta ei saa periä maksua.

Jos kyse on laitteiden välistä siirtopalvelua koskevasta sopimuksesta, 2, 6 ja 7 momenttia sovelletaan ainoastaan kuluttajien, mikroyritysten, pienten yritysten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kanssa tehtyihin sopimuksiin.

117 §

Sopimuksen purkaminen

— — — — — — — — — — — — — — —

Teleyrityksellä on oikeus purkaa viestintäpalvelusopimus, jos:

1) liittymä on ollut 115 §:n nojalla suljettuna vähintään kuukauden ja sulkemisen edellytykset ovat edelleen voimassa; *tai*

2) tilaaja tai käyttäjä on tuomittu viestintäpalvelua käyttäen tehdystä tietoliikenteen häiritsemisestä.

— — — — — — — — — — — — — — —

117 §

Sopimuksen purkaminen

— — — — — — — — — — — — — — —

Teleyrityksellä on oikeus purkaa viestintäpalvelusopimus, jos *viestintäpalvelu* on ollut 115 §:n nojalla suljettuna vähintään kuukauden ja sulkemisen edellytykset ovat edelleen voimassa.

(kumotaan)

— — — — — — — — — — — — — — —

118 §

Viestintäpalvelun toimituksen viivästys ja oikeus pidättyä maksusta

— — — — — — — — — — — — — — —

Tilaaja on velvollinen maksamaan viestintäpalvelusopimukseen perustuvat maksut vasta siitä lukien, kun yhteys on käytettävissä. Palvelun kytkemisen jälkeen *tilaajalla* on oikeus pidättyä maksamasta sellaista osaa maksusta, joka on tarpeen viivästykseen perustuvan vakiokorvauksen ja vahingonkorvauksen vakuudeksi.

118 §

Viestintäpalvelun toimituksen viivästys ja oikeus pidättyä maksusta

— — — — — — — — — — — — — — —

Tilaaja on velvollinen maksamaan viestintäpalvelusopimukseen perustuvat maksut vasta siitä lukien, kun yhteys on käytettävissä. Palvelun kytkemisen jälkeen *kuluttajalla* on oikeus pidättyä maksamasta sellaista osaa maksusta, joka on tarpeen viivästykseen perustuvan vakiokorvauksen ja vahingonkorvauksen vakuudeksi.

119 §

Vakiokorvaus

Tilaajalla on oikeus vakiokorvaukseen silloin, kun toimitus on 118 §:ssä säädetyllä tavalla viivästynyt. Vakiokorvauksen määrä on vähintään 20 euroa kultakin alkavalta viivästysviikolta, kuitenkin enintään 160 euroa.

Oikeutta vakiokorvaukseen ei kuitenkaan ole, jos teleyritys osoittaa viivästyksen johtuneen sen vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevasta esteestä, jota sen ei kohtuudella voida edellyttää ottaneen huomioon sopimusta tehtäessä ja jonka seurauksia se ei ole kohtuudella voinut välttää tai voittaa.

119 §

Vakiokorvaus

Kuluttajalla on oikeus vakiokorvaukseen silloin, kun toimitus on 118 §:ssä säädetyllä tavalla viivästynyt. Vakiokorvauksen määrä on vähintään 20 euroa kultakin alkavalta viivästysviikolta, kuitenkin enintään 160 euroa.

Oikeutta vakiokorvaukseen ei kuitenkaan ole, jos teleyritys osoittaa viivästyksen johtuneen sen vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevasta esteestä, jota sen ei kohtuudella voida edellyttää ottaneen huomioon sopimusta tehtäessä ja jonka seurauksia se ei ole kohtuudella voinut välttää tai voittaa.

Jos viivästys johtuu henkilöstä, jota teleyritys on käyttänyt apunaan sopimuksen tai sen osan täyttämisessä, teleyritys vapautuu vastuusta vain, jos myös tämä henkilö olisi 2 momentin mukaan vapaa vastuusta.

121 §

Virheen oikaisu

Teleyritys on velvollinen korjaamaan virheen tai uusimaan suorituksen ilman, että siitä aiheutuu *tilaajalle* kustannuksia. Teleyritys ei kuitenkaan ole velvollinen oikaisemaan virhettä, jos siitä aiheutuisi teleyritykselle kohtuuttomia kustannuksia tai kohtuutonta haittaa. Kustannusten kohtuuttomuutta ja kohtuutonta haittaa arvioitaessa on erityisesti otettava huomioon virheen merkitys ja suorituksen arvo, jos se olisi sopimuksen mukainen.

Vaikka *tilaaja* ei vaatisi virheen korjaamista tai suorituksen uusimista, teleyritys saa omalla kustannuksellaan oikaista virheen, jos se *tilaajan* ilmoittaessa virheestä viipymättä tarjoutuu tekemään sen. *Tilaaja* saa kieltäytyä oikaisusta, jos siitä aiheutuisi hänelle olennaista haittaa tai vaaraa siitä, että *tilaajalle* aiheutuvat kustannukset jäävät korvaamatta taikka jos kieltäytymiseen on muu erityinen syy.

Teleyritys ei saa vedota siihen, ettei se ole saanut tilaisuutta oikaisuun, jos *tilaaja* on korjauttanut virheen, eikä olosuhteet huomioon ottaen voida kohtuudella edellyttää, että *tilaaja* olisi jäänyt odottamaan teleyrityksen oikaisua.

122 §

Hinnanalennus ja vakiohyvitys

Jollei virheen korjaaminen tai uusi suoritus tule kysymykseen taikka jollei tällaista oikaisua suoriteta kohtuullisessa ajassa siitä, kun *tilaaja* on ilmoittanut virheestä, *tilaajalla* on oikeus virhettä vastaavaan hinnanalennukseen.

Jos viivästys johtuu henkilöstä, jota teleyritys on käyttänyt apunaan sopimuksen tai sen osan täyttämisessä, teleyritys vapautuu vastuusta vain, jos myös tämä henkilö olisi 2 momentin mukaan vapaa vastuusta.

121 §

Virheen oikaisu

Teleyritys on velvollinen korjaamaan virheen tai uusimaan suorituksen ilman, että siitä aiheutuu *kuluttajalle* kustannuksia. Teleyritys ei kuitenkaan ole velvollinen oikaisemaan virhettä, jos siitä aiheutuisi teleyritykselle kohtuuttomia kustannuksia tai kohtuutonta haittaa. Kustannusten kohtuuttomuutta ja kohtuutonta haittaa arvioitaessa on erityisesti otettava huomioon virheen merkitys ja suorituksen arvo, jos se olisi sopimuksen mukainen.

Vaikka *kuluttaja* ei vaatisi virheen korjaamista tai suorituksen uusimista, teleyritys saa omalla kustannuksellaan oikaista virheen, jos se *kuluttajan* ilmoittaessa virheestä viipymättä tarjoutuu tekemään sen. *Kuluttaja* saa kieltäytyä oikaisusta, jos siitä aiheutuisi hänelle olennaista haittaa tai vaaraa siitä, että *kuluttajalle* aiheutuvat kustannukset jäävät korvaamatta taikka jos kieltäytymiseen on muu erityinen syy.

Teleyritys ei saa vedota siihen, ettei se ole saanut tilaisuutta oikaisuun, jos *kuluttaja* on korjauttanut virheen, eikä olosuhteet huomioon ottaen voida kohtuudella edellyttää, että *kuluttaja* olisi jäänyt odottamaan teleyrityksen oikaisua.

122 §

Hinnanalennus ja vakiohyvitys

Jollei virheen korjaaminen tai uusi suoritus tule kysymykseen taikka jollei tällaista oikaisua suoriteta kohtuullisessa ajassa siitä, kun *kuluttaja* on ilmoittanut virheestä, *kuluttajalla* on oikeus virhettä vastaavaan hinnanalennukseen.

Tilaajalla on oikeus vakiohyvitykseen, jos 120 §:ssä tarkoitettu virhe perustuu toimituksen keskeytykseen. Vakiohyvityksen määrä on vähintään 20 euroa kultakin alkavalta keskeytysviikolta, kuitenkin enintään 160 euroa. Jos *tilaajalle* maksetaan vakiohyvitys, hänellä ei ole oikeutta 1 momentissa tarkoitettuun hinnanalennukseen saman keskeytyksen johdosta.

Oikeutta vakiohyvitykseen ei kuitenkaan ole, jos teleyritys osoittaa keskeytyksen johtuneen sen vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevasta esteestä, jota sen ei kohtuudella voida edellyttää ottaneen huomioon sopimusta tehtäessä ja jonka seurauksia se ei ole kohtuudella voinut välttää tai voittaa.

123 §

Vahingonkorvausvelvollisuus

Tilaajalla on oikeus korvaukseen vahingosta, jonka hän kärsii toimituksen viivästyksen taikka keskeytyksen tai muun viestintäpalvelussa olevan virheen vuoksi. Jos *tilaajalla* on oikeus 119 §:ssä tarkoitettuun vakiokorvaukseen, oikeus vahingonkorvaukseen on vain siltä osin kuin vahinko ylittää maksetun vakiokorvauksen määrän.

Teleyritys vastaa toimituksen viivästyksestä taikka keskeytyksestä tai muusta viestintäpalvelun virheestä aiheutuneesta välillisestä vahingosta vain, jos vahinko on aiheutunut huolimattomuudesta teleyrityksen puolella. Välillisenä vahinkona pidetään:

1) ansion menetystä, joka *tilaajalle* aiheutuu viivästyksen, keskeytyksen tai siitä johtuvien toimenpiteiden vuoksi;

2) vahinkoa, joka johtuu muuhun sopimukseen perustuvasta velvoitteesta;

3) viestintäpalvelun käyttöhyödyn olennaista menetystä, josta ei aiheudu suoranaista taloudellista vahinkoa, sekä siihen rinnastettavaa olennaista haittaa.

124 §

Kuluttajalla on oikeus vakiohyvitykseen, jos 120 §:ssä tarkoitettu virhe perustuu toimituksen keskeytykseen. Vakiohyvityksen määrä on vähintään 20 euroa kultakin alkavalta keskeytysviikolta, kuitenkin enintään 160 euroa. Jos *kuluttajall*e maksetaan vakiohyvitys, hänellä ei ole oikeutta 1 momentissa tarkoitettuun hinnanalennukseen saman keskeytyksen johdosta.

Oikeutta vakiohyvitykseen ei kuitenkaan ole, jos teleyritys osoittaa keskeytyksen johtuneen sen vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevasta esteestä, jota sen ei kohtuudella voida edellyttää ottaneen huomioon sopimusta tehtäessä ja jonka seurauksia se ei ole kohtuudella voinut välttää tai voittaa.

123 §

Vahingonkorvausvelvollisuus

Kuluttajalla on oikeus korvaukseen vahingosta, jonka hän kärsii toimituksen viivästyksen taikka keskeytyksen tai muun viestintäpalvelussa olevan virheen vuoksi. Jos *kuluttajalla* on oikeus 119 §:ssä tarkoitettuun vakiokorvaukseen, oikeus vahingonkorvaukseen on vain siltä osin kuin vahinko ylittää maksetun vakiokorvauksen määrän.

Teleyritys vastaa toimituksen viivästyksestä taikka keskeytyksestä tai muusta viestintäpalvelun virheestä aiheutuneesta välillisestä vahingosta vain, jos vahinko on aiheutunut huolimattomuudesta teleyrityksen puolella. Välillisenä vahinkona pidetään:

1) ansion menetystä, joka *kuluttajalle* aiheutuu viivästyksen, keskeytyksen tai siitä johtuvien toimenpiteiden vuoksi;

2) vahinkoa, joka johtuu muuhun sopimukseen perustuvasta velvoitteesta;

3) viestintäpalvelun käyttöhyödyn olennaista menetystä, josta ei aiheudu suoranaista taloudellista vahinkoa, sekä siihen rinnastettavaa olennaista haittaa.

124 §

Virhettä tai viivästystä koskeva ilmoitusvelvollisuus

Tilaaja ei saa vedota viivästykseen, ellei hän ilmoita viivästyksestä teleyritykselle kohtuullisessa ajassa sen jälkeen, kun palvelu on toimitettu. *Tilaaja* ei saa vedota virheeseen, ellei hän ilmoita virheestä teleyritykselle kohtuullisessa ajassa siitä, kun hän on havainnut virheen tai hänen olisi pitänyt se havaita.

Tilaaja saa 1 momentin estämättä vedota viivästykseen tai virheeseen, jos teleyritys on menetellyt törkeän huolimattomasti tai kunnianvastaisesti ja arvottomasti taikka, jos viestintäpalvelu ei vastaa laissa tai sen nojalla annetussa Liikenne- ja viestintäviraston määräyksessä asetettuja vaatimuksia.

Virhettä tai viivästystä koskeva ilmoitusvelvollisuus

Kuluttaja ei saa vedota viivästykseen, ellei hän ilmoita viivästyksestä teleyritykselle kohtuullisessa ajassa sen jälkeen, kun palvelu on toimitettu. *Kuluttaja* ei saa vedota virheeseen, ellei hän ilmoita virheestä teleyritykselle kohtuullisessa ajassa siitä, kun hän on havainnut virheen tai hänen olisi pitänyt se havaita.

Kuluttaja saa 1 momentin estämättä vedota viivästykseen tai virheeseen, jos teleyritys on menetellyt törkeän huolimattomasti tai kunnianvastaisesti ja arvottomasti taikka, jos viestintäpalvelu ei vastaa laissa tai sen nojalla annetussa Liikenne- ja viestintäviraston määräyksessä asetettuja vaatimuksia.

129 §

Erinäisistä muutoksista tiedottaminen

(uusi)

Teleyrityksen on tehokkaasti ja hyvissä ajoin tiedotettava tilaajille:

1) puhelinverkkoa koskevista numerointimuutoksista;

2) viestintäverkon suorituskyvyn mittausta koskevista menettelyistä, jotka teleyritys on ottanut käyttöön mitatakseen ja muokatakseen tietoliikennettä ja välttääkseen verkkoyhteyden ylikuormittumisen;

3) siitä, miten 2 kohdassa tarkoitetut menettelyt vaikuttavat palvelun laatuun;

4) vammaisille tarkoitettuja tuotteita ja palveluja koskevista yksityiskohdista;

5) hätäpalvelun tai liittymänhaltijan sijaintitiedon saatavuuteen liittyvistä muutoksista.

129 §

Hinnoista sekä numerointimuutoksista tiedottaminen

Teleyrityksen on annettava tilaajille vähintään kerran vuodessa tietoja viestintäpalvelujen edullisimmista hinnoista.

Teleyrityksen on tehokkaasti ja hyvissä ajoin tiedotettava tilaajille puhelinverkkoa koskevista numerointimuutoksista.

(kumotaan)

130 §

Palvelun laatua koskeva julkaisuvelvollisuus

130 §

Palvelun laatua koskeva julkaisuvelvollisuus

Liikenne- ja viestintävirasto voi päätöksellään asettaa teleyritykselle tai numeropalvelun tarjoajalle velvollisuuden julkaista vertailukelpoisia ja ajantasaisia tietoja yrityksen tarjoamien palvelujen laadusta.

Liikenne- ja viestintäviraston päätöksessä on määrättävä julkaistavat tiedot ja tietojen julkaisutapa.

Internetyhteyspalvelun ja yleisesti saatavilla olevan henkilöiden välisen viestintäpalvelun tarjoajan tulee julkaista ajantasaista tietoa yrityksen tarjoamien palvelujen laadusta ja ominaisuuksista sekä palvelujen soveltuvuudesta vammaisille käyttäjille.

Teleyritysten palvelun laadun varmistamista koskevien toimenpiteiden tulee olla EU:n sähköisen viestinnän sisämarkkina-asetuksen mukaisia.

Liikenne- ja viestintävirasto antaa määräyksen 1 momentissa tarkoitetuista julkaistavista tiedoista ja tietojen julkaisutavasta ottaen huomioon Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen suuntaviivat.

16 luku

Internetyhteyspalvelua ja numeroihin perustuvia viestintäpalveluja koskevat erityiset säännökset

— — — — — — — — — — — — — — —

133 §

Oikeus seurata maksun kertymistä

Matkapuhelinverkossa toimivan teleyrityksen on tarjottava tilaajalle ja käyttäjälle maksuton mahdollisuus liittymän käytöstä kertyvien maksujen seuraamiseen.

(uusi)

16 luku

Internetyhteyspalvelua ja numeroihin perustuvia viestintäpalveluja koskevat erityiset säännökset

— — — — — — — — — — — — — — —

(kumotaan)

134 a §

Käyttämättä jääneen saldon palautus palveluntarjoajaa vaihdettaessa

Jos kuluttaja on maksanut ennakolta palveluista, luovuttavan teleyrityksen on palautettava kuluttajan pyynnöstä käyttämättä jäänyt saldo tämän vaihtaessa palveluntarjoajaa. Teleyritys voi periä palauttamisesta maksun vain, jos siitä on viestintäpalvelusopimuk-

	sessa sovittu. Maksu saa olla enintään teleyritykselle palauttamisesta aiheutuneiden todellisten kustannusten suuruinen.
157 §	157 §
Velvollisuus säilyttää tiedot viranomaistarpeita varten	*Velvollisuus säilyttää tiedot viranomaistarpeita varten*
Sen estämättä, mitä tässä osassa säädetään välitystietojen käsittelystä, sisäministeriön päätöksellään erikseen nimeämän *teletoimintailmoituksen antaneen* yrityksen (*säilytysvelvollinen yritys*) on huolehdittava jäljempänä säädetyin edellytyksin, että säilytysvelvollisuuden piiriin 2 ja 3 momentin mukaisesti kuuluvat tiedot säilytetään 4 momentissa säädettyjen säilytysaikojen mukaisesti. Säilytettäviä tietoja saa käyttää ainoastaan pakkokeinolain (806/2011) 10 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettujen rikosten selvittämiseksi ja syyteharkintaan saattamiseksi.	Sen estämättä, mitä tässä osassa säädetään välitystietojen käsittelystä, sisäministeriön päätöksellään erikseen nimeämän *televyritysten* (*säilytysvelvollinen yritys*) on huolehdittava jäljempänä säädetyin edellytyksin, että säilytysvelvollisuuden piiriin 2 ja 3 momentin mukaisesti kuuluvat tiedot säilytetään 4 momentissa säädettyjen säilytysaikojen mukaisesti. *Säilytysvelvollisuus ei koske merkitykseltään vähäistä teletoimintaa.* Säilytettäviä tietoja saa käyttää ainoastaan pakkokeinolain (806/2011) 10 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettujen rikosten selvittämiseksi ja syyteharkintaan saattamiseksi.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
167 §	167 §
Tietojen merkitseminen verkkotunnusrekisteriin ja tietojen julkaiseminen	*Tietojen merkitseminen verkkotunnusrekisteriin ja tietojen julkaiseminen*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
Liikenne- ja viestintävirasto voi julkaista internet-sivuillaan tietoja verkkotunnusrekisteristä. *Luonnollisista henkilöistä voidaan internet-sivuilla julkaista verkkotunnus ja käyttäjän nimi.* Rekisterin tietojen luovuttamiseen sovelletaan muutoin, *mitä* viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:*ssä säädetään*.	Liikenne- ja viestintävirasto voi julkaista internet-sivuillaan *ja sen lisäksi muussa sähköisessä palvelussa* tietoja verkkotunnusrekisteristä. Rekisterin tietojen luovuttamiseen sovelletaan muutoin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain *(621/1999)* 16 §:*ää.*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä merkitsemisen teknisestä toteuttamistavasta ja merkitsemisen yhteydessä ilmoitettavista tiedoista.	Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä merkitsemisen teknisestä toteuttamistavasta ja merkitsemisen yhteydessä ilmoitettavista tiedoista *sekä verkkotunnuksen käyttäjän tunnistamisesta*.
171 §	171 §

Verkkotunnushallinnon järjestäminen

Liikenne- ja viestintäviraston tehtävänä on:
1) hallinnoida fi-maatunnusta;
2) ylläpitää ja kehittää fi-verkkotunnustoimintaa;
3) huolehtia fi-juuren nimipalvelimien siirtoyhteyksistä ja yhdysliikenteestä internetiin;
4) valvoa verkkotunnusvälittäjien toimintaa;
5) huolehtia fi-verkkotunnustoiminnan tietoturvasta;
6) antaa pyynnöstä todistuksia ja otteita verkkotunnusrekisteristä.

— — — — — — — — — — — — — — —

Verkkotunnushallinnon järjestäminen

Liikenne- ja viestintäviraston tehtävänä on:
1) hallinnoida fi-maatunnusta;
2) ylläpitää ja kehittää fi-verkkotunnustoimintaa;
3) huolehtia fi-juuren nimipalvelimien siirtoyhteyksistä ja yhdysliikenteestä internetiin;
4) valvoa verkkotunnusvälittäjien toimintaa;
5) huolehtia fi-verkkotunnustoiminnan tietoturvasta.
(kumotaan)

— — — — — — — — — — — — — — —

185 §

Tiedon saannin estoa koskeva määräys

Käräjäoikeus voi syyttäjän tai tutkinnanjohtajan hakemuksesta taikka sen hakemuksesta, jonka oikeutta asia koskee, määrätä 184 §:ssä tarkoitetun tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan sakon uhalla estämään tallentamansa tiedon saannin, jos tieto on ilmeisesti sellainen, että sen sisällön pitäminen yleisön saatavilla tai sen välittäminen on säädetty rangaistavaksi tai korvausvastuun perusteeksi. Hakemus on käsiteltävä kiireellisesti. Hakemusta ei voida hyväksyä varaamatta palvelun tarjoajalle ja sisällön tuottajalle tilaisuutta tulla kuulluksi, paitsi jos kuulemista ei voida toimittaa niin nopeasti kuin asian kiireellisyys välttämättä vaatii.

(uusi)

185 §

Tiedon saannin estoa koskeva määräys

Käräjäoikeus voi syyttäjän tai tutkinnanjohtajan hakemuksesta taikka sen hakemuksesta, jonka oikeutta asia koskee, määrätä 184 §:ssä tarkoitetun tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan sakon uhalla estämään tallentamansa tiedon saannin, jos tieto on ilmeisesti sellainen, että sen sisällön pitäminen yleisön saatavilla tai sen välittäminen on säädetty rangaistavaksi tai korvausvastuun perusteeksi. Hakemus on käsiteltävä kiireellisesti. Hakemusta ei voida hyväksyä varaamatta palvelun tarjoajalle ja sisällön tuottajalle tilaisuutta tulla kuulluksi, paitsi jos kuulemista ei voida toimittaa niin nopeasti kuin asian kiireellisyys välttämättä vaatii.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu määräys voidaan syyttäjän tai tutkinnanjohtajan hakemuksesta kohdistaa tietoa välittävään teleyritykseen, jos 1 momentin mukaista tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajaa ei pystytä tunnistamaan tai jos se on sijoittautunut Suomen lainkäyttövallan ulkopuolelle ja määräyksen kohteena oleva tieto liittyy rikokseen, josta ankarin säädetty rangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta. Teleyritykselle kohdistettu määräys ei saa vaarantaa kolmannen oikeutta lähettää ja vastaanottaa viestejä ja se tulee panna teknisesti täytäntöön niin, ettei verkon

käyttäjien luottamuksellisen viestin salaisuuden suoja vaarannu. Määräys voidaan antaa vain, jos tiedon saannin estoa koskevien hyötyjen voidaan katsoa olevan merkittävästi suuremmat kuin verkon käyttäjien sananvapauteen ja muihin perusoikeuksiin kohdistuvat rajoitukset, eikä määräystä voida pitää teleyrityksen näkökulmasta kohtuuttomana. Arvioinnissa tulee huomioida ainakin käsillä olevan rikoksen vakavuus sekä rikoksen suhde muihin määrättävän eston yhteydessä mahdollisesti estyviin sisältöihin tai palveluihin. Teleyritykselle kohdistettua määräystä ei voida hyväksyä varaamatta teleyritykselle tilaisuutta tulla kuulluksi. Edellä 1 momentissa tarkoitetun palvelun tarjoajan ja sisällön tuottajan kuulemiseen sovelletaan mitä 1 momentissa säädetään.

Käräjäoikeuden määräys on annettava tiedoksi myös sisällön tuottajalle. Jos sisällöntuottaja on tuntematon, käräjäoikeus voi määrätä tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan huolehtimaan tiedoksiannosta.

Määräys raukeaa, jollei sen kohteena olevan tiedon sisältöön tai välittämiseen perustuvasta rikoksesta nosteta syytettä tai, milloin kysymys on korvausvastuusta, panna vireille kannetta kolmen kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta. Käräjäoikeus voi syyttäjän, asianomistajan tai asianosaisen edellä tarkoitettuna määräaikana esittämästä vaatimuksesta pidentää tätä määräaikaa enintään kolmella kuukaudella.

Tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajalla ja sisällön tuottajalla on oikeus hakea määräyksen kumoamista siinä käräjäoikeudessa, jossa määräys on annettu. Määräyksen kumoamista koskevan asian käsittelyssä noudatetaan oikeudenkäymiskaaren 8 *luvun* säännöksiä. Tuomioistuin huolehtii kuitenkin tarpeellisista toimenpiteistä syyttäjän kuulemiseksi. Kumoamista on haettava 14 päivän kuluessa siitä, kun hakija on saanut tiedon määräyksestä. Tietoa ei saa saattaa uudelleen saataville kumoamista koskevan asian käsittelyn ollessa vireillä, ellei asiaa käsittelevä tuomioistuin toisin määrää. Myös syyttäjällä on oikeus hakea muutosta päätökseen, jolla määräys on kumottu.

Käräjäoikeuden määräys on annettava tiedoksi myös sisällön tuottajalle. Jos sisällöntuottaja on tuntematon, käräjäoikeus voi määrätä tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan huolehtimaan tiedoksiannosta.

Määräys raukeaa, jollei sen kohteena olevan tiedon sisältöön tai välittämiseen perustuvasta rikoksesta nosteta syytettä tai, *jos* kysymys on korvausvastuusta, panna vireille kannetta kolmen kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta. Käräjäoikeus voi syyttäjän, asianomistajan tai asianosaisen edellä tarkoitettuna määräaikana esittämästä vaatimuksesta pidentää tätä määräaikaa enintään kolmella kuukaudella.

Tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajalla, sisällön tuottajalla ja *teleyrityksellä* on oikeus hakea määräyksen kumoamista siinä käräjäoikeudessa, jossa määräys on annettu. Määräyksen kumoamista koskevan asian käsittelyssä noudatetaan oikeudenkäymiskaaren *8 lukua*. Tuomioistuin huolehtii kuitenkin tarpeellisista toimenpiteistä syyttäjän kuulemiseksi. Kumoamista on haettava 14 päivän kuluessa siitä, kun hakija on saanut tiedon määräyksestä. Tietoa ei saa saattaa uudelleen saataville kumoamista koskevan asian käsittelyn ollessa vireillä, ellei asiaa käsittelevä tuomioistuin toisin määrää. Myös syyttäjällä on oikeus hakea muutosta päätökseen, jolla määräys on kumottu.

186 §

Toimivaltainen tuomioistuin

Edellä 185 §:ssä tarkoitettu hakemus tutkitaan käräjäoikeudessa, jonka tuomiopiirissä tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajalla on kotipaikka. Hakemus voidaan kuitenkin aina tutkia myös Helsingin käräjäoikeudessa. Käräjäoikeus on päätösvaltainen myös, kun siinä on yksin puheenjohtaja.

206 §

Soveltamisala ja sen rajoitukset

— — — — — — — — — — — — — — —

Tätä lakia ei sovelleta:

— — — — — — — — — — — — — — —

2) sanoma- tai aikakauslehtien sähköisiin versioihin.

— — — — — — — — — — — — — — —

209 §

Ohjelmiston eurooppalaisuus

— — — — — — — — — — — — — — —

Tilausohjelmapalvelun tarjoajan on *edistettävä eurooppalaisten ohjelmien tuotantoa ja saatavuutta palveluissaan tuotantojen rahoituksen, ohjelmaostojen, eurooppalaisten teosten näkyvyyden tai muiden vastaavien keinojen avulla.*

211 §

Ohjelmistojen saattaminen näkö- ja kuulorajoitteisten saataville

186 §

Toimivaltainen tuomioistuin

Edellä 185 §:ssä tarkoitettu hakemus tutkitaan käräjäoikeudessa, jonka tuomiopiirissä tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajalla *tai teleyrityksellä* on kotipaikka. Hakemus voidaan kuitenkin aina tutkia myös Helsingin käräjäoikeudessa. Käräjäoikeus on päätösvaltainen myös, kun siinä on yksin puheenjohtaja.

206 §

Soveltamisala ja sen rajoitukset

— — — — — — — — — — — — — — —

Tätä lakia ei sovelleta:

— — — — — — — — — — — — — — —

2) sanoma- ja aikakauslehtien *sähköisten versioiden toimitukselliseen sisältöön sisällytettyihin videoklippeihin ja liikkuviin kuviin.*

— — — — — — — — — — — — — — —

209 §

Ohjelmiston eurooppalaisuus

— — — — — — — — — — — — — — —

Tilausohjelmapalvelun tarjoajan *on varattava eurooppalaisille teoksille vähintään 30 prosentin osuus ohjelmaluettelossaan ja varmistettava näiden teosten näkyvyys ohjelmaluettelossaan. Velvoitetta ei sovelleta tilausohjelmapalvelun tarjoajaan, jolla on pieni liikevaihto tai pieni yleisö taikka jos velvoitteen soveltaminen olisi käytännössä mahdotonta tai perusteetonta.*

211 §

Ohjelmistojen saattaminen näkö- ja kuulorajoitteisten saataville

Suomen- tai ruotsinkielisiin televisio-ohjelmiin on liitettävä tekstitys sekä muihin ohjelmiin selostus tai palvelu, jossa tekstitetyn ohjelman teksti muutetaan ääneksi (*ääni- ja tekstityspalvelu*) siten kuin tässä pykälässä säädetään.

Ääni- ja tekstityspalvelu on liitettävä Yleisradio Oy:stä annetussa laissa tarkoitettuihin julkisen palvelun ohjelmistoihin. Ääni- ja tekstityspalvelu on liitettävä myös valtakunnallisen ohjelmistotoimiluvan nojalla lähetettäviin useita eri yleisöryhmiä palveleviin ohjelmistoihin. Ääni- ja tekstityspalvelua ei kuitenkaan tarvitse liittää suorana lähetyksenä lähetettäviin musiikkiesityksiin eikä suorana lähetyksenä lähetettäviin urheiluohjelmiin.

(uusi)

Ääni- ja tekstityspalvelun toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset muun kuin julkisen palvelun televisiotoiminnan harjoittajille eivät saa ylittää yhtä prosenttia televisiotoiminnan harjoittajan edellisen tilikauden liikevaihdosta.

Ääni- ja tekstityspalvelun osuuden on oltava edellä 2 momentissa tarkoitettujen useita eri yleisöryhmiä palvelevien ohjelmistojen osalta 75 prosenttia ohjelmista ja julkisen palvelun ohjelmistojen osalta 100 prosenttia ohjelmista.

(uusi)

Valtioneuvoston asetuksella:

1) voidaan säätää ääni- ja tekstityspalvelun teknisestä toteuttamisesta ja lähettämisestä;

Suomen- tai ruotsinkielisiin televisio-ohjelmiin *ja tilausohjelmapalveluiden ohjelmistoihin* on liitettävä tekstitys sekä muihin ohjelmiin selostus tai palvelu, jossa tekstitetyn ohjelman teksti muutetaan ääneksi (*ääni- ja tekstityspalvelu*) siten kuin tässä pykälässä säädetään.

Ääni- ja tekstityspalvelu on liitettävä Yleisradio Oy:stä annetussa laissa tarkoitettuihin julkisen palvelun *televisio-ohjelmistoihin ja tilausohjelmapalvelussa saatavilla oleviin* ohjelmistoihin. Ääni- ja tekstityspalvelu on liitettävä myös valtakunnallisen ohjelmistotoimiluvan nojalla lähetettäviin useita eri yleisöryhmiä palveleviin *televisio-ohjelmistoihin ja yleisen edun televisio-ohjelmistoihin sekä niiden tilausohjelmapalveluohjelmistoihin.* Ääni- ja tekstityspalvelua ei kuitenkaan tarvitse liittää suorana lähetyksenä lähetettäviin musiikkiesityksiin eikä urheiluohjelmiin. *Tekstityspalvelu tulee toteuttaa laadukkaasti siten, että tekstitys on käyttäjälle riittävän selkeää ja ymmärrettävää.*

Ääni- ja tekstityspalvelun toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset muun kuin julkisen palvelun televisiotoiminnan harjoittajille eivät saa ylittää yhtä prosenttia televisiotoiminnan harjoittajan edellisen tilikauden liikevaihdosta.

Ääni- ja tekstityspalvelun osuuden on oltava 2 momentissa tarkoitettujen *yleisen edun televisio-ohjelmistojen ja* useita eri yleisöryhmiä palvelevien ohjelmistojen osalta 75 prosenttia ohjelmista ja julkisen palvelun ohjelmistojen osalta 100 prosenttia ohjelmista. *Ääni- ja tekstityspalvelun osuuden on oltava 2 momentissa tarkoitetuissa tilausohjelmapalveluissa 30 prosenttia ohjelmistoista.*

Audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan on raportoitava Liikenne- ja viestintävirastolle toimistaan palvelujen esteettömyyden toteuttamiseksi. Audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan on lisäksi laadittava esteettömyyttä koskevia toimintasuunnitelmia siitä, kuinka sen palveluja saatetaan jatkuvasti ja asteittain esteettömiksi. Toimintasuunnitelmat tulee antaa Liikenne- ja viestintävirastolle

Valtioneuvoston asetuksella:

1) voidaan säätää ääni- ja tekstityspalvelun teknisestä toteuttamisesta ja lähettämisestä;

2) säädetään ääni- ja tekstityspalvelun toteuttamisesta aiheutuvasta ohjelmatuntikohtaisesta kustannuksesta;

3) annetaan tarkempia säännöksiä siitä, mikä katsotaan useita eri yleisöryhmiä palvelevaksi ohjelmistoksi.

(uusi)

2) säädetään ääni- ja tekstityspalvelun toteuttamisesta aiheutuvasta ohjelmatuntikohtaisesta kustannuksesta;

3) annetaan tarkempia säännöksiä siitä, mikä katsotaan useita eri yleisöryhmiä palvelevaksi ohjelmistoksi.

Liikenne- ja viestintäministeriö määrää päätöksellään ne useita eri yleisöryhmiä palvelevat ohjelmistot, joihin ääni- ja tekstityspalvelu on liitettävä.

216 §

Eräiden audiovisuaalisten ohjelmien keskeyttäminen mainoksilla

Televisiotoiminnassa lähetettävän elokuvan, televisiota varten tehdyn elokuvan, uutisohjelman *ja lastenohjelman* saa keskeyttää mainoksilla tai teleostoslähetyksillä kerran kutakin aikataulun mukaista 30 minuutin jaksoa kohti.

Lastenohjelman saa keskeyttää mainoksilla *tai teleostoslähetyksillä* kuitenkin vain, jos ohjelman aikataulun mukainen kesto on enemmän kuin 30 minuuttia.

Uskonnollisten tilaisuuksien televisiolähetyksiä ei saa katkaista mainoksilla eikä teleostoslähetyksillä.

216 §

Eräiden audiovisuaalisten ohjelmien keskeyttäminen mainoksilla

Televisiotoiminnassa lähetettävän elokuvan, televisiota varten tehdyn elokuvan *ja* uutisohjelman saa keskeyttää mainoksilla ja teleostoslähetyksillä kerran kutakin aikataulun mukaista 30 minuutin jaksoa kohti.

Lastenohjelman saa keskeyttää mainoksilla *kerran kutakin aikataulun mukaista 30 minuutin jaksoa kohti* kuitenkin vain, jos ohjelman aikataulun mukainen kesto on enemmän kuin 30 minuuttia.

Uskonnollisten tilaisuuksien televisiolähetyksiä ei saa katkaista mainoksilla eikä teleostoslähetyksillä.

(uusi)

217 a §

Päälle liittämiset

Audiovisuaalisia sisältöpalveluita ei saa muunnella, keskeyttää eikä liittää ohjelman päälle kaupallisin tarkoituksin ilman audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan nimenomaista suostumusta.

220 §

Tuotesijoittelu

Tuotteen, palvelun tai tavaramerkin sijoittaminen audiovisuaaliseen ohjelmaan vastiketta vastaan (*tuotesijoittelu*) on kielletty.

220 §

Tuotesijoittelu

Tuotteen, palvelun tai tavaramerkin saa sijoittaa audiovisuaaliseen ohjelmaan vasti-

ketta vastaan (tuotesijoittelu) lukuun ottamatta uutis- ja ajankohtaisohjelmia, kuluttaja-asiaohjelmia, uskonnollisia ohjelmia ja lastenohjelmia.

Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen tuotesijoittelu on sallittu:
1) elokuvateoksissa;
2) audiovisuaalista sisältöpalvelua varten tehdyissä elokuvissa tai sarjoissa;
3) urheiluohjelmissa;
4) kevyissä viihdeohjelmissa.
Mitä 2 momentissa säädetään, ei koske tuotesijoittelua lastenohjelmissa.

(kumotaan)

Tuotesijoitteluna pidetään myös vastikkeetonta tarpeiston tai tuotepalkintojen antamista käytettäviksi audiovisuaalisessa ohjelmassa, jos ne ovat merkittävän arvokkaita. Tarpeistontai tuotepalkintojen antamisena toteutettu tuotesijoittelu on sallittu muissa kuin lastenohjelmissa.

Tuotesijoitteluna pidetään myös vastikkeetonta *merkittävän arvokkaan* tarpeiston tai *tuotepalkinnon* antamista *käytettäväksi* audiovisuaalisessa ohjelmassa. *Tällaista tuotesijoittelua saa käyttää muissa kuin lastenohjelmissa.*

221 §

Tuotesijoittelun toteuttaminen

Tuotesijoittelussa ei saa:
1) vaikuttaa tuotesijoittelulla ohjelmien sisältöön tai niiden sijoitteluun ohjelmistossa;

— — — — — — — — — — — — — —

221 §

Tuotesijoittelun toteuttaminen

Tuotesijoittelussa ei saa:
1) vaikuttaa tuotesijoittelulla ohjelmien sisältöön tai niiden sijoitteluun ohjelmistossa *tai ohjelmaluettelossa*;

— — — — — — — — — — — — — —

222 §

Teleostoslähetysten ja televisiomainosten aikarajoitukset

Mainosten ja teleostoslähetysten osuus yhtä tasatuntien välistä tuntia kohti ei saa olla yli 12 minuuttia, lukuun ottamatta kanavia, joilla lähetetään pelkästään teleostoslähetyksiä.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta:
1) televisiotoiminnan harjoittajan ilmoituksiin sen omista audiovisuaalisista ohjelmista;

222 §

Teleostoslähetysten ja televisiomainosten aikarajoitukset

Mainosten ja teleostoslähetysten osuus *kello 6.00:n ja 18.00:n välisenä aikana ja kello 18.00:n ja 24.00:n välisenä aikana* ei saa *ylittää 20 prosenttia*, lukuun ottamatta kanavia, joilla lähetetään pelkästään teleostoslähetyksiä.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta:
1) televisiotoiminnan harjoittajan *tai muiden samaan lähetystoiminnan harjoittajien ryhmään kuuluvien yhteisöjen* ilmoituksiin *niiden* omista audiovisuaalisista ohjelmista *ja audiovisuaalisista sisältöpalveluista*;

2) ohjelmiin suoraan liittyviin oheistuotteisiin;
3) sponsorointia koskeviin ilmoituksiin;
4) tuotesijoitteluun;
5) 224 §:ssä tarkoitettuun aatteelliseen tai yhteiskunnalliseen mainontaan;
6) 225 §:ssä tarkoitettuihin teleostoslähetyksille varattuihin ohjelmapaikkoihin.

2) ohjelmiin suoraan liittyviin oheistuotteisiin;
3) sponsorointia koskeviin ilmoituksiin;
4) tuotesijoitteluun;
5) 224 §:ssä tarkoitettuun aatteelliseen tai yhteiskunnalliseen mainontaan;
6) 225 §:ssä tarkoitettuihin teleostoslähetyksille varattuihin ohjelmapaikkoihin;
7) neutraaleihin ruutuihin toimituksellisen sisällön ja televisiomainosten tai teleostoslähetysten välillä eikä yksittäisten mainosten välillä.

26 a luku

(uusi luku)

Videonjakoalustapalveluihin sovellettavat säännökset

226 a §

Soveltamisala

Tätä lukua, 214 §:n 1 momenttia, kuluttajansuojalain 2 luvun 2 §:ä, tupakkalain (549/2016) 9 lukua, alkoholilain (1102/2017) 7 lukua ja lääkelain (395/1987) 91, 91 a–91 c, 92 a ja 93 a §:ä sovelletaan Suomeen sijoittautuneen videonjakoalustan tarjoajan tarjoamaan videonjakoalustapalveluun.

226 b §

Sijoittautuminen

Videonjakoalustan tarjoajan katsotaan sijoittautuneen Suomeen tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/31/EY ("Direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä") 2 artiklan ensimmäisen kohdan c alakohdan mukaisissa tilanteissa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään videonjakoalustan tarjoajan sijoittautumisesta Suomeen audiovisuaalisten mediapalvelujen tarjoamista koskevien jäsenvaltioiden tiettyjen lakien, asetusten ja hallinnollisten mää-

räysten yhteensovittamisesta (audiovisuaalisia mediapalveluita koskeva direktiivi) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/13/EU 28 a artiklan 2-4 mukaisissa tilanteissa.

226 c §

Videonjakoalustan tarjoajaan sovellettavat velvollisuudet

Videonjakoalustapalvelulla on oltava käyttöehdot. Videonjakoalustan tarjoajan on sisällytettävä käyttöehtoihin määräykset:

1) joissa kielletään sellaisten ohjelmien, käyttäjien tuottamien videoiden ja audiovisuaalisen kaupallisen viestinnän lataaminen videonjakoalustapalveluun, jotka sisältävät rikoslain:

a) 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa rangaistavaksi säädettyä terroristisessa tarkoituksessa tehtyä julkista kehottamista rikokseen;

b) 17 luvun 18 §:n 1 momentin 1 kohdassa rangaistavaksi säädettyä sukupulisiveellisyyttä loukkaavan kuvan levittämistä;

c) 17 luvun 18 a §:ssä säädettyä törkeää sukupuolisiveellisyyttä loukkaavan lasta esittävän kuvan levittämistä;

d) 17 luvun 17 §:ssä rangaistavaksi säädettyä väkivaltakuvauksen levittämistä;

e) 11 luvun 10 §:ssä tarkoitettua rangaistavaksi säädettyä kiihottamista kansanryhmää vastaan;

f) 11 luvun 10 a §:ssä tarkoitettua törkeää kiihottamista kansanryhmää vastaan; ja

2) joiden mukaan kuluttajansuojalain 2 luvun 2 §:n, tupakkalain 9 luvun, alkoholilain 7 luvun ja lääkelain 91, 91 a–91 c, 92 a ja 93 a §:n vaatimuksia on noudatettava ohjelmiin ja käyttäjien tuottamiin videoihin sisältyvässä audiovisuaalisessa kaupallisessa viestinnässä.

Videonjakoalustan tarjoajan on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että:

1) videonjakoalustapalvelussa on käytössä mekanismeja, joilla käyttäjät voivat ilmiantaa tai ilmoittaa 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetusta sisällöstä;

2) videonjakoalustapalvelussa on käytössä järjestelmiä, joiden avulla käyttäjille selvitetään, miten 1 kohdassa tarkoitetut ilmiannot tai ilmoitukset on otettu huomioon;

3) videonjakoalustapalvelussa on tarjolla toiminto, jonka avulla käyttäjät voivat ilmoittaa, sisältävätkö videot audiovisuaalista kaupallista viestintää; ja

4) videonjakoalustapalvelun käyttäjille ilmoitetaan selvästi, kun ohjelmat tai käyttäjien tuottamat videot sisältävät audiovisuaalista kaupallista viestintää, jos tällaisesta viestinnästä on ilmoitettu 3 kohdan mukaisesti tai videonjakoalustan tarjoaja on siitä tietoinen.

Videonjakoalustan tarjoajan on noudatettava lain 214 §:n 1 momentin, kuluttajansuojalain 2 luvun 2 §:n, tupakkalain 9 luvun, alkoholilain 7 luvun ja lääkelain 91, 91 a–91 c, 92 a ja 93 a §:n vaatimuksia markkinoimaansa, myymäänsä tai järjestämäänsä audiovisuaaliseen kaupalliseen viestintään.

Edellä 2 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden tulee olla oikeassa suhteessa kyseessä olevan sisällön luonteeseen ja siitä mahdollisesti aiheutuvaan haittaan nähden ottaen huomioon videonjakoalustapalvelun koko ja tarjotun sisällön luonne, siitä mahdollisesti aiheutuva haitta sekä videonjakoalustan tarjoajien sekä sisällön luoneiden tai videonjakoalustalle ladanneiden käyttäjien oikeudet. Tässä pykälässä tarkoitetut toimenpiteet eivät saa johtaa sisällön ennakkotarkastukseen tai alustalle lataamiseen sovellettavaan suodatukseen.

228 §

Kanavapaikkanumerointi

Maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa toimivalla teleyrityksellä ja televisio- ja radiotoiminnan harjoittajilla on velvollisuus huolehtia osaltaan siitä, että ohjelmistojen kanavapaikkanumerointi on käyttäjien kannalta selkeä ja tarkoituksenmukainen. Kanavapaikkanumeroinnissa tulee asettaa etusijalle Yleisradio Oy:n ja 26 §:ssä tarkoitetun ohjelmistotoimiluvan haltijan ohjelmistot.

228 §

Kanavapaikkanumerointi

Maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa toimivalla teleyrityksellä ja televisio- ja radiotoiminnan harjoittajalla on velvollisuus huolehtia osaltaan siitä, että ohjelmistojen kanavapaikkanumerointi on käyttäjien kannalta selkeä ja tarkoituksenmukainen. *Kanavapaikkanumerointiin tehtävät muutokset on ajoitettava ohjelmistotoimilupakauden vaihtumisen yhteyteen. Muuna ajankohtana toteutettaviin muutoksiin on oltava erityisen paina syy.*

Liikenne- ja viestintävirasto *voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitetusta kanavanpaikkanumeroinnista.*

Liikenne- ja viestintävirasto *antaa tarvittaessa päätöksen kanavapaikkanumeroinnista. Kanavapaikkanumeroinnissa tulee asettaa etusijalle Yleisradio Oy:n ja 26 §:ssä tarkoitetun ohjelmistotoimiluvan haltijan ohjelmistot.*

229 §

Teleyrityksen oikeus sijoittaa telekaapeli, tukiasema ja radiomasto

Teleyrityksellä on tässä luvussa säädetyin edellytyksin oikeus sijoittaa toisen omistamalle tai hallitsemalle alueelle yleisiä tietoliikenneyhteyksiä palveleva:

1) telekaapeli sekä siihen liittyvä laite, vähäinen rakennelma ja pylväs;

2) matkaviestinverkon radiomasto tukiasemineen sekä niihin liittyvä laite, kaapeli ja vähäinen rakennelma;

3) matkaviestinverkon tukiasema sekä siihen liittyvä laite ja kaapeli.

(uusi)

Edellä 1 momentin 3 kohdassa *tarkoitettu tukiasema sekä siihen liittyvä laite ja kaapeli saadaan sijoittaa myös toisen omistamaan tai hallitsemaan rakennukseen tässä luvussa säädetyin edellytyksin. Edellä 1 momentissa tarkoitettujen rakennelmien, verkon osien ja laitteiden sijoittamiseen liittyvistä muista edellytyksistä säädetään muualla laissa.*

Jollei 1 *tai 2* momentissa tarkoitetusta sijoittamisesta ole sovittu kiinteistön tai rakennuksen omistajan kanssa, sijoittamisesta päättää kunnan rakennusvalvontaviranomainen.

229 §

Teleyrityksen oikeus sijoittaa telekaapeli, tukiasema ja radiomasto

Teleyrityksellä on tässä luvussa säädetyin edellytyksin oikeus sijoittaa toisen omistamalle tai hallitsemalle alueelle yleisiä tietoliikenneyhteyksiä palveleva:

1) telekaapeli sekä siihen liittyvä laite, vähäinen rakennelma ja pylväs;

2) matkaviestinverkon radiomasto tukiasemineen sekä niihin liittyvä laite, kaapeli ja vähäinen rakennelma;

3) pienalueen langattomana liityntäpisteenä toimiva tukiasema, jonka vaatimustenmukaisuus on varmistettu tässä laissa säädetyllä tavalla ja joka täyttää teledirektiivin 57 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun komission täytäntöönpanosäädöksen tekniset ja fyysiset ominaisuudet sekä siihen liittyvä laite ja kaapeli;

4) muu kuin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu matkaviestinverkon tukiasema sekä siihen liittyvä laite ja kaapeli.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun tukiaseman sijoittamiseen tai käyttöönottoon ei tarvita muualla laissa edellytettyä viranomaisen myöntämää hallinnollista lupaa, elleivät arkkitehtuuriltaan, historialtaan tai luonnoltaan arvokkaiden rakennusten, rakennelmien tai alueiden suojeluun taikka yleiseen turvallisuuteen liittyvät syyt sitä edellytä.

Edellä 1 momentin 3 *ja 4* kohdassa tarkoitettu tukiasema sekä siihen liittyvä laite ja kaapeli saadaan sijoittaa myös toisen omistamaan tai hallitsemaan rakennukseen tässä luvussa säädetyin edellytyksin. Edellä 1 momentissa tarkoitettujen rakennelmien, verkon osien ja laitteiden sijoittamiseen liittyvistä muista edellytyksistä säädetään erikseen.

(uusi)

Teleyrityksen on sovittava 1 momentissa tarkoitetusta sijoittamisesta kiinteistön, rakennuksen tai muun rakennelman omistajan tai haltijan kanssa. Jollei sijoittamisesta *ole päästy sopimukseen* kiinteistön tai rakennuksen omistajan kanssa, *sijoittamista koskeva asia voidaan viedä* kunnan *rakennusvalvontaviranomaisen päätettäväksi*.

(uusi)

Jos kiinteistö, rakennus tai muu rakennelma, joka teknisesti soveltuu 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun tukiaseman sijoittamiseen tai jota tarvitaan tämän yhdistämiseen runkoverkkoon, on viranomaisen määräysvallassa, viranomaisen on asetettava etukäteen saataville ehdot mahdollisuudesta sijoittaa tukiasemakiinteistölle, rakennukseen tai rakennelmaan. Ehtojen on oltava oikeudenmukaisia, kohtuullisia, avoimia ja syrjimättömiä. Niissä voidaan huomioida 2 momentissa tarkoitettuja perusteita. Viranomaisen on asetettava ehdot saataville verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja käytöstä annetun lain (276/2016) 5 §:ssä tarkoitetussa keskitetyssä tietopisteessä. Viranomaisen on hyväksyttävä kaikki ehdot täyttävät, käyttöoikeutta koskevat kohtuulliset pyynnöt.

(uusi)

Edellä 5 momentissa viranomaisella tarkoitetaan valtion viranomaisia, kunnallisia viranomaisia ja valtion liikelaitoksia

Sopimus 1 momentissa tarkoitettujen telekaapelin, radiomaston, tukiaseman sekä niihin liittyvien rakennelmien ja laitteiden sijoittamisesta sitoo myös kiinteistön tai rakennuksen uutta omistajaa ja haltijaa.

Mitä tässä pykälässä säädetään kiinteistön omistajasta ja haltijasta, koskee myös yleisen alueen omistajaa ja haltijaa.

Sopimus 1 momentissa tarkoitettujen telekaapelin, radiomaston, tukiaseman sekä niihin liittyvien rakennelmien ja laitteiden sijoittamisesta sitoo myös kiinteistön, rakennelman tai rakennuksen uutta omistajaa ja haltijaa.

Mitä tässä pykälässä säädetään kiinteistön omistajasta ja haltijasta, koskee myös yleisen alueen omistajaa ja haltijaa.

234 §

Sijoittamisen edellytykset

— — — — — — — — — — — — — — —

Telekaapeli on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava maantielaissa (503/2005) tarkoitetulle tiealueelle tai kiinteistönmuodostamislaissa (554/1995) tarkoitetulle yleiselle alueelle.

234 §

Sijoittamisen edellytykset

— — — — — — — — — — — — — — —

Telekaapeli on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava *liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetussa laissa* (503/2005) tarkoitetulle tiealueelle tai kiinteistönmuodostamislaissa (554/1995) tarkoitetulle yleiselle alueelle.

237 §

Korvaukset sijoittamisesta

— — — — — — — — — — — — — — —

Kiinteistön omistajalla ja haltijalla, rakennuksen omistajalla ja haltijalla sekä kunnalla yleisen alueen omistajana ja haltijana on oikeus saada täysi korvaus 229 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdassa sekä 2 momentissa tarkoitetusta sijoittamisesta siten kuin kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa (603/1977), jäljempänä *lunastuslaki*, säädetään.

— — — — — — — — — — — — — — —

237 §

Korvaukset sijoittamisesta

— — — — — — — — — — — — — — —

Kiinteistön omistajalla ja haltijalla, rakennuksen omistajalla ja haltijalla, *rakennelman omistajalla ja haltijalla* sekä kunnalla yleisen alueen omistajana ja haltijana on oikeus saada täysi korvaus 229 §:n 1 momentin 2, 3 ja *4* kohdassa tarkoitetusta sijoittamisesta. *Korvauksesta säädetään* kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa (603/1977), jäljempänä *lunastuslaki*.

— — — — — — — — — — — — — — —

244 §

Viestintäverkkoa ja viestintäpalvelua koskevat määräykset

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa 243 §:ssä tarkoitettuja viestintäverkkojen ja viestintäpalvelujen laatua, tietoturvallisuutta ja yhteensopivuutta koskevia määräyksiä. Määräykset voivat koskea:

1) tärkeysluokittelua, tehon syöttöä, varmistamista ja varatiejärjestelyjä;

2) viestintäverkon ja siihen kuuluvan laitetilan sähköistä ja fyysistä suojaamista;

3) suorituskykyä, tietoturvallisuutta ja häiriöttömyyttä sekä niiden ylläpitoa, seurantaa ja verkonhallintaa;

4) menettelyä vika- ja häiriötilanteissa sekä tietoturvallisuuden ja toimintavarmuuden ylläpitämiseksi;

5) viestintäverkon rakennetta ja sen liityntäpisteen teknisiä ominaisuuksia;

6) hätäliikenteen teknistä toteutusta ja varmistamista;

7) veloituksen teknistä toteutusta;

8) yhteenliittämistä, yhteentoimivuutta, merkinantoa ja synkronointia;

9) antennijärjestelmän ja yhteisantennijärjestelmän teknisiä ominaisuuksia;

244 §

Viestintäverkkoa ja viestintäpalvelua koskevat määräykset

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa 243 §:ssä tarkoitettuja viestintäverkkojen ja viestintäpalvelujen laatua, tietoturvallisuutta ja yhteensopivuutta koskevia määräyksiä. Määräykset voivat koskea:

1) tärkeysluokittelua, tehon syöttöä, varmistamista ja varatiejärjestelyjä;

2) viestintäverkon ja siihen kuuluvan laitetilan sähköistä ja fyysistä suojaamista;

3) suorituskykyä, tietoturvallisuutta ja häiriöttömyyttä sekä niiden ylläpitoa, seurantaa ja verkonhallintaa;

4) menettelyä vika- ja häiriötilanteissa sekä tietoturvallisuuden ja toimintavarmuuden ylläpitämiseksi;

5) viestintäverkon rakennetta ja sen liityntäpisteen teknisiä ominaisuuksia;

6) hätäliikenteen teknistä toteutusta ja varmistamista;

7) veloituksen teknistä toteutusta;

8) yhteenliittämistä, yhteentoimivuutta, merkinantoa ja synkronointia;

9) antennijärjestelmän ja yhteisantennijärjestelmän teknisiä ominaisuuksia;

10) laajakuvatelevisiopalveluja ja laajakuvatelevisio-ohjelmia vastaanottavan televisioverkon teknisiä ominaisuuksia;
11) sähköisen ohjelmaoppaan aloitussivun sisältöä ja rakennetta;
12) teknistä dokumentointia ja tilastointia sekä näihin liittyvien asiakirjojen muotoa ja tietojen säilyttämistä;
13) noudatettavia standardeja;
14) muita näihin verrattavia viestintäverkolle tai viestintäpalvelulle asetettavia teknisiä vaatimuksia;

15) liitännäistoimintoja ja liitännäispalveluja siltä osin kuin niillä on vaikutusta 243 §:ssä säädettyihin viestintäverkkoa tai viestintäpalvelua koskeviin vaatimuksiin.

10) laajakuvatelevisiopalveluja ja laajakuvatelevisio-ohjelmia vastaanottavan televisioverkon teknisiä ominaisuuksia;
11) sähköisen ohjelmaoppaan aloitussivun sisältöä ja rakennetta;
12) teknistä dokumentointia ja tilastointia sekä näihin liittyvien asiakirjojen muotoa ja tietojen säilyttämistä;
13) noudatettavia standardeja;
14) *liitännäistoimintoja ja liitännäispalveluja siltä osin kuin niillä on vaikutusta 243 §:ssä säädettyihin viestintäverkkoa tai viestintäpalvelua koskeviin vaatimuksiin;*
15) viestintäverkon peittoalueen teknistä määrittämistä;

16) muita 1-15 kohdassa tarkoitettuihin verrattavia viestintäverkolle tai viestintäpalvelulle asetettavia teknisiä vaatimuksia.

(uusi)

244 a §

Viestintäverkon kriittisissä osissa käytettävät laitteet

Viestintäverkkolaitetta ei saa käyttää yleisen viestintäverkon kriittisissä osissa, jos on painavia perusteita epäillä, että laitteen käyttäminen vaarantaisi kansallista turvallisuutta tai maanpuolustusta. Viestintäverkon kriittisenä osana pidetään toimintoja ja toimenpiteitä, joiden avulla hallitaan ja ohjataan keskeisellä tavalla verkkoa ja siellä kulkevaa liikennettä.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös ydinvoimaloiden, satamien, lentokenttien ja vastaavien yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen kannalta keskeisten toimijoiden yleiseen viestintäverkkoon liitettyyn erillisverkkoon.

Liikenne- ja viestintävirasto voi 1 momentissa tarkoitetussa tilanteessa omasta aloitteestaan tai ulkopuolisen tahon aloitteesta velvoittaa viestintäverkon omistajan tai muun haltijan poistamaan viestintäverkkolaitteen verkkonsa kriittisistä osista. Ennen päätöksen tekemistä Liikenne- ja viestintäviraston on kuultava viestintäverkon omistajaa tai muuta

haltijaa ja varattava sille mahdollisuus korjata havaitut turvallisuuspuutteet, paitsi jos kuulemista ja korjaustoimenpiteitä ei voida toteuttaa niin nopeasti kuin asian kiireellisyys välttämättä vaatii.

Liikenne- ja viestintävirastolla on salassapitosäännösten ja muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa asiakirja ja ilmaista salassa pidettävä tieto muille viranomaisille, jos se on välttämätöntä tämän pykälän mukaisen tehtävän hoitamiseksi.

Liikenne- ja viestintävirasto antaa tarkempia määräyksiä viestintäverkkojen, erityisesti niiden kriittisten osien, teknisestä määrittelystä 244 b §:ssä tarkoitetun verkkoturvallisuuden neuvottelukunnan suositukset huomioiden

244 b §

(uusi)

Verkkoturvallisuuden neuvottelukunta

Valtioneuvoston asettama verkkoturvallisuuden neuvottelukunta arvioi kokonaisvaltaisesti kansallisen turvallisuuden toteutumista viestintäverkoissa. Neuvottelukunnassa ovat edustettuina liikenne- ja viestintäministeriön, sisäasiainhallinnon, puolustushallinnon, ulkoasiainhallinnon, työ- ja elinkeinoministeriön ja muiden viestintäverkkojen turvallisuuden kannalta keskeisten hallinnonalojen edustajat sekä keskeisten teleyritysten edustajat ja edunvalvojat.

Verkkoturvallisuuden neuvottelukunnan tehtävänä on toimivaltaisten viranomaisten päätöksenteon tueksi seurata viestintäverkkojen ja teknologian kehittymistä ja verkkoturvallisuutta koskevan lainsäädännön soveltamiskäytäntöä sekä käsitellä ja esittää suosituksia:

1) viestintäverkkojen ja -teknologian kehittymisestä ja viestintäverkkojen kriittisten osien määrittelystä;

2) kansallisen turvallisuuden edistämisestä ja suojaamisesta viestintäverkoissa, erityisesti verkon kriittisissä osissa;

3) toimenpiteistä niiden riskien torjumiseksi, jotka vaikuttavat viestintäverkkojen

turvallisuuteen ja kansallisen turvallisuuden toteutumiseen;

4) lainsäädännön muuttamiseksi verkkoturvallisuuden parantamiseksi.

Liikenne- ja viestintävirasto voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa neuvottelukunnan tehtävien hoitamisessa tarvittavia, omiin lakisääteisiin tehtäviinsä liittyviä, tietoja neuvottelukunnan jäsenelle, jos tiedot ovat välttämättömiä neuvottelukunnan tehtävien hoitamiseksi eivätkä sisällä luottamuksellisia viestejä, välitystietoja tai sijaintitietoja.

Neuvottelukunnan jäseneen sovelletaan tämän pykälän mukaisissa tehtävissä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) sekä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

264 §

Erityistarkoituksiin käytettävät radiolaitteet

Mitä *251–263 §:ssä säädetään,* ei koske:

1) yksinomaan radioamatöörien käytössä olevia radiolaitteita, joita ei ole asetettu saataville markkinoilla;

2) laivavarustelaissa (1503/2011) tarkoitettuja laivanvarusteita;

3) ilma-alusten ilmailuradioviestinnässä käytettäväksi tarkoitettuja tuotteita, osia ja laitteita;

4) ammattikäyttöön tarkoitettuja yksilöllisesti suunniteltuja laitesarjoja, joita käytetään ainoastaan tutkimus- tai kehityslaitoksissa

264 §

Erityistarkoituksiin käytettävät radiolaitteet

Mitä *251-253, 253 a — 253 e ja 254-263 §:ssä* säädetään, ei koske:

1) yksinomaan radioamatöörien käytössä olevia radiolaitteita, joita ei ole asetettu saataville markkinoilla;

2) laivavarustelaissa (1503/2011) tarkoitettuja laivanvarusteita;

3) *yhteisistä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan unionin lentoturvallisuusviraston perustamisesta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 2111/2005, (EY) N:o 1008/2008, (EU) N:o 996/2010, (EU) N:o 376/2014 ja direktiivien 2014/30/EU ja 2014/53/EU muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 552/2004, (EY) N:o 216/2008 ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3922/91 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1139 138 artiklassa määriteltyjä ilmailuvälineitä*;

4) ammattikäyttöön tarkoitettuja yksilöllisesti suunniteltuja laitesarjoja, joita käytetään ainoastaan tutkimus- tai kehityslaitoksissa

näiden toimintaan liittyviin käyttötarkoituksiin;

5) radiolaitteita, joita käytetään yksinomaan yleisen turvallisuuden varmistamiseen, maanpuolustukseen, valtion muissa turvallisuusasioissa tai valtion toiminnassa rikosoikeuden alalla.

265 §

Pätevyyden osoittaminen

— — — — — — — — — — — — — — —

Pätevyystodistuksen saamiseksi on suoritettava pätevyystutkinto. Tutkinnossa on osoitettava kyseiseen radioviestinnän lajiin liittyvien sääntöjen, ohjeiden ja laitteiden tuntemus sekä tarvittava kielitaito. Liikenne- ja viestintävirasto määrää tutkintovaatimukset sekä päätöksellään hyväksyy ne Liikenne- ja viestintäviraston palveluksessa olevat, jotka toimivat tutkinnon vastaanottajina. Hakemuksesta myös viraston ulkopuolinen voidaan hyväksyä tutkinnon vastaanottajaksi. Tutkinnon vastaanottajalla tulee olla tehtävän edellyttämä taito ja kokemus. Tutkinnon vastaanottajan on suorittaessaan tässä laissa tarkoitettuja tehtäviään noudatettava, mitä hallintolaissa, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja kielilaissa säädetään. Tutkintoon liittyvien suoritteiden maksullisuudesta ja määrästä säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

— — — — — — — — — — — — — — —

266 §

näiden toimintaan liittyviin käyttötarkoituksiin;

5) radiolaitteita, joita käytetään yksinomaan yleisen turvallisuuden varmistamiseen, maanpuolustukseen, valtion muissa turvallisuusasioissa tai valtion toiminnassa rikosoikeuden alalla.

265 §

Pätevyyden osoittaminen

— — — — — — — — — — — — — — —

Pätevyystodistuksen saamiseksi on suoritettava pätevyystutkinto. Tutkinnossa on osoitettava kyseiseen radioviestinnän lajiin liittyvien sääntöjen, ohjeiden ja laitteiden tuntemus sekä tarvittava kielitaito. *Jos meriradio-viestinnän pätevyystodistusta haetaan sen vuoksi, että hakijan on tarkoitus toimia kansainvälisessä liikenteessä olevan kauppa-aluksen turvallisuusradioviestintään tarkoitetun radiolähettimen käyttäjänä, on hakijan lisäksi oltava iältään vähintään 18-vuotias ja osoitettava, että hän täyttää pätevyystodistuksen saamiseksi laivaväen lääkärintarkastuksista annetun lain (1171/2010) 4 §:ssä tarkoitetut terveysvaatimukset.* Liikenne- ja viestintävirasto määrää tutkintovaatimukset sekä päätöksellään hyväksyy ne Liikenne- ja viestintäviraston palveluksessa olevat, jotka toimivat tutkinnon vastaanottajina. Hakemuksesta myös viraston ulkopuolinen voidaan hyväksyä tutkinnon vastaanottajaksi. Tutkinnon vastaanottajalla tulee olla tehtävän edellyttämä taito ja kokemus. Tutkinnon vastaanottajan on suorittaessaan tässä laissa tarkoitettuja tehtäviään noudatettava, mitä hallintolaissa, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja kielilaissa säädetään. Tutkintoon liittyvien suoritteiden maksullisuudesta ja määrästä säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

— — — — — — — — — — — — — — —

266 §

Pätevyyden ylläpitäminen

— — — — — — — — — — — — — — —

Liikenne- ja viestintävirasto myöntää hakemuksesta kelpoisuustodistuksen sille, joka 1 momentissa tarkoitetulla tavalla osoittaa pätevyytensä ylläpitämisen. Liikenne- ja viestintävirasto voi hyväksyä pätevyyden ylläpitämisen osoitukseksi myös muun maan toimivaltaisen viranomaisen antaman todistuksen pätevyyden ylläpitämisestä.

270 §

Suojauksen purkujärjestelmää käyttävälle yritykselle asetettavat velvollisuudet

— — — — — — — — — — — — — — —

Suojauksen purkujärjestelmää käyttävä yritys on velvollinen antamaan toiselle yritykselle edellä mainitun jakelun edellyttämiä teknisiä palveluja *kustannussuuntautuneeseen ja syrjimättömään hintaan*.

— — — — — — — — — — — — — — —

(uusi)

Suojauksen purkujärjestelmää tarjoavan yrityksen on kirjanpidossaan eriytettävä 1 momentissa tarkoitettu toiminta yrityksen muusta toiminnasta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu yritys on velvollinen huolehtimaan siitä, että viestintäverkon siirron valvonta on mahdollista.

Maanpäällisessä digitaalisessa joukkoviestintäverkossa lineaarisen maksutelevisiopalvelun tarjoamisessa suojauksen purkujärjes-

Pätevyyden ylläpitäminen

— — — — — — — — — — — — — — —

Liikenne- ja viestintävirasto myöntää hakemuksesta kelpoisuustodistuksen sille, joka 1 momentissa tarkoitetulla tavalla osoittaa pätevyytensä ylläpitämisen *sekä osoittaa, että täyttää terveydeltään ja iältään kelpoisuustodistuksen saamiseksi määrätyt vaatimukset*. Liikenne- ja viestintävirasto voi hyväksyä pätevyyden ylläpitämisen osoitukseksi myös muun maan toimivaltaisen viranomaisen antaman todistuksen pätevyyden ylläpitämisestä.

270 §

Suojauksen purkujärjestelmää käyttävälle yritykselle asetettavat velvollisuudet

— — — — — — — — — — — — — — —

Suojauksen purkujärjestelmää käyttävä yritys on velvollinen antamaan toiselle yritykselle edellä mainitun jakelun edellyttämiä teknisiä palveluja *oikeudenmukaisin, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin*.

— — — — — — — — — — — — — — —

Liikenne- ja viestintävirasto voi päätöksellään poistaa 1 momentin mukaisen velvollisuuden, jos suojauksen-purkujärjestelmää käyttävällä yrityksellä ei ole 52 §:n mukaista huomattavaa markkinavoimaa, jos velvollisuuksien muuttaminen tai poistaminen ei estä 227 §:n mukaisen siirtovelvoitteen toteuttamista eikä ehkäise kilpailua digitaalitelevisio- ja digitaaliradiopalveluiden vähittäismarkkinoilla tai suojauksen purkujärjestelmien tai niiden liitännäistoimintojen markkinoilla.

Suojauksen purkujärjestelmää tarjoavan yrityksen on kirjanpidossaan eriytettävä 1 momentissa tarkoitettu toiminta yrityksen muusta toiminnasta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu yritys on velvollinen huolehtimaan siitä, että viestintäverkon siirron valvonta on mahdollista.

Maanpäällisessä digitaalisessa joukkoviestintäverkossa lineaarisen maksutelevisiopalvelun tarjoamisessa suojauksen purkujärjes-

telmää käyttävän yrityksen on pidettävä 4 luvussa tarkoitetut televisio-ohjelmistot tarjolla tavalla, joka mahdollistaa eri maksutelevisiopalvelujen vastaanottamisen yhdellä suojauksenpurkujärjestelmän kortilla tai muulla kyseiseen tarkoitukseen käytettävällä teknisellä ratkaisulla, jos maksutelevisiopalvelussa noudatetaan ennalta ilmoitettua ohjelmistoaikataulua.

Jos yritykset eivät pääse sopimukseen 1 momentissa tarkoitetuista teknisten palvelujen tarjoamisesta aiheutuvista kustannuksista viimeistään kuuden kuukauden kuluessa sopimusneuvottelujen aloittamisesta, eikä 314 §:n 2 momentissa tarkoitettu sovittelu ole johtanut ratkaisuun, Liikenne- ja viestintävirasto voi päättää teknisiä palveluja antavalle yritykselle maksettavan korvauksen määrästä.

telmää käyttävän yrityksen on pidettävä 4 luvussa tarkoitetut televisio-ohjelmistot tarjolla tavalla, joka mahdollistaa eri maksutelevisiopalvelujen vastaanottamisen yhdellä suojauksenpurkujärjestelmän kortilla tai muulla kyseiseen tarkoitukseen käytettävällä teknisellä ratkaisulla, jos maksutelevisiopalvelussa noudatetaan ennalta ilmoitettua ohjelmistoaikataulua.

Jos yritykset eivät pääse sopimukseen 1 momentissa tarkoitetuista teknisten palvelujen tarjoamisesta aiheutuvista kustannuksista viimeistään kuuden kuukauden kuluessa sopimusneuvottelujen aloittamisesta, eikä 314 §:n 2 momentissa tarkoitettu sovittelu ole johtanut ratkaisuun, Liikenne- ja viestintävirasto voi päättää teknisiä palveluja antavalle yritykselle maksettavan korvauksen määrästä.

275 §

Häiriöilmoitukset Liikenne- ja viestintävirastolle

Teleyrityksen on ilmoitettava viipymättä Liikenne- ja viestintävirastolle, jos sen palveluun kohdistuu tai sitä uhkaa merkittävä tietoturvaloukkaus taikka muu tapahtuma, joka estää viestintäpalvelun toimivuuden tai häiritsee sitä olennaisesti. Teleyrityksen on ilmoitettava myös ilman aiheetonta viivästystä häiriön tai sen uhan arvioitu kesto ja vaikutukset, korjaustoimenpiteet sekä ne toimenpiteet, joilla häiriön toistuminen pyritään estämään. Liikenne- ja viestintävirasto toimittaa komissiolle ja Euroopan *verkko- ja tietoturvavirastolle* vuosittain tiivistelmäraportin ilmoituksista.

Edellä 247 a §:ssä tarkoitetun verkossa toimivan markkinapaikan tarjoajan, hakukonepalvelun tarjoajan sekä pilvipalvelun tarjoajan on ilmoitettava viipymättä Liikenne- ja viestintävirastolle sen palveluun kohdistuvasta merkittävästä tietoturvallisuuteen liittyvästä häiriöstä.

Jos häiriöistä ilmoittaminen on yleisen edun mukaista, Liikenne- ja viestintävirasto voi velvoittaa teleyrityksen tai palvelun tarjoajan

275 §

Häiriöilmoitukset Liikenne- ja viestintävirastolle

Teleyrityksen on ilmoitettava viipymättä Liikenne- ja viestintävirastolle, jos sen palveluun kohdistuu tai sitä uhkaa merkittävä tietoturvaloukkaus taikka muu tapahtuma, joka estää viestintäpalvelun toimivuuden tai häiritsee sitä olennaisesti. Teleyrityksen on ilmoitettava myös ilman aiheetonta viivästystä häiriön tai sen uhan arvioitu kesto ja vaikutukset, korjaustoimenpiteet sekä ne toimenpiteet, joilla häiriön toistuminen pyritään estämään. Liikenne- ja viestintävirasto toimittaa komissiolle ja Euroopan *unionin kyberturvallisuusvirastolle* vuosittain tiivistelmäraportin ilmoituksista.

Edellä 247 a §:ssä tarkoitetun verkossa toimivan markkinapaikan tarjoajan, hakukonepalvelun tarjoajan sekä pilvipalvelun tarjoajan on ilmoitettava viipymättä Liikenne- ja viestintävirastolle sen palveluun kohdistuvasta merkittävästä tietoturvallisuuteen liittyvästä häiriöstä.

Jos häiriöistä ilmoittaminen on yleisen edun mukaista, Liikenne- ja viestintävirasto voi velvoittaa teleyrityksen tai palvelun tarjoajan

tiedottamaan asiasta tai kuultuaan ilmoitusvelvollista tiedottaa asiasta itse.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, milloin 1 momentissa tarkoitettu häiriö on merkittävä, sekä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten sisällöstä, muodosta ja toimittamisesta.

Liikenne- ja viestintäviraston on arvioitava, koskeeko 2 momentissa tarkoitettu häiriö muita Euroopan unionin jäsenvaltioita ja ilmoitettava tarvittaessa muille asiaan liittyville jäsenvaltioille.

tiedottamaan asiasta tai kuultuaan ilmoitusvelvollista tiedottaa asiasta itse.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, milloin 1 momentissa tarkoitettu häiriö on merkittävä, sekä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten sisällöstä, muodosta ja toimittamisesta.

Liikenne- ja viestintäviraston on arvioitava, koskeeko *1 ja* 2 momentissa tarkoitettu häiriö muita Euroopan unionin jäsenvaltioita ja ilmoitettava tarvittaessa muille asiaan liittyville jäsenvaltioille. *Edellä 1 momentissa tarkoitetusta häiriöstä on lisäksi ilmoitettava Euroopan unionin kyberturvallisuusvirastolle.*

278 §

Yleinen hätänumero

Puhelinverkossa toimiva teleyritys on velvollinen osaltaan huolehtimaan siitä, että käyttäjät saavat puhelimitse sekä tekstiviestillä yhteyden maksutta yleiseen hätänumeroon 112.

Teleyrityksen on viipymättä ilmoitettava hätäkeskukselle, meripelastuskeskukselle ja meripelastuslohkokeskukselle *hätäpuheluiden* välittämisen kannalta merkittävistä viestintäverkon, verkkopalvelun ja viestintäpalvelun vikatilanteista ja häiriötilanteista.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa säädetyn velvollisuuden täyttämiseksi välttämättömistä teknisistä toimenpiteistä.

278 §

Yleinen hätänumero

Teleyritys on velvollinen osaltaan huolehtimaan siitä, että käyttäjät saavat puhelimitse, tekstiviestillä *sekä muulla hätäkeskustoiminnasta annetussa laissa (692/2010) säädetyllä tavalla* yhteyden maksutta yleiseen hätänumeroon 112.

Teleyrityksen on viipymättä ilmoitettava Hätäkeskuslaitokselle, meripelastuskeskukselle ja meripelastuslohkokeskukselle *1 momentissa tarkoitettujen hätäilmoitusten* välittämisen kannalta merkittävistä viestintäverkon, verkkopalvelun ja viestintäpalvelun vikatilanteista ja häiriötilanteista.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa säädetyn velvollisuuden täyttämiseksi välttämättömistä teknisistä toimenpiteistä.

279 §

Velvollisuus välittää vaaratiedotteita

Se, jolla on 34 §:ssä tarkoitettu lupa radiotoiminnan harjoittamiseen tai 26 §:ssä tarkoitettu ohjelmistotoimilupa yleisen edun televisiotoiminnan harjoittamiseen, on velvollinen välittämään korvauksetta yleisölle *sellaisen viranomaisen* vaaratiedotteen, jonka antamisesta säädetään erikseen.

279 §

Velvollisuus välittää vaaratiedotteita

Teleyritys sekä se, jolla on 34 §:ssä tarkoitettu lupa radiotoiminnan harjoittamiseen tai 26 §:ssä tarkoitettu ohjelmistotoimilupa yleisen edun televisiotoiminnan harjoittamiseen, on velvollinen välittämään *viivytyksettä* yleisölle vaaratiedotteen, jonka antamisesta säädetään *vaaratiedotteesta annetussa laissa*

(466/2012, vaaratiedotelaki). Vaaratiedotteen vastaanottamisesta ei saa periä käyttäjältä erillistä korvausta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun televisio- tai radiotoiminnan harjoittajan on huolehdittava siitä, että vaaratiedote voidaan välittää myös normaaliolojen häiriötilanteissa ja valmiuslaissa tarkoitetuissa poikkeusoloissa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun *toiminnanharjoittajan* on huolehdittava siitä, että vaaratiedote voidaan välittää myös normaaliolojen häiriötilanteissa ja valmiuslaissa tarkoitetuissa poikkeusoloissa. *Toiminnanharjoittajan on myös osallistuttava vaaratiedotusjärjestelmän viranomaisen aloitteesta tapahtuvaan säännölliseen testaamiseen.*

(uusi)

Yleisradio Oy:n velvollisuudesta välittää vaaratiedote ja varautua televisio- ja radiotoiminnan hoitamiseen poikkeusoloissa säädetään Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:n 2 momentin 7 kohdassa.

Vaaratiedotteen sisältöä ei saa muuttaa sitä välitettäessä.

Vaaratiedotteen sisältöä ei saa muuttaa sitä välitettäessä.

(uusi)

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitetusta vaaratiedotteiden välittämisestä ja vasteajoista sekä 2 momentissa tarkoitetusta välittämiseen varautumisesta.

280 §

Teleyrityksen velvollisuus välittää kohdennettu viranomaistiedote

Kohdennetulla viranomaistiedotteella tarkoitetaan kohdennettua hätätiedotetta ja muuta kohdennettua viranomaistiedotetta. *Kohdennetulla hätätiedotteella* tarkoitetaan ihmisten henkeen, terveyteen tai omaisuuteen kohdistuvan välittömän uhkan taikka huomattavan omaisuus- tai ympäristövahingon välittömän uhkan torjumiseksi välitettävää tiedotetta, joka välitetään matkaviestinverkossa tekstiviestillä tai muulla viestillä tietyllä alueella tai alueilla oleviin päätelaitteisiin tai liittymiin. *Muulla kohdennetulla viranomaistiedotteella* tarkoitetaan ihmisten tai omaisuuden suojelemiseksi välitettävää tiedotetta, joka välitetään matkaviestinverkossa tekstiviestillä tai muulla viestillä tietyllä alueella tai alueilla oleviin päätelaitteisiin tai liittymiin tilanteessa, jossa ihmisten henkeen, terveyteen tai omaisuuteen kohdistuva uhka ei ole välitön.

280 §

Teleyrityksen velvollisuus välittää kohdennettu viranomaistiedote

Kohdennetulla viranomaistiedotteella tarkoitetaan *ihmisten tai omaisuuden suojelemiseksi välitettävää tiedoteta, joka välitetään matkaviestinverkossa tekstiviestillä tai muulla viestillä tietyllä alueella tai alueilla oleviin päätelaitteisiin tai liittymiin tilanteessa, jossa väestön tiedottaminen on ihmisten henkeen, terveyteen tai omaisuuteen kohdistuvan uhkan vuoksi välttämätöntä muissa kuin vaaratiedotteesta annetun lain 3 §:ssä tarkoitetuissa vaaratiedotteella varoittamista edellyttävissä olosuhteissa.*

Teleyritys on velvollinen välittämään kohdennetun viranomaistiedotteen, jos tiedote tulee välitettäväksi hätäkeskukselta, meripelastuskeskukselta tai meripelastuslohkokeskukselta.

Kohdennetun *hätätiedotteen välittämisestä päättää pelastus-, poliisi- tai rajavartioviranomainen taikka Säteilyturvakeskus tai Ilmatieteen laitos toimialallaan. Muun kohdennetun viranomaistiedotteen välittämisestä päättää toimivaltainen ministeriö.*

Kohdennettu viranomaistiedote tulee välittää viranomaisen päättämillä kielillä ja määräämillä alueilla tiedotteen välittämishetkellä sijaitseviin päätelaitteisiin tai liittymiin. Teleyritys ei saa muuttaa kohdennetun viranomaistiedotteen sisältöä.

Kohdennettu *hätätiedote on välitettävä viivytyksettä. Muu kohdennettu viranomaistiedote on välitettävä heti, kun se on mahdollista tavanomaista verkko- ja viestintäpalvelua kohtuuttomasti haittaamatta.*

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä kohdennettujen viranomaistiedotteiden välittämisestä, vasteajoista ja välittämiseen varautumisesta.

283 §

Kriittisen viestintäjärjestelmän sijainti

Teleyrityksen on huolehdittava siitä, että sen tarjoaman viestintäpalvelun toimivuuden turvaamiseksi kriittinen viestintäjärjestelmä sekä sen ohjaus, ylläpito ja hallinta voidaan valmiuslain 60 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaista toimivaltuutta käytettäessä viipymättä palauttaa Suomeen ja että sen tarjoamaa palvelua tai järjestelmää voidaan ylläpitää mainitun pykälän 1 momentin mukaisessa menettelyssä määritellystä paikasta. Velvollisuus ei koske merkitykseltään vähäisiä viestintäpalveluja.

287 §

Teleyritys on velvollinen välittämään kohdennetun viranomaistiedotteen, jos tiedote tulee välitettäväksi hätäkeskuslaitokselta.

Kohdennetun viranomaistiedotteen välittämisestä päättää *toimivaltainen ministeriö.*

Kohdennettu viranomaistiedote tulee välittää viranomaisen päättämillä kielillä ja määräämillä alueilla tiedotteen välittämishetkellä sijaitseviin päätelaitteisiin tai liittymiin. Teleyritys ei saa muuttaa kohdennetun viranomaistiedotteen sisältöä.

Kohdennettu viranomaistiedote on välitettävä *heti, kun se on mahdollista tavanomaista verkko- ja viestintäpalvelua kohtuuttomasti haittaamatta.*

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä kohdennettujen viranomaistiedotteiden välittämisestä, vasteajoista ja välittämiseen varautumisesta.

283 §

Viestintäverkon kriittisen järjestelmän palauttaminen Suomeen

Teleyrityksen on huolehdittava siitä, että sen tarjoaman *internetyhteyspalvelun, puhelinpalvelun, tekstiviesti-palvelun ja 227 §:ssä tarkoitettujen ohjelmistojen siirtämisen kannalta* kriittinen *viestintäverkon järjestelmä* sekä sen ohjaus, ylläpito ja hallinta voidaan valmiuslain 60 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaista toimivaltuutta käytettäessä viipymättä palauttaa Suomeen ja että *teleyrityksen* tarjoamaa palvelua tai järjestelmää voidaan ylläpitää mainitun pykälän 1 momentin mukaisessa menettelyssä määritellystä paikasta. Velvollisuus ei koske merkitykseltään vähäisiä viestintäpalveluja.

287 §

Toimilupamaksu

— — — — — — — — — — — — — — —

Toimilupamaksu maksetaan toimilupakauden aikana erissä. Maksuaikataulusta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Maksu määrätään maksettavaksi Liikenne- ja viestintäviraston päätöksellä.

288 §

Markkinaehtoinen taajuusmaksu

Liikenne- ja viestintävirasto perii vuosittain valtiolle maksettavan markkinaehtoisen taajuusmaksun valtioneuvoston 6 §:n nojalla tele- ja televisiotoimintaan vastikkeetta myöntämän verkkotoimiluvan haltijalta sekä puolustusvoimilta. Maksu peritään taajuuksista, jotka on osoitettu:

1) 39 §:ssä säädetyllä radioluvalla verkkotoimiluvan haltijalle;

2) 39 §:ssä säädetyllä radioluvalla verkkotoimiluvan haltijan verkolle, jota käytetään muuhun televisiotoimintaan kuin yleisen edun televisiotoimintaan;

3) 96 §:n nojalla annetulla Liikenne- ja viestintäviraston määräyksellä puolustusvoimien käyttöön.

— — — — — — — — — — — — — — —

289 §

Tietoyhteiskuntamaksu

— — — — — — — — — — — — — — —

Tietoyhteiskuntamaksu on 0,12 prosenttia teleyrityksen Suomessa harjoittaman teletoiminnan liikevaihdosta maksun määräämistä edeltävällä tilikaudella, *kuitenkin vähintään*

Toimilupamaksu

— — — — — — — — — — — — — — —

Toimilupamaksu maksetaan toimilupakauden aikana erissä. *Toimilupamaksun ensimmäinen erä voidaan kuitenkin periä jo ennen toimilupakauden alkamista.* Maksuaikataulusta säädetään *muilta osin* valtioneuvoston asetuksella. Maksu määrätään maksettavaksi Liikenne- ja viestintäviraston päätöksellä.

288 §

Markkinaehtoinen taajuusmaksu

Liikenne- ja viestintävirasto perii vuosittain valtiolle maksettavan markkinaehtoisen taajuusmaksun valtioneuvoston 6 §:n *1 momentin* nojalla tele- ja televisiotoimintaan vastikkeetta myöntämän verkkotoimiluvan, *17 a §:n nojalla jatketun verkkotoimiluvan ja 17 b §:n nojalla uusitun verkkotoimiluvan haltijalta* sekä puolustusvoimilta. Maksu peritään taajuuksista, jotka on osoitettu *39 §:ssä säädetyllä radioluvalla*:

1) verkkotoimiluvan haltijalle;

2) verkkotoimiluvan haltijan verkolle, jota käytetään muuhun televisiotoimintaan kuin yleisen edun televisiotoimintaan;

3) *tai* 96 §:n nojalla annetulla Liikenne- ja viestintäviraston määräyksellä puolustusvoimien käyttöön.

— — — — — — — — — — — — — — —

289 §

Tietoyhteiskuntamaksu

— — — — — — — — — — — — — — —

Tietoyhteiskuntamaksu on 0,12 prosenttia teleyrityksen Suomessa harjoittaman teletoiminnan liikevaihdosta maksun määräämistä edeltävällä tilikaudella. *Jos liikevaihto on kuitenkin alle 300 000 euroa, maksuvelvollisuutta ei ole.*

300 euroa. Maksun määräytymisen perusteena olevasta liikevaihdosta säädetään tarkemmin 290 §:ssä.

— —

293 §

Televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksu

Yleisradio Oy sekä televisio- tai radiotoiminnan harjoittaja, jolla on tässä laissa tarkoitettu ohjelmistotoimilupa, ovat velvollisia suorittamaan televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksun.

Maksuvelvollisuus alkaa kalenterivuonna, jona televisio- tai radiotoiminnan harjoittajan toimiluvan saamisesta on kulunut 6 kuukautta. Televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksua ei palauteta, vaikka televisio- tai radiotoiminnan harjoittaja *lopettaisi* toimintansa kesken kalenterivuotta.

293 §

Televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksu

Yleisradio Oy sekä televisio- tai radiotoiminnan harjoittaja, jolla on *22 §:n 1 momentissa tai 34 §:n 1 momentissa* tarkoitettu ohjelmistotoimilupa, ovat velvollisia suorittamaan televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksun.

Maksuvelvollisuus alkaa kalenterivuonna, jona televisio- tai radiotoiminnan harjoittajan toimiluvan saamisesta on kulunut 6 kuukautta. Televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksua ei palauteta, vaikka televisio- tai radiotoiminnan harjoittaja *lopettaa* toimintansa kesken kalenterivuotta.

(uusi)

301 a §

Korvaus poistettavaksi määrätyistä viestintäverkkolaitteista

Viestintäverkon omistajalla tai muulla haltijalla on oikeus saada valtion varoista täysi korvaus 244 a §:n nojalla poistettavaksi määrätystä viestintäverkkolaitteesta, jos viestintäverkkolaite on otettu käyttöön ennen lain voimaantuloa. Korvauksen perusteena ovat viestintäverkkolaitteen poistamisesta ja korvaamisesta aiheutuneet tosiasialliset kustannukset ja muut taloudelliset menetykset. Viestintäverkon omistajan tai muun haltijan on huolehdittava siitä, että laitteen poistamisesta ja korvaamisesta aiheutuvat kulut jäävät mahdollisimman pieniksi. Korvaamisesta päättää Liikenne- ja viestintävirasto. Korvausta koskeva päätös on annettava samassa yhteydessä kuin 244 a §:n mukainen poistomääräys tai viimeistään neljän kuukauden kuluessa siitä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun korvauksen voi saada myös lain voimaantulon jälkeen käyttöön otetusta viestintäverkkolaitteesta,

	jos viestintäverkkolaitetta koskevan poistomääräyksen taustalla on sellainen merkittävä ja olennainen olosuhteiden muutos tai muu syy, jota viestintäverkon omistaja tai muu haltija ei ole voinut kohtuudella ennakoida.
304 §	304 §
Liikenne- ja viestintäviraston erityiset tehtävät	*Liikenne- ja viestintäviraston erityiset tehtävät*
Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, Liikenne- ja viestintäviraston tehtävänä on:	Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, Liikenne- ja viestintäviraston tehtävänä on:
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
13) toimia muiden kuin henkilötietojen vapaan liikkuvuuden kehyksestä Euroopan unionissa annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1807 mukaisena keskitettynä yhteys- ja tietopisteenä.	13) toimia muiden kuin henkilötietojen vapaan liikkuvuuden kehyksestä Euroopan unionissa annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1807 mukaisena keskitettynä yhteys- ja tietopisteenä*;*
(uusi)	*14) toimia keskitettynä yhteyspisteenä audiovisuaalisten sisältöpalvelujen esteettömyyteen liittyvissä kysymyksissä;*
(uusi)	*15) toimia Euroopan unionin kyberturvallisuusvirasto ENISA:sta ja tieto- ja viestintätekniikan kyberturvallisuussertifioinnista sekä asetuksen (EU) N:o 526/2013 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/881 (kyberturvallisuusasetus) mukaisena kansallisena kyberturvallisuussertifioinnin viranomaisena;*
(uusi)	*16) valvoa teledirektiivin 75 artiklan nojalla annettavan komission delegoidun säädöksen mukaisia unionin laajuisia laskevan liikenteen enimmäishintoja. Liikenne- ja viestintävirasto voi vaatia teleyritystä muuttamaan laskevan liikenteen hintoja, mikäli hinnoittelu ei ole delegoidun säädöksen vaatimusten mukaista;*
(uusi)	*17) pitää tarvittaessa yllä teledirektiivin 103 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua riippumatonta vertailuvälinettä sekä hyväksyä vertailuvälineen tarjoajan hakemuksesta mainitun artiklan 3 kohdan vaatimukset täyttävä riippumaton vertailuväline.*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
308 §	308 §

Yhteistyö eri viranomaisten kanssa

Liikenne- ja viestintäministeriön, Liikenne- ja viestintäviraston, tietosuojavaltuutetun, kilpailuviranomaisten, kuluttajaviranomaisten *sekä* markkinavalvonta- ja tuoteturvallisuusviranomaisten on tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan oltava tarkoituksenmukaisessa yhteistyössä.

— — — — — — — — — — — — — —

310 §

Erityinen kuulemisvelvollisuus

Sen lisäksi, mitä hallintolaissa säädetään viranomaisen kuulemisvelvollisuudesta, teleyrityksiä ja käyttäjiä edustaville tahoille on ennen säännöksen, päätöksen tai määräyksen antamista varattava tilaisuus esittää lausuntonsa:

1) toimiluvan hakuilmoituksesta;
2) telealueita koskevasta määräyksestä;
3) *viestintämarkkinoihin huomattavalla tavalla vaikuttavasta* numerointipäätöksestä;
4) 51–79 §:n mukaisista päätöksistä*, jos niillä on huomattava vaikutus viestintämarkkinoihin.*
(uusi)

(uusi)
(uusi)
(uusi)
(uusi)

(uusi)
Toimiluvan haltijalle sekä teleyrityksiä ja käyttäjiä edustaville tahoille on varattava tilaisuus kuukauden kuluessa esittää lausuntonsa toimilupaehtojen muuttamisesta tai toimiluvan peruuttamisesta. Poikkeuksellisissa tilanteissa kuukauden määräajasta voidaan poiketa.

Yhteistyö eri viranomaisten kanssa

Liikenne- ja viestintäministeriön, Liikenne- ja viestintäviraston, tietosuojavaltuutetun, kilpailuviranomaisten, kuluttajaviranomaisten, markkinavalvonta- ja tuoteturvallisuusviranomaisten *sekä Kansallisen audiovisuaalisen instituutin* on tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan oltava tarkoituksenmukaisessa yhteistyössä.

— — — — — — — — — — — — — —

310 §

Erityinen kuulemisvelvollisuus

Sen lisäksi, mitä hallintolaissa säädetään viranomaisen kuulemisvelvollisuudesta, teleyrityksiä ja käyttäjiä edustaville tahoille on ennen päätöksen tai määräyksen antamista varattava tilaisuus *30 päivän kuluessa* esittää lausuntonsa *huomattavalla tavalla viestintämarkkinoihin vaikuttavasta*:
1) toimiluvan hakuilmoituksesta;
2) telealueita koskevasta määräyksestä;
3) *numerointipäätöksestä;*

4) *7, 7a ja 8-10 luvun mukaisista päätöksistä;*

5) 82 §:n 3 momentin mukaisesta muutetusta päätösehdotuksesta;
6) toimilupaehtojen muuttamisesta;
7) toimiluvan peruuttamisesta;
8) toimiluvan uusimisesta;
9) 270 §:n 4 momentin mukaisesta päätöksestä.
Poikkeuksellisissa tilanteissa 30 päivän määräajasta voidaan poiketa.
Toimiluvan haltijalle ja teleyrityksiä ja käyttäjiä edustaville tahoille on ennen 17 a §:ssä säädettyä päätöstä varattava tilaisuus esittää lausuntonsa kolmen kuukauden kuluessa.

311 §

Liikenne- ja viestintäviraston ja valtioneuvoston julkaisemisvelvollisuus

Liikenne- ja viestintäviraston on julkaistava *51–79 §:ssä* tarkoitetut päätökset, telealuejakoa koskeva määräys, numerointipäätös ja teleyritysten välistä riita-asiaa koskeva ratkaisu siten, että ne ovat teleyritysten ja käyttäjäryhmien saatavilla.

Valtioneuvoston on julkaistava toimiluvan hakuilmoitus ja toimilupapäätös 1 momentissa tarkoitetulla tavalla.

311 §

Liikenne- ja viestintäviraston ja valtioneuvoston julkaisemisvelvollisuus

Liikenne- ja viestintäviraston on julkaistava *51 a §:ssä tarkoitettu maantieteellinen kartoitus ja ennuste niiltä osin, jotka eivät sisällä liikesalaisuuksia, 7, 7 a ja 8-10* luvuissa tarkoitetut päätökset, telealuejakoa koskeva määräys, numerointipäätös ja teleyritysten välistä riita-asiaa koskeva ratkaisu siten, että ne ovat teleyritysten ja käyttäjäryhmien saatavilla.

Valtioneuvoston on julkaistava toimiluvan hakuilmoitus ja toimilupapäätös 1 momentissa tarkoitetulla tavalla.

314 §

Yritysten välisten riita-asioiden ratkaiseminen Liikenne- ja viestintävirastossa

Liikenne- ja viestintäviraston on ratkaistava teleyrityksen ja muun yrityksen *53–80 §:n tai* 304 §:n 2 momentin nojalla vireille saattama asia viimeistään neljän kuukauden kuluttua asian vireille tulosta. Määräaika ei koske poikkeuksellisen laajoja tai muuten poikkeuksellisissa olosuhteissa vireille saatettuja asioita. Osapuolille päätöksen yhteydessä asetettavien velvoitteiden tulee olla tämän lain säännösten mukaisia.

— — — — — — — — — — — — — — —

Liikenne- ja viestintävirasto voi rajat ylittävää riitaa ratkaistessaan kuulla myös Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelintä. Jos rajat ylittävästä riidasta on pyydetty mainitun yhteistyöelimen lausuntoa, Liikenne- ja viestintävirasto ei saa ratkaista asiaa ennen kuin lausunto on saapunut tai sen antamiselle varattu määräaika on kulunut loppuun.

314 §

Yritysten välisten riita-asioiden ratkaiseminen Liikenne- ja viestintävirastossa

Liikenne- ja viestintäviraston on ratkaistava teleyrityksen ja muun yrityksen *7, 7 a ja 8-10 luvun taikka* 304 §:n 2 momentin nojalla vireille saattama riita viimeistään neljän kuukauden kuluttua asian vireille tulosta. Määräaika ei koske poikkeuksellisen laajoja tai muuten poikkeuksellisissa olosuhteissa vireille saatettuja riitoja. Osapuolille päätöksen yhteydessä asetettavien velvoitteiden tulee olla tämän lain säännösten mukaisia.

— — — — — — — — — — — — — — —

Jos riita vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, Liikenne- ja viestintäviraston on ilmoitettava riidasta Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisen yhteistyöelimelle lausunnon antamista varten. Jos rajat ylittävästä riidasta on *ilmoitettu mainitulle yhteistyöelimelle*, Liikenne- ja viestintävirasto ei saa ratkaista asiaa ennen kuin *yhteistyöelimen* lausunto on saapunut tai sen antamiselle varattu määräaika on kulunut loppuun. *Liikenne- ja viestintäviraston ratkaisu on annettava viimeisteistään kuukauden kuluttua yhteistyöelimen lausunnon saapumisesta.*

315 §

315 §

Viranomaisten yleinen tiedonsaantioikeus

— — — — — — — — — — — — — — —

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä sille säännöllisesti kerättävistä ja luovutettavista tiedoista sekä tietojen digitaalisesta muodosta ja toimittamisesta. Määräykset voivat koskea tietoja, jotka ovat tarpeellisia:

1) 16 §:ssä tarkoitettujen verkkotoimiluvan ehtojen valvomiseksi;

2) 52 §:ssä tarkoitetun markkina-analyysin tai huomattavan markkinavoiman päätöksen valmistelemiseksi taikka päätöksessä asetettujen velvoitteiden valvomiseksi;

3) 85 §:ssä tarkoitetun yleispalveluyrityksen nimeämistä koskevan päätöksen valmistelemiseksi tai päätöksessä asetettujen velvoitteiden valvomiseksi;

4) 304 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetun tiedon keräämistä tai tiedottamista koskevan tehtävän hoitamiseksi.

(uusi)

318 §

Tietojen luovuttaminen viranomaisesta

Liikenne- ja viestintäministeriöllä, Liikenne- ja viestintävirastolla, tietosuojavaltuutetulla, Kilpailu- ja kuluttajavirastolla sekä markkinavalvonta- ja tuoteturvallisuusviranomaisilla on salassapitosäännösten tai muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamisen yhteydessä saamansa tai laatimansa asiakirja sekä ilmaista salassa pidettävä tieto toisilleen, jos se on näille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämätöntä.

— — — — — — — — — — — — — — —

Viranomaisten yleinen tiedonsaantioikeus

— — — — — — — — — — — — — — —

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä sille säännöllisesti kerättävistä ja luovutettavista tiedoista sekä tietojen digitaalisesta muodosta ja toimittamisesta. Määräykset voivat koskea tietoja, jotka ovat tarpeellisia:

1) 16 §:ssä tarkoitettujen verkkotoimiluvan ehtojen valvomiseksi;

2) 52 §:ssä tarkoitetun markkina-analyysin tai huomattavan markkinavoiman päätöksen valmistelemiseksi taikka päätöksessä asetettujen velvoitteiden valvomiseksi;

3) 85 §:ssä tarkoitetun yleispalveluyrityksen nimeämistä koskevan päätöksen valmistelemiseksi tai päätöksessä asetettujen velvoitteiden valvomiseksi;

4) 304 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetun tiedon keräämistä tai tiedottamista koskevan tehtävän hoitamiseksi;

5) 51 a §:n 1 momentissa tarkoitetun maantieteellisen kartoituksen ja 2 momentissa tarkoitetun ennusteen laatimiseksi sekä 4 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten vastaanottamiseksi.

318 §

Tietojen luovuttaminen viranomaisesta

Liikenne- ja viestintäministeriöllä, Liikenne- ja viestintävirastolla, tietosuojavaltuutetulla, Kilpailu- ja kuluttajavirastolla, markkinavalvonta- ja tuoteturvallisuusviranomaisilla *sekä Kansallisella audiovisuaalisella instituutilla* on salassapitosäännösten tai muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamisen yhteydessä saamansa tai laatimansa asiakirja sekä ilmaista salassa pidettävä tieto toisilleen, jos se on näille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämätöntä.

— — — — — — — — — — — — — — —

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ja Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus luovuttaa salassa pidettävä asiakirja sekä ilmaista salassa pidettävä tieto komissiolle ja toisen ETA-valtion valvontaviranomaiselle, jos se on viestintämarkkinoiden valvonnan kannalta välttämätöntä.

— — — — — — — — — — — — — — —

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ja Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus luovuttaa salassa pidettävä asiakirja sekä ilmaista salassa pidettävä tieto *komissiolle, Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle ja toisen ETA-valtion valvontaviranomaiselle*, jos se on viestintämarkkinoiden valvonnan kannalta välttämätöntä. *Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus luovuttaa 170 §:n 1 momentin 7 kohdan, 171 §:n ja 275 §:n 1 ja 2 momentin nojalla saamansa salassa pidettävä asiakirja sekä ilmaista salassa pidettävä tieto toisen ETA-valtion valvontaviranomaiselle ja verkko-ja tietoturvadirektiivin 11 artiklassa tarkoitetulle yhteistyöryhmälle, jos se on verkko- ja tietoturvallisuuden valvonnan kannalta välttämätöntä, eikä luovuttaminen vaaranna mainituissa pykälissä tarkoitettujen toimijoiden turvallisuuteen ja liikesalaisuuksiin liittyviä etuja tai annettujen tietojen luottamuksellisuutta.*

— — — — — — — — — — — — — — —

321 §

Hätäilmoituksia vastaanottavien viranomaisten tiedonsaantioikeus

Teleyritys on velvollinen luovuttamaan *hätäkeskukselle*, meripelastuskeskukselle, meripelastuslohkokeskukselle ja poliisille käsiteltäväksi:

1) sen liittymän *tunnisteen sekä liittymän ja päätelaitteen sijaintitiedot, josta hätäilmoitus on tehty, ja tiedot liittymän tilaajasta, käyttäjästä ja asennusosoitteesta;* sekä

2) hätäilmoituksen kohteena olevan henkilön käyttämän *päätelaitteen ja liittymän sijainnin ilmaisevat yhteystiedot ja sijaintitiedot*, jos henkilö on hätäilmoituksen vastaanottaneen viranomaisen perustellun käsityksen mukaan ilmeisessä hädässä tai välittömässä vaarassa.

— — — — — — — — — — — — — — —

321 §

Hätäilmoituksia vastaanottavien viranomaisten tiedonsaantioikeus

Teleyritys on velvollinen luovuttamaan *Hätäkeskuslaitokselle*, meripelastuskeskukselle, meripelastuslohkokeskukselle ja poliisille käsiteltäväksi:

1) sen liittymän *tai päätelaitteen*, josta hätäilmoitus on tehty, *sijaintitiedot* ja tiedot liittymän *tunnisteesta*, tilaajasta, käyttäjästä ja asennusosoitteesta; sekä

2) hätäilmoituksen kohteena olevan henkilön käyttämän *liittymän tai päätelaitteen sijaintitiedot sekä tiedot liittymän tunnisteesta, tilaajasta, käyttäjästä ja asennusosoitteesta*, jos henkilö on hätäilmoituksen vastaanottaneen viranomaisen perustellun käsityksen mukaan ilmeisessä hädässä tai välittömässä vaarassa.

— — — — — — — — — — — — — — —

325 §

325 §

Liikenne- ja viestintäviraston tarkastusoikeus

— — — — — — — — — — — — — — —

Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus teettää tekninen turvallisuus- ja toimivuustarkastus sekä satelliittipalveluteknologiaa koskeva tarkastus riippumattomalla asiantuntijalla. Asiantuntijaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen hoitaessaan tämän pykälän mukaisia tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

— — — — — — — — — — — — — — —

Liikenne- ja viestintäviraston tarkastusoikeus

— — — — — — — — — — — — — — —

Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus teettää tekninen turvallisuus- ja toimivuustarkastus sekä satelliittipalveluteknologiaa koskeva tarkastus riippumattomalla asiantuntijalla. Asiantuntijaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen hoitaessaan tämän pykälän mukaisia tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa. *Riippumattomalla asiantuntijalla teetetyn teknisen turvallisuus- ja toimivuustarkastuksen kohteena oleva teleyritys vastaa tarkastuksen kustannuksista.*

— — — — — — — — — — — — — — —

333 §

Teleyrityksen seuraamusmaksu

Teleyritykselle, joka toimii *53–55 §:n* nojalla asetetun velvollisuuden vastaisesti eikä kehotuksesta huolimatta kohtuullisessa, vähintään kolmen kuukauden määräajassa oikaise menettelyään, voidaan määrätä seuraamusmaksu.

— — — — — — — — — — — — — — —

333 §

Teleyrityksen seuraamusmaksu

Teleyritykselle, joka toimii *53, 53 a, 54 tai 55 §:*n nojalla asetetun velvollisuuden *tai 81 a §:n nojalla sitovaksi annetun sitoumuksen* vastaisesti eikä kehotuksesta huolimatta kohtuullisessa, vähintään kolmen kuukauden määräajassa oikaise menettelyään, voidaan määrätä seuraamusmaksu. *Seuraamusmaksu voidaan määrätä myös yritykselle, joka tahallisesti tai törkeästä huolimattomuudesta antaa harhaanjohtavia, virheellisiä tai puutteellisia tietoja 51 a §:ssä tarkoitetun menettelyn yhteydessä eikä kehotuksesta huolimatta kohtuullisessa vähintään kolmen kuukauden määräajassa oikaise menettelyään.*

— — — — — — — — — — — — — — —

336 §

Kohtuuttoman sopimusehdon kieltäminen viestintäpalvelun tarjonnassa

Liikenne- ja viestintävirasto voi kieltää jatkamasta 107 §:n vastaisen sopimusehdon käyttämistä tai uudistamasta sellaisen tai siihen rinnastettavan sopimusehdon käyttämistä, jos kielto on *kuluttajan* suojaamiseksi tarpeen.

336 §

Kohtuuttoman sopimusehdon kieltäminen viestintäpalvelun tarjonnassa

Liikenne- ja viestintävirasto voi kieltää jatkamasta 107 §:n vastaisen sopimusehdon käyttämistä tai uudistamasta sellaisen tai siihen rinnastettavan sopimusehdon käyttämistä,

— — — — — — — — — — — — — — —

339 §

Televisio-ohjelmiston edelleen lähettämisen keskeyttäminen

Valtioneuvosto voi määrätä enintään kuukauden ajaksi keskeytettäväksi Suomen ulkopuolelta tulevan televisio-ohjelmiston edelleen lähettämisen, jos ohjelmistossa ilmeisellä tavalla toistuvasti:

1) syyllistytään rikoslain 11 luvun 10 §:ssä rangaistavaksi säädettyyn kiihottamiseen kansanryhmää vastaan; tai

2) törkeästi rikotaan kuvaohjelmalain 6 §:n säännöksiä.

(uusi)

Jos 1 momentissa tarkoitetusta televisio-ohjelmistosta vastuussa oleva televisiotoiminnan harjoittaja on sijoittautunut johonkin ETA-valtioon, *televisio-ohjelmiston* edelleen lähettämisen keskeytyksen määräämisessä on noudatettava audiovisuaalisia mediapalveluita koskevan direktiivin 3 artiklan 2 kohdassa säädettyä menettelyä. Jos televisiotoiminnan harjoittaja on sijoittautunut johonkin Euroopan talousalueeseen kuulumattomaan, mutta Euroopan neuvoston televisioyleissopimuksen sopimusosapuolena olevaan valtioon, televisio-ohjelmiston edelleen lähettämisen keskeyttämisen määräämisessä on noudatettava mainitun sopimuksen 24 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädettyä menettelyä.

jos kielto on *kuluttajien* suojaamiseksi tarpeen.

— — — — — — — — — — — — — — —

339 §

Televisio-ohjelmiston ja tilausohjelmapalvelun ohjelmiston edelleen lähettämisen keskeyttäminen

Valtioneuvosto voi määrätä enintään kuukauden ajaksi keskeytettäväksi Suomen ulkopuolelta tulevan televisio-ohjelmiston *ja tilausohjelmapalvelun ohjelmiston* edelleen lähettämisen, jos ohjelmistossa ilmeisellä tavalla toistuvasti:

1) syyllistytään rikoslain 11 luvun 10 §:ssä rangaistavaksi säädettyyn kiihottamiseen kansanryhmää vastaan tai *10 a §:ssä rangaistavaksi säädettyyn törkeään kiihottamiseen kansanryhmää vastaan*;

2) törkeästi rikotaan kuvaohjelmalain 6 §:n säännöksiä;

3) syyllistytään rikoslain 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa rangaistavaksi säädettyyn terroristisessa tarkoituksessa tehtyyn julkiseen kehottamiseen rikokseen.

Jos 1 momentissa tarkoitetusta televisio-ohjelmistosta vastuussa oleva televisiotoiminnan harjoittaja *tai tilausohjelmapalvelun ohjelmistosta vastuussa oleva tilausohjelmapalvelun tarjoaja* on sijoittautunut johonkin ETA-valtioon, edelleen lähettämisen keskeytyksen määräämisessä on noudatettava audiovisuaalisia mediapalveluita koskevan direktiivin 3 artiklan 2 *ja 3* kohdassa säädettyä menettelyä. Jos televisiotoiminnan harjoittaja on sijoittautunut johonkin Euroopan talousalueeseen kuulumattomaan, mutta Euroopan neuvoston televisioyleissopimuksen sopimusosapuolena olevaan valtioon, televisio-ohjelmiston edelleen lähettämisen keskeyttämisen määräämisessä on noudatettava mainitun sopimuksen 24 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädettyä menettelyä.

344 §

344 §

Muutoksenhaku hallinto-oikeuteen

Liikenne- ja viestintäministeriön ja kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätökseen, Liikenne- ja viestintäviraston muuhun kuin 342 §:ssä tarkoitettuun hallintopäätökseen sekä Liikenne- ja viestintäviraston, sisäministeriön ja ilmoitetun laitoksen oikaisuvaatimukseen antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Päätöksen tehnyt viranomainen tai ilmoitettu laitos voi muussa kuin 233 ja 235 §:ssä tarkoitetussa päätöksessä määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Edellä 213 §:ssä tarkoitettua lähetysoikeuden luovuttamista koskevaa Liikenne- ja viestintäviraston päätöstä on 2 momentista poiketen noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus hakea valittamalla muutosta myös hallinto-oikeuden päätökseen, jolla hallinto-oikeus on kumonnut Liikenne- ja viestintäviraston 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tai muuttanut sitä.

Muutoksenhaku hallintotuomioistuimeen

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Mitä mainitussa laissa säädetään, noudatetaan myös muutoksenhaussa kunnallisen viranomaisen päätökseen.

Päätöksen tehnyt viranomainen tai ilmoitettu laitos voi muussa kuin 233 ja 235 §:ssä tarkoitetussa päätöksessä määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Edellä 213 §:ssä tarkoitettua lähetysoikeuden luovuttamista koskevaa Liikenne- ja viestintäviraston päätöstä on 2 momentista poiketen noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää

(kumotaan)

345 §

Muutoksenhaku korkeimpaan hallinto-oikeuteen

Hallinto-oikeuden päätökseen 32 §:ssä tarkoitetussa ohjelmistotoimiluvan peruuttamista koskevassa asiassa, 49 §:ssä tarkoitetussa radioluvan peruuttamista koskevassa asiassa, 233 §:ssä tarkoitetussa sijoittamista koskevassa asiassa, 235 §:ssä tarkoitetussa sijoittamisoikeuden muuttamista tai poistamista koskevassa asiassa ja 255 §:ssä tarkoitetussa arviointilaitoksen nimeämisen peruuttamista koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyt-

345 §

Muutoksenhaku korkeimpaan hallinto-oikeuteen

(kumotaan)

tölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Korkeimpaan hallinto-oikeuteen valittamalla voi hakea muutosta päätökseen, jonka:

1) valtioneuvosto on tehnyt tämän lain nojalla;

2) Liikenne- ja viestintävirasto on tehnyt *52–55 §:n* nojalla tai joka koskee tällaisen päätöksen noudattamisen valvontaa;

3) Liikenne- ja viestintävirasto on tehnyt 85 §:n nojalla;

4) Liikenne- ja viestintävirasto on tehnyt 314 §:n nojalla EU:n verkkovierailuasetuksen valvonnasta;

5) markkinaoikeus on tehnyt tämän lain nojalla lukuun ottamatta 336 ja 337 §:ssä tarkoitettua päätöstä, johon haetaan muutosta siten kuin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa säädetään.

Edellä 2 momentin *1–4 kohdassa* tarkoitettua valtioneuvoston ja Liikenne- ja viestintäviraston päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää. Valitus on käsiteltävä kiireellisenä.

— — — — — — — — — — — — — —

Poiketen siitä, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään, korkeimpaan hallinto-oikeuteen valittamalla voi hakea muutosta päätökseen, jonka:

1) valtioneuvosto on tehnyt tämän lain nojalla*;*

2) Liikenne- ja viestintävirasto on tehnyt 52, *53, 53 a, 54 tai* 55§:n nojalla tai joka koskee tällaisen päätöksen noudattamisen valvontaa;

3) Liikenne- ja viestintävirasto on tehnyt 85 §:n nojalla;

4) Liikenne- ja viestintävirasto on tehnyt 314 §:n nojalla EU:n verkkovierailuasetuksen valvonnasta;

5) markkinaoikeus on tehnyt tämän lain nojalla lukuun ottamatta 336 ja 337 §:ssä tarkoitettua päätöstä, johon haetaan muutosta siten kuin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa säädetään.

Edellä 2 momentin *1–3 kohdassa* tarkoitettua valtioneuvoston ja Liikenne- ja viestintäviraston päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää. Valitus on käsiteltävä kiireellisenä.

— — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain I 3 §:n 1, 2, 20, 26, 36 a ja 36 b kohta, 6 §:n 4 momentti,25 §:n 1 momentin 3 kohta, 28 §:n 1 momentti, 30 §:n 5 momentti, 32 §:n 1 momentin 1 kohta, 206 §, 209 §:n 4 momentti, 211, 216, 217 a, 220, 221 §:n 1 momentin 1 kohta, 222 §, 26 a luku sekä 304 §:n 1 momentin 14 kohta ja 339 § tulevat kuitenkin voimaan jo päivänä kuuta 2020.

Tämän lain 17 a ja 17 b §:ää sovelletaan vain tämän lain voimaantulon jälkeen myönnettäviin verkkotoimilupiin.

Tämän lain 56 ja 59 §:ää, 61 §:n 3 momenttia, 61, 65 ja 67—69 §:ää, 71 §:n 4 momenttia ja 5 momentin 5 kohtaa, 74 §:ää, 75 §:n 1 momenttia, 77 §:ää, 80 §:n 1 momenttia sekä 81 a—81 c §:ää sovelletaan vasta sen jälkeen,

kun Liikenne- ja viestintävirasto on ensimmäisen kerran tehnyt tämän lain 52 §:n mukaisen päätöksen huomattavasta markkinavoimasta ja tämän seurauksena asettanut teleyrityksille tai muille yrityksille tämän lain mukaiset oikeudet ja velvollisuudet.

Tämän lain 26 § 3 momentin 8-kohtaa sovelletaan tämän lain voimaan tulon jälkeen myönnettäviin ohjelmistotoimilupiin.

Tämän lain 65 §:n 1 momenttia sovelletaan 21 päivästä joulukuuta 2022.

Tämän lain 108 a §:n 1 ja 2 momenttia sovelletaan tämän lain voimaantulon jälkeen tehtäviin sopimuksiin.

Tämän lain 109 §:n 2 momenttia sovelletaan tämän lain voimaantulon jälkeen tehtäviin viestintäpalvelusopimuksiin.

Tämän lain 134 a §:ää sovelletaan tämän lain voimaantulon jälkeen tehtäviin sopimuksiin.

Tämän lain 244 a §:ää sovelletaan myös ennen tämän lain voimaantuloa käyttöön otettuihin viestintäverkkolaitteisiin.

Tämän lain 289 §:n 3 momenttia sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2021

2.

Laki

ajoneuvolain 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään ajoneuvolain (1090/2002) 25 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1042/2014, 321/2017 ja 130/2019, uusi 7 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
25 §	25 §
Ajoneuvon rakenne, hallintalaitteet ja varusteet	*Ajoneuvon rakenne, hallintalaitteet ja varusteet*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
(uusi)	*Jos markkinoille saataville asetettuun uuteen M-luokan ajoneuvoon on asennettu kiinteästi autoradiovastaanotin, vastaanottimella tulee voida vastaanottaa ja toistaa maanpäällisiä digitaalisia ja analogisia radiolähetyksiä.*
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sitä sovelletaan uusiin M-luokan ajoneuvoihin, jotka on asetettu saataville 21 päivänä joulukuuta 2020 tai sen jälkeen.

3.

Laki

kuvaohjelmalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kuvaohjelmalain (710/2011) 1 ja 2 §, 2 luvun otsikko, 8 §, 20 §:n 1 momentti, 25 §, 26 §:n 1 ja 2 momentti ja 27 §:n 6 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 8 §, 20 §:n 1 momentti, 25 § sekä 26 §:n 1 ja 2 momentti laissa 673/2013 ja

lisätään lakiin uusi 7 a ja 23 a § sekä 27 §:ään uusi 7 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
1 §	1 §
Lain tarkoitus	*Lain tarkoitus*
Tässä laissa säädetään kuvaohjelmien tarjoamista koskevista rajoituksista lasten suojelemiseksi.	*Tämän lain tarkoituksena on lasten suojeleminen heidän kehitykselleen haitallisilta kuvaohjelmilta.*
2 §	2 §
Soveltamisala	*Soveltamisala*
Tätä lakia sovelletaan kuvaohjelman tarjoamiseen ja sen valvontaan Suomessa, jos ohjelmaa tarjotaan sellaisessa televisiotoiminnassa tai tilausohjelmapalvelussa, johon sovelletaan *televisio- ja radiotoiminnasta annettua lakia (744/1998)*. Muuhun kuvaohjelman tarjoamiseen ja sen valvontaan Suomessa lakia sovelletaan, jos: 1) ohjelmaa tarjoaa yhteisö tai elinkeinonharjoittaja, joka on rekisteröity Suomessa tai jolla on toimipaikka Suomessa; 2) ohjelmaa tarjoaa henkilö, joka on Suomen kansalainen tai jolla on vakinainen asuinpaikka Suomessa; tai 3) päätös ohjelman tarjoamisesta on tehty Suomessa. Sellaiseen kuvaohjelmaan, joka sisältyy Suomen ulkopuolelta alkunsa saavaan ohjelmistoon ja jota tarjotaan Suomessa samanaikaisesti alkuperäisen lähetyksen kanssa, sovelletaan ainoastaan, mitä 4 §:n 1—3 momentissa sekä 7 ja 25—29 §:ssä säädetään.	Tätä lakia sovelletaan kuvaohjelman tarjoamiseen ja sen valvontaan Suomessa, jos ohjelmaa tarjotaan sellaisessa televisiotoiminnassa tai tilausohjelmapalvelussa, johon sovelletaan *sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia (917/2014)*. Muuhun kuvaohjelman tarjoamiseen ja sen valvontaan Suomessa lakia sovelletaan, jos: 1) ohjelmaa tarjoaa yhteisö tai elinkeinonharjoittaja, joka on rekisteröity Suomessa tai jolla on toimipaikka Suomessa; 2) ohjelmaa tarjoaa henkilö, joka on Suomen kansalainen tai jolla on vakinainen asuinpaikka Suomessa; tai 3) päätös ohjelman tarjoamisesta on tehty Suomessa. Sellaiseen kuvaohjelmaan, joka sisältyy Suomen ulkopuolelta alkunsa saavaan ohjelmistoon ja jota tarjotaan Suomessa samanaikaisesti alkuperäisen lähetyksen kanssa, sovelletaan ainoastaan 4 §:n 1–3 momenttia sekä 7 ja 25–29 §:ää.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Lisäksi sellaiseen videonjakoalustapalveluun, johon sovelletaan sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia, sovelletaan, mitä 7 a, 8, 19, 20, 23 a ja 25–28 §:ssä säädetään.

2 Luku

Kuvaohjelman tarjoaminen

2 Luku

Kuvaohjelman ja videonjakoalustapalvelun tarjoaminen

(uusi)

7 a §

Lasten suojeleminen haitallisilta kuvaohjelmilta videonjakoalustapalveluissa

Videonjakoalustan tarjoajan on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet lasten suojelemiseksi sellaisilta kuvaohjelmilta, jotka saattavat olla haitallisia lapsen kehitykselle. Toimenpiteiden tulee olla oikeassa suhteessa kyseessä olevien kuvaohjelmien luonteeseen ja niistä mahdollisesti aiheutuvaan haittaan ottaen huomioon videonjakoalustapalvelun koko ja tarjotun palvelun luonne. Toimenpiteet eivät saa johtaa sisällön ennakkotarkastukseen tai alustalle lataamiseen sovellettavaan suodatukseen.

8 §

Käytännesäännöt

Kuvaohjelmien tarjoajat voivat laatia käytännesääntöjä *hyvän kuvaohjelmien tarjoamisen tavan ja mediakasvatuksen edistämiseksi. Mediakasvatus- ja kuvaohjelmakeskus* voi tarkastaa, että käytännesäännöt ovat tämän lain mukaisia.

8 §

Käytännesäännöt

Kuvaohjelmien *ja videonjakoalustan* tarjoajat voivat laatia käytännesääntöjä *lasten suojelemiseksi haitalliselta sisällöltä* ja mediakasvatuksen edistämiseksi. *Kansallinen audiovisuaalinen instituutti* voi tarkastaa, että käytännesäännöt ovat tämän lain mukaisia.

20 §

Yleisöpalaute

20 §

Yleisöpalaute

Kansallinen audiovisuaalinen instituutti ottaa vastaan yleisöpalautetta lapsen kehitykselle haitallisten kuvaohjelmien tarjoamisesta

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Mediakasvatus- ja kuvaohjelmakeskus ottaa vastaan lapsen kehitykselle haitallisten kuvaohjelmien tarjoamista koskevaa yleisöpalautetta.	*ja 7 a §:ssä tarkoitettujen toimenpiteiden asianmukaisuudesta.*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
(uusi)	23 a § *Videonjakoalustan tarjoajan tiedonantovelvollisuus* *Videonjakoalustan tarjoajan tulee pyynnöstä antaa Kansalliselle audiovisuaaliselle instituutille tämän lain noudattamisen valvonnassa tarpeellisia tietoja.*
25 § *Huomautus ja uhkasakko* Jos kuvaohjelman tarjoaja laiminlyö 6 §:n 2—5 momentissa tai 7 §:ssä säädettyjä velvollisuuksiaan, Mediakasvatus- ja kuvaohjelmakeskus voi kehottaa kuvaohjelman tarjoajaa täyttämään velvollisuutensa. Keskus voi asettaa kehotuksen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).	25 § *Huomautus ja uhkasakko* Jos kuvaohjelman tarjoaja laiminlyö 6 §:n 2–5 momentissa tai 7 §:ssä säädettyjä velvollisuuksiaan *tai videonjakoalustan tarjoaja laiminlyö 7 a tai 23 a §:ssä säädettyjä velvollisuuksiaan*, *Kansallinen audiovisuaalinen instituutti* voi kehottaa *sitä* täyttämään velvollisuutensa. *Instituutti* voi asettaa kehotuksen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).
26 § *Valvontamaksu* Kuvaohjelmien tarjoamisen valvonnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi peritään *Mediakasvatus- ja kuvaohjelmakeskukselle* valvontamaksu. Valvontamaksun on velvollinen suorittamaan yhteisö ja henkilö, jota koskee 4 §:ssä tarkoitettu ilmoitusvelvollisuus.	26 § *Valvontamaksu* Kuvaohjelmien *ja videonjakoalustapalveluiden* tarjoamisen valvonnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi peritään *Kansalliselle audiovisuaaliselle instituutille* valvontamaksu. Valvontamaksun on velvollinen suorittamaan yhteisö ja henkilö, jota koskee 4 §:ssä tarkoitettu ilmoitusvelvollisuus, *sekä sellainen videonjakoalustan tarjoaja, johon sovelletaan sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia.*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
27 §	27 §
Valvontamaksun suuruus	*Valvontamaksun suuruus*
Kuvaohjelman tarjoamisen vuosittaiset valvontamaksut ovat:	Kuvaohjelman tarjoamisen vuosittaiset valvontamaksut ovat:
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
6) valtakunnallinen televisio-ohjelmisto 600 euroa.	6) valtakunnallinen televisio-ohjelmisto 600 euroa;
(uusi)	*7) videonjakoalustapalvelu 400 euroa.*
	_____
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
	_____

4.

Laki

vaaratiedotteesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vaaratiedotteesta annetun lain (466/2012) 1 ja, 3-8 §, sellaisena kuin niistä 5 § on laissa 1008/2018, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan vaaratiedotteeseen, jonka viranomainen antaa välitettäväksi radiossa ja televisiossa.

Kohdennetusta viranomaistiedotteesta säädetään sähköisen viestinnän tietosuojalaissa (516/2004).

Viranomaisten velvollisuudesta tiedottaa, ohjata ja neuvoa muutoin kuin antamalla vaaratiedote säädetään erikseen.

5 §

Toimivaltaiset viranomaiset

Vaaratiedotteen saa antaa:
1) pelastuslain (379/2011) 26 §:ssä tarkoitettu pelastusviranomainen;
2) poliisilaitos;
3) rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain (577/2005) 4 §:ssä tarkoitettu rajavartioviranomainen;
4) Hätäkeskuslaitos;
5) Poliisihallitus;
6) poliisin hallinnosta annetun lain (110/1992) 1 §:n 2 momentissa tarkoitettu Poliisihallituksen alainen valtakunnallinen yksikkö;
7) Säteilyturvakeskus;
8) Ilmatieteen laitos;
9) Väylävirasto;
10) Liikenne- ja viestintävirasto;

Ehdotus

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan vaaratiedotteeseen, jonka viranomainen antaa välitettäväksi radiossa, televisiossa *ja muihin telepäätelaitteisiin*.

Kohdennetusta viranomaistiedotteesta säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa (917/2014).

Viranomaisten velvollisuudesta tiedottaa, ohjata ja neuvoa muutoin kuin antamalla vaaratiedote säädetään erikseen.

3 §

Toimivaltaiset viranomaiset

Vaaratiedotteen saa antaa:
1) pelastuslain (379/2011) 26 §:ssä tarkoitettu pelastusviranomainen;
2) poliisilaitos;
3) rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain (577/2005) 4 §:ssä tarkoitettu rajavartioviranomainen;
4) Hätäkeskuslaitos;
5) Poliisihallitus;
6) poliisin hallinnosta annetun lain (110/1992) 1 §:n 2 momentissa tarkoitettu Poliisihallituksen alainen valtakunnallinen yksikkö;
7) Säteilyturvakeskus;
8) Ilmatieteen laitos;
9) Väylävirasto;
10) Liikenne- ja viestintävirasto;

Voimassa oleva laki

11) Elintarviketurvallisuusvirasto;
12) Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto;
13) Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus;
14) ministeriö.
(uusi)

Ehdotus

11) *Ruokavirasto*;
12) Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto;
13) Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus;
14) ministeriö;
15) Ahvenanmaan valtionvirasto.

3 §

Vaaratiedotteen antaminen

Vaaratiedote voidaan antaa, jos se on välttämätöntä väestön varoittamiseksi, silloin kun vaarallisen tapahtuman seurauksena voi aiheutua ihmisille hengen- tai terveysvaara taikka vaara merkittävälle omaisuuden vaurioitumiselle tai tuhoutumiselle.
(uusi)

Vaaratiedote voidaan lisäksi antaa, kun vaaratilanne, jonka perusteella vaaratiedote on annettu, on ohi.
Vaaratiedotteen sisällöstä ja antamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

4 §

Vaaratiedotteen antaminen

Vaaratiedote voidaan antaa, jos se on välttämätöntä väestön varoittamiseksi, silloin kun vaarallisen tapahtuman seurauksena voi aiheutua ihmisille hengen- tai terveysvaara taikka vaara merkittävälle omaisuuden vaurioitumiselle tai tuhoutumiselle.
Toimivaltaisen viranomaisen on vaaratiedotetta antaessaan päätettävä sen maantieteellisestä kohdentamisesta joko valtakunnalliseksi tai alueelliseksi vaaran laadun ja muiden vaarasta varoittamisen kannalta oleellisten seikkojen perusteella.
Vaaratiedote voidaan lisäksi antaa, kun vaaratilanne, jonka perusteella vaaratiedote on annettu, on ohi.
Vaaratiedotteen sisällöstä ja antamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

4 §

Vaaratiedotteen välittäminen väestölle tiedoksi

Vaaratiedote välitetään väestölle *tiedoksi* radiossa.

Vaaratiedote voidaan lisäksi välittää väestölle *tiedoksi* televisiossa, jos vaaratiedotteen antava viranomainen niin päättää.
Vaaratiedote tulee välittää väestölle tiedoksi välittömästi.

5 §

Vaaratiedotteen välittäminen väestölle

Vaaratiedote välitetään väestölle radiossa *ja Hätäkeskuslaitoksen tarjoamaan telepäätelaitesovellukseen.*
Vaaratiedote voidaan lisäksi välittää väestölle televisiossa, jos vaaratiedotteen antava viranomainen niin päättää.
Vaaratiedote tulee välittää väestölle välittömästi.
Vaaratiedotteen sisältöä ei saa muuttaa sitä välitettäessä.

Voimassa oleva laki

Televisio- ja radiotoiminnan harjoittajan velvollisuudesta välittää viranomaistiedotuksia säädetään televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain (744/1998) 15 a §:ssä sekä Yleisradio Oy:stä annetun lain (1380/1993) 7 §:n 2 momentin 7 kohdassa.

6 §

Väestön varoittamisessa käytettävät kielet

Vaaratiedote tulee kielilain (423/2003) 32 §:n mukaisesti antaa sekä suomen että ruotsin kielellä.

Jos *3 §:n 1 momentissa* tarkoitettu vaarallinen tapahtuma tai sen seuraukset kohdistuvat saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:n mukaiselle saamelaisten kotiseutualueelle, vaaratiedote on mainitulla alueella annettava lisäksi saamen kielellä.

7 §

Vaaratiedotteen lähettäminen ja välittäminen

Edellä 5 §:ssä tarkoitettu viranomainen lähettää vaaratiedotteen Hätäkeskuslaitokseen.

Hätäkeskuslaitoksen *tulee viipymättä* välittää vaaratiedote edelleen Yleisradio Oy:öön.

Vaaratiedotteen lähettämisestä Hätäkeskuslaitokseen ja vaaratiedotteen välittämisestä Yleisradio Oy:öön voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

8 §

Vaaratiedotteen kääntäminen

Hätäkeskuslaitoksen tulee tarvittaessa avustaa *5 §:n 1—3 kohdassa* mainittuja viranomaisia vaaratiedotteen kääntämisessä toiselle

Ehdotus

Teleyrityksen sekä televisio- ja radiotoiminnan harjoittajan velvollisuudesta välittää viranomaistiedotuksia säädetään *sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 243 §:n 1 momentin 15 kohdassa, 279 §:ssä* sekä Yleisradio Oy:stä annetun lain (1380/1993) 7 §:n 2 momentin 7 kohdassa.

6 §

Väestön varoittamisessa käytettävät kielet

Vaaratiedote tulee kielilain (423/2003) 32 §:n mukaisesti antaa sekä suomen että ruotsin kielellä.

Jos *4 §:n 1 momentissa* tarkoitettu vaarallinen tapahtuma tai sen seuraukset kohdistuvat saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:n mukaiselle saamelaisten kotiseutualueelle, vaaratiedote on mainitulla alueella annettava lisäksi saamen kielellä.

7 §

Vaaratiedottamisprosessin kulku

Toimivaltainen viranomainen lähettää vaaratiedotteen Hätäkeskuslaitokseen.

Hätäkeskuslaitos välittää vaaratiedotteen telepäätelaitesovelluksiin sekä radiossa ja televisiossa jakelua varten Yleisradio Oy:öön.

Vaaratiedotteen lähettämisestä Hätäkeskuslaitokseen ja vaaratiedotteen välittämisestä Yleisradio Oy:öön *sekä telepäätelaitesovelluksiin* voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

8 §

Vaaratiedotteen kääntäminen

Hätäkeskuslaitoksen tulee tarvittaessa avustaa *3 §:n 1–3 ja 15* kohdassa mainittuja viranomaisia vaaratiedotteen kääntämisessä toiselle kansalliskielelle. Vaaratiedotteen antava

Voimassa oleva laki

kansalliskielelle. Vaaratiedotteen antava viranomainen vastaa tiedotteen ja sen käännöksen sisällön oikeellisuudesta.

Vaaratiedotteen kääntämisestä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Ehdotus

viranomainen vastaa tiedotteen ja sen käännöksen sisällön oikeellisuudesta.

Vaaratiedotteen kääntämisestä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

maankäyttö- ja rakennuslain 161 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 161 §:n 6 momentti, sellaisena kuin se on laissa 918/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
161 §	161 §
Yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittaminen	*Yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittaminen*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Telekaapeleiden sijoittamisesta toisen omistamalle tai hallitsemalle kiinteistölle säädetään tietoyhteiskuntakaaren (917/2014) 28 luvussa.	Telekaapeleiden*, tukiasemien ja radiomaston* sijoittamisesta toisen omistamalle tai hallitsemalle kiinteistölle säädetään *sähköisen viestinnän palveluista annetun lain* (917/2014) 28 luvussa. *Telekaapeleiden sijoittamisesta tiealueelle säädetään liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 a §:ssä.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

kuluttajansuojalain 2 luvun 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvun 14 §, sellaisena kuin se on laissa 1211/2013, seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
2 luku	2 Luku
Markkinointi ja menettelyt asiakassuhteessa	**Markkinointi ja menettelyt asiakassuhteessa**
14 §	14 §
Puhelinasioinnista perittävät kulut	*Puhelinasioinnista perittävät kulut*
Elinkeinonharjoittaja ei saa käyttää tekemäänsä kulutushyödykesopimusta koskevassa puhelinasioinnissa palvelua, jonka käyttämisestä kuluttajalta peritään hänen liittymäsopimuksensa mukaisen hinnan ylittäviä kuluja tai kuluja, jotka ylittävät liittymäsopimuksen mukaista hintaa vastaavan laskennallisen perushinnan.	Elinkeinonharjoittaja ei saa käyttää tekemäänsä kulutushyödykesopimusta koskevassa puhelinasioinnissa palvelua, jonka käyttämisestä kuluttajalta peritään hänen liittymäsopimuksensa mukaisen hinnan ylittäviä kuluja.
Laskennallinen perushinta on teleyritysten vähimmäishinnoitteluun ja markkinaosuuksiin perustuva hinta lisättynä 20 prosentilla. Viestintävirasto laskee ja julkaisee laskennallisen perushinnan vuosittain. Perushinnan laskentatavasta ja julkaisemisesta säädetään tarkemmin oikeusministeriön asetuksella.	*(kumotaan)*
Jos elinkeinonharjoittaja rikkoo, mitä tässä pykälässä säädetään, kuluttajalla on oikeus saada elinkeinonharjoittajalta korvaus 1 momentissa tarkoitetun enimmäishinnan ylittäneistä puhelinkuluistaan.	Jos elinkeinonharjoittaja rikkoo, mitä tässä pykälässä säädetään, kuluttajalla on oikeus saada elinkeinonharjoittajalta korvaus hänen liittymäsopimuksensa mukaisen hinnan ylittäneistä puhelinkuluista.
Mitä tässä pykälässä säädetään, ei sovelleta rahoituspalvelua tai -välinettä koskevaan sopimukseen.	

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Asetusluonnokset

Valtioneuvoston asetus

huomattavan markkinavoiman yrityksen aikaisemman verkon korvaamisesta tai käytöstä poistamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 81 c §:n 3 momentin mukaisesti

1 §

Soveltamisala

Tätä asetusta sovelletaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 81 c §:n 1 momentin mukaisesti tehtäviin ilmoituksiin, joilla lain 52 §:n perusteella huomattavan markkinavoiman yritykseksi määrätyt teleyritykset ilmoittavat aikomuksistaan korvata tai poistaa käytöstä aiempaa verkkoaan

2 §

Toimitettavat tiedot

Sen lisäksi, mitä tietojen toimittamisesta säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetussa lain 81 c §:ssä, on huomattavan markkinavoiman yrityksen liitettävä ilmoitukseensa vähintään seuraavat tiedot:

1) yrityksen perustiedot kuten yrityksen nimi, yhteystiedot ja y-tunnus;
2) olemassa olevan verkon suunniteltu korvaamisajankohta tai poistamisajankohta;
3) olemassa olevan verkon maantieteellinen peittoalue ensisijaisesti kiinteistökohtaisesti paikkatietona tai vaihtoehtoisesti kartalla, josta ilmenee verkon tarkka sijainti koordinaatteineen;
4) olemassa olevan verkon käyttäjämäärät, mukaan luettuina vuokratut tilaajayhteydet sekä kapasiteettituotteet ja niiden käyttäjät;
5) olemassa olevan verkon liittymätyyppi;
6) vaihtoehtoisten tai korvaavien tuotteiden saatavuus ja ominaisuudet olemassa olevan verkon alueella; ja
7) tieto siitä, onko ilmoituksen tekijä yleispalveluyritys tai sijaitseeko olemassa oleva verkko yleispalvelualueella.

3 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Valtioneuvoston asetus

kriteereistä laskevan puheliikenteen tukkutason korvausten määrittelemiseksi

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään kriteereistä laskevan puheliikenteen tukkutason korvausten määrittelemiseksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 55 f §:n 2 momentin nojalla:

1 §

Liikenne- ja viestintäviraston on käytettävä seuraavia periaatteita, kriteereitä ja parametreja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 55 f §:n 2 momentissa tarkoitettujen laskevan liikenteen korvausten määrittelemiseksi kiinteissä verkoissa ja matkaviestinverkoissa:

1) maksujen on perustuttava tehokkaan teleyrityksen kustannusten kattamiseen ja tosiasiallisten kustannusten arvioinnin on perustuttava nykyarvoon sekä kustannusmetodologian todellisten kustannusten laskemisen on perustuttava alhaalta ylöspäin suuntautuvan mallintamisen lähestymistapaan, jossa käytetään tukkuhintaisen laskevan puheensiirtopalvelun kolmansille osapuolille toimittamisen liikenneperusteisia pitkän aikavälin lisäkustannuksia;

2) puheliikenteen tukkutason laskevan liikenteen palvelun asianmukaiset lisäkustannukset muodostuvat erosta, joka syntyy, kun verrataan koko palveluvalikoimaansa tarjoavan teleyrityksen pitkän aikavälin kokonaiskustannuksia ja kyseisen teleyrityksen pitkän aikavälin kokonaiskustannuksia, mikäli se ei tarjoaisi kolmansille osapuolille puheliikenteen tukkutason laskevan liikenteen palvelua;

3) kyseiselle laskevan liikenteen palvelulle olisi kohdennettava ainoastaan ne liikenneperusteisen kustannukset, jotka vältettäisiin, jos puheliikenteen tukkutason laskevan liikenteen palvelua ei tarjottaisi;

4) lisäverkkokapasiteettiin liittyvät kustannukset otetaan huomioon ainoastaan siinä määrin kuin ne johtuvat tarpeesta lisätä kapasiteettia lisääntyneen puheliikenteen tukkutason laskevan liikenteen välittämiseksi;

5) taajuusmaksuja ei lueta matkaviestinverkon puheliikenteen laskevan liikenteen kustannuksiin;

6) huomioon otetaan ainoastaan kolmansille osapuolille tukkutasolla tarjottavan puheliikenteen laskevan liikenteen palvelun tarjoamisesta suoraan aiheutuvat tukkutason kaupalliset kustannukset;

7) kaikkien kiinteiden verkkojen teleyritysten koosta riippumatta katsotaan tarjoavan puheliikenteen laskevan liikenteen palveluja samaan yksikköhintaan kuin tehokas teleyritys;

8) matkaviestinverkon teleyrityksillä tehokkuuden vähimmäistasoksi on vahvistettava vähintään 20 prosentin markkinaosuus;

9) omaisuuseristä tehtäviin poistoihin on asianmukaista käyttää taloudellista arvonalennusmallia; ja

10) mallinnettuja verkkoja koskevan teknologisen valinnan on oltava tulevaisuuteen suuntautuva ja perustuttava IP-runkoverkkoon ottaen huomioon eri teknologiat, joita todennäköisesti käytetään enimmäismaksujen voimassaoloaikana. Kun kyseessä ovat kiinteät verkot, puheluja pidetään yksinomaan pakettikytkentäisinä.

2 §

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20.

Valtioneuvoston asetus

ennen viestintäpalvelusopimuksen tekemistä annettavista tiedoista

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 106 b § 2 momentin nojalla, sellaisena kuin se on laissa / :

1 §

Ennen viestintäpalvelusopimuksen tekemistä annettavat tiedot

Teleyrityksen on annettava kuluttajalle ennen viestintäpalvelusopimuksen tekemistä seuraavat tiedot:

1) tarvittaessa edullisempien ehtojen saamiseksi edellytetty palvelun vähimmäiskäyttö tai vähimmäiskesto;

2) tarvittaessa palveluntarjoajan vaihtamiseen liittyvät maksut sekä korvaus- ja hyvitysmenettelyt vaihtoon liittyvissä viivästys- ja väärinkäyttötapauksissa;

3) ennakkoon maksettuja palveluja käytettäessä tiedot kuluttajan oikeudesta saada pyynnöstä takaisin käyttämättä jäänyt saldo;

4) tarvittaessa sopimuksen ennenaikaisen irtisanomisen johdosta perittävät maksut, maksu kuluttajalle jäävästä päätelaitteesta sekä tiedot päätelaitteen käytön eston poistamista;

5) tarvittaessa korvaus- ja hyvitysmenettelyt, jos palvelun laadussa on virhe tai jos palveluntarjoaja ei ryhdy tarvittaviin toimenpiteisiin turvallisuuteen liittyvässä vaaratilanteessa tai turvallisuuteen liittyvän uhan tai haavoittuvuuden ilmetessä;

6) palveluntarjoajan toimet tietoturvan vaarantuessa tai tietoturvauhkien tai -haavoittuvuuksien ilmetessä;

7) muiden kuin internetyhteyspalvelujen osalta varmistetut erityiset laatumuuttujat.

Teleyrityksen on annettava 1 momentin mukaiset tiedot myös mikroyritykselle, pienelle yritykselle ja voittoa tavoittelemattomalle yhteisölle, jos muuta ei ole sovittu.

Tätä pykälää ei sovelleta laitteiden välisiin siirtopalveluihin.

2 §

Ennen henkilöiden välistä sähköisen viestinnän palvelua tai internetyhteyspalvelua koskevan sopimuksen tekemistä annettavat tiedot

Ennen kuin teleyritys tekee henkilöiden välistä sähköisen viestinnän palvelua tai internetyhteyspalvelua koskevan sopimuksen kuluttajan kanssa sen on annettava kuluttajalle 1 §:ssä säädettyjen tietojen lisäksi seuraavat tiedot:

1) tarvittaessa palvelun laadun vähimmäistasot teledirektiivin 104 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut BERECin suuntaviivat huomioon ottaen; [suuntaviivat annetaan viimeistään 21.6.2020];

2) tarvittaessa teleyrityksen toimittamien päätelaitteiden käytölle asetetut ehdot;

3) sopimukseen sisältyvät erityiset hinnastot ja palvelut mukaan lukien tarvittaessa laskutuskauteen sisältyvät viestintämäärät ja lisäviestintäyksikköjen hinta;

4) tarvittaessa mahdollisuus siirtää edellisellä laskutuskaudella käyttämättä jäänyt viestintämäärä seuraavalle laskutuskaudelle, jos hinnasto perustuu ennalta määrättyyn viestintämäärään;

5) toiminnot, joilla kuluttaja voi seurata palvelun käyttöä ja siitä kertyviä maksuja;
6) lisämaksullisten palvelujen ja numeroiden hinnat;
7) sopimuspakettien yksittäisten osien hinnat, jos niitä tarjotaan myös erikseen;
8) menetelmät, joiden avulla kuluttaja saa ajantasaiset hintatiedot;
9) ennen sopimuksen tekemistä vaadittavat henkilötiedot sekä tieto siitä, mitä henkilötietoja kerätään palvelua käytettäessä;
10) yksityiskohtaiset ja ajantasaiset tiedot vammaisille soveltuvista tuotteista ja palveluista.

Teleyrityksen on annettava 1 momentin mukaiset tiedot myös mikroyritykselle, pienelle yritykselle ja voittoa tavoittelemattomalle yhteisölle, jos muuta ei ole sovittu.

3 §

Ennen numeroihin perustuvaa henkilöiden välistä sähköisen viestinnän palvelua koskevan sopimuksen tekemistä annettavat tiedot

Ennen kuin teleyritys tekee numeroihin perustuvaa henkilöiden välistä sähköisen viestinnän palvelua koskevan sopimuksen kuluttajan kanssa, sen on annettava kuluttajalle 1 ja 2 §:ssä tarkoitettujen tietojen lisäksi seuraavat tiedot:
1) hätäpalvelujen tai soittajan sijaintitietojen saatavuutta koskevat rajoitukset;
2) kuluttajan oikeus päättää, merkitäänkö hänen henkilötietonsa yhteystietopalveluun.

Teleyrityksen on annettava 1 momentin mukaiset tiedot myös mikroyritykselle, pienelle yritykselle ja voittoa tavoittelemattomalle yhteisölle, jos muuta ei ole sovittu.

4 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 2020

Valtioneuvoston asetus

tarkoituksenmukaisen internetyhteyden vähimmäisnopeudesta yleispalvelussa ja erityisryhmille tarjottavien palveluiden vähimmäisvaatimuksista

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 86 §:n 3 momentin ja 87 §:n 3 momentin, sellaisena kuin ne ovat laissa / nojalla:

1 §

Tarkoituksenmukaisen internetyhteyden vähimmäisnopeus

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 87 §:n 2 momentissa tarkoitetun tarkoituksenmukaisen internetyhteyden vähimmäisnopeus saapuvassa liikenteessä on 5 megabittiä sekunnissa.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, riittää, että internetyhteyden keskimääräinen vähimmäisnopeus saapuvassa liikenteessä on XX megabittiä sekunnissa 24 tunnin mittausjakson aikana ja XX megabittiä sekunnissa minkä tahansa 4 tunnin mittausjakson aikana.

2 §

Kuulo- ja puhevammaisten henkilöiden erityistarpeet

Kuulo- tai puhevammaiselle käyttäjälle tarjottavan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 86 §:ssä tarkoitetun liittymän tulee mahdollistaa videopuhelu- ja etätulkkauspalvelujen käyttämistä varten internet-yhteys, jonka nopeus on saapuvassa ja lähtevässä liikenteessä vähintään 1 megabittiä sekunnissa. Nopeus saa tilapäisesti laskea alle vähimmäisnopeuden, ei kuitenkaan alle xxx kilobittiin sekunnissa.

Lisäksi liittymällä tulee voida hätäpalveluiden käyttämistä varten lähettää ja vastaanottaa tekstiviestejä.

3 §

Näkövammaisten henkilöiden erityistarpeet

Näkövammaisen käyttäjän on saatava 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun liittymän asiakassuhteen hoitamisessa tarvittavat palvelut esteettömästi. Lisäksi liittymää koskeva lasku ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 134 §:ssä tarkoitettu laskun erittely on toimitettava hänelle esteettömässä muodossa.

4 §

Erityistarpeen osoittaminen

Käyttäjän on teleyrityksen pyynnöstä esitettävä selvitys vammastaan ja sen edellyttämistä erityistarpeista.

5§

Voimaantulo

_____

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20.

Valtioneuvoston asetus

audiovisuaalisista palveluista

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti
kumotaan televisio- ja radiotoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (1245/2014) 8 § 2 momentti ja 13 §
muutetaan asetuksen nimi ja 1 § ja 9 §, sellaisena kuin 1 § on asetuksessa 396/2018 ja sellaisena kuin 9 § on asetuksessa 2/2017,
lisätään asetukseen uusi 2a §, seuraavasti:

1 §

Audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan sijoittautuminen

Sen lisäksi, mitä sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 207 §:ssä säädetään, audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajalla on sellainen merkittävä liityntä Suomeen, että sen voidaan katsoa olevan sijoittautunut Suomeen, jos:
1) sillä on päätoimipaikka tai sen ohjelma-aikataulua tai ohjelmaluetteloa koskevat päätökset tehdään Euroopan talousalueeseen kuuluvassa tai rajat ylittävistä televisiolähetyksistä tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen (SopS 87/1994), jäljempänä Euroopan neuvoston televisioyleissopimus, sopimuspuolena olevassa valtiossa, ja merkittävä osa ohjelmaan liittyvän audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjonnan harjoittamiseen osallistuvista työntekijöistä työskentelee Suomessa;
2) merkittävä osa ohjelmaan liittyvän audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjonnan harjoittamiseen osallistuvista työntekijöistä työskentelee useammassa kuin yhdessä Euroopan talousalueeseen kuuluvassa tai Euroopan neuvoston televisioyleissopimuksen sopimuspuolena olevassa valtiossa, ja sen päätoimipaikka on Suomessa;
3) yhdessäkään Euroopan talousalueeseen kuuluvassa tai Euroopan neuvoston televisioyleissopimuksen sopimuspuolena olevassa valtiossa ei työskentele merkittävää osaa ohjelmaan liittyvän audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjonnan harjoittamiseen osallistuvista työntekijöistä, mutta se on aloittanut toimintansa Suomen lainsäädännön mukaisesti ja toiminnan harjoittajalla on taloudellisesti merkittävää toimintaa Suomessa; tai
4) sillä on päätoimipaikka jossain Euroopan talousalueeseen kuuluvassa tai Euroopan neuvoston televisioyleissopimuksen sopimuspuolena olevassa valtiossa, mutta ohjelma-aikataulua tai ohjelmaluetteloa koskevat päätökset tehdään jossakin muussa valtiossa, tai jos tilanne on päinvastainen, milloin merkittävä osa ohjelmaan liittyvän audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjonnan harjoittamiseen osallistuvista työntekijöistä työskentelee Suomessa.

2 a §

Videonjakoalustan tarjoajan sijoittautuminen

Sen lisäksi, mitä sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 226 b §:ssä säädetään, videonjakoalustan tarjoajan voidaan katsoa olevan sijoittautunut Suomeen, jos se kuuluu kirjanpitolain 1 luvun 6 §:n mukaiseen konserniin ja videonjakoalustan tarjoajan emo- tai tytäryritys on sijoittautunut Suomeen. Jos emoyritys tai tytäryritykset ovat sijoittautuneet useaan Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon, videonjakoalustan tarjoajan katsotaan sijoittautuneen Suomeen, jos emoyritys on sijoittautunut Suomeen.

Mikäli videonjakoalustan tarjoajan emoyritys ei ole sijoittautunut Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon, katsotaan videonjakoalustan tarjoajan sijoittautuneen Suomeen, jos tytäryritys on sijoittautunut Suomeen.

Tapauksissa, joissa on useita tytäryrityksiä ja kukin niistä on sijoittautunut Euroopan talousalueeseen kuuluviin eri valtioihin, videonjakoalustan tarjoajan katsotaan sijoittautuneen Suomeen, jos jokin tytäryrityksistä aloitti toimintansa Suomessa, ja se harjoittaa edelleen taloudellista toimintaa Suomessa.

[Kumotaan 8 § 2 momentti]

9 §

Ääni- ja tekstityspalvelun toteuttamisesta aiheutuva ohjelmatuntikohtainen laskennallinen viitekustannus on toistaiseksi:

1) äänen liittämisestä ohjelmistoihin 70 euroa;

2) tekstityksen liittämisestä suomen- ja ruotsinkielisiin ohjelmiin 440 euroa

[Kumotaan 13 §]

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20.

Muut liitteet
Liite

vastaavuustaulukko EU-säädöksistä

Teledirektiivin artikla	**Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain säännös**
1 artikla	koskee direktiivin soveltamisalaa ja tavoitteita, ei implementoitava
2 artikla	3 §, direktiivin määritelmät pääosin pykälän alakohdissa.
3 artikla	koskee direktiivin yleisiä tavoitteita, ei implementoitava
4 artikla	Ei suoraan implementoitava, Artiklaa ei tarvitse erikseen saattaa voimaan kansallisessa lainsäädännössä, koska tämän artiklan tavoitteiden saavuttamiseksi säädetyt muut direktiivin säännökset saatetaan voimaan tai on jo saatettu voimaan kansallisessa lainsäädännössä. Suomi toimii yhteistyössä jäsenvaltioiden ja komission kanssa.
5.1 artikla	(olemassa olevat) 8 luku, 9 luku, 314 §, 13 luku, 303 §, 304 §, V osa, 306 §, 7 luku, 7a-luku, 93 §, 102 §, 103 §, 315 §
5.2 artikla	(olemassa oleva) 308 §, (olemassa oleva) hallintolaki 10 §
5.3. artikla	(olemassa olevat) 308 §, hallinnon yleislait
5.4 artikla	Ei toimenpiteitä, olemassa olevat hallinnollinen käytäntö
6.1 artikla	(olemassa oleva) 302.2 §
6.2 artikla	(olemassa oleva) hallinnon yleislainsäädäntö ja budjettilainsäädäntö
7.1. artikla	(olemassa oleva) laki liikenne- ja viestintävirastosta 4 §, valtion virkamieslaki 9a § sekä valtion virkamiesasetus 28 § 6 kohta
7.2. artikla	(olemassa oleva) perustuslaki 18 § ja valtion virkamieslainsäädäntö
7.3 artikla	(olemassa olevat) perustuslain 21 §, hallinnon yleislainsäädäntö

8.1 artikla	(olemassa olevat) hallintolaki 6 §, hallintolainkäyttölaki 31 §
8.2. artikla	(olemassa oleva) laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 1 § ja 20 §
9.1 artikla	(olemassa olevat) budjettilainsäädäntö + laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta
9.2. artikla	(olemassa olevat) laki valtiontalouden tarkastusvirastosta 1 § ja 6 §, hallintolaki, laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta
9.3. artikla	(olemassa oleva) budjettilainsäädäntö
10.1 artikla	(olemassa oleva) hallintokäytäntö
10.2. artikla	(olemassa olevat) kansallinen lainsäädäntö sekä hallintokäytäntö
11 artikla	(olemassa olevat) 308 §, hallinnon yleislainsäädäntö, unionin tietosuojalainsäädäntö
12.1 artikla	(olemassa olevat) sähköisen viestinnän lainsäädäntö ja hallinnollinen käytäntö
12.2 artikla	4 §
12.3 artikla	(olemassa oleva) 4 §
12.4 artikla	(olemassa olevat) 4 §, 5 §,
13.1 artikla	(olemassa oleva) yleisvaltuutusta, radiotaajuuksia ja numeroiden käyttöä koskeva sääntely ja hallintokäytäntö
13.2 artikla	12 luvun sääntely
13.3 artikla	(olemassa oleva) yleisvaltuutusta koskeva sähköisen viestinnän sääntely
13.4 artikla	Ei toimenpiteitä
14 artikla	(olemassa oleva) 5 §
15.1 artikla	Ei toimenpiteitä; olemassa oleva sähköisen viestinnän lainsäädäntö
15.2. artikla	Ei toimenpiteitä; olemassa oleva sähköisen viestinnän lainsäädäntö
16.1. artikla	(olemassa oleva) 16 luku, 289 §
16.2. artikla	Ei toimenpiteitä; (olemassa oleva) laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 20§, vakiintunut viranomaiskäytäntö
17.1 artikla	(olemassa oleva) 70 §
17.2 artikla	(olemassa oleva) kirjanpitolaki 1 luku

18.1 artikla	(olemassa oleva) sähköisten viestinnän yleisvaltuutusta, radiotaajuuksien tai numeroiden käyttöoikeuksia ja järjestelmien asennusoikeuksia koskeva lainsäädäntö sekä hallinnon yleislainsäädäntö ja hallinnon oikeusperiaatteet
18.2. artikla	310 §, (olemassa olevat) hallinnon yleislait
19.1 artikla	Ei toimenpiteitä; sähköisen viestinnän lainsäädäntö sekä (voimassa oleva) hallinnon yleislainsäädäntö
19.2 artikla	(voimassa olevat) 17 §, 19 §, hallinnon yleislainsäädäntö ja oikeusperiaatteet
19.3 artikla	Ei toimenpiteitä
19.4 artikla	310 §, (olemassa oleva) hallintolaki 31-34 §, 36 §
20.1 artikla	(olemassa oleva) 315 §
20.2 artikla	(olemassa oleva) 318 §
20.3 artikla	318 §
20.4 artikla	(olemassa oleva) laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 20 §, henkilötietolaki, unionin henkilötietojen suojaa koskeva lainsäädäntö
20.5 artikla	(olemassa olevat) 315 §, laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta
21.1 artikla	(olemassa oleva) 315 §
21.2 artikla	(olemassa oleva) 315 §
21.3 artikla	(olemassa oleva) 315 §
21.4 artikla	(olemassa oleva) 315 §
22.1 artikla	51 a.1 §, 51 a.2 §, (olemassa oleva) 315.1 §, 315.6 §,
22.2 artikla	51 a.3 §
22.3 artikla	51 a.3 § ja 315.6 §
22.4 artikla	51 a.3 §
22.5 artikla	51 a.4 §, (olemassa oleva) 318.1 §, 318.2 § ja 318.4 §
22.6 artikla	311.1 §

22.7 artikla	koskee Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen tehtäviä, ei edellytä implementointia
23.1 artikla	310 §
23.2 artikla	7a §
23.3 artikla	Ei toimenpiteitä; olemassa oleva hallinnon yleislainsäädäntö ja viranomaiskäytäntö
23.4 artikla	(olemassa oleva) laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 1 §, 20 §
24.1 artikla	310 §, (olemassa olevat) hallintolaki 34 §, yhdenvertaisuuslaki 15 §
24.2 artikla	Ei toimenpiteitä; tarvittaessa
24.3 artikla	Ei toimenpiteitä; tarvittaessa
25.1. artikla	(olemassa olevat) 306 §, laki kuluttajariitalautakunnasta
25.2 artikla	Ei toimenpiteitä; sovitetaan toiminta yhteen direktiivin edellyttämällä tavalla
26.1 artikla	(olemassa oleva) 314 §
26.2 artikla	(olemassa oleva) 314 §
26.3 artikla	Ei toimenpiteitä; direktiivin tavoitteet otetaan huomioon riitojen ratkaisuja koskevissa päätöksissä
26.4 artikla	(olemassa oleva) hallintolaki 45 §
26.5 artikla	Ei toimenpiteitä; kyseistä estettä ei ole lainsäädännössä
27.1 artikla	(olemassa oleva) 314 § 4-5 mom.
27.2 artikla	314.2 §
27.3 artikla	Ei toimenpiteitä; koskee BERECin toimintaa
27.4 artikla	314.5 §
27.5 artikla	314.5 §
27.6 artikla	Ei toimenpiteitä; kyseistä estettä ei ole lainsäädännössä
28.1. artikla	304.1 §, Laki Liikenne- ja viestintävirastosta 2 §
28.2 artikla	308 §, Laki Liikenne- ja viestintävirastosta 2 §
28.3 artikla	Koskee radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän velvollisuuksia

28.4. artikla	Koskee komission velvollisuuksia
28.5. artikla	Koskee unionin velvollisuuksia
29.1 artikla	(olemassa oleva) 333 §
29.2 artikla	333.1 §
30.1 artikla	(olemassa olevat) 303 §, 304 §, 315 §
30.2 artikla	(olemassa oleva) 330 §
30.3 artikla	(olemassa olevat) 332 §, 333 §
30.4 artikla	(olemassa oleva) 333 §
30.5 artikla	(olemassa olevat) 331 §, 337 §, 338 §, 340 §
30.6 artikla	(olemassa oleva) 331 §
30.7 artikla	(olemassa olevat) 344 §, 345 §
31.2 artikla	(olemassa olevat) 43 luku, hallintolaki, 1.1.2020 voimaan tulevalaki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa
31.3 artikla	Ei toimenpiteitä; viranomaiskäytäntö
32.1 artikla	(olemassa oleva) 1 §
32.2 artikla	51.1 §, 82.1 §
32.3 artikla	82.1 §
32.4 artikla	82.2 §
32.5 artikla	Koskee Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen tehtäviä, ei edellytä implementointia
32.6 artikla	Koskee Euroopan komission tehtäviä, ei edellytä implementointia
32.7 artikla	82.2-3 §, 310.1 §
32.8 artikla	82.3 §
32.9 artikla	82.3 §
32.10 artikla	84 §
32.11 artikla	82 §:n perustelut
34 artikla	Ei toimenpiteitä; koskee komission toimivaltaa
35 artikla	Uusi 7 a §. Koskee osittain komission toimivaltaa eikä siltä osin edellytä toimenpiteitä.
36 artikla	Voimassa olevat 10-11 §
37 artikla	Uusi 8 § 3 momentti
38 artikla	Komissiota koskevia velvoitteita, jotka eivät edellytä kansallista lainsäädäntöä.

39.1 artikla	Ei toimenpiteitä; koskee komission toimivaltaa
39.2 artikla	Ei toimenpiteitä; edistetään direktiivin edellyttämällä tavalla
39.3 artikla	Ei toimenpiteitä, ei koske jäsenvaltion toimivaltaa
39.4 artikla	Ei toimenpiteitä, koskee komission toimivaltaa
39.5 artikla	Ei toimenpiteitä, koskee komission toimivaltaa
39.6 artikla	Ei toimenpiteitä, koskee komission toimivaltaa
39.7 artikla	Ei toimenpiteitä, ei koske jäsenvaltion toimivaltaa
39.8 artikla	Ei toimenpiteitä, ei koske jäsenvaltion toimivaltaa
40.1 artikla	(olemassa olevat) 243 §, 247 §, 272 §, 273 §
40.2 artikla	275 §
40.3 artikla	(olemassa oleva) 274 §
40.4 artikla	Ei toimenpiteitä, koskee suhdetta muihin säännöksiin
40.5 artikla	Ei toimenpiteitä, koskee komission toimivaltaa
41.1 artikla	(olemassa olevat) 244 §, 247 §, 272 §, 273 §, 330 §, 331 §
41.2	(olemassa oleva) 315 §, 325 §
41.3	(olemassa olevat) 303 §, 304 §, 309 §, 315 §, 325§
41.4	(olemassa olevat) 303 §, 304 §, 309 §, 315 §, 325§
41.5	(olemassa olevat) 308 §, hallintolain 10 §
42.1	maksuperustelaki, perustuslain 81 §
42.2	(olemassa oleva) 11 §, 286-288 §, liikenne- ja viestintäministeriön asetus hallinnollisista taajuusmaksuista ja Liikenne- ja viestintäviraston taajuushallinnollisista suoritteista perittävistä muista maksuista (1150/2018).
43.1 artikla	(olemassa olevat) hallinnon yleislait

43.2 artikla	(olemassa oleva) 302.2 §
44.1 artikla	(olemassa oleva) 58 §
44.2 artikla	(olemassa oleva) 310 §
45 artikla	Voimassa olevat 17 §, 43 §, 95 §, 96 §:n 4 ja 6 momentti. Valtioneuvoston asetus taajuuksien käytöstä ja taajuussuunnitelmasta (1246/2014). Uudet 95 §:n 5-8 momentit.
46 artikla	Voimassa olevat 1 §, 3 §:n 2 a kohta, 6 §, 8 §, 16 §:n 3 momentti, 39 §, 42 §, 96 §:n 6 momentti, 277 §, 310 §:n 1 momentin 1 kohta, 317 § ja 329 §. Liikenne- ja viestintäviraston määräys 15 luvasta vapaiden radiolähettimien yhteistaajuuksista ja käytöstä.
47 artikla	Voimassa olevat 16 §, 42 §, 310 §:n 1 momentin 1 kohta ja uusi 16 §:n 5 momentti.
48 artikla	Voimassa olevat 10-11 §, 16 §, 18 §, 20 §, 315 § ja hallintolain (434/2003) 2 ja 7 luku ja 6 §:n periaatteet.
49 artikla	uudet 16 § 2 momentti ja 17 a §
50 artikla	uusi 17 b §
51 artikla	18 § ja 20 §
52 artikla	Voimassa olevat 1 §, 7 §:n 1 momentti, 10 §:n 3 momentti, 11 §:n 3 momentti, 16 §, 18 §:n 2 ja 6 momentti, 17 §, 41 §:n 4 momentti, 42 §, 47 §:n 2 momentti, 95 §:n 3 momentti.
53 artikla	95 §
54 artikla	Valtioneuvoston asetus radiotaajuuksien käytöstä ja taajuussuunnitelmasta 9 §. Valtioneuvoston asetus radiotaajuuksien huutokaupasta taajuusalueella 3410-3800 megahertsiä (532/2018). Toimiluvat 3,5 GHz taajuusalueelle myönnettiin syksyllä 2018. Toimiluvat 26 GHz taajuusalueelle myönnetään kesällä 2020.
55 artikla	Voimassa olevat 1 §, 7 §:n 1 momentti, 10§, 11 §:n 3 momentti, 40 §, 41 §, 43 §, 95 §, 310 §:n 1 momentti ja hallintolain (434/2003) 7 luku sekä 6 § ja 44 §.

56 artikla	(olemassa oleva) 4 §
57.1 artikla	229 §
57.2 artikla	229 §
57.3 artikla	229 §
57.4 artikla	229 §
57.5 artikla	(olemassa oleva) 239 §
58 artikla	Vakiintunut käytäntö direktiivin 2015/1535 soveltamisessa
59.1 artikla	Artiklan kieltämiä rajoituksia ei asetettu kansallisesti.
59.2 artikla	Artiklan kieltämiä rajoituksia ei asetettu kansallisesti.
60.1 artikla	(olemassa oleva) 60.2 §
60.2 artikla	80.1 §
60.3 artikla	Kansallinen liikkumavara, ei implementoida
61.1 artikla	55.1-2 § perustelut, 60.3 §
61.2 artikla	55.1-2 §, 55 b §, 55 d §,
61.3 artikla	55 a §
61.4 artikla	55 c §
61.5 artikla	55.3 §, 55.4 §, 82.1 §, 83.1 § ja 310.1 §
61.6 artikla	55.2 §
61.7 artikla	55 a §
62.1 artikla	270.1-3 §
62.2 artikla	82.1 §, 270.4 §, 310.1 §
62.3 artikla	270.7 §
62.4 artikla	kansallinen liikkumavara, ei implementoida
63.1 artikla	52.9 §
63.2 artikla	52.9 §
63.3 artikla	52.10 §, 53.2 §
64.1 artikla	Koskee komission tehtäviä, ei implementoida
64.2 artikla	Koskee komission tehtäviä, ei implementoida
64.3 artikla	51.1 § perusteluineen, (olemassa oleva) 82 §, 310.1 §
65.1 artikla	52.6 §
65.2 artikla	52.7 §, 82.5 §, 83.7 §
66.1 artikla	52.8 §

66.2 artikla	52.8 §
67.1 artikla	52.1 §,52.3-4 §, 82.1 §, 310.1 §
67.2 artikla	52.5 §
67.3 artikla	52.1 §, 52.3-5 §,52.11 §
67.4 artikla	52.9 §, 53 §
67.5 artikla	52.1 §, 82.1 §, 310.1 §
67.6 artikla	52.2 1, 82.1 §
68.1 artikla	53 a §, 56 §, 67 §, 68 §, 69 §, 76 §, 77 §, 81 a §, 81 b §, 81 c §
68.2 artikla	53.1 §, 53.4 §
68.3 artikla	53.1 §
68.4 artikla	52.8 §, 53.1 §, 53.2 §, 82.1 §, 310.1 §
68.5 artikla	82.1 §
68.6 artikla	53.3 §, 53.6 §, 82.1, 310.1 §
69.1 artikla	69.1 §
69.2 artikla	69.2 §
69.3 artikla	69.1 §
69.4 artikla	69.3 §
70.1 artikla	68.1 §
70.2 artikla	68.2 §
71.1 artikla	70 § 1-2 mom.
71.2 artikla	70 § 3 mom.
72.1 artikla	56.1 §
72.2 artikla	56.2 §
73.1 artikla	56.3 §, 56.4 §, 61.1 §
73.2 artikla	53.3 §, 53.4 §, 56.3 §
73.3 artikla	67 §
74.1-2 artikla	71 §
74.3 artikla	73 §
74.4 artikla	74 ja 75 §
75.1 artikla	Koskee komission toimivaltaa
75.2 artikla	55 f §
75.3 artikla	304 §
76.1 artikla	81 b.1 §, 81 b.3 §, 81 b.4 §, 81 b.6 §
76.2 artikla	81 b.1-3 §
76.3 artikla	81 b.8 §, 303.1 §
76.4 artikla	81 b.7 §
77.1 artikla	(olemassa oleva) 76.1-2 §

77.2 artikla	(olemassa oleva) 76.3 §
77.3 artikla	(olemassa oleva) 76.3 §, 82.1 §, 310.1 §
77.4 artikla	53.1 §
78.1 artikla	77.1 §, 77.2 §
78.2 artikla	77.2 §, 77.3 §, 82.1 §, 310.1 §,
78.3 artikla	77.4 §
78.4 artikla	81 a 5 §,303.1 §
79.1 artikla	81 a.1 §, 81 a.4 §
79.2 artikla	81 a.2 §, 81 a.3 §, 310.1 §
79.3 artikla	81 a.5 §, 81 a.6 §, 82.1 §
79.4 artikla	81 a 5 §,303.1 §, 333.1 §
80.1 artikla	53 a.1 §
80.2 artikla	53 a.1 §
80.3 artikla	53 a.2 §
80.4 artikla	53 a.3 §
80.5 artikla	82.1 §, 83.1 §, 310.1 §
81.1 artikla	81 c.1-3 §
81.2 artikla	81 c.4 §, 82.1 §, 83.1 §, 310.1 §
81.3 artikla	53 §
82 artikla	3.1,2 b §
83.1 artikla	(voimassa oleva) 54.1 §
83.2 artikla	54.2-4 §
83.3 artikla	54.3 §
83.4 artikla	54.1 §
84.1 artikla	85 §
84.2 artikla	ei implementoitava
84.3 artikla	87.2 § ja 87.3 §
84.4. artikla	86.2 § ja 87.1 § §
84.5 artikla	Kansallinen liikkumavara, käytetty laajennus mikroyritysten osalta 86.1 § ja 87.1 §
85.1 artikla	(olemassa oleva) 92 §
85.2 artikla	ei implementoitava. Erillisiä hintapaketteja ei Suomessa, viestintäpalveluiden kuluttajahinnat kohtuullisia. Pienituloisia kuluttajia tuetaan viime kädessä mm. toimeentulotuen (laki toimeentulotuesta 1412/1997) kautta.
85.3 artikla	ei implementoitava

85.4 artikla	annettava asetus tarkoituksenmukaisen internetyhteyspalvelun vähimmäisnopeudesta, (voimassaoleva Vna 1247/2014). Lisäksi mm. vammaispalvelulakiin (380/1987), terveydenhuoltolakiin (1326/2010) ja tulkkauspalvelulakiin (133/2010) perustuen saatavissa viestintätarkoituksiin erityisryhmille suunnattuja tukia. Palveluiden hinnat kohtuullisia.
85.5 artikla	Ei implementoitava, käytäntö direktiivin ja lain soveltamisessa.
85.6 artikla	86.1 § ja 87.1 §
86.1 artikla	85.2 §
86.2 artikla	85 §
86.3 artikla	85.1 ja 85.2 §, 86.1 §, 87.1 §
86.4 artikla	85.2 §
86.5 artikla	91 a §
87 artikla	ei implementoitava, Suomessa ei olemassa olevia muita yleispalveluita
88.1 artikla	86.1 ja 87.1 §
88.2-3 artikla	Kts. liite VI
89 artikla	93, 94§
90.1 artikla	94 §, artiklan b) alakohdan mukainen
90.2 artikla	ei implementoitava
91.1 artikla	93.2 §
91.2 artikla	93.4 §
92 artikla	ei implementoitava, Suomessa ei muita artiklan mukaisia pakollisia lisäpalveluita
93.1 artikla	(olemassa oleva) 98 §, 99§, 303§, 304§
93.2 artikla	Kansallinen liikkumavara, ei implementoida – käytännössä mahdollista jo nyt 100 §:ssä. Koskee myös BERECin ja komission tehtäviä
93.3 artikla	(olemassa oleva) Hallintolaki ja hyvän hallinnon periaatteet sekä implementoidaan yrityksiä koskeva sääntely 100 §:ään
93.4 artikla	Numerointimääräys sekä -> 99 § Liikenne- ja viestintäviraston raportointi BERECille.

93.5.1 artikla 93.5.2 artikla	(olemassa oleva) 105 § liikkumavara
93.6 artikla	Siirrettävyysmääräyksen perustelut ja soveltaminen -dokumentti
93.7 artikla	Voimassa oleva käytäntö, julkisuuslaki
93.8 artikla	Koskee komission tehtäviä
94.1 artikla	(olemassa oleva) 100 §
94.2.1 artikla 94.2.2 artikla	(olemassa oleva) hallintolaki ja hyvän hallinnon periaatteet, numerointimääräys 5 § (olemassa oleva) 100.5 §
94.3 artikla	(olemassa oleva) 100.3§
94.4 artikla	(olemassa oleva) 100.3§
94.5 artikla	(olemassa oleva) hyvän hallinnon periaatteet
94.6.1 artikla 94.6.2 artikla 94.6.3 artikla	Numerointimääräykseen (olemassa oleva) 101.1 § Koskee BEREC:n tehtäviä
94.7 artikla	Ei implementoida, käytäntö 100 §
95 artikla	(olemassa oleva) 296 § ja maksuperustelaki
96.1 artikla	Numerointimääräyksen perustelut ja soveltaminen -dokumenttiin
96.2 artikla	(olemassa oleva) 86.4 §
96.3 artikla	Numerointimääräyksen perustelut ja soveltaminen -dokumenttiin
96.4 artikla	Ei toimenpiteitä, ’’tarvittaessa’’
97.1 ja 97.1a artikla 97.1b artikla	(olemassa oleva) 104 § (olemassa oleva) Numerointimääräys
97.2 artikla	(olemassa oleva) 337 §
98 artikla	106 a § 1 mom.
99 artikla	107.2 §
100 artikla	(olemassa oleva) perustuslaki
101.1 artikla	Implementoidaan substanssisäännöksissä.
101.2 artikla	Ei implementoida.
102.1 artikla	106 b § 1-3 mom. ja valtioneuvoston asetus
102.2 artikla	106.3 §
102.3 artikla	106 b § 4 mom.
102.4 artikla	(olemassa olevat) sopimusoikeuden yleiset periaatteet
102.5 artikla	113 §

102.6 artikla	Ei implementoida.
102.7 artikla	Ei implementoida.
103.1 artikla	107 § 3-4 mom.
103.2 ja 103.3 artikla	304.1 §:n 17 kohta
103.4 artikla	Ei implementoida.
104 artikla	130 §
105.1 artikla	109.2 §
105.2 artikla	106.3 §
105.3 artikla	109.4 §
105.4 artikla	114.4 § ja 116.2 §
105.5 artikla	olemassa olevat 117 §, 120-123 §
105.6 artikla	116 § 6-7 mom.
105.7 artikla	114.4 § ja 116.8 §
106.1 artikla	110 a § 1-3 mom. ja Traficomin määräys
106.2 artikla	(olemassa oleva) 102 §
106.3 artikla	102 § ja Siirrettävyysmääräyksen perustelut ja soveltaminen –dokumentti
106.4 artikla	(olemassa oleva) 102 §
106.5 artikla	(olemassa oleva) siirrettävyysmääräys
106.6 artikla	103 §, 110 a § 4 mom. ja 134 a §
106.7 ja 8 artikla	olemassa olevat 118-123 §
107.1 artikla	108 a § 1 mom.
107.2 artikla	108 a § 2 mom.
107.3 artikla	108 a § 3 mom.
107.4 artikla	106.3 §
107.5 artikla	Ei käytetä kansallista liikkumavaraa.
108 artikla	olemassa olevat 243 §, 281 §, 282 § ja 284 § sekä esitetyt 278 §, 279 § ja 283 §.
109.1 artikla	278 §
109.6 artikla	321 § 1 mom.
110 artikla	279 § 1 mom,, laki vaaratiedotteesta (466/2012) 5 § 1 mom.
111 artikla	86 §, 87 §, 107 §
112.1 artikla	(olemassa oleva) 196 §
112.2 artikla	(olemassa oleva) 195 §
112.3 artikla	Ei ole olemassa sääntelyyn perustuvia rajoitteita
112.4 artikla	(olemassa oleva) 197, 198 ja 199 §

113.1 artikla	Ajoneuvolaki 25 §
113.2 artikla	Ei implementoida
113.3 artikla	Elektroniikkaromun maksuton palautus ja kierrätys on Suomessa jo järjestetty, mm. Valtioneuvoston asetus sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta (519/2014)
114 artikla	(olemassa oleva) 227 §
115 artikla	katso liitteen VI täytäntöönpano
116 artikla	Koskee komission toimivaltaa
117 artikla	Koskee komission toimivaltaa
118 artikla	Koskee komissiota ja viestintäkomitean toimintaa
119 artikla	Koskee komissiota ja viestintäkomitean toimintaa
120 artikla	Koskee implementointitietojen antamista komissiolle
121 artikla	Koskee implementointitietojen antamista komissiolle
122 artikla	Koskee komisison toimivaltaa
123 artikla	Koskee BERECin toimintaa
124 artikla	Koskee direktiivin kansallisen täytäntöönpanon määräaikoja
125 ja 126 artikla	Voimaantulosäännös
liite II, I osa	270.1-3 §, 271 §
liite II, II osa	55 b §
liite III	Valtioneuvoston asetus
liite IV	81 b.3-5 §
liite V	85 §, 87§, Valtioneuvoston asetus
liite VI, A ja B osa	113, 115, 132, 134, 135, liikenne- ja viestintäviraston määräys 35 R/2016 M
liite VIII	Valtioneuvoston asetus

AVMS-direktiivin artikla	**Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain, kuvaohjelmalain tai muun lain säännös**
1 artikla	(osin olemassa oleva) SVPL 3 §
2.3 artikla b alakohta	(olemassa oleva) SVPL 207 §, valtioneuvoston asetus 1245/2014 1 §

2.5 a artikla	(olemassa oleva) SVPL 4 § 5 mom
2.5 b artikla	olemassa oleva SVPL 5 § 1 mom
2.5 c artikla	Ei implementoitava. Säännökset menettelystä tilanteissa, joissa jäsenmaat eivät pääse yhteisymmärrykseen siitä, mille jäsenmaalle lainkäyttövalta kuuluu.
3 artikla	SVPL 339 §
4 a artikla	Yleinen säännös itse- ja yhteissääntelyyn kannustamista. (olemassa oleva) SVPL 303 § 6 mom, kuvaohjelmalaki 8 §. Olemassa olevat itsesääntelymekanismit. Ei edellytä toimenpiteitä.
5 artikla	SVPL 4 a §
6 artikla	(osin olemassa olevat) SVPL 25 §, 28 §, 32 § 36 §
6a.1 ja 6a.3 artikla	(olemassa oleva) kuvaohjelmalaki 5 §, 6 §, 8 §, 15 §, 16 §, 17 §
6a.2 artikla	(olemassa oleva) tietosuojalaki (1050/2018) 5 §
7.1-3 artikla	(osin olemassa oleva) SVPL 211 §
7.4 artikla	SVPL 304 § 14 kohta
7.5 artikla	SVPL 279 §, laki Yleisradio Oy:stä (1380/1993) 7 § 2 mom 7 kohta
7b artikla	SVPL 217a §
9.1-2 artikla	(olemassa oleva) SVPL 214 §, (olemassa oleva) 217 §
9.3 artikla	Viranomaisen ohjeistus alkoholimainonnasta. Ei edellytä toimenpiteitä.
9.4 artikla	Viranomaisten suositus elintarvikkeiden markkinoinnista lapsille. Alan itsesääntelymekanismit. Ei edellytä toimenpiteitä.
10.2 artikla	(olemassa oleva) SVPL 219 § 1 mom
10.4 artikla	(olemassa oleva) SVPL 219 § 3 mom
11 artikla	SVPL 220 §, 221 §
13.1 ja 13.6 artikla	SVPL 209 § 4 mom
19.2 artikla	(olemassa oleva) SVPL 215 § 3 mom
20.2 artikla	(osin olemassa oleva) SVPL 216 §

23 artikla	SVPL 222 §
28 a.1 artikla	SVPL 226 b §
28 a. 2-4 artikla	valtioneuvoston asetus 1245/2014 1 a §
28 a.6 artikla	SVPL 4 § 1 mom 5 kohta, (olemassa oleva) 5 § 1 mom
28 b.1artikla a alakohta	kuvaohjelmalaki 2 §, 7 a , (olemassa oleva) 15 §
28 b.1artikla b-c alakohta	SVPL 226 c § 1 mom
28 b.2 artikla	SVPL 226 a § 226 c § 2 mom
28 b.3 artikla	SVPL 226c § 2 ja 3 mom kuvaohjelmalaki 2 §, 7 a §
28 b.4 artikla	(olemassa oleva) SVPL 303 § 6 mom, kuvaohjelmalaki 8 §
28 b.5	SVPL 4 §, 226 a §, (olemassa olevat) 303 §, 315 §, 330 §, 332 §. kuvaohjelmalaki 2 §, 23 a §, (olemassa olevat) 19 §, 20 §, 25-27 §
28 b.7 artikla	(olemassa oleva) SVPL 303 § (olemassa oleva) kuvaohjelmalaki 19 §
28 b.8 artikla	Rikoslaki soveltuvin osin
30 artikla	Ei edellytä toimenpiteitä. Katsotaan voimaan saatetuksi hallintolain yleisillä periaatteilla, julkisuuslailla (621/1999), valtion virkamieslailla (750/1994), lailla Liikenne- ja viestintävirastosta (935/2018), lailla Kansallisesta audiovisuaalisesta instituutista (1434/2007), valtioneuvoston asetuksella Kansallisesta audiovisuaalisesta instituutista (712/2013), SVPL:n ja kuvaohjelmalain säännöksillä
33 a artikla	Kuvaohjelmalaki 8 §, (olemassa oleva) laki kansallisesta audiovisuaalisesta instituutista (1434/2007) 2 § 2 kohta